Sven Wimnell 16 november 2019:
Levnadsförhållanden och mänskliga verksamheter som styr världen. Hushåll. Politik. Regeringar. Statsbudgeten. Skatter. Bidrag. Riksdagsdebatter.

http://wimnell.com/omr36-39zzzzzn.pdf

Sven Wimnell 16 november 2019: Levnadsförhållanden och mänskliga verksamheter som styr världen. Hushåll. Politik. Regeringar. Statsbudgeten. Skatter. Bidrag. Riksdagsdebatter. http://wimnell.com/omr36-39zzzzzn.pdf

Innehåll:

5 **Sven Wimnells hemsida: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?**

5 Det är ett elände i världen och det har det alltid varit.

9 Mänskligheten har förändrats mycket sedan tidernas begynnelse.

10 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.
13 Utvecklingens krafter.
14 Systemet för mänskliga verksamheter.

17 Det är huvudsakligen människornas verksamheter som styr utvecklingen i världen.
19 Det är 129 verksamhetsområden som vardera innehållller hundratals eller tusentals mindre verksamhetsområden.

20 Innehåll; i Sven Wimnell 20 mars 2018 del 1 av 3: Samhällsplaneringens problem. Områden 1-5 samt 1-9 med myndigheter och professorer, yrken och utbildningar m m. http://wimnell.com/omr40zl.pdf. del 2=40zm.pdf. del 3=40zn.pdf

25 Innehåll i : Sven Wimnell 1 maj 2019: Människornas verksamheter och grunderna för planering av framtiden för världen och Sverige. http://wimnell.com/omr40zp.pdf

37 Innehåll i: Sven Wimnell 5 oktober 2019: Om Skolverkets förslag till nya kurs-och ämnesplaner för grundskolor och gymnasier. Och om aktuell politik och om forskning och undervisning. http://wimnell.com/omr36-39zzzzzl.pdf

41 Innehållei:Sven Wimnell 23 maj 2017: Yrkesverksamheter enligt SSYK 2012. Näringsliv enligt SNI 2007. Utbildning enligt SUN 2000, Forskningsämnen 2016. SCBs statistik om allt. **http://wimnell.com/omr36-39zzzzk.pdf**

43 **Hushållsverksamheter.**
43 Vad man har och vad man gör i bostäderna.
44 641- 642 Det börjar med maten.
44 643 När det gäller bostaden har boverket krav
45 644 Till bostaden hör tekniskt för vatten, avlopp, energi m m.
45 645 Hushållen har mycket utrustning av olika slag.
45 646 Personlig hygien, umgänge, fritidsverksamheter, utveckling av de inre verkligheterna
48 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter, Kapital.
48 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
48 649 Personvård: barn, hemsjukvård o d .
49 Mat och dryck, medicin och droger, matservering.

57 **Hushållsekonomi. Lön, skatter, utgifter i hushåll. Överskott, underskott**
57 Konsumentverkets beräkningar 2019. Kostnader månad, år
62 Inkomstskatterna
70 Överskott och underskott

71 Sammanräknad förvärvsinkomst, deciler
80 Värnskatten
83 Innehåll i: Sven Wimnell 22 april 2019: Bostadsbidrag för barnfamiljer och nya för barnlösa. Bostadstillägg för pensionärer. Utredningar om verksamheter som styr världen. Vårbudgeten 2019. http://wimnell.com/omr36-39zzzzze.pdf

87 **Aktuell politik**
88 Nya riksdagen och nya regeringen 2019/2020 (10 sept. 2019)

88 H.M. Konungens tal vid riksmötets öppnande, tisdagen den 10 september 2019
89 Regeringsförklaring avgiven av statsminister Stefan Löfven

100 Budgetpropositionen för 2020: Reformer för ett starkare samhälle
103 Budgetpropositionen för 2020 Prop. 2019/20:1
105 Budgeten för 2020 på fem minuter

109 **Regeringen 1 oktober 2019 och oppositions-partiernas budgetmotioner**
110 Ny regering. Politikområden för politiken 1 oktober 2019..
112 Moderaternas budget 2020
133 KD:s budgetmotion 2020
139 Vänsterpartiet. Budgetmotion för 2020
151 Sverigedemokraternas höstbudget för 2020
158 Ras för Liberalerna – men grönblå fortfarande störst. I kommunalval i Sthlm

161 **Kommentarer till budgeten . Sammanfattningar**
162 Museer. myndigheter, skolor m m ska ha tydlig information om framtidsproblemen
167 Alla statsråd bör samarbeta i planeringar för världens och Sveriges framtid
167 Det är 129 verksamhetsområden som vardera innehållller hundratals eller tusentals mindre verksamhetsområden.
168 Utbildning i grundskolor, gymnasier, högskolor och universitet samt forskning behöver förbättras.
168 Utveckling av de inre verkligheterna
171 Om utbildning i skolan
172 Religion och levnadskunskap

174 **Inkomstskatterna. (Sammanfattningar)**
174 Mer om skatter och bidrag.
176 Nyss har nämnts om kapital
177 Vad ingår i skattetabellerna?
177 Ensamstående förvärvarbetande är missgynnade i förhållande till makar/sambor.
177 Sammanräknad förvärvsinkomst efter deciler.
178 Om värnskatten

180 **Barnfamiljer med bostadsbidrag**
180 **Bostadsbidrag för barnlösa i åldrar över 29 år upp till pensionsåldrar**
182 **Bostadtillägg för pensionärer**
186 **Befolkningsstorlek per kommun, 2015**
186 **Bostadspolitik**

187 **Riksdagens snabbprotokoll 2019/20:20. Partiledar-debatt Onsdagen den 16 oktober 2019 Kl 09.00 - 16.09.**

242 **Några kommentarer efter partiledardebatten**
Ewa Stenberg: Debatten speglade det nya läget i svensk politik
243 Fyra av fem kommuner tvingas skära ner
245 Det vore förödande om två brandstationer får läggas ned

247 **Några DN-artiklar om utrikes förhållanden 16-24 oktober 2019.**

268 **Riksdagens snabbprotokoll 219/20:31**
Onsdagen den 13 november 2019. Kl 09.00-16.43
EU-politisk partiledardebatt.

323 **Några artiklar efter EU-debatten i riksdagen den 13 november 2019**

332 **Artiklar om inrikes förhållanden** finns tidigare bara för tiden före den 12 september 2019. Artiklar om utrikes förhållanden finns för tiden före den 1 november 2019.

Det finns inte utrymme nu för att infoga artiklar för inrikes förhållanden för tiden efter den 11 september 2019.
Några sena artiklar om inrikes förhållanden iförs dock efter "Några ord på slutet"

333 **Några ord på slutet**
(En kort sammanfattning m m)

333 Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?
334 Hushållsverksamheter och hushållsekonomi
226 Aktuell politik
338 Befolkningsstorlek per kommun, 2015
Efter bostadsproblemen följer protokoll från riksdagens partiledardebatt 16 oktober,
några artiklar om utrikes förhållanden och
protokoll för partiledardebatten om EU den 13 november 2019

339 **Regeringen och de politiska partierna har försummat mycket.**
340 Skolan ska lära elever hantera problem och bygga tillit till vuxna
341 Skolorna bör utbilda om förmågan att leva på ett hyggligt sätt ihop med andra.
341 Hushållsverksamheter
343 Utveckling av de inre verkligheterna
345 Religionsämnet bör ombildas till Religion och levnadskunskap.

347 **Det bör göras en förteckning över professorer/professurer**

349 **Några sena artiklar som belyser delar av dagsläget**

Sven Wimnells hemsida:
Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen ?

På Sven Wimnells hemsida på Internet, http://wimnell.com, ges en redovisning av ett forskningsarbete med titeln: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen. Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som styr världen. Forskningen har med varierande intensitet pågått sedan mitten av 1960-talet.

Hemsidan lades in på Internet våren 1998. Redovisningen omfattar sju inledande dokument och 129 dokument med verksamhetsområden som i första hand ska belysa hur verksamheterna fördelas på de olika områdena. De första åren fylldes de 129 sidorna med sådant, men det visade sig att allt inte kunde läggas in, det skulle bli för mycket. Därför gjordes särskilda bilagor, vanligen i pdf-format, som fick länkar på de 129 sidorna.

De särskilda utredningarna/bilagorna finns förtecknade i följande pdf, som också innehåller innehållsförteckningar till de senaste årens utredningar.
Sven Wimnell 080203+++: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. (http://wimnell.com/omr40zf.pdf)

De senaste bilagorna, som var för sig ofta redovisar aktuella saker i alla de 129 delområdena. förtecknas i kronologisk ordning med den senaste allra överst.

Det är ett elände i världen och det har det alltid varit.

Utredningen Sven Wimnell 1 maj 2019, Människornas verksamheter och grunderna för planering av framtiden för världen och Sverige. http://wimnell.com/omr40zp.pdf är en sammanfattning av studier sedan 50 år av Sveriges och världens utveckling.

Hur har det blivit som det är? Man kan gå tillbaka till 1800-talet och säga att vi har det som vi har det därför att 1800-talet var så dåligt.

Men hur blev 1800-talet så dåligt? Man får gå till 1500-talet, men det räcker inte. I Sverige måste man gå till vikingatiden, men vi var efter vår tid och man måste gå till världshistorien och finner att eländet var ännu värre långt tillbaka.

Hur blev vi människor? Hur var det på jordklotet innan det fanns människor? När bildades jorden och solen och hela universum? Man hamnar i början med big bang, den stora smällen, för nära 13,8 miljarder år sedan.

Det börjar där och sedan får man följa utvecklingen hela vägen till januariöverenskommelsen, klimatproblemen, populisterna som vill skrota demokratin, Brexit och EU, Trump och Putin, Mellanöstern. Kina och Korea o s v.

Man kan imponeras av universom och dess svarta hål, grundämnena som håller allt igång, cellerna, djuren och växterna som vet vad de ska göra och lyckas fortplanta sig genom alla miljoner år. Men människorna som släpper ut plast i haven så att de dör.

Människorna har blivit människor, hur det nu gått till. Lärt sig prata och skriva och kriga och slåss.

Tidigt skaffade man sig gudar och företagssamma männisor blev furstar. kungar och kejsare och kapitalister. Några få blev filosofer och grubblat över hur det är. I början hängde man fast vid gudarna, men såsmåningom blev det klart för en del att de inte finns.

Men människor har svårt att släppa gamla traditioner och trots alla nya kunskaper som vartefter kommit till i världsbefolkningen är det fortfarande gamla myter som lever kvar.

För 2500 år sedan började greker fundera ut saker om världen som sedan fick gälla. Sedan kom kristendomen med påvar som bestämde att jorden är universums cntrum, något som för 500 år sedan visade sig vara fel.

Furstarna och kungarna blev mäktiga med hjälp av religioner och andra opponerade sig mot det. Det ledde till att de såsmåningom på det hela taget avskaffades och vanligt folk fick makten genom demokrati.

Teknisk utveckling under 1800-talet och 1900-talet har förbättrat för världbefolkningen. Men det är långt kvar till en acceptabel situation för alla. Så är det.

Sedan 100 år är det demokratins princip som gäller, men det är en primitiv demokrati som mest bara bygger på allmän rösträtt. Det finns diktatorer, men de tror eller låtsas att de är demokratiska.

Det räcker inte med allmän rösträtt, de som röstar måste också veta vad de röstar på, och i det finns stora brister.

Filosofernas teorier om tänkandet och religionernas dogmer gäller inte som förr, det är nu FN. Förenta Nationerna och EU som en del av FN som sätter upp regler om hur demokratierna ska skötas.

USA är en del av europoeisk politik, men Trump vill vara diktator. något som kongressen ogillar. Putin vill vara demokrat, men har ärvt mycket av gamla Rysslands och tsarernas traditioner. I Kina har de blivit kapitalistiska kommunister. Mellanöstern har kvar Muhammeds läror från 600-talet och passar inte alls in i den moderna världen.

De första problemen nu är klimatet och tillståndet på jordklotet, mänskliga rättigheter och jämlikhet. Att få ordning på det är att få makthavare och röstande att få de kunskaper som behövs.

Skolor, universitet och informationsverksamheter av alla slag måste förbättras. Det gäller tidningar. radio, TV, filmer, sociala medier, romaner, teatrar, underhållningsverksamheter, reklam o s v.

Och politiska partier, organisationer, myndigheter och regeringar måste bli bättre på att utreda och informera.

Det viktigaste är att få ut behövlig kunskap. Men sedan är det viktigt att få acceptabla materiella levnadsförhållanden för all världens människor. mat, husrum och alla tillbehör till det.

Och service utanför hemmen, skolor. sjukvård, omsorg, transportmedel, butiker och möjlighet att arbeta och tjäna pengar till sin försörjning.

Till servicen hör polisverkamheter som sköter brottsligheten. Och bra fördelning av skatter som ger bra jämlikhet.

Det finns sådana som har det bra och sådana som har det mindre bra och dåligt. De som har det bra vill ofta ha det ännu bättre och vill inte avstå något för att förbättre för dem som har det sämre. De politiska partierna i Sverige kan ordnas efter det.
Det är så det är.

Projektet om samhällsplaneringens problem. Hur ska man förbåttra världen? har pågått sedan 1960-talet. Ett system för människornas verksamheter utarbetades på 1970-talet och har använts sedan dess för att få de svenska partierna och regeringarna att förbättra världen.

Till en början måste påverkningarna ske med hjälp av vanliga brev på posten. Sedan användes fax och den 29 april 1998 lades projektet in på en hemsida på Internet.

Sedan några år sker påverkningarna mest genom särskilda utredningar i PDF-format.

Min hemsida på internet " Samhällsplaneringen sproblem. Hur ska man kunna förbättra världen" wimnell.com, lades in där den 29 april 1998 och har alltså funnits 20 år.

Men forskningarna om samhällsplaneringens problem började redan på 1960-talet när Allmänna skatteberedningen lämnade ett förslag om ändring av skattesystemet. Det var ett dåligt förslag och efter ytterligare dåliga statliga utredningar tog Gunnar Sträng själv hand om skatteproblemen och drev igenom 1970 års skattereform. Jag lämnade synpunkter till honom som han följde. Det är en lång historia.

De allmänna diskussionerna om skattepolitiken gick då som nu mycket ut på maginalskatter. Gunnar Sträng förbjöd sina medarbeare att uttala något om marginalskatter, han menade att det viktiga är skatterna, inte marginalskatterna.

Sabuni, den nya liberala ledaren, som vill tala om för socialdemokraterna vad de ska tycka, menar att marginalskatterna för dem som får värnskatt är för stora och katastrofala 60%.

Inkomsskatten är cirka 34 % av inkomsten vid inkomst 60 000 kr i månaden= 720 000 kr per år. Värnkatten börjar vid inkomst cirka 57 000 kr per månad. För den som tjänar 720 000 kr per år är värnskatten cirka 1500 kr, vilket inte kan antagas hindra vederbörande från att arbeta, som Sabuni säger.

Skattesystemet är konstruerat med ett lågt grundavdrag som ligger långt under rimliga levnadskostnader enligt konsumentverket. Det gör att de som har inkomster som räcker lagom till levnadskostnaderna måste betala mycket hög skatt som väsenligt inskränker levnadsför-

hållandena. Trots att en del politiker menar att man bör betala skatt efter "förmåga".

Det går inte att sänka skatterna för låga inkomster så att man får bort dessa missförhållanden som följer av skattesystemets konstruktion. Förbättringar för de lägsta inkomsterna kan ske med hjälp av bostadsbidrag. Men varken politikerna i regeringen eller oppositionen vill sätta sig in i förhållandena för dem med låga inkomster.

För ungdomar under 29 år finns ungdomsbostadsbidrag vid låga inkomster. Det systemet kan enkelt med komplement införas också för dem som är äldre upp till pensionsåldern.

Bostadstilläggen för pensionärer är vansinnigt konstruerade och för dem gäller samma: varken politikerna i regeringen eller oppositionen vill sätta sig in i förhållandena för dem med låga inkomster.

Det är många som talar om att det behövs ett nytt skattesystem och det nämns då att man bör införa skatt på taxeringsvärden, Man vill införa skatt på inkomster som inte finns, och det kommer att innebära katastrof för många med låga inkomster, medan de med höga inkomster klarar det utan stora besvär.

Sådana som kallar sig ekonomer vill förbättra för dem med låga inkomster genom att tvinga dem att betala extra amorteringar för att de har låga inkomster.

Sedan 1960-talet har jag följt politiken och skrivit till bla regeringen och oppositiospartierna om skatter och andra samhällsplaneringsproblem.

I samband men doktorsutbildning om samhällsplanering vid Nordiska Institutet för Samhällsplanering, Nordplan, utredde jag och konstruerade ett system för mänskliga verksamheter, som är det enda fullständiga system som finns. Det finns beskrivet på bibliotek. Det har funnits på min hemsida sedan början och innehållet där har redovisats bla för regeringen nu under 20 år.

Det som har hänt sedan antiken är att vi nu i världen på det hela taget tycker att demokrati är viktigt. För att demokrati ska funger bra måste alla ha kunskaper om förändringskrafterna i samhällena.

På min hemsida på internet har jag med hjälp av systemet för mänskliga verksamheter försökt visa vilka problem som finns och hur man med hjälp av forskning och undervisning och infrmationsflöden kan förbättra demokratin och världen.

Det kommer vartefter till nya problem och nya kunskaper och det är i första hand forskarna som ska ha koll på det. Men intresset för forskning är för litet hos politikerna. Jag har under alla år försökt få makthavarna att göra upp en förteckning över Sveriges professorer/professurer som kan vara till nytta för politiker och allmänheten i demokratin. Men det har inte kommit till en sådan förteckning, som jag därför i all enkelhet gjort och som finns på hemsidan.

Om demokratin ska fungera bra måste alla i skolan få veta sådant som behövs för att väljarna i de allmänna valen ska kunna välja bra personer till representanter.

För att lärarna i skolorna ska kunna lära alla elever, måste de i sina utbilningar till lärare vid universiteten och högskolorna få bra kunskaper från professorerna.

Därför måste man ha koll på professorerna och åtminstone veta vilka som finns och också veta vad de gör och kommer fram till.

Främst ansvariga för denna kedja är utbildningsministrarna, och om de inte intresserar sig hela regeringen. Och riksdagen har ansvar för regeringen och folket har ansvar för riksdagen.

De politiska partierna och regeringen har ansvar för att folket har de kunskaper som behövs för att demokratin ska fungera och ge den välfärdsfördelning som behövs för att världen ska fungera och mänskligheten överleva.

En hjälp är FNs 17 mål, där klimatet är ett av de viktigaste målen.

Mänskligheten har förändrats mycket sedan tidernas begynnelse.

Historisk tid med skriftspråk är cirka 5000 år. Religionerna är cirka 2000 år. Demokratins formella genombrott skedde för cirka hundra år sedan. Tekniken har utvecklats: transporttekniken, internet, TV och mobiltelefoner o d gör att världen nu är ett stort gemensamt samhälle för jordens alla folk.

Förbättringar både utomlands och i Sverige kräver i första hand förbättringar av människornss kunskaper och värderingar. Och de måste gälla alla kunskapsområden.

Som hjälp har forskats fram ett allomfattande system för mänskliga verksamheter som gäller både tänkande/kunskaper och handlingar.

Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer :

Individens kroppsliga förhållanden, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
Individens psykiska förhållanden, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna. De fysiska miljöerna kan gälla:
* De fysiska miljöerna som estetiska objekt med kulturella värden och funktioner.
* De fysiska miljöerna som materiella objekt med ekonomiska värden och teknologiska funktioner.
Individens sociala miljö - sociala samhälle, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).
Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).
Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar och påverkas genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.
A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.
A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.
B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.
B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.
B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.
Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ?	Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ?	Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.
Hur kan det bli ?	Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ?	Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter. Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av
psykiska och
kroppsliga förhållanden och av deras
fysiska och sociala miljöer.

Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om världsförbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskningar, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden-verksamhetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Man bör noga skilja mellan planeringar och beslut. Planeringar är beslutsunderlag. När alla fått alla informationer i planeringsprocesserna ska allas åsikter slussas igenom i hierarkierna till dem som fått makt att besluta, och det är också informationsprocesser som ingår i samhällsplaneringens problem.

Till problemen hör också informationsprocesserna från beslut till det slutliga verkställandet. Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jättelikt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Samhällsplaneringsprocessernas och beslutsprocessernas problem kan ses som en mängd informationsproblem med ca 7 miljarder personers, dvs världsbefolkningens, inre informationsproblem i psykiska processer och ett yttre informationsproblem med informationsutbyten mellan alla dessa personer. Samhällsplanering innebär bl a konstruktion av förslag till framtider, då det konstruktiva arbetet utförs i de psykiska processerna med hjälp av kunskapsmaterial som tillkommer genom både inre och yttre informationsflöden.

Förändringsprocesserna hålls igång av informationsflöden i och mellan människorna, och därför övergår förändringsproblemen och samhällsplaneringens problem i ett stort problem om produktion och spridning av kunskaper och värderingar, som leder till handlingar som förändrar världen.

Vill man förbättra världen bör man i första hand förbättra individernas inre verkligheter och viljor och förbättra de politiska-demokratiska styrningsprocesserna. Det kan man göra genom åtgärder på planerings-, forsknings-, utrednings-, utbildnings- och informationsområdena.

Arbetet om samhällsplaneringens problem vänder sig till dem som har makten över förändrings- och fördelningsprocesserna på olika nivåer och i synnerhet på de politiska nivåerna. Eftersom Sverige är en demokrati har i princip folket makten. Arbetet vänder sig därför till folket, men då den s k representativa demokratin tillämpas har de förtroendevalda politikerna makten och arbetet vänder sig därför främst till dem.

Men det vänder sig också i hög grad till alla som på ledande sätt på opolitiska nivåer medverkar vid förändring av individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och deras fysiska och sociala miljöer, och de finns inom alla delar av systemet. Arbetet vänder sig i hög grad till alla som sysslar med utbildning och information.

I rollen A1 behöver man information så att man klarar det dagliga livet. I den rollen kan man ställas inför problem var man ska köpa varor bäst, hur man lagar bra mat, hur man kan resa bäst, hur man gör för att bota krämpor, vart man vänder sig när man blir sjuk, hur man knypplar, vad aktierna står i, vad de ger på bio och teater, vem som vann fotbollsmatcherna etc etc. I den rollen vet man vad man vill efterfråga och det kan då vara bra med en söktjänst där man bara skriver in t ex ”fotbollsmatcher” eller ”magont”. I ett väl utvecklat nät ska man då få ”träffar” som beskriver det man är ute efter.

I rollen B1 gäller det att hitta ett bra jobb man trivs med och man får betalt för så mycket man vill ha. I den rollen måste man välja utbildning om man inte har någon man tycker räcker och då får man söka på utbildningar och lediga jobb.

I rollen B2 gäller det att göra jobbet bra, dvs man måste göra det på bästa sätt och på rätt tid. Vill man använda Internet för den här rollen får man söka på det yrke man valt och se om man kan få några tips om hur man bör göra. Arbetsgivarna bör tala om hur arbetet ska skötas och anställda och specialister och forskare kan komma med förslag till förbättring av arbetsrutinerna.

Rollen A2 är den verkligt svåra rollen : Att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer. Klassifikationssystemet som redovisas här är uppbyggt i första hand med hänsyn till rollen A2, men tillfredsställer automatiskt informationsbehoven i de andra rollerna eftersom man i rollen A2 behöver veta bland annat allt som man behöver veta i de andra rollerna. Det som man ytterligare behöver veta i rollen A2 är hur alla verksamheter påverkar varandra och behöver veta vad man ska sträva mot, dvs veta vilka verksamheter som behövs och hur de bör vara fördelade.

Information för rollen A2 kan man inte få genom att söka på ett enda ord utan man måste orientera sig i hela informationsutbudet. För att inte drunkna i all information måste man ha hjälp att få ordning på frågorna, och den hjälpen får man med det uppgjorda klassifikationssystemet för verksamheter.

Följande sidor från omr36-39zzzn

Utvecklingens krafter.

Utvecklingen i världen i framtiden beror av människornas verksamheter och av naturens verksamheter, dess krafter och resurser. Människornas verksamheter gäller tankeverksamheter och handlingar hos individer, grupper, organisationer och institutioner o d. Naturen och människorna påverkar och påverkas.

För att få grepp om utvecklingen måste man ha beskrivningar om människornas och naturens verksamheter. Människornas tankar och handlingar är för det mesta inte beskrivna utan bara utförda, Individer, grupper, organisationer etc är ofta dåliga på att beskriva sina tankar och handlingar, det behövs i stor utsträckning särskilda åtgärder för att få fram nödvändiga beskrivningar, det behövs bl a forskningar inom en lång rad vetenskaper och utredningssystem.

Naturen har inga tankar och kan inte själv beskriva vad den gör, för att få fram beskrivningar om naturens krafter och resuser blir det bl a uppgifter för människor inom naturvetenskaperna att göra beskrivningar om naturen. På det hela taget är det då människornas verksamheter som avgör världens framtid.

För framtidsplaneringen har forskats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.

De mänskliga verksamheterna har på översta nivån grupperats i nio huvudområden:

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.	**20 områden**
2. Religiösa verksamheter o d.	**5 områden**
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.	**15 områden**
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.	**3 områden**
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.	**11 områden**
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.	**30 områden**
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.	**21 områden**
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.	**12 områden**
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.	**12 områden**
Summa	**129 områden**

Huvudområdena har underindelats i delområden enligt en decimalprincip som framgår av de härefter följande sidorna.

Alla röstberättigade måste känna till vad demokratiska samhällen består av och hur de fungerar och behöver känna till systemet för de mänskliga verksamheterna.

Isynnerhet de som sysslar med information och utbildning och de som har makt och ledande ställning i verksamheterna behöver kunskaper om allt och har i sitt arbete nytta av att väl känna till alla verksamheter som formar framtiden.

Systemet för mänskliga verksamheter.

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter
20 områden:
Texten för områdena är länk till hemsidan.

SW 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.

SW 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar
SW . 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
SW . 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
SW . 103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar.
SW . 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
SW . 105 Övergripande om forskning
SW . 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
SW . 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
SW . 108 Samhällskunskap.
SW . 109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

SW 11/19 Individernas inre verkligheter.
SW 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
SW 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
SW 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
SW 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
SW 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
SW 16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
SW 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
SW 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

2. Religiösa verksamheter o d.
5 områden:

SW 2 Religiösa verksamheter o d.
SW 20 Övergripande religiösa verksamheter o d.
SW 21 Allmän religionsvetenskap.
SW 22/28 Kristna religioner.
SW 29 Icke kristna religioner o d.

3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
15 områden

SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.

SW 31 Statistik och demografi.
SW 32 Statsvetenskap.
SW 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi.
SW 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.

SW 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
SW . 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
SW . 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots.)
SW . 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
SW . 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d).

SW 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
SW 36 ...om individernas kroppsliga förhållanden.
SW 37 ...om utbildning o d.
SW 38 ...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
SW 39 ...om sociala miljöer, nöjen, sport o d.

4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
3 områden:

SW 4 Sambandsforskningsverksamheter.
SW 40 Systemvetenskap.Infostruktur.
SW 41-49 Samband o samordning mellan olika verksamheter.

5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
11 områden

SW 5 Naturforsknings- och matematikverksamheter.
SW 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap.
SW 51 Matematik.
SW 52 Astronomi, rymdforskning.
SW 53 Fysik o d.
SW 54 Kemi o d.
SW 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d.
SW 56 Paleontologi, arkeologi o d.
SW 57 Biologi, ekologi. Naturgeogr. Utv.lära, ärftlighet
SW 58 Botanik.
SW 59 Zoologi.

6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
30 områden:

SW 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
SW 60 Allmänt om teknologiska o ekonomiska verksamheter.

SW 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverks.
SW 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
SW 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.
SW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
SW . 641 Matlagning. 642 Måltider, matservering.
SW . 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
SW . 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
SW . 645 Användning av inventarier o d.
SW . 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom tvätt o d)
SW . 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster o utgifter mm.
SW . 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
SW . 649 Personvård: barn, hemsjukvård.

SW 65 Adm, distribution, kommunikation, organisation o d.
SW . 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.
SW . 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
SW . 6525-6529 Militära verksamheter.
SW . 653 Handelsverksamheter.
SW . 654 Telekommunikationsverksamheter.
SW . 655 Förlagsverksamheter o d.
SW . 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
SW . 658 Allm.företagsekonomi, Arbets-förmedling o -marknad.
SW . 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

SW 66/68 Tillverkning av varor.
SW 66 Tillverkning av kemivaror od.
SW 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
SW 68 Tillverkning av komplexvaror.

SW 69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar.

7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
21 områden:

SW 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
SW 70 Allmänt om konst o kultur.

SW 71 Övergripande formgivning/planering av fysiska miljöer.
SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.
SW 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning.
SW 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning.
SW 75 Konstmåleri. 76 Grafisk konst, teckenkonst. 77 Fotografi.
SW 78 Musik (konserter o d 792)

SW 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer o verks. Sport.
SW . 7911-7913 Seder och bruk.
SW . 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
SW . 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
SW . 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
SW . 794 Spel. Skicklighets-och turspel. Lotteri. Lotto. Tips etc.

SW 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
SW . 7951 Sociologi. Socialvård..
SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.
SW . 7957 Undervisning o d.
SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.
SW . 7959 Sociala miljöer o verks.i allmänna grupper o d.

SW 796/799 Sport, idrott o d.

8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
12 områden:
SW 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
SW 80 Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
SW 81 Litteraturvetenskap. Litteraturhistoria.
SW 82/89 Skönlitteratur på olika språk.
SW 82 Engelsk skönlitteratur o d.
SW 83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitt.
SW 84 Fransk skönlitteratur o d.
SW 85 Italiensk skönlitteratur o d.
SW 86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d.
SW 87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d.
SW 88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d.
SW 89 Skönlitt på orientaliska och övriga språk o d .

9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.
12 områden:
SW 9 Saklitterära verks.Allmän geografi o historia. Biografi.
SW 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.
SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.
SW 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.
SW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
SW 93 Allmänt om allm. historia. Världs- och forntidshistoria.
SW 94 Medeltidens o nya tidens hist. i allmänhet och i Europa.
SW 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
SW 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
SW 97 Medeltidens o nya tidens hist i Nord- o Mellanamerika.
SW 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika.
SW 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Poler. Rymden.

Det är huvudsakligen människornas verksamheter som styr utvecklingen i världen.

Kunskaps- och värderingsverksamheter:

Samlade kunskaper och övergripande värderingar
Samhällenas arkiv, bibliotek och gällande kunskaper och värderingar. Bl a Mänskliga Rättigheter.Kunskapsforskning. Överblickande samhällskunskap. Lärdomshistoria.

Individernas inre verkligheter.
Tankar om hur det var, är, kan bli och bör bli. Framtidsvisioner. Individens känslor, värderingar o d. Estetik. Ideologi, uppfattningar om samband o d. Psykiska mekanismer. Psykologi od. Individens logik. Vetenskapsteori od. Individens moral och tankar om moral.

Religiösa verksamheter od.

Politiska vetenskaper.
Statistik. Demografi. Statvetenskap. Nationalekonomi. Internationell ekonomi. Lagar och förordningar, traktat, juridik

De demokratiska församlingarnas verksamheter.
Riksdag. Kommun- och landstingsfullmäktige. Regering. Mellanfolkliga centrala organ, FN, EU od.

Politiska krav och politiska planeringar.
Poltiska partier o d om indidviernas kroppsliga förhållanden, utbildning o d, fysiska miljöer och ekonomiska verksamheter, sociala miljöer o d.

Sambandsforskningsverksamheter.
Samband och samordning mellan olika verksamheter

Naturforsknings- och matematikverksamheter.
Naturkunskap. Matematik. Astronomi, rymdforkning. Fysik. Kemi. Geologi. meteorologi, hydrologi o d. Arkeologi o d. Biologi, ekologi, naturgeografi, utvecklingslära, ärftlighet. Botanik, Zoologi.

Teknologiska/ ekonomiska verksamheter:

Allmänt om Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

Hälso- och sjukvårdsverksamheter, räddning o d. Veterinär.

Ingenjörsverksamheter, konstruktion o d.

Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske od.

Hushållsverksamheter.
Mat, boende. El-, gas- värme-, vatten-, avloppsförsörjning o d. Sophantering. Användning av inventarier od. Personlig hygien och verksamheter i hemmet. Hushållsekonomi, inkomster och utgifter o d. Städning od. Personvård: barnuppfostran, hjälp till gamla och sjuka i hemmet.

Kontorsarbete o d. Datoranvändning.

Opolitisk offentlig civil förvaltning.

Militära verksamheter. Fredsarbete.

Handelsverksamheter.

Telekommuniationsverksamheter.

Förlagsverksamheter o d.

Transportverksamheter. Resebyrå. Lagringsverksamheter o d.

Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.

Allmän företegsekonomi. Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.

Marknadsförings- och reklamverksamheter o d.

Tillverkning av varor.

Tillverkning / byggande av byggnader och anläggningar.

Kulturella verksamheter:

Allmänt om fysiska och sociala miljöer och konst och kultur

Övergripande formgivning av fysiska miljöer.
Klimatproblem. Jordens geologi. Växt- och djurvärd. Världsplaner. Riksplaner. Länsplaner. Stadsplaner. Vägar, ledningar. Kvartersplaner. Kulturvård.

Formgivning av byggnader och anläggningar. Arkitektur.

Formgivning av föremål och ljud.
Skulptur. Museer. Konsutställningar. Konsthantverk. Bruksföremål. Konstmåleri. Grafisk konst. Teckenkonst. Fotografi. Musik

Sociologi. Seder och bruk.

Film, radio, TV, offentliga fester m m. Teater. Opera. Konserter. Revyer. konstdans, Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. lek. Spel. Lotteri. Tips etc.

Socialvård.

Äldre sociala miljöer.

Vissa sociala miljöer. Bl a brott och kriminalvård m m

Undervisning o d. Forskning.

Sociala verksamheter i boendet.

Verksamheter i allmänna grupper od.

Sport. Idrott od.

Språkvetenskap.
Litteraturvetenskap.
Skönlitteratur.

Tidningar o d.

Allmän geografi. Lokalhistoria. Reseskildringar.

Biografiska verksamheter.

Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistpria. Medeltidens och nya tidens historia i allmänhet och i Europa. Medeltidens och nya tidens historia i Asien. Medeltidens och nya tidens historia i Afrika. Medeltidens och nya tidens historia i Nord- och Mellanamerika Medeltidens och nya tidens historia i Sydamerika. Medeltidens och nya tidens historia i Oceanien. Poler. Rymden..

Det är 129 verksamhetsområden som vardera innehållller hundratals eller tusentals mindre verksamhetsområden.

Att få grepp om dem är inte lätt, professionella djuplodande forskare behöver flera års arbete för att beskriva vad som händer. Vill man få veta vad som händer nu måste man gå till journalister som är kunniga och följer utvecklingen.

Problemen är i grunden fyra: hur var det, hur är det, hur kan det bli och hur bör det bli. För att det inte ska bli för mycket får man inte lägga för mycket tid på de första momentet, hur det var och är bara så mycket som behövs för de följande momenten.

Och i de följande momenten måste man se till att ägna sig åt väsentligheter, något som är svårt.

Vad som är väsentligt beror på individernas uppfattningar, av deras inre verkligheter. Alla har inre verkligheter, se avsnittet om de inre verligheterna i kapitel tre i innehållsförteckningen till

Sven Wimnell 20 mars 2018 del 1 av 3: Samhällsplaneringens problem. Områden 1-5 samt 1-9 med myndigheter och professorer, yrken och utbildningar m m.
http://wimnell.com/omr40zl.pdf.

Innehållet i
Sven Wimnell 20 mars 2018 del 1 av 3: Samhällsplaneringens problem. Områden 1-5 samt 1-9 med myndigheter och professorer, yrken och utbildningar m m.
http://wimnell.com/omr40zl.pdf. del 2=40zm.pdf. del 3=40zn.pdf

Innehåll:

Sida 7 **Kapitel 1: Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter. Systemet för mänskliga verksamheter.**

7 Mänskligheten har förändrats mycket sedan tidernas begynnelse.

8 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter

11 Utvecklingens krafter.

12 Systemet för mänskliga verksamheter

15 Den fundamentala påverkanskedjan

17 Systemet med mänskliga verksamheter, nedbantat till 44 områden. Kan vara lämplig uppställning på biblioteken.

37 Sveriges regeringar under 100 år

39 Makthavare i världen efter andra världskriget.

41 Världskarta med världens befolkning

42 Sven Wimnells hemsida på Internet: Samhällsplaneringens problem.Hur ska man kunna förbättra världen ?

52 **Kapitel 2: Något om världshistoria och Sveriges historia**

53 ÅKE HOLMBERG: Vår världs historia.

61 World Values Survey
62 Kulturkartan 2015

63 Världsarvslistan
63 Världsnaturfonden WWF

64 Utrikespolitiska institutet

65 Gapminder
65 Exempel på statistik: Choose a graph

66 MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER I SVENSK UTRIKESPOLITIK
67 Afrika söder om Sahara
68 Asien och Oceanien
69 Europa och Centralasien
70 Mellanöstern och Nordafrika
71 Nordamerika Latinamerika och Karibien

72 Amnesty. Årsrapport - mänskligarättigheter 2016/2017
74 Amnestys årsrapport 2016: En politik som demoniserar skapar rädsla och splittring

80 Sveriges historia
85 Vänstervåg. Högervåg
89 Sveriges kungalängd
92 Regeringskansliet genom tiderna
106 Palm, August, "Mäster Palm"

107 **Kapitel 3: Något om områdena 1-5**

110 **SW 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.**

111 **101 Arkiv och 102 bibliotek. Om det vetande som finns.**
111 Kungliga biblioteket - SverigesNationalbibliotek.
117 Klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteks-systemen.
118 Om klassifikation
120 LIBRIS/SAB klassifikationssystem
121 Dewey decimalklassifikation

124 **103. Encyklopedier och övergripande värderingar**
123 Encyklopedi
125 FN:s högkommissarie för mänskligarättigheter
126 Europeiska konventionen om de mänskligarättigheterna
127 Medborgerliga fri- och rättigheter

129 **104. Övergripandefilosofiska versamheter om samband**
130 Systemet för mänskliga verksamheter
139 Kommentarer till Samhällsplaneringens problem.
142 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter och biblioteksystemen DC, DK och SAB.

148 **105. Övergripande om forskning. Om det mer vetande man vill ha**
148 Samhällsplaneringens problem.
150 Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2016
177 Vetenskapsrådet
181 forskning.se
183 Formas
184 Forte
185 Riksbankens Jubileumsfond
186 VINNOVA
186 KK-stiftelsen

187 **106-107. Övergripande om ekonomiska och kulturella verksamheter**
187 Yrkesverksamheter enligt SSYK 2012. Näringsliv enligt SNI 2007. Utbildning enligt SUN 2000, SCBs statistik om allt.

189 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 Reviderad 2016
194 Gymnasiet

208 **108. Samhällskunskap**
208 Klassifikationssystemet för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer
214 Mer om verksamheter
216 Sociologi
222 Framtidsplaneringar
223 Schema över påverkans- och förändringsproblem
224 Förteckning över verksamheter

225 **109. Filsofins historia. Idé- och lärdomshistoria**
226 Filosofi
234 Filosofins historia. Bertrand Russel om västerlandets visdom.
235 De stora filosoferna
236 Ludwig Wittgenstein
238 Idé- och lärdomshistoria
241 I skuggan av framtiden. Modernitetens idéhistoria.

262 **11-19. Individernas inre verkligheter**

262 **SW 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter**
263 Schema om inre och yttre verkligheter och verksamheter
264 Hjärnan
285 människosyn
287 tro och vetande
288 erfarenhet
289 minne
294 bildning
297 realism
300 idealism
302 förnuft
303 intuition
304 attityd
306 inlärning
307 intellektualism
310 antiintellektualism
313 vanföreställning
314 dagdröm
315 hallucination
317 fördom
318 opinion
320 norm
321 institution

323 **SW 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d**.
324 förändring.
354 framstegstanken
327 tradition
328 framtidsforskning
330 Framtidskonventet
332 växthuseffekten

338 **SW 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.**
339 värdering
340 emotion
341 empati
343 sympati
344 kärlek
352 erotik
353 estetik
358 stress
360 depression

362 **SW 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d**.
363 nätverk
364 världsbild
366 världsåskådning
367 livsåskådning
368 ideologi
370 religion
372 buddhistisk filosofi
374 indisk filosofi
375 islam
382 konservatism
385 liberalism
389 socialism
392 kapitalism
395 globalisering
397 nationalism
399 populism
400 rasism
403 främlingsfientlighet
404 hedersvåld
406 islamisk kvinnosyn.
407 etnicitet
408 integration
409 levnadsnivå
410 livskvalitet
411 politik

413 **SW 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.**
414 biologisk psykologi
417 personlighetsutveckling
418 personlighetspsykolog
420 perceptionsstörning
421 ADHD
422 psykisk störning
424 psykossjukdom
425 psykiatri
429 socialpsykologi

430 **SW 16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.**
431 logik

437 **SW 17 Individens moral och uppfattningar om moral.**
438 etik
443 moral
444 kardinaldygder
445 dödssynd
446 rättvisa
447 brottslighet
448 polisen
454 Tidningsutgivarna
455 dagstidning

460 **SW 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.**

461 Informationsstress vår nya folksjukdom.
462 Opinionsundersökningar.SOM-institutet

464 **2. Religiösa verksamheter.**

465 **31-34. Politiska vetenskaper**

466 **35. De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter**
467 SW . 351 Sveriges riksdag

468 SW . 352 Kommun- och landstingsfullmäktige

469 Sven Wimnell 9+16+26 maj 2016: Sveriges 6 regioner. Länsstyrelser, landsting och kommuner. Invånare 2005 och 2013. Antalet bostäder 2010. Länkar till deras hemsidor på internet 6 maj 2016 med uppgifter om allt de vill visa upp. http://wimnell.com/omr36-39zzzq.pdf

470 SW . 353 Sveriges regering
471 Politikområden för politiken 28 juli 2017
473 Politiska och opolitiska planeringar

474 SW . 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d).

475 **36-39. Politiska partier och organisationer. Politiskt verksamma personer. SOU.**
475 Politiska partier i Sverige
475 Statens Offentliga Utredningar, SOU
475 Sven Wimnell 27 februari 2010 + 3 april 2014: Fackföreningar och arbetsgivareföreningar 2014. Statistik om arbete och näringar. Arbetsförmedlingens hemsida. http://wimnell.com/omr658f.pdf

476 **4. Sambandsforskningsverksamheter**

477 **5. Matematik och naturvetenskap.**

478 **Kapitel 4: Statliga myndigheter stiftelser och bolag. Professorer vid universitet och högskolor**

479 Kompletteringar med yrken, näringsliv, utbildning m m

480 **SW 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter.**

515 **SW 2 Religiösa verksamheter o d.**

521 **SW 3 Politikvetenskaper och politiska verksamheter.**

535 **SW 4 Sambandsforskningsverksamheter.**

536 **SW 5 Naturforsknings - och matematikverksamheter.**

549 **SW 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.**
550 SW 60 Allmänt om teknologiska o ekonomiska verksamheter.
551 SW 61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverks.
570 SW 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
586 SW 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske o
595 SW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.

605 SW 65 Administration, distribution
606 SW . 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.
607 SW . 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
608 SW . 6525-6529 Militära verksamheter o d
614 SW . 653 Handelsverksamheter.
623 SW . 654 Telekommunikationsverksamheter
624 SW . 655 Förlagsverksamheter o d.
625 SW . 656 Transportverksamheter, resbyrå,lagring o d.
628 SW . 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
633 SW . 658 Företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.
642 SW . 659 Marknadsförings- ochreklamverksamheter od

643 SW 66/68 Tillverkning av varor.
646 SW 69 Tillverkning/ byggande avbyggnader o anläggningar

647 **SW 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.**
648 SW 70 Allmänt om konst o kultur

653 SW 71 Övergripande formgivning/ planering fysiska miljöer.
SW 72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur.
664 SW 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
667 SW 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål.
672 SW 75 Konstmåleri. 76 Grafisk konst, tecken 77 Fotografi.
675 SW 78 Musik (konserter o d 792)

681 SW 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer o verks. Sport.
683 SW . 7911-7913 Seder och bruk.
686 SW . 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
688 SW . 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
691 SW . 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
692 SW . 794 Spel. Skicklighets-och turspel. Lotteri. Lotto. Tips
693 SW 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
694 SW . 7951 Socialvård..
695 SW . 7952/7956 Sociala miljöer, sociala verksamheter.
701 SW . 7957 Undervisning o d.
724 SW . 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet
725 SW . 7959 Sociala miljöer i allmänna grupper o d.
726 SW 796/799 Sport, idrott o d.

730 **SW 8 Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur**
731 SW 80 Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
735 SW 81 Litteraturvetenskap.Litteraturhistoria.
737 SW 82/89 Skönlitteratur på olika språk.

738 **SW 9 Saklitterära verksamheter. Allmän geografi och historia. Biografi.**
739 SW 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.
741 SW 91 Allmän geografi, reseskildringar. 913/919 mots. 93/99.
743 SW 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.
744 SW 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.

Innehåll i : Sven Wimnell 1 maj 2019: Människornas verksamheter och grunderna för planering av framtiden för världen och Sverige.
http://wimnell.com/omr40zp.pdf

17 **Kapitel 1: Universum och Jordklotet. Människornas verksamheter och vår världs historia.**

22 **Sven Wimnells hemsida: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?**

28 **Förhistorisk tid. Naturforskning. Universums och jordklotets historia**

29 **Världskarta med världens befolkning i början av 1990-talet**

30 **Sven Wimnell 1995 Världshistorien på nio sidor.**
30 Forntiden. Till omkring 400.
31 Medeltiden. 400-1500.
31 Nya tiden . Från 1500.
31 Religionsstridernas tid 1500-1648 och tiden 1648-1815 med bl a oinskränkt furstemakt.
32 Genombrottstid för demokrati och industri, 1815-1914.
32 Första världskriget 1914-1918 och mellankrigstiden 1918-1939
33 Andra världskriget 1939-1945.
33 Efterkrigstiden. Från 1945.
34 Nutid och framtid.
34 Afrikas och Asiens äldsta historia.
35 Europeernas kolonier och utomeuropeisk historia.
36 Världsbefolkningen.
37 Läget i världen. April 2005
37 Befolkningen i miljoner i Världen och i Sverige inom parentes.
38 Sveriges historia.
38 Källor till de historiska avsnitten.

39 **Systemet för mänskliga verksamheter.**
39 Mänskligheten har förändrats mycket sedan tidernas begynnelse.
40 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.
43 Utvecklingens krafter.
44 Systemet för mänskliga verksamheter.
47 Den fundamentala påverkanskedjan
49 Schema över påverkans och förändringsproblem
50 Politiska och opolitiska planeringar
51 Samband mellan huvudområdena
52 Samhällsplaneringens problem. Kunskaper och värderingar.
53 Det är huvudsakligen människornas verksamheter som styr utvecklingen i världen.
53 Kunskaps- och värderingsverksamheter
53 Teknologiska/ ekonomiska verksamheter
54 Kulturella verksamheter

55 **Historien om människan.**
57 En resa genom tid och rum
60 Våra förfäder aporna
63 Apor på två ben
65 De första människorna
68 Vår tids människor
75 Dagens värld
77 Framtidsperspektiv

79 **Filosofins historia. Bertrand Russel om västerlandets visdom.**

Klicka på Sven Wimnell 17 sept 1997 + 1 februari 2015: Filosofins historia. Bertrand Russel om västerlandets visdom. http://wimnell.com/omr109b.pdf och läs utdrag ur Russels bok. Sidor i omr109b:

Prolog	2
Före Sokrates	3
Aten	13
Hellenismen	22
Den äldsta kristendomen	30
Skolastiken	37
Den moderna filosofins uppkomst	51
Den brittiska empirismen	74
Upplysningen och romantiken	80
Utilismen och efteråt	92
Samtiden	108
Epilog	123-126

I utredningen nu finns kopior av:

80 **Prolog**

81 **Epilog**

85 **Idéhistoria. I skuggan av framtiden. Modernitetens idéhistoria**

Sven Wimnell 000524: Ett referat av Sven-Eric Liedmans bok I skuggan av framtiden. Modernitetens idéhistoria.

85 **Innehåll**

Inledning 15

FÖRSTA DELEN: I VAR MANS HUVUD

Första kapitlet: Klockan 59
Andra kapitlet: Rummet 73
Tredje kapitlet: Tiden 91
Fjärde kapitlet: Människan 131

ANDRA DELEN: INSTITUTIONERNA

Femte kapitlet: Lära för livet 199
Sjätte kapitlet: Det sanna och det goda 263
Sjunde kapitlet: Artefakterna 345
Åttonde kapitlet: Den gudomliga politiken 403

TREDJE DELEN: I SKUGGAN AV FRAMTIDEN

Nionde kapitlet: Modernitetens trolldomsglans 453
Tionde kapitlet: Europeerna och de andra 477
Elfte kapitlet: I skuggan av framtiden 5 17
Anmärkningar till texten 542
Register 580-598.

86 **Utdrag ur boken:**
Från förordet.
88 Inledningen
89 Kapitel 5. Lära för livet. Här behandlas skolans och utbildningens institutioner.
96 Kapitel 7. Artefakterna. I detta kapitel behandlas teknologins och estetikens institutioner.
Summering
102 Författarens avslutning

106 **Kunskapens makt (och maktens kunskap)**
AV SVEN-ERIC LIEDMAN
En mångfald relationer
Olika intressen styr
Många sanningar om människan
Motsättningarna är störst nu

111 ÅKE HOLMBERG: Vår världs historia.

111 **INLEDNINGEN**

Därefter innehållsförteckningen som ger en bild av världens urveckling:

112 **MÄNNISKAN OCH MILJÖERNA**.
Erövringen av jorden
De första hundratusen generationerna

Stads- och statsbyggandet.
Högkulturerna

113 **MÄNNISKAN OCH VÄRLDSRELIGIONERNA**.
Samfund och samhälle under två tusen år
Ca 500 f Kr —ca 1500 e Kr
Buddhismen i Asien
Kristenheten
Islam .

116 **MÄNNISKAN OCH HAVET**
Kolonialismens värld 1500—1800

117 ***Spindeln i nätet***
Den atlantiska världen 1500—1800

118 ***Västerlandet och världen***
1815—1914

119 **KONFRONTATIONERNAS SEKEL**
Världskrig och världsrevolution
1914—1945

119 ***Förenade och oförenade nationer***
Tiden efter 1945

120 **Utrag ur ÅKE HOLMBERG: Vår världs historia.**

120 **Exempel på inre verkligheter och sociala miljöer.**

121 **Högkulturernas uppkomst. Från sid 44 och 47.**
Handlar om samspel= sociala miljöer.

122 **Mesopotamisk ekonomi och babyloniskt samhälle. Sid 54-55.** Handlar om samspel= sociala miljöer och religioner=inre verkligheter.

123 **Grekernas konst och vetenskap. Sid 95.**
Handlar om skönhet, religioner, kunskaper= inre verkligheter, och möten mellan kulturer= sociala miljöer.

124 **Folkreligioner. Sid 116.**
Handlar om religioner= inre verkligeter, och samspel mellan religiösa= sociala miljöer.

125 **Den siste romerske kejsaren. Sid 174-175.**
Handlar om kulturspridning o d= inre verkligheter och sociala miljöer.

126 **Bysans undergång. Sid 181.**
Handlar om vackra saker och religion= inre verkligheter, och spridning av religion= sociala miljöer.

127 **Korstågen. Sid 209.**
Handlar om religioner= inre verkligheter, och kunskaps- och kulturspridning= sociala miljöer.

128 **Universiteten. Sid 212.**
Handlar om religioner och kunskaper= inre verkligheter, och kunskapsspridning= sociala miljöer.

129 **Gotiken. Sid 213-214.**
Handlar om konst, estetik och religioner= inre verkligheter, och kulturspridning= sociala miljöer.

130 **Den senmedeltida krisen. Sid 218-219**
Handlar om spridning av kriser och kunskaper om kriser= inre verkligheter och sociala miljöer.

131 **Kyrkans kris. Sid 222.**
Handlar om religioner= inre verkligheter, och samspel mellan religiösa= sociala miljöer.

132 **Islam. Sid 230-231.**
Handlar om religioner= inre verkligheter, och religionsspridning= sociala miljöer.

133 **Indianfolken och kyrkan. Slaveriet. Sid 310-311.**
Handlar om religioner= inre verkligheter, och samspel= sociala miljöer.

134 **Det brittiska härskarsystemet. sid 343-344.**
Handlar om samspel= sociala miljöer, och religion= inre verkligheter.

135 **Den ryska samhällsutvecklingen. Sid 362-363.**
Handlar om samspel/maktspel= sociala miljöer.

136 **Reformationerna. Sid 368-369**
Handlar om religioner= inre verkligheter, och religionsspridning= sociala miljöer.

137 **Den naturvetenskapliga revolutionen. Sid 376-377.**
Handlar om kunskaper och religioner= inre verkligheter, och kunskapsspridning= sociala miljöer.

138 **Samhällstänkandet. Sid 377-378.**
Handlar om tänkande= inre verkligheter. och maktspel= sociala miljöer.

139 **Det franska enväldets framväxt. Sid 382-383.**
Handlar om maktspel= sociala miljöer, och konst och religion= nre verkligheter.

140 **Ludvig XIV och Versailles. Sid 383-385**
Handlar om maktspel och kulturspridning= sociala miljöer, och förlustelser= inre verkligheter.

141 Religioner, världsliga makthavare, klasser och slavar.
En sammanfattning av exemplen i det föregående.

150 **Kapitel 2: Komplement till världshistorien fram till början av 20-hundratalet.**

152 **Tiden efter mitten av 1700-talet.**

154 **Områdena kring östra Medelhavet.**
Från äldsta tid till 1930-talet.

157 **Konsthistoria.**
159 Byggnadskonsten

160 **Industrin och utvecklingsprocesserna.**
162 Uppfinningar och upptäckter

164 **Teknikhistoria.**

166 **Medicinhistoria.**

167 **Det periodiska systemet för grundämnen.**

170 **1900-talet.**

175 **En lista med några författare och titlar**

185 **Världen byggdes om på 1900-talet.**
185 Makt och sociala relationer i världen 1914.
186 Tänkesätten och de sociala relationerna.
187 Utdrag ur “Det svenska folklynnet” (1911).
189 Första världskriget.
189 Slutet på första världskriget.
190 Mellankrigstiden.

192 Andra världskriget.
193 Atombomberna 1945.
194 Världen under efterkrigstiden efter andra världskriget.
198 Asien.
198 Främre Orienten/mellanöstern.
198 Israel och Palestina.
198 Syrien och Libanon.
199 Jordan, Saudiarabien och småstaterna.
199 Irak och Iran. Kurder.
199 Främre Orienten/mellanöstern 1991.
200 Asien bortom Iran.
200 De engelska kolonierna.
200 De holländska kolonierna.
200 De franska kolonierna.
201 Kina.
201 Japan.
201 Korea, Filippinerna, Afghanistan mm.
202 Afrika.
203 Amerika.
204 Amerikas förenta stater/USA.
205 Oceanien, polarområdena och rymden.
205 Europa 1991.
205 Världens djur-och växtvärld.
205 Källor till historien på 1900-talet.

206 **Makthavare i världen efter andra världskriget.**

208 **Världen efter 1990-1991.**
209 Jugoslavien.
224 Irak.

231 **Det finns fysiska och sociala miljöer.**
Många myndigheter har inflytande över de fysiska och sociala miljöerna. Här några:
Boverket. http://www.boverket.se
Naturvårsverket: http://www.naturvardsverket.se
Socialstyrelsen: http://socialstyrelsen.se
Folkhälsomyndigheten: http://www.folkhalsomyndigheten.se
Sveriges kommuner
och Landsting: http://skl.se

232 **Exempel: Miljöpartiets partiprogram 2016**
Staden
Förorter och miljonprogram

238 **Något om sociala miljöer**

239 **Våldet i världen och mänskliga rättigheter.**

240 **Något om mobbning, diskriminering o d.**

241 **Myndigheter och organisationer om mobbning och diskriminering**

242 **Kort om Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?**

243 **Världen. Klimat och sociala relationer. Koldioxidutsläpp.**
Fysiska och sociala miljöer
Mänsklighetens utveckling
Sociala relationer

245 **Sveriges elva folkhälsomål**
Delaktighet och inflytande i samhället
Ekonomisk och social trygghet
Trygga och goda uppväxtvillkor
Ökad hälsa i arbetslivet
Sunda och säkra miljöer och produkter.
En mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård.
Gott skydd mot smittspridning.
Trygg och säker sexualitet och en god reproduktiv hälsa.
Ökad fysisk aktivitet
Goda matvanor och säkra livsmedel.
Minskat bruk av tobak och alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande

248 **Inre verkligheter och sociala miljöer**

252 **De inre verkligheterna och de sociala.miljöerna under tidernas lopp**

253 **Något om värdsbilder, livsåskådningar, ideologier, människosyn, värderingar, attityder, fördomar, moral, jämställdhet och diskriminering.**

261 **Något om läget inför 2012**

263 **Läs på! Världen har förändrats**

265 **Världen utanför Sverige**

266 **Mot en fredligare värld**

268 **Kapitel 3: FN, Förenta nationerna**

271 **50 år med FN.**

276 **Förenta Nationernas Millenniedeklaration**.
276 FÖRORD
277 VÄRDERINGAR OCH PRINCIPER
278 II. FRED, SÄKERHET OCH NEDRUSTNING
279 III. UTVECKLING OCH FATTIGDOMSBEKÄMPNING
281 IV. SKYDD AV VÅR GEMENSAMMA MILJÖ
281 V. MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, DEMOKRATI OCH GOD SAMHÄLLSSTYRNING
282 VI. SKYDD AV DE SÅRBARA.
282 VII. ÅTGÄRDER FÖR ATT MÖTA AFRIKAS SÄRSKILDA BEHOV.
282 VIII. ETT STARKARE FÖRENTA NATIONERNA.

284 **Läget i världen 2002.**
286 **Läget i början av 2008**

287 **FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna.**

291 **Från regeringen.se 28 april 2019- Demokrati och mänskliga rättigheter.**

292 **Från Utrikesdepartementets hemsida på Internet. 2011**
292 De mänskliga rättigheterna
294 Konventioner om mänskliga rättigheter som Sverige har undertecknat
296 Vilka rättigheter finns det?

297 Rätten att inte bli diskriminerad
298 Rätten till liv - dödsstraffet
299 Förbud mot tortyr
301 Förbud mot slaveri och slavhandel
302 Regler om rättssäkerheten
303 Privat- och familjelivet
303 Tanke- och religionsfrihet
304 Yttrandefrihet
306 Förenings- och församlingsfrihet
307 Rätten till arbete
307 Rätten till tillfredsställande levnadsstandard
308 Rätten till hälsa
308 Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter
309 Rätten till utbildning
311 Kvinnors rättigheter
313 Allt du behöver veta om FN:s kvinnokommission
314 Mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck i samkönade relationer
317 Barnets rättigheter
319 Barns deltagande fick konkret innebörd på evenemang som hölls parallellt med FN debatten om barnets rättigheter
320 Rättigheter för personer med funktionsnedsättning
322 Urfolkens rättigheter
323 Rättigheter för HBT-personer
326 Flyktingars rättigheter
327 Migranters rättigheter
328 Folkmord
330 Väpnade konflikter
332 Våld och förtryck i hederns namn

333 **Från UD 29 april 2019 Viktiga regler. Barnkonventionen**

337 **Mänskliga rättigheter. Innehållet har flyttat. Finns nu på regeringen.se**

338 **Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling**
338 **Ingress**
Människorna
Planeten
Välståndet
Freden
Partnerskapet
339 **Deklaration**
Inledning
Vår vision
Våra gemensamma principer och åtaganden
Vår värld i dag
Den nya agendan
Medel för genomförande
Uppföljning och översyn
Ett upprop för handling för att förändra vår värld

350 **Mål och delmål för hållbar utveckling**

351 **Mål för hållbar utveckling**
352 Mål 1. Avskaffa fattigdom i alla dess former överallt
352 Mål 2. Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk
353 Mål 3. Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar
354 Mål 4 Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla
355 Mål 5. Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt
356 Mål 6. Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla

357 Mål 7. Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla
358 Mål 8. Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla
359 Mål 9. Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation
360 Mål 10. Minska ojämlikheten inom och mellan länder
361 Mål 11. Göra städer och bosättning-ar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara
362 Mål 12. Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster
363 Mål 13. Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser*
363 Mål 14. Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling
364 Mål 15. Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstöringen samt hejda förlusten av biologisk mångfald
365 Mål 16 Främja fredliga och inklude-rande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.
366 Mål 17. Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling

368 **Medel för genomförande och det globala partnerskapet**

372 **Uppföljning och översyn**

377 **Förenta Nationerna, FN 12 februari 2018. Engelsk text**

379 **Svenska FN-förbundet 17 februari 2018. Svensk text.**

381 **INFO OM FN**
386 17 GLOBALA MÅL FÖR HÅLLBAR UTVECKLING
399 Allmän förklaring om de mänskliga rättigheterna
404 FN SOM ORGANISATION
405 GENERALFÖRSAMLINGEN
405 SÄKERHETSRÅDET
405 EKONOMISKA OCH SOCIALA RÅDET
405 FÖRVALTARSKAPSRÅDET
405 INTERNATIONELLA DOMSTOLEN
405 SEKRETARIATET
406 FN:S UNDERORGAN
409 FN:S FACKORGAN

414 **Kapitel 4: Europeiska unionen, EU**

415 **EU Europeiska unionen. 17 februari 2018**

415 **Basfakta om EU**

416 **EU-institutionerna**

Europeiska centralbanken
Europeiska revisionsrätten
Europeiska utrikestjänsten
Europeiska ekonomiska och sociala kommittén
Europeiska regionkommittén
Europeiska investeringsbanken
Europeiska datatillsynsmannen
Europaparlamentet
Europeiska rådet
Europeiska unionens råd
EU:s ordförandeskap
Europeiska kommissionen
EU-domstolen

417 **EU-institutionernas ledare**

418 **Europeiska kommissionen**

427 **Europaparlamentet**

432 **Kapitel 5: Andra aktörer i världspolitiken**

433 **World Values Survey**

434 **Kulturkartan 2015**

435 **Världsarvslistan**

435 **Världsnaturfonden WWF**

436 **Utrikespolitiska institutet**

437 **Gapminder**
437 Exempel på statistik: Choose a graph

438 MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER I SVENSK UTRIKESPOLITIK

439 **Folkmängd 2017**
439 Afrika söder om Sahara
440 Asien och Oceanien
441 Europa och Centralasien
442 Mellanöstern och Nordafrika
443 Nordamerika Latinamerika och Karibien

444 **Regeringens utredningar om mänskliga rättigheter.**2019
444 Afrika
444 Amerika
445 Asien och Oceanien
445 Europa och Centralasien
446 Mellanöstern och Nordadrika

447 **Amnesty. Årsrapport - mänskliga rättigheter 2016/2017**

449 **Amnestys årsrapport 2016: En politik som demoniserar skapar rädsla och splittring**

455 **MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER I VÄRLDEN - LÄGET 2018**

456 **Rights Today ger en ögonblicksbild av hur det såg ut när det gäller mänskliga rättigheter runt om i världen under 2018.**

458 **Amnesty: FN:S DEKLARATION OM DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA**

459 **sida.se 23 februari 2019**

464 # Kapitel 6: Sveriges historia och svensk politik

466 **Sveriges historia i 8 delar från Norstedts förlag.**
466 Sveriges historia: 13000 f.Kr- 600 e.Kr.
466 Sveriges historia: 600 -1350.
467 Sveriges historia: 1350-1600.
467 Sveriges historia: 1600-1721.
468 Sveriges historia: 1721-1830.
468 Sveriges historia: 1830-1920.
469 Sveriges historia: 1920-1965.
469 Sveriges historia: 1965-2012.

470 **Sveriges kungalängd**

473 **Regeringskansliet genom tiderna**
473 Tiden fram till Gustav Vasa
474 Den äldre Vasatiden 1521–1611
475 Stormaktstiden 1611–1718
477 Frihetstiden 1718–1772
479 Gustavianska tiden 1772–1809
479 Karl Johanstiden och den tidiga liberalismen 1809–1840
481 Tiden efter 1840
485 Sverige och EU
485 Regeringskansliets lokaler

487 **Sveriges regeringar under 100 år**

489 **Sverige under 1900-talet**

492 **Inkomstskatterna**

500 **Sveriges Riksdag www.riksdagen.se Februari 2019**

500 **Partierna i riksdagen och antalet ledamöter**

501 **Riksdagens utskott 14 feb 2019**

510 **Så styrs Sverige. Från regeringen.se 28 januari 2019**

511 **Regeringens politik**

512 **Politikområden för politiken**

514 **Myndigheter**

533 **Länsstyrelserna**

539 **Sven Wimnell 9+16+26 maj 2016:**
Sveriges 6 regioner. Länsstyrelser, landsting och kommuner. Invånare 2005 och 2013. Antalet bostäder 2010. Länkar till deras hemsidor på internet 6 maj 2016 med uppgifter om allt de vill visa upp.
http://wimnell.com/omr36-39zzzq.pdf

540 **Sveriges kommuner och landsting, SKLskl.se januari 2019**

546 **Sven Wimnell 27 februari 2010 + 3 april 2014:**
Fackföreningar och arbetsgivareföreningar 2014. Statistik om arbete och näringar. Arbetsförmedlingens hemsida.
http://wimnell.com/omr658f.pdf

546 **Företagarna**

547 **LO, Landsorganisationen i Sverige**

548 **SN, Svenskt näringsliv**

552 **Kommunallag (2017:725)**

586 **Systemet med mänskliga verksamheter, nedbantat till 44 områden**.

606 **Område 1-5 samt 1-9 med myndigheter och professorer, yrken och utbildningar m m.**

613 **Innehållet i Sven Wimnell 20 mars 2018 del 2 av 3: FN, EU, artiklar om utrikes förhållanden samt Sveriges riksdag och Sveriges kommuner, landsting och länsstyrelser.**
http://wimnell.com/omr40zm.pdf

614 **Innehållet i Sven Wimnell 20 mars 2018 del 3 av 3: Samhällsplaneringens problem. Sveriges regering och artiklar om de politiska partierna och deras problem.**

http://wimnell.com/omr40zn.pdf

615 **Innehållet i Sven Wimnell. 16 maj 2018: Boende och bostadsbygge. Levnadsförhållanden, skatter. SCB-statistik. Boverket. SOM-institutet.Vårbudgeten. Första maj och veckor därefter. Löner. TVdebatt. Regeringens verksamheter.**
http://wimnell.com/omr40zo.pdf

622 **Innehållsförteckningar till utredningar från och med 21 december 2018 till 22 april 2019.**

642 **Särskilda utredningar på Sven Wimnells hemsida från och med 30 januari 2010**

653 - 667 **Förstamajtal 2019**

Innehåll i : Sven Wimnell 5 oktober 2019:
Om Skolverkets förslag till nya kurs-och ämnesplaner för grundskolor och gymnasier. Och om aktuell politik och om forskning och undervisning.
http://wimnell.com/omr36-39zzzzzl.pdf

Innehåll:

Sida

5 **DN: Faktakunskaper betonas i förslaget till nya kursplaner**

8 **Skolverket: Så arbetar vi med att revidera kurs- och ämnesplanerna**

16 **Sven Wimnells hemsida: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?**

16 Det är ett elände i världen och det har det alltid varit.

18 Mänskligheten har förändrats mycket sedan tidernas begynnelse.

19 Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.
22 Utvecklingens krafter.
23 Systemet för mänskliga verksamheter.

26 Det är huvudsakligen människornas verksamheter som styr utvecklingen i världen.
28 Det är 129 verksamhetsområden som vardera innehållller hundratals eller tusentals mindre verksamhetsområden.

28 Innehåll; i Sven Wimnell 20 mars 2018 del 1 av 3: Samhällsplaneringens problem. Områden 1-5 samt 1-9 med myndigheter och professorer, yrken och utbildningar m m. http://wimnell.com/omr40zl.pdf. del 2=40zm.pdf. del 3=40zn.pdf

34 Innehåll i : Sven Wimnell 1 maj 2019: Människornas verksamheter och grunderna för planering av framtiden för världen och Sverige. http://wimnell.com/omr40zp.pdf

46 Innehållet i:Sven Wimnell 23 maj 2017: Yrkesverksamheter enligt SSYK 2012. Näringsliv enligt SNI 2007. Utbildning enligt SUN 2000, Forskningsämnen 2016. statistik om allt. http://wimnell.com/omr36-39zzzzk.pdf

48 SUN, Svensk utbildningsnomenklatur
56 Om utbildning i skolan. (Sid 75 i zzz)
57 Religion och levnadskunskap.
58 Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.
61 Hushållsverksamheter.
75 Hushållsekonomi. Lön, skatter, utgifter i hushåll. Överskott, underskott

105 **Skolverkets förslag. Och kommentarer**
105 Hem- och konsumentkunskap . Gällande Från Skolverket, 26 november 2019
106 Hem- och konsumentkunskap.Skolverkets förslag 25 sept 2019
111 Religionskunskap. Skolverkets förslag 25 september 2019
116 Samhällskunskap. Skolverkets förslag 25 september 2019

126 Ämnena geografi och historia kan ses som en del av ämnet samhällskunskap och bör byggas upp enligt det som nämnts om ämnet samhällskunskap.
127 Geografi. Skolverkets förslag 25 september 2019
132 Historia. Skolverkets förslag 25 september 2019
138 Idrott och hälsa.. Skolverkets förslag 25 september 2019
143 Bild. Skolverkets förslag 25 september 2019
147 Slöjd. Skolverkets förslag 25 september 2019
151 De nämnda ämnena och de övriga skolämnena får skolverket försöka anpassa till det som behandlas i projektet om samhällsplaneringens problem - hur man ska kunna förbättra världen. Övriga ämnen: se sidorna 325- 398.

152 **Utredningar av betydelse för skolämnena**
153 Innehållsförteckningar till utredningar från och med 21 december 2018 till 20 september 2019.
197 Länkar till utredningar från och med 30 januari 2010

207 DN: Regeringen agerar för att stoppa orättvisa betyg
209 DN: Ledare: Skolan ska lära oss fakta – inte att prata strunt

211 **Aktuell politik**
212 Nya riksdagen och nya regeringen 2019/2020 (10 sept. 2019)

212 H.M. Konungens tal vid riksmötets öppnande, tisdagen den 10 september 2019
213 Regeringsförklaring avgiven av statsminister Stefan Löfven

224 Budgetpropositionen för 2020: Reformer för ett starkare samhälle
227 Budgetpropositionen för 2020 Prop. 2019/20:1
225 Budgeten för 2020 på fem minuter

232 **Kommentarer till budgeten:**
233 Museer. myndigheter, skolor m m ska ha tydlig information om framtidsproblemen
238 Alla statsråd bör samarbeta i planeringar för världens och Sveriges framtid
239 Utbildning i grundskolor, gymnasier, högskolor och universitet samt forskning behöver förbättras.
240 Utveckling av de inre verkligheterna
242 Religion och levnadskunskap
242 Inkomstskatterna
247 Barnfamiljer med bostadsbidrag
248 Bostadsbidrag för barnlösa i åldrar över 29 år upp till pensionsåldrar
250 Bostadtillägg för pensionärer
255 Befolkningsstorlek per kommun, 2015
255 Bostadspolitik

256 Peter Wolodarski: Trump och Åkesson tål inte Greta Thunberg. Begripligt
258 Martin Gelin: Trump har tappat befälet över nyhetsutvecklingen
261 DN: S-kommuner slår larm om problem med integrationen

265 **Om några institutioner för forskning och utbildning**
266 DN: Inför ett enprocentsmål för statens forskningsanslag

268 Kungl. vetenskapsakademien
270 Om Vetenskapsrådet
271 Ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap
273 Ämnesrådet för medicin och hälsa

275 Ämnesrådet för naturvetenskap och teknikvetenskap
277 Rådet för forskningens infrastrukturer
280 Kommittén för klinisk behandlingsforskning
283 Kommittén för kliniska studier
286 Kommittén för konstnärlig forskning
288 Kommittén för utvecklingsforskning
290 Utbildningsvetenskapliga kommittén

292 Universitetskanslersämbetet
301 Skolverket

302 **Något om den historiska bakgrunden till det föregående. Från NE.se**
303 Arkeologins internationella historia
304 Utvecklingshistoria, människan
305 Bildkonsten i historiskt perspektiv
307 reformationen
308 protestantism
309 Svenska kyrkan
311 folkskola
312 skolförordning
312 grundskola
316 gymnasieskola
317 läroplan
319 läroämne
319 arbetslivsorientering
320 universitet
321 högskola
322 vetenskap
323 forskning
324 världsbild

325 **Skolverkets förslag 25 september 2019. Grundskolans ämnen matematik, fysik, kemi, biologi, teknik och språk**

399 **En skolhistoria av Sven Wimnell. Om skolorna i Strängnäs . En uppdatering 2001 av en historia 1992. Kompletterad med nyheter 2010-2011.**
(http://wimnell.com/omr7957b.pdf)

446 **Forskning.se Hemsidor för 56 st forsknings-institutioner**
524 **Från Sven Wimnell 20 mars 2018 del 1.**
Delar om område 7957 Undervisning o d och område 90 Tidningar, tidskrifter och jurnalistik.
http://wimnell.com/omr40zl.pdf

550 **Regeringen 1 oktober 2019 och oppositions-partiernas budgetmotioner**
551 Ny regering. Politikområden för politiken 1 oktober 2019..
553 Moderaternas budget 2020
561 KD:s budgetmotion 2020
567 Vänsterpartiet. Budgetmotion för 2020
579 Sverigedemokraternas höstbudget för 2020
584 Ras för Liberalerna – men grönblå fortfarande störst. I kommunalval i Sthlm

587 **Något om situationen 4 oktober 2019**
587 Ledare: Ingen har krävt att slippa bli bildad
589 Tidningen är i dag full av åsikter från journalister som övergett sin roll
591 Utan antikens historia i läroplanen riskeras Sveriges konkurrenskraft
593 Fler lektionstimmar måste läggas på historieundervisning
594 Skolverket backar om antikens historia
595 Maria Schottenius: Bra att Skolverket backar om antiken – men ge eleverna ännu fler historietimmar

597 **Några ord på slutet**

Innehållet i: Sven Wimnell 23 maj 2017:
Yrkesverksamheter enligt SSYK 2012. Näringsliv enligt SNI 2007.
Utbildning enligt SUN 2000, Forskningsämnen 2016.
SCBs statistik om allt. http://wimnell.com/omr36-39zzzzk.pdf

Innehåll:

Sida

4 **Människornas levnadsförhållanden och utvecklingens krafter.**
7 **Politikens höger–vänster har börjat spela ut sin roll**
9 **Utvecklingens krafter.**
10 **Systemet för mänskliga verksamheter**
13 **Den fundamentala påverkanskedjan**
15 **Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter och biblioteksystemen DC, DK och SAB.**

27 **Klassifikationssystemet för verksamheter. Med ämnen i SAB Libris, DC (Dewey) och DK (UDK) Kompletterad med yrkesverksamheter med kod enligt Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK)**

29 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter
50 2 Religiösa verksamheter o d.
57 3 Politikvetenskaper. Politiska verksamheter.
71 4 Sambandsforskningsverksamheter
71 5 Naturforskning. Matematikverksamheter
85 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter
176 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer
224 8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur
236 9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi

247 **Arbetskraftsundersökningarna 2016**
247 **Lönestrukturstatistik, hela ekonomin**
250 **Officiell statistik efter ämne**
250 Arbetsmarknad
255 Befolkning
257 Boende, byggande och bebyggelse
259 Hushållens ekonomi
261 Levnadsförhållanden
262 Näringsverksamhet
266 Utbildning och forskning

276 **Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2016**
303 Klicka på följande och läs om forskning:
http://wimnell.com/omr40zj.pdf

304 **Statistiska centralbyrån, SCB.21 maj 2017.**
305 Sveriges officiella statistik
306 Statistikansvariga myndigheter
310 Officiell statistik efter ämne
311 Klassifikationer och standarder

312 **SUN, Svensk utbildningsnomenklatur**
315 Grundskolanoch gymnasiet
315 Gymnasiet. Programstruktur och examensmål
316 Samhällsjunskap. Gymnasiet.
320 Om utbildning i skolan
321 Religion och levnadskunskap
322 Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan
323 Tillägg i mars 2016 om undervisningen i Religion och levnadskunskap och Samhällskunskap.

324 **Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI)**

330 **AKU:s yrkesredovisning övergår till SSYK 2012**

333 Yrkesområde 1 – Chefsyrken

346 Yrkesområde 2 – Yrken med krav på fördjupad högskole-kompetens

365 Yrkesområde 3 – Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande

376 Yrkesområde 4 – Yrken inom administration och kundtjänst

381 Yrkesområde 5 – Service-, omsorgs- och försäljningsyrken

387 Yrkesområde 6 – Yrken inom lantbruk, trädgård, skogsbruk och fiske

389 Yrkesområde 7 – Yrken inom byggverksamhet och tillverkning

397 Yrkesområde 8 – Yrken inom maskinell tillverkning och transport m.m.

405 Yrkesområde 9 – Yrken med krav på kortare utbildning eller introduktion

409-410 Yrkesområde 0 – Militära yrken

Från http://wimnell.com/omr36-39zzzzzg.pdf

Hushållsverksamheter.

Från sidorna 59-64 i 40zo

Hushållsverksamheter. Vad man har och vad man gör i bostäderna.

Politikområdet för hushållens verksamheter är det viktigaste för välfärden, politikområdet som i regeringen tyvärr inte har någon minister.

SW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.

SW . 641 Matlagning. 642 Måltider, matservering.

SW . 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.

SW . 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d. Tele.
Vedeldning, vattenkraft, kärnkaft, solkraft, vindkraft, vågkraft, kolkraft, oljekraft, gaskraft.

SW . 645 Användning av inventarier o d.

SW . 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom tvätt o d) m m
Här kan ingå umgänge och verksamheter i hemmet, o d.

SW . 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster o utgifter mm.

SW . 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.

SW . 649 Personvård: barn, hemsjukvård.

641- 642 Det börjar med maten.

Till det kan räknas allt man stoppar i sig, bl a godis, sprit, tobak, droger. Man ska akta sig för farliga bakterier o d , inte äta för mycket. Äta mediciner o d. Vara vaccinerad. Anpassa sig efter sjukdomar o d. Inte äta malda elefantbetar så att djuren utrotas. Man ska röra på sig och hålla kroppen i form. Få lämplig mängd solljus.

Svenskarnas 10 miljarder måltider per år äts av alla åldrar med olika behov efter ålder och hälsotillstånd och hemma eller på arbetsplatser . skolor, på restauranger, på semestrar och resor på olika orter o s v.

Måltiderna ska vara näringsriktiga och ge avkoppling, gärna ihop med andra. Man kan laga maten själv eller äta det andra gjort.

Livsmedelsverket, folkälsomyndigheten och socialstyrelsen har mycket att säga om detta.

Enligt ett TV-program om åldrandets hemligheter i kunskapskanalen den 4 mars 2018 kl 15.30 beror människornas livslängd i världen enligt omfattande forskningar till 25% på gener och till 75% på miljön, dvs vad vi äter, hur vi bor och arbeter, dvs levnadssätt.

Socialministern är numera också idrottsminister. Skolämnet Idrott bör ge en bra utbildning om människokroppens problem.

(September 2013: idrotten ligger hos kulturministern)

643. När det gäller bostaden har boverket krav om hur de bör vara.

I genomsnitt bor det cirka 2 personer per bostad.

Antal hushåll	2013
Med 1 person	37,7 % av alla hushåll
2 personer	31,3 %
3	12,4 %
4	12,3 %
5	4,3 %
6	1,2 %
7+	0,8 %

Antal rum som krävs för att inte anses trångbodd

Enboende		2 rum
2 personer		3
Ensamförälder och Samboende med	1 barn	3
	2 barn	4
	3 barn	5
	4 barn	6

Finns samboende i hushållet.redueras rumskravet med ett rum.

Man bör observera att många utöver permanentbostaden har fritidshus o d. Många är trångbodda. Det finns hemlösa och många bor i olika slags provisorier eller vårdhem o d. Statistiken över bostadsbrist är dålig. Det sägs att det behöver byggas 700 000 bostäder.

Det som byggs bör uppfylla boverkets krav, man ska inte i panik bygga sämre. Dåliga bostäder finns det tillräckligt av.

Utöver själva bostaden med rum och kök o d behöver hushållen förvaringsutrymmen, bl a garage och uppställningsplatser för hushållens bilar. Samt lekplatser för barnen o d.

644. Till bostaden hör teknisk utrustning för vatten och avlopp , energi m m.

Det finns uppgifter om sådant hos boverket.
Alla hushåll berörs av all energislag, bl a drivmedel till hushållens bilar. Energimyndigheten ger uppgifter om energi.
Med uppgörelsen om kärnkraften har det blivit mer klart om energiproblemen.

För bostädernas skötsel underhåll kan behövas hantverkare, i områdena för mänskliga verksamheter:
690 Allmänt.
691 Byggnadsmaterial (tillverkas vanligen i 66-68).
692 Byggnadsdelar.
693 Murning, betonggjutning o d.
694 Byggnadsträarbeten.
695 Olika slags byggnader och anläggningar.
696 Inbyggnad o reparation av el- och sanitetsutrustning o d.
697 Inbyggnad o reparation av värme- o ventilationsutrustning o d.
698 Måleri-, glasmästeri- och inredningsarbeten o d.
699 Isolerande och skyddande byggnadskonstruktioner.

SKL har bestämmelser om sopor o d.

645 Hushållen har mycket utrustning av olika slag.

Möbler, belysningar, kylutrustningar radio, TV, mobiltelefoner, läsplattor, datorer, gräsklippare, cyklar, motorcyklar, bilar, köksapparater, hobbyutrustning, leksaker, symaskiner o s v, som behöver köpas och skötas.

Konsumentverket kan ha upplysningar om det.

646 Utveckling av de inre verkligheterna

Individens inre verklighet är det som finns i huvudet.
Individen vet nog inte själv allt hon har i huvudet, än mindre vet man vad andra har i huvudet. Det finns statistik om individernas utbildning i skolor o d och om kunnande och erfarenheter, men det säger inte mycket om vad kunskaper, åsikter o s v de har. Det finns forskningar med intervjuer där man försöker lista ut de inre verkligheterna, och det finns mycket spekulationer om det. Men på det hela taget är de inre verkligheterna mest okända för världen utanför. Man frågar och diskuterar för att få reda på kunskaper och åsikter. När man anställer folk görs intervjuer för att få veta om vad folk kan och tycker.
Inför valen görs det opininionsundersökningar om väljarnas tycken .
Så är läget.

Hushållsverksamheterna 641-645 och 647-649 handlar huvudsakligen om de materiella, yttre verkligheterna. Men en viktig resurs i hushållen är hushållsmedlemmarnas inre verkligheter, som är grunden för välfärden. Det vill säga att man uppfattar sig som en samhällsmedborgare som är minst lika mycket värd som alla andra.

På fritiden i hemmet bör man ha möjlighet att göra det man vill inom ramen för allmän moral så att man trivs. Man bör ha sociala kontakter och andra verksamheter så att de inre verkligheterna utvecklas , bl a med lämpliga kunskaper och värderingar om de ständigt pågående förändringarna i världen, och så att möjligheterna att anpassa sig och påverka andra utvecklas på lämpligt sätt.

Här handlar det om personlig hygien, kläder och hur vi umgås i hemmet med familj, släkt och vänner. Vi ser på TV, läser tidningar och böcker, skriver, har hund, katt, hobby med hantverk m m.
Vad gör arbetslösa och sjuka hemma hela dagarna?

Behöver de hjälp med att göra något nyttigt med tiden? Vad gör de

som på grund av sjukdom eller arbetslöhet o d inte har något arbete att gå till ? Och kriminella o d ?

Livsmedel o d , boende, vatten-och avloppsförjning, energitillgång, tillgång till prylar och pengar som ingår i områdena 641-649 är materiella resurser som måste kompletteras med välfungerande inre verkligheter som kan behandlas i område 646.

Människorna påverkar och påverkas genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Välfärden beror av dessa fyra områden. Individernas inre verklig -heter kan få det grundläggande utformat i förskolan, grundskolan och gymnasiet, men måste sedan under livet få kompletteringar i sina vardagliga verksamheter i hushållen.

Det räcker inte med att man har bostad, telefonledningar, telefoner. TV-abonemang, datorer, soffor, tidningar och skrivbord etcetera, det behövs också kunskaper för att kunna utnyttja det materiella, diskutera det med anhöriga och bekanta.

Som serviceområden till hushållen kan ses skolornas verksamheter.

Klart är att grundskolans ämnen Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap behöver förbättras med hänsyn till vad man behöver. Likaså Samhällskunskap och religionskunskap på gymnasiet. Där skulle det också vara bra med ett ämne Hemkunskap, men om det inte finns plats för det borde Samhällskunskapen kunna ökas på med viktiga hemkunskapsproblem.

Högervridningen, våldet och allt annat elände gör att man måste förbättra undervisningen i skolan. Religionskunskapen bör ändras till Religion och levnadskunskap, Samhällskunskapen behöver bli mycket bättre och Hemkunskapen behöver utökas. Med rätta förbättringar blir barnen lyckligare som barn och sedan som vuxna och demokratin förbättras.

För de svenska barnen är det viktigt att de får kunskaper för de fyra roller de har , A1, A2, B1 och B2.

Utbildningen i samhällskunskap bör utgå från systemet för mänskliga verksamheter, som är en fullständig samhällsbeskrivning.

Förbättringar av undervisingen i de två ämnena är av stor betydelse för kultur och demokrati. Demokrati- och kulturministern har anledning att övertyga utbildningsministrarna om vikten av förbättringar.

Det är särskilt viktigt för invandrare att de får en bra samhällsbeskrivning som utgår från svenska förhållanden och också innehåller beskrivningar om samhällen utanför Sverige, så att invandrarna får kunskaper som passar till deras speciella förutsättningar.

Slutsats:
Grundskolor och gymnasier måste ge barnen kunskaper om sig själva och sina beteenden och världens problem så att de kan leva väl ihop med andra och med demokratin kan förbättra levnadsförhållandena för sig själva och alla andra.

Religioner ger gammalmodiga bilder av världen och om hur man bör bete sig, som inte fungerar idag. Religionsämnet bör utvidgas till att omfatta levnadskunskap om hur man kan utveckla sig själv och om hur man bör samverka med andra.

Ämnet om samhällskunskap måste göras mer fullständigt i både grundskolor och gymnasieskolor. Kunskaper i hemkunskap bör förbättras i grundskolorna och förmedlas också i gymnasierna.

Det här gäller de svenska barnen och också de nyanlända, invandrarna, för vilket det är särskilt viktigt att läroplanerna ger en bra modern utbildning i de nämnda ämnena, som passar till deras speciella förutsättningar.

Utbildningen ska direkt hjälpa de enskilda individerna och hjälpa dem att på politisk väg förbättra välfärden för alla.

De utbildningar som nu nämnts för skolorna är utbildningar som bör ske hela tiden genom verksamheterna i hemmet.

Om religionsämnet ombildas till ett ämne med filosofi och psykologi kommer det ämnet att innehålla många universitetsämnen. Av ämnena kan man anse att religionen var först och om man lägger ämnena i en kronologisk och logisk ordning kan man börja med religion:

Religion och levnadskunskap. (Barnen lär också föräldrarna)

1. Religionskunskap.
2. Filosofihistoria.
3. Idé-och lärdomshistoria.
4. Vetenskapshistoria
5. Utbildnings- och skolhistoria.
6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
7. Arkiv-och bibliotekskunskap.
8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratins krav.
10. Estetik och värderingar.
11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
13. Socialpsykologi.
14. Sociologi och informationskunskap.
15. Logik och vetenskapsteori.
16. Etik och moral.
17. Konsten att inte ha tråkigt. (Tillägg 18 feb 2014)
    Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre.

647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter, Kapital.

Behandlas i nästa kapitel.

648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.

Det finns cirka 5 miljoner hushåll i Sverige. Om de anväder en timme om dagen för städning o d blir det för varje dag 5 miljoner timmar och för alla under ett år cirka 2 miljarder timmar.

649 Personvård: barn, hemsjukvård o d .

Socialtjänsten har hand om personer som har det särdeles besvärligt men i området 64 gäller det hushåll som vill och kan klara sig själva. Somliga kan få assistans vissa timmar genom socialtjänsten men får klara sig för övrigt själva.

Det här handlar om att sköta barn, uppfostra och leka med dem. uppfostra tonåringar och om rörelsehindrade, sjuka och äldre o d som vill klara sig själva men behöver stöd av anhöriga och vänner eller enklare hemtjänst.

"Regeringen. Mål för social omsorg
Det finns särskilda mål för de tre delområden som ingår i social omsorg: individ- och familjeomsorg, personer med funktionsnedsättning samt äldreomsorg.

Omsorg om äldre människor

Äldre ska kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag, kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende, bemötas med respekt samt ha tillgång till god vård och omsorg.

Kvaliteten i äldreomsorgen ska vara hög. Äldre och anhöriga ska kunna lita på att vården och omsorgen är bra och att det finns tillräckligt med anställda med lämplig utbildning och erfarenhet.

Individ- och familjeomsorg
Målet är att stärka förmågan och möjligheten till social delaktighet för människor i ekonomiskt och socialt utsatta situationer och att stärka skyddet för utsatta barn.

Socialtjänsten ska främja var och ens ekonomiska och sociala trygghet och hjälpa till med att skapa jämlika levnadsvillkor. På så sätt görs det möjligt för människor att aktivt delta i samhällsgemenskapen.

Delaktighet, självbestämmande och rättssäkerhet är grunden för en väl fungerande socialtjänst. Insatser inom socialtjänsten ska grundas på kunskap och ha god kvalitet. De ska även utformas utifrån den enskildes behov och förutsättningar. Kontinuitet och möjligheten att få välja hur omsorgen och stödet ska utformas och av vem man tar emot insatserna är en viktig del i detta.

Personer med funktionsnedsättning
Målen för området Personer med funktionsnedsättning är en samhällsgemenskap med mångfald som grund, att samhället utformas så att människor med funktionsnedsättning i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet och jämlikhet i levnadsvillkor för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning.

Hinder för människors delaktighet i samhället ska rivas. Det är en fråga om jämlikhet och rättvisa. Kvinnor, män, flickor och pojkar med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att verka i vardagen på lika villkor vad gäller delaktighet och tillgänglighet.

Publicerad 25 september 2014 · Uppdaterad 26 mars 2015"

Mat och dryck, medicin och droger, matservering.

”Patientsäkerheten hotas när allt fler läkemedel restnoteras”

DN SÖNDAG 19 MAJ 2019

"DN. DEBATT 20190519
Antalet restnoterade läkemedel har ökat sedan apotekets monopol upphörde 2009. Tiotusentals svenskar kan inte längre hämta ut förskriven medicin, med risk för allvarliga hälsoeffekter som följd. Kraven på läkemedelsföretagen bör skärpas för att säkerställa att läkemedel finns tillgängliga, skriver överläkarna Jan Calissendorff och Mikael Lehtihet.

De har det blivit allt vanligare med restnoterade läkemedel. Det betyder att läkemedel som förskrivits på recept inte finns tillgängliga, oftast utan att patienter eller förskrivande läkare får information om och när läkemedlet ifråga åter finns att hämta.

För närvarande finns 366 olika preparat på Läkemedelsverkets sida för restnoteringar. Här finns bland annat olika antibiotika, blodtrycks-läkemedel, antidepressiva, och en rad olika smärtlindrande preparat, och även läkemedel vid allvarliga ovanliga diagnoser. Detta innebär att tiotusentals människor i Sverige inte längre kan hämta ut förskriven medicin, med risk för allvarliga hälsoeffekter som följd.

Apoteken är sedan 2009 inte längre ett monopol. Restnoteringar har ökat i och med att läkemedelsdistribution via apoteken kommersialiserats. Om det finns ett samband är oklart. Någon enstaka gång kommer information om att en anläggning för läkemedelstillverkning brunnit, att ett läkemedel är tillfälligt slut, eller

att tillverkningsprocessen måste ändras. Men oftast är det helt oklart vad som föranlett restnotering.

Vid restnotering kan alternativa läkemedel finnas. En patient kan då förskrivas sömnmedel i dubbel dos, eller magsårsbehandling ske via tre olika recept, då standardförskrivningen som innefattar tre läkemedel på ett recept är restnoterat. Ibland kan det finnas en förpackning kvar på ett annat apotek. Vi känner till en patient som besökt 20 apotek i Stockholm för att hitta en kvarvarande förpackning (även om denna information ska finnas på Fass.se). En annan patient reste till Uppsala för att besöka apoteken där i sin jakt på läkemedel. En tredje åkte från Stockholm till Hudiksvall där apoteket uppgivit att det efterfrågade läkemedlet fanns.

Situationen kan lösas om det finns läkemedel godkända utomlands, och om de kan erhållas via en licensansökan till Läkemedelsverket. En licensansökan till Läkemedelsverket medför ökad administration och ökad kostnad då dessa läkemedel inte är prisförhandlade. Väntetider på att licensen ska godkännas, och att läkemedel ibland ska importeras fördröjer ytterligare aktiv läkemedelsbehandling.

Vi ser patienter med ökad ämnesomsättning, giftstruma, som enbart kan tolerera ett restnoterat läkemedel. Patienterna kan ha symtom som hjärtklappning, svettningar, viktnedgång och allvarliga hjärtrytmrubbningar. Ett godkännande kan dröja med risk för utveckling av livshotande symtom. Underkänd licensansökan meddelas inte alltid förskrivaren, vilket ytterligare kan fördröja aktiv behandling. Andra patienter som behöver läkemedel inför vissa operationer kan inte planeras för kirurgisk åtgärd innan läkemedel har kunnat rekvireras.

För ett år sedan blev det vanligaste läkemedlet till män med testosteronbrist restnoterat. Det innebar många kontakter för att få recept på alternativt läkemedel och information om hur detta skulle administreras. Allt detta leder till ohälsa och otrygghet. Risken att läkemedel hamstras eller att patienterna köper läkemedel på nätet ökar också. Det sistnämnda innebär också ökad risk för att läkemedlen inte innehåller det som marknadsförs eller är kontaminerade med otillåtna substanser, virus eller bakterier.

Ett annat alternativ är att förskriva läkemedel ex tempore, vilket innebär att en begäran skickas till ett företag att skräddarsy ett läkemedel. Även detta innebär extra administration, otrygghet, väntetider och inte minst höga kostnader.

Restnoteringar har nu eskalerat till en patientsäkerhetsfråga nationellt. Vad gör berörda myndigheter för att lösa denna situation? Vilken politisk vilja finns för att optimera säker läkemedelsförsäljning och distribution?

Ett företag som får ett läkemedel godkänt i Sverige har också ett krav på att det ska finnas tillgängligt. Vårt intryck är att när det anges restnotering faller detta krav bort. Läkemedelsföretagen har ansvar att meddela restnoteringar till Läkemedelsverket, men till oss vårdgivare, och för att patienterna får sina läkemedel har de inget ansvar när de meddelat sina restnoteringar.

Detta är en förtroendefråga, våra patienter ska kunna lita på att läkemedel fungerar bra och är säkra, och att de kan levereras i rimlig tid. Tyvärr är inte Läkemedelsindustriföreningen (LIF) ett partsorgan för läkemedelsföretagen i denna fråga, då de företräder

läkemedelsföretagen som driver forskning. Varje enskilt företag har i stället ansvar.

Apotekens tillsynsmyndighet, Läkemedelsverket, agerar inte tillräckligt kraftfullt. Socialstyrelsen och Sveriges kommuner och landsting (SKL) är stumma, liksom ansvarig minister med ansvar för dessa frågor.

Läkemedelsverket anger på sin hemsida (riktat till läkare): ”*När du förskriver ett läkemedel kan det vara bra att först kontrollera att det läkemedel du väljer att förskriva inte är restnoterat via Läkemedelsverkets lista över restnoteringar”*. Läkemedelsverket anger vidare: *”Har du ytterligare frågor eller vill ha mer information om de restnoterade läkemedlen kan du vända dig till ansvarigt företag”*. Vi försöker med dessa kontaktvägar, vilket inte är lätt att hinna med, och som inte underlättas av att Läkemedelsverkets restnoteringslista inte är uppdaterad.

Om nuvarande regler är för veka behöver lagstiftningen skärpas och krav ställas av berörd myndighet.

Om tillsynsmyndigheter, i första hand Läkemedelsverket, inte uppmärksammat detta bör deras uppdrag förtydligas.
Om ansvarsfrågan är oklar mellan Läkemedelsverket, SKL och Socialstyrelsen för att bevaka och åstadkomma förbättringar, måste ansvaret förtydligas.

Om Läkemedelsverket behöver resurstillskott för att lösa detta måste statsmakten anslå dessa.

Kraftfulla åtgärder där ansvarsfördelning klarläggs mellan företag och myndighet är nödvändig för att säkerställa att läkemedelsbehandling kan ske utan onödig fördröjning. Annars ökar risker för bestående hälsopåverkan och reducerad livskvalitet.

När apotekets monopol upphörde 2009 försvann även den lagstadgade skyldighet som det statliga apoteket hade haft, att ansvara för landets läkemedelsförsörjning. Det statliga apoteket hade i uppdrag att för totalförsvarets räkning ha resurser för att kunna “stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar i samhället”. Nu har vi frekventa restnoteringar men utan lagstadgad skyldighet. Det var nog inte det som var meningen med reformen. Socialdepartementet bör nu inleda arbetet med att se över gällande lagstiftning, initiera förbättringar på Läkemedelsverket och skärpa kraven på läkemedelsföretagen för att säkerställa att läkemedel finns tillgängliga.

Jan Calissendorff, överläkare, kliniken för endokrinologi, Karolinska universitetssjukhuset
Mikael Lehtihet, överläkare, medicinkliniken, endokrinsektionen, S:t Görans sjukhus

Artikelförfattarna är ledamöter av Läkemedelskommitténs expertkommitté för endokrinologi och diabetes i Stockholm "

" Vår vindlande vegetariska världshistoria

DN SÖNDAG 28 APRIL 2019

Vegetarisk mat tar allt större plats. Och den köttdominerade dieten är inte så historiskt välförankrad som många tror – vegetarisk kost har förekommit i tusentals år. Jens Linder utmanar sin egen köttnorm och ser en samtid där en stor förändring är i vardande.

Kött, sås och potatis. Det var mat det, när jag växte upp. Som ett slags kosthållets treenighet ingick det i folkhemsparadigmet. Men mycket har hänt sedan dess. Och jag tror att vår tid kommer att bli ihågkommen som en viktig vändpunkt i köttätandets historia.

Jag kan känna det tydligt – i tidsandan och i mig själv. Jag är, som somliga vet, en långkoksvän som med otaliga recept i DN och kokböcker propagerat för husmanskost och äldre matlagningstraditioner. Och för mig, både som matlagare och som ätare, var köttet länge centralt. Men lite i sänder har det förändrats. Jag och många med mig har förstås påverkats av fakta om hur problematisk köttproduktionen är, när det gäller både djurhållning och miljö. Men jag har också alltmer fått upp ögonen för läckra vegetariska rätter.

Mina matresor till Sydkorea har varit ett uppvaknande i den här förändringsprocessen. På restaurangerna där dukas det vanligtvis upp en massa smårätter som man kan nappa åt sig av. Och där blir det uppenbart att variationen i färg, form, doft och smak är så mycket större bland grönsakerna än bland de animaliska råvarorna. Och jag och mina medresenärer tenderar att äta en allt större del av våra måltider från de vegetariska assietterna.

Även andra kök som ligger mig varmt om hjärtat, det vietnamesiska och det östafrikanska (från Etiopien och Eritrea), innehåller kött – men ofta bara som ett mindre inslag än i till exempel den klassiska franska restaurangmaten eller den amerikanska steakhousetraditionen. Jag tror att många, i alla fall i västvärlden, genomgår en liknande utveckling just nu. Man är väl inte sämre än att man kan ändra sig, särskilt om det sker i små steg. Och som tur är kan också många traditionella långkok göras med mycket mindre andel kött.

Just nu står det och väger. I vissa delar av världen – till exempel i Sverige, Storbritannien och Tyskland – minskar köttätandet. Ja, siffror talar för att 70 procent av jordens befolkning minskar sitt intag av det animaliska, men lite i taget. Samtidigt visar annan statistik att köttätandet ökar i Asien, Latinamerika och Afrika. Det är en global klassfråga. I områden där en ny medelklass växer fram, där äter man mer animaliskt. I väst har de rika blivit alltmer skeptiska till kött, av både hälso- och miljöskäl.

Trenden är osäker, men många experter spår ändå en början på en global minskning. Det finns skäl att hoppas att det stämmer, eftersom köttproduktionen står för ungefär en fjärdedel av människans negativa påverkan på jordens klimat. En överväldigande majoritet av experter på mat och miljö anser att förändringen är nödvändig.

Ett tecken i tiden är att den hårda motsättningen i Sverige och i västvärlden mellan å ena sidan karnivorer och å andra sidan veganer och vegetarianer tycks uppluckras. Militanta veganer har blivit

marginaliserade. De är till exempel inte längre av särskilt intresse för säkerhetspolisen, som förr om åren.

Som en vegansk matkollega sa till mig: ”Det börjar bli vanligare att folk ursäktar sig för att de äter kött än att de ifrågasätter oss som avstår.” Det finns i dag en stor mittgrupp som provar köttfria måndagar, blir flexitarianer eller bara minskar köttslukandet på sitt eget vis. Så, i alla fall i väst tycks kostspektrumet ha breddats. I kokböcker och andra matmedier presenteras också veganska och vegetariska tankar och rätter med en större självsäkerhet och glädje – och vegomaten har fått en helt annan variation och aptitlighet. Till detta kommer ett ökat utbud av vegoprodukter i butikerna. Något stort är i vardande.

Men vad är det som avgör vad vi äter? Är det materiella villkor, sociala koder eller personliga preferenser? Mathistoriker tonar ned det individuella, eftersom historien visar hur påverkade människor är av mer övergripande mekanismer. Inte heller handlar det bara om ekonomi och mättnad. Det finns många exempel på hur folk svultit ihjäl i stället för att bryta mot normen för vad som är mat. Så åt inte landsbygdsbefolkningen i Sverige svamp förr i tiden, inte buddister i Östasien kött, inte sibiriska folk räv – hur svåra tider det än blev.

Många har känslan av att det man äter nu har ätits i alla tider, och ser sin barndom som en guldålder då den riktiga, äkta maten stod på bordet. Vi har svårt att se bortom vår kulturella sfär. I debatter sägs ofta att folk vet vad som är bra mat, egentligen. Men historien säger något annat. Den visar att matvanor kan ändras radikalt på kort tid, om förändringar sker i utbud (som när England överöstes av importvaror under 1800-talet), om socioekonomiska villkor ändras (som när väst började älska burkmat samtidigt som fler människor skulle börja jobba utanför hemmet) eller när ideologin förespråkar nya ideal (som i vår tid, med ett starkt fokus på hälsa och kropp).

När man kollar in dagens utbud av dieter kan man bli både glad och full i skratt: veganska och vegetariska koster kombineras med keto (lchf), Atkins, lågkalori, high-protein, ekologi, raw food, lågbudget, yoga, mindfulness, bodybuilding, mexikanskt, franskt och cykling. För att inte tala om sexig vego, ångest över vego, och vego för hundar.

Det skulle vara lätt att raljera om sekterism och om hur privilegierade och bortskämda människor använder dieter som identitetsskapande utsmyckning. Och visst ligger det något i det. Men bakom detta som kan uppfattas som ytligt trams döljer sig en viktig och fundamental rörelse: den tröga, grunda, köttiga normen är stadd i upplösning. Under många epoker har föreställningen om en kulinarisk normalitet varit en återkommande tankefigur: att det skulle finnas ett ätande som bygger på sunt förnuft som funnits alla tider – en naturlig kost. I modern tid har denna ofta innefattat en hög köttkonsumtion.

Men så klart finns det ingen naturgiven mathållning. En snabb titt i historieboken visar att ända sedan hedenhös har folks kosthåll ändrats, hit och dit – ibland lite, ibland drastiskt. Biologiskt är vi rustade att kunna vara allätare, men människan har överlevt på allt från att mestadels äta märg och fett till en kost dominerad av frukt och bär. Det finns inget av naturen givet, ingen guldålder att komponera menyn efter.

Sanningen är också att även om köttkonsumtion har dominerat människans historia, så har det hela tiden funnit folk som avstått från kött av olika anledningar, materiella, religiösa och hälsomässiga. Och än viktigare, i många kulturer har andelen kött i kosten varit liten.

Under antiken vimlade det av vegetarianer. Redan prästfolk i Egypten för en sisådär 3 000 år sedan tros ha avstått från kött. Och Pythagoras, som levde på 500-talet f Kr, förespråkade bannlysning av åtminstone vissa sorters kött. Efterföljare omtolkade dock denna berömda filosofs och matematikers tro på själavandring för alla levande varelser, och drog slutsatsen att man inte borde döda djur, för att sedan skapa en rörelse kring detta antagande. Ända in på 1800-talet kallades vegetarianer för övrigt för pythagoréer.

I Platons ”Staten” menade Sokrates att köttätandet hindrar människans lycka av tre skäl: att köttet gör oss sjukare; att vi blir olyckliga av att slakta djur, eftersom de är levande varelser som vi kan känna igen oss i; att alltför mycket tamboskap leder till att staten behöver odla upp allt större landområden, och till slut starta krig med grannländer för att erövra och kunna odla upp mer mark. Se där tre aktuella motiv till avhållsamhet från kött: hälsa, djuromsorg och ekologi.

Trots bilden av romarna som orgiastiska frossare (en tolkning formad av skildringar som Petronius ”Satyricon” där det serveras fåglar formade av griskött och allehanda överdåd) var en genomsnittlig medborgares kosthåll inte särskilt köttrikt. Man föredrog att behålla djuren för deras ull och mjölk och för att använda dem som dragdjur. Rom blev så till slut besegrat av köttglupska barbarer från norr, vilket på längre sikt ledde till avskogning för att kunna öka andelen boskap.

Dagens dietindelning mellan djur och växter har dock inte alltid varit densamma. Från 600-talet fram till 1800-talets mitt var medborgarna i Japan mestadels vegetarianer. Men var det fest och högtid högg man in på skaldjur och fisk. Drivkraften var buddismens kretsloppstänkande som av någon anledning inte omfattade varelser som lever i havet. I Korea hade man en likartad buddistisk period, präglad av relativ jämlikhet mellan könen, fria medborgare, pacifism, tolerans – och vegetarianism, men med inslag av sjömat. En diet som numera kallas pescetarianism.

Vilka är egentligen orsakerna till total eller delvis försakelse av mat från djur? Människor brukar uppge många olika skäl: äckel, djuretik, omsorg om naturen, hälsan. Och nu, liksom i historien har individuella val baserats på dessa ståndpunkter. Regler och praxis har uppkommit och överlevt för att de har fungerat och hållit befolkningen vid liv på en viss landyta.

Sådana normer har ofta haft religiös form, men det är vanligen lätt att urskilja materialistiska orsaker. Så kan östasiatisk vegobuddism verka sympatisk i sin hänsyn och egalitarism, men den var också ekologiskt och ekonomiskt klok och stabil.

Kristendomen – med sitt heliga kött – var redan tidigt uttalat karnivor. Möjligen hade Adam och Eva en tidig kosthållning av gröna blad och frukt, men rätt snart fick de större urval: ”Allt som lever och rör sig skall vara er föda; allt detta ger jag er så som jag gav er de gröna örterna.”

Och kristenheten har ofta vänt sig mot vegetariska tendenser, även om det funnits frikyrkor och munkordnar som levt i asketism, bland annat fria från kött och fisk. När Europa kristnades minskade därför vegetarianismen rejält.

Från och med renässansen och framåt dyker det dock upp fler och fler lärda som stöder den pythagoreiska dieten. Leonardo da Vinci (1452–1519) var en. Den engelska författaren Thomas Tryon (1634–1703) en annan.

Somliga historiker menar att imperialismen och kolonialismen drevs på av en hänsynslös aptit, framför allt på kött. Ett illustrativt exempel är utrotningen av dronten på Mauritius, där holländska kolonisatörer bokstavligen åt upp en hel art på bara hundra år. I större skala trängde boskapsuppfödningen undan stora delar av den amerikanska dubbelkontinentens ursprungsbefolkning mer effektivt än ren vapenmakt.

Lite tillspetsat kan man säga att köttet har varit de hänsynslösa erövrarnas kost. De så kallade ”rostbiffarna” från de brittiska öarna, fransmännen med sin höna om helgen och de fläskälskade tyskarna lade under sig länder med mycket köttfattigare, ibland rent vegetariskt kosthåll – som Indien, Kina och Amerika, för själva att kunna äta godare, rikare kryddat och billigare kött.

Och det är vid höjdpunkten av imperialismen, på 1800-talet, som en grön motrörelse verkligen sätter fart. Flera av de romantiska poeterna, bland andra Percy Bysshe Shelley (1792–1822), förkastar köttätandet. Och dessa idéer sprider sig genom alla klasser. Exakt vem som myntade ordet vegetarianism är oklart, men det skedde i England och i mitten av 1800-talet.

Denna vegetabiliska utveckling berättas ofta som historien om några idealistiska individer som fick med sig allt fler anhängare. Och på ett plan är det sant, men viktigare är att ökad befolkning, större vinstuttag för de nyare kapitalisterna och nya vräkiga vanor hos överklassen – framför allt i Storbritannien – ledde till en fruktansvärd misär. Under större delen av 1800-talet åt en majoritet av invånarna bedrövligt; stora mängder kolhydrater och ytterst lite fisk eller kött.

Oftast fick mannen i arbetarfamiljer vid 1800- talets mitt den största andelen av protein och fett, för att han skulle orka arbeta sina 50-60-70 timmar i veckan. För det mesta fick barnen merparten av de bitar som blev över, och många mödrar halvsvalt sig genom dagen. Militären klagade på att det var svårt att få rekryter som var fysiskt rustade för militärlivet (och detta var ett viktigt skäl till sociala förbättringar mot slutet av århundradet). Liberala och socialistiska debattörer, men även delar av kyrkan, kritiserade sakernas tillstånd allt skarpare.

Många förfasade sig över den enorma rikedomen hos ett fåtal, när dricksvattnet ofta var förorenat och tiggarklassen ökade i världens rikaste land.

Politiker, forskare, författare och folk i allmänhet sökte förklaringar och lösningar. Somliga förespråkade att man skulle minska befolkningen. Stort genomslag hade Thomas Malthus (1766–1834) idéer om begränsning eller minskning av befolkningstalet för att förhindra misär. Hans idéer togs senare upp av nymalthusianismen i slutet av 1800-talet, som förespråkade aborter och preventivmedel. Andra – prokapitalistiska – tänkare och debattörer trodde på framtida jordbrukstekniska lösningar. Nymornade socialister och kommunister förutspådde revolution, med Marx och Engels som sina viktigaste tänkare.

Ytterligare andra propagerade för en mer jämställd ekonomisk standard, vilket inkluderade kosten, som skulle vara helt eller delvis köttfri, eftersom man då kunde föda flera människor. Ja, redan på 1810-talet hävdade den radikale skriftställaren Richard Phillips att brittiska bönder skulle kunna föda fyrtiosju miljoner vegetarianer med råge, men endast tolv miljoner köttätare. Vid samma tid skrev Shelley att en köttätare skulle ”förstöra sin konstitution genom att sluka ett tunnland under en måltid”.

Den sociala problematiken var god mylla för vegetarianismen och sedan 1800-talet har rörelsen långsiktigt ökat enormt. Kända vegetarianer på vägen är Lev Tolstoj, George Bernard Shaw, Mahatma Gandhi och Adolf Hitler (i alla fall mot slutet av sitt liv).
Att gå ännu längre, och utesluta ägg och mjölk och i vissa fall hud och päls av djur, är en hållning som kom till sent i historien. Det var idealisten Donald Watson som myntade termen 1944, och startade världens första veganförening.

En del argument för vegetarianism och veganism har sina brister. Det sedvanliga påpekandet att det krävs mångdubbelt mer resurser för att producera ett kilo kött jämfört med någon grönsak är korrekt. Men lite är det som att jämföra en bil med en cykel. Näringsmässigt är köttet en dröm, med sin mångfald av näringsämnen jämfört med flertalet grönsaker. Att det kan vara onyttigt på andra vis, vill jag inte ifrågasätta.

Ska man läsa på i ämnet finns ett övermått av titlar. På senare år har författaren Jonathan Safran Foer varit ett av vegorörelsens affischnamn, med böcker som till exempel ”Äta djur” (2009), som tyvärr har uppenbara brister i en slarvig växling mellan analys, kritik och personliga vittnesmål. Bättre då att läsa ”Vegetarianism: A history”, av Colin Spencer (2016) som ger ett begripligt men komplext historiskt perspektiv.

Uttalat partisk och hejdlöst psykologiserande är Janet Barkas i ”The vegetable passion: A history of the vegetarian state of mind” (1975 och 2013), som ändå är läsvärd och medryckande. Den kan man balansera med ”Vegomyten” av Lierre Keith (2010), en intressant partsinlaga från en omvänd vegan, som brister i en del argument men ändå nyanserar många frågor och målar upp en vettig värld med köttkonsumtion.

Många ofruktsamma diskussioner mellan omnivorer och vegetarianer har rört sig på det individuella och moralistiska planet. Är det nyttigt eller onyttigt med kött? Mår man bättre av en vegetarisk diet? Eller så har debatten rört sig på teologiska och pseudovetenskapliga domäner. Vad är det meningen att vi ska äta? Vad är naturlig kost för människorna?

Glåpord och förklenande omdömen har kommit från båda sidor: vegetarianer har ingen färg på kinderna, köttätarna är grisskära av högt blodtryck. Anhängare av grönfoder är friska och högtstående, medan ”rostbiffarna” är letargiska och tjocka. Klyschorna har varit många, men rätt billiga. Men som sagt, jag upplever att samtalen blivit mer nyanserade på senare tid, mer inriktade på nya idéer, nya veganska produkter till exempel. Själv har jag börjat fundera på hur rätter jag ska laga och förmedla kan bli mindre köttiga, eller helt köttfria. Miso kan ersätta köttbuljong, aubergine kan bli till vegetariskt dillkött.

Nuets miljöförändringar, med avskogning, klimatförändringar och naturkatastrofer, verkar ha knuffat detta samtal mot mer sans och skapat ett djupare sociologiskt och globalt perspektiv. Det är en lyckosam utveckling. Återstår att finna fler lösningar. En ekologisk köttproduktion med gräsätande välmående djur, kombinerat med en större andel vegetabilier i världens kost är en realistisk men svårgenomförbar lösning. För att uppnå något sådant krävs debatter och samtal, men även genomgripande globala politiska beslut.

Jens Linder
mat@dn.se

"Förrätt: Smördegsinbakade svartrötter och vegetarisk rödvinssås.Huvudrätt: Slanggryta. Efterrätt: Bärpudding. "

Från http://wimnell.com/omr36-39zzzzzg.pdf

Hushållsekonomi. Lön, skatter, utgifter i hushåll. Överskott, underskott

Från konsumentverkets hemsida, "Koll på pengarna"

Konsumentverkets beräkningar 2019

"Konsumentverket gör varje år en beräkning av vad som är rimliga kostnader för hushåll av olika storlek. Siffrorna kan vara en utgångspunkt när du vill gå igenom din ekonomi. Du kan också jämföra våra beräkningar med dina egna.

Konsumentverkets beräkningar baseras på ett basbehov av varor och tjänster och visar exempel på kostnader för detta. De individuella kostnaderna är en beräknad genomsnittskostnad för män och kvinnor. I beräkningarna förutsätts att du inte har några funktionsnedsättningar eller sjukdomar som innebär extra utgifter för till exempel hjälpmedel, särskild kost eller mediciner. Det förutsätts också att du bor i lägenhet och inte har några utgifter för trädgård eller reparationer. Observera att inte alla hushållskostnader ingår i beräkningarna. Kostnader som inte ingår är till exempel boende, resor, hälso- och sjukvård, glasögon, presenter, semester, kalas, alkohol, måltider på restaurang, tobak och spel.

Använd beräkningarna
Skriv in ditt hushålls kostnader i tabellen eller använd Konsumentverkets siffror om du är osäker på hur mycket du gör av med. Flytta sedan över dina kostnader till budgeten på sidan 5. Beloppen i tabellerna har avrundats till jämna tiotal kronor.

Läs mer om Konsumentverkets beräkningar på konsumentverket.se

Detta innehåller kostnadsposterna:

Förbrukningsvaror: Dagligvaror som främst används för vård och skötsel av hemmet som tvätt- och rengöringsmedel, toalett- och hushållspapper med mera.

Hemutrustning: Möbler, husgeråd, tv, dator, surfplatta med mera. Vitvaror som disk- och tvättmaskin ingår inte.

Medier: Kostnad för bredband, fast telefoni, streamingtjänster, dagstidning med mera.

Hemförsäkring: Kostar olika beroende på hemmets försäkringsbelopp och bostadsort.
Storstad: över 200 000 invånare.
Mellanstor stad: 50 000–200 000 invånare.
Mindre tätort: under 50 000 invånare.

All mat lagas hemma: Barn och vuxna äter alla måltider hemma, baserat på Konsumentverkets matsedel som finns på Konsumentverkets webbplats. Det är en fyraveckors näringsberäknad matsedel som täcker dagsbehovet av energi och näring för respektive åldersgrupp. Matsedeln består av frukost, lunch, middag och två till tre mellanmål.

All mat utom lunch vardagar lagas hemma: Matkostnad där lunch fem dagar per vecka är borträknad, du får själv lägga till kostnad för lunch på restaurang. Barnen äter i skolan.

Övriga matkostnader för exempelvis festmåltider och extra fika (hemma eller på uteställe) ingår inte i beräkningen. Du måste själv lägga till den kostnad du har för detta.

Kläder och skor: Ett basbehov av kläder och skor som används till vardags, på fritiden och vid festligare tillfällen. Här ingår även tillbehör som väska, klocka och paraply.

Fritid och lek: Vanliga fritidsaktiviteter, leksaker, böcker, skidor, cykel, föreningsavgift med mera.

Mobiltelefon: Kostnad för en smarttelefon med kontantkort.

Personlig hygien: Gäller sådant som tvål, tandkräm, blöjor, hårklippning med mera samt kostnad för ett årligt tandläkarbesök (undersökning) för vuxna.

Barn-/ungdomsförsäkring: Kostnad för sjuk-och olycksfallsförsäkring för barn och ungdomar, som även omfattas under fritid. "

Månadskostnader år 2019, förvärvs-arbetande icke-pensionärer.

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam	2 personer
Livsmedel. Alla mål äts hemma eller matlåda	2900	5800
Hygien	480	960
Kläder och skor	660	1320
Lek och fritid	690	1380
Mobiltelefon	290	580
Förbrukningsvaror	120	150
Hemutrustning	610	700
Medier	1150	1200
Hemförsäkring	160	180
Hushålls-el	310	390
Summa per månad 2019	7370	12660

Årskostnader år 2019, förvärvs-arbetande icke-pensionärer.

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam	2 personer
Summa per månad 2019	7370	12660
enligt månadsedovisningen. 2019 per år:	88440	151920
Bostadshyra per år säg : Ensam 2rok, 12x 5700	68400	
2 personer 3rok, 12x 7000		84000
Summa per år 2019, bostad + övrigt	156840	235920
Förvärvsarbetande:arbets-resor+ fackavgifter säg	16560	33120
Summa per år 2019: bostad + övrigt	173400	269040
Här är inget räknat för höga semesterkostnader eller andra resor än lokalresor.		
Säg för enkelhets skull, avrundat	174000	269000
2 personer 155 % av ensam. Per person:	174000	134500
		77% av ensam

174000-134500= 39500kr

Pensionärer 2019

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam	2 personer
Livsmedel. Alla mål äts hemma	2120	4240
Hygien (personlig)	480	960
Kläder och skor	650	1300
Lek och fritid	580	1160
Mobiltelefon	170	340
Förbrukningsvaror	120	150
Hemutrustning	610	700
Medier	1150	1200
Hemförsäkring	160	180
Hushålls-el	310	390
Summa per månad 2019	6350	10620

Kollektiva lokalresor i Stockholm kostar med månadsbiljett 590 kr per månad. Det motsvarar ungefär 1,5 tur och returresor i veckan med enkelbiljetter för 2x31 kr tur och retur,
Säg lokalresor 590 kr per månad = 7080 kr per år.

Vårdkostnad 1150 kr per år (gräns i försäkringen)
Läkemedelskostnad 2300 kr per år (gräns i försäkringen)
Vård + läkemedel per år per person 3450 kr

Hemtjänst: Säg (lågt räknat) ensam 1200 kr per år, makar 1800 per år.

Årskostnader år 2019, pensionärer.

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam.	2 personer
Summa per månad 2019 enligt månadsedovisningen.	6350	10620
2019 per år:	76200	127440
Bostadshyra per år säg :		
Ensam 2rok, 12x 5700	68400	
2 personer 3rok, 12x 7000		84000
Summa per år 2019, bostad + övrigt	144600	211440
Lokalresor	7080	14160
Vård, läkemedel	3450	6900
Hemtjänst.	1200	1800
Summa per år 2019: bostad + övrigt	156330	234300
Säg för enkelhets skull, avrundat	156000	234000
2 personer 150 % av ensam. Per person	156000	117000
		75% av ensam
Pensionärer i % av förvärvsarbetande:	90%	87%

Från Koll på pengarna 2019

Ekonomi för unga

Redan som ung är det viktigt att du har koll på din ekonomi. Kläder, fika, resor, mobiltelefon och att ta körkort är några exempel på saker som kostar pengar.

Dina föräldrar måste betala för ditt uppehälle tills du fyller 18 år, eller tills du är 21 år om du fortfarande går i gymnasiet. I ditt uppehälle ingår bland annat mat, bostad och kläder. Men tjänar du egna pengar är det bra om du betalar en del för att bo hemma. I tabellen på nästa sida kan du se vad som är rimligt att betala.

Dina egna pengar

För att få egna pengar när du går i skolan kan du prata med dina föräldrar om att låta dig få en del av studiebidraget. Har du möjlighet kan du ta ett extrajobb under kvällar och helger för att tjäna pengar. Under sommaren kan det även finnas möjlighet att få ett sommarjobb.

Om du vill ingå ett avtal innan du fyllt 18 år måste dina föräldrar godkänna det. Annars är avtalet ogiltigt och dina föräldrar kan kräva att köpet ska gå tillbaka. Från att du fyllt 16 år får du dock bestämma över de pengar du själv tjänat. Om du bor själv får du också ingå avtal som behövs för den dagliga hushållningen, till exempel för hyra och el. Du kan aldrig ingå avtal om kredit innan du fyllt 18 år, inte ens om din förälder godkänner det.

Koll på din ekonomi

Ett bra sätt att få koll på dina pengar är att göra en budget. Då ser du dina inkomster och utgifter. På sidan 4 kan du läsa om hur du gör en budget. Att till exempel ta en fika på stan en gång i veckan blir cirka 3 100 kr på ett år! Fler exempel kan du hitta på sidan 14.

Flytta hemifrån

När du flyttar hemifrån får du eget ansvar för både din ekonomi och ditt boende. För att klara av att sköta ditt hushåll är det viktigt att du har koll på både inkomster och utgifter.

Alla kostnader blir plötsligt dina

När du bor hemma hos föräldrarna finns till exempel köksgrejer, el, möbler och dammsugare redan på plats. I ett eget boende är det du som måste se till att allt finns – och du måste betala för det.

Det är bra att skaffa en hemförsäkring när du flyttar hemifrån, det kostar runt 100 kronor i månaden. Om något försvinner eller går sönder så kan du få ersättning och slipper betala allt själv.

Räcker pengarna?

Förutom hyra och andra kostnader för din bostad ska pengarna räcka till annat. Räkna ut hur mycket pengar du har över efter att hyran är betald. Pengarna ska räcka till mat, el, hemförsäkring, mobiltelefon och nöjen. Se över din ekonomi – kanske finns det möjlighet att spara lite varje månad?

Om du inte har råd att betala en räkning så är det viktigt att du genast kontaktar den du fått räkningen av. En obetald räkning på 600 kronor kan snabbt komma upp i över 2 000 kronor om du inte gör något åt det. På sidorna 6–8 kan du läsa mer om vad du kan göra när pengarna inte räcker och se ett exempel på vad som händer med en obetald räkning.

Tänk ekonomiskt

Det finns flera saker du kan göra för att minska på dina utgifter. Istället för att bo själv kan du dela boende med någon. Då är ni flera som delar på de gemensamma kostnaderna. Du kanske inte heller kan inreda hela din lägenhet på en gång. Det kan vara bra att vänta lite och känna efter vad du egentligen behöver. Ett annat sätt att spara pengar kan vara att till exempel köpa begagnade möbler och begagnat porslin.

Exempel: Vad det kan kosta för en 20-åring med egen inkomst att bo hos föräldrar eller ha eget boende

Utgifter per månad	Bo hos föräldrar	Eget boende
All mat lagas hemma utom		
lunch vardagar	2000	2000
Förbrukningsvaror	70*	120
Hemutrustning	240*	610
Medier	300*	1150
Hyra	1 990*	5200
Hemförsäkring	40*	100
Summa hushållsutgifter	4 640	9180
Övriga utgifter		
Personlig hygien	490	490
Kläder och skor	680	680
Fritid	710	710
Mobil	370	370
Äta lunch ute (20 ggr/månad)	1880	1880
Resor med lokaltrafik	580	580
Medlemskap i fack och a-kassa	490	490
Summa övriga utgifter	5200	5200
Total summa utgifter	9840	14380

*** En fjärdedel av hushållets kostnader eftersom beräkningen utgår ifrån ett hushåll med fyra personer.**

Per år: avrundat	118000	173000
Skillnad:	55000	

Inkomstskatterna

Sverige var under 1800-talet ett utpräglat klassamhälle. Sverige styrdes av kungen med hjälp av de fyra stånden i riksdagen, adel, präster, borgare och bönder. Någon plats för arbetare fanns inte.

Ståndsriksdagen avskaffades 1865 och ersattes med ett tvåkammarsystem. Arbetare med inkomst eller förmögenhet som var tillräckligt stor fick rösta, men det var till föga hjälp.

Socialdemokratiska partiet bildades 1889 och hade som första mål åttatimmarsdag och rösträtt för alla. Åttatimmarsdagen blev lag i slutet på 1910-talet. Rösträtten ökade steg för steg, först för män och sist för kvinnor som med full rätt kunde rösta första gången 1924 (?). Det året fick de också komma in i läroverk, tidigare hade det inte varit möjligt. Kommuner hade möjlighet att i stället ordna kommunala flickskolor för realskolenivån.

Parlamentarismens principer att riksdagen skulle ha det översta ansvaret för styrningen av Sverige och inte kungen genomfördes informellt på 1910-talet men blev inte lag förrän 1974 då talmannen fick en central roll när en ny regering ska bildas.

På 1920-talet hämtades statsministern ibland från de borgerliga partierna, ibland från socialdemokraterna , men 1932 hade socialdemokraterna blivit så starka att de kunde inneha statsministerposten i 44 år till 1976.

Före andra värdskriget rådde en tradition att kvinnornas främsta uppgift var att bli gifta och försörjda av en man. De blev då “hemmafruar” med uppgift att sköta hushåll och barn, med hjälp av pigor om

mannen hade hög inkomst.
Att föda barn utan att vara gift ansågs som skamligt. De som råkade ut för det försökte se till att de kunde föda i hemlighet någonstans, som "obemärkt". Tidningen Husmodern innehöll massor av annonser om det.

När de fått barnet gällde det att skaffa inkomster till försörjning eller adoptera bort. Det var ont om yrken för kvinnor: sjuksköterskor, sjukvårdsbiträden, barnmorskor. lärarinna på småskolor, hushållsarbete, butiksbiträde, serveringspersonal, enklare kontorsarbtete, skrivmaskinsarbete o d, hantverk i kvinnovänligt arbete, sömmerska, textilarbetare, man kunde inte bli polis, militär eller präst. Blev man gift med en general eller prost blev man generalska eller prostinna.

Under kriget fick kvinnor överta mäns arbete när de var inkallade. I början av 1900-talet var jordbruket den största branschen. med teknikens utveckling miskade behovet av arbetskraft i jordbruket, städerna växte. Kvinnorna blev mer och mer självständiga.

Efter kriget beskattades makar gemensamt enligt regler om sambeskattning. Det ogillades mer och mer och det kom krav om särbeskattning. Allmänna skatteberedningen gjorde en stor utredning om det men kom inte med förslag om hur det skulle gå till. Ett par andra statliga utredningar gav heller inte förslag och finansminister Gunnar Sträng åtog sig att lösa problemet. Han kom med 1970 års skattereform. Förslaget minskade antalet statliga skatteskikt och marginalskatterna för de högsta inkomster sänktes. “Dynamiska effekter” skulle göra att statens skatteinkomster inte skulle bli för låga.

Skatteomläggningen borde i möjligaste mån ske så att skatten blev efter förmåga. Ett problem var att förvärvarbetande make med hemmafru utan inkomst skulle få samma skatt som förvärvsarbetande ensamstående. Det löstes med ett hemmamakeavdrag. Avdraget var inte idexreglerat och realvärdet minskade vartefter med inflationen. När realvärdet kommit nära noll avskaffades det, men då hade de flesta hemmafruarna försvunnit.

Ett annat problem var att de lägsta rimliga levnadskostnaderna för förvärvsarbetande makar då som nu inte var dubbelt så stora som för förvärvsarbetande ensamstående utan bara cirka 150%. Det hade gått att lösa med olika storlekar på grundavdrag för makar och ensamma, men det accepterades inte. Grundavdraget blev lika stort per person, men det sattes relativt lågt. Det medförde att de med de lägsta lönerna fick orimligt höga skatter, något som partierna inte kompenserat tillräckligt för.

Ett annat problem var att kapitalinkomstskatten inte blev väl ordnad. Kvar blev att skuldräntor fick avdrag med den marginaleffekt som blev för arbetsinkomsterna och således större ju större inkomsterna var, vilket inte var bra. Det förbättrades något av statsminister Torbjörn Fälldin (C) i förslag 1982, som genomfördes av socialdemokraterna eftersom Fälldin förlorade valet 1982

I skattereformen 1990 fick kapitalinkomstskatten nuvarande form med statlig skatt 30% oavsett inkomstens storlek. Den sattes till 30% för att ungefär motsvara kommunalskatterna som ligger ungefär där.

De flesta betalar ingen statlig inkomstskatt, bara kommunal inkomstskatt. Kapitalinkomstskatten på 30 % är för de flesta ungefär som kommunalskatten.

Progessiviteten i inkomstskattesystemet ombesörjs av den staliga in-

komstskatten som 2017 börjar vid inkomst cirka 38000 kr per månad. I sista minuten 1990 gjordes i skattereformen på förslag av LO en ändring av reglerna för kommunalskatten. För att lindra skatten för de lägsta inkomsterna bestämes att grundavdraget vid låga inkomster skulle ökas ett antal procent upp till inkomt litet över 100 000 kr per år, istället skulle sedan grundavdaget minska en viss procent vid inkomst däröver.

Inkomtsskattesystemet består enligt detta av en kommunalskatt som med nyss nämnda undantag är lika med den skatt kommunerna bestämmer samt en statlig skatt vid inkomst över en viss nivå som riksdagen avgör. Till det en kapitalinkomstskatt på 30% oavsett arbetsinkomstens storlek. Man bör observera, att skuldräntor (negativ kapitalinkomst) bör medge avdrag 30%.

Kvar står sedan att de med de lägta inkomsterna får orimligt höga skatter på grund av att grundavdraget inte når upp till lägsta rimliga levnadskostnader.

Från omr 36-39zz sid 32 m m (Nedbantat)

Mer om skatter och bidrag.

Politikerna har under årens lopp då och då talat om att skatt ska utgå efter bärkraft och skattekraft och bidrag ska utgå efter behov. Men varken regeringen, riksdagen eller partierna har någonsin under de senaste femtio åren visat upp hushållsbudgetar som visar behov eller visat hur bärkraft hänger ihop med hushållsbudgetar.

Jag har nästan varje år under denna tid redovisat hushållsbudgetar och påpekat att inkomsterna vid låga inkomster inte räcker till hushållsbudgetarna och att skatter och bidrag bör bestämmas med hänsyn till det. Tyvärr har politikerna inte rätttat sig efter det, och fortfarande måste många med låga inkomster betala skatter trots att inkomsterna inte räcker till rimliga levnadskostnader.

Skattefördelningen bör ske efter bärkraft. Den bör ske med hänsyn till inkomst och med hänsyn till hushållsutgifter för rimliga behov.

Skattefördelningen har två dimensioner: Vertikal och horisontell fördelning.

Den vertikla fördelningen gäller fördelningen på personer med samma rimliga utgifter men med olika höga inkomster. Den horisontella fördelningen gäller fördelning på personer med olika rimliga utgifter men samma inkomster.

I den allmänna skattedebatten talas nästan bara om den vertikala fördelningen av skatterna - med hänsyn till inkomstens storlek.

Den vanligaste komplikationen i den horisontella fördelningen är förekomsten av barn. Oberoende av inkomstens storlek medför barn kostnader som det finns skäl att ta hänsyn till vid fördelningen av skatter och bidrag.

Eftersom vi har ett progressivt skattesystem som innebär att man procentuellt tar ut mer skatt vid högre inkomster än vid låga är det olämpligt att utforma hänsynen till barnkostnader som ett avdrag på inkomsten, det innebär att skattelättnad för barn blir större vid höga inkomster än vid låga. Därför sker hänsynen till barn genom barnbidrag som är lika stora oberoende av inkomstens storlek. Barnbidragen kan ses som en negativ skatt.

Före skattereformen 1970 sambeskattades makar. Det ville man komma ifrån och i reformen infördes särbeskattning, dvs makara beskattades var för sig efter sina inkomster. På den tiden var det vanligt att makar fördelade sina insatser så att mannen hade heltidsarbete med penninginkomster medan frun var hemma med barnen och stod vid spisen och tvättbaljan, utan penninginkomster, var hemmafru.

Vid övergång till särbeskattning uppstod problem för hemmafruarna. Mannen behövde kompensation för att han försörjde en hemmafru. Hemmafrun kunde inte spara in på hushållsutgifterna till de kostnader hon förorsakade mannen. Man införde då ett hemmamakeavdrag som var en horisontell fördelningsfaktor och lika stor vid alla inkomster. Hade man utformat det som ett avdrag på skatten skulle män med höga inkomster och större marginalskatter få större skattelättnader än de med låga inkomster.

När åren gick blev det färre hemmafruar och hemmamakeavdraget smälte i någon takt med det bort med inflationen. Till slut togs hemmamakeavdraget bort när hemmamakarna (hemmafruarna) var nära utrotade.

I början efter skattereformen 1970 hade man kvar bl a sättet att dra av för räntekostnader, avdrag gjordes med samma maginaleffekt som för inkomsten, dvs ju högre inkomst man hade och ju högre marginalskatt man hade desto mer tjänade man på ränteavdragen,

Direktören med hög lön och hög maginalskatt kunde få större skattelättnader av skuldränteavdragen än den lägst betalda i firman om man hade samma sorts hus att bo i och samma skuldräntor. Det var inte bra. I skatterformen 1982 rättades detta till något, men i reformen 1990 blev det klart att ränteavdragen blev samma vid olika inkomster. Man stannade då för 30% skatt på ränteinkomster och 30% skatteavdrag för skuldräntor. Hänsynen till räntorna hör till den horisontella fördelningen, räntorna har inget med inkomsterna att göra. Nu får direkören och springpojken vid inkomstbeskattningen samma hänsyn.

Bostadsbidragen hör till de horisontella fördelningshänsynen, men är också dimensionerade efter inkomstens storlek. För barnfamiljerna trappas de av med 20% av ökande inkomst.

Det borgerliga blocket vann valet 2006 med löften om skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare och åtgärder som skulle ge jobb åt arbetslösa och minska “utanförskapet”. Det blev stora skattesänkningar för dem med höga inkomster och nedskärningar som mest drabbar dem med låga inkomster. Arbetslösheten är stor. De borgerliga har ställt i utsikt att de ska forsätta på samma sätt.

En central fråga, som alltid, är skatterna. Vem ska betala dem och vad ska de användas till. De som ska betala är individer, hushåll och företag och skatterna ska gå till saker som är till nytta för de kategorierna. Skatterna tas ut på skattebaser: skatter på arbetsinkomster, inkomster av företag, vinster och kapital, skatt på varor mm.

En högerfilosofi är att de som har höga arbetsinkomster inte arbetar om de inte får lägre skatter och högre bidrag och att de med låga inkomster inte arbetar om de får lägre skatter och högre bidrag.

Den borgerliga alliansen hatar bidrag och har satt ett annat namn på jobbskatteavdragen, nämligen avdrag, som är detsamma som bidrag. Jobbskatteavdragsbidragen är vid höga inkomster mycket stora.

Folkpartiet framför krav om att den s k värnskatten ska tas bort, annars vill ingen utbilda sig, och utbildat folk är nödvändigt i den globala konkurrensen. Kravet är nonsens. De som inte vill utbilda sig på grund av värnskatten har fel inställning till utbildning och om de avstår utbildning är det bara bra. Samhället bör undvika att släppa fram giriga personer till välbetalda platser där de bara tänker på att skaffa sig själva förmåner.

De som nu ihärdigt propagerar för lägre skatter för höginkomster borde istället intressera sig för dem med låga och de lägsta inkomsterna och kräva förbättringar för dem. Skattesänkningarna bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.....

Skattereformen 1970 föregicks av många skatteutredningar. I en utredning stod att det inte gick att hitta ett belopp för levnadskostnader som kunde ligga till grund för skattefördeningar. Det var mycket dumt skrivet. Redan då fanns socialbidragsbelopp att utgå från. Nu är dessa belopp tydligare och grundar sig på bantade belopp i konsumentverkets budgetar.

Bostadskostnader är inte med i de beloppen utan bedöms från fall till fall. Emellertid finns statistik om svenska folkets bostadsstandard och statistik om bostadskostnader. En lägsta rimlig levnadskostnad kan beräknas från konsumentverkets budgetar och från statistik om hyror i hyreslägenheter i riket eftersom sådana lägenheter är de enda som är aktuella vid de lägsta inkomsterna. Det är tillräckligt många hyresboende för att det ska duga som grund. Statistiken för andra boendeformer ger skäl för att det är lämpligt. När det gäller bostadsstandard ger statistik och utrymmesnormer från Boverket skäl räkna med 2rok för ensam och 3rok för makar/sambor.....

Ett problem när man ska avväga inkomstskatterna vid de lägsta in-komsterna är att det per person är dyrare levnadskostnader för en en-sam än för makar/sambor. Sambeskattningen togs bort i skatterefor-men 1970 och man kan inte få en lämplig skattefördelning genom att höja grundavdraget, eftersom det bör vara lika per person. Om man sätter grundavdraget så att ensamma får lämplig skatt får makar för låg skatt och sätter man grundavdraget så att makar får lämplig skatt får ensamma för hög skatt. Det är därför lämpligt att lösa det problemet med bostadsbidrag som kan formas så att man får en bättre fördelning vid låga inkomster. Det är här fråga om horisontell fördelning där rimliga hushållskostnader är olika för ensamma och makar.

Som komplement till inkomstskattesystemet finns nu barnbidrag, flerbarnstillägg och bostadsbidrag för barnfamiljer som avses korrigera skattesystemets skevheter. För barnlösa ungdomar finns också bostads-bidrag och för barnlösa äldre låginkomster har funnits bostadbidrag, som dock tagits bort. Det är skäl att återinföra bostadsbidrag för barnlösa äldre icke-pensionärer.

Det är möjligt beräkna levnadskostnader för barnfamiljer, men det är mer komplicerat än för kategorierna vuxna ensamma och vuxna ma-kar och man måste då också ta med barntillsynskostnader. Det är rege-ringens och riksdagens uppgift att följa barnkostnaderna och vartefter justera belopp för barnbidrag o d.

Tillsynskostnaderna är relativt stora för småbarn, men kostnaderna för mat och kläder mm är då relativt låga. För mellanbarn är tillsynskostnaderna lägre och för de största barnen inga alls, men ju äldre barnen blir desto högre blir kostnadena för mat och kläder etc.

Beräkningar av barnkostnader har gjorts i Sven Wimnell 10+12 maj 2011+ 7 feb 2013: Barnfattigdom och annan fattigdom. http://wimnell.com/omr36-39zm.pdf
Det är tidsödande att göra sådana beräkningar, de måste göras för olika barnatal, olika åldrar på barnen, olika inkomstnivåer och för ensamma och makar. Genomsnittskostnaden var 2011 inklusive bostadskostnader omkring 38 000 kr per barn och år, Partierna borde redovisa sådant men tycks sakna både förmåga och intresse för det.

2019 är kostnaden per barn cirka 46 000 kr per år inklusive antagna tillsynskostnader för småbarn.

Se senare utredning: Sven Wimnell 22 april 2019: Bostadsbidrag för barnfamiljer och nya för barnlösa. Bostadstillägg för pensionärer. Utredningar om verksamheter som styr världen. Vårbudgeten 2019.
http://wimnell.com/omr36-39zzzzze.pdf

Reglerna för bostadstilläggen för pensionärer är orimliga och bör ändras på flera punkter. Det gäller bland annat reglerna för hur kapitalförekomst ska påverka.

Fastighetsskatter och förmögenhetsskatter.

Kd-ledaren Göran Hägglund gjorde en stor insats för att förbättra fastighetsbeskattningen. En stor del av befolkningen äger småhus och för dem har fastighetsskatten många år varit en pina. Skatten har byggt på fastighetstaxeringarna, som bygger på uppmätta marknadspriser för fastigheter i omvärlden. Skatterna har byggt på fiktiva inkomster på husen, inkomster som i verkligheten inte funnits. Husägarna har inte haft inkomster av husen som kunnat användas till fastighetsskatten.

Det gamla systemet har fått en bättre efterföljare. För reavinstskatten finns förmånliga regler om uppskov som kostar mycket pengar för staten, regler som kanske är alltför förmånliga.

Fastighetsskatten, förmögenhetsskatten, arvs- och gåvoskatterna bör ej återinföras. Statliga inkomstskatten bör ej tas bort.

Fastighetsskatterna och förmögenhetsskatterna är ett elände därför att fastigheter och förmögenheter för många inte alltid inbringar pengar som räcker till skatterna. Arvs- och gåvoskatter ger upphov till onödigt manipulerande.

Den mest rättvisa skatten är skatten på förvärvsinkomster som handlar om pengar man disponerar och är mer kontrollerbara än de andra skatterna.

Om förmögenheter: det finns olika slags förmögenheter, man kan ha ett hus eller pengar på banken, men en viktig typ av förmögenhet är den förmåga man har genom kunskaper och erfarenheter. Denna förmögenhet beskattas inte, man beskattar avkastningen av kunnandet, dvs inkomster man har av kunnandet, avkastningen av kunnandet. Samma bör gälla för de materiella förmögenheterna, man beskattar avkastningen.

Ränteavdrag och kapitalinkomstskatter bör ligga kvar på 30%

De svenska politiska partierna har aldrig förstått sig på problemen med fördelningen av inkomstskatterna, isynnerhet för de lägsta inkomsterna där de olika hushållkostnaderna, mest på grund av bostadskostnaderna, för ensamma och makar/sambor spelar stor roll.

För pensionärerer och barnfamiljer görs en sorts anpassning genom bostadstillägg vid låga inkomster. Samma sorts anpassning borde ske för icke-pensionärer utan barn, för dem borde införas lämpliga bo-stadstillägg. Sådana tillägg har funnits en tid men tagits bort.

Genom jobbskatteavdragen har skattefördelningen ytterligare försämrats.

Man bör observera, att makar/sambor (utan barn) vanligen klarar sig bra om båda har inkomster. Ensamstående är missgynnade i skattesystemet eftersom de ensamma ska betala hela levnadsstandarden. Om man sänker skatterna så att ensamma klarar sig vid låga inkomster kommer makar/sambor att bli överkompenserade. Man kan klara detta problem bara med hjälp av lämpligt utformade bostadsbidrag.

Under de senaste 40 åren har man i riksdagen inte kunnat få syn på någon vettig sammanhängande framställning om skatte- och bidragsfördelningsproblem. Varken de rödgröna eller de borgerliga partierna har gjort någon redovisning om levnadskostnaderna och satt skatter och bidrag i relation till det. Skattelättnaderna: bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.....

I det man bör göra ingår intresse och förbättringar för de lägsta inkomsterna och minskning av gapet mellan fövärvsarbetande och andra.

Vi har offentliga verksamheter och privata verksamheter för hushållen och för näringsverksamheter.

Socialdemokraternas fiender är inte näringsverksamheterna utan de andra partierna. Därför bör socialdemokraterna inte beskatta näringslivets kapital utan beskatta näringslivets kapitalinkomster. Till kapialinkomster hör vinster.

Alla verksamheter bör omges av lämpliga restriktioner som hindrar skador och leverans av onyttigheter. Näringslivet ska hålla god arbetsmiljö, goda löner och trygghet i anställning. Vinster bör beskattas, men att beskatta kapitalet lär inte ha mycket gott med sig, bara leda till onödigt krångel. När kapital säljs kan finns skäl att ta ut skatt, men då är ju kapitalet en vara. .....

Förbättringar för låginkomster har föreslagits genom införande av bostadsbidrag för barnlösa i förvärvsarbetande åldrar och genom att slopa den nuvarande TV-avgiften och istället minska jobbskatteavdragen med 100 kr per månad utom för låga inkomster och pensionärer.

Skattesystemet innehåller inte bara inkomstskatter utan också andra skatter, och välfärdsfördelningen beror också på gemensamma saker som bekostas med skattemedel, t ex skolor, försvar och bidrag av olika slag. Inkomstskattesystemet är en viktig faktor eftersom det reglerar hushållens tillgång till pengar som behövs för hushållens levnadskostnader.

Hur de gemensamma anordningarna påverkar välfärden för de olika hushållen är oklart och något som de politiska partierna inte försöker redovisa. men gärna spekulerar om.

Ensam förvärvsarbetande icke-pensionär utan barn. 2017
De som tjänar 6000-7000 kr i månaden har 2017 underskott i hushållsbudgeten på 80-90 tusen kr per år och betalar 10-12 % av inkomsten i skatt.

De som tjänar 16-17 tusen kr per månad 2017 har efter skatt så att de nätt och jämt klarar hushållsbudgeten och betalar 20-21 % av inkomsten i skatt.

De som tjänar 55-60 tusen kr per månad 2017 har efter skatt överskott på 270-300 tusen kr per år och betalar 35-37 % av inkomsten i skatt. Dagens Nyheter har som oberoende liberal den 21mars 2017 huvudledare där det nämns att två nationalekonomer i tankesmedjan Timbro nämnt 75% marginalskatt på de högsta inkomsterna. "Skatterna är en fråga om såväl rättvisa som ekonomiska realiteter" skriver ledaren. Men ledaren beskriver inte viktiga realiteter om fördelningen av inkomstskatterna på olika inkomstnivåer och marginalskatter för lägre inkomster som också kan vara stora.

De stora underskotten vid de lägsta inkomsterna beror på att inkomstskattesystemet inte är konstruerat efter bärkraft utan efter krav om särbeskattning. Grundavdraget är inte satt med hänsyn till levnadskostnader utan är en byråkratisk konstruktion som inte har med levnadskostnaderna att göra. Systemet är gjort med hänsyn till fördelningar vid högre inkomster. Det negativa utfallet vid de lägsta inkomsterna måste kompenseras med bidrag för att få bättre fördelning efter bärkraft. Bostadsbidrag är därvid lämpligt. **Se utredningar för senare år.**

Nyss har nämnts om kapital:

"Fastighetsskatten, förmögenhetsskatten, arvs- och gåvoskatterna bör ej återinföras. Statliga inkomstskatten bör ej tas bort.

Fastighetsskatterna och förmögenhetsskatterna är ett elände därför att fastigheter och förmögenheter för många inte alltid inbringar pengar som räcker till skatterna. Arvs- och gåvoskatter ger upphov till onödigt manipulerande.

Den mest rättvisa skatten är skatten på förvärvsinkomster som handlar om pengar man disponerar och är mer kontrollerbara än de andra skatterna.

Om förmögenheter: det finns olika slags förmögenheter, man kan ha ett hus eller pengar på banken, men en viktig typ av förmögenhet är den förmåga man har genom kunskaper och erfarenheter. Denna förmögenhet beskattas inte, man beskattar avkastningen av kunnandet, dvs inkomster man har av kunnandet, avkastningen av kunnandet. Samma bör gälla för de materiella förmögenheterna, man beskattar avkastningen.

Ränteavdrag och kapitalinkomstskatter bör ligga kvar på 30%

De svenska politiska partierna har aldrig förstått sig på problemen med fördelningen av inkomstskatterna, isynnerhet för de lägsta inkomsterna där de olika hushållkostnaderna, mest på grund av bostadskostnaderna, för ensamma och makar/sambor spelar stor roll.

Vad ingår i skattetabellerna?

I beräkningen av skattetabellerna ingår kommunal och statlig inkomstskatt på förvärvsinkomster, allmän pensionsavgift, begravningsavgift och avgift till registrerat trossamfund. Även den nya public service-avgiften är inkluderad i skattetabellerna för 2019. Avdrag och skattereduktioner för grundavdrag, allmän pensionsavgift, jobbskatteavdrag och skattereduktion för sjuk- och aktivitetsersättning ingår också i tabellerna.

Kolumn 1
Avser löner, arvoden och liknande ersättningar till den som vid årets ingång inte fyllt 65 år om inkomsten ger rätt till jobbskatteavdrag. Tabellen ska tillämpas oavsett om allmän pensionsavgift ska betalas eller inte.

Ensamstående förvärvarbetande är missgynnade i förhållande till makar/sambor.

Ensamståendes levnadskostnader per år 2019 är 174000kr
En makes/sambos kostnad är 134500 kr, dvs 39500 kr lägre och därför blir överskottet för en make 39500 kr högre för en ensamstående. Om makarna var för sig har samma inkomst som en ensamstående har makarna tillsammans 2x39500kr= 79000kr mera disponibelt sedan inkomstskatter och levnadskostnarna betalats.

Underskott tillsammans för ett par makar blir på motsvarande sätt 79000 kr lägre än för en ensamstående

2019. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5700 kr per mån = 68400 kr per år för ensam och 7000 kr per mån för makar/sambor= 84000kr/år.
Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 174 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 269000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam Mån. lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Över-skott/år	Makar lika inkomst Överskott/år	Årsinkomst per person
6001	626	7512	5375	64500	-109500	-140000	72 000
7001	854	10248	6147	73764	-100236	-121472	84 000
8001	1081	12297	6920	83040	-90960	-102920	96 000
9001	1308	15696	7693	92316	-81684	-84368	108 000
10001	1535	18420	8466	101592	-72408	-65816	120 000
11001	1765	21180	9236	110832	-62168	-47336	132 000
12001	1997	23964	10004	120048	-53952	-28904	144 000
13001	2268	27216	10733	128796	-45204	-11408 *	156 000
14001	2568	30816	11433	137196	-36804	5392	168 000
15001	2859	34308	12149	145704	-28296	22408	180 000
16001	3149	37788	12852	154224	-19776	39448	192 000
17001	3440	41280	13561	162732	-11268	56464	204 000
18001	3730	44760	14271	171252	-2748 *	73504	216 000
19001	4020	48240	14981	179772	5772	90544	228 000
20001	4340	52080	15661	187932	13932	106864	240 000
21001	4630	55560	16371	196452	24252	123904	252 000
22001	4921	59052	17080	204960	30960	140920	264 000
23001	5211	62532	17790	213480	39480	157960	276 000
24001	5501	66012	18500	222000	48000	175000	288 000
25001	5792	69504	19209	230508	56508	192016	300 000
26001	6082	72984	19919	239028	65028	209056	312 000
27001	6373	76476	20628	247536	73536	226072	324 000
29001	6953	83436	22048	264576	90576	260152	348 000
30001	7244	86928	22757	273084	99084	277168	360 000
35001	8848	106176	26153	313836	139836	358672	420 000
40001	10498	125976	29503	354036	180036	439072	480 000
45001	12782	153384	32219	386628	212628	504256	540 000
50001	15432	185184	34569	414828	240828	560656	600 000
55001	18164	217968	36837	442044	268044	615088	660 000
60001	21045	252540	38956	467472	293472	665944	720 000

Sammanräknad förvärvsinkomst efter deciler. Kvinnor och män 20-64 år. Kr/år

Sammanräknad förvärvsinkomst efter deciler. Personer folkbokförda i Sverige både 2016-01-01 och 2016-12-31

Sammanräknad förvärvsinkomst efter deciler. Personer folkbokförda i Sverige både 2017-01-01 och 2017-12-31

Decilgrupp	2016	2017	2019 antagande. cirka samma årliga ökning som 216-217. Månad ca	
1	11 855	12 096	13 000	1083
2	96 357	99 028	104 000	8667
3	177 761	183 315	194 000	16167
4	241 790	249 625	265 000	22083
5	289 357	298 285	316 000	26333
6	327 932	337 863	358 000	29833
7	366 546	377 964	401 000	33417
8	414 336	426 988	452 000	37667
9	486 239	499 991	527 000	43917
(9,5				ca 57000)
10	789 273	809 306	849 000	70750

Statistiken är inte uppdelad efter esamstående och makar/sambor. Men ensamstående behöver 2019 inkomst 19000 och makar var för sig 14000 per månad för att klara hushållsbudgetarna på plus. Genomsnitt cirka 16000 kr
Det betyder att cirka 30 % av inkomsttagarna inte klarar sig.

Inkomstskattesystemet är inte uppbyggt efter skatteförmåga och inget talar för att svenska folket vill ha det.

Brister i detta system kompenseras i någon mån av bidrag av olika slag, bland annat barnbidrag och bostadsbidrag för ensamma och makar/sambor med barn.

Ungdomar utan barn kan få ungdomsbostadsbidrag. Äldre utan barn har några år fått bostadsbidrag, men de har i ovist nit tagits bort, det bör snarast återinföras. Det kan enkelt ske genom att höja åldersgränsen för bidrag. Ungdomsbidragen avtrappas med 33,33% av viss stigande inkomst. I ett nytt bidrag för äldre kan det vara 33,33 % eller 20%, som gälller för barnbostadsbidrag.

Se senare utredning: Sven Wimnell 22 april 2019: Bostadsbidrag för barnfamiljer och nya för barnlösa. Bostadstillägg för pensionärer. Utredningar om verksamheter som styr världen. Vårbudgeten 2019.
http://wimnell.com/omr36-39zzzzze.pdf

http://wimnell.com/omr36-39zzs1.pdf sid 34:

Underskott och överskott i hushållsbudgetarna

För inkomståren 2006, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013 och 2014 har undersökts hur stora underskotten och överskotten blir i hushålls-butdgetarna för förvärvsarbetande med inkomster mellan 6000 och 60 000 kr per månad, för ensamma och makar med líka stora inkomster.

Underskott och överskott avser det som återstår av inkomsten sedan inkomstskatt betalats och det betalats för de minsta rimliga levnads-kostnaderna enligt konsumentverkets belopp. I de angivna lägsta kost-naderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Skillnader mellan 2006 och 2014 redovisas i tabellen till höger.

Den borgerliga alliansen har menat att jobbskatteavdragen mest tillfallit låg- och medelinkomsttagare, men tabellen visar att
*** underskotten har ökat för inkomster 13000 och lägre,**
*** att överskotten har minskat för inkomster 14000-25000 och**
*** att överskotten har ökat för inkomster 26000 och högre och med cirka 23000-32000 kr per år för inkomser 35000 och högre.**

Den nya regeringen vill minska jobbskatteavdragen för inkomster 50000 kr och högre och sänka inkomsgränsen för statlig skatt till 35000 kr. Det tycks finnas överskott att ta av.

Försämringarna för inkomster 25000 och lägre borde åtgärdas.

2006-2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan inkomstskatt betalats och det betalats för de minsta rimliga levnadskostnaderna enligt konsumentverkets belopp. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam Mån. lön	2006 Över-skott/år	2014	Skillnad	
6001	-64356	**-80536**	**-16180**	**Underskottet har ökat**
7001	-55524	**-71200**	**-15676**	**Underskottet har ökat**
8001	-46692	**-61864**	**-15172**	**Underskottet har ökat**
9001	-37920	**-52528**	**-14608**	**Underskottet har ökat**
10001	-29880	**-43192**	**-13312**	**Underskottet har ökat**
11001	-22176	**-34072**	**-11896**	**Underskottet har ökat**
12001	-14532	**-25612**	**-11080**	**Underskottet har ökat**
13001	-6888	**-17524**	**-10636**	**Underskottet har ökat**
14001	756	**-8716**	**-9472**	**Överskottet har minskat**
15001	8400	**-268**	**-8668**	**Överskottet har minskat**
16001	16044	**8180**	**-7864**	**Överskottet har minskat**
17001	23688	**16280**	**-7408**	**Överskottet har minskat**
18001	31332	**25076**	**-6256**	**Överskottet har minskat**
19001	38976	**33524**	**-5452**	**Överskottet har minskat**
20001	46200	**41624**	**-4576**	**Överskottet har minskat**
21001	53844	**50072**	**-3772**	**Överskottet har minskat**
22001	61488	**58520**	**-2968**	**Överskottet har minskat**
23001	69132	**66968**	**-2164**	**Överskottet har minskat**
24001	76776	**75416**	**-1360**	**Överskottet har minskat**
25001	84420	**83864**	**-556**	**Överskottet har minskat**
26001	92124	**92324**	**200**	**Överskottet har ökat**
27001	98424	**100772**	**2348**	**Överskottet har ökat**
29001	109704	**117668**	**7964**	**Överskottet har ökat**
30001	115344	**126008**	**10664**	**Överskottet har ökat**
35001	143544	**166208**	**22664**	**Överskottet har ökat**
40001	171240	**196712**	**25472**	**Överskottet har ökat**
45001	196440	**224912**	**28472**	**Överskottet har ökat**
50001	221640	**253112**	**31472**	**Överskottet har ökat**
55001	246840	**278972**	**32132**	**Överskottet har ökat**
60001	272040	**304172**	**32132**	**Överskottet har ökat**

2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4200 kr per mån = 50400 kr per år för ensam och 5100 kr per mån för makar/sambor= 61 200kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 120 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 180 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							**Makar lika inkomst**	**Årsinkomst per person**
Mån. lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Överskott/år		Överskott/år	
6001	1364	16368	4637	55644	-64356		-68712 (55644x 2-180000)	
7001	1628	19536	5373	64476	-55524		-51048	84 000
8001	1892	22704	6109	73308	-46692		-33384	96 000
9001	2161	25932	6840	82080	-37920		-15840	108 000
10001	2491	29892	7510	90120	-29880		240 kris-	120 000
11001	2849	34188	8152	97824	-22176		15648 gräns	132 000
12001	3212	38544	8789	104468	-14532		20936	144 000
13001	3575	42900	9426	113112	- 6888		46224	156 000
14001	3938	47256	10063	120756	756	kris-	61512	168 000
15001	4301	51612	10700	128400	8400	gräns	76800	180 000
16001	4664	55968	11337	136044	16044		92088	192 000
17001	5027	60324	11974	143688	23688		107376	204 000
18001	5390	64680	12611	151332	31332		122554	216 000
19001	5753	69036	13248	158976	38976		137952	228 000
20001	6151	73812	13850	166200	46200		152400	240 000
21001	6514	78168	14487	173844	53844		167688	252 000
22001	6877	82524	15124	181488	61488		182976	264 000
23001	7240	86880	15761	189132	69132		198264	276 000
24001	7603	91236	16398	196776	76776		213552	288 000
25001	7966	95592	17035	204420	84420		228840	300 000
26001	8324	99888	17677	212124	92124		244248	312 000
27001	8799	105588	18202	218424	98424		256848	324 000
29001	9859	118308	19142	229704	109704		279408	348 000
30001	10389	124668	19612	253344	115344		290688	360 000
35001	13039	156468	21962	263544	143544		347088	420 000
40001	15731	188772	24270	291240	171240		402480	480 000
45001	18631	223572	26370	316440	196440		452880	540 000
50001	21531	258372	28470	341640	221640		503280	600 000
55001	24431	293172	30570	366840	246840		553680	660 000
60001	27331	327972	32670	392040	272040		604080	720 000

2008. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4300 kr per mån = 51 600 kr per år för ensam och 5200 kr per mån för makar/sambor= 62 400kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 124 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 186 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							**Makar lika inkomst**	
Mån. lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Överskott/år		Överskott /år	
6001	836	10032	5165	61980	-62020		-62040 (61980x2-186000)	
7001	1074	12888	5927	71124	-52876		- 43752	**Ensams förbättring på skatten 2006 - 2008**
8001	1338	16056	6663	79956	-44044		-26088	
9001	1602	19224	7399	88788	-35212		-8424	
10001	1910	22920	8091	97092	-26908		8184 kris-	
11001	2230	26760	8771	105252	-18748		24504 gräns	3428
12001	2551	30612	9450	113400	-10600		40800	3932
13001	2872	34464	10129	121548	- 2452		57096	4436
14001	3193	38316	10808	129696	5696	kris-	73392	4940
15001	3513	42156	11488	137836	13856	gräns	83672	5456
16001	3834	46008	12167	146004	22004		106008	5960
17001	4155	49860	12846	154152	30152		122304	6464
18001	4475	53700	13526	162312	38312		138624	6980
19001	4796	57552	14205	170460	46460		154920	7484
20001	5149	61788	14852	178224	54224		170448	8024
21001	5470	65640	15531	186372	62372		186744	8528
22001	5790	69480	16211	194532	70532		203064	9044
23001	6111	73332	16890	202680	78680		219360	9548
24001	6435	77220	17569	210892	86828		235784	10052
25001	6766	81192	18235	218882	94820		251764	10400
26001	7097	85164	18904	226848	102848		267696	10724
27001	7428	89136	19573	234876	110876		283752	12452
29001	8247	98964	20754	249048	125048		312096	15344
30001	8777	105324	21224	254688	130688		323376	15344
35001	11427	156468	23574	282888	158888		379776	15344
40001	14077	168924	25924	311088	187088		436176	15848
45001	16874	202488	28127	337524	213524		489048	17084
50001	19774	237288	30227	362724	238724		539448	17084
55001	22674	272088	32327	387924	263924		589848	17084
60001	25574	306888	34427	413124	289124		640248	17084

2009. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4450 kr per mån = 53 400 kr per år för ensam och 5420 kr per mån för makar/sambor= 65 040kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 130 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 195 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							**Makar lika inkomst**	
Mån. lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Över-skott/år		Överskott /år	
6001	729	8748	5272	63264	-66736		-68472 (63264x2-195000)	
7001	977	11724	6024	72288	-57712		- 50424	**Ensams**
8001	1225	14700	6776	81312	-48688		-32376	**förbättring**
9001	1474	17688	7527	90324	-39676		-14352	**på översk.**
10001	1745	20940	8256	99072	-30928		3144 kris-	**2006 - 2009**
11001	2055	24660	8946	107352	-22648		19704 gräns	- 472
12001	2365	28380	9636	115632	-14368		36264	+164
13001	2676	32112	10325	123900	- 6100		52800	788
14001	2986	35832	11015	132180	2180	kris-	69360	1424
15001	3297	39564	11704	140448	10448	gräns	85896	2048
16001	3607	43284	12394	148728	18728		102456	2684
17001	3918	47016	13083	156996	26996		118992	3308
18001	4228	50736	13773	165276	35276		135552	3944
19001	4539	54468	14462	173544	43544		152088	4568
20001	4881	58572	15120	181440	51440		167880	5240
21001	5191	62292	15810	189720	59720		184440	5876
22001	5502	66024	16499	197988	67988		200976	6500
23001	5812	69744	17189	206268	76268		217536	7136
24001	6123	73476	17878	214536	84536		234072	7760
25001	6437	77244	18564	222768	92768		250536	8348
26001	6768	81216	19233	230796	100796		266592	8672
27001	7100	85200	19901	238812	108812		282624	10388
29001	7761	93132	21240	254880	124880		314760	15176
30001	8091	97092	21910	262920	132920		330840	17576
35001	10444	125328	24557	294684	164684		394368	21140
40001	13094	157128	26907	322884	192884		450768	21644
45001	15759	189108	29242	350904	220904		586808	24464
50001	18659	223908	31342	376104	246104		557208	24464
55001	21559	258708	33442	401304	271304		557208	24464
60001	24459	293508	35542	426504	296504		658008	24464

2010. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4700 kr per mån = 56 400 kr per år för ensam och 5700 kr per mån för makar/sambor= 68 400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 134 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 201 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							**Makar lika inkomst**	
Mån lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Över-skott/år		Överskott /år	
6001	687	8244	5314	63768	-70232		-73464 (63768x2-201000)	
7001	918	11016	6083	72996	-61004		- 55008	**Ensams**
8001	1149	13788	6852	82224	-51776		-36552	**förbättring**
9001	1380	16560	7621	91452	-42548		-18096	**på översk.**
10001	1644	19728	8357	100284	-33716		-432 kris-	**2006 - 2010**
11001	1943	23316	9058	108696	-25304		16392 gräns	-3128
12001	2244	26928	9757	117084	-16916		33168	-2384
13001	2545	30540	10456	125472	- 8528		49944	-1640
14001	2846	34152	11155	133860	- 140	kris-	66720	-896
15001	3147	37764	11854	142248	8248	gräns	83496	-152
16001	3448	41376	12553	150636	16636		100272	592
17001	3749	44988	13252	159024	25024		117048	1336
18001	4050	48600	13951	167412	33412		133824	2080
19001	4351	52212	14650	175800	41800		150600	2824
20001	4682	56184	15319	183828	49828		166656	3628
21001	4983	59796	16018	192216	58216		183434	4372
22001	5284	63408	16717	200604	66604		200208	5116
23001	5585	67020	17416	208992	74992		216984	5860
24001	5886	70732	18115	217380	83380		233760	6604
25001	6201	74412	18800	225600	91600		250200	7180
26001	6532	78384	19469	233628	99628		266256	7504
27001	6863	82356	20138	241656	107656		282312	9232
29001	7524	90288	21477	257724	123724		314448	14020
30001	7854	94248	22147	265764	131764		330528	16424
35001	10134	121608	24867	298404	164404		395808	20860
40001	12784	153408	27217	326604	192604		452208	21364
45001	15434	185208	29567	354804	220804		508608	24364
50001	18323	219876	31678	380136	246136		559272	24496
55001	21223	254676	33778	405336	271336		609672	24496
60001	24123	289476	35878	430536	296536		660072	24496

2011. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4700 kr per mån = 56 400 kr per år för ensam och 5700 kr per mån för makar/sambor= 68 400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 134 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 201 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							Makar lika inkomst
Mån.	Prelskatt		Efter skatt		Över-		Överskott
lön	/mån	/år	/mån	/år	skott/år		/år
6001	680	8160	5321	63852	-70148		- 73296
7001	911	10932	6090	73080	-60920		- 54840
8001	1142	13704	6859	82308	-51692		- 36384
9001	1373	16476	7628	91536	-42464		- 17928
10001	1630	19560	8371	100452	-33548		- 96 kris-
11001	1930	23160	9071	108852	-25148		16704 gräns
12001	2231	26772	9770	117240	-16760		33480
13001	2532	30384	10469	125628	- 8372		50256
14001	2833	33996	11168	134016	16 kris-		67032
15001	3134	37608	11867	142404	8404	gräns	83808
16001	3435	41220	12566	150792	16792		100584
17001	3736	44832	13265	159180	25180		117360
18001	4037	48444	13964	167568	33568		134136
19001	4338	52056	14663	175956	41956		150912
20001	4669	56028	15332	183984	49984		166968
21001	4970	59640	16031	192372	58372		183794
22001	5271	63252	16730	200760	66760		200520
23001	5572	66864	17429	209148	75148		217296
24001	5873	70476	18128	217536	83536		234072
25001	6181	74172	18820	225840	91840		250680
26001	6510	78120	19491	233892	99892		266784
27001	6843	82116	20167	242004	108004		283008
29001	7504	90048	21497	257964	123964		314928
30001	7834	94008	22167	266004	132004		331008
35001	9931	119172	25070	300840	166840		400680
40001	12581	150972	27420	329040	195040		457080
45001	15231	182772	29770	357240	223240		513480
50001	18054	216648	31947	383364	249364		565728
55001	20954	251448	34047	408564	274564		616128
60001	23854	286248	36147	433764	299764		666528

2012. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 4900 kr per mån = 58 800 kr per år för ensam och 6000 kr per mån för makar/sambor= 72 000 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 142 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 216 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							Makar lika inkomst
Mån.	Prelskatt		Efter skatt		Över-		Överskott
lön	/mån	/år	/mån	/år	skott/år		/år
6001	660	7920	5341	64092	-77908		- 87816
7001	891	10692	6110	73320	-73178		- 69360
8001	1122	13464	6879	82548	-59452		- 50904
9001	1353	16236	7648	91776	-50224		- 32448
10001	1591	19092	8410	100920	-41080		- 14160 kris-
11001	1891	22692	9110	109320	-32680		2640 gräns
12001	2192	26304	9809	117708	-24492		19416
13001	2493	29916	10508	126096	-15904		36192
14001	2794	33528	11207	134484	-7516	kris-	52968
15001	3095	37140	11906	142872	872	gräns	69744
16001	3396	40752	12605	151260	9260		86520
17001	3697	44364	13304	159648	17648		113296
18001	3998	47976	14003	168036	26036		120072
19001	4299	51588	14702	176424	34424		136848
20001	4630	55560	15371	184452	42452		152904
21001	4931	59172	16070	192840	50840		169680
22001	5232	62784	16769	201228	59228		186456
23001	5533	66396	17468	209616	67616		217296
24001	5834	70008	18167	218004	76004		203232
25001	6135	73620	18866	226392	84392		236784
26001	6451	77412	19550	234600	92600		253200
27001	6782	81384	20219	242628	100628		269256
29001	7445	89340	21556	258672	116672		301344
30001	7775	93300	22226	266712	124712		317424
35001	9565	114780	25436	305232	163232		394464
40001	12215	146580	27786	333432	191432		45o864
45001	14865	178380	30136	361632	219632		507264
50001	17578	210396	32423	389076	247076		562152
55001	20478	245736	34523	414276	272276		612552
60001	23378	280536	36623	439476	297476		662952

2013 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5100 kr per mån = 61 200 kr per år för ensam och 6100 kr per mån för makar/sambor= 73 200 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 145 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 220 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							Makar lika inkomst
Mån.	Prelskatt		Efter skatt		Över-		Överskott
lön	/mån	/år	/mån	/år	skott/år		/år
6001	575	6900	5426	65112	-79888		- 89776
7001	779	9348	6222	74664	-70336		- 70672
8001	982	11784	7019	84228	-60772		- 51544
9001	1185	14220	7816	93792	-51208		- 32416
10001	1388	16656	8613	103356	-41080		- 13288 kris-
11001	1651	19812	9350	112200	-32800		4400 gräns
12001	1916	22992	10085	121020	-23980		22040
13001	2180	26160	10821	129852	-15148		39704
14001	2445	29340	11556	138672	-6328	kris-	57344
15001	2683	32196	12318	147816	2816	gräns	75632
16001	2948	35376	13053	156636	11636		93272
17001	3240	38880	13761	165132	20132		110264
18001	3504	42048	14497	173964	28964		127928
19001	3769	45228	15232	182784	37784		145568
20001	4060	48720	15941	191292	46292		162584
21001	4325	51900	16676	200112	55112		180224
22001	4590	55080	17411	208932	63932		197864
23001	4855	58260	18146	217752	72752		215504
24001	5120	61440	18881	226572	81572		233144
25001	5384	64608	19617	235404	90404		250808
26001	5655	67860	20346	244152	99152		268304
27001	5946	71352	21055	252660	107660		285320
29001	6529	78348	22472	269664	124664		319328
30001	6819	81828	23182	278184	133184		336368
35001	8269	99228	26732	320784	175784		421568
40001	10654	127848	29347	352164	207164		484328
45001	13104	157248	31897	382764	237764		545528
50001	15554	186648	34447	413364	268364		606728
55001	18244	218928	36754	441084	296084		662168
60001	20944	251328	39057	468684	323684		717368

2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5100 kr per mån = 61 200 kr per år för ensam och 6200 kr per mån för makar/sambor= 74 400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 145 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 222 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							Makar lika inkomst
Mån.	Prelskatt		Efter skatt		Över-		Överskott
lön	/mån	/år	/mån	/år	skott/år		/år
6001	629	7548	5372	64464	-80536		- 93072
7001	851	10212	6150	73800	-71200		- 70672
8001	1073	12876	6928	83136	-61864		- 55728
9001	1295	15540	7706	92472	-52528		- 37056
10001	1517	18204	8484	101808	-43192		- 18384 kris-
11001	1757	21084	9244	110928	-34072		-144 gräns
12001	2052	24624	9949	119388	-25612		16776
13001	2378	28536	10623	127476	-17524		32952
14001	2644	31728	11357	136284	-8716	kris-	50568
15001	2940	35280	12061	144732	-268	gräns	67464
16001	3236	38832	12765	153180	8180		84360
17001	3561	42732	13440	161280	16280		100560
18001	3828	45936	14173	170076	25076		118152
19001	4124	49488	14877	178524	33524		135048
20001	4449	53388	15552	186624	41624		151248
21001	4745	56940	16256	195072	50072		168144
22001	5041	60492	16960	203520	58520		185040
23001	5337	64044	17664	211968	66968		201936
24001	5633	67596	18368	220416	75416		218832
25001	5929	71148	19072	228864	83864		222000
26001	6224	74688	19777	237324	92324		218808
27001	6520	78240	20481	245772	100772		269544
29001	7112	85344	21889	262668	117668		303336
30001	7417	89004	22584	271008	126008		320016
35001	9067	108804	25934	311208	166208		400416
40001	11525	138300	28476	341712	196712		461424
45001	14175	171700	30826	369912	224912		517824
50001	16825	201900	33176	398112	253112		574224
55001	19670	236040	35331	423972	278972		625944
60001	22570	270840	37431	449172	304172		676344

2016 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5300 kr per mån = 63 200 kr per år för ensam och 6450 kr per mån för makar/sambor= 77 400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 149 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 232 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							Makar lika inkomst
Mån.	Prelskatt		Efter skatt		Över-		Överskott
lön	/mån	/år	/mån	/år	skott/år		/år
6001	630	7560	5371	64452	-84548		- 103096
7001	852	10224	6148	73788	-75212		- 84424
8001	1074	12888	6927	83124	-65876		- 65752
9001	1296	15552	7705	92460	-56540		- 47080
10001	1518	18216	8483	101796	-47204		- 28408 kris-
11001	1760	21120	9241	110892	-38108		-10216 gräns
12001	2056	24672	9945	119340	-29660		6680
13001	2352	28224	10649	127788	-21212		23576
14001	2647	31764	11354	136248	-12752	kris-	40496
15001	2943	35316	12058	144696	-4304	gräns	57392
16001	3239	38868	12762	153144	4144		74288
17001	3535	42420	13466	161592	12592		91184
18001	3831	45972	14170	170040	21040		108080
19001	4127	49524	14874	178488	29488		124976
20001	4452	53424	15549	186588	47588		141176
21001	4748	56976	16253	195036	46036		158072
22001	5044	60528	16957	203484	54484		174968
23001	5340	64080	17661	211932	62932		191864
24001	5636	67632	18365	220380	71380		208760
25001	5932	71184	19069	228828	79828		225656
26001	6228	74736	19773	237276	88276		242552
27001	6524	78288	20477	245724	96724		259448
29001	7115	85380	21886	262632	113632		293264
30001	7423	89076	22578	270936	121936		309872
35001	9073	108876	25928	311136	166208		390272
40001	11376	136512	28825	343500	194500		455000
45001	14026	168312	30975	371700	222700		511400
50001	16682	200184	33319	399828	250828		567656
55001	19581	234972	35420	425040	276040		618080
60001	22631	271572	37370	448440	299440		664880

2017 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5200 kr per mån = 62 400 kr per år för ensam och 6400 kr per mån för makar/sambor= 76 800 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 155 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 239 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam							Makar lika inkomst
Mån.	Prelskatt		Efter skatt		Över-		Överskott
lön	/mån	/år	/mån	/år	skott/år		/år
6001	622	7464	5379	64548	-90452		- 109904
7001	844	10128	6157	73884	-81116		- 91232
8001	1066	12792	6435	83220	-71780		- 72560
9001	1288	15456	7713	92556	-62444		- 53888
10001	1510	18120	8491	101892	-53108		- 35216
11001	1743	20916	9258	111096	-43904		-16808 kris-
12001	2038	24456	9963	119556	-35444		112 gräns
13001	2334	27888	10667	128004	-26996		17008
14001	2630	31560	11371	136452	-18548		33904
15001	2926	35112	12075	144900	-10100	kris-	50800
16001	3222	38664	12779	153348	-1652	gräns	67696
17001	3518	42216	13483	161796	6796		84592
18001	3814	45768	14187	170244	15244		101488
19001	4110	49320	14891	178692	23692		118384
20001	4435	53220	15566	186792	31792		134584
21001	4731	56772	16270	195240	40240		151480
22001	5027	60324	16974	203688	48688		168376
23001	5323	63876	17678	213136	57136		187272
24001	5619	67428	18382	220584	65584		202168
25001	5915	70980	19086	229032	74032		219064
26001	6211	74532	19790	237480	82480		235960
27001	6507	78084	20477	245928	90928		252856
29001	7096	85152	21905	262860	107860		286720
30001	7394	88728	22607	271284	116284		303568
35001	9044	108528	25957	311484	156484		383968
40001	11199	134388	28802	345624	190624		452248
45001	13849	166188	31152	373824	218824		518648
50001	16499	197988	33502	402024	247024		565048
55001	19333	231996	35668	428016	273016		617032
60001	22383	268596	37618	451416	296416		663832

2017 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5200 kr per mån = 62 400 kr per år för ensam och 6400 kr per mån för makar/sambor= 76 800 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 155 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 239 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.

Ensam Mån. lön	Ensam Över-skott/år		Makar lika inkomst Överskott /år		Makar lika inkomst skillnad per person	Makar lika inkomst skillnad ensam- en make
6001	-90452		- 109904		-54952	35500
7001	-81116		- 91232		-45616	35500
8001	-71780		- 72560		-36280	35500
9001	-62444		- 53888		-26944	35500
10001	-53108		- 35216		-17608	35500
11001	-43904		-16808	kris-	-8404	35500
12001	-35444		112	gräns	56	35500
13001	-26996		17008		8504	35500
14001	-18548		33904		16952	35500
15001	-10100	kris-	50800		25400	35500
16001	-1652	gräns	67696		33848	35500
17001	6796		84592		42296	35500
18001	15244		101488		50744	35500
19001	23692		118384		59192	35500
20001	31792		134584		67292	35500
21001	40240		151480		78740	35500
22001	48688		168376		84188	35500
23001	58136		187272		93636	35500
24001	65584		202168		101084	35500
25001	74032		219064		109532	35500
26001	82480		235960		117980	35500
27001	90928		252856		126428	35500
29001	107860		286720		143360	35500
30001	116284		303568		151784	35500
35001	156484		383968		191984	35500
40001	190624		452248		226124	35500
45001	218824		508648		254324	35500
50001	247024		565048		282524	35500
55001	273016		617032		308516	35500
60001	296416		663832		331916	35500

2019. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5700 kr per mån = 68400 kr per år för ensam och 7000 kr per mån för makar/sambor= 84000kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 174 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 269000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam Mån. lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Ensam Över-skott/år	Makar lika inkomst Överskott/år	Årsinkomst per person
6001	626	7512	5375	64500	-109500	-140000	72 000
7001	854	10248	6147	73764	-100236	-121472	84 000
8001	1081	12297	6920	83040	-90960	-102920	96 000
9001	1308	15696	7693	92316	-81684	-84368	108 000
10001	1535	18420	8466	101592	-72408	-65816	120 000
11001	1765	21180	9236	110832	-62168	-47336	132 000
12001	1997	23964	10004	120048	-53952	-28904	144 000
13001	2268	27216	10733	128796	-45204	-11408 *	156 000
14001	2568	30816	11433	137196	-36804	5392	168 000
15001	2859	34308	12149	145704	-28296	22408	180 000
16001	3149	37788	12852	154224	-19776	39448	192 000
17001	3440	41280	13561	162732	-11268	56464	204 000
18001	3730	44760	14271	171252	-2748 *	73504	216 000
19001	4020	48240	14981	179772	5772	90544	228 000
20001	4340	52080	15661	187932	13932	106864	240 000
21001	4630	55560	16371	196452	24252	123904	252 000
22001	4921	59052	17080	204960	30960	140920	264 000
23001	5211	62532	17790	213480	39480	157960	276 000
24001	5501	66012	18500	222000	48000	175000	288 000
25001	5792	69504	19209	230508	56508	192016	300 000
26001	6082	72984	19919	239028	65028	209056	312 000
27001	6373	76476	20628	247536	73536	226072	324 000
29001	6953	83436	22048	264576	90576	260152	348 000
30001	7244	86928	22757	273084	99084	277168	360 000
35001	8848	106176	26153	313836	139836	358672	420 000
40001	10498	125976	29503	354036	180036	439072	480 000
45001	12782	153384	32219	386628	212628	504256	540 000
50001	15432	185184	34569	414828	240828	560656	600 000
55001	18164	217968	36837	442044	268044	615088	660 000
60001	21045	252540	38956	467472	293472	665944	720 000

2017 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5200 kr per mån = 62 400 kr per år för ensam och 6400 kr per mån för makar/sambor= 76 800 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 155 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 239 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam Mån. lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Över-skott/år	Inkomstskatt i % av inkomst	
							1 1 008 kr/mån Decilgrupp
6001	622	7464	5379	64548	-90452	10,4	
7001	844	10128	6157	73884	-81116	12,1	
8001	1066	12792	6435	83220	-71780	13,3	2 8 252 kr/mån
9001	1288	15456	7713	92556	-62444	14,3	
10001	1510	18120	8491	101892	-53108	15,1	
11001	1743	20916	9258	111096	-43904	15,8	
12001	2038	24456	9963	119556	-35444	17,0	
13001	2334	27888	10667	128004	-26996	18,0	
14001	2630	31560	11371	136452	-18548	18,8	
15001	2926	35112	12075	144900	-10100	19.5	3 15 276 kr/mån
16001	3222	38664	12779	153348	-1652	20,1	
17001	3518	42216	13483	161796	6796	20.7	
18001	3814	45768	14187	170244	15244	21,2	
19001	4110	49320	14891	178692	23692	21,6	
20001	4435	53220	15566	186792	31792	22,2	4 20 802 kr/mån
21001	4731	56772	16270	195240	40240	22.5	
22001	5027	60324	16974	203688	48688	22,8	
23001	5323	63876	17678	213136	57136	23,1	* Medianinkomst
24001	5619	67428	18382	220584	65584	23,4	23 467 kr/månad
25001	5915	70980	19086	229032	74032	23,7	2017 enl SCB
26001	6211	74532	19790	237480	82480	23,9	(20-64 år)
27001	6507	78084	20477	245928	90928	24,1	* Medelinkomst
29001	7096	85152	21905	262860	107860	24,5	27 450 kr/månad
30001	7394	88728	22607	271284	116284	24.6	2017 enl SCB
35001	9044	108528	25957	311484	156484	25,8	
40001	11199	134388	28802	345624	190624	28,0	9 41 666 kr/mån
45001	13849	166188	31152	373824	218824	30.8	
50001	16499	197988	33502	402024	247024	33,0	
55001	19333	231996	35668	428016	273016	35,2	
60001	22383	268596	37618	451416	296416	37,3	10 67 442 kr/mån

2019. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5700 kr per mån = 68400 kr per år för ensam och 7000 kr per mån för makar/sambor= 84000kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 174 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 269000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam Mån. lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Över-skott/år	Inkomstskatt i% av inkomst	Årsinkomst per person
6001	626	7512	5375	64500	-109500	10,4	72 000
7001	854	10248	6147	73764	-100236	12,2	84 000
8001	1081	12297	6920	83040	-90960	13,5	96 000
9001	1308	15696	7693	92316	-81684	14,5	108 000
10001	1535	18420	8466	101592	-72408	15,3	120 000
11001	1765	21180	9236	110832	-62168	16,0	132 000
12001	1997	23964	10004	120048	-53952	16,6	144 000
13001	2268	27216	10733	128796	-45204	17,4	156 000
14001	2568	30816	11433	137196	-36804	18,3	168 000
15001	2859	34308	12149	145704	-28296	19.0	180 000
16001	3149	37788	12852	154224	-19776	19,7	192 000
17001	3440	41280	13561	162732	-11268	20,2	204 000
18001	3730	44760	14271	171252	-2748	20,7	216 000
19001	4020	48240	14981	179772	5772	21,2	228 000
20001	4340	52080	15661	187932	13932	21,7	240 000
21001	4630	55560	16371	196452	24252	22,0	252 000
22001	4921	59052	17080	204960	30960	22,3	264 000
23001	5211	62532	17790	213480	39480	22,7	276 000
24001	5501	66012	18500	222000	48000	22,9	288 000
25001	5792	69504	19209	230508	56508	23,2	300 000
26001	6082	72984	19919	239028	65028	23,4	312 000
27001	6373	76476	20628	247536	73536	23,6	324 000
29001	6953	83436	22048	264576	90576	24,0	348 000
30001	7244	86928	22757	273084	99084	24,1	360 000
35001	8848	106176	26153	313836	139836	25,3	420 000
40001	10498	125976	29503	354036	180036	26,2	480 000
45001	12782	153384	32219	386628	212628	28,4	540 000
50001	15432	185184	34569	414828	240828	30,7	600 000
55001	18164	217968	36837	442044	268044	33,0	660 000
60001	21045	252540	38956	467472	293472	35,1	720 000

Från http://wimnell.com/omr36-39zzzzzj.pdf

Om värnskatten

Agenda började för hösten den 25 augusti 2019 och hade bl a en intervju med den nya liberalledaren Nyamkon Sabuni.

Expressen skrev om intervjun:
Sabuni: – Det viktigaste från vår sida är att vi gör det som är bäst för Sverige: att vi säkrar goda förutsättningar för företagande, för arbetsmarknaden så att vi får fler i arbete, och att vi säkrar kompetensen.

Hon menar att den budgetram som finansministern presenterat ger utrymme både för sänkta marginalskatter och satsningar på rättsväsendet, som är en hjärtefråga för L.

Partiet har stridit hårt för att slopa värnskatten, något som beräknas kosta 6 miljarder kronor.
– Så statiskt är det inte, säger Nyamko Sabuni.

– Genom att ta bort värnskatten kan vi få fler att vilja avancera men också att vilja jobba lite mer.
Agenda: Varför inte satsa de där miljarderna på kommunerna?
– Vi har också pengar som vi kommer att satsa på kommunerna.

Den s k värnskatten avskaffas sista decmber 2019. Den ger cirka 6 miljarer kr till statskassan.

Jag föreslår att en ny värnskatt införs fr o m 1 januari 1920 med samma regler som för den gamla värnskatten som avskaffas, men att skatten tillförs försvarsdeparrtementet.

Värnskatten 2019

Enligt finansepartmentet promemoria Fi2019/02421/S1 Avskaffad övre skiktgräns för statlig inkomstskatt (s.k. värnskatt) juni 2019:

Nuvarande lydelse:
"För fysiska personer är den
statliga inkomstskatten på beskattningsbara förvärvsinkomster
– 20 procent av den del av den beskattningsbara förvärvsinkomsten som överstiger en nedre skiktgräns, och
– 5 procent av den del av den beskattningsbara förvärvsinkomsten som överstiger en övre skiktgräns.

Skiktgränserna bestäms med utgångspunkt i en nedre skiktgräns på 490 700 kronor för beskattningsåret 2019 och en
övre skiktgräns på 689 300 kronor för beskattningsåret 2019."

Den övre gränsem motsvarar 57441 kr per nånad

Skatter finns redovisade i

Sven Wimnell 20 februari 2019:
Samällsplaneringens problem. Något av det viktigaste och artiklar 23 januari - 15 februari om inre svenska förhållanden.
http://wimnell.com/omr36-39zzzzza.pdf

Där finns följande tabell

2019. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5700 kr per mån = 68400 kr per år för ensam och 7000 kr per mån för makar/sambor= 84000kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 174 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 269000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam Mån. lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Över-skott/år	Inkomstskatt i% av inkomst	Årsinkomst per person
6001	626	7512	5375	64500	-109500	10,4	72 000
7001	854	10248	6147	73764	-100236	12,2	84 000
8001	1081	12297	6920	83040	-90960	13,5	96 000
9001	1308	15696	7693	92316	-81684	14,5	108 000
10001	1535	18420	8466	101592	-72408	15,3	120 000
11001	1765	21180	9236	110832	-62168	16,0	132 000
12001	1997	23964	10004	120048	-53952	16,6	144 000
13001	2268	27216	10733	128796	-45204	17,4	156 000
14001	2568	30816	11433	137196	-36804	18,3	168 000
15001	2859	34308	12149	145704	-28296	19.0	180 000
16001	3149	37788	12852	154224	-19776	19,7	192 000
17001	3440	41280	13561	162732	-11268	20,2	204 000
18001	3730	44760	14271	171252	-2748	20,7	216 000
19001	4020	48240	14981	179772	5772	21,2	228 000
20001	4340	52080	15661	187932	13932	21,7	240 000
21001	4630	55560	16371	196452	24252	22,0	252 000
22001	4921	59052	17080	204960	30960	22,3	264 000
23001	5211	62532	17790	213480	39480	22,7	276 000
24001	5501	66012	18500	222000	48000	22,9	288 000
25001	5792	69504	19209	230508	56508	23,2	300 000
26001	6082	72984	19919	239028	65028	23,4	312 000
27001	6373	76476	20628	247536	73536	23,6	324 000
29001	6953	83436	22048	264576	90576	24,0	348 000
30001	7244	86928	22757	273084	99084	24,1	360 000
35001	8848	106176	26153	313836	139836	25,3	420 000
40001	10498	125976	29503	354036	180036	26,2	480 000
45001	12782	153384	32219	386628	212628	28,4	540 000
50001	15432	185184	34569	414828	240828	30,7	600 000
55001	18164	217968	36837	442044	268044	33,0	660 000
60001	21045	252540	38956	467472	293472	35,1	720 000

2019 är skatten 33 % av inkomsten vid inkomst 55000 och 35,1 60000

Inkomst 60000 månad = 720 000 per år ligger 30 700 över 689 300 och värnskatten blir 5% av det = 1535 kr som är 0,21% av 720 000 Skatten blir 35,1-0,21= cirka 34,9 av inkomsten.

Vid inkomst 100 000 kr/månad = 1200 000 kr per år är inkomsten 480 000 kr högre och värnskatten 24 000 kr högre= 25535 kr som är 2,1 % av inkomsten. Vid inkomst mellan 60 000 och 100 000 kr per månad är alltså värnskatten 0.21 - 2,1 % av inkomsten. Vid 70 000 cirka 0,9%

Ensam barnlös med inkomst 18-19 000 kr/månad, och som efter skatt knappt har till rimliga levnadskostnader 174 400 kr, betalar 21 %av inkomsten i skatt.

Den med månadsinkomst 60 000 har överskott i hushållsbudgeten på 293 473 kr sedan rimliga levnadskostnader betalats. Och , räknat på 2019, betalar bara 34,9 %av inkomsten i skatt sedan värnskatten tagits bort.

Man kan nog säga att borttagandet av värnskatten är en onödig lyx för dem med de höga inkomsterna.

Ensamma med inkomster under 19 000 kr per månad har underskott i hushållsbudgetarna. Ensam med inkomst 60 000 kr/ månad har överskott 293457 kr på året.

Cirka 35 % av inkomsttagarna ha inkomster under 19 000 kr.

För den med månadsinkomst 60 000 kr och överskott 293473 kr minskar skatten med 0,21 av inkomsten när värnskatten tas bort, det är inte troligt att man arbetar mer för det. Om inkomsten är 70 000 kr/månad = mitt- eller medel för de 10%med de största inkomsterna, minskar skatten med 0,9%% av inkomsten och det får nog inte vederbörande att arbete mer.

Sammanräknad förvärvsinkomst efter deciler. Kvinnor och män 20-64 år. Kr/år

Sammanräknad förvärvsinkomst efter deciler. Personer folkbokförda i Sverige både 2016-01-01 och 2016-12-31

Sammanräknad förvärvsinkomst efter deciler. Personer folkbokförda i Sverige både 2017-01-01 och 2017-12-31 (SCB)

Decilgrupp	2016	2017	2019 antagande. cirka samma årliga ökning som 216-217. Månad ca	
1	11 855	12 096	13 000	1083
2	96 357	99 028	104 000	8667
3	177 761	183 315	194 000	16167
4	241 790	249 625	265 000	22083
5	289 357	298 285	316 000	26333
6	327 932	337 863	358 000	29833
7	366 546	377 964	401 000	33417
8	414 336	426 988	452 000	37667
9	486 239	499 991	527 000	43917
(9,5				ca 57000)
10	789 273	809 306	849 000	70750

Statistiken är inte uppdelad efter esamstående och makar/sambor. Men ensamstående behöver 2019 inkomst 19000 och makar var för sig 14000 per månad för att klara hushållsbudgetarna på plus. Genomsnitt cirka 16000 kr
Det betyder att cirka 30 % av inkomsttagarna inte klarar sig.

Inkomstskattesystemet är inte uppbyggt efter skatteförmåga och inget talar för att svenska folket vill ha det.

Brister i detta system kompenseras i någon mån av bidrag av olika slag, bland annat barnbidrag och bostadsbidrag för ensamma och makar/sambor med barn.

Ungdomar 18-29 år utan barn kan få ungdomsbostadsbidrag. Äldre utan barn har några år fått bostadsbidrag, men de har i ovist nit tagits bort, det bör snarast återinföras. Det kan enkelt ske genom att höja åldersgränsen för bidrag till 65 år. Ungdomsbidragen avtrappas med 33,33% av viss stigande inkomst.

Se senare utredning: Sven Wimnell 22 april 2019: Bostadsbidrag för barnfamiljer och nya för barnlösa. Bostadstillägg för pensionärer. Utredningar om verksamheter som styr världen. Vårbudgeten 2019.
http://wimnell.com/omr36-39zzzzze.pdf

Innehåll i: Sven Wimnell 22 april 2019: Bostadsbidrag för barnfamiljer och nya för barnlösa. Bostadstillägg för pensionärer. Utredningar om verksamheter som styr världen. Vårbudgeten 2019.
http://wimnell.com/omr36-39zzzzze.pdf

Sida

2 **Innehåll**

6 **Botadsbidrag för barnfamiljer och barnlösa i förvärvslivsåldrar**

7 Årskostnader år 2019, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
7 Konsumentverket: Exempel: Vad det kan kosta för en 20-åring med egen inkomst att bo hos föräldrar eller ha eget boende

8 2019. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn. Skatter och marginalskatter
8 2019. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn. Överskott och underskott
9 Sammanräknad förvärvsinkomst efter deciler. Kvinnor och män 20-64 år. Kr/år
10 Från skatteverket.se Inkomståret 2019
11 Vad ingår i skattetabellerna?

12 **Bostadsbidragen för barnfamiljer**
12 Kostnader för barn 2019
13 Socialförsäkringsbalk (2010:110) t.o.m. SFS 2018:1952 Avd. G BostadsstödAVD.13
14 Bostadsbidragen
15 2019. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn. Tabell
15 Ett resonemang om inkomster vid avtrappningsbörjan.
16 Levnadskostnader
17 SCB-statistik 2013 om antalet hushåll

17 Barnkostnader. Ensam med 1 barn.
19 Kostnad för ett barn. Genomsnitt för åldrar 0-18 år. Ensam förälder.
19 För makar/sambor med 1 barn

20 Stockholm barntillsynskostnader
22 barnomsorgsguiden.se
23 Försäkringskassan 2019. Aktuella belopp.

24 Ensam med 2 och 3 barn
25 Makar/sambor med 2 och 3 barn
26 Barnkostnader. Sammanfattning.
27 Förslag för 2019
27 Socialförsäkringsbalken om kapital

28 **Bostadsbidrag för barnlösa. ickepensionärer.**
29 forsakringskassan.se Bostadsbidrag till unga (under 29 år)
30 Socialförsäkringsbalk (2010:110). Kapitler om barnlösa

31 Bostadsbidrag för barnlösa i åldrar över 29 år upp till pensionsåldrar.

31 Ungdomsbostadsbidragen. Barnlösa 18 - 29 års ålder.
32 Socialförsäkringsbalken om kapital

34 **Bostadtillägg och garantipension för pensionärer.**
35 Personer 55 år och äldre efter ålder, kön och typ av pension
38 Fastställd förvärvsinkomst 2017.Andelen personer efter inkomst och kön

41 Regeringen:Tydligare mål och uppföljning för Pensionsmyndigheten
42 Promemoria Socialdepartementet. Socialförsäkringsenheten Förbättrat grundskydd för pensionärer
42 Innehåll
43 Inledning
48 Förslag för ett förbättrat grundskydd
59 Promemoria Socialdepartementet Socialförsäkringsenheten Förbättrat grundskydd för pensionärer Promemoria 1 februari 2019 Tabell 4.2 Typfall med effekter av förslagen

59 Verkan av kapital
61 I 1990 års skattereform ändrades kapitalinkomstbeskattningen.
61 Om en lång historia om pensionärer

63 Regeringskansliet. Blocköverskridande överenskommelse för långsiktigt höjda och trygga pensioner
67 Pensionsgruppens överenskommelse om långsiktigt höjda och trygga pensioner
75 Stora möjligheter att få fler över 65 år att jobba vidare

78 Socialförsäkringsbalk (2010:110)
81 66 kap. Garantipension för den som är född 1937 eller tidigare
84 Varken regeringen, myndigheterna eller de politiska partierna har några offentliga redovisningar om pensionärernas levnadskostnader. Kapitler i socialförsäkringsbalken

84 Från pensionsmyndigheten.se 21 mars 2019
84 Fakta om bostadstillägg
98 pensionsmyndigheten.se 1 april 2019. Som mest kan garantipensionen bli 8 254 kronor för ensamstående och 7 363 kronor i månaden för gifta

99 Garantipensioner. Ensam 2019
99 Bostadstillägg Ensam 2019
99 Marginaleffekter av skatt och bostadstillägg 2019
100 2019. Ensam pensionär över 65 år Två tabeller

101 Månadskostnader år 2019, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
101 Pensionärer 2019 Månadskostnader
102 Årskostnader år 2019, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
102 Årskostnader år 2019, pensionärer.
103 Årskostnaderna för pensionärer 2020
103 Ensam väntad ändring 2020

106 Tabell 33 Skatteavdrag för månadslön 2019 Tabell 33
112 Från pensionsmyndigheten.se 21 mars 2019
Sidor i pensionsmyndigheten.se

120 **Kopior av tidigare utredningar om systemet för pensionärernas pensioner och bostadstillägg.**
121 Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
122 Förbättringar för pensionärer med låga inkomster införs.
123 Bostadstillägg för pensionärer
123 I samband med småhus finns två sätt att bo. (8 april 2004).
124 Viktiga händelser i bostadstilläggens historia. (8 april 2004).
I 1990 års skattereform ändrades kapitalinkomstbeskattningen.
130 Andra påpekanden o förslag. (8 april 2004.)

131 Summa marginaleffekt 2004. (Från sid 3405)
132 Ingen i regeringen eller riksdagen har visat tillräckligt intresse för de lägsta inkomsterna.
133 Januari 2013: Förslagen för bostadstilläggen på sid 95 i http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf bör bli att man helt slopar reglerna som föreskriver att kapital/förmögenheter och fastigheter ska påverka bostadstilläggen.
136 Så beräknar vi dina inkomster
Från pensionsmyndigheten 6 feb 2013
138 Så beräknar vi din bostadskostnad (6 feb 2013)
140 Så mycket kan du få i bostadstillägg
141 Så beräknar vi ditt bostadstillägg
143 Avtrappningsregler

144 Många anser att pensionärerna halkar efter i välfärden. Att öka bostadstilläggen något och sänka skatten något för dem är gott och väl, men det är dags ta bort den grovt snedvridande effekten av regeln att 15% av kapital ska ses som inkomst. Regeln bör snarast tas bort.

145 **Kopior av tidigare utredningar om mänskliga verksamheter som styr världen.**

146 **Sven Wimnells hemsida: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?**

148 **Inkomstskatterna**
150 Mer om skatter och bidrag.
153 Fastighetsskatter och förmögenhetsskatter.
156 Nyss har nämnts om kapital

157 **Statsråd och myndigheter**
157 Politikområden för politiken 21 januari 2019
159 Myndigheter
178 Länsstyrelserna

184 **Befolkning och bostäder**
184 Hushållsverksamheter. Vad man har och vad man gör i bostäderna.
185 641- 642 Det börjar med maten.
185 643. När det gäller bostaden har boverket krav
186 644. Teknisk utrustning för vatten och avlopp , energi m m.
186 645 Hushållen har mycket utrustning av olika slag.
186 646 Utveckling av de inre verkligheterna
189 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter, Kapital.
189 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
189 649 Personvård: barn, hemsjukvård o d

190 SCB Statistiska Centralbyrån. Om allt och hyror

196 Befolkningsstorlek per kommun, 2015
197 Var finns rum för våra barn? – om trångboddheten i Sverige
197 Antal hushåll efter hushållstyp

202 De föreslagna nya lägenhetstyperna
204 Bostad 2 rum och kök och 3 rum och kök i mindre skala
205 Bostad 2 rum och kök i större skala
206 Bostad 3 rum och kök i större skala
207 Fyra rum och kök.
208 Två studentbostäder med gemensamma utrymmen
209 Bostad 2 rum och kök med större sovrum
210 Bostad 2,3 och 4 r o k, beskrivning

211 Två studentbostäder med gemensamma utrymmen
212 Bostad 2 r o k med större sovrum, beskrivning
212 Det är viktigt med rejäla balkonger
213 Antal lägenheter i flerbostadshus efter storlek. Riket
214 Trångboddhet

Aktuell politik

Aktuell politikFrån http://wimnell.com/omr36-39zzzzzk.pdf

Nya riksdagen och nya regeringen 2019/2020

2019-09-10

H.M. Konungens tal vid riksmötets öppnande, tisdagen den 10 september 2019

Herr talman,
ärade ledamöter.

För 30 år sedan stod jag här, i riksdagens plenisal för att förklara riksmötet 1989/90 öppnat.

Det var den 3 oktober 1989 och vi visste ännu inte vad som skulle ske bara en dryg månad senare:

Berlinmurens fall i november 1989 blev kulmen på en utveckling som förändrade Europa och världen i grunden.

Det var en tid av avspänning mellan världens supermakter. Och av närmare europeiskt samarbete.

På den svenska politiska agendan stod vid denna tid bland annat försvarets inriktning och omfattning, Sveriges framtida energiförsörjning och miljöproblem såsom markförsurning, drivhuseffekt och påverkan på ozonlagret.

I dag, tre årtionden senare, har utvecklingen i många avseenden gått framåt. Men på andra områden har utmaningarna snarare vuxit.

Herr talman, ärade ledamöter.

Riksdagsprotokollen berättar om vår tid för kommande generationer. Om våra ideal och värderingar. Om våra utmaningar – och vår förmåga att möta dem.

För hundra år sedan fattade Sveriges riksdag en rad avgörande beslut, som tillsammans ledde fram till lika och allmän rösträtt.

Jubileet påminner oss om vikten av att tänka och agera långsiktigt, för vårt lands bästa.

Sveriges framtid formas inte enbart i denna kammare, utan lika mycket av utvecklingen i vår omvärld. Men de beslut som fattas här inne påverkar ändå alla i vårt land. Inte sällan för generationer framöver. De är trådar i den väv som utgör vår framtid.

Hur skapar vi trygghet, säkerhet och gemenskap för alla som lever här?

Hur säkerställer vi att Sverige ligger i framkant av forskning och utveckling?

Hur bygger vi en hållbar framtid för kommande generationer?

Det är stora och svåra frågor, som medborgarna har gett er förtroendet att hantera.

Jag önskar er, valda ombud för Sveriges folk, kraft, mod och visdom i ert viktiga arbete.

Härmed förklarar jag 2019/2020 års riksmöte öppnat.

Tal från Statsrådsberedningen

Regeringsförklaringen den 10 september 2019.

Publicerad 10 september 2019 Statsminister Stefan Löfven, riksdagen, den 10 september 2019. Ladda ner:
Regeringsförklaringen den 10 september 2019 (pdf 260 kB)

Regeringsförklaring avgiven av statsminister Stefan Löfven

Eders Majestäter, Eders Kungliga Högheter,
Herr talman, Ärade ledamöter av Sveriges riksdag!

Sverige är vår plats på jorden.

Generationerna före oss har byggt ett av världens rikaste och mest rättvisa länder. Vår uppgift är att rusta landet starkare för att klara omställningen till en ny tid. Vi ska lämna ett mer hållbart, tryggt och jämlikt land vidare till våra barn.

Vårt land – präglat av vacker natur, öppenhet och en hårt arbetande befolkning – har enorma möjligheter. Bara tillsammans kan vi göra det mesta av den potential som finns i Sverige.

De problem vi har möter vi tillsammans och inte var och en för sig. Den globala uppvärmningen, köerna i sjukvården, den våldsamma brottsligheten, ojämlikheten i skolan och ett mer delat samhälle är gemensamma problem. Vi kan och ska lösa dem tillsammans.

Runt om i världen växer politiska krafter som står för intolerans, slutenhet och enkla svar på svåra samhällsproblem. Sverige har valt en annan väg. Vi står upp för de värderingar som byggt Sverige starkt: gemenskap, jämlikhet, öppenhet och jämställdhet mellan kvinnor och män.

* * *

I en osäker omvärld ska vår utrikespolitik värna vårt lands trygghet.

Sveriges säkerhetspolitiska linje ligger fast. Stabiliteten och säkerheten i norra Europa gynnas av vår militära alliansfrihet. Genom dialog och samarbete – inom ramen för Europeiska unionen, bilateralt och genom internationella organisationer – bidrar Sverige till gemensam säkerhet.

Vårt lands försvarsförmåga fortsätter att stärkas. Under 2020 läggs en försvarspolitisk proposition med Försvarsberedningens betänkanden som grund. Ett brett stöd finns nu för finansieringen.

Den transatlantiska länken värnas och våra försvarssamarbeten fördjupas, inte minst runt Östersjön. Det ska gå snabbare att ge och ta emot operativt stöd inom det finsk-svenska samarbetet.

Säkerheten i Sveriges närområde har försämrats. Rysslands illegala annektering av Krim och intervention i Ukraina är tydliga brott mot internationell rätt och den europeiska säkerhetsordningen. Vi står upp för EU:s sanktioner samtidigt som vi har kontakter och dialog med Ryssland och det ryska samhället.

Sverige möter nya former av hot och utmaningar. Genomförandet av den nationella säkerhetsstrategin fortsätter. Nästa år inrättas ett nationellt cybersäkerhetscenter.

* * *

Medlemskapet i Europeiska unionen är ett fundament för Sverige och en självklar del i vårt nationella, europeiska och globala arbete.

Nu inleds en ny lagstiftningsperiod i EU. Sverige arbetar för en handlingskraftig union, ett medborgarnas EU som stöder skapandet av fler jobb med rättvisa villkor. Ett EU som bidrar till säkerheten och är ledande i miljö- och klimatarbetet. Vi kommer att arbeta för att upprätthålla respekten för unionens värderingar.

Ökade risker för ett fullskaligt handelskrig understryker behovet av att Sverige är en röst för fri, hållbar och rättvis handel. Världshandeln ska bygga på ordning och regler – inte på den starkes rätt.

Sverige ska fortsätta verka för att Storbritanniens utträde ur EU sker på ett ordnat sätt. Det finns beredskap för att hantera ett avtalslöst utträde. Ett brittiskt utträde ställer ökade krav på ett aktivt och offensivt svenskt agerande i EU.

* * *

Kampen mot terrorismen är global. Den ska bedrivas här hemma och i nära samarbete med andra länder i Europa och i världen. Kampen ska föras inom ramen för rättsstatens principer.

En översyn görs av den straffrättsliga lagstiftningen för att bekämpa terrorism. Det ska bli straffbart att ha samröre med en terrorist-organisation. Vi ser att kriminella och terrorister försöker hitta nya sätt att slussa pengar för att understödja sin verksamhet. Detta ska mötas genom fortsatta skärpningar av lagstiftningen.

* * *

I samarbete med andra medlemsstater arbetar Sverige för ett gemensamt asylsystem i EU där medlemsstaterna solidariskt delar på ansvaret för människor på flykt.

Den svenska migrationspolitiken ska vara rättssäker, effektiv och human. Politiken måste vara brett förankrad. En parlamentarisk kommitté har fått regeringens uppdrag att lämna förslag om en långsiktigt hållbar migrationspolitik. Asylrätten ska värnas.

Att alternativt skyddsbehövande och flyktingar får samma rätt att i Sverige återförenas med barn, partner eller föräldrar är en humanitär reform som dessutom bidrar till integrationen.

Det ska bli möjligt för Migrationsverket att åter snabbt kunna hantera asyl-ansökningar från personer från så kallade säkra ursprungsländer. En oberoende granskning av metoden för medicinska åldersbedömningar ska genomföras.

En framgångsrik kamp mot krig, terrorism och global uppvärmning krävs för att färre ska tvingas på flykt.

* * *
Vår generation är den första som kan utrota fattigdom i världen och den sista som kan stoppa den globala uppvärmningen. Sverige ska gå i bräschen för Agenda 2030.

Demokratifokuset i biståndet stärks.

Sverige främjar sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter globalt och därigenom tillgången till säkra aborter. Det är ett uttryck för vår feministiska utrikespolitik.

Sverige står fast vid de höga ambitionerna för klimatfinansieringen.

Regeringens arbete med Global deal, för rättvisa villkor på arbetsmarknaden, fortsätter.

* * *
Herr talman,

Så här sjunger Mikael Wiehe:

”Från Ales stenar
till norra Lappland
från Bohus klippor
till Gotlands raukar
Landet, det tillhör dig och mig.”

Vi ska hålla ihop vårt land och det ska finnas förutsättningar att leva ett gott liv i hela Sverige.

En större omfördelning utifrån de olika förutsättningar som finns i vårt land måste komma på plats redan från årsskiftet. Oavsett om man bor i Vellinge eller Vilhelmina ska man ha samma rätt till hemtjänst – avstånden i kommunen ska inte avgöra.

Som en del av den gröna skatteväxlingen får 850 000 svenskar främst i Norrland och nordvästra Svealand en skattenedsättning som kompensation för långa avstånd och för att underlätta att bo i dessa delar av landet.

För att fortsätta att motverka nedläggning av lanthandlar förstärks det särskilda driftsstödet till dagligvarubutiker.

Servicekontor, där flera statliga myndigheter erbjuder medborgarna tjänster, är ett effektivt sätt för staten att vara närvarande på fler platser. Nya servicekontor ska därför öppnas. Redan nu kan jag berätta att bland andra följande orter får servicekontor: Storuman, Torsby, Vansbro och Åsele.

* * *

Det svenska näringslivets ambitiösa klimatåtaganden imponerar. Folkligt engagemang, innovativa företag och tuffa klimatkrav leder till resultat. Ny miljöteknik och nya innovationer ger oss möjlighet att exportera produkter och tjänster som världen efterfrågar. Så skapas nya jobb.

Dagligvaruhandeln, gruv- och mineralbranschen och cementindustrin är exempel på branscher som har tagit fram färdplaner för att bli fossilfria. En spännande och världsunik utveckling av koldioxidfri stålproduktion pågår nu i Luleå.

Sveriges råvaruresurser ska nyttjas mer effektivt och hållbart. Prövningsprocesser och regelverk behöver ses över så att hänsyn tas till både samhällsnytta och lokal miljöpåverkan när ett projekt prövas.

Arbetet med det nationella innovationsrådet fortsätter. Regeringen lanserar fyra strategiska samverkansprogram för mandatperioden och påbörjar arbetet med en ny forskningsproposition.

Genom enklare regler kan fler runt om i landet ta chansen att starta företag. Kravet på aktiekapital sänks.

* * *

Svensk natur, svensk mat och svenska besöksmål tillhör vårt lands stora tillgångar.

Det går bra för svensk turism. Sedan millennieskiftet har sysselsättningen inom besöksnäringen ökat med drygt 40 000 personer. En nationell strategi ska stärka besöksnäringen som en viktig jobb- och tillväxtmotor i hela landet.

Svenska bönder producerar varor i världsklass. Genom fortsatta satsningar på livsmedelsstrategin och ett kraftfullt bondepaket stärks det svenska jordbrukets konkurrenskraft.

Genom att pollinera växter fyller bin en viktig roll. Nu hotas den. Det krävs åtgärder för att förbättra binas livsmiljö.

Ett hållbart och växande skogsbruk bidrar till jobb, tillväxt och klimatnytta. Med levande skogar och mångskiftande natur kan den biologiska mångfalden öka.

Arbetet med det nationella skogsprogrammet fortsätter och regeringen arbetar för att stärka äganderätten och hållbarheten i de svenska skogarna. Den skog som staten äger ska förvaltas på ett hållbart sätt.

Villkoren för de gröna näringarna står högt på regeringens dagordning.

* * *

En fungerande bostadsmarknad är en förutsättning både för människors trygghet och för en dynamisk arbetsmarknad.

Under förra året färdigställdes det största antalet lägenheter sedan 1973. Samtidigt rapporterar 240 kommuner att de har ett underskott av

bostäder. Regeringen avser att samla alla aktörer på bostadsmarknaden kring det gemensamma intresset att trygga en fortsatt hög byggtakt.

Investeringsstödet koncentreras och effektiviseras samt riktas mot studentbostäder och hyresrätter med rimliga hyror i hela landet. Vi förenklar byggreglerna och ser över hyressystemet. Krav på klimatdeklarationer och mer byggande i trä bidrar till samhällets omställning.

Strandskyddet görs om i grunden. En ökad differentiering ska ta hänsyn till att tillgången till sjöar och stränder varierar i landet, liksom befolkningstäthet och exploateringstryck.

* * *

Den beslutade nationella planen för infrastruktur med investeringar på 700 miljarder i vägar och järnvägar i hela landet ska fullföljas.

Regeringen förbättrar vägunderhållet och gör nu den största järnvägssatsningen i modern tid. Nya stambanor för höghastighetståg ska byggas.

Det ska bli enklare att boka utlandsresan med tåg och man ska kunna ta nattåget till flera europeiska städer.

Utsläppen från flyget ska minska.

* * *

Att bygga ut den digitala infrastrukturen är en viktig del i arbetet för att hela landet ska växa och för att samhällsservice ska komma hela folket till del.

Energiöverenskommelsen utgör grunden för att Sverige även i framtiden ska ha ett robust energisystem och el till rimliga priser.

Kapaciteten att överföra el ska förbättras för att möta växande behov.

De förnybara energikällornas betydelse växer nu snabbt. Vindkraften bidrar med en allt högre andel av energitillgången. Det pågår en solcellsrevolution i Sverige. Stödet till solceller har gjort det enklare och billigare för husägare runt om i landet att producera sin egen el.

Allt fler elbilar rullar på svenska vägar. Laddinfrastrukturen ska byggas ut för att underlätta elektrifieringen av fordonsflottan.

* * *

Herr talman,

En person som fyllt hundra år har under sin livstid i Sverige sett demokratin slå rot, industrisamhället utvecklas, jämställdheten förbättra kvinnors förutsättningar och omställningen till ett kunskapssamhälle förändra landet.

Nu står vi åter inför stora omställningar.

Juli månad i år var den varmaste som uppmätts. Greta Thunberg har blivit en generations röst när hon kräver att vi lyssnar på forskningen och vidtar åtgärder. Den globala uppvärmningen hotar att i grunden förändra förutsättningarna för mänskligt liv på jorden. Vi behöver anpassa oss till de förändringar som redan sker. Om två veckor står dessa frågor i fokus vid FN:s klimattoppmöte i New York.

Samtidigt ska Sverige skapa och utveckla jobb och välfärd i en tuff global konkurrens och i snabb teknikutveckling. Ingen ska lämnas efter i det nya samhällsbygget.

Vårt land ska bli världens första fossilfria välfärdsland. Det kommer att påverka alla delar av samhället och genomsyra politiken. En klimat-handlingsplan ska beslutas.

En kraftfull grön skatteväxling har påbörjats och kommer att öka de kommande åren. Nu kommer också en svensk statlig grön obligation.

Senast år 2045 ska Sverige inte längre ha några nettoutsläpp av växthusgaser. Det kommer att kräva stora tekniksprång. Industriklivet innebär ett stöd till företag hela vägen från forsknings- och innovationsprojekt till demonstrationsanläggningar och fullskalig produktion.

Vi ska klara omställningen och vi ska göra det på samma sätt som förr: Tillsammans.

* * *

Våra barn ska växa upp i en vardag fri från gifter. Regeringen driver på för ett globalt kemikalieavtal, strängare regler i EU och nödvändiga regleringar på hemmaplan.

Regeringen ska vidta ytterligare åtgärder för att minska plast-användningen. Spridningen av mikroplaster ska bekämpas. Fler engångsplaster ska bort.

I år har stora delar av torskfisket i Östersjön för första gången fått stoppas akut. Regeringen lyssnar till forskarna och ska verka för att torsken ska kunna återhämta sig. Vi ska överlämna hav med växande bestånd av fisk till våra barn. Havsbottnarna ska skyddas och övergödningen upphöra.

Herr talman,

Den internationella konjunkturen mattas nu av och det påverkar ekonomin här hemma. På arbetsmarknaden ser vi en fortsatt hög sysselsättningsgrad men också rekryteringsproblem, inte minst i välfärden.

Statsskuldens andel av bnp är på samma nivå som 1977. En låg skuld ger oss en styrka om konjunkturen försvagas ytterligare, en styrka många länder saknar.

Regeringen vill använda reformutrymmet för att få fler i arbete, fler poliser, en starkare välfärd, bättre ekonomi för pensionärer och en kraftfull klimatomställning.

Från årsskiftet avskaffas värnskatten.

En bankskatt ska införas för att finansiera satsningar på försvaret.

Arbetet mot skattefusk och skatteundandragande fortsätter oförtrutet. När skatteflykten är gränsöverskridande måste också arbetet mot den vara det.

Pensionärerna har i genomsnitt fått 1 600 kronor mer i plånboken per månad jämfört med 2014. Nu fortsätter förstärkningen av pensionärernas ekonomi. Nästa år kommer garantipensionen och taket

i bostadstillägget för pensionärer höjas. Utfasningen av den orättfärdiga pensionärsskatten fortsätter.

* * *

Herr talman,

Att rusta befolkningen med kunskaper är avgörande för att vi ska klara omställningen av samhället.

Sverige har haft ett av de mest högpresterande och jämlika skolsystemen i världen. Dit ska vi nå igen. I dag jobbar 31 000 fler i skolan än för fem år sedan, barngrupperna i förskolan har inte varit så små sedan 1992 och lärarlönerna har stigit. Vi har lagt grunden för bättre kunskapsresultat.

Det finns inga genvägar till att höja kunskaperna i den svenska skolan. Det måste vara fokus på kunskap och studiero i varje klassrum. Möjligheten att få stöd i mindre undervisningsgrupper ska ses över och högpresterande elever ska ges bättre möjligheter att nå längre i sitt lärande. Pojkars skolresultat fordrar särskild uppmärksamhet.

En nationell plan för trygghet och studiero i skolan ska tas fram och ett mobilförbud på lektionstid ska införas. För de skolor som önskar införs en möjlighet att ge betyg från årskurs fyra.

Skolan ska vara en mötesplats för elever med olika bakgrund. Regeringen tar de första stegen mot ett etableringsstopp för fristående grund- och gymnasieskolor med konfessionell inriktning.

Nyckeln till en stark kunskapsskola är fler kunniga och kompetenta lärare och fler anställda som kan avlasta lärarna. Insatser krävs för att möta lärarbristen. Möjligheterna att studera till lärare parallellt med arbete i skolan förbättras. Fler högskoleutbildade ska kunna växla karriär och bli lärare. Det statliga stödet för att anställa lärarassistenter förstärks.

Regeringen ska förbättra lärarutbildningen och attraktiviteten i läraryrket ska höjas. Förslag från Skolkommissionen genomförs. Regeringen inleder arbetet med att inrätta ett professionsprogram för lärare och skolledare. För att öka likvärdigheten förstärks det statliga stödet till de skolor som har de tuffaste förutsättningarna.

Det krävs fortsatta åtgärder för att förbättra skolans förmåga att möta elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

* * *

Samtidigt som det finns fler än 100 000 lediga jobb i Sverige är 350 000 människor arbetslösa. För att få bukt med kompetensbristen måste utbildning i högre utsträckning utformas efter samhällets behov.

Kunskapslyftet fortsätter och beräknas under 2020 omfatta 93 000 statligt finansierade utbildningsplatser i hela landet. Den kommunala vuxenutbildningen utvecklas till en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen.

Regeringen satsar på kompetensutveckling och vidareutbildning för människor mitt i arbetslivet.

Yrkeshögskolan byggs ut och steg tas för att underlätta rörligheten mellan yrkeshögskola och högskola. Kompetensutveckling genom korta yrkeshögskolekurser ska underlättas. Insatser ska göras för att stärka och utveckla distansutbildningen.

Att stärka tillgången till utbildningsplatser runt om i landet gör det lättare att studera vidare och bo i hela vårt land.

* * *

För att företag ska kunna rekrytera krävs en väl fungerande arbetsmarknad. En effektiv förmedling av arbete gynnar både den som söker arbete och arbetsgivare som behöver anställa. För att bättre bidra till detta ska Arbetsförmedlingen reformeras i grunden. Som ett viktigt komplement ska ett nytt system utvecklas där fristående aktörer matchar och rustar arbetssökande för de lediga jobben.

Oavsett bostadsort ska en arbetssökande som behöver stöd för att hitta ett jobb kunna få det. Arbetsförmedlingen ska kunna ge service medan reformarbetet pågår.

På lokal och regional nivå finns stor potential för ett effektivt arbete. Samverkan mellan Arbetsförmedlingen, kommun och arbetsgivare resulterar redan i lokala jobbspår i olika delar av Sverige.

För att undvika onödiga uppsägningar när företag drabbas av tillfälliga svårigheter förstärks det statliga stödet för korttidsarbete.

* * *

Det går allt snabbare för människor som är nya i Sverige att hitta ett arbete. Ett intensivår med språkintensiva och yrkesnära insatser införs för nyanlända som bedöms ha förutsättningar att komma i arbete inom ett år.

Samhällsorienteringen för nyanlända ska förstärkas och mer fokus ska läggas på frågor om jämställdhet och mänskliga rättigheter.

Stödet till asylsökande som väljer sitt eget boende ska förändras för att minska problemen i områden med socioekonomiska utmaningar.

Framväxten av ett parallellsamhälle motverkas genom effektiv samverkan mellan myndigheter och genom poliskontroller och åtgärder mot människosmuggling.

Arbetslivet ska inte medföra att kvinnor och män slås ut i förtid på grund av stress, mobbning eller arbetsuppgifter som skadar eller sliter ned kroppen. En nollvision ska gälla för dödsfall i arbetet. Arbetsmiljöverket ska föreslå åtgärder för att uppnå denna. Fler arbetsmiljöinspektörer anställs.

Parterna på arbetsmarknaden har ett stort ansvar för att minska arbetsrelaterad ohälsa. Regeringen kommer noga att följa arbetet som parterna åtagit sig för friskare arbetsplatser.

* * *

Joakim Bergs textrader ur Kent-låten Elite fångar en känsla många delar:

”Min släkt är full av hjältar
Decennier av slit
Brustna hjärtan, trötta leder
Deras stolthet bar mig hit.”

Genom decennier av slit har kvinnor och män byggt vårt lands styrka. Sverige är fullt av hjältar. Människor som varje dag bidrar till ett starkare samhälle genom föräldraskap, studier, lönearbete, företagande och ideellt engagemang.

* * *

Herr talman,

En generell välfärd med skola, omsorg och vård av hög kvalitet åt alla är den viktigaste omfördelande kraften i samhället.

Regeringen tillsätter en välfärdskommission där staten, Sveriges kommuner och landsting och arbetstagarnas organisationer tillsammans ska ta sig an de problem vi ser i svensk välfärd. En allt större andel äldre ställer välfärden inför nya utmaningar.

Att vårda och ge omsorg är en av samhällets viktigaste uppgifter. En fast omsorgskontakt i äldreomsorgen ökar kontinuiteten och trygg-heten. De anställda i välfärden behöver få en bättre arbetsmiljö och deras status behöver höjas. Undersköterskor ska få en skyddad yrkes-titel och bättre arbetsvillkor.

Antalet ofrivilliga deltider i välfärden minskar. Arbetet fortsätter för att heltid ska vara en rättighet. Välfärdstekniken ska underlätta arbetsmiljön och höja kvaliteten, inte öka stressen.

Funktionshinderspolitiken och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade ska utvecklas. Personlig assistans ska präglas av hög kvalitet och rättssäkerhet. Rätt till assistans för andning och sond-matning ska säkerställas. Alla som har rätt till stöd ska få det.

Sverige ska ha en sjukförsäkring som är trygg, rättssäker och begriplig med högt förtroende i befolkningen. Samverkan mellan myndigheterna måste bli bättre och regelverket vara utformat så att alla får det stöd och den ersättning som de har rätt till.

* * *

Sverige ska ha en sjukvård i världsklass och den ska finnas där för alla. Därför tar regeringen krafttag för en tryggare, mer tillgänglig och jämlik hälso- och sjukvård.

Vi ska vara stolta över den höga kvaliteten i svensk sjukvård. Varje dag räddar vårdpersonalen livet på akut och svårt sjuka patienter. Samtidigt behöver inte minst primärvården utvecklas vidare. Den har unika förutsättningar att se till hela vårdbehovet och främja en god hälsa. Regeringen kommer att rusta den nära vården.

För att förbättra kontinuiteten i sjukvården ska rätten till fast läkarkontakt säkras. Patientkontrakt ska ge både patienten och sjukvården en överblick över alla inplanerade vårdbesök.

Den psykiska ohälsan är ett av vår tids stora samhällsproblem. Tidiga insatser är viktiga för att minska lidandet och förhindra att lindriga problem blir allvarliga. För att göra det enklare att få hjälp förbereds en ny vårdform för lättare psykisk ohälsa. Köerna i barn- och ungdomspsykiatrin ska minska och elevhälsan värnas.

Herr talman,

Larmet kom till polisen klockan 09.58 en måndagsförmiddag. Kvinnan på Ribersborg var 31 år gammal. Hon sköts till döds på öppen gata när hon var ute med sitt lilla barn. Den bottenlösa tragedin lämnar ingen i Sverige oberörd.

Den våldsamma brottsligheten skapar ett enormt lidande i samhället. Pojkar lockas in i en kriminell karriär som antingen slutar med döden eller med långa fängelsestraff. Anhöriga till brottsoffer drabbas hårt.

Det våld som gängkriminella utövar är ett hot mot människors säkerhet, mot känslan av trygghet i samhället och i förlängningen mot rättssamhället och demokratin. Den hänsynslösheten som visas offren är avskyvärd. Att möta detta hot tillhör statens kärnuppgifter.

Kampen mot den grova brottsligheten är långsiktig och kommer att innefatta både framgångar och bakslag. Målet är glasklart: Vi ska tvinga tillbaka våldet.

Staten kan få bort grovt kriminella från gatan, men för att långsiktigt stoppa tillflödet av unga män till gängbrottslighet fordras hela samhällets insatser. Inte minst polisen framhåller detta. Skolan, socialtjänsten, lokalt näringsliv och våra folkrörelser har viktiga roller att spela.

Kommunerna är centrala i arbetet med att förebygga brott. Arbete påbörjas för att ge kommunerna ett lagstadgat ansvar för detta.

Regeringen gör det enklare att besluta om kamerabevakning och underlättar polisens tillgång till digitala bevis och krypterad kommunikation för att kartlägga och avslöja brottslig verksamhet.

Försöksprojektet med snabbare lagföring för vissa enklare brott förlängs och utvidgas till fler delar av landet.

Polisen behöver få bättre möjligheter att verka i gränsnära områden för att bekämpa den gränsöverskridande brottsligheten. Möjligheten till kamerabevakning med automatisk igenkänning av fordonstyper och registreringsskyltar ska övervägas.

* * *

Polisen får i uppdrag att stärka sitt arbete med att bekämpa den illegala handeln med narkotika som finansierar mycket av gängvåldet.

Brottsförebyggande rådet får i uppdrag att studera narkotikamarknaden i Sverige för ett uppdaterat kunskapsläge.

Var och en som köper narkotika måste vara medveten om att pengarna från knarket stöder kriminella gäng och bidrar till deras brottslighet.

Våldet från högerextrema och andra ideologiskt motiverade gärningsmän måste tas på största allvar.

Våldtäkter och andra sexualbrott ska bekämpas. Regeringen kommer att föreslå fortsatt skärpta lagar på detta område.

Det är en styrka att vi har en bred politisk enighet om att fortsätta stärka rättsstatens förmåga. Regeringen tar nu täten för att samla politiska beslutsfattare och andra intressenter för att fortsätta stärka samhället i kampen mot den grova kriminaliteten.

* * *

Herr talman,

Under mandatperioden firar Sverige 100 år som demokrati. Demokratin som vi ärvde av tidigare generationer ska vara än starkare när vi lämnar den vidare.

Ett starkt public service i kombination med kommersiella medier ger en mångfald av oberoende medier i hela landet.

Förtroendevalda och journalister måste få ett starkare straffrättsligt skydd mot hot och hat för att kunna fullgöra sina för demokratin avgörande uppgifter.

En oberoende institution till skydd för mänskliga rättigheter ska inrättas.

* * *

Alla barn har rätt att växa i nyfikenhet och kreativitet. Kulturskolan ska finnas i hela landet. Att människor bidrar med tid och arbete i idrottsrörelsen och civilsamhället är centralt för ungas möjlighet att engagera sig.

Om 112 dagar blir barnkonventionen svensk lag. Alla barn ska kunna komma till tals och ha en möjlighet att hävda sina rättigheter.

Lagstiftningen kring föräldraskap ses över för att göras mer könsneutral. Det är en del i regeringens arbete med att stärka hbtq-personers rättigheter.

* * *

Rasismen har ingen plats i Sverige och arbetet med den nationella planen mot rasism fortsätter. Sveriges nationella minoriteter och urfolket samer ska värnas.

Hatet mot judar finns i vår historia, i högerextrema grupper, i delar av vänstern och i islamistiska miljöer. Vi ser antisemitism hos vuxna och barn som flytt till Sverige från länder där judehat präglar skolundervisning och statlig propaganda.

Kampen mot antisemitismen och hågkomst av Förintelsen är ämnen vid den internationella konferens som regeringen står värd för i Malmö nästa år.

* * *

I Sverige accepterar vi inte barnäktenskap eller förtryck. Brott som begås med så kallat hedersmotiv ska få strängare straff och ett särskilt barnäktenskapsbrott införs. Arbetet med att införa ett särskilt hedersbrott fortsätter.

Barn och ungdomar ska i högre grad kunna få stöd och hjälp från socialtjänsten utan vårdnadshavares samtycke eller vetskap.

* * *

Herr talman,

Ett drygt halvår har gått sedan regeringen kunde tillträda efter en sakpolitisk överenskommelse om budget och flera politikområden mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna, Centerpartiet och Liberalerna. Tillsammans tar vi ansvar för att ta till vara landets möjligheter och lösa vår tids samhällsproblem.

Svensk politik är inne i en tid av intensivt reformarbete.

En tid att tillsammans rusta Sverige starkare.

* * *

Från http://wimnell.com/omr36-39zzzzzj.pdf
Pressmeddelande från Finansdepartementet

(Ny version) Budgetpropositionen för 2020: Reformer för ett starkare samhälle

Publicerad 18 september 2019

I dag överlämnar regeringen budgetpropositionen för 2020 till riksdagen. Regeringen föreslår åtgärder för att jobben ska bli fler, klimatutmaningen mötas, välfärden tryggas i hela landet och brottsligheten och dess orsaker bemötas. Förslagen i propositionen bygger på januariavtalet, den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet.

Rättelse
En tidigare bilaga var ofullständig. Bilaga Reformer och finansiering i budgetpropositionen för 2020 är nu komplett.
- De problem vi har i Sverige i dag kan bara lösas om vi tar ett större gemensamt ansvar för vår trygghet och sammanhållning. I den här budgeten tar vi nya initiativ för fler i arbete, en starkare välfärd i hela landet, bättre ekonomi för pensionärer, bättre miljö och en ambitiös klimatomställning som alla, i hela landet, kan vara med på. Vi genomför kraftfulla ökningar av resurserna till trygghet och säkerhet, säger finansminister Magdalena Andersson.

Avmattning i ekonomin – men Sverige står väl rustat
Efter några år med hög tillväxt sker nu en konjunkturavmattning i världsekonomin och i Sverige, även om resursutnyttjandet i svensk ekonomi fortsatt är högre än normalt. Samtidigt har flera av de risker som regeringen lyft fram under de senaste åren ökat – till exempel handelskonflikten mellan USA och Kina och Storbritanniens utträde ur EU. Svensk ekonomi står väl rustad för att möta osäkerheterna i omvärlden och nationellt. Statsfinanserna uppvisar överskott, statsskuldskvoten är den lägsta sedan slutet av 1970-talet och arbetslösheten har sjunkit. Vi har fört en ansvarsfull finanspolitik så att Sverige kan möta avmattningen med väl avvägda reformer, säger finansministern.

Fler ska komma i arbete
Arbete är den viktigaste förutsättningen för egen försörjning och etablering i samhället, men också för att finansiera den gemensamma välfärden. I budgetpropositionen för 2020 föreslås därför åtgärder för att fler ska ha ett jobb att gå till. Regeringen föreslår att medel tillförs extratjänster, introduktionsjobb och arbetsmarknadsutbildning, samt att ett ingångsavdrag införs. Arbetsförmedlingen ska reformeras och ett nytt system införas där fristående aktörer matchar arbetssökande med lediga jobb. Regeringen avser även att införa etableringsjobb för att stimulera anställningar för nyanlända och långtidsarbetslösa. För att främja en hög sysselsättning föreslås också åtgärder för en aktiv näringspolitik, bland annat genom en utveckling av den befintliga exportstrategin.

Sverige ska bli ett fossilfritt föregångsland
Sverige ska gå före och visa att en fossilfri värld är möjlig. Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Klimatförändringarna ska mötas med en ambitiös omställning som hela landet kan vara med på. I budgetpropositionen för 2020 föreslås därför bland annat ytterligare förstärkningar och effektiviseringar av Klimatklivet och Industriklivet, åtgärder för skydd av värdefull natur, åtgärder för rent hav och vatten och solcellsstöd. Regeringen föreslår också att en elektrifieringskommission tillsätts för att påskynda arbetet med att elektrifiera de tunga vägtransporterna och transportsektorn som helhet.

Välfärden ska stärkas
Sverige ska vara ett modernt välfärdsland. En hög sysselsättningsgrad, generella välfärdssystem och ordning och reda i de offentliga finanserna utgör grunden för den svenska samhällsmodellen. Att många svenskar lever allt längre är en positiv utveckling men ställer också krav på omfattande resurstillskott de kommande åren för att upprätthålla hög kvalitet i välfärden. Förstärkningen av de allmänna bidragen till kommunsektorn fortsätter i jämn takt.

Tillgängligheten i sjukvården ska öka och köerna kortas. Alla som har jobbat och betalat skatt i Sverige under ett helt yrkesliv ska se fram emot en trygg ålderdom. Alla skolor ska vara bra skolor med kunskapsfokus och studiero.

För att stärka välfärden föreslår regeringen bland annat förbättrade möjligheter till vidareutbildning för sjuksköterskor, förstärkta satsningar på barn- och ungdomspsykiatri och insatser för barn och unga med psykisk ohälsa, ett förbättrat grundskydd för pensionärer, fler lärarassistenter och ett förstärkt stöd för en likvärdig skola.

Hela landet ska växa
Hela Sverige ska inte bara leva utan också växa. Såväl landsbygd, glesbygd som städer ska utvecklas så att hela Sveriges potential utnyttjas. Möjligheterna att bo och verka i hela landet ska förbättras. I budgetpropositionen för 2020 föreslår regeringen därför bland annat satsningar på underhåll av vägar och järnvägar liksom ytterligare medel för att underlätta och öka tempot i bredbandsutbyggnaden, ett bondepaket för att stärka livsmedelsbranschens konkurrenskraft, ett mer effektivt och ändamålsenligt investeringsstöd för bostäder och fler servicekontor. Dessutom ska det nationella skogsprogrammet utvecklas för att ytterligare främja en växande skogsnäring och ett hållbart skogsbruk. Regeringen avser även att föreslå en skattereduktion riktad till boende i vissa glest befolkade kommuner.

Tryggheten ska öka och demokratin ska värnas
Kampen mot brottsligheten och dess orsaker intensifieras. Samhället ska vara starkt nog att skydda människor från allt från vardagsbrott till terrorism. Det är grundläggande för att samhället ska hålla ihop. En ökad försvarsförmåga krävs för att öka tryggheten i Sverige och stabiliteten i vårt närområde. Demokratin ska värnas, både i Sverige och i omvärlden.

I budgetpropositionen för 2020 föreslår regeringen åtgärder för att tryggheten ska öka och demokratin värnas. Utöver de förstärkningar som redan beslutats för kommande år tillförs rättsväsendet ytterligare resurser för att möta den grova och organiserade brottsligheten. Polisen, Säpo, Åklagarmyndigheten och Tullverket förstärks.
Dessutom föreslås en bred satsning mot brottslighet riktad mot välfärdssystemen. Utöver detta föreslås bland annat fortsatta satsningar för att bekämpa mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck. Regeringen har också aviserat ökade medel 2022 för ett starkare militärt försvar.

Skatteförändringar för jobb och hållbar tillväxt
Skattepolitiken ska säkra stabila skatteintäkter och skapa förutsättningar för en hållbar tillväxt och en hög sysselsättning. De föreslagna skatteförändringarna syftar till att bidra till en ökad sysselsättning, ett ökat antal arbetade timmar och till att klimat- och miljömål nås. Detta samtidigt som välfärdens finansiering säkras.

Skatteförändringar i budgeten:

- Den övre skiktgränsen för statlig inkomstskatt avskaffas (s.k. värnskatt)
- Skatten för personer över 65 år sänks
- Ett krav på elektronisk betalning vid rot- och rutarbeten införs
- En skattereduktion för boende i vissa geografiska områden bör införas
- Medel för ytterligare skattesänkningar på jobb och företagande inom ramen för den gröna skatteväxlingen sätts av för 2021
- Ett ekonomiskt arbetstagarbegrepp bör införas
- Ett ingångsavdrag bör införas
- Ett förstärkt avdrag för forskning och utveckling bör införas
- Taket för uppskov vid bostadsförsäljningar bör höjas
- En skatt på finanssektorn bör införas från 2022
- Skatt på avfallsförbränning bör införas
- Skatten på drivmedel bör sänkas
- Skatt på plastbärkassar bör införas

Kontakt

Isabel Lundin
Pressekreterare hos finansminister Magdalena Andersson
Telefon (växel) 08-405 10 00
Mobil 076-296 46 38
e-post till Isabel Lundin
Viktor Nyberg
Tf. pressekreterare hos finansminister Magdalena Andersson
Telefon (växel) 08-405 10 00
Mobil 073-051 03 71
e-post till Viktor Nyberg

Ladda ner

- **Budgetpropositionen för 2020**
- **Höständringsbudget för 2019**
- **Nyckeltal prognos september 2019.pdf**
- **Reformer och finansiering i budgetpropositionen för 2020 .pdf**

Genvägar

- **Sammanfattning av budgeten för 2020**
- **Presentationbilder från pressträffen**

Dela **Facebook**

- **Twitter**
- **LinkedIn**
- **E-post**

Sidan är uppmärkt med följande kategorier

- **Finansdepartementet**
- **Magdalena Andersson**
- **Pressmeddelande**
- **Statens budget**

Relaterat

- **Lokala effekter av satsningar i höstbudgeten**
  18 september 2019 · Pressmeddelande från Magdalena Andersson, Finansdepartementet
- **Stora tillskott till kommuner och landsting nästa år**
  18 september 2019 · Pressmeddelande från Magdalena Andersson, Finansdepartementet
- **Åtgärder för fler i arbete**
  17 september 2019 · Pressmeddelande, Webb-tv från Eva Nordmark, Magdalena Andersson, Arbetsmarknadsdepartementet, Finansdepartementet
- **Investeringsstöd för fler hyresbostäder och bostäder för studerande i hela landet**
  16 september 2019 · Pressmeddelande från , Per Bolund,Finansdepartementet

Proposition från Finansdepartementet

Budgetpropositionen för 2020
Prop. 2019/20:1

Publicerad 18 september 2019

Den 18 september 2019 lämnade regeringen budgetpropositionen för 2020 till riksdagen. Budgetpropositionen innehåller regeringens förslag till statens budget för 2020 samt de övriga förslag och bedömningar som följer av riksdagsordningen och budgetlagen.

Ladda ner:

- Förslag till statens budget för 2020, finansplan och skattefrågor, kapitel 1-12, bilagor 1-8 (pdf 4 MB)
- Utgiftsområde 1 Rikets styrelse (pdf 1 MB)
- Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning (pdf 6 MB)
- Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution (pdf 573 kB)
- Utgiftsområde 4 Rättsväsendet (pdf 1 MB)
- Utgiftsområde 5 Internationell samverkan (pdf 702 kB)
- Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap (pdf 1 MB)
- Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd (pdf 869 kB)
- Utgiftsområde 8 Migration (pdf 834 kB)
- Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg (pdf 3 MB)
- Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning (pdf 3 MB)
- Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom (pdf 1 MB)
- Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget (pdf 868 kB)
- Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn (pdf 1 MB)
- Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering (pdf 1 MB)
- Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv (pdf 1 MB)
- Utgiftsområde 15 Studiestöd (pdf 790 kB)
- Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning (pdf 4 MB)
- Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (pdf 2 MB)
- Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik (pdf 1 MB)
- Utgiftsområde 19 Regional tillväxt (pdf 928 kB)
- Utgiftsområde 20 Allmän miljö och naturvård (pdf 1 MB)
- Utgiftsområde 21 Energi (pdf 1 MB)
- Utgiftsområde 22 Kommunikationer (pdf 2 MB)
- Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (pdf 1 MB)
- Utgiftsområde 24 Näringsliv (pdf 1 MB)
- Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner (pdf 685 kB)
- Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. (pdf 1 MB)
- Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen (pdf 198 kB)
-

För beställning av Budgetpropositionen för 2019 kontakta:
Riksdagens tryckeriexpedition, 100 12 Stockholm
Tel: 08-786 58 10
E-post: ordermottagningen@riksdagen.se

Mer om budgeten för 2020

- **Pressmeddelande: Budgetpropositionen för 2020: Reformer för ett starkare samhälle**
- **Sammanfattning: Budgetpropositionen för 2020 på fem minuter**
- **Statens budget i siffror**

Genvägar

- **Höständringsbudgeten för 2019**
- **Tidigare budgetförslag**

Budgetpropositionen för 2020 som excel

- **Specifikation av budgetens utgifter och inkomster för 2020.xlsx**
- **Tabellsamling makroekonomisk utveckling offentliga finanser och fördelning.xlsx**

Rapport

- **Teknisk bilaga till Ekonomisk jämställdhet september 2019**

Dela

- **Facebook**
- **Twitter**
- **LinkedIn**
- **E-post**

Sidan är uppmärkt med följande kategorier

- **Finansdepartementet**
- **Proposition**
- **Regeringen**
- **Rättsliga dokument**
- **Statens budget**

Relaterat

- **Höständringsbudget för 2019, Prop. 2019/20:2**
  18 september 2019 · Proposition, Rättsliga dokument från Finansdepartementet, Regeringen

Vårändringsbudget för 2019, Prop. 2018/19:99
10 april 2019 · Proposition, Rättsliga dokument från Finansdepartementet, Regeringen

- **2019 års ekonomiska vårproposition, Prop. 2018/19:100**
  10 april 2019 · Proposition, Rättsliga dokument från Finansdepartementet, Regeringen

- **Extra ändringsbudget för 2019 – Sänkt mervärdesskatt på elektroniska publikationer, Prop. 2018/19:73**
  15 mars 2019 · Proposition, Rättsliga dokument från Finansdepartementet, Regeringen

- **Artikel från Finansdepartementet**

Budgeten för 2020 på fem minuter

Publicerad 18 september 2019

Den 18 september 2019 lämnade regeringen sitt budgetförslag för 2020 till riksdagen.

I budgetpropositionen redovisar regeringen sitt samlade förslag till hur statens utgifter ska fördelas mellan olika verksamheter samt sin beräkning av hur stora inkomsterna väntas bli. Budgetpropositionen innehåller också regeringens bedömning av hur den svenska ekonomin och de offentliga finanserna utvecklas och vilka ramar det ger för finanspolitiken.

Förslagen i budgetpropositionen för 2020 bygger på januariavtalet, den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet.

-De problem vi har i Sverige i dag kan bara lösas om vi tar ett större gemensamt ansvar för vår trygghet och sammanhållning. I den här budgeten tar vi nya initiativ för fler i arbete, en starkare välfärd i hela landet, bättre ekonomi för pensionärer, bättre miljö och en ambitiös klimatomställning som alla, i hela landet, kan vara med på. Vi genomför kraftfulla ökningar av resurserna till trygghet och säkerhet, säger finansminister Magdalena Andersson.

Reformer för ett starkare samhälle

Regeringen föreslår åtgärder för att jobben ska bli fler, klimatutmaningen mötas, välfärden tryggas i hela landet och brottsligheten och dess orsaker bemötas.

Fler ska komma i arbete

Arbete är den viktigaste förutsättningen för egen försörjning och etablering i samhället, men också för att finansiera den gemensamma välfärden.

Följande förslag vill regeringen genomföra för att fler ska komma i arbete:

Åtgärder för fler i arbete
Regeringen föreslår utvecklingstid för anställda
Förstärkt avdrag för forskning och utveckling i höstbudgeten
Ingångsavdrag för att fler ska komma i arbete

Sverige ska bli ett fossilfritt föregångsland

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Följande förslag vill regeringen genomföra för att Sverige ska bli ett fossilfritt föregångsland:

Regeringen föreslår 100 miljoner till biogasstöd 2019
500 miljoner kronor mer till solcellsstödet i höständringsbudgeten
Budgetsatsningar för växande skogsnäring och hållbart skogsbruk
Utredning om ökat samarbete för minskad övergödning i Östersjön
Klimatdeklaration vid uppförande av byggnader
Nytt stöd för gröna och trygga samhällen
Satsningar på bonusbilar och skydd av värdefull natur
70 miljoner för att gynna pollinerande insekter
Bättre och säkrare vandringsleder ska öppna upp naturen för fler
Regeringen föreslår ökad takt i klimatarbetet
Stora satsningar på värdefull natur i regeringens budgetproposition
Mer pengar till klimatbonusbilar och för utbyggnad av snabbladdning längs större vägar

Välfärden ska stärkas
Sverige ska vara ett modernt välfärdsland. En hög sysselsättningsgrad, generella välfärdssystem och ordning och reda i de offentliga finanserna utgör grunden för den svenska samhällsmodellen. Följande förslag vill regeringen genomföra för att stärka välfärden:

Ökade möjligheter till anpassning inom bilstödet
Kunskapslyftet bland de stora satsningarna i budgeten
Statens stöd till kulturskolan återinförs
Stärkt möjlighet till betald specialistutbildning för sjuksköterskor
Skolpaket för att alla elever ska lära sig mer
Sänkt skatt, höjt grundskydd och nya insatser för Sveriges äldre
300 miljoner till barn- och ungdomspsykiatrin och första linjens vård
Satsning på lärarassistenter fördubblas
Karriärtjänster ska ge bättre villkor för specialistsjuksköterskor
Kompensation till landstingen för vårdmoms

Hela landet ska växa
Hela Sverige ska inte bara leva utan också växa. Såväl landsbygd, glesbygd som städer ska utvecklas så att hela Sveriges potential utnyttjas. Möjligheterna att bo och verka i hela landet ska förbättras. Följande förslag vill regeringen genomföra för att hela landet ska växa:
Stora tillskott till kommuner och landsting nästa år
Investeringsstöd för fler hyresbostäder och bostäder för studerande i hela landet
Nya servicekontor öppnar
Fortsatt förstärkt driftstöd till små butiker i sårbara och utsatta glesbygder
Budgetsatsning för att stärka livsmedelskedjans konkurrenskraft
Stor satsning på landsbygdspolitik i budget 2020
Grön skatteväxling - skattereduktion för boende i vissa geografiska områden
Extra satsningar på nattåg i Sverige och till Europa

Tryggheten ska öka och demokratin ska värnas
Kampen mot brottsligheten och dess orsaker intensifieras. Samhället ska vara starkt nog att skydda människor från allt från vardagsbrott till terrorism. Det är grundläggande för att samhället ska hålla ihop. Demokratin ska värnas, både i Sverige och i omvärlden.
Följande förslag vill regeringen genomföra för att öka tryggheten och värna demokratin:

Regeringen föreslår ny modell för beräkning av biståndskostnader för asylsökande och skyddsbehövande
Förstärkning av penningtvättstillsynen och andra åtgärder mot penningtvätt
Satsningar på ett stärkt rättsväsende och ökad trygghet
Historisk satsning mot rasism och för hbtq-personers lika rättigheter
Storsatsning för ökad jämställdhet och minskat våld och förtryck
Fortsatta satsningar för att förebygga brottslighet i arbetslivet
Ytterligare åtgärder i höstbudgeten för ordning och reda, konkurrensneutralitet och för att bekämpa välfärdsfusk
Budgetsatsning på journalistik i hela landet
Långsiktig finansiering av det militära försvaret

Skatteförslag i höstbudgeten
På den här sidan finns information om de skatteförslag som regeringen föreslår och aviserar i höstbudgeten.
Skatteförslag i budgeten för 2020

Reformer och finansiering
Reformer och finansiering i budgetpropositionen för 2020 (pdf)
Regeringens bedömning av ekonomins utveckling
Efter några år med hög tillväxt sker nu en konjunkturavmattning i världsekonomin och i Sverige, även om resursutnyttjandet i svensk ekonomi fortsatt är högre än normalt. Samtidigt har flera av de risker som regeringen lyft fram under de senaste åren ökat – till exempel handelskonflikten mellan USA och Kina och Storbritanniens utträde ur EU.

Nyckeltalstabell, prognos september 2019

	20	20	20	20	20
BNP, kalenderkorrigerad, procentuell förändring	2,5	1,5	1,2	1,7	2,0
Sysselsatta, 15–74 år, procentuell förändring	1,8	0,8	0,4	0,6	0,6
Arbetslöshet, % av arbetskraften 15–74 år	6,3	6,3	6,4	6,4	6,5
Offentliga sektorns finansiella sparande, % av BNP	0,9	0,4	0,3	0,4	1,2
Strukturellt finansiellt sparande offentlig sektor, % av BNP	0,0	0,0	0,2	0,5	1,3

Anm: Försörjningsbalansen avser fasta priser
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar

Nästa steg - riksdagsbehandlingen av budgetförslaget
När regeringen har lämnat sitt budgetförslag till riksdagen påbörjas riksdagens behandling. Den är uppdelad i två steg:

Steg 1: Först beslutar riksdagen om riktlinjerna för den ekonomiska politiken samt de ekonomiska ramarna för statens budget. Rambeslutet, det vill säga beslutet om ramarna för hur stora utgifterna får vara per utgiftsområde, är sedan styrande för den fortsatta riksdagsbehandlingen eftersom utgiftsramarna inte får överskridas.

Steg 2: I det andra steget tar riksdagen ställning till hur utgifterna ska fördelas inom varje utgiftsområde, det vill säga hur mycket pengar (anslag) olika verksamheter ska få. Budgetpropositionen är slutbehandlad när riksdagen har tagit ställning till förslagen för samtliga 27 utgiftsområden. Då sammanställer riksdagen statens budget.

Utifrån resultatet av riksdagsbehandlingen beslutar sedan regeringen om regleringsbrev för alla myndigheter och anslag.

Genvägar

- Budgetpropositionen för 2020
- Höstständringsbudget för 2019
- Budgetpropositionen för 2020: Reformer för ett starkare samhälle
- Finansplan - utdrag ur budgetpropositionen för 2020

Dela Facebook

- Twitter
- LinkedIn
- E-post

Sidan är uppmärkt med följande kategorier:

- **Artikel**
- **Finansdepartementet**
- **Magdalena Andersson**
- **Statens budget**

Relaterat

- **Politikens inriktning - april 2019**
  10 april 2019 · Artikel från Magdalena Andersson, Finansdepartementet

- **Vårbudgeten 2019 på fem minuter**
  10 april 2019 · Artikel, Webb-tv från Magdalena Andersson, Finansdepartementet

- **Ändrade skatter från 1 januari**
  20 december 2018 · Artikel från Magdalena Andersson, Finansdepartementet

- **Genomförande av riksdagsbesluten om statens budget för 2019**
  21 december 2018 · Artikel från Magdalena Andersson, Finansdepartementet

Den 18 september lämnade regeringen budgetpropositionen för 2020 till riksdagen. Finansminister Magdalena Andersson presenterade budgeten på en pressträff.

- Webb-tv: Se pressträffen i efterhand (extern länk)
- Pressinbjudan: Presentation av budgetpropositionen för 2020
- Presentationsbilder från pressträffen

Regeringen 1 oktober 2019 och oppositionspartiernas budgetmotioner

Regeringen har ändrats 1 oktober 2019.

Socialförsäkringsministern och civilministern har nya namn.

Politikområden för politiken 1 oktober 2019

Regeringens ministerområden. http://www.regeringen.se

*** Partiledaren/statsministern Stefan Löfven.**
*** Allmänt om regeringens politik.**
Statsminister Stefan Löfven
statsradsberedningen.registrator@regeringskansliet.se

*** Europapolitik.**
Politik för EU
EU-minister Statsrådsberedningen Hans Dahlgren
sb.registrator@regeringskansliet.se

*** Utrikespolitik.**
Politik för en utrikesminister.
Utrikesminister Ann Linde
utrikesdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Politik för juridik och migration.**
Politik för en justitie-och migrations)minister.
Justitie- och migrationsminister Morgan Johansson
justitiedepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Försvar.**
Politik för en försvarsminister.
Försvarsminister Peter Hultqvist
forsvarsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Miljö och klimat.**
Politik för fysiska och sociala miljöer i regioner och kommuner. Politik för klimat.
Miljö- och klimatminister samt vice statsminister Isabella Lövin
m.registrator@regeringskansliet.se Miljödepartementet

*** Transporter och infrastruktur.**
Politik för en infrastrukturminister.
Infrastrukturminister Tomas Eneroth
n.registrator@regeringskansliet.se (Infrastrukturdepartement ?)

*** Energi- och digitalisering.**
Politik för energi och digitalisering
Energi- och digitaliseringsminister Anders Ygeman
n.registrator@regeringskansliet.se (Infrastrukturdepartement ?)

*** Landsbygdspolitik.**
Politik för en landsbygdsminister.
Landsbygdsminister Jennie Nilsson
naringsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Internationellt utvecklingssamarbete. Bistånd.**
Minister för internationellt utvecklingssamarbete. Peter Eriksson
utrikesdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Sjuk- och hälsovård o d.**
Politik för en socialminister med hälso- och sjukvård.
Socialminister Lena Hallengren
socialdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Hushållet.Mat, boende, konsumtion, hushållsekonomi o d**
Politik för en socialförsäkringsminister. som borde ha ansvar för hushållsverksamheter.
Socialförsäkringsminister Ardalan Shekarabi
socialdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Jämställdhet. Diskriminering. Segregation**
Politik för jämställdhet och mot diskriminering och segregation
Jämställdhetsminister samt minister med ansvar för arbetet mot diskriminering och segregation Åsa Lindhagen
arbetsmarknadsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Utbildning.**
Politik för utbildning i skolor. Ungdomspolitik
Utbildningsminister Anna Ekström
utbildningsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Högre utbildning och forskning.**
Minister för högre utbildning och forskning Matilda Ernkrans
utbildningsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Information, konst, kultur o d. Demokrati. Idrott.**
Politik för en kultursminister. Med demokrati och idrott
Kultur- och demokratiminister samt minister med ansvar föridrottsfrågorna Amanda Lind
kulturdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Jobb.**
Politik för en arbetsmarknadsminister.
Arbetsmarknadsminister Eva Nordmark
arbetsmarknadsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Näringar.**
Politik för en näringsminister.
Näringsminister Ibrahim Baylan
naringsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Handel.**
Politik för en handelsminiser.
Utrikeshandelsminister och minister med ansvar för nordiska frågor Anna Hallberg
utrikesdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Polisen. Brott. Kriminalvård.**
Politik för en inrikesminister för brott och polis o d
Inrikesminister Mikael Damberg
justitiedepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Politik för statens finanser och statens stöd till regioner och kommuner o d.**
Politik för finans- finansmarknads- och civilministrar.

Finansminister Magdalena Andersson
finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Finansmarknads- och bostadsminister, biträdande finansminister
Per Bolund
finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Civilminister Lena Micko
finansdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

*** Andra aktörer**
Partisekreterare (S) Lena Rådström Baastad
Socialdemokraterna Partiet info@socialdemokraterna.se

Gruppledare för S i riksdagen. annelie.karlsson@riksdagen.se

Karl-Petter Thorwaldsson. Ordförande i LO
karl-petter.thorwaldsson@lo.se

Vänsterpartiledare Jonas Söstedt
Sjöstedt Jonas <jonas.sjostedt@riksdagen.se>

Ulla Andersson, vänsterpartiet. <ulla.andersson@riksdagen.se>

Ordf. Annie Lööf. Centerpartiet.se, info@centerpartiet.se

Ordf. Nyamko Sabuni. Liberalerna.se, info@Liberalerna.se

Från www.moderat.se 3 okt 2019

Moderaternas budget 2020 – Återupprätta samhällskontraktet

I dag presenterade Ulf Kristersson och Elisabeth Svantesson helheten i Moderaternas budget. Som en del i detta presenterades också kraftfulla förstärkningar av välfärden, genom drygt 14 miljarder kronor i generella statsbidrag.

– Vår budget utgår ifrån Sveriges bästa och fokuserar på det som är viktigt. Vi vill bekämpa gängkriminaliteten, bryta bidragsberoende och säkerställa att kommunerna klarar sina välfärdsåtaganden framöver. Det prioriterar Moderaterna – och därför satsar vi exempelvis på polisen i stället för på friår, sa Ulf Kristersson.

– Moderaterna är det enda partiet som har en riktig politik för att öka Sveriges tillväxt och stärka arbetslinjen. Det kommer vara helt avgörande för vår sammanhållning, inte minst när ekonomin vänder nedåt. Vi ser till att alla som arbetar och som har arbetat får mer pengar kvar i plånboken, sa Elisabeth Svantesson.

Moderaternas budgetmotion fokuserar på tre områden:

Återupprätta samhällskontraktet

- För att säkerställa en trygg välfärd i kommuner och regioner föreslår Moderaterna kraftfulla ökningar av de generella statsbidragen med drygt 14 miljarder kronor.
- För att ta tillbaka makten från de kriminella gängen behövs mer resurser till polis och övriga rättsväsendet. För detta satsar Moderaterna mer än fyra gånger så mycket som regeringen.
-

Stärk sammanhållningen

- För att stärka sammanhållningen mellan stad och land vill Moderaterna sänka bensin- och dieselpriset med en krona per liter.
- För att stärka sammanhållningen över generationer sänker Moderaterna skatten för alla Sveriges pensionärer – även de med lägre inkomster.
-

Arbetslinje och tillväxt

- För att stärka arbetslinjen behövs bidragstak och skärpta krav för försörjningsstöd. Alla som tjänar mer än 13 000 kronor per månad ska få en skattesänkning på 3 200 kronor per år.
- För att öka tillväxten föreslår Moderaterna avskaffad värnskatt och förlängd expertskatt. Hälften kvar ska gälla för alla.
- För en effektiv miljö- och klimatpolitik satsar Moderaterna på elektrifiering av Sverige och klimatbistånd.
-

Se pressträffen **här.**
Presentation från pressträffen **bifogas.**
Läs budgetmotionen i sin helhet **här.**
Filer

Powerpoint från presentationen av Moderaternas budgetmotion för 2020 (PDF 1.04 MB)

Moderaternas budgetmotion för 20220 (PDF 2.96 MB)

Moderaternas budgetmotion för 2020

Innehållsförteckning

1. Inledning 4
2. Det ekonomiska läget 6
2.1 Svagare tillväxt i omvärlden till följd av ökad osäkerhet 6
2.1.1 Risker för en sämre utveckling 8
2.2 Svensk ekonomi går in i en betydligt långsammare tillväxtfas 8
2.2.1 Kommunerna står inför stora utmaningar 12
2.2.2 Krisen kan komma fortare och bli djupare än i huvudscenariot 1

3. Moderaternas riktlinjer för den ekonomiska politiken 16
3.1 Riktlinjer för budgetpolitiken 16
3.1.1. Krisberedskap 18
3.2.1 Återupprätta samhällskontraktet 21
3.2.2 Ett sammanhållet Sverige 22
3.2.3 Tillväxtreformer 23

4. Återupprätta samhällskontraktet 27
4.1. Ett tryggt Sverige 27
4.1.1 Fler poliser i hela Sverige 28
4.1.2 Mobilisering mot gängkriminella 30
4.1.3 Stärk resurserna till hela rättsväsendet 31
4.1.4 Övriga förstärkningar av lag och ordning 33
4.2 Valuta för skattepengarna 35
4.2.1 Förstärkning av den kommunala välfärden 35
4.2.2 Utgiftsreform för effektiv statlig förvaltning 40
4.2.3 Ett lägre men mera effektivt bistånd 42
4.3 God tillgänglighet och hög kvalitet i sjukvården 44
4.3.1 Bättre tillgänglighet 44
4.3.2 Höj kvaliteten i svensk sjukvård 45
4.4 Ett säkert Sverige i en orolig värld 47
4.4.1 Ett starkare svenskt försvar 49

5. Stärk sammanhållningen 53
5.1 Bättre integration 53
5.1.1 En långsiktigt hållbar migration 54
5.1.2 Ett ja ska vara ett ja 56
5.2 Sammanhållning över generationer 63
5.2.1 Sänkt skatt på pension 63
5.2.2 Stärkt grundskydd 64
5.3 Sammanhållning i hela landet 66
5.3.1 Sänkt skatt på drivmedel 66
5.3.2 Bättre infrastruktur 67
5.3.3 Goda villkor för Sveriges lantbruk 68

6. Högre tillväxt och fler jobb 70
6.1 En skattereform med sikte på samhällsproblemen 71
6.2 Stärkt arbetslinje och ökat företagande 76
6.2.1 Sänkt skatt på jobb och företagande 78
6.2.2 Stramare transfereringar 80
6.2.3 Bättre fungerande arbetsmarknad 82
6.2.4 Bättre fungerande bostadsmarknad 83
6.3 En skola där fler lär sig mer 85
6.3.1 Stärk skolans kunskapsuppdrag 85
6.3.2 Skolan ska vara bäst för dem som behöver den mest 86
6.3.3 Ordning och reda och hög kvalitet på landets skolor 87
6.4 Ett klimatsmart Sverige 88
6.4.1 Säkerställ en trygg elförsörjning 89
6.4.2 Tillgång till el i hela Sverige 91
6.4.3 Smarta lösningar elektrifierar Sverige 92
6.4.4 Effektiva klimatinvesteringar 94
6.4.5 Ren natur och biologisk mångfald 95

7. Effekterna av Moderaternas politik 96
7.1. Jobb och sysselsättning 96
7.2. Hushållens ekonomi 97
7.3. Fördelning 98

8. Finansiering 101

9. Sammanställning av förslag per utgiftsområde 103

Utgiftsområde 1: Rikets styrelse 103
Utgiftsområde 2: Samhällsekonomi och finansförvaltning 103
Utgiftsområde 3: Skatt, tull och exekution 103
Utgiftsområde 4: Rättsväsendet 104
Utgiftsområde 6: Försvar och samhällets krisberedskap 105
Utgiftsområde 7: Internationellt bistånd 105
Utgiftsområde 8: Migration 106
Utgiftsområde 9: Hälsovård, sjukvård och social omsorg 107
Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning 107
Utgiftsområde 11: Ekonomisk trygghet vid ålderdom 108
Utgiftsområde 12: Ekonomisk trygghet för familjer och barn 108
Utgiftsområde 13: Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering 108
Utgiftsområde 14: Arbetsmarknad och arbetsliv 109
Utgiftsområde 15: Studiestöd 110
Utgiftsområden 16: Utbildning och universitetsforskning 110
Utgiftsområde 17: Kultur, medier, trossamfund och fritid 111
Utgiftsområde 18: Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik 112
Utgiftsområde 20: Allmän miljö- och naturvård 112
Utgiftsområde 21: Energi 114
Utgiftsområde 22: Kommunikationer 114
Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 115
Utgiftsområde 24: Näringsliv 115
Utgiftsområde 25: Allmänna bidrag till kommuner 116

Bilaga A – Förslag på utgiftsramar för 2020 117
Bilaga B – Förslag till utgiftsramar år 2021 – 2022 118
Bilaga C – Beräkning av statsbudgetens inkomster år 2019 119
Bilaga D – Beräkning av statsbudgetens inkomster år 2021 – 2022 121
Bilaga E – Utgiftstak för staten, offentliga sektorns finanser m.m. 123

1. Inledning

När samhällskontraktet hotas av utbredd otrygghet och bristande välfärd. När Sverige tillryggalagt den starka konjunkturen och ändå på många sätt står sämre rustat än när vi gick in i den. När svenska folket inte upplever att de får valuta för sina skattepengar. Och när behovet av reformer är avsevärt större än utrymmet för dem. Då krävs kloka prioriteringar. I den här budgetmotionen prioriterar Moderaterna det som är viktigast för Sverige.

Det handlar om ett återupprättat samhällskontrakt. Välfärden ska finnas där när man behöver den och fungera i hela landet. I den här budgetmotionen föreslås den största ökningen av de generella resurserna till välfärden någonsin.

Gator och torg ska återtas från gängens järngrepp så att alla medborgare kan känna sig trygga. I syfte att snabbt öka tryggheten föreslår Moderaterna bland annat att 2 000 ordningsvakter ska bistå Polisen med att återta kontrollen. Betald polisutbildning och högre löner ska få fler ska vilja söka sig till- och stanna kvar i yrket. Totalt innebär Moderaternas satsningar 3,2 miljarder kronor för fler poliser och ett stärkt rättsväsende år 2020. Vidare fortsätter vi förstärka den svenska försvarsförmågan.

Det handlar om att stärka sammanhållningen i Sverige.

Framtidsutmaningar ska vi tackla tillsammans, inte var och en för sig. Vissa tar tunnelbanan till jobbet – andra bilen. Om Sverige ska hålla ihop måste alla ha råd att transportera sig. Den här budgeten innebär att priset på bensin och diesel sänks med en krona vid pumpen nästa år.

Lika viktig är sammanhållningen mellan generationer. Och alla pensionärer som varit med och byggt Sverige – inte bara de med högst pensioner – förtjänar sänkt skatt. I den härbudgetmotionen sänker Moderaterna skatten dubbelt så mycket och för dubbelt så många pensionärer jämfört med regeringen. Samtidigt stärks grundskyddet.

Sverige ska vara ett land där integrationen inte är ett problem utan i stället bidrar till att lösa problem. Med språkkrav för de vuxna och en skola som fokuserar på kunskap, ges förutsättningar för alla som är nya i Sverige att komma in i samhället och vara med och bidra till det gemensamma.

Det handlar inte minst om en stärkt arbetslinje som ger Sverige högre tillväxt. I den här budgeten tar Moderaterna ett stort tag om bidragen. Vi föreslår skärpta krav för att få försörjningsstöd, kvalificering in i bidragssystemen, krafttag mot bidragsfusk – och ett bidragstak, så att det alltid lönar sig att ta ett jobb. Samtidigt förstärks jobbskatteavdraget med inriktning mot de lägsta inkomsterna. Tillsammans innebär dessa reformer att fler människor kommer att gå från bidrag till jobb.

”Hälften kvar” av en löneökning ska vara en princip som gäller alla. Därför föreslår vi nu att nivån på den statliga inkomstskatten trappas ned från 20 procent till 17 procent under budgetperioden. Värnskatten avskaffas. Detta är viktiga tillväxtreformer.

Sveriges tillväxt är beroende av en trygg elförsörjning. Elektrifieringen är dessutom en central del i vår klimatomställning. Nu presenterar vi ett omfattande elektrifieringspaket med satsningar på bland annat fjärde generationens kärnkraft.

För att säkra framtidens kompetensförsörjning och tillväxt ökar vi också undervisningstiden i skolan, så att alla ungdomar kan möta framtiden med rätt kunskaper.

När andra tittat ner i sina önskelistor har vi moderater tittat ut över Sverige. Vi har sett att det finns stora problem att lösa. I den här budgetmotionen presenteras de reformer som tar tag i det viktigaste här och nu samtidigt som vi tar ytterligare steg för att möta framtidens utmaningar. Det är dags för skattebetalarna att få valuta för sina inbetalade pengar.

Det här är en budget för Sverige. Nu återupprättar vi samhällskontraktet.

2. Det ekonomiska läget

(Diagram är utelämnade här)

Den här budgetmotionen läggs i ett läge där mycket tyder på att vi står inför den svagaste tillväxten i världen sedan finanskrisen. Även om huvudscenariot är att konjunkturen mattas av i relativt måttlig takt kommer det allt fler signaler på att inbromsningen blir snabbare och djupare, både globalt och i Sverige. Som ett litet exportberoende land drabbas Sverige ofta oproportionerligt hårt när konjunkturen försämras i omvärlden. Det finns en tydlig risk att så kommer att bli fallet också nästa gång.

För att understödja tillväxten framöver bör den ekonomiska politiken användas för att vidta åtgärder som frigör ytterligare produktionsresurser i ekonomin och stimulerar produktivitetstillväxten. På så sätt kan tillväxten öka, jobben bli fler och på sikt även Sveriges välstånd öka. Samtidigt måste omställningskapaciteten i svensk ekonomi förstärkas ytterligare. För att värna Sveriges välståndsutveckling

krävs att de strukturella reformer som genomfördes under alliansregeringen nu följs upp med nya åtgärder för investeringar, omställning och för att främja inträdet på arbetsmarknaden. Det är hög tid att börja förbereda Sverige för lågkonjunktur.

2.1 Svagare tillväxt i omvärlden till följd av ökad osäkerhet

Tillväxten i världsekonomin mattas av märkbart under 2019 och 2020. OECD bedömer att tillväxten blir runt 3 procent per år. För utvecklade länder kommer tillväxten att bli betydligt svagare: USA växer med 2,5 procent, länderna i eurozonen i snitt med 1 procent och Tyskland med endast 0,5 procent per år. Det skulle innebära den svagaste tillväxten i världen sedan finanskrisen. OECD har sedan i maj reviderat ned tillväxten för så gott som alla större ekonomier.

I det korta perspektivet drivs nedgången av ökade handelskonflikter som ökar osäkerheten och sänker både investeringsvilja och förtroendeindikatorer. OECD beräknar att de bilaterala handelshinder som Kina och USA infört sänker tillväxten i världen med mellan 0,3 och 04 procentenheter 2020 och 0,2 till 0,3 procentenheter 2021. Värst drabbas Kina, vars tillväxt minskar med 1 procentenhet, följt av USA. Världshandeln har legat still sedan slutet av 2018 och sjönk andra kvartalet 2019. I en majoritet av de större ekonomierna ser omfattningen av nya exportordarar ut att sjunka.

Den kraftigt ökade osäkerheten kring handeln drabbar särskilt tillverkningsindustrin och länder med stort exportberoende. Det gäller särskilt i Europa där effekterna av Brexit, hård eller mjuk, också drar ner framtidsutsikterna. Tyskland, Sveriges viktigaste handelspartner, är särskilt drabbad. Tyska inköpschefsindex har sjunkit till under 50, vilket indikerar en krympande privat sektor i Tyskland. Oron för bilindustrin är särskilt stor eftersom bilförsäljningen globalt sjunkit fyra kvartal i rad. Inköpschefsindex för tillverkningsindustrin i Tyskland är på den lägsta nivån på över ett decennium, lägre än under eurokrisen.

Jämfört med tidigare prognoser tror flera prognosmakare nu inte bara att nedgången i år blir djupare än befarat, utan också att den blir längre. Det finns alltså inga tydliga tecken på att tillväxten ska ta fart igen i de utvecklade länderna.

Samtidigt är arbetsmarknaderna i de flesta länder fortfarande starka. Arbetslösheten i USA är nere på under fyra procent, den lägsta nivån på 50 år och i Tyskland är arbetslösheten 3 procent, lägst sedan 1980. Danmark ligger på en arbetslöshet under 4 procent. Det betyder att för många länder skulle en avmattning fortfarande betyda en relativt god arbetsmarknad i en historisk jämförelse.

2.1.1 Risker för en sämre utveckling

Riskerna för en sämre utveckling är betydande. Det gäller inte minst i Europa, där effekterna av en avtalslös Brexit skulle bli allvarlig. OECD beräknar att en avtalslös Brexit skulle minska BNP-tillväxten i Storbritannien med två procentenheter och i euroområdet med en halv procentenhet 2020 - 2021. Dessutom kvarstår avsevärda politiska risker i Italien. När tillväxten vänder nedåt kan också skuldsättningen i företagssektorn leda till prisnedgångar på företagsobligationsmarknaden, prisfall som riskerar att sprida sig till övriga delar av finansmarknaden.

Ekonomin hålls fortfarande uppe framförallt av hushållens konsumtion, drivet inte minst av rekordlåga räntor och god reallöneutveckling i många länder. Om den svaga utvecklingen inom industrin leder till en sämre jobbtillväxt, och den svaga produktivitetsutvecklingen till en långsammare löneutveckling kan detta dock vända.

Den offentliga skuldsättningen i vår omvärld är klart högre än inför finanskrisen 2009 och räntorna, framförallt i Europa, är negativa. Det gör att det finns en stor osäkerhet kring hur starka åtgärder centralbanker och regeringar kommer att kunna vidta för att möta en djup lågkonjunktur, särskilt om nedgången blir långvarig.

2.2 Svensk ekonomi går in i en betydligt långsammare tillväxtfas

Det senaste året har konjunkturen försämrats. Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer har fallit med 16,7 enheter. Det största fallet sedan eurokrisen 2011. Barometerindikatorn är nu under 100, vilket tyder på en sämre ekonomisk utveckling än normalt. Bland annat drar industrins investeringsplaner ner sentimentet.

Extra tydligt har fallit varit för hushållens förväntningar på Sveriges ekonomi, hushållens konfidensindikator är nu på den lägsta nivån sedan december 2012. Särskilt pessimistiska är hushållen kring utvecklingen av arbetslösheten.

De senaste månaderna har även det svenska inköpschefsindexet följt det tyska nedåt. PMI för samtliga sektorer sjönk kraftigt i september vilket bidrog till att PMI för tredje kvartalet 2019 är på den lägsta nivån sedan 2013. Särskilt kraftigt föll delindex för produktion. Det tyder på att svensk industri kommer att drabbas hårdare än tidigare förutsetts och att konjunkturnedgången kan komma snabbare och bli djupare än vad som tidigare förutsetts.

Samtidigt som konfidensindikatorerna pekar nedåt bedöms fortfarande resursutnyttjandet vara positivt i dag. Både regeringen och Konjunkturinstitutet prognosticerar också att gapet sluts först mot slutet av prognosperioden, år 2022. Arbetslösheten är hög i en europeisk kontext, men ingen av de stora prognosinstituten tror på en arbetslöshet på över 7 % underprognosperioden.

Sammantaget innebär det de flesta prognosmakare tror på en tillväxttakt på mellan 1,5 och 2 procent per år de närmaste åren. Det innebär att BNP-gapet långsamt blir mindre och sluts uppifrån år 2022.

För att understödja tillväxten framöver bör den ekonomiska politiken användas för att vidta åtgärder som frigör ytterligare produktionsresurser i ekonomin och stimulerar produktivitetstillväxten. På så sätt kan potentiell BNP och potentiell sysselsättning öka, och på sikt även Sveriges välstånd. Samtidigt måste omställningskapaciteten i svensk ekonomi förstärkas ytterligare. För att värna Sveriges välståndsutveckling krävs att de strukturella reformer som genomfördes under alliansregeringen nu följs upp med nya åtgärder för investeringar, omställning och att främja inträdet på arbetsmarknaden. Riksbanken konstaterar att effekterna av Alliansens reformer troligen varit stora, men Konjunkturinstitutet anser samtidigt att effekterna av dessa nu i huvudsak har realiserats. Eftersom den nuvarande regeringen inte har klarat av att genomföra några reformer som kan antas ge högre sysselsättning och tillväxt är behovet av nya reformer stort för att Sverige ska fortsätta utvecklas väl. Bristen på en tydlig arbetslinje sedan 2014 kan illustreras av att Sverige sedan Stefan Löfven blev statsminister har utvecklats sämre när det kommer till arbetslösheten än alla andra 27 EU-länder.

Reformbehovet är särskilt påtagligt i ljuset av att Sverige ser ut att utvecklas sämre än jämförbara länder de kommande åren. På lång sikt avgörs vår välståndsutveckling dels av teknikutvecklingen i världen i stort, alltså hur den så kallade teknikfronten utvecklas, och dels hur nära vi ligger teknikfronten. Som ett litet land har Sverige svårt att påverka den globala teknikutvecklingen annat än i vissa begränsade sektorer. Däremot kan vi påverka hur snabbtSverige tar till sig ny teknik och hur väl de befintliga resurserna utnyttjas. Att produktivitetsutvecklingen i världsekonomin har varit svag det senaste

decenniet är ett problem också för Sverige, men något som vi har väldigt svårt att påverka. Sedan 2014 har dock Sverige, trots högkonjunktur och minusräntor, presterat sämre än andra länder.

Främst till följd av en politik som försvårar för företagande och tillväxt. Skatterna har ökat kraftigt, regleringarna har ökat och reformerna har uteblivit. Regeringen lade ner en utredning om entreprenörskap då den bland annat skulle undersöka skatter som är skadliga för entreprenörskap. Bolagsskatten har inte blivit mindre betungande (skattesatsen kommer sänkas när avdragsmöjligheterna begränsas, men skatteuttaget blir lika stort) och reformer på bostadsmarknaden har uteblivit.

2.2.1 Kommunerna står inför stora utmaningar

Sveriges kommuner och regioner är under ett allt större tryck till följd av den demografiska utvecklingen med fler barn och fler gamla, samt att kommunerna nu i stor utsträckning får bära kostnaderna för en misslyckad integration. Sveriges befolkning har vuxit snabbare än någonsin tidigare. Befolkningsökningen är större det senaste decenniet än de tre decennierna dessförinnan, sammantaget. Snabbast växer gruppen invandrare från lågt utvecklade länder och personer över 75 år.

ESV prognosticerar att överskotten i staten kommer att öka de kommande åren, samtidigt som underskotten växer i kommunsektorn. Underskotten drivs bland annat av stora investeringsbehov hos kommunerna. Dessutom kommer de demografiska förändringarna leda till lägre intäkter och högre kostnader för många kommuner, vilket, givet kommunernas balanskrav, driva fram antingen höjda skatter eller nedskärningar. Det är viktigt att det kontinuerligt sker effektivisering i den kommunala verksamheten, men det är också uppenbart att kommunsektorn i detta läge behöver ökade resurser och att staten har möjlighet att tillföra resurser.

Kommunernas ekonomichefer förväntar sig påtagliga kostnadsökningar på en rad områden enligt en undersökning från SKL. Flest tror att kostnaderna för försörjningsstödet ska öka betydligt, men även kostnaderna för förskola och grundskola ser ut att öka påtagligt i många kommuner

2.2.2 Krisen kan komma fortare och bli djupare än i huvudscenariot

Även om huvudscenariot är att konjunkturen mattar av i relativt måttlig takt kommer det allt fler signaler på att inbromsningen blir snabbare och djupare, både globalt och i Sverige.

Regeringens prognos om en tillväxt på 1,4 procent 2020 och en arbetslöshet som toppar på 6,5 kan därför snart visa sig vara alltför optimistisk. Det finns flera riskfaktorer som i så fall talar för att lågkonjunkturen då kan bli svår.

För det första är räntorna redan mycket låga. Under andra halvan av 2008 sänkte Riksbanken reporäntan med nära 5 procentenheter vilket gav en kraftig stimulans och motverkade fallet i ekonomin. Med räntor som redan i dag är negativa kommer det inte vara möjligt att göra en så kraftig sänkning denna gång, och penningpolitiken kommer troligen inte kunna bidra i samma utsträckning. Riksbanken har ett antal andra åtgärder som den kan vidta i stället, men dessa är oprövade och det finns en osäkerhet kring vilken effekt de kommer att få.

I konjunkturnedgångar brukar också kronan försvagas vilket fungerar som stimulans för den svenska exportindustrin och bidrar till att minska antalet uppsägningar. I dag är kronan reda på mycket låga nivåer jämför med både euron och dollarn: på två år har kronan fallit med 13 procent mot Euron och nästan 25 procent mot dollarn. Det är därför inte självklart att en

fallande krona kan ge stötta ekonomin på samma sätt som vi har vant oss vid tidigare konjunkturnedgångar.

För det tredje är arbetslösheten hög för att vara en högkonjunktur. Skulle ökningen av arbetslöshet likna de vi har sett i tidigare nedgångar kan arbetslösheten nå mycket problematiska nivåer. Det gäller inte minst gruppen utrikes födda som i dag utgör en majoritet av de arbetslösa. Skulle utvecklingen likna den förra krisen skulle arbetslösheten för utrikes födda nå 24 %, nästan en fjärdedel. För utrikes födda från asiatiska och afrikanska länder skulle arbetslösheten bli över en tredjedel. Av kvinnor från afrikanska länder skulle den bli nära 50 procent.

För det fjärde är skuldsättningen hos hushållen fortsatt på rekordhöga nivåer till följd av låga räntor och en illa fungerande bostadsmarknad. Det riskerar att förstärka konjunkturnedgången vid ett boprisfall eller ränteuppgång till följd av att hushållen drar ned på sin konsumtion. För det femte har inte den längsta högkonjunkturen på flera decennier använts av den socialdemokratiskt ledda regeringen för att stärka Sveriges långsiktiga tillväxtförmåga och konkurrenskraft.

Företagsklimatet har försämrats och statens utgifter för bidrag och transfereringar har höjts. Detta kan komma att bli kostsamt när inte god tillväxt i omvärlden ger Sverige draghjälp.

För det sjätte har Sverige sällan normala nedgångar. Som ett litet exportberoende land drabbas Sverige ofta oproportionerligt hårt när konjunkturen försämras i omvärlden. Det finns en tydlig risk att så kommer bli fallet också nästa gång.

Det är därför hög tid att börja förbereda Sverige för den kommande lågkonjunkturen. Det finns i budgetpropositionen för 2020 få tecken på att regeringen har kommit till den insikten.

Fortsättningen: se
Moderaternas budgetmotion för 20220
(PDF 2.96 MB)

”M kan bli den starkaste rösten för ett jämställt Sverige”

DN MÅNDAG 14 OKTOBER 2019

DN. DEBATT 20191014
Sverige är ett av världens mest jämställda länder, men nu går utvecklingen på flera områden åt fel håll. Moderaterna måste ta täten för att stoppa den negativa utvecklingen, men det förutsätter att partiet kommer till rätta med de jämställdhetsutmaningar som finns inom partiet, skriver Josefin Malmqvist (M), ordförande för Moderatkvinnorna.

Moderatkvinnornas jämställdhetsbokslut, som presenteras i dag, visar att det finns potential – men att det kommer att kräva ett hårt arbete för att göra Moderaterna till Sveriges starkaste röst för ett jämställt Sverige.

Sverige står inför stora jämställdhetsproblem. När andra partier står förblindade av elitistiska föreställningar om kvotering till bolagsstyrelser och genusvetenskapliga jämställdhetsmyndigheter, ska Moderaterna vara en röst för alla kvinnor utan jobb, för alla som utsätts för hedersförtryck och för alla som känner sig otrygga när de rör sig ute i samhället.

Nedan beskrivs några av de största jämställdhetsproblemen Sverige står inför i dag:

1 Utanförskapet. Bara varannan utomeuropeiskt född kvinna arbetar. Bland kvinnor med låg utbildningsnivå saknar mer än en tredjedel jobb. Dessa kvinnor saknar egen inkomst och därmed också möjligheten att fatta självständiga beslut om sitt eget liv. När konjunkturen vänder behöver dessa kvinnor strukturreformer på arbetsmarknaden, inte ineffektiva och dyra arbetsmarknadsinsatser, vilket exemplifieras särskilt väl av extratjänsterna.

Utanförskapet drabbar inte bara kvinnorna själva, utan riskerar också att ärvas av deras barn. Uppgifter från Statistiska centralbyrån (SCB) visar att unga vars föräldrar är arbetslösa löper nästan 70 procent högre risk att hamna utanför arbete och studier.

Risken att inte få gymnasiebehörighet ökar med 40 procent. Att bryta utrikes födda kvinnors utanförskap är därför inte bara viktigt för dessa kvinnors självbestämmande och egenmakt, utan också för deras barns framtida delaktighet i samhället.

2 Hedersförtrycket . På uppdrag av Stockholm, Göteborg och Malmö genomförde Örebro universitet 2018 en studie av det hedersrelaterade våldets omfattning. Kartläggningen, som genomfördes bland niondeklassare, visade att uppemot var femte ungdom lever med hedersrelaterade normer och förtryck.

Att skydda sina invånares frihet från förtryck är det svenska samhällets viktigaste uppgift. Ändå lämnas alltför ofta dessa kvinnor i hemmet, i ett kravlöst bidragsberoende, medan regeringen blundar för hedersförtrycket.

3 Sexualbrotten. Unga kvinnors utsatthet för sexualbrott har ökat med 360 procent de senaste fem åren. Samtidigt visar en studie av Brottsförebyggande rådet (Brå) att bara 5 av 100 våldtäkter klaras upp. Nära 40 procent av unga kvinnor uppger att hon väljer en annan färdväg eller ett annat färdsätt på grund av oro för att utsättas för brott.

Att en stå stor andel av unga kvinnor inte vågar gå ut själva på kvällen i sitt bostadsområde borde leda till omfattande demonstrationer. Ändå höjer få personer på ögonbrynen när regeringen avfärdar problemet med att samtyckeslagstiftningen nu kommit på plats. Sveriges kvinnor behöver en röst som hävdar möjligheten att röra sig fritt på kvällen, utan en överhängande risk att utsättas för de grövsta av brott.

4 Kvinnors ägande. Män arbetar mer än kvinnor, har högre lön än kvinnor, har högre pension än kvinnor och större sparande än kvinnor. Av Sveriges totala fastigheter helägs endast 14 procent av kvinnor, att jämföra med 24 procent av män. Att äga fastigheter är inte bara en fråga om att äga sitt boende, utan också möjlighet att ta lån som kan ge investeringskapital och möjlighet att förverkliga nya affärsidéer. Enligt SCB ökade kvinnors ägande av fastigheter genom införandet av rot-avdraget, eftersom det innebar större möjligheter att göra avdrag för reparationer.

5 Kvinnors arbetsmarknadsdeltagande. Genom jobb och en egen ekonomi kan kvinnor fatta självständiga beslut om sitt eget liv. Trots Sveriges höga sysselsättningsgrad bland kvinnor finns fortfarande potential att öka kvinnors arbetskraftsdeltagande och arbetade timmar, på grund av en hög andel deltidsarbete.

Jämställdheten är inte enbart viktig för dessa kvinnor att bli självständiga. Ökad jämställdhet leder även till ökat välstånd. Om kvinnor i Sverige kulle arbeta i samma utsträckning som män skulle Sveriges bruttonationalprodukt (bnp) öka med över 400 miljarder kronor, visar beräkningar från riksdagens utredningstjänst. Det motsvarar drygt 40 procent av statsbudgeten.

Moderaterna har länge drivit en politik som sätter arbete före bidrag och driver regeringen framför sig vad gäller skärpta straff för våldsbrott och fler poliser. Under Ulf Kristerssons ledarskap har partiet konsekvent lyft kvinnor på ledande positioner och engagerat sig i frågor såsom hedersförtryck och sexuellt våld. Samtidigt finns fog för självkritik.

Moderaterna har inte varit en tillräckligt relevant röst för kvinnor som lever i ofrihet. Det visar inte minst Moderaternas återkommande könsgap i väljarstöd. För att Moderaterna ska kunna bli en starkare röst i jämställdhetsdebatten behöver partiet bedriva ett aktivt internt förnyelsearbete.

Därför släpper Moderatkvinnorna i dag ett bokslut över jämställdheten inom Moderaterna. Vår genomgång av samtliga delar av Moderaternas valresultat, interna och externa organisation visar att vi har en lång resa kvar innan Moderaterna som parti är jämställt.

Nedan följer några exempel från rapporten:
37 procent av Moderaternas medlemmar är kvinnor. Bland nytillkomna medlemmar i år är inte ens en tredjedel kvinnor.
Bara 36 procent av förbundsordförandena är kvinnor och en tredjedel av föreningsordförandena i partiföreningarna.

Bara 40 procent av kommunfullmäktigeledamöterna är kvinnor. Enkom Sverigedemokraterna har lägre andel kvinnor som förtroendevalda företrädare.

Sedan tidigare jämställdhetsbokslut 2009 och 2012 har en hel del blivit bättre, vilket visar att det går. Utvecklingen måste dock accelereras. Sveriges kvinnor behöver en stark röst för ett fritt och jämställt Sverige. Moderaterna ska vara den rösten.

Josefin Malmqvist (M), riksdagsledamot och ordförande för Moderatkvinnorna "

”M:s bidragstak är bra men fler skärpningar behövs”

DN ONSDAG 16 OKTOBER 2019

DN. DEBATT 20191016
Socialdemokraternas bidragspolitik fräter på tillit, sammanhållning och trygghet i det svenska samhället. Moderaternas förslag om bidragstak är bra, men inte tillräckligt. Vi vill därför att partistämman senare i veckan, utöver partistyrelsens förslag, beslutar om en rad skärpningar av bidragspolitiken, skriver 24 M-politiker med Benjamin Dousa (M) i spetsen.

En uppriktig beskrivning av utanförskapet, löften om en tydlig arbetslinje och reformer som fick fler människor i jobb lade grunden för Moderaternas framgångar i valen 2006 och 2010. Drivkrafterna för att arbeta stärktes med sänkt skatt och strama bidrag. Fler fick känna att de stod på egna ben och fler barn fick se sina föräldrar gå till jobbet.

Det finns nu flera förslag som partistämman behöver ställa sig bakom, för att ta krafttag mot det utanförskap som växer i takt med socialbidragen och hindra att bidragskostnader pressar undan välfärden.

Moderatledda kommuner och moderater i opposition har återupptagit arbetet för arbetslinjen. Solnamodellen och Växjölöftet är två exempel på hur tydliga krav på motprestation, nära samarbete med arbetsgivare och individuellt stöd som gör fler anställningsklara sänkt bidragskostnaderna och tagit fler till jobb. I Malmö, Örebro, Gävle och många andra kommuner står en daglig kamp mot Socialdemokraternas bidragslinje. Det är vår uppgift i hela landet.

Socialdemokraternas bidragspolitik fräter på tillit, sammanhållning och trygghet i det svenska samhället. Trots flera år av högkonjunktur har utanförskapet bitit sig fast på höga nivåer, och andelen arbetslösa som bedöms stå långt ifrån jobb är större än någonsin. Bidragen tränger undan pengar till skolan, sjukvården och omsorgen. Bidragen dämpar också arbetsutbudet och håller tillväxten tillbaka. I områden där få jobbar ökar möjligheten för kriminella gäng att växa och ta över.

Även i kommunerna där arbetslinjen är som starkast, syns nu att trycket på socialbidragen ökar.

Bidragspolitiken har skapat ett utanförskap som går i arv och göder otryggheten. Vart fjärde barn som växer upp i en familj som tar emot ekonomiskt bistånd tar själv emot bidraget i vuxen ålder. Forskning visar också att barn till föräldrar i bidragsberoende får sämre resultat i skolan, oftare hoppar av gymnasiet och löper större risk att drabbas av psykisk ohälsa. Sambanden behöver brytas för att samhället ska bli mer rättvist.

Regeringen spår allt högre bidragskostnader med sin egen politik. Om bidragsberoendet skulle ha vuxit proportionerligt med befolkningsutvecklingen skulle ökningen ha varit drygt 3 procent, i stället för 13,3 procent – som regeringen räknar med – till år 2022. När konjunkturen vänder nedåt riskerar stora grupper, särskilt invandrare med kort utbildning och begränsade svenskkunskaper, att fastna i långvarigt utanförskap. Redan nu syns en negativ utveckling för samtliga fyra

centrala mått på arbetsmarknadens tillstånd: arbetskraftsdeltagande, sysselsättning, arbetslöshet och arbetade timmar.

Partistämman behöver därför, utöver partistyrelsens förslag, besluta om följande skärpningar av bidragspolitiken:

1 Nationell restriktivitetsnorm. Varje krona som betalas ut i bidrag knuffar jobb och egen försörjning en krona längre bort.

Försörjningsstödet regleras ytterst i socialtjänstlagen, men lagen tolkas och verkställs av landets kommuner. Frihetsgraderna för socialtjänsten är stor och en del kommuner lägger ekonomiskt stöd utöver den norm som regleras i lag och fastställs av regeringen årligen, exempelvis för kollektivtrafikkort, föreningsmedlemskap eller som i Malmö som ger försörjningsstöd till personer som uppehåller sig illegalt i landet.

Denna möjlighet bör avskaffas och ersättas med en restriktivitetsnorm som ger en enhetlig och restriktiv bidragspolitik i hela landet.

Moderaternas förslag om bidragstak är bra, men inte tillräckligt.

2 Backa bidragshöjningen. Försörjningsstödet utgår från riksnormen, som ska täcka kostnader för livsmedel, kläder och skor, hygien, telefon. Tidigare även för radio- och tv-avgiften. Sedan denna avgift togs bort har dock inte riksnormen justerats ned med motsvarande belopp, trots att det endast är förvärvsarbetare och pensionärer som betalar den nya skatten. I praktiken har därmed Sveriges bidragstagare fått en bidragshöjning. Därför borde riksnormen justeras ned med motsvarande belopp för den förra radio- och tv-avgiften. Det skulle spara över hundra miljoner kronor i bidragskostnader och backa den försvagning av drivkrafterna för att jobba som smögs in i försörjningsstödet vid årsskiftet.

3 Säkerställ barns rätt till mat på bordet och tak över huvudet. Syftet med försörjningsstöd är att människor som annars inte skulle klara sig själva ska få tak över huvudet och kunna leva ett drägligt liv.

Skattebetalarnas pengar riskerar dock att gå till annat än ändamålet som avses i socialtjänstlagen. Senast uppmärksammades detta i Malmö, där förvaltningsrätten ansåg att kommunens försörjningsstöd skulle finansiera en resa inom Indien för två personer som ville anhöriginvandra till Sverige. Det krävs nya redskap som ger kommunerna möjlighet att säkerställa att försörjningsstödet går till det som avses. Ett exempel är att kunna säkerställa att hyran betalas automatiskt. Det är viktigt för att barn i utsatta familjer ska få tillgång till den grundläggande ekonomiska trygghet som ekonomiskt bistånd finns till för att garantera.

4 Nolltolerans mot bidragsfusk. Bidragsfusk hotar förtroendet och finansieringen av välfärdens kärna. 2,5 procent av försörjningsstödet betalas ut till någon som fuskat sig till pengarna, enligt statliga Delegationen för korrekta utbetalningar. För en vanlig svensk kommun rör det sig om miljontals kronor som i stället kunde ha finansierat nya undersköterskor i hemtjänsten eller lärare i skolan. Socialtjänsten bör ha kontroll- och underrättelseplikt vid misstanke om bidragsfusk. Att inte acceptera hembesök bör vara avslagsgrundande för bidragsansökan. Det breda undantag från lagen om underrättelseskyldighet som i dag finns hindrar effektiv samverkan mot bidragsbrott. Bidragsbrott behöver prioriteras av polisen och straffen behöver skärpas.

5 Skärpta och breddade aktivitetskrav. Många riskerar att förlora pengar och fritid på att gå från bidrag till jobb. Den som söker bidrag ska därför söka jobb och delta i praktik, utbildning eller andra åtgärder på heltid som motprestation. Den som söker bidrag och saknar gymnasial utbildning bör som motprestation exempelvis anvisas till utbildning. Effektiva kombinationer av yrkesutbildning och svensk-undervisning kan ge snabbare etablering. Forskning i Sverige och internationella erfarenheter visar att aktivitetskrav och krav på jobb-sökande förkortar tiderna i arbetslöshet och minskar utanförskapet. Fler föräldrar behöver gå till jobbet, så att färre barn växer upp i utsatthet.

Moderaterna är rösten för alla som anstränger sig för sin egen och vår gemensamma framtid. Varje ansträngning ska löna sig och vår uppgift är att vara garanten för det. Att ställa krav är att bry sig. Alla har en plikt att bidra genom arbete och utbildning efter bästa förmåga. Det är en förutsättning för att Sverige ska gå runt.

Bakgrund. Reservationen
MUF har med stöd av flera ledamöter i Moderaternas partistyrelse lagt tilläggsförslag till proposition 4, som ska behandlas på helgens partistämma. Förslagen i korthet:

Införa en restriktivitetsnorm i försörjningsstödet, det vill säga att avskaffa kommuners möjlighet att besluta om generella tillägg utöver riks- och hyresnormen.

Kommuner förbjuds att kompensera för indraget studiestöd på grund av ogiltig frånvaro med höjt försörjningsstöd för att konsekvensen av skolk ska vara densamma oavsett hur vårdnadshavare försörjer sig. Riksnormen för försörjningsstöd minskas med belopp motsvarande radio- och tv-avgiften.

Möjligheten att dra in barnbidrag för nyanlända barn och barn till nyanlända vid ogiltig utebliven närvaro i språkförskola.

Nya redskap som ger kommunerna möjlighet att säkerställa att försörjningsstödet går till det som avses.

Införa en anmälningsplikt för socialtjänsten vid misstanke om bidragsfusk.

Skärpta straff för bidragsbrott, särskilt vid upprepad brottslighet.

Benjamin Dousa (M), förbundsordförande, Moderata ungdomsförbundet;
Alexander Abenius (M), kommunalråd, Lerum;
Johan Abrahamsson (M), förbundsordförande, Västra Götaland;
Linda Allansson Wester (M), kommunalråd, Svedala;
Carl-Oskar Bohlin (M), förbundsordförande, Dalarna;
Niklas Borg (M), kommunalråd, Linköping;
William Elofsson (M), oppositionsråd, Gävle;
Michaela Fletcher (M), kommunalråd, Österåker;
Roger Fredriksson (M), förbundsordförande, Blekinge;
Axel Josefsson (M), kommunalråd, Göteborg;
Anna Jähnke (M), regionråd, Skåne;
Alicja Kapica (M), oppositionsråd, Sundsvall;
Lars-Ingvar Ljungman (M), förbundsordförande, Skåne;
Josefin Malmqvist (M), förbundsordförande, Moderatkvinnorna;
Helena Nanne (M), vice förbundsordförande, MUF;
Oliver Rosengren (M), kommunalråd, Växjö;
Lars Rådén (M), kommunalråd, Solna;
Malin Sjölander (M), förbundsordförande, Kalmar;
Jesper Skalberg Karlsson (M), förbundsordförande, Gotland;
Torbjörn Tegnhammar (M), oppositionsråd, Malmö;
Alexander Torin (M), kommunalråd, Karlstad;
Malin Wengholm (M), regionråd, Jönköping;
Carina Wutzler (M), kommunalråd, Vellinge;
Anders Ågren (M), förbundsordförande, Västerbotten

"M berett att förhandla om kärnkraft med KD, SD och L

DN ONSDAG 16 OKTOBER 2019

Moderatledaren Ulf Kristersson är beredd att lämna energiöverenskommelsen och i stället förhandla med KD, SD och L. Målet är att säkra att Sverige behåller kärnkraften. – Om den gamla överenskommelsen inte löser de problem som vi ser så försöker vi skapa en ny med de partier som också ser behovet av kärnkraft långsiktigt i svensk energi, säger Ulf Kristersson.

På torsdag inleder Moderaterna sin partistämma i Västerås, och en av frågorna som kommer upp till diskussion blir kärnkraftens framtid. Moderaterna meddelade redan i våras att de ifrågasätter den blocköverskridande energiöverenskommelsen från 2016. Inför M-stämman har partistyrelsen ställt sig bakom ett förslag om att M ska verka för att omförhandla, alternativt överge överenskommelsen om denna inte möjliggör fortsatt utveckling av svensk kärnkraft.

– Det stora problemet är att överenskommelsen säger 100 procent förnybart när den borde säga 100 procent fossilfritt. Fråga vilken miljöpartist som helst: det betyder att kärnkraften läggs ned, säger Ulf Kristersson.

För tre år sedan stod Moderaterna bakom formuleringarna i energiöverenskommelsen men har nu ändrat sig.

– Då löste vi problemet genom att undvika effektbeskattningen av kärnkraft och räddade några saker. Vi fick i gång en snabbare produktion av vindkraft. Allt detta var utmärkt men som långsiktig lösning när vi behöver mer el och har effektbrist i delar av landet så svarar inte överenskommelsen på de problem som finns.

Vill partistyrelsen ha stöd från stämman för att lämna energiöverenskommelsen?

– Om den gamla överenskommelsen inte löser de problem som vi ser framför oss så försöker vi skapa en ny med de partier som också ser behovet av kärnkraft långsiktigt i svensk energi. Om inte den etablerade formen för energisamtal vill diskutera de saker som vi tycker är viktiga så fyller inte de samtalen någon funktion längre. Då tar vi upp samtalen med de partier som är intresserade. Moderaterna, Kristdemokraterna, Sverigedemokraterna och Liberalerna tror jag har ganska lätt att hitta överenskommelser om en långsiktig energipolitik i Sverige.

– Ytterst tror jag att S får välja. Vill man vara med på den sida som står för elektrifiering och en pålitlig energi för industrin, eller vill man stå med MP och C och till varje pris lägga ner fungerande svensk kärnkraft.

Om du inte får gehör för era krav är du alltså beredd att sätta dig med andra för att hitta en överenskommelse?

– Absolut. Vi har redan pratat med Liberalerna som länge har slagits för att vi ska ha mer kärnkraft. De är klart intresserade av en sådan lösning.

Behövs ny kärnkraft när Sverige har ett överskott av el redan i dag?

– Vi har ett överskott på årsbasis, det är alldeles riktigt. Men vi har inte överskott på varje plats och hela tiden. Vi har bristsituationer som dels bygger på att vattenkraften produceras i norra Sverige och kärnkraften i söder och att vi har överföringsproblem. Samtidigt lägger vi ned kärnkraft och kraftvärme. Då har vi brist på el där den behövs.

Hur ska ny kärnkraft kunna konkurrera prismässigt med exempelvis vindkraft?

– Första förutsättningen är att politiken säger att vi står bakom den svenska kärnkraften. Det andra är att man måste bestämma sig för att det som kärnkraft och vattenkraft levererar in i systemet, nämligen stabilitet dygnet runt oberoende av väder, måste värdesättas.

Marknaden bedömer att det inte är lönsamt att bygga ny kärnkraft. Behöver staten ge subventioner till ny kärnkraft?

– Vi föreslår inga nya subventioner mer än att staten går in och investerar pengar i ny kärnkraftsforskning. Det trovärdiggör för kärnkraften i framtiden att använda statliga forskningsresurser.

I Frankrike stoppas utbyggnaden av fjärde generationens kärnkraft. I Finland blir notan skyhög och projekten drabbas av förseningar, i Storbritannien krävs statliga prisgarantier långt över marknadspris och flera storföretag som Toshiba och Hitachi drar sig ur.

Vad är det som talar för att Sverige ska kunna bygga ny kärnkraft till marknadsmässigt pris?

– De som är emot kärnkraft pekar alltid på de här exemplen. De som är för kärnkraft pekar alltid på Sydkorea och standardiserade lösningar. Det som måste ske är standardiseringar, varje kärnkraftverk ska inte byggas på en unik modell utan det ska byggas storskaligt och standardiserat så att man får ner kostnaderna.

Moderaterna lämnade gängsamtalen, ni har ändrat er om höghastighetstågen och är kritiska både mot energiöverenskommelsen och samtalen om migration – hur ser du på blocköverskridande överenskommelser?

– Jag är för dem om innehållet är rätt, men att de är destruktiva om innehållet är fel. Det är bara om överenskommelsen löser de problem som vi ser framför oss som den har ett stort värde.

Vad tror du att det ger för bild av M som ett statsbärande parti om ni hoppar av så många överenskommelser?

– Det går inte att göra överenskommelser med Moderaterna om politik som inte löser problemen. Det är inte mer eller mindre krystade samtal eller överenskommelser som ska lägga någon slags slöja över problemen. Jag tror att sakpolitiken är underskattad och sällskapsspelet överskattat.

Vilka partier anser du står närmast M i nuläget?

– Det är uppenbart att i ganska många frågor står vi och KD varandra nära. I många frågor står Liberalerna oss nära och i åtskilliga frågor tycker vi och Sverigedemokraterna likadant.

– Sen tror jag att egentligen skulle Moderaterna och Socialdemokraterna i ett antal stora frågor kunna ta ett gemensamt ansvar. Migration och energi är två sådana urtypiska exempel, men där

det nu är omöjligt att göra upp med dem eftersom de inte ens kan teckna firma för sin egen regering.

Hans Olsson
hans.olsson@dn.se
Fakta. M:s partistämma

Moderaterna håller partistämma i Västerås 17–20 oktober. Drygt 200 ombud är kallade till stämman.

Partiledaren Ulf Kristersson inledningstalar på torsdagen och håller sedan ett linjetal på lördag.

Under fredagen deltar Norges statsminister Erna Solberg, liksom de före detta partiledarna Fredrik Reinfeldt och Anna Kinberg Batra. "

" Ewa Stenberg: De nyskilda Moderaterna vill hellre synas än verka

DN FREDAG 18 OKTOBER 2019

Västerås. Moderaterna försöker hitta sig själva som nyskilda från en borgerlig allians. En effekt är att banden över blockgränsen klipps av. Den moderata närvaron i migrationskommittén och energiuppgörelsen är som en lös mjölktand på en sjuåring.

Förra mandatperioden grälade partiledarna och hotade avsätta ministrar och regering. Men under ytan gjorde de 26 blocköverskridande uppgörelser, flera av dem hade både M och S bland undertecknarna.

De båda statsministerpartierna hade ett intresse av att skapa stabila spelregler på några centrala områden, de ville inte ha tvära kast i till exempel säkerhets- och energipolitiken vid maktskiften.

Efter det att Sverige fick en ny regering i januari är tonläget mer dämpat och sakligt. Nu har Moderaterna siktet satt på valet 2022, hoten om att avsätta regeringen och ta över hörs inte längre.

Men under ytan är det strid i stället för samarbete och de gamla axlarna mellan S och M bryts sönder.

Den traditionella enigheten i försvars- och säkerhetspolitiken har spruckit. Regeringspartierna ville inte förpliktiga sig att betala för det förslag till upprustning som riksdagspartierna hade förhandlat fram i Försvarsberedningen. De fyra borgerliga lämnade den i vredesmod.

Senare gjorde regeringen upp med C och L om försvarets finansiering, men M och KD står utanför.

De samtal om hårdare tag mot gängbrottslighet som Ulf Kristersson tog initiativ till i årets sensommartal hoppade M av innan det blev en uppgörelse. Partiet försäkrade senare att det kommer att rösta för många av regeringsförslagen i riksdagen.

Energiuppgörelsen skakar, Ulf Kristersson har hotat att lämna samarbetet om inte regeringen ändrar skrivningarna om kärnkraften. Den pågående moderatstämman i Västerås väntas lägga ytterligare tryck bakom hotet.

M tvekade i juni att sätta sig i den parlamentariskt tillsatta migrationsutredningen. Sannolikheten för att Moderaterna blir kvar till en slutuppgörelse där är lika hög som den för att en lös mjölktand fastnar igen på en sjuåring.

”Om regeringen vill ha stöd för sin politik så får den inte det av oss”, säger Ulf Kristersson till DN om Moderaternas deltagande i den parlamentariskt tillsatta migrationsutredningen.

Partiet är på väg mot en tydlig oppositionsroll, med en tumregel från Gösta Bohmans 1970-talsmoderater: Tyck tvärtom mot huvudfienden S, håll inte med.

Efter åtta framgångsrika år med Fredrik Reinfeldt och hans borgerliga allians har M haft en lång och smärtsam uppgörelse med arvet. Nu är Alliansen död och partiet söker en egen identitet som nyskilt.

EU-valet blev en valframgång för första gången sedan 2010. I valanalysen som just kommit dras slutsatser om varför: ”Moderaterna behöver särskilja sig från alla andra partier, inte minst andra partier till höger om mitten i svensk politik.”

Frigöra sig från koalitionen, påvisa det unikt moderata, det är Moderaternas nygamla strategi. På kuppen ryker den blocköverskridande länken mellan S och M.

Ewa Stenberg
ewa.stenberg@dn.se "

"Ewa Stenberg: Här går gränsen för partiets hårda tag

DN LÖRDAG 19 OKTOBER 2019

Västerås. Moderaterna vill ta ledningen när svensk kriminalpolitik skärps. Partiet arbetar för visitationszoner, ökad kameraövervakning, mer topsning och möjlighet att vittna anonymt. Men det finns en gräns för de hårda tagen också för M.

Sverige är ett av de länder i EU där flest dör av skjutvapenvåld. Skjutningar och sprängningar har ökat de senaste åren, många kopplade till kriminella gäng.

Det har lett till oro hos väljarna och politiska kursändringar hos alla partier. Förslag som tidigare har ansetts rättsosäkra eller integritetskränkande har omvärderats.

Moderaterna vill vara det ledande partiet för lag och ordning, men utmanas allt mer av Sverigedemokraterna. På M-stämman här i Västerås gjordes flera kursändringar för att effektivare kunna bekämpa brottsligheten.

Partiet vill pröva ett system med anonyma vittnen i rättegångar. Polisen ska få möjlighet att visitera personer utan konkret brottsmisstanke i särskilda zoner, efter beslut av åklagare. Polisen ska också få topsa misstänkta, också när det handlar om brott som inte ger fängelse.
Förslagen hade varit mycket kontroversiella för tio år sedan, men på M-stämman i Västerås är det få som ifrågasätter dem. Regionrådet Stefan Olsson från Uppsala varnade för anonyma vittnen och sade att det kan leda till sämre domar och att färre kan dömas. Han sade att ingen ledande jurist stöder förslaget.

Henrik Dalgard från Östergötland argumenterade mot visitationszoner och sade att de leder till diskriminering. Han varnade ombuden för att alltid välja trygghet framför frihet.

Men stämman ställde sig bakom förslagen om skärpningar och lade till att sänkt straffbarhetsålder för barn ska utredas. I dag är den 15 år.

Det finns en gräns också för hur hårt Moderaterna vill gå fram i brottsbekämpningen. Stämman röstade ner ett förslag om att polisen ska få provocera fram brott för att samla bevis mot misstänkta. Och även om partiet vill ge polisen större möjligheter att använda dnaprover går gränsen vid PKU-registret (där blodprover från nyfödda barn finns).

Moderaterna vill förändra de så kallade straffrabatterna, som gör att en gärningsman som begår många brott inte döms till den sammanlagda strafftiden för alla brott. Men M vill inte avskaffa systemet. Det skulle kunna leda till att en tjuv som begått väldigt många stölder kan dömas hårdare än en mördare.

Både regeringen och oppositionen till höger vill ge polisen möjlighet att oftare använda kameraövervakning. Om den kombineras med ansiktsigenkänningsprogram kan det bli mycket kontroversiellt. Här är ingen gräns dragen.
Väljarnas krav på effektivare brottsbekämpning och partiernas konkurrens kommer att leda till nya krav och nya svåra avvägningar mellan integritet och effektivitet. Men till skillnad från när FRA-lagen debatterades 2008 är det få politiker som vill prioritera integriteten. Pendeln slår fort åt andra hållet. Så länge skjutningarna fortsätter är det inte sannolikt att den svänger tillbaka.

Ewa Stenberg
ewa.stenberg@dn.se "

" Ewa Stenberg: Kristersson tar partiet ett steg högerut

DN SÖNDAG 20 OKTOBER 2019

Moderaterna tar ännu ett kliv högerut och försöker återta rollen som oppositionsledare. Partiet ska nu försöka driva igenom skärpta strafflagar genom att runda regeringen. Det är samtidigt ett sätt att pröva ett samarbete i riksdagen med bland andra SD.

Så här kan vi inte ha det. Det här är inte mitt Sverige. Det här är inte vårt Sverige! ” Ulf Kristersson beskriver i sitt stora tal på M-stämman hur kriminalitet och otrygghet utgör ett större hot än vad någon nu aktiv politiker har upplevt. Han försöker ta ut kursen som oppositions-ledare och lova förändring i ett läge när de gamla politiska naturlagarna har upphört att gälla.

Den socialdemokratiskt ledda regeringen har nyligen lagt fram förslag om slopad värnskatt och privatiseringar av arbetsförmedlingens uppgifter. Sverigedemokraterna har växt om Moderaterna i opinionsmätningarna och närmar sig Socialdemokraterna.

Det återstår en hel del för att Moderaterna ska nå Kristerssons mål att bli den självklara regeringsbildaren 2022.

Efter tre dagars partistämma har M tagit ett kliv till åt höger, genom att anta nya förslag om sänkta bidrag, nya skattesänkningar, nedskärningar av public service och ett mål för kraftigt minskad invandring. Partiet ska prioritera kärnkraft, skärpta straff och stramare migrationspolitik vid sidan av den ekonomiska politiken.

Moderaterna ska också försöka tillämpa en omtvistad metod för att visa handlingskraft i riksdagen. Det ska försöka driva fram de hårdare lagar mot brott och för minskat flyktingmottagande genom att runda regeringskansliet i lagstiftningsprocessen.

Ulf Kristersson har tre lagskärpningar överst på dagordningen. En av dem rör att unga brottslingar mellan 18 och 20 år ska dömas lika hårt som vuxna. Det finns en färdig utredning som har gått på remiss. Den drog slutsatsen ”att det inte finns något empiriskt, eller erfarenhetsbaserat, stöd för skärpta påföljder för unga lagöverträdare.”

Det är tveksamt om det finns stöd för förslagen i riksdagen. M hoppas kunna få med sig Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna och Liberalerna. Men det räcker inte till majoritet i kammaren, om inte någon ledamot är frånvarande, trycker fel eller röstar mot partilinjen. Men genom att försöka bygga upp samarbeten kring några frågor kan Moderaterna ta ledningen för något som kan visa sig fungera också som regeringsunderlag.

På partistämman diskuterades knappt frågan om regeringssamarbeten. Den sköts på framtiden efter ett enda debattinlägg om att tillåta samstyre med SD.

Men när partiet kommer närmare valet måste en statsministerkandidat kunna svara på hur han eller hon vill regera landet. Ulf Kristerssons agerar efter den engelska maximen: ”Don’t tell them, show them”.

Ewa Stenberg
ewa.stenberg@dn.se

" M hotar att hoppa av energiuppgörelsen

DN SÖNDAG 20 OKTOBER 2019

Västerås. Moderaterna hotar med att lämna den blocköverskridande energiöverenskommelsen redan vid årsskiftet om de övriga partierna inte öppnar för att behålla kärnkraften. – Årsskiftet är en rimlig deadline för detta, säger M-ledaren Ulf Kristersson.

Under lördagen beslutade Moderaternas partistämma i Västerås att M ska verka för att ”omförhandla alternativt överge energiöverenskommelsen om denna inte möjliggör fortsatt utveckling av svensk kärnkraft”.

Moderaterna kommer redan under de närmaste månaderna att redovisa sina krav för partierna som ingår i den blocköverskridande energiöverenskommelsen. M-ledaren Ulf Kristersson understryker att ett krav för fortsatt samarbete är att partierna bakom överenskommelsen ”med tydlighet” ska garantera kärnkraftens framtid.

– Om de gör det så är vi gärna med och då tycker vi också att Sverigedemokraterna och Liberalerna bör tas in i de samtalen, för de vill ju också ha kvar kärnkraft. Men tänker energisamtalen bara syssla med det som de gör nu, då tänker vi söka en ny överenskommelse med de partier som vill ha kärnkraft. Årsskiftet är en rimlig deadline för detta, säger Ulf Kristersson.

Tidigare i veckan avvisade energiminister Anders Ygeman tankarna på att göra några förändringar av de bärande delarna i energiöverenskommelsen.

Energipolitiken är en av tre huvudfrågor som M pekar ut som prioriterade när partiet vill öka trycket på regeringen. De övriga är invandringspolitiken och kriminalpolitiken.

Enligt M-ledaren ska Moderaterna verka för att ta fram egna lagförslag i en rad frågor. Sedan tidigare driver M en skärpning av straffen för mord och nu lägger man till två ytterligare: tillträdesförbud till butiker, bibliotek och badanläggningar samt slopad ungdomsrabatt för dem mellan 18 och 20 år.

– Vi har ett nytt läge i svensk politik och då måste ett oppositionsparti arbeta därefter, säger Ulf Kristersson.

Att riksdagen lägger fram egna lagförslag är ovanligt. Enligt Ulf Kristersson utgår M från att beredningskravet i grundlagen gäller och ska uppfyllas på alla vis.

– Det finns förslag som är färdigberedda men regeringen har inte velat lägga fram dem, säger Kristersson.

Ett sådant är förslaget om slopad ungdomsrabatt. Det finns ett utredningsförslag med färdigt utkast till lagstiftning men utredaren är själv skeptisk till nyttan av förslaget. Hon konstaterar att det inte finns någon forskning som stödjer att längre straff för unga minskar brottsligheten.

– Man kan tycka olika i detta och jag har respekt för det. Jag tror att det finns ett behov av att markera tydligt och tidigt för ungdomar, inte minst när de begår mindre grova brott, säger Ulf Kristersson.

Det är också oklart om M kommer att vinna stöd i riksdagen för sina förslag eftersom det kräver att både Liberalerna och Centern stödjer dem.

– Jag har slutat att gissa vad andra partier tycker och tänker. Vi lägger fram de förslag som vi tycker är bra, sen får andra partier ta ställning till om de uppskattar de förslagen, säger Ulf Kristersson.

Under lördagen omvaldes Kristersson till partiledare de kommande fyra åren. Några motkandidater fanns inte, vilket också gällde för nyvalen av förste vice ordförande, Elisabeth Svantesson och Anna Tenje som andra vice ordförande.

I sitt tal till partistämman anklagade Ulf Kristersson regeringen för att driva en politik baserad på kafferep.

– Den här regeringen är politikens posörer. Manifestationer och samtal, kommissioner och kommittéer. Allt för att slippa samla ihop sig och fatta beslut. Och när mazarinerna tar slut, så presenterar regeringen så otillräckliga förslag att varken Moderaterna, Kristdemokraterna, Liberalerna eller Sverigedemokraterna kan ställa sig bakom dem.

– Vi kommer göra allt vi kan under resten av den här mandatperioden för att söka majoriteter i riksdagen som löser Sveriges problem. Men ytterst är det väljarna som bestämmer. Vi är samlingspartiet. Och efter nästa val vill jag att vi samlar det konstruktiva, pragmatiska och prestigelösa Sverige till en ny kurs för vårt land, avslutade Ulf Kristersson.

Hans Olsson
hans.olsson@dn.se

Från www.krisdekokraterna.se 1 oktober 2019

Ett Sverige att lita på – KD:s budgetmotion 2020

Ebba Busch Thor och Jakob Forssmed presenterade idag Kristdemokraternas budgetmotion 2020: Ett Sverige att lita på – trygghet och välfärd i fokus.

Kristdemokraternas förslag till statsbudget innehåller stora resurstillskott till vård, omsorg, socialtjänst och rättsväsende för att säkra välfärd och trygghet för alla.

KD genomför strukturellt riktiga reformer för att rusta Sverige för sämre tider. Kristdemokraterna avsätter nästan nio miljarder kronor mer än regeringen på välfärd och trygghet. Dessutom lägger Kristdemokraterna långt mer än regeringen på rättsväsendet, ökar möjligheterna för dem som bor i glesbygd att få tillgång till den samhällsservice de har rätt att vänta sig.

– Kristdemokraterna vill ha breda skattelättnader för alla. Till skillnad från januaripartierna prioriterar vi låg- och medelinkomsttagare framför en smal grupp höginkomsttagare, säger Jakob Forssmed.

– -Vårdköerna är ett fortsatt sorgebarn. Idag är det 123 000 personer som har fått vänta olagligt länge för att få specialistvård eller operation. Därför vill vi uppgradera patientlagen och kapa köerna, säger Ebba Busch Thor.

Budgetmotionen i sin helhet

Press-PM

Kortversion av budgetmotionen

Kortversion av budgetmotionen

VÄLFÄRDS- OCH TRYGGHETSPAKET 8,9 MILJARDER KRONOR

Sociala insatser mot kriminalitet: 1000 miljoner kronor
Arbetet med att bekämpa brottslighet måste göras genom skärpta straff och ett utbyggt rätts- väsende, men också genom förebyggande sociala insatser. Kristdemokraterna föreslår därför en större satsning på att komma åt gängkriminella och stoppa unga från att hamna i kriminalitet.

n Psykiatriambulanser

n Reformerad socialtjänst

n Stöd till utbyggnaden av fler familjehem och för- bättrad kontroll av de som vill bli ett familjehem

n Kompetens- och metodutveckling för arbete med unga gängkriminella hos Statens intitutionsstyrelse

n Förstärkning av kriminalvården för insatser för unga kriminella. Bättre utslussning av unga kriminella genom bla ökad användning av individanpas- sade åtgärdsprogram

n Stöd till civilsamhällets insatser i utsatta områden

Rättsväsende: 890 miljoner kronor
Kristdemokraterna vill se en förstärkning av hela rättsväsendet. I M/KD-budgeten gjordes stora tillskott på 2 miljarder kr 2019 och tillskottet utö- kades för 2020. Därutöver gör vi nu förstärkning- ar av hela rättsväsendet med 0,9 miljarder kr.

n Resurstillskott till domstolar

n Domstolsutbyggnad

n GW-modellen: Lönesatsning för att locka tillbaka pensionerade utredare

n Förstärkning av kriminalvården och utökat upp- drag med utslussning av unga kriminella

n Fortsatt satsning på högre polislöner

Äldreomsorg: 3400 miljoner kronor
n Förbättrade villkor för personalen inom äldre- omsorgen

n Återinför Omvårdnadslyftet n Äldreboendemiljard

n Nationell demensplan

n Måltidslyft

n Äldresamtal

n Gemenskapsfrämjande aktiviteter

Vård och Sjukvård: 1613 miljoner kronor
M/KD-budgeten gav stora tillskott till vård och sjukvård. Bland annat infördes nya kömiljar- der, en primärvårdssatsning och kommuner och landsting fick ca 5 miljarder kr mer till sjukvård, vård och omsorg. Denna satsning utökas också 2020. Nu föreslår Kristdemokraterna fler satsningar.
n Satsning på fler vårdplatser sjukhusvård

n Stimulansmedel till att uppgradera patientlagen n Nya nationella standarder för E-hälsa

n Förbättrad LSS

n Förlossningssatsning

n Förstärkning av Inspektionen för vård och omsorg n Stöd till mer vård i glesbygd

n Fler utbildningsplatser för vårdyrken

n Tillskott till Elevhälsan

n Geriatriskt centrum och utbildning inom geriatrik

GLESBYGDSPAKET
2,4 MILJARDER KRONOR
Kristdemokraterna stärker glesbygd och lands- bygd genom ett brett paket av åtgärder för jord- brukare, skogsägare, jägare och invånare i kom- muner där service och infrastruktur försämrats.

Jordbruk/skog: 315 miljoner kronor
n Sänkt skatt diesel jordbruket (1 kr/l)

n Stöd till ursprungsmärkning och upphandling

n Utökning av stödet till strukturkalkning

n Stöd till biojetproduktion

n Större satsning än regeringen på bekämpning av skogsskador

Infrastruktur: 1940 miljoner kronor

n Ytterligare medel till nya servicekontor

n Reseavdragshöjning

n Utökad laddinfrastruktur för bilar och laddinfra- struktur för lastbilar
n Ytterligare satsning bredband

n Ökad säkerhet järnvägsstationer och ett utökat statligt stöd till enskilda vägar

n Patientnära hotell där det är långa avstånd n Satsning på sjukvård i glesbygd

n Fler domstolar i landet

n Återinför beredskapspolis för ökad trygghet

Alla och företagande: 140 miljoner kronor
n Vildsvinspaket – trikintest, test för radioaktivitet, möjlighet för jägare att sälja kött till butiker, res- tauranger osv, ersättning för jaktlag som uppfyller sin kvot som länsstyrelsen fördelar

n Stöd för ägarskiften

n Ytterligare medel dagligvarubutiker på landsbygd

n Utöka startstödet för unga jordbrukare och mins- kat regelkrångel

CIVILSAMHÄLLESPAKET
1,5 MILJARDER KRONOR
För att stärka civilsamhället presenterar Krist- demokraterna tillskott till föreningslivet, stimu- lansmedel för samarbete med det offentliga samt skattesänkningar för att underlätta föreningsar- betet.
n Fritidskort till alla barn mellan års- kurs 2 och 9

n Bostad först

n Höjt tak till 3000 kr i gåvoskatte-
avdraget

n Stöd till idrottsrörelsen

n Skattefritt funktionärsarbete i ideella föreningar upp till ett halvt prisbasbelopp

n Borttagen reklamskatt för ideella föreningar

SKATTEPAKET
8,8 MILJARDER SÄNKT SKATT
Kristdemokraterna prioriterar breda löntagar- grupper, samt pensionärer, i svaret på regeringen och januaripartiernas budgetproposition för 2020. I vårt skatteförslag sänks skatten för alla med löneinkomst, pensionsinkomst och/eller bidrags- och försäkringsinkomster.

Skattesänkningar
n Bred skattesänkning för alla

n Höjd brytpunkt för statlig inkomstskatt

n Extra förhöjt jobbskatteavdrag för de över 69 år

n Dubbelt jobbskatteavdrag för långtidsarbetslö- sa, nyanlända och unga inom gruppen som har arbetsmarknadspolitiska åtgärder

n Riktat jobbskatteavdrag för föräldrar

Vissa skattehöjningar

n Höjd moms 1 procent

n Sänkt ränteavdrag 1 procentenhet per år och sänkt tak till 75 000 kr

n Nej till borttagen värnskatt n Nej till ingångsavdrag

LÄS VÅR BUDGET I SIN HELHET PÅ
www.kd.nu/budgetmotion2020

Vår budget är en budget för ett Sverige att lita på. Tittar man på sista raden så lägger vi 8,9 miljarder kronor mer än regeringen på välfärd- och trygghet; 2,4 miljarder kronor mer för att stärka gles och landsbygd; 1,5 miljarder kronor till civilsamhället. Därutöver sänker vi skatter för 8,8 miljarder kronor för breda löntagargrupper och pensionärer. Inte bara bara för de som tjänar mest.

ETT SVERIGE ATT LITA PÅ TRYGGHET OCH VÄLFÄRD I FOKUS

Sverige är ett land med stora möjligheter, men vi har också omfattande samhällsproblem som växer i styrka. Antalet skjutningar med dödlig utgång har mer än fördubblats de senaste åren. 123 000 sjuka människor har stått i kö olagligt länge för ett första vårdbesök eller en operation. Många äldre får inte plats på äldreboende och personalen vittnar om arbetsvillkor som är orsakar ohälsa och skadar omsorgen om de äldre.

Vid sidan om sådana uppenbara problem finns också långvariga och mer lågintensiva. Var sjunde person över 85 år lever socialt isolerad i ensamhet. Den fysiska inaktiviteten bland barn och unga ökar och orsakar problem på kort och lång sikt, samtidigt som den psykiska ohälsan växt kraftigt de senaste decennierna.

Dessutom dras samhället isär på olika sätt – när de som är utomeuropeiskt födda eller saknar gymnasieutbildning har svårt att få jobb medan de flesta andra tillhör en arbetsgemenskap. När de som bor i glesbygd inte upplever att samhällets grundservice finns på plats när den behövs. När 44 000 barn växer upp i familjer som under långa perioder inte har råd att betala de mest nödvändiga utgifterna.

Många av dessa problem behöver lösas ute i kommunerna och regionerna. Men många kommuner går redan på knäna. De möter en demografisk chock när de ställs inför att antalet personer över 80 år ökar med 36 procent under denna och nästa mandatperiod, samtidigt som de åldersgrupper som jobbar växer mycket långsammare. Till 2026 behövs 26 000 nya äldreboendeplatser och 200 000 personer

behöver rekryteras till välfärden, utöver de 300 000 pensionsavgångar som måste ersättas. Därutöver har kommuner som tagit ett långt större ansvar än andra för flyktingar fått ökade kostnader.

Samtidigt går svensk ekonomi in i en avmattningsfas och ett antal osäkerhetsfaktorer riskerar att både snabba på och fördjupa en konjunkturnedgång.

I detta läge håller inte en spretig överenskommelse som styrroder. Den icke-agenda som januaripartierna nu driver riskerar att dra isär samhället ytterligare, när reformer och budgetposter drar åt olika håll och ibland till och med motverkar varandra. Dessutom tar nu reformer med lägre angelägenhetsgrad tid, kraft och resurser. Januaripartierna klarar inte av att prioritera välfärd och trygghet. Deras överens-kommelse ser mer till de partiinterna behoven än till Sveriges behov.

Nu behövs en tydlig politisk inriktning för Sverige som lägger det mindre angelägna åt sidan. Bara så kommer vi hitta den politiska orken att genomföra de strukturellt riktiga reformer som möter alla de problem samhället står inför.

Kristdemokraternas vision är samhällsgemenskap. Mellan stad och land, mellan de som har mycket och de som har lite, mellan de som är födda här och de som kommit hit senare i livet. Vi vill se ett välfärdslöfte att lita på, där vården och omsorgen finns där för den som behöver och där vi alla kan gå trygga på gator och torg, oavsett var vi bor. Där vi ger barn och unga goda uppväxtvillkor och där äldre inte lämnas till ensamhet och isolering.

Ett samhälle som är större än staten, men som inte heller bärs upp bara av den enskilde. Som har sin bärkraft i gemenskaperna – i familjerna, föreningarna, församlingarna. Där vi ser företag som grunden för vårt välstånd och där civilsamhället är en kraft som räknas med i att möta de stora samhällsproblemen.

Vårt förslag till statsbudget innehåller därför stora resurstillskott till vård, omsorg, socialtjänst och rättsväsende för att säkra välfärd och trygghet för alla. Vi genomför strukturellt riktiga reformer för att rusta Sverige för sämre tider.

Vi ser krisen i kommunerna. Utöver särskilda satsningar på fler vård- och boendeplatser och bättre villkor för välfärdens personal föreslår vi att kommunsektorn får ytterligare generella tillskott och vi föreslår jobbreformer som på sikt förbättrar kommunernas ekonomi.

Vi lägger långt mer än regeringen på rättsväsendets myndigheter och genomför flera förslag för att stoppa rekryteringen av unga till kriminalitet. Vi har en rad förslag på hur vi ökar möjligheterna för de som bor i glesbygd att få tillgång till den samhällsservice de har rätt att vänta sig. Och våra skattesänkningar görs inte bara för de knappt fem procent med högst inkomster, utan för alla.

Vi vill skapa fler jobb för de som står utan, genom skattereformer som gör det mer lönsamt att arbeta och får fler jobb att växa fram. Vi vill lösa kompetensbristen genom drivkrafter som får de som orkar och vill att jobba ett par år extra och som får unga att utbilda sig och snabbare komma i jobb. Vi vill se sänkta marginalskatter så att fler finner det mödan värt att utbilda sig och göra karriär, inte minst inom välfärds-yrkena. Och att kraftfulla reformer genomförs på bostadsmarknaden så att fler kan flytta till den plats där utbildningen eller jobbet finns.

Samtidigt som vi genomför reformer för att lösa problem här och nu lägger vi fokus på förebyggande åtgärder som ökar människors livskvalitet, men också avlastar välfärdens verksamheter. Genom att barn rör sig mer, genom att äldre snabbare får flytta till ett boende med gemenskapsmöjligheter, genom att utbilda mer vårdpersonal och genom att sätta in insatser för unga i riskzonen innan de fastnar i kriminalitet.

Regeringens förslag till budget har inte tillräckligt fokus på verkligheten och problemen inom välfärden och tryggheten. Den saknar också de reformer som krävs för att stärka de gemenskaper som är grunden för ett gott samhälle. Den löser inte de problem som människor möter i sin vardag. Vårt alternativ har ett annat fokus – vi sätter välfärd och trygghet före annat. Och vi vill genomföra reformer som stärker samhällsgemenskapen. Det är vad Sverige behöver nu.

Innehåll

Ett Sverige att lita på – trygghet och välfärd 1
Bedömning av det ekonomiska läget 5
Kristdemokraternas ekonomiska politik 9
Kommunernas stora utmaningar 15
Fler jobb och mer företagande 16
Skattesänkningar för alla – mer till de som jobbar 34
Stärk familjerna 39
En hälso- och sjukvård som klarar behoven 44
Åtgärder för att återupprätta intentionen med LSS 53
Att åldras i trygghet och värdighet 57
Ett fungerande rättsväsende 70
Sociala insatser mot gängkriminalitet 76
En skola där ingen lämnas efter 82
Reformer för fler bostäder 88
Försvaret behöver stärkas 104
En förbättrad migrations- och integrationspolitik 106
Det civila samhället 112
En landsbygd med självförtroende 117
Politiskt ansvar för miljön och klimatet 122
Viktiga infrastruktursatsningar för hela Sverige 126
Sammanhållning över gränserna 128
Finansiering 131

Från https://www.vansterpartiet.se 3 0ktober 2019

Vänsterpartiet lägger fram en jämlikhetsplan. Budgetmotion för 2020

Vi vill att Sverige ska bli världens mest jämlika land igen. I vår budgetmotion – En plan för jämlikhet och grön omställning – lägger vi fram en omfattande plan med reformer på 44 miljarder kronor mer än regeringen, som ska stärka välfärden, minska ojämlikheten och möta klimatkrisen.

Under de senaste decennierna har ojämlikheten i samhället ökat. Samtidigt har skattesystemets omfördelning kraftigt försämrats. Den relativa fattigdomen har fördubblats på mindre än tio år. Samtidigt har den ekonomiska eliten fått det allt bättre i Sverige.

– I det läget lägger Socialdemokraterna tillsammans med C och L fram en budget som främst gynnar rika män, på välfärdens bekostnad, säger Ulla Andersson, ekonomisk-politisk talesperson.

Vänsterpartiet har andra prioriteringar. Därför lägger vi fram en plan med reformer för att öka jämlikheten i samhället.

– Vi vet att ekonomisk jämlikhet är bra för ett lands utveckling. I jämlika samhällen är hälsan bättre, tryggheten större, den ekonomiska tillväxten högre. Även skolresultat och kreativitet påverkas positivt och jämställdheten mellan kvinnor och män har kommit längre.

Viktiga reformer i Vänsterpartiets plan för jämlikhet och grön omställning:

Vi vill höja de generella statsbidragen till kommunsektorn med 20 miljarder kronor per år fram till 2022.

Vi föreslår en långsiktig utbildningsreform för att klara behovet av personalförsörjning i välfärden. Satsningen är på 50 miljarder kronor över 10 år och räcker till att utbilda ca 30 000 undersköterskor, lärare och sjuksköterskor, socionomer m.m.

Vänsterpartiet fortsätter satsa på förbättrad arbetsmiljö, kompetensutveckling och förbättrade arbetsvillkor inom hälso- och sjukvården. Vi avsätter 2 miljarder kronor per år för detta ändamål. Vi stärker stödet till sjukvård i glesbygd med 1 miljard kronor. Det gynnar 11 regioner bla Norrbotten som får 370 miljoner kronor.

Vi vill höja garantipensionen med 1000 kronor. Satsningen kostar 3,6 miljarder kronor.

Vi höjer garantinivån i sjukersättningen med drygt 1100 kr/mån. Satsningen kostar 2,1 miljarder kronor.

Vi genomför en kraftig höjning av taket i A-kassan till 1400 kr. Satsningen kostar 2,1 miljarder kronor.

Inom förskolan är barngrupperna fortfarande för stora. För att motverka denna utveckling tillför Vänsterpartiet 2 miljarder kronor per år i en särskild personalsatsning riktad mot förskola och fritidshem. Vänsterpartiet presenterar ett klimatpaket med satsningar för att göra Sverige bättre rustat för att hantera klimatomställningen. Till exempel

ska offentliga byggnader som skolor och sjukhus få möjlighet att installera sol- och vindkraft. Sammanlagt landar klimatpaketet på 10 miljarder kronor det första året.

Vänsterpartiet vill se en ökad beskattning av kapital, bl.a. genom förmögenhetsskatt och arvsbeskattning, och en ökad progressivitet gällande inkomstskatten. Samtidigt sänker vi skatten för de som tjänar upp till 30 000 kronor per månad med ca 250 kr /mån.

– Ladda ned V:s höstbudgetmotion för 2020 här…

– Ladda ned Powerpoint för budgetpresentationen här…

– Se Ulla Anderssons pressträff här…

Uppdaterades: 03 okt 2019
Sidansvarig: Tommy Gabrielsson

Partimotion V Motion till riksdagen / av Jonas Sjöstedt m.fl. (V)
En plan för jämlikhet och grön omställning

1 Sammanfattning

Vänsterpartiet tar i denna budgetmotion – En plan för jämlikhet och grön omställning – ett helhetsgrepp om de växande klyftorna. Vi vill att Sverige åter ska bli världens mest jämlika land. Vi vet att ekonomisk jämlikhet är bra för ett lands utveckling. I jämlika samhällen är hälsan bättre, tryggheten större, den ekonomiska tillväxten högre. Även skolresultat och kreativitet påverkas positivt och jämställdheten mellan kvinnor och män har kommit längre.

Under de senaste decennierna har ojämlikheten i samhället ökat. Samtidigt har skattesystemets omfördelning kraftigt försämrats. Den relativa fattigdomen har fördubblats på mindre än tio år. Samtidigt har den ekonomiska eliten fått det allt bättre i Sverige.

I det läget lägger regeringen fram en budget som främst gynnar rika män, på välfärdens bekostnad. Personer med inkomster på över kronor i månaden får sänkt skatt i och med att värnskatten tas bort nästa år. De nödvändiga satsningarna på välfärden uteblir, trots att det runtom i Sverige kommer larmrapporter om stora nedskärningar inom skolan, barnpsykiatrin, äldreomsorgen och sjukvården. Vänsterpartiet har andra prioriteringar. Därför lägger vi fram en plan med reformer för att öka jämlikheten i samhället.

Vänsterpartiet vill satsa på den generella välfärden, satsningar som är centrala för ett jämlikare samhälle. Vi vill höja de generella statsbidragen till kommunsektorn med miljarder kronor fram till . Vi föreslår en långsiktig utbildningsreform för att klara behovet av personalförsörjning i välfärden. Satsningen är på miljarder kronor över år och räcker till att utbilda ca undersköterskor, lärare och sjuksköterskor, socionomer m.m.

Vänsterpartiet fortsätter satsa på förbättrad arbetsmiljö, kompetensutveckling och förbättrade arbetsvillkor inom hälso- och sjukvården. Vi avsätter miljarder kronor per år för detta ändamål. Vänsterpartiet föreslår att ett särskilt stöd om miljard kronor årligen införs för att stärka hälso- och sjukvården i glest befolkade regioner, för att kompensera för de högra vårdkostnaderna i dessa delar av landet.

Äldreomsorgen har under lång tid varit eftersatt. För att vända trenden avsätter Vänsterpartiet , miljarder kronor per år för ett särskilt äldreomsorgspaket som innehåller pengar för personaltäthet och fortbildning, samt resurser till äldreboenden och avgiftsfria trygghetslarm. Den psykiatriska vården behöver stärkas över hela linjen.

Vänsterpartiet anslår , miljarder kronor per år för att stärka upp såväl den öppna som slutna vården samt för att stärka upp barn- och ungdomspsykiatrin.

Tänderna är en del av kroppen. Vänsterpartiet vill att man ska kunna gå till tandläkaren oavsett om man har hög eller låg inkomst. Det ska inte synas i munnen hur mycket pengar man tjänar. Vi vill därför införa ett kraftigare högkostnadsskydd i tandvården. Förslaget innebär att alla kostnader över kronor under en tolvmånadersperiod subventioneras fullt ut.

Ingen äldre ska behöva stå inför valet att betala räkningarna eller köpa astmamedicin. Vi vill ha en välfärd att lita på och då ska äldre få den medicin de behöver oavsett hur deras ekonomi ser ut. Vänsterpartiet föreslår därför att avgiftsfria läkemedel införs för alla personer över år. Reformen beräknas kosta ca miljard kronor per år.

Inom förskolan är barngrupperna fortfarande för stora. För att motverka denna utveckling tillför Vänsterpartiet miljarder kronor per år i en särskild personalsatsning riktad mot förskolan. Vi vill också fortsätta satsningen på avgiftsfri simundervisning för sexåringar och införa ett stöd till sommarlovsaktiviteter för barn som lever med ekonomisk utsatthet.

I dag har Sverige ett skattesystem som är riggat för de rikaste. Vänsterpartiet vill använda skattesystemet för att omfördela resurserna och förändra maktförhållandena i samhället. Det vi gemensamt producerar, bygger upp och investerar ska komma alla till del. Inte bara några få. Det är bara tillsammans vi kan lösa de akuta utmaningar vi står inför. Därför föreslår Vänsterpartiet i denna motion ökad beskattning av kapital, bl.a. genom förmögenhetsskatt och arvsbeskattning, och en ökad progressivitet gällande inkomstskatten.

De ekonomiska klyftorna i Sverige behöver minska. Trygghetssystemen ska fånga upp oss när vi behöver det. Därför lägger Vänsterpartiet förslag på stärkt a-kassa, höjd garantipension och höjd garantinivå i sjukersättningen.

Dagens a-kassa täcker få arbetslösa och försäkrar endast låga löner. Under förra mandatperioden genomförde Vänsterpartiet och regeringen vissa förbättringar av arbetslöshetsförsäkringen.

Förändringarna var viktiga och nödvändiga. Nu är det dags för nästa steg. Vänsterpartiets mål är att procent av löntagarna ska få procent av sin tidigare lön vid arbetslöshet. Vi vill därför höja den högsta dagpenningen och grundbeloppet (tak och golv), indexera ersättningsbeloppen till löneutvecklingen, höja ersättningsnivån till procent för hela ersättningsperioden samt för tid med aktivitetsstöd och förbättra kvalificerings- och ersättningsvillkoren. Reformerna ska ske successivt. Som ett första steg föreslår vi att den högsta dagpenningen i den inkomstrelaterade arbetsförsäkringen höjs till kronor och börjar gälla för hela ersättningsperioden. Grundbeloppet höjs i vårt förslag till kronor.

Pensionärer med garantipension har haft en genomsnittlig real inkomstökning på , procent i jämförelse med , procent för förvärvsarbetare sedan . Vänsterpartiet menar att garantipensionen bör inkomstindexeras så att de som lever på garantipension inte halkar efter den övriga befolkningen ytterligare. Vänsterpartiet vill höja garantipensionen med kronor i månaden för jämna ut denna klyfta.

Taket för sjukpenningen och sjukersättning måste höjas för att säkra dess långsiktiga legitimitet. Samtliga ersättningsnivåer behöver justeras. Vi vill se över hela sjukförsäkringen. Vänsterpartiet vill till att börja med höja inkomsterna för de med allra lägst ersättning. Vi föreslår en höjning av garantinivåerna i sjuk- och aktivitetsersättningen (det som tidigare kallades förtidspension) med kronor i månaden. Förslagen gynnar framförallt kvinnor, då de är överrepresenterade bland de som uppbär garantipension samt sjuk- och aktivitetsersättning.

Alla ska ha rätt att leva ett gott liv utifrån individuella förutsättningar och behov. LSS ska återupprättas som en rättighetslagstiftning som styrs av behov och garanterar grundläggande rättigheter. Vänsterpartiet är berett att finansiera och budgetera för de ökade kostnader som en sådan lagstiftning medför.

Hela samhället behöver ställas om för att hantera klimatkrisen. Klimatförändringarna innebär en grundläggande samhällskris som vi bara kan lösa tillsammans. En ekonomisk politik för klimaträttvisa stärker välfärden för flertalet och minskar utsläppsutrymmet för de rikaste. När en större andel av ekonomin går till gemensamma investeringar, i stället för till att betala de rikas lyxkonsumtion, minskar utsläppen och stödet för omställningen ökar.

Klimatförändringarna måste mötas med gemensamma investeringar. Vänsterpartiet presenterar i denna motion ett klimatpaket med konkreta satsningar för att göra Sverige bättre rustat för att hantera klimatomställningen. Vänsterpartiet anser att det allmänna ska gå före i energiomställningen. Därför satsar vi miljoner kronor per år på att offentliga byggnader såsom sjukhus och skolor ska få möjlighet att installera sol- och vindkraft. Vi satsar miljarder kronor per år på att möjliggöra billigare och utbyggd kollektivtrafik och över , miljarder kronor under tre år på att bygga ut laddinfrastrukturen runtom i landet.

Vi tillskjuter , miljarder kronor under tre år för att rusta upp järnvägen, avsätter miljoner kronor per år i en satsning på biogas och produktion av andra biobränslen samt satsar miljoner kronor på hållbar mat. Vänsterpartiets plan för ett jämlikt samhälle sätter de ekonomiskt mest utsatta i fokus. Jämlika samhällen är bättre samhällen. Det är dags att göra Sverige till världens mest jämlika land igen.

2 Innehållsförteckning

Sammanfattning

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut

Vänsterpartiets bedömning av svensk ekonomi
. Konjunkturläget
. Svensk ekonomi och arbetsmarknad
. Strukturproblem i den svenska ekonomin
Ökad ojämlikhet
Svag produktivitetstillväxt
Tudelad arbetsmarknad
Segregerad skola
Bostadsmarknaden
Arbetskraftsbrist och personalförsörjning

Vänsterpartiets syn på regeringens ekonomiska politik

Vänsterpartiets riktlinjer för den ekonomiska politiken

Gemensam välfärd
Mer pengar till kommunsektorn
Stoppa vinstjakten i välfärden
Utbildningssatsning för säkrad personalförsörjning
Jämlik sjukvård med hög kvalitet
Stärkt äldreomsorg Likvärdig skola
En mänsklig sjukförsäkring
Ett pensionssystem med pensioner som går att leva på
Återupprättad personlig assistans
Kultur för alla

Ett hållbart arbetsliv med plats för fler
. Rustad arbetsförmedling och satsningar på utbildning och arbetsmarknadsåtgärder
. Stärkt arbetslöshetsförsäkring
. Nationell satsning på arbetstidsförkortning
Inkludering och antidiskriminering

Grön omställning
Klimatomställning
Energiomställning
En fossilfri transportsektor, infrastruktur och höghastighetsbanor
Hållbara näringar och friska ekosystem

Fler och billigare hyresrätter

Det svikna Sverige

Ett rättvist skattesystem
. Målen för skattepolitiken
. Inkomstskatterna
. Företagsskattefrågor
. Sociala avgifter m.m.
. Kapital- och egendomsskatter
.. Förmögenhetsskatt

.. Fastighetsskatt
.. Arvs- och gåvoskatt
.. Skatt på kapitalinkomster
.. Ränteavdragen
.. Övrigt
. Miljöskatter
. Vänsterpartiets skatteförslag

Utgiftsramar och fördelning av utgifter i statsbudgeten

Den offentliga sektorns finanser m.m.

Beräkning av statsbudgetens inkomster

3 Förslag till riksdagsbeslut

. Riksdagen godkänner riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (avsnitt - i motionen).

. Riksdagen beslutar avslå regeringens förslag att fastställa utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till följd av tekniska justeringar till miljarder kronor för och miljarder kronor för och beslutar att upphäva det tidigare fastställda utgiftstaket för (avsnitt . i propositionen).

. Riksdagen beslutar avslå regeringens förslag att fastställa utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget till miljarder kronor för (avsnitt . i propositionen).

. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för i enlighet med tabell avsnitt i motionen.

. Riksdagen godkänner beräkningen av inkomster i statens budget för i enlighet med förslaget i tabell , avsnitt och tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen ska återkomma med lagförslag i överensstämmelse med denna beräkning.

. Riksdagen godkänner den preliminära beräkningen av inkomster i statens budget för och som riktlinje för regeringens budgetarbete (tabell , avsnitt i motionen).

. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden för (tabell , avsnitt
i motionen).

. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för och som riktlinje för regeringens budgetarbete (tabell , avsnitt i motionen).

4 Vänsterpartiets bedömning av svensk ekonomi

(Diagram utelämnas här)

4.1 Konjunkturläget

Den avmattning i den ekonomiska aktiviteten som globalt kunde skönjas under är nu tydlig. Hittills syns konjunkturförsvagningen främst inom tillverkningsindustrin. I USA och Tyskland har produktionen inom tillverkningsindustrin fallit två kvartal i rad. I Tyskland, där tillverkningsindustrin utgör en stor del av ekonomin, syns spridningseffekter till tjänstesektorn. Stämningsläget påverkas också starkt av den pågående handelskonflikten mellan USA och Kina, där förslag om nya tullar och motåtgärder präglat sommaren. Till det ska läggas osäkerhet om Brexit och politiska konflikter i Hongkong och Kashmir samt konflikten mellan Iran och Saudiarabien.

Centralbankerna har svarat med fortsatt expansiv penningpolitik. Den amerikanska centralbanken Federal Reserve lade om politiken strax efter årsskiftet och sänkte styrräntan i juli. ECB följde efter i september med en rad olika penningpolitiska lättnader.

Ökad osäkerhet och handelskonflikten mellan USA och Kina påverkar tillväxtekonomierna negativt. Tillväxten i Kina mattas av trots finanspolitiska stimulanser och investeringarna dämpas i tillväxtländer som Indien och Brasilien.

Den ekonomiska avmattningen och penningpolitikens begränsade handlingsutrymme har lett till en förnyad diskussion om finanspolitiska stimulanser. Exempelvis har den tyska regeringen signalerat att den står beredd att sjösätta ett stort finanspolitiskt paket.

4.2 Svensk ekonomi och arbetsmarknad

Tillverkningsindustrin i Sverige har, till skillnad mot vad som är fallet i flera andra länder, gått ganska starkt under första halvan av året. Framåtblickande indikatorer tyder dock på att tillverkningsindustrin står inför en betydande avmattning. Bostadsinvesteringarna har fortsatt att falla under , men väntas stabiliseras under året. Inbromsningen av världshandeln dämpar exporten och håller tillbaka investeringarna i näringslivet. Inflationen har under den senaste tiden legat nära inflationsmålet på procent, men detta förklaras till stor del av tillfälliga faktorer som stigande energipriser och den svagare kronan.

Då penningpolitiken i omvärlden dessutom går i än mer expansiv riktning tyder en del på att Riksbanken får skjuta fram den planerade räntehöjningen ytterligare.

Den svenska arbetsmarknaden, som varit stark under lång tid, har visat svaghetstecken under första halvan av året, där antalet sysselsatta minskat två kvartal i rad.

Den vikande konjunkturen återspeglas också i företagens anställningsplaner som har minskat i snabb takt. Antalet sysselsatta väntas öka i något långsammare takt de närmaste åren. Samtidigt väntas arbetsutbudet öka, vilket sammantaget förmodligen leder till en något högre arbetslöshet kommande år.

Den ekonomiska situationen i kommuner och landsting är mycket ansträngd. Välfärden i kommunsektorn har varit underfinansierad de senaste åren. De närmaste åren ser det ekonomiska läget än mer bekymmersamt ut med vikande skatteunderlag, ökade kostnader i form av en åldrande befolkning och fler barn i grundskolan, och därtill syns

kostnader som är förknippade med de senaste årens stora asyl- och anhöriginvandring.

Parallellt med de rent finansiella behoven har kommunsektorn också att hantera de stora rekryteringsbehov som kommuner och landsting står inför. Vi utvecklar detta i avsnitt .. och ..

4.3 Strukturproblemidensvenskaekonomin

4.3.1 Ökad ojämlikhet

Ett strukturproblem i den svenska ekonomin är de stora och kraftigt växande ekonomiska klyftorna. Sverige är det OECD-land där den ekonomiska ojämlikheten ökat mest sedan mitten av -talet.1 En viktig orsak till de ökade klyftorna är hur det svenska skattesystemet utvecklats. Sverige har gått från att vara ett av de länder vars skattesystem omfördelar mest till att ha det minst omfördelande skattesystemet inom EU:s kärnländer. En annan central faktor bakom den växande ojämlikheten är kapitalinkomsternas utveckling och fördelning. Inkomsterna från kapital har ökat markant sedan mitten -talet och uppgick till miljarder kronor, och eftersom fördelningen av kapitalinkomsterna är mycket ojämn har det lett till ökade klyftor. Som framgår av figuren nedan går ca procent av kapitalinkomsterna till den tiondel av befolkningen som har de högsta inkomsterna. Bryter man ned kapitalinkomsterna inom denna grupp framgår att det mesta går till den hundradel av befolkningen som har högst inkomster. Av Sveriges totala kapitalinkomster gick över procent till den rikaste hundradelen. I Konjunkturrådets (SNS) rapport för görs bedömningen att ungefär hälften av de ökade klyftorna sedan kan härledas till kapitalinkomsterna.

Inkomstutvecklingen i den nedre delen av inkomstfördelningen förklarar också en del av den ökade ojämlikheten. I dessa inkomstskikt utgör transfereringarna en större andel av inkomsten än i de högre inkomstskikten. Dessa har, som framgår av tabell X nedan, inte ökat lika snabbt som lönerna. Ett värde på t.ex. , i tabellen, betyder att ersättningen ökat procent mindre än inkomstindex. Ersättningarna i de flesta transfereringssystemen har utvecklats sämre än lönerna mellan och . Efter har tak och ersättningsnivåer i flera av försäkringarna höjts, i flera fall som ett direkt resultat av Vänsterpartiets medverkan i budgetförhandlingarna under förra mandatperioden. Men den allmänna bilden består; värdet av de flesta socialförsäkringar har urholkats över tid.

De ekonomiska klyftorna är ett stort samhällsproblem. I boken Jämlikhetsanden går författarna av Wilkinson och Pickett igenom och sammanställer års forskning om ojämlikhet, hälsa och sociala problem. I boken visar de på en stark koppling mellan ojämlikhet och en rad olika sociala och hälsorelaterade indikatorer. När ojämlikheten ökar tenderar skolresultat, förväntad livslängd, social rörlighet, psykisk ohälsa, droganvändning, tonårsfödslar, ohälsosam fetma och kriminalitet att utvecklas negativt. I ojämlika samhällen får klass och status ökad betydelse och påverkar hur vi människor i ett samhälle ser på varandra.

På senare tid har också allt fler ekonomer och institutioner visat att ökad ojämlikhet påverkar den ekonomiska tillväxten negativt. Figuren nedan visar den uppskattade effekten av förändrad ojämlikhet under perioden - på den samlade ekonomiska tillväxten per capita för perioden -. Som framgår av figuren bedöms förändringar i ojämlikhet ha minskat tillväxten i de flesta av de studerade länderna. Sverige hör till de länder där den ökade ojämlikheten påverkat tillväxten förhållandevis mycket. Studien mäter, som nämnts ovan, förändringar i ojämlikhet mellan och . Därefter har den ekonomiska ojämlikheten i

Sverige fortsatt att öka, varför det finns skäl att tro att effekterna på tillväxten i dag är än större.

Den förda penningpolitiken sedan finanskrisen har också bidragit till ökade klyftor. Den expansiva penningpolitiken med låga räntor och s.k. kvantitativa lättnader har varit rätt och riktig ur ett stabiliserings-politiskt perspektiv och för att värna inflationsmålet. Men den har också bidragit till att blåsa upp tillgångspriser och gjort det lönsamt för företag att låna till återköp av aktier i de egna bolagen, vilket bl.a. gynnat aktieägarna i bolagsledningarna.

I denna motion föreslår vi en radikal omläggning av den ekonomiska politiken. Höjda skatter på kapital, förmögenheter, arv, gåvor och fastigheter m.m. finansierar satsningar på välfärden, socialförsäk-ringarna, bostads- och infrastrukturfinansieringar samt sänkt skatt för låg- och medelinkomsttagare. På så sätt ökar vi jämlikheten samtidigt som vi stärker välfärden. På så sätt bygger vi Sverige starkare i en värld av hård global konkurrens. I bilaga sammanfattar vi vår plan för ökad jämlikhet.

4.3.2 Svag produktivitetstillväxt

Produktivitetsutvecklingen i näringslivet och i den svenska ekonomin i stort har utvecklats förhållandevis svagt sedan finanskrisen . Detta är inte unikt för Sverige, utan följer en internationell trend i utvecklade ekonomier. I diagrammet nedan visas den genomsnittliga produktivi-tetstillväxten dels för perioden innan finanskrisen (-), dels för perioden efter krisen (-) i ett antal länder. Den genomsnittliga produktivitets-utvecklingen var , procent per år under perioden - medan produktivi-teten för - endast växte med i genomsnitt , procent per år.

En observation av statistiken är att skillnaderna i produktivitetstillväxt mellan länderna var större under perioden före finanskrisen jämfört med perioden efter finanskrisen, kanske kan man tala om att det skett en viss konsolidering av produktivitetsutvecklingen. Att den lägre produktivitetstillväxten följer en internationell trend tyder på att det finns gemensamma förklaringsfaktorer till utvecklingen. Såväl IMF som OECD har pekat på att nedväxlingen av produktiviteten började redan innan finanskrisen.

Flera förklaringar har framförts om vad som orsakat den lägre produktivitetsutvecklingen. Tillväxt- och produktivitetsstudier brukar lyfta fram betydelsen av s.k. genombrottsteknologier, som t.ex. elektricitet och informations- och kommunikationsteknologi (IKT), för produktivitetsutvecklingen. Schematiskt tänker man sig att den nya tekniken i första läget endast påverkar produktiviteten marginellt, för att sedan successivt öka och sedan falla tillbaka. Den utvecklingen stämmer ganska bra med hur den senaste genombrottsteknologin (IKT) beräknas ha påverkat den svenska produktiviteten. IKT-branscherna bedöms ha bidragit med procentenhet till den årliga produktivitetstillväxten i näringslivet under -talet. Under början av -talet ökade siffran till procentenheter, men har sedan fallit tillbaka till ca , procentenheter.5 Andra förklaringar som förts fram i debatten handlar om bristande omvandlingstryck i näringslivet, delvis som ett resultat av lågräntemiljön. En tredje förklaring har sitt ursprung i iakttagelser att den lägre produktivitetstillväxten inte syns bland de mest produktiva företagen. Hypotesen är att teknologiöverföringen från de mest produktiva företagen till företag med lägre produktivitet går långsammare. Förändringar i näringslivets branschstruktur torde också ha påverkat produktivitetstillväxten.

I denna motion lägger Vänsterpartiet förslag på produktivitetshöjande utbildningssatsningar samt investeringar i nya bostäder, modern infrastruktur och klimatomställning. Detta stärker Sveriges långsiktiga tillväxtförutsättningar och står i skarp kontrast till regeringen som i stället satsar miljardbelopp på att skattesubventionera hushållsnära tjänster, köksrenoveringar och sänkt inkomstskatt för höginkomsttagare.

4.3.3 Tudelad arbetsmarknad

Den svenska arbetsmarknaden har utvecklats starkt under de senaste tio åren. Framför allt har andelen sysselsatta, sysselsättningsgraden, stigit, och ligger för närvarande klart över nivåerna från början av -talet, även om arbetsmarknaden under de senaste månaderna uppvisat vissa svaghetstecken.

Utvecklingen av den sammanlagda arbetslösheten döljer emellertid framväxten av en alltmer tudelad arbetsmarknad. En växande andel av de arbetslösa tillhör de grupper som enligt Arbetsförmedlingen är ”utsatta”. Med utsatta grupper menas de grupper som historiskt haft en svag ställning på arbetsmarknaden. Dessa grupper är äldre (- år), utomeuropeiskt födda, individer med som mest förgymnasial utbildning samt personer med funktionsnedsättning.

Figuren ovan visar antalet inskrivna vid Arbetsförmedlingen fördelat på kategorierna ”utsatt ställning” och övriga. Som framgår av figuren har arbetslösheten för gruppen övriga minskat kraftigt sedan . Arbetslösheten i denna grupp närmar sig nivåer som tidigare brukade beskrivas som full sysselsättning. Utvecklingen för de grupper som har en utsatt ställning på arbetsmarknaden har inte varit fullt lika bra. Antalet arbetslösa i denna grupp har tvärtom ökat sedan . Framför allt har antalet arbetslösa ökat i grupperna utomeuropeiskt födda och nyanlända. Men ökningen i dessa grupper handlar inte om att andelen arbetslösa i dessa grupper ökat, utan att de blivit fler, vilket i sin tur beror på en hög flykting- och anhöriginvandring under de senaste åren. Bortsett från utvecklingen under de senaste månaderna har andelen arbetslösa bland utrikes födda tvärtom gått ned och sysselsättningsgraden gått upp under en längre tid.

Sysselsättningsgraden bland utrikes födda är också förhållandevis hög i Sverige vid en internationell jämförelse, särskilt när man beaktar att andelen flyktingar bland de utrikes födda är hög i Sverige.

Sammantaget visar statistiken ändå på en utveckling mot en tudelad arbetsmarknad där vissa grupper har betydligt lägre jobbchanser än andra. Mot denna bakgrund framstår den ideologiskt motiverade privatiseringen och besparingarna på arbetsmarknadspolitiken som illa genomtänka och helt felaktiga. Vår bedömning är att arbetsmarknadspolitiken måste läggas om, bort från billiga insatser och utbildningar till att fokusera på yrkesutbildningar och stärkt SFI. Utöver traditionell arbetsmarknadspolitik bör arbetssökande i större utsträckning erbjudas utbildning

inom det reguljära utbildningssystemet. Arbetsförmedlingen bör därför ges större möjligheter att anvisa arbetssökande till olika former av yrkesutbildningar inom Yrkesvux, Yrkeshögskola och högskola. I avsnitt . och . presenterar vi förslag för en ny utbildnings- och arbetsmarknadspolitik för att bättre rusta de som står långt ifrån arbetsmarknaden.

4.3.4 Segregerad skola

De senaste decennierna har utvecklingen gått åt fel håll. All forskning indikerar att betydelsen av elevers sociala bakgrund, klasstillhörighet

och etniska bakgrund för skolresultaten ökar. Skolan har gått från att vara en klassutjämnare till att vara en klassförstärkare. Undersökningar visar även att likvärdigheten i den svenska skolan har försämrats sedan slutet av -talet. Skillnaderna i resultat och kunskaper har ökat mellan elever, skolor och kommuner. I dag har inte alla elever samma rätt till kunskap i praktiken.

Det fria skolvalet i grundskolan har bidragit till att elever med hög studiemotivation samlas i skolor där det finns många andra studiemotiverade elever. Skolsegregationen är den viktigaste orsaken till de försämringar i resultat som vi har sett på senare år. Elever från familjer med utbildningstradition samlas på vissa skolor medan andra elever som i utgångspunkten kan ha svårare att nå målen samlas på andra skolor och halkar efter allt mer. Föräldrars utbildningsbakgrund spelar allt större roll för hur väl barnen utvecklas under sin skolgång. Konsekvensen av detta har bl.a. blivit en ökande skolsegregation. Ett högkvalitativt skolsystem är enligt Vänsterpartiets mening ett system där inget barn ska behöva finna sig i att gå i en skola som ger sämre förutsättningar än andra skolor, utan alla elever ska kunna lita på att de går i en bra skola.

Den svenska skolan är inte i kris, men det är den svenska skolpolitiken. Skolpolitiken måste ha som tydlig utgångspunkt alla elevers rätt till likvärdig och högkvalitativ kunskap, inte bara på pappret utan också i praktiken. Men skolvalet leder åt helt fel håll. Att skolan ska vara en plats där elever med olika bakgrund och erfarenheter kan mötas blir alltmer avlägset. Vänsterpartiet anser att alla barn oavsett bostadsort, klassbakgrund och etnisk bakgrund ska garanteras en bra skola i stället för dagens segregerande skolvalssystem.

Dagens system med ett fritt skolval i grundskolan måste därför avskaffas och ett nytt system med visionen om allas likvärdiga rätt till kunskap tas fram. Genom ett omvänt perspektiv på skolplaceringar och genom att friskolornas möjligheter att använda sig av segregeran de antagningsregler tas bort, kan en modell som leder till mer likvärdiga förutsättningar för skolor och elever skapas

4.3.5 Bostadsmarknaden

Dagens bostadsmarknad är inte gjord för dem som exempelvis har tillfälliga jobb, är mitt i en skilsmässa, vill flytta ihop, är arbetslösa, sjuka, har gamla skulder eller har den alltför låga lön som timanställningen i omsorgen innebär. Situationen på svensk bostadsmarknad kan beskrivas i termer av bostadsojämlikhet – en ojämlikhet nära länkad till de inkomst- och förmögenhetsklyftor som ökat i Sverige de senaste decennierna.

I dag byggs bostäder men inte i den utsträckning som är nödvändig och inte de bostäder som behövs mest. Hyrorna i de nyproducerade lägenheterna ligger på hyresnivåer som ligger långt över vad de flesta kan betala. Antalet hyresrätter har minskat genom ombildningar till bostadsrätter och av de som finns tillgängliga används en del för ren hotellverksamhet. Företag blockhyr lägenheter till sina anställda och socialtjänsten tvingas hyra lägenheter för dyra pengar till de mest utsatta.

Bristen på bostäder, framför allt hyresrätter, är även en hämmande faktor för kommuners och regioners utveckling. Den kan också bli till ett hot mot välfärden när de som ska arbeta inom t.ex. vård och omsorg inte hittar lämpliga bostäder på rimligt avstånd från arbetsplatsen. Människor måste kunna flytta dit där jobb och utbildningsplatser finns. Kan vi inte vända utvecklingen kommer allt

fler att hamna utanför den ordinarie bostadsmarknaden och i stället få sätta sitt hopp till olika former av nödlösningar.

Idén om att marknadshyror skulle vara lösningen på bostadsbristen och resultera i rimliga hyror återkommer med jämna mellanrum. I modern tid har vi haft marknadshyror vid flera tillfällen och det har aldrig fungerat. Marknadshyror leder med obönhörlig logik till höjda hyror framför allt i ett läge där efterfrågan är stor och tillgången på bostäder låg vilket i dag gäller i en majoritet av våra kommuner.

Marknadshyror skulle ge växande klyftor som vore mycket svåra att åtgärda, det visar all erfarenhet. I alla länder som har marknadshyror har man tvingats införa ett system med social housing dvs. statligt subventionerade bostäder. Konstant höjda hyror leder till att det för stora grupper människor till slut blir omöjligt att betala en hyra. Varje lönehöjning, pensionshöjning eller barnbidragshöjning äts upp av höjda hyror. Bostaden måste sluta vara en vara på en marknad och ses för vad den verkligen är – en social rättighet.

För att komma till rätta med den omfattande bostadsbristen i allmänhet och bristen på hyresrätter i synnerhet förutsätts att stat och kommun vidtar kraftfulla åtgärder för att bygga bort bostadsbristen med fokus på hyresrätter med rimliga hyror. För statens del krävs ett större ansvar för finansieringen i form av ett utökat investeringsstöd, statliga topplån och riktade statsbidrag till de kommuner som bygger hyresrätter. För kommunernas del krävs en mer offensiv planering och ett mer effektivt genomförande av byggprojekt.

4.3.6 Arbetskraftsbrist och personalförsörjning

Kommunsektorn står inför stora utmaningar den närmaste tiden. Parallellt med den ansträngda ekonomin står kommuner och landsting inför ett mycket stort rekryteringsbehov. Detta framgår inte minst av Konjunkturinstitutets medelfristiga prognoser (-). I dessa antas personaltätheten vara konstant i kommunsektorn. Den demografiska utvecklingen, med fler äldre och yngre, leder då till ett stort behov av personaltillskott framöver. För att kunna bibehålla dagens personaltäthet kommer den kommunfinansierade sysselsättningen att behöva öka med ca 137 000 personer fram till 2027.

Detta behov ska sättas i relation till Konjunkturinstitutets prognos för den totala sysselsättningsökningen under samma period, som uppgår till personer. För att kunna upprätthålla konstant personaltäthet behöver alltså ca procent av den prognosticerade sysselsättningsökningen ske i den kommunfinansierade sektorn. Detta kommer av förklarliga skäl att bli svårt, då näringslivet också har stora rekryteringsbehov. För att kommunsektorn ska lyckas med sin personalförsörjning krävs både stora utbildningssatsningar och betydande ansträngningar för att öka välfärdssektorns attraktivitet. Det handlar om arbetsmiljön och att kommuner och landsting måste ges resurser till höjda löner och förbättrade arbetsvillkor. Därtill måste utbildningarna till välfärdens olika yrken göras mer attraktiva. Vänsterpartiet presenterar i denna motion förslagen stor utbildningssatsning för att långsiktigt säkra personalförsörjningen inom välfärdssektorn. Denna satsning presenteras i avsnitt ..
Även i näringslivet har arbetskraftsbristen legat på höga nivåer de senaste åren, trots arbetslöshetsnivåer på mellan - procent, vilket tyder på matchningsproblem på den svenska arbetsmarknaden. Den senaste tidens nedgång i antalet sysselsatta har dock resulterat i att arbetskraftsbristen i näringslivet sjunkit, även om bristtalen fortfarande är något högre än normalt.

Fortsättning se: Ladda ned V:s höstbudgetmotion för 2020 här…

Från http://www.mynewsdesk.com/se/sverigedemokraterna/pressreleases/sverigedemokraternas-hoestbudget-foer-2020-2927513?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=Subscription&utm_content=current_news 3 oktober 2019

Sverigedemokraternas höstbudget för 2020

Idag presenterar Sverigedemokraterna sitt förslag till statsbudget 2020. Dokumentet i sin helhet finns att tillgå här.
För att ta del av presentationen finns denna tillgänglig via denna länk (hämtning).
--
Vid ytterligare frågor eller för mer information, kontakta Sverigedemokraternas pressavdelning på telefonnummer 010 10 19 800 eller per e-post på press@sd.se.

Vi tryggar välfärden. Sverigedemokraternas förslag till statsbudget 2020

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen godkänner riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.
2. Riksdagenfastställerutgiftstaketförstateninklusivepensionsålderssystemetvidsidanav statens budget till följd av tekniska justeringar till 1 392 miljarder kronor för 2020 och 1 443 miljarder kronor för 2021 (avsnitt 21.1.
3. Riksdagengodkännerberäkningenavinkomsteristatensbudgetför2020(avsnitt21.8.
4. Riksdagengodkännerdenpreliminäraberäkningenavinkomsteristatensbudgetför2021och 2022 som riktlinje för regeringens budgetarbete (avsnitt 21.9.
5. Riksdagenbeslutaromfördelningavutgifterpåutgiftsområdenför2020(avsnitt21.6.
6. Riksdagengodkännerberäkningenavutgifternaförålderspensionssystemetvidsidanav statens budget för 2020 (avsnitt 21.4.
7. Riksdagengodkännerdenpreliminärafördelningenavutgifterpåutgiftsområdenför2021och 2022 som riktlinje för regeringens budgetarbete (avsnitt 21.7.

Innehåll

Förslag till riksdagsbeslut 1
1. Inledning 6

2. **Sammanfattning och finansiering** 7

3. **Fördelningspolitisk analys** 9

4. **Kommunernas ekonomi** 10
4.1 Kommuner i kris 10
4.2 Sverigedemokraterna hade rätt 11
4.3 Stöd till kommunerna 11
4.4 Välfärd och medborgarskap 11

5. **Sjukvård och omsorg** 12
5.1 Ett vårdsystem med allt sämre tillgänglighet 12
5.2 Höjda ambitioner – kortare köer 13
5.3 Psykisk ohälsa 14
5.4 Tandvårdsreform 14
5.5 En miljard till Sveriges äldreomsorg 14
5.6 Medborgarskapets betydelse för vård i Sverige 15

6. **Lag och ordning** 16
6.1 En av statens kärnuppgifter 16
6.2 Mer resurser till Polismyndigheten 17
6.3 Sveriges domstolar och kriminalvården 18
6.4 Säkerhetspolisen 18

7. **Transporter** 19
7.1 Sänkt skatt på bensin och diesel 19
7.2 Nej till miljöskadlig biodiesel 20
7.3 Höjd milersättning 20
7.4 Nej till försämrat reseavdrag 21
7.5 Nej till bonus/malus 21
7.6 Satsningar på infrastruktur 21
7.7 Satsning på sjöfarten 22
7.8 Slopad flygskatt 22

8. **Rädda pensionerna** 23
8.1 Avskaffa pensionärsskatten helt 23
8.2 Höjt grundskydd för pensionärer 23 8.
3 Högre pensionsavsättningar 24
8.4 Underlätta privat pensionssparande 24
8.5 Sänk skatten på investeringsparkonton och kapitalförsäkringar 24
8.6 Ingen höjd pensionsålder 25
8.7 Slopad kvalificeringsregel 25

9. **Grundtrygghet för barnfamiljer** 26
9.1 Stärk de socioekonomiskt svaga barnfamiljerna 26
9.2 Stärkt föräldraförsäkring 26
9.3 Bidrag till förstföderskor 27
9.4 Graviditetsdagar och mödravårdsbesök 27
9.5 Höjt underhållsstöd 27

10. **Trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning** 28
10.1 Rehabilitering före utförsäkring 28
10.2 Höjt tak för bostadstillägg för den med sjukersättning 28
10.3 Sjukersättning för ökad trygghet och rehabilitering 29
10.4 Bemötande vid psykisk ohälsa
10.5 Inkludera hjälpbehov i ersättning till vuxna med funktionshinder
10.6 Assistansersättning
10.7 Flyktingundantaget i sjuk- och aktivitetsersättningen 30

11. **Jobb och tillväxt** 31
11.1 Sänkt inkomstskatt för både löntagare och pensionärer 31
11.2 Sänkt arbetsgivaravgift 32
11.3 Minskade sjuklönekostnader 33
11.4 Reformera Arbetsförmedlingen 33
11.5 Skyddsombud 33
11.6 Lärlingsanställningar 34
11.7 Starta eget-bidrag 34
11.8 Statligt finansierad A-kassa 34

12. **Landsbygden** 35
12.1 Satsning på areella näringar 35
12.2 Prioritera svenskt jordbruk 35

13. **Utbildning** 37
13.1 Slopat karensavdrag och förskolemiljard 37
13.2 Läraryrkets status höjs 37
13.3 Trygghetsmiljard 38
13.4 Tvåårigа praktiska gymnasium 38
13.5 Teknikbrygga 38
13.6 Kvalitetssatsning på högskolor och universitet 39
13.7 Ett statligt forskningsinstitut 39

14. **Miljö, energi och minskade utsläpp av växthusgaser** 40
14.1 Innovativ miljöteknik 40
14.2 Fossilfri elproduktion 40
14.3 Ingen skatt på avfallsförbränning 41
14.4 Vätgasstrategi 41

15. **Försvar och säkerhet** 42

16. **Internationell samverkan** 43

17. **Kultur och sammanhållning** 44
17.1 Kulturarvsmiljard 44
17.2 Kulturlotsar och Sverigecenter 45
17.3 Biblioteksatsning 45

18. **Bostadspolitik** 46
18.1 Höjt bostadsbidrag 46
18.2 Ytterligare sänkt fastighetsavgift för utsatta grupper 46
18.3 Klassificera studentbostäder som elevhem 46
18.4 Skatt vid andrahandsuthyrning 47

19. **Skatter** 48
Inkomstskatter 48
19.1 Ytterligare jobbskatteavdrag för både löntagare o pensionärer 48
19.2 Återställd SINK-skatt 48
19.3 Nej till slopad värnskatt 49
Avgifter för företag 49
19.4 Sänkta arbetsgivaravgifter för småföretag 49
19.5 Lägre sjuklönekostnader 49
19.6 Återställda momssatser 49 Kapitalskatter 50
19.7 Utfasade ränteavdrag 50
19.8 Sänkt skatt på investeringssparkonton och kapitalförsäkringar 50
Punktskatter 50
19.9 Lägre skatt på bensin och diesel 50
19.10 Slopad flygskatt 50
19.11 Slopad kemikalieskatt 51
19.12 Nej till skatt på plastpåsar 51
19.13 Nej till skatt på avfallsförbränning 51
19.14 Återställd skatt på kraftvärmeverk 51

19.15 Avskaffad bonus-malus 51 Övrigt 52 19.16 Slopad förmånsbeskattning av sjukvård 52

20. **Tabeller per utgiftsområde** 53
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse 53
Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning 54
Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution 54
Utgiftsområde 4 Rättsväsendet 55
Utgiftsområde 5 Internationell samverkan 56
Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap 57
Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd 58
Utgiftsområde 8 Migration 58
Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 59
Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning 60
Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom 60
Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn 61
Utgiftsområde 13 Jämställdhet o nyanlända invandrares etablering 61
Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv 62
Utgiftsområde 15 Studiestöd 63
Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning 64
Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 68
Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik 70
Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 70
Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 71
Utgiftsområde 21 Energi 72
Utgiftsområde 22 Kommunikationer 73
Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 74
Utgiftsområde 24 Näringsliv 75
Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner 76
Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. 76
Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen 76

21. **Statsbudgeten och den offentliga sektorn** 77 21.
1 Utgiftstak för staten 77 21.
2 Statsbudgetens inkomster 77 21.
3 Statsbudgetens saldo och statsskuld 77 21.
4 Den offentliga sektorns finanser 78 21.
5 Kommunsektorns finanser 78 21.
6 Förslag till utgiftsramar 2020 79 21.
7 Förslag till utgiftsramar 2021-2022 80 21
.8 Beräkning av statsbudgetens inkomster 2020 81 21.
9 Beräkning av statsbudgetens inkomster 2021-2022 82

1. Inledning

Allt fler tecken visar på att svensk ekonomi är på väg in i en avmattningsfas, vilket är högst oroande mot bakgrund av tillståndet under högkonjunkturen. Det senaste året har tillväxten uppgått till 1,4 procent, en svag utveckling ur ett historiskt perspektiv, samtidigt som den förväntade tillväxten för 2020 justerats ned från 1,6 procent till 1,4 procent.1 Högkonjunkturen bedöms bestå men avta under 2020.

Konjunkturinstitutet gör bedömningen att arbetslösheten väntas öka under 2020 från 6,4 procent till 6,5 procent2, det råder dock osäkerheter kring prognosen sett till att arbetslösheten på kort tid stigit mer än väntat. Under augusti månad uppgick arbetslösheten till 7,1 procent, en ökning med 1 procentenhet på ett år, säsongsjusterat motsvarar det en arbetslöshet på 7,4 procent, vilket är den högsta noteringen på fyra år.3 Därmed placerar sig Sverige över EU:s genomsnitt och regeringens mål om EU:s lägsta arbetslöshet 2020

kommer inte att uppfyllas på långa vägar. Att det dessutom finns en omfattande dold arbetslöshet torde vara ställt bortom allt tvivel.

Sverige har generellt sett misslyckats med integrationen av nyanlända migranter, inte minst på arbetsmarknaden, trots att det har varit en uttalad politisk prioritering under flera mandatperioder. Man kan befara att många av dem som fick asyl beviljad under migrationskrisen inte kommer in på arbetsmarknaden, vilket resulterar i högre jämvikts-arbetslöshet och sämre offentliga finanser och en överhängande risk för ett permanent utanförskap och segregation. En oundviklig slutsats är att inflödet av migranter, som vid ankomst står långt eller mycket långt från arbetsmarknaden, måste minska radikalt.

En avmattande konjunktur och ökade kostnader för asylmottagning, i takt med att de statliga anslagen fasas ut, innebär tilltagande ekonomiska problem för Sveriges kommuner. Utan tvekan innebär asylmottagandet en stor ekonomisk förlust för kommunerna, med höjda skatter som följd, inte minst för gles- och landsbygdskommuner. En konsekvens är minskad attraktionskraft för kommuner som tvingas höja kommunalskatten, detta i kombination med regeringens föreslagna skattehöjningar på transport i områden, där kollektivtrafiken är bristande.

En ljusglimt, tills vidare, är att statens finanser är förhållandevis stabila, vilket trots svåra prioriteringar innebär ett visst handlingsutrymme. Sverigedemokraternas slutsats är att staten måste ta ett större ansvar för kommunernas situation och vidta åtgärder som håller ihop landet och bidrar till sammanhållning och tillit.

Satsningar på småföretagande, billigare transporter, stärkt rättsväsende och ett större statligt ansvar för sjukvården är satsningar som sticker ut i Sverigedemokraternas förslag till riksbudget för 2020.

Fortsättning se: Dokumentet i sin helhet finns att tillgå här.

" Ledare: Hur skulle ett januariavtal med SD se ut?

DN TORSDAG 17 OKTOBER 2019

I söndagens partiledardebatt i SVT förklarade Jonas Sjöstedt varför han släppte fram en regering med liberal politik: alternativet var ännu mer högervridet. Dessutom ville han stoppa den ”öppna rasismen som skulle komma med det”. Ebba Busch Thor reagerade starkt den gången: ”I will not stand it.”

Och det är bra att Kristdemokraterna inte vill acceptera tanken på att de skulle bidra till något sådant. Men faktum är att hon själv – i Aktuellt så sent som för bara några månader sedan – höll med om att Sverigedemokraterna är ett främlingsfientligt parti.

Så vad är hon då upprörd över? Sjöstedts konstaterande att Jimmie Åkessons parti faktiskt skulle få inflytande över hennes regering eftersom han råkar ha det avgörande mandatet?

När Annie Lööf under onsdagens riksdagsdebatt konfronterade den annars så offensiva Busch Thor med vad samarbetet med Sverigedemokraterna betyder i praktiken i Sölvesborg – nedtagna Prideflaggor, slopad konst och stoppade böcker på fel språk på biblioteken – duckade KD-ledaren. Talade om att det är rätt att kommunerna själva får välja.

Var det verkligen allt? Inget ”I will not stand it”?
Kommunernas rätt att själva bestämma hade ingen ifrågasatt. Frågan som däremot fortfarande är obesvarad är hur Kristdemokraterna, och för den delen Moderaterna, tänker sig ett samarbete med ett parti med de här ambitionerna.

Angreppen mot partiledarna bakom januariavtalet handlade mycket om deras kompromissvilja. Hur kan Stefan Löfven stå för att värnskatten slopats? Annie Lööf kan ju knappast vara nöjd med något som liknar ett friår? Socialdemokraterna tappar kontrollen, först över landet och sedan över regeringen, menade Ulf Kristersson. De är ju inte ens eniga om avgörande frågor!

Man kan faktiskt inte vara opposition och stödparti samtidigt, fyllde Busch Thor i. Och det är förstås sant. Men det skulle även gälla den regering hon själv vill skapa. Om M och KD menar allvar med att de vill bilda regering med dagens valresultat – vilket kräver SD:s stöd – är det hög tid att också börja svara på vad ett sådant samarbete skulle innehålla.

Hur skulle ett januariavtal med Åkesson se ut? Vad är man beredd att ge SD för att få makten?

Att S, MP, C och L har gått på med på ett avtal där ingen uppskattar samtliga punkter beror inte på att alla är osedvanligt principlösa, utan att det är så en kompromiss går till. Ska man få stöd av andra partier måste de få någonting för det. Det är ett faktum som inte kan önsketänkas bort.

Jimmie Åkesson låter det gärna framstå som att hans parti är ”elitens” fiende. Men precis som Jonas Gardell påpekar i Expressen (15/10): ”När man en gång hissat Regnbågsflaggan i kommunens flaggstång blir halandet av den en politisk och ideologisk markering. Inte till några ’vänsterliberala’ i storstan utan till den lesbiska tonårstjejen på

det lokala gymnasiet eller den homosexuelle mannen på äldreboendet eller transpersonen i kassan på Coop i Sölvesborg eller Uppsala eller var som helst.”

Det är individers och minoriteters frihet det handlar om. Våra chanser att leva på det sätt vi själva vill, inte som politiker tycker att vi borde leva. Det brukade vara Socialdemokraterna som var det största hotet på den punkten. Så är det inte längre.

DN 17/10 2019 "

Om det var kommunval i dag, vilket parti skulle du rösta på då?
Andelar i procent,
Valresultatet 2018 inom parentes.
Källa: DN/Ipsos.
Valresultatet 2018
1
(3,3)
FI
5
(5,0)
KD
7
(10,1)
L
8
(7,9)
C
8
(8,3)
MP
11
(8,0)
SD
14
(13,0)
V
20
(21,0)
M
24
(22,3)
S

" Ras för Liberalerna – men grönblå fortfarande störst. I kommunalval i Sthlm

DN FREDAG 4 OKTOBER 2019

Den grönblå majoriteten skulle sitta kvar i Stockholms stadshus om det vore val i dag. Det visar DN/Ipsos väljarundersökning. – Det är ingen jättedramatik. En tydlig tillbakagång för Liberalerna, Sverigedemokraterna växer och Feministiskt initiativ riskerar att ramla ur kommunfullmäktige, säger Nicklas Källebring, opinionsanalytiker på Ipsos.

Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Miljöpartiet får 48 procent av rösterna mot 39 procent för S, V och Fi. Procentuellt är den stora förloraren Liberalerna som tappar 3,1 procentenheter och hamnar på 7 procent.

Mandatmässigt är Feministiskt Initiativ den stora förloraren. Partiet tappar 1,8 procent och skulle vid ett val i dag nå ett resultat på drygt en procentenhet. Det innebär att partiet hamnar under spärrgränsen till fullmäktige och därmed bli utan mandat.

Stödet för Sverigedemokraterna fortsätter att öka. I jämförelse med fullmäktigevalet 2018 ökar partiet med 2,6 procentenheter till 11 procent.

– Men SD är fortfarande mycket svagare i Stockholm än ute i landet. Den enkla förklaringen är befolkningssammansättningen. I Stockholm finns fler yngre och fler välutbildade och de röstar i lägre utsträckning på SD, säger Nicklas Källebring.

Väljarundersökningen visar att bland de yngsta stockholmarna röstar bara några få procentenheter på SD, men bland de väljare som är 40–50 år börjar partiet öka rejält.

För övriga partier är förändringarna mindre. Socialdemokraterna får 24 procent och Moderaterna 20. Vänsterpartiet landar på 14 och Kristdemokraterna på 5 procent. Övriga partier noterar ett stöd på 2 procent.

– Stockholm avviker värderingsmässigt från resten av Sverige. Vänstern och Fi är starkare här, även om Fi tappar nu. Stockholmare är mer Gal än Tan-orienterade, det slår igenom, säger Nicklas Källebring. Gal/Tan-skalan är ett sätt att beskriva politiska förhållningssätt. Den enda änden av skalan står för grön, alternativ och liberal och den andra för traditionell, auktoritär och nationalistisk.

Liberalerna tappar väljare till C – men får tillbaka ungefär lika många. Nettoförlusten gör partiet med väljartapp till M och S.

KD tappar mycket till Moderaterna men även till SD. SD vinner väljare från främst M, men också från KD och i mindre grad från Socialdemokraterna.

Fi förlorar väljare till framför allt Vänsterpartiet men även till MP och S – och V plockar väljare från S och MP.

– Det påminner mycket om det vi ser på nationell nivå, de stora väljarflödena sker inom blocken, säger Nicklas Källebring.
För både Miljöpartiet och Centerpartiet är resultaten oförändrade i förhållande till valresultaten från 2018. Att MP efter valet bytte från det, då, rödgrönrosa blocket till att samstyra med den borgerliga

alliansen tycks inte ha påverkat väljaropinionen – varken negativt eller positivt.

– Miljöpartiet har historiskt varit otroget mot block och klarat sig. Trafikborgarrådet Daniel Helldén har profilerat sig och synts ganska mycket, i frågor där MP har starkt stöd, säger Nicklas Källebring. Om partiet gjorde samma manöver på det nationella planet skulle effekten sannolikt bli annorlunda, menar han.

– Men ute i landet styr MP ofta ihop med de borgerliga. I kommunpolitiken handlar det ofta om praktiska frågor, vilket gör att de klarar sig ganska helskinnade även om flertalet MP-väljare står till vänster.

Nicklas Källebring påpekar också att regimskiftet gick betydligt smidigare i Stockholm än på riksnivå.

– Det finns en känsla hos väljarna att det är bättre att komma överens än att bråka, säger han.

Om MP skulle byta sida igen så förändras styrkeförhållandena i Stadshuset – den borgerliga alliansen får 40 procent av rösterna mot de rödgrönrosas 47.

– Miljöpartiet är vågmästare, de avgör vem som bestämmer och har en stark förhandlingssits, säger Nicklas Källebring.

Mia Tottmar
mia.tottmar@dn.se "

"Fakta. Undersökningen
Ipsos har under perioden 17–30 september intervjuat 807 röstberättigade väljare i Stockholms stad.

Datainsamling har skett parallellt dels genom telefonintervjuer (500 intervjuer) med ett slumpmässigt individurval, dels genom digitala intervjuer i en slumpmässigt rekryterad respondentpanel (307 intervjuer).

Andelen osäkra väljare uppgår till 11 procent. "

Kommentarer till regeringens budget ges i förslag som sammanfattas enligt följande lista.

Museer. myndigheter, skolor m m ska ha tydlig information om framtidsproblemen

I artikeln ”Krav och disciplin i skolan riskerar driva unga till gäng” står bland annat :
"Eleverna blir som mest motiverade när de får tillämpa sina kunskaper och förmågor i praktiken så att värde skapas för någon annan än dem själva, allra helst en person i det omgivande samhället. Stärkt motivation leder sedan till fördjupade kunskaper och förmågor.....

Det som förvånar mest är att altruism, den direkta motsatsen till egoism, har visat sig vara en oväntat kraftfull motivationsfaktor i skolan. Elever förväntas ju annars i skolan främst göra sådant som är bra för dem själva i en mer avlägsen framtid, inte sådant som är bra för någon annan här och nu. Det studerade arbetssättet har anammats av allt fler lärare som kallar det för värdeskapande lärande. Värdet som skapas är sällan ekonomiskt. Mer vanligt är att eleverna skapar socialt, kulturellt eller ekologiskt värde för andra. "

Detta torde gälla för all information, inte bara i skolan utan överallt. Museerna sysslar numera mest om det som varit. Den nya museilagen betonar att de måste bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning.

Det största prblemen i världen nu är klimatkrisen och problemen bakom FNs 17 mål för framtiden, Därför bör museer. myndigheter, skolor m m ha tydlig information om de problemen.

I Museilagen står att "Ett museum ska utifrån sitt ämnesområde bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning. "

Nu har jag den 16 augusti 2013 gjort ett förslag om hur det kan ske.

Jag har gjort en text med fyra rubriker:
Förenta nationernas mål i Agenda 2030
Klimatförändringen och miljöerna
Hav och marina resurser
Ekosystem och biologisk mångfald

Jag föreslår att det läggs på första sidan på hemsidan hos alla museer och myndigheter, högskolor, universitet och skolor o d enligt mitt förslag.

Texten är hämtad från Regeringens hemsida på Internet. Och slutar med:

För mer om detta se regeringens hemsida på internet
https://www.regeringen.se/sveriges-regering/

Det börjar med FNs alla 17 mål som innehåller alla problem i världen och Sverige och jag har ordnat så att man enkelt kan klicka fram delmål. Därefter kommer texter om klimatkrisen, hav och biologisk mångfald (mål 13,14 och 15). Det angår alla museer och myndigheter o d. Varje museum eller myndighet kan sedan anknyta till de FN-mål och delmål som de tycker passar dem.

Demokrati- och kulturministern bör se till att alla museer och myndigheter, skolor o d inför dessa texter i början på sina hemsidor

Förenta nationernas mål i Agenda 2030

Mars 2019

Mål 1 är att avskaffa all form av fattigdom överallt.

- **Ingen fattigdom**

Mål 2 är att avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk.

- **Ingen hunger**

Mål 3 är att säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar.

- **Hälsa och välbefinnande**

Mål 4 är att säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

- **God utbildning för alla**

Mål 5 är att uppnå jämställdhet, och alla kvinnors och flickors egenmakt.

- **Jämställdhet**

Mål 6 är att säkerställa tillgång till och hållbar vatten- och sanitetsförvaltning för alla.

- **Rent vatten och sanitet**

Mål 7 är att säkerställa att alla har tillgång till tillförlitlig, hållbar och modern energi till en överkomlig kostnad.

- **Hållbar energi för alla**

Mål 8 är att verka för en inkluderande och långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

- **Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt**

Mål 9 är att bygga upp en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation.

- **Hållbar industri, innovationer och infrastruktur**

Mål 10 är att minska ojämlikheten inom och mellan länder.

- **Minskad ojämlikhet**

Mål 11 är att städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

- **Hållbara städer och samhällen**

Mål 12 är att främja hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

- **Hållbar konsumtion och produktion**

Mål 13 är att vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

- **Bekämpa klimatförändringen**

Mål 14 är att bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt i syfte att uppnå en hållbar utveckling.

- **Hav och marina resurser**

Mål 15 är att skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstöringen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

- **Ekosystem och biologisk mångfald**

Mål 16 är att främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, se till att alla har tillgång till rättvisa samt bygga upp effektiva och ansvarsskyldiga och inkluderande institutioner på alla nivåer.

- **Fredliga och inkluderande samhällen**

Mål 17 är att stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

- **Genomförande och globalt partnerskap**

Klimatförändringen och miljöerna

Enligt den nya museilagen 2017 ska ett museum bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning.

Förentaa nationens 17 mål gäller för hela världen och också för Sverige.

Som de viktigaste problemen nu kan ses FNs mål om klimat. hav och marina resurser och ekosystem och biologisk mångfald.

Här från regeringens skrivelse till riksdagen: **Politiken för global utveckling i genomförandet av Agenda 2030, skr. 2015/16:182 (pdf 782 kB) :**

Klimatavtalet från Paris från december 2015 är en milstolpe i klimatarbetet. För första gången har världen ett globalt klimatavtal där alla länder åtar sig att bidra med allt ambitiösare åtaganden. Avtalet skapar förutsättningar för ökat stöd till utvecklingsländer, både för att begränsa utsläppen och för att anpassa sig till klimatförändringarna.

Fattiga och sårbara länder som inte har resurser att anpassa sig samt kvinnor, män, flickor och pojkar som lever i fattigdom och utsatthet drabbas särskilt hårt av klimatförändringar. Åtnjutandet av de mänskliga rättigheterna kan påverkas av miljöförstöring och klimatförändringar, inklusive ursprungsbefolkningars rättigheter.

Fattigdomsbekämpningen riskerar att avstanna eller gå om intet om inte klimatförändringarna hejdas. Detta på grund av klimatförändringarnas effekter som t ex. extremare väder som torka, skyfall och stormar, vilket i sin tur också påverkar bl.a. vattentillgång och livsmedelsproduktion, men också stabilitet och säkerhet samt migrationsflöden. Arbeten som syftar till att reducera riskerna för, och minska konsekvenserna av, olyckor och katastrofer är också viktiga för anpassningen till ett förändrat klimat.

Sverige ska gå före i klimatfrågan som är vår tids ödesfråga. Alla länder måste ställa om till ett hållbart samhälle med låga utsläpp och hög motståndskraft mot klimatförändringarnas effekter. Det kräver ett sammanhållet globalt och nationellt klimatarbete samt att klimatarbetet, såväl utsläppsminskningar som anpassning, integreras på ett samstämmigt sätt i alla politikområden.

Sverige ska fortsatt vara en pådrivande part för genomförandet av klimatavtalet från Paris, inte minst i förhållande till utvecklingsländer. OECD-länder som Sverige har ett särskilt ansvar för att gå före genom ambitiösa utsläppsmål. Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Sverige driver på inom EU för en ambitiös klimatpolitik samt arbetar aktivt med andra länder och aktörer för att stärka allianser och samarbeten.

Sverige bidrar substantiellt till ett flertal globala klimatfonder. Sverige bidrar även till att främja kapacitetsuppbyggnad, teknikutveckling och innovativa lösningar för minskade utsläpp och klimatanpassning inte minst i utvecklingsländer. Sverige ska också bidra till att stödja utvecklingsländernas genomförande av de nationella klimatplanerna.

Kopplingarna mellan utvecklingsstrategier och klimatplanerna bör därmed också stärkas. Det är dock viktigt att även utvecklingsländerna har åtaganden under det nya avtalet och att fler länder uppmuntras att bidra till klimatfinansiering.

Hav och marina resurser
Sammanfattat handlar det om att förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförsel av näringsämnen, samt om att hållbart förvalta, skydda och återställa marina och kustnära ekosystem. Havsförsurningens konsekvenser ska minimeras och åtgärdas. Effektiv fångstreglering ska införas. Överfiske, olagligt, orapporterat och oreglerat fiske liksom destruktiva fiskemetoder ska stoppas.

Vetenskapligt baserade förvaltningsplaner ska genomföras i syfte att återställa fiskbestånden på kortast möjliga tid till minst de nivåer som kan ge maximal hållbar avkastning. Minst 10 procent av kust- och havsområdena ska skyddas. Fiskesubventioner som bidrar till överkapacitet, överfiske eller olagligt, orapporterat och oreglerat fiske bör avskaffas och nya sådana ska förhindras.

Utvecklingsländers och de minst utvecklade ländernas behov bör integreras i WTO-förhandlingarna om fiskesubventioner. Den ekonomiska nyttan av ett hållbart nyttjande av marina resurser bör öka för små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna, bl.a. genom en hållbar förvaltning av fiske, vattenbruk och turism.

Vetenskaplig kunskap, forskningskapacitet och havsteknik ska utvecklas, med hänsyn till Oceanografiska kommissionens kriterier och riktlinjer, med fokus på små önationer under utveckling och de minst utvecklade länderna. Tillträde för småskaliga icke-industriella fiskare till marina resurser och marknader ska säkerställas. Bevarandet och hållbart nyttjande av haven och havsresurserna ska stärkas, bl.a. genom att genomföra FN:s havsrättskonvention.

Havens resurser bidrar till global livsmedelstrygghet och kan bidra till en hållbar tillväxt. Detta är viktigt för många fattiga länder och människor som är beroende av kustnära fiske. Det är också av betydelse för utveckling av hållbar turism där attraktiva miljöer med friska kustvatten och korallrev är viktiga.

Tillståndet för kustvatten och haven är mycket allvarligt. Ekosystemen och därmed havets ekosystemtjänster påverkas negativt av bl.a. klimatförändringar, havsförsurning, utvinning av mineral och bottentrålning, marin nedskräpning och miljögifter. Havens motståndskraft och förmågan att uppta och bryta ner näringsämnen och gifter, reglering av klimat m.m. försämras. Många fiskebestånd minskar kraftigt och arter dör ut.

Arbete mot ohållbara fiskesubventioner och överfiske är centralt. Att utveckla och genomföra vetenskapligt baserade förvaltningsplaner i syfte att återställa fiskbestånden till minst de nivåer som kan ge maximal hållbar avkastning är nödvändigt för att säkra livsmedelsresursen i utvecklingsländer och bidra till en hållbar ekonomisk utveckling.

För att bidra till arbetet med hållbara hav behövs samarbete över landgränser och samstämmiga åtgärder mellan flera politikområden som t.ex. miljö-, jordbruks-, fiske-, närings- utbildnings- och utrikespolitik.

Ekosystem och biologisk mångfald
Sammanfattat handlar det om att bevara, återställa och hållbart använda ekosystem på land och i vattendrag och deras ekosystemtjänster, särskilt skogar, våtmarker, berg och torra områden, i enlighet med de skyldigheter som anges i internationella överenskommelser.

Hållbart brukande av alla typer av skogar ska främjas, avskogning stoppas, utarmade skogar återställas och ny- och återbeskogningen kraftigt ökas i hela världen. Ökenspridning ska bekämpas och förstörd mark och jord ska återställas. Bergsekosystemen ska bevaras.

Omedelbara åtgärder ska vidtas för att minska förstörelsen av naturliga livsmiljöer, hejda förlusten av biologisk mångfald och skydda utrotningshotade arter. En rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid användning av genetiska resurser ska främjas samt lämpligt tillträde till sådana resurser, i enlighet med internationella avtal.

Omedelbara åtgärder ska vidtas för att stoppa tjuvjakt på och handel med skyddade djur- och växtarter. Åtgärder ska införas för att förhindra införseln av invasiva främmande arter samt kontrollera eller utrota prioriterade arter. Ekosystemens och den biologiska mångfaldens värden ska integreras i nationella och lokala planerings- och utvecklingsprocesser, strategier för fattigdomsminskning samt räkenskaper.

Finansiella resurser för biologisk mångfald, ekosystem och hållbart brukande av skogar ska öka och utvecklingsländer ska ges lämpliga incitament att utveckla ett sådant bruk, inklusive bevarande och återbeskogning. Globalt stöd mot tjuvjakt och illegal handel med skyddade arter ska öka, bl.a. genom ökade möjligheterna till hållbar försörjning i lokalsamhällen.

Fungerande ekosystem och biologisk mångfald är grunden för de processer som förser oss med mat, vatten, energi, kläder etc. Skydd, bevarande av och hållbart nyttjande och restaurering av ekosystem och naturresurser samt bevarande av biologisk mångfald är därför nödvändigt.

De viktiga sambanden mellan ekonomisk utveckling och behovet av att skydda och bevara ekosystem, inklusive biologisk mångfald behöver tydliggöras.

Den pågående utarmningen av den biologiska mångfalden drabbar i särskilt hög grad människor som lever i fattigdom vilka ofta livnär sig på naturresurser. Många av dessa är kvinnor. Arbetet i konventionen om biologisk mångfald och de s.k. Aichimålen är väsentligt för att nå flera av de globala målen.

Hållbart brukande av skogsresurser, inklusive minskning av avskogning, är viktigt bl.a. vad gäller klimatpåverkan, hållbar energi, tryggad livsmedelsförsörjning, ekonomisk tillväxt och fattigdomsbekämpning.

Olagliga avverkningar och handel med associerade trävaror ger negativa effekter på skogar och på människorna som lever av och i dessa skogar. Utvecklingsländer har särskilda behov av tekniskt och vetenskapligt kunnande, liksom av resurser, för att utveckla, bevara och hållbart bruka skogsekosystem, inklusive återbeskogning.

Arbete med skog och hållbar utveckling kräver samstämmiga åtgärder mellan olika politikområden som närings-, jordbruks, miljö-, klimat- och utrikespolitik.

För mer om detta se regeringens hemsida på internet
https://www.regeringen.se/sveriges-regering/

Alla statsråd bör samarbeta i planeringar för världens och Sveriges framtid.September 2019

Alla statsråd bör för sina respektive politikområden ha planeringar för världens och Sveriges framtid.

Statsministern bör samordna de andra statsrådens planerings-verksamheter till en planering för världen och en planering för Sverige. Det går inte att planera Sverige utan att ha en svensk planering för världen.

Planering innehåller fyra moment: hur det var, hur det är, hur det kan bli (flera alternativ) och hur det bör bli.

Ministern för internationellt utvecklingssamarbete. Peter Eriksson borde kunna hantera den svenska planeringen av världen.

Miljö- och klimatministern samt vice statsministern Isabella Lövin borde kunna hantera planeringen av Sverige. Men det har visat sig att miljöministern kanske inte intresserar sig så mycket för miljöerna utan mest för klimatet (som behöver planeras för världen).

Det finns fysiska och sociala miljöer som båda är viktiga och som behöver planeras för hela Sverige och kan sägas gälla välfärds-fördelningen, som gäller bl a hushållsverksamheter och service av alla slag bl a skolor, informationer, sjukvård, hälsovård, bostäder, transporter, energi, digitalisering, butikssservice, kulturella verksamheter, hus-hållens inkomster och skatter. näringsverksamheter , arbetsförmedling o s v.

Det är 129 verksamhetsområden som vardera innehållller hundratals eller tusentals mindre verksamhetsområden.

Att få grepp om dem är inte lätt, professionella djuplodande forskare behöver flera års arbete för att beskriva vad som händer. Vill man få veta vad som händer nu måste man gå till journalister som är kunniga och följer utvecklingen.

Problemen är i grunden fyra: hur var det, hur är det, hur kan det bli och hur bör det bli. För att det inte ska bli för mycket får man inte lägga för mycket tid på de första momentet, hur det var och är bara så mycket som behövs för de följande momenten.

Och i de följande momenten måste man se till att ägna sig åt väsentligheter, något som är svårt.

Vad som är väsentligt beror på individernas uppfattningar, av deras inre verkligheter. Alla har inre verkligheter, se avsnittet om de inre verligheterna i kapitel tre i innehållsförteckningen till

Sven Wimnell 20 mars 2018 del 1 av 3: Samhällsplaneringens problem. Områden 1-5 samt 1-9 med myndigheter och professorer, yrken och utbildningar m m.
http://wimnell.com/omr40zl.pdf.

Utbildning i grundskolor, gymnasier, högskolor och universitet samt forskning behöver förbättras. September 2019

Under tjugo års tid har detta påpekats många gånger i de särskilda utredningarna som finns förteckanade på wimnell.com

Innehållen i alla skolämnen behöver kollas och justeras så att de motsvarar kunskaper som behövs i dagens förändrade värld.

Ämnet Hem- och konsumentkunskap behöver förbättras i grundskolan och på något sätt införas på gymnasiet.

Ämnet Samhällskunskap behöver förbättras mycket.

Ämnet Religionskunskap bör ombildas till ett ämne med filosofi och psykologi, bli Religion och levnadskunskap. Även på gymnasiet

Dessa ämnen kommenteras närmare i det följande avsnittet om Hushållsverksamheter.

Regeringen bör se till att det på internet upprättas en förteckning över universitetens och högskolornas professurer med uppgifter om vad de forskar om, och professurerna bör få till uppgift att på internet redo-visa sina forskningar så att forskningarna kommer till nytta för allmänheten, politiker och organsisationer.

Regeringen bör redovisa vilka andra som forskar och förmå dem att redovisa sina forskningar på internet. Regeringen bör använda sig av de forskningar som finns och uppmuntra forskningar som inte finns men behövs .

I http://wimnell.com/omr40zl.pdf. finns mycket om ämnen och forskning.

Varkan borgerliga eller socialdemokratiska regeringar har sett till att lärare har lämplig utbildning.

Utbildningsministrarna har inte sett till att lärarna har lämplig utbildning vid högskolor och universitet. Ämneskunskaper får de kanske enligt ämnesplaner, men ämnesplanerna har brister.
De får inte lämplig utbildning ifråga om hur de ska umgås med eleverna.

De som tänker blir offentligt eller privat anställda eller chefer i organisationer får nog inte tillräcklig utbildning om hur man bör umgås med andra.

I det följande avsnittet om Hushållverksamheter finns en skiss till En komplettering av religionsämnet till ett ämne Religion och levnadskunskap för grundskolan och gymnasiet. Där kan föreskrivas hur man umgås med elever. Psykologi för hur man kan få eleverna att lära sig.

Samma kunskaper behövs i alla verksamheter.

I slutet kapitlet nu visas två tidningsartklar, en om hur lärare kan hantera rasism och en om hur poliser kan hantera terrorism.

646 Utveckling av de inre verkligheterna

Individens inre verklighet är det som finns i huvudet.
Individen vet nog inte själv allt hon har i huvudet, än mindre vet man vad andra har i huvudet. Det finns statistik om individernas utbildning i skolor o d och om kunnande och erfarenheter, men det säger inte mycket om vad kunskaper, åsikter o s v de har. Det finns forskningar med intervjuer där man försöker lista ut de inre verkligheterna, och det finns mycket spekulationer om det. Men på det hela taget är de inre verkligheterna mest okända för världen utanför. Man frågar och diskuterar för att få reda på kunskaper och åsikter. När man anställer folk görs intervjuer för att få veta om vad folk kan och tycker.
Inför valen görs det opininionsundersökningar om väljarnas tycken .
Så är läget.

Hushållsverksamheterna 641-645 och 647-649 handlar huvudsakligen om de materiella, yttre verkligheterna. Men en viktig resurs i hushållen är hushållsmedlemmarnas inre verkligheter, som är grunden för välfärden. Det vill säga att man uppfattar sig som en samhällsmed-borgare som är minst lika mycket värd som alla andra.

På fritiden i hemmet bör man ha möjlighet att göra det man vill inom ramen för allmän moral så att man trivs. Man bör ha sociala kontakter och andra verksamheter så att de inre verkligheterna utvecklas , bl a med lämpliga kunskaper och värderingar om de ständigt pågående förändringarna i världen, och så att möjligheterna att anpassa sig och påverka andra utvecklas på lämpligt sätt.

Här handlar det om personlig hygien, kläder och hur vi umgås i hemmet med familj, släkt och vänner. Vi ser på TV, läser tidningar och böcker, skriver, har hund, katt, hobby med hantverk m m.
Vad gör arbetslösa och sjuka hemma hela dagarna?

Behöver de hjälp med att göra något nyttigt med tiden? Vad gör de som på grund av sjukdom eller arbetslöhet o d inte har något arbete att gå till ? Och kriminella o d ?

Livsmedel o d , boende, vatten-och avloppsförjning, energitillgång, tillgång till prylar och pengar som ingår i områdena 641-649 är materiella resurser som måste kompletteras med välfungerande inre verkligheter som kan behandlas i område 646.

Människorna påverkar och påverkas genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Välfärden beror av dessa fyra områden. Individernas inre verklig -heter kan få det grundläggande utformat i förskolan, grundskolan och gymnasiet, men måste sedan under livet få kompletteringar i sina vardagliga verksamheter i hushållen.

Det räcker inte med att man har bostad, telefonledningar, telefoner. TV-abonemang, datorer, soffor, tidningar och skrivbord etcetera, det behövs också kunskaper för att kunna utnyttja det materiella, diskutera det med anhöriga och bekanta.

Som serviceområden till hushållen kan ses skolornas verksamheter.

Klart är att grundskolans ämnen Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap behöver förbättras med hänsyn till vad man behöver. Likaså Samhällskunskap och religionskunskap på gymnasiet. Där skulle det också vara bra med ett ämne Hemkunskap, men om det inte finns plats för det borde Samhällskunskapen kunna ökas på med viktiga hemkunskapsproblem.

Högervridningen, våldet och allt annat elände gör att man måste förbättra undervisningen i skolan. Religionskunskapen bör ändras till Religion och levnadskunskap, Samhällskunskapen behöver bli mycket bättre och Hemkunskapen behöver utökas. Med rätta förbättringar blir barnen lyckligare som barn och sedan som vuxna och demokratin förbättras.

För de svenska barnen är det viktigt att de får kunskaper för de fyra roller de har , A1, A2, B1 och B2.

Utbildningen i samhällskunskap bör utgå från systemet för mänskliga verksamheter, som är en fullständig samhällsbeskrivning.

Förbättringar av undervisingen i de två ämnena är av stor betydelse för kultur och demokrati. Demokrati- och kulturministern har anledning att övertyga utbildningsministrarna om vikten av förbättringar.

Det är särskilt viktigt för invandrare att de får en bra samhällsbeskrivning som utgår från svenska förhållanden och också innehåller beskrivningar om samhällen utanför Sverige, så att invandrarna får kunskaper som passar till deras speciella förutsättningar.

Slutsats:
Grundskolor och gymnasier måste ge barnen kunskaper om sig själva och sina beteenden och världens problem så att de kan leva väl ihop med andra och med demokratin kan förbättra levnadsförhållandena för sig själva och alla andra.

Religioner ger gammalmodiga bilder av världen och om hur man bör bete sig, som inte fungerar idag. Religionsämnet bör utvidgas till att omfatta levnadskunskap om hur man kan utveckla sig själv och om hur man bör samverka med andra.

Ämnet om samhällskunskap måste göras mer fullständigt i både grundskolor och gymnasieskolor. Kunskaper i hemkunskap bör förbättras i grundskolorna och förmedlas också i gymnasierna.

Det här gäller de svenska barnen och också de nyanlända, invandrarna, för vilket det är särskilt viktigt att läroplanerna ger en bra modern utbildning i de nämnda ämnena, som passar till deras speciella förutsättningar.

Utbildningen ska direkt hjälpa de enskilda individerna och hjälpa dem att på politisk väg förbättra välfärden för alla.

De utbildningar som nu nämnts för skolorna är utbildningar som bör ske hela tiden genom verksamheterna i hemmet.

Om utbildning i skolan. (Sid 75 i zzz)

Vilka möjligheter har svenska folket att förstå partiers beskrivningar av sin politik?

Man får då återgå till det svenska utbildningsväsendet. Det finns inga andra krav om att svenskarna ska följa med utvecklingen än att man ska gå igenom grundskolan. Om man har lärt sig det som står i grundskolans läroplaner är man redo att rösta - så får man uppfatta det. Äldre personer som gått i äldre skolor med äldre läroplaner får rösta, men kan naturligtvis inte tillräckligt för att göra det.

Före skolåldern finns inga krav om utbildning, man räknar med att föräldrarna uppfostrar barnen. För dagis och förskola finns vissa krav. Krav om barn finns i FNs deklaration om mänskliga rättigheter och i Barnkonventionen.

Regeringen ska utreda om barnkonventionen bör bli svensk lag. Regeringen vill ta reda på hur tillämpningen av lagar och andra föreskrifter överensstämmer med barnkonventionen och tillsätter därför en utredare, Anita Wickström. Den särskilda utredaren ska även analysera för- och nackdelar med att inkorporera barnkonventionen, det vill säga om den ska gälla som svensk lag. - Barnets rättigheter behöver stärkas i vårt land. Även om vi tycker att vi gör mycket rätt enligt barnkonventionen så finns det anledning att förstärka barnets rättigheter på flera områden, säger Maria Larsson.

Grundskolan regleras med läroplanerna. I den läser alla om religion, men något ämne om filosofi och psykologi finns inte, ämnen som gäller tänkandets och kunskapens historia och ämnen som gäller hur människor fungerar psykologsikt sett. Grundskolan ska vara allmänbildande och innehålla allt man behöver, men gör det inte.

Före andra världskriget gick cirka 5 % av årskullarna på gymnasiet som då var allmänbildande, men inte hade filosofi och psykologi som obligatoriskt. Uppskattningsvis kanske 20 % av dem på gymnasiet läste detta, dvs cirka 1% av årskullen läste filosofi.

Nu är gymnasiet huvudsakligen till för yrkesutbildning, men kanske fortfarande 1% av årskullarna läser filosofi och psykologi.

På högskolor och universitet läses de ämnena bara då det behövs i yrkena. Om man räknar med att 1% läser det kommer man till att 99 % av dem på universitet och högskolor blir fackidioter.

I de 22 politikområdena finns anledning att kommentera hur grundskolan tillgodoser kunskapsbehoven i områdena.

Som tur är följer många svenskar, trots dålig skolgång, med i det som händer och sker.

Klart är att grundskolans ämnen Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap behöver förbättras med hänsyn till vad man behöver. Likaså Samhällskunskap och religionskunskap på gymnasiet. Där skulle det också vara bra med ett ämne Hemkunskap, men om det inte finns plats för det borde Samhällskunskapen kunna ökas på med viktiga hemkunskapsproblem.

Högervridningen, våldet och allt annat elände gör att man måste förbättra undervisningen i skolan. Religionskunskapen bör ändras till Religion och levnadskunskap, Samhällskunskapen behöver bli mycket bättre och Hemkunskapen behöver utökas. Med rätta förbättringar blir barnen lyckligare som barn och sedan som vuxna och demokratin förbättras.

Religion och levnadskunskap. (sid 84 i zzz)

Tanken med att bygga ut religionsämnet är att religionsämnet är litet och skulle tåla en komplettering. Litet är kanske ämnet i Sverige, men det är stort i världen, stort i Mellanöstern, Nordafrika och andra länder med Islam, stort i USA med bl a högerextrema religiösa fundamentalister som hotar ruinera USA, stort i Sydamerika och stort i de flesta länder utom Norden och kommunistiska länder som Ryssland och Kina. I Sverige förekommer religiösa problem bland invandrare. I Ryssland har religion trätt fram efter Sovjetunionens fall. Påvedömet är kvar.

Religioner har i Sverige på senare tid blivit mer problematiska än tidigare. Religioner behöver en motvikt bestående av filosofi och psykologi o d som föreslås som komplettering i ämnet Religionskunskap i grundskolan. Även på gymnasiet behövs samma kompletteringar.

Gymnasiegemensamma ämnen: Engelska, Historia, Idrott och hälsa, Matematik, Naturkunskap, Religionskunskap, Samhällskunskap, Svenska/svenska som andraspråk.

Förr fanns högre allmänna läroverk. Cirka 5 % av årgångarna barn gick där och resten i folkskolan. På gymnasiet kunde finnas en lektor som var präst och hade hand om religionsundervisningen (kristendom var ämnet då). Han skötte också undervisningen i filosofi, som bestod av tre ämnen: filosofi, logik och psykologi.

Filsofiämnet var inte obligatoriskt, i en klass på reallinjen med 25 elever kunde det vara bara två som läste filosofi. Filosofiämnet är fortfarande inte obligatoriskt på gymnasiet och hela efterkrigstiden har en stor del av dem som gått där och efteråt på högskolor och universitet inte fått någon utbildning i filosofi och psykologi. Många av dem har blivit chefer och män i staten - utan utbilding i filosofi och psykologi, men väl i religion. Det är inte bra. Det gamla filosofiämnet är nu uppdelat på filosofi och psykologi.

De första gymnasierna kom till i början på 1600-talet och hade då uppgiften att förbereda för prästutbildning och utbildning av tjänstemän i staten. Religion hade en stark ställning. Den allmänna folkskolan kom till 1842 och sköttes till en början i stor utsträckning av präster och andra kyrkans män. Barn skulle bli religiösa med kristlig tro. Gymnasierna utvecklades vartefter med nya ämnen, reallinjer tillkom, och flickor fick börja gå på gymnasierna på 1920-talet. Biskoparna var högsta chefer för läroverken. Med tiden togs biskoparnas ledarskap bort.

Folkskolan växte vartefter och de nuvarande grundskolorna och gymnasierna kom till i slutet på 1900-talet. Statskyrkan har avskaffats och och kristendomskunskapen har ändrats till religionskunskap. Man får nu inte undervisa i religion så att barnen blir religiösa utan bara om religion.

Man bör komma ihåg att religioner med gudars styrningar tillkom under forntiden och att deras betydelse har minskat och nu mer och mer ersätts av demokrati där människorna är ansvariga för styrning och utveckling. Religionerna är visserligen ännu av stor betydelse, men de är i dagens situation ändå av marginell betydelse.

Att i Sverige ha ett obligatoriskt ämne som bara handlar om religion är att tillmäta religionerna för stor betydelse. Viktigare är värdsliga problem och kunskaperna om dem förtjänar större uppmärksamhet. Att komplettera religionsämnet med mer aktuella saker är lämpligt. Det gör att ämnets beteckning Religionskunskap inte passar utan bör ersättas av något mer rättvisande.

Man kan inte bara ändra till “Livsåskådning”, “Filosofi” eller “Psykologi”, det blir för snävt och missvisande.

Ämnet Samhällskunskap har sina lärare utbildade på Statsvetenskapliga institutioner, Det som behöver tillkomma ligger närmare religionerna och därför kan det vara bra att lägga det tillkommande tillsammans med religion, i ett ämne Religion och levnadskunskap.

Om religionsämnet ombildas till ett ämne med filosofi och psykologi kommer det ämnet att innehålla många universitetsämnen. Av ämnena kan man anse att religionen var först och om man lägger ämnena i en kronologisk och logisk ordning kan man börja med religion:

Religion och levnadskunskap. (Barnen lär också föräldrarna)

1. Religionskunskap.
2. Filosofihistoria.
3. Idé-och lärdomshistoria.
4. Vetenskapshistoria
5. Utbildnings- och skolhistoria.
6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
7. Arkiv-och bibliotekskunskap.
8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratins krav.
10. Estetik och värderingar.
11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
13. Socialpsykologi.
14. Sociologi och informationskunskap.
15. Logik och vetenskapsteori.
16. Etik och moral.
17. Konsten att inte ha tråkigt. (Tillägg 18 feb 2014)
    Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre.

Inkomstskatterna (Sammanfattningar)

Sverige var under 1800-talet ett utpräglat klassamhälle. Sverige styrdes av kungen med hjälp av de fyra stånden i riksdagen, adel, präster, borgare och bönder. Någon plats för arbetare fanns inte.....

I skattereformen 1990 fick kapitalinkomstskatten nuvarande form med statlig skatt 30% oavsett inkomstens storlek. Den sattes till 30% för att ungefär motsvara kommunalskatterna som ligger ungefär där.

De flesta betalar ingen statlig inkomstskatt, bara kommunal inkomstskatt. Kapitalinkomstskatten på 30 % är för de flesta ungefär som kommunalskatten.

Progessiviteten i inkomstskattesystemet ombesörjs av den staliga inkomstskatten som 2017 börjar vid inkomst cirka 38000 kr per månad. I sista minuten 1990 gjordes i skattereformen på förslag av LO en ändring av reglerna för kommunalskatten. För att lindra skatten för de lägsta inkomsterna bestämes att grundavdraget vid låga inkomster skulle ökas ett antal procent upp till inkomt litet över 100 000 kr per år, istället skulle sedan grundavdaget minska en viss procent vid inkomst däröver.

Inkomtsskattesystemet består enligt detta av en kommunalskatt som med nyss nämnda undantag är lika med den skatt kommunerna bestämmer samt en statlig skatt vid inkomst över en viss nivå som riksdagen avgör. Till det en kapitalinkomstskatt på 30% oavsett arbetsinkomstens storlek. Man bör observera, att skuldräntor (negativ kapitalinkomst) bör medge avdrag 30%.

Kvar står sedan att de med de lägta inkomsterna får orimligt höga skatter på grund av att grundavdraget inte når upp till lägsta rimliga levnadskostnader.

Mer om skatter och bidrag.

Politikerna har under årens lopp då och då talat om att skatt ska utgå efter bärkraft och skattekraft och bidrag ska utgå efter behov. Men varken regeringen, riksdagen eller partierna har någonsin under de senaste femtio åren visat upp hushållsbudgetar som visar behov eller visat hur bärkraft hänger ihop med hushållsbudgetar.

Jag har nästan varje år under denna tid redovisat hushållsbudgetar och påpekat att inkomsterna vid låga inkomster inte räcker till hushållsbudgetarna och att skatter och bidrag bör bestämmas med hänsyn till det. Tyvärr har politikerna inte rätttat sig efter det, och fortfarande måste många med låga inkomster betala skatter trots att inkomsterna inte räcker till rimliga levnadskostnader.

Skattefördelningen bör ske efter bärkraft. Den bör ske med hänsyn till inkomst och med hänsyn till hushållsutgifter för rimliga behov.

Skattefördelningen har två dimensioner: Vertikal och horisontell fördelning.

Den vertikla fördelningen gäller fördelningen på personer med samma rimliga utgifter men med olika höga inkomster. Den horisontella fördelningen gäller fördelning på personer med olika rimliga utgifter men samma inkomster.

I den allmänna skattedebatten talas nästan bara om den vertikala fördelningen av skatterna - med hänsyn till inkomstens storlek.....

Det borgerliga blocket vann valet 2006 med löften om skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare och åtgärder som skulle ge jobb åt arbetslösa och minska "utanförskapet". Det blev stora skattesänkningar för dem med höga inkomster och nedskärningar som mest drabbar dem med låga inkomster. Arbetslösheten är stor. De borgerliga har ställt i utsikt att de ska forsätta på samma sätt.

En central fråga, som alltid, är skatterna. Vem ska betala dem och vad ska de användas till. De som ska betala är individer, hushåll och företag och skatterna ska gå till saker som är till nytta för de kategorierna. Skatterna tas ut på skattebaser: skatter på arbetsinkomster, inkomster av företag, vinster och kapital, skatt på varor mm.
En högerfilosofi är att de som har höga arbetsinkomster inte arbetar om de inte får lägre skatter och högre bidrag och att de med låga inkomster inte arbetar om de får lägre skatter och högre bidrag.

Den borgerliga alliansen hatar bidrag och har satt ett annat namn på jobbskatteavdragen, nämligen avdrag, som är detsamma som bidrag. Jobbskatteavdragsbidragen är vid höga inkomster mycket stora.

Folkpartiet framför krav om att den s k värnskatten ska tas bort, annars vill ingen utbilda sig, och utbildat folk är nödvändigt i den globala konkurrensen. Kravet är nonsens. De som inte vill utbilda sig på grund av värnskatten har fel inställning till utbildning och om de avstår utbildning är det bara bra. Samhället bör undvika att släppa fram giriga personer till välbetalda platser där de bara tänker på att skaffa sig själva förmåner.

De som nu ihärdigt propagerar för lägre skatter för höginkomster borde istället intressera sig för dem med låga och de lägsta inkomsterna och kräva förbättringar för dem. Skattesänkningarna bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.....

Fastighetsskatter och förmögenhetsskatter.

Kd-ledaren Göran Hägglund gjorde en stor insats för att förbättra fastighetsbeskattningen. En stor del av befolkningen äger småhus och för dem har fastighetsskatten många år varit en pina. Skatten har byggt på fastighetstaxeringarna, som bygger på uppmätta marknadspriser för fastigheter i omvärlden. Skatterna har byggt på fiktiva inkomster på husen, inkomster som i verkligheten inte funnits. Husägarna har inte haft inkomster av husen som kunnat användas till fastighetsskatten.

Det gamla systemet har fått en bättre efterföljare. För reavinstskatten finns förmånliga regler om uppskov som kostar mycket pengar för staten, regler som kanske är alltför förmånliga.

Fastighetsskatten, förmögenhetsskatten, arvs- och gåvoskatterna bör ej återinföras. Statliga inkomstskatten bör ej tas bort.

Fastighetsskatterna och förmögenhetsskatterna är ett elände därför att fastigheter och förmögenheter för många inte alltid inbringar pengar som räcker till skatterna. Arvs- och gåvoskatter ger upphov till onödigt manipulerande.

Den mest rättvisa skatten är skatten på förvärvsinkomster som handlar om pengar man disponerar och är mer kontrollerbara än de andra skatterna.

Om förmögenheter: det finns olika slags förmögenheter, man kan ha ett hus eller pengar på banken, men en viktig typ av förmögenhet är den förmåga man har genom kunskaper och erfarenheter. Denna förmögenhet beskattas inte, man beskattar avkastningen av kunnandet, dvs inkomster man har av kunnandet, avkastningen av kunnandet. Samma bör gälla för de materiella förmögenheterna, man beskattar avkastningen.

Ränteavdrag och kapitalinkomstskatter bör ligga kvar på 30%

De svenska politiska partierna har aldrig förstått sig på problemen med fördelningen av inkomstskatterna, isynnerhet för de lägsta inkomsterna där de olika hushållkostnaderna, mest på grund av bostadskostnaderna, för ensamma och makar/sambor spelar stor roll.

För pensionärerer och barnfamiljer görs en sorts anpassning genom bostadstillägg vid låga inkomster. Samma sorts anpassning borde ske för icke-pensionärer utan barn, för dem borde införas lämpliga bo-stadstillägg. Sådana tillägg har funnits en tid men tagits bort.

Genom jobbskatteavdragen har skattefördelningen ytterligare försämrats.

Man bör observera, att makar/sambor (utan barn) vanligen klarar sig bra om båda har inkomster. Ensamstående är missgynnade i skattesystemet eftersom de ensamma ska betala hela levnadsstandarden. Om man sänker skatterna så att ensamma klarar sig vid låga inkomster kommer makar/sambor att bli överkompenserade. Man kan klara detta problem bara med hjälp av lämpligt utformade bostadsbidrag.

Under de senaste 40 åren har man i riksdagen inte kunnat få syn på någon vettig sammanhängande framställning om skatte- och bidragsfördelningsproblem. Varken de rödgröna eller de borgerliga partierna har gjort någon redovisning om levnadskostnaderna och satt skatter och bidrag i relation till det. Skattelättnaderna: bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.....

Nyss har nämnts om kapital:

"Fastighetsskatten, förmögenhetsskatten, arvs- och gåvoskatterna bör ej återinföras. Statliga inkomstskatten bör ej tas bort.

Fastighetsskatterna och förmögenhetsskatterna är ett elände därför att fastigheter och förmögenheter för många inte alltid inbringar pengar som räcker till skatterna. Arvs- och gåvoskatter ger upphov till onödigt manipulerande.

Den mest rättvisa skatten är skatten på förvärvsinkomster som handlar om pengar man disponerar och är mer kontrollerbara än de andra skatterna.

Om förmögenheter: det finns olika slags förmögenheter, man kan ha ett hus eller pengar på banken, men en viktig typ av förmögenhet är den förmåga man har genom kunskaper och erfarenheter. Denna förmögenhet beskattas inte, man beskattar avkastningen av kunnandet, dvs inkomster man har av kunnandet, avkastningen av kunnandet. Samma bör gälla för de materiella förmögenheterna, man beskattar avkastningen.

Ränteavdrag och kapitalinkomstskatter bör ligga kvar på 30%

De svenska politiska partierna har aldrig förstått sig på problemen med fördelningen av inkomstskatterna, isynnerhet för de lägsta inkomsterna där de olika hushållkostnaderna, mest på grund av bostadskostnaderna, för ensamma och makar/sambor spelar stor roll.

Vad ingår i skattetabellerna?

I beräkningen av skattetabellerna ingår kommunal och statlig inkomstskatt på förvärvsinkomster, allmän pensionsavgift, begravningsavgift och avgift till registrerat trossamfund. Även den nya public service-avgiften är inkluderad i skattetabellerna för 2019. Avdrag och skattereduktioner för grundavdrag, allmän pensionsavgift, jobbskatteavdrag och skattereduktion för sjuk- och aktivitetsersättning ingår också i tabellerna.

Kolumn 1
Avser löner, arvoden och liknande ersättningar till den som vid årets ingång inte fyllt 65 år om inkomsten ger rätt till jobbskatteavdrag. Tabellen ska tillämpas oavsett om allmän pensionsavgift ska betalas eller inte.

Ensamstående förvärvarbetande är missgynnade i förhållande till makar/sambor.

Ensamståendes levnadskostnader per år 2019 är 174000kr
En makes/sambos kostnad är 134500 kr, dvs 39500 kr lägre och därför blir överskottet för en make 39500 kr högre för en ensamstående. Om makarna var för sig har samma inkomst som en ensamstående har makarna tillsammans 2x39500kr= 79000kr mera disponibelt sedan inkomstskatter och levnadskostnarna betalats.

Underskott tillsammans för ett par makar blir på motsvarande sätt 79000 kr lägre än för en ensamstående

Sammanräknad förvärvsinkomst efter deciler. Kvinnor och män 20-64 år. Kr/år

Sammanräknad förvärvsinkomst efter deciler. Personer folkbokförda i Sverige både 2016-01-01 och 2016-12-31

Sammanräknad förvärvsinkomst efter deciler. Personer folkbokförda i Sverige både 2017-01-01 och 2017-12-31

Decilgrupp	2016	2017	2019 antagande. cirka samma årliga ökning som 216-217.	Månad ca
1	11 855	12 096	13 000	1083
2	96 357	99 028	104 000	8667
3	177 761	183 315	194 000	16167
4	241 790	249 625	265 000	22083
5	289 357	298 285	316 000	26333
6	327 932	337 863	358 000	29833
7	366 546	377 964	401 000	33417
8	414 336	426 988	452 000	37667
9	486 239	499 991	527 000	43917
(9,5				ca 57000)
10	789 273	809 306	849 000	70750

Statistiken är inte uppdelad efter esamstående och makar/sambor. Men ensamstående behöver 2019 inkomst 19000 och makar var för sig 14000 per månad för att klara hushållsbudgetarna på plus. Genomsnitt cirka 16000 kr
Det betyder att cirka 30 % av inkomsttagarna inte klarar sig.

Inkomstskattesystemet är inte uppbyggt efter skatteförmåga och inget talar för att svenska folket vill ha det.

Brister i detta system kompenseras i någon mån av bidrag av olika slag, bland annat barnbidrag och bostadsbidrag för ensamma och makar/sambor med barn.

Ungdomar utan barn kan få ungdomsbostadsbidrag. Äldre utan barn har några år fått bostadsbidrag, men de har i ovist nit tagits bort, det bör snarast återinföras. Det kan enkelt ske genom att höja åldersgränsen för bidrag. Ungdomsbidragen avtrappas med 30% av viss stigande inkomst. I ett nytt bidrag för äldre kan det vara 33,33 % eller 20%, som gälller för barnbostadsbidrag.

Se senare utredning: Sven Wimnell 22 april 2019: Bostadsbidrag för barnfamiljer och nya för barnlösa. Bostadstillägg för pensionärer. Utredningar om verksamheter som styr världen. Vårbudgeten 2019.
http://wimnell.com/omr36-39zzzzze.pdf

Om värnskatten

Agenda började för hösten den 25 augusti 2019 och hade bl a en intervju med den nya liberalledaren Nyamkon Sabuni.

Expressen skrev om intervjun:
Sabuni: – Det viktigaste från vår sida är att vi gör det som är bäst för Sverige: att vi säkrar goda förutsättningar för företagande, för arbetsmarknaden så att vi får fler i arbete, och att vi säkrar kompetensen.

Hon menar att den budgetram som finansministern presenterat ger utrymme både för sänkta marginalskatter och satsningar på rättsväsendet, som är en hjärtefråga för L.

Partiet har stridit hårt för att slopa värnskatten, något som beräknas kosta 6 miljarder kronor.
– Så statiskt är det inte, säger Nyamko Sabuni.

– Genom att ta bort värnskatten kan vi få fler att vilja avancera men också att vilja jobba lite mer.
Agenda: Varför inte satsa de där miljarderna på kommunerna?
– Vi har också pengar som vi kommer att satsa på kommunerna.

Den s k värnskatten avskaffas sista decmber 2019. Den ger cirka 6 miljarer kr till statskassan.

Jag föreslår att en ny värnskatt införs fr o m 1 januari 1920 med samma regler som för den gamla värnskatten som avskaffas, men att skatten tillförs försvarsdeparrtementet.

2019. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5700 kr per mån = 68400 kr per år för ensam och 7000 kr per mån för makar/sambor= 84000kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 174 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 269000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam Mån. lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Över-skott/år	Inkomstskatt i% av inkomst	Årsinkomst per person
6001	626	7512	5375	64500	-109500	10,4	72 000
7001	854	10248	6147	73764	-100236	12,2	84 000
8001	1081	12297	6920	83040	-90960	13,5	96 000
9001	1308	15696	7693	92316	-81684	14,5	108 000
10001	1535	18420	8466	101592	-72408	15,3	120 000
11001	1765	21180	9236	110832	-62168	16,0	132 000
12001	1997	23964	10004	120048	-53952	16,6	144 000
13001	2268	27216	10733	128796	-45204	17,4	156 000
14001	2568	30816	11433	137196	-36804	18,3	168 000
15001	2859	34308	12149	145704	-28296	19.0	180 000
16001	3149	37788	12852	154224	-19776	19,7	192 000
17001	3440	41280	13561	162732	-11268	20,2	204 000
18001	3730	44760	14271	171252	-2748	20,7	216 000
19001	4020	48240	14981	179772	5772	21,2	228 000
20001	4340	52080	15661	187932	13932	21,7	240 000
21001	4630	55560	16371	196452	24252	22,0	252 000
22001	4921	59052	17080	204960	30960	22,3	264 000
23001	5211	62532	17790	213480	39480	22,7	276 000
24001	5501	66012	18500	222000	48000	22,9	288 000
25001	5792	69504	19209	230508	56508	23,2	300 000
26001	6082	72984	19919	239028	65028	23,4	312 000
27001	6373	76476	20628	247536	73536	23,6	324 000
29001	6953	83436	22048	264576	90576	24,0	348 000
30001	7244	86928	22757	273084	99084	24,1	360 000
35001	8848	106176	26153	313836	139836	25,3	420 000
40001	10498	125976	29503	354036	180036	26,2	480 000
45001	12782	153384	32219	386628	212628	28,4	540 000
50001	15432	185184	34569	414828	240828	30,7	600 000
55001	18164	217968	36837	442044	268044	33,0	660 000
60001	21045	252540	38956	467472	293472	35,1	720 000

2019 är skatten 33 % av inkomsten vid inkomst 55000 och 35,1 60000

Inkomst 60000 månad = 720 000 per år ligger 30 700 över 689 300 och värnskatten blir 5% av det = 1535 kr som är 0,21% av 720 000 Skatten blir 35,1-0,21= cirka 34,9 av inkomsten.

Vid inkomst 100 000 kr/månad = 1200 000 kr per år är inkomsten 480 000 kr högre och värnskatten 24 000 kr högre= 25535 kr som är 2,1 % av inkomsten. Vid inkomst mellan 60 000 och 100 000 kr per månad är alltså värnskatten 0.21 - 2,1 % av inkomsten. Vid 70 000 cirka 0,9%

Ensam barnlös med inkomst 18-19 000 kr/månad, och som efter skatt knappt har till rimliga levnadskostnader 174 400 kr, betalar 21 %av inkomsten i skatt.

Den med månadsinkomst 60 000 har överskott i hushållsbudgeten på 293 473 kr sedan rimliga levnadskostnader betalats. Och , räknat på 2019, betalar bara 34,9 %av inkomsten i skatt sedan värnskatten tagits bort.

Man kan nog säga att borttagandet av värnskatten är en onödig lyx för dem med de höga inkomsterna.

Ensamma med inkomster under 19 000 kr per månad har underskott i hushållsbudgetarna. Ensam med inkomst 60 000 kr/ månad har överskott 293457 kr på året.

Cirka 35 % av inkomsttagarna ha inkomster under 19 000 kr.

För den med månadsinkomst 60 000 kr och överskott 293473 kr minskar skatten med 0,21 av inkomsten när värnskatten tas bort, det är inte troligt att man arbetar mer för det. Om inkomsten är 70 000 kr/månad = mitt- eller medel för de 10%med de största inkomsterna, minskar skatten med 0,9%% av inkomsten och det får nog inte vederbörande att arbete mer.

Barnfamiljer med bostadsbidrag. Förslag för 2019

Enligt gällande regler för barnfamiljernas bostadsbidrag ska de trappas av med 20% av den del av inkomsten som överstiger 150 000 kr per år.

Det bör höjas till 200 000 kr per år= 16 666 kr per månad.

För ensamma med 1, 2 och 3 barn räcker då inkomsterna efter skatt till levnadskostnader ungefär enligt konsumentverkets beräknade kostnader mm och hyror för lägenheter enligt boverkets krav.

Enligt beräkningarna i det föregående ligger den lämpliga inkomstgränsen för ensamma på cirka 17000 kr per månad= 204 000 kr per år

För makar/sambor med 1 barn skulle avtrappningen kunna börja vid cirka 14 000 kr per månad, för 2 barn vid inkomst cirka 16 000 kr och för 3 barn vid cirka 17 000 kr. För enkelhets skull kan man nog sätta gränsen till 16 666 kr per månad = 200 000 kr/ år.

Marginalskatten i avtrappningsperioderna är cirka 30%, bostadsbidragen avtrappas med 20% och barntillsynsavgifterna ligger kanske på 2-4% av inkomsterna. Summan blir marginal-effekter cirka 52-54%.

Om inkomstgränsen för avtrappnings början höjs med 50000 kr innebär det att avtrappningarna minskar med 10000kr under året. Om man behåller gränsen vid 150000 kr betyder det att levnadskostnad 174000 kr för ensam förälder minskar till 164000 kr. För makarna minskar 269000 till 259000.
Men vill man ha mer exakt måste man räkna mer exakt.

Bostadsbidrag för barnlösa i åldrar över 29 år upp till pensionsåldrar. Förslag för 2019

För bostadsbidrag till enamma utan barn föreslås här samma bidrag som för åldrarn 18-29 år och samma avtrappningsfaktor 33,33%, men inkomstgräns för avtrappningens början som är satt så att bidraget är avtrappat vid inkomst där underskotten är noll. Cirka 18300 kr/månad = cirka 220000 kr/ år för ensam och cirka 13700 kr/månad = 164400 kr/år per make för makar.

Enligt reglerna kan bostadsbidraget bli 90% av hyran mellan 1800 och 2600 kr per månad = 720 kr per månad = 8640 kr per år. Samt 65% av hyran mellan 2600 och 3600= 650/mån = 7800 kr per år.
Ensam summa bidrag och makar summa bidrag 16440 kr per år =1370 kr/månad.

16440 är 9,45% av hela levnadskostnaderna 174000 för ensam.
16440 är 6,11% av hela levnadskostnaden 269000 för makar.
Då bör man komma ihåg att skattesystemet gynnar makar med 39000kr på året i förhållande till ensam.
Om makarna var för sig har samma inkomst som en ensamstående har makarna tillsammans 2x39500kr= 79000 kr mera disponibelt sedan inkomstskatter och levnadskostnarna betalats.

Avtrappningssträckan blir 49320 kr per år. Inkomst när bidraget för ensam tar slut om avtrappning sker från inkomst 41000 kr blir: 41000+49320= 90320 per år = 7527kr/mån.

Om man höjer gränsen för avtrappnings början till 220000-49320= 170 680=14223kr/månad ska underskottet bli noll.
Kontroll:
Inkomst 220000 minus skatt cirka 45802= 174198 nästan precis som ensams levnadskostnader 174000

För makarna blir avtrappningsgänsen 164400x2 minus 49320= 279480. 139740 per make.

Kontroll:
Inkomst 164400 minus skatt 29376 =134664 för varje make= 269328 för båda, nästan precis som makars levnadskostnader 269000

Bostadsbidragen bör trappas av från inkomst 170680 kr för ensam och trappas av från inkomst 139740 för make.

De beloppen bör rundas av på lämpligt sätt, förslagsvis inkomstgräns när bostadsbidrag ska börja trappas av med 33,33%:
170 000 för ensam = 14157 kr /månad och
140 000 för make = 11667 kr/månad.

Bidragen är slutavtrappade vid inkomst cirka
För ensam 18300 kr/ månad
För makar 13700 kr/månad för make

Avtrappning sker
För ensam: inkomster mellan 14157 och 18300 kr/ månad.
För make: inkomster mellan 11667 och 13700 kr/ månad.
Marginalskatten är i dessa intervall cirka 29% för ensam och cirka 23% för makar. Med avtrappning 33.33% för bostadsbidrag gör det summa marginaleffekt cirka 62% för ensam och cirka 56% för makar. Vid kommunal utebitering 33% som är nästan precis som genomsnittet i Sverige.

Om avtrappningseffekt 20% hade valts hade marginaleffekterna kblivit lägre, men avtrappningarna hade börjat vid en lägre inkomst så att bidragen blivit lägre vid lägre inkomster. Därför har faktorn 33,33% valts istället för 20%. 33,33% är också det som gäller för ungdomsbostadsbidragen. Förslaget för äldre har tidigare innehållit 20% och det kanske kan accepteras, men då får man räkna om.

Socialförsäkringsbalken

Kapitel 97
"**Förmögenhet**
6 § Tillägg till den bidragsgrundande inkomsten ska göras med 15 procent av den sammanlagda förmögenhet som överstiger 100 000 kronor, avrundad nedåt till helt tiotusental kronor.

I den sammanlagda förmögenheten ingår förmögenhet för varje försäkrad samt för varje barn som avses i 96 kap. 4, 5 a och 9 §§. I fråga om barn som avses i 96 kap. 5 a § ska dock endast hälften av den förmögenhet som tillhör barnet ingå i den sammanlagda förmögenheten. *Lag (2017:1123).*
7 § Tillägg för makars förmögenhet ska fördelas på makarna i förhållande till deras respektive andel av den sammanlagda förmögenheten.
Tillägg för barns förmögenhet ska fördelas lika mellan makar.
8 § Förmögenheten beräknas enligt lagen (2009:1053) om förmögenhet vid beräkning av vissa förmåner, om inte annat följer av 9 och 10 §§.
Förmögenheten beräknas per den 31 december det år som bostadsbidraget avser. "

Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen bör avskaffas. Regeln bör avskaffas även för bostadsbidrag till personer utan barn och för pensionärernas bostadstillägg.

Detta bör gälla också för ungdomsbostadsbidragen och bidragen till äldre barnlösa

Bostadtillägg och garantipension för pensionärer.

Verkan av kapital

Varken promemorian, regeringen eller utredningarna behandlar inverkan av kapital enligt de gällande reglerna.

De gällande reglerna om att 15 % av kapital ska tas upp som inkomst vid bostadstilägg för pensionärer bör tas bort. Det är särskilt viktigt att taxeringsvärden för pensionärernas fritidshus tas bort.

De gällande reglerna säger att kapital över 100 000 kr för ensam och 200 000 för makar ska inverka på bostadstilläggen så att 15% ska tas upp som inkomst. Det innbär en förmögenhetsskatt för dem med låga inkomster vilket är synnerligen orättvist eftersom de med högre inkomst inte betalar någon förmögenhetsskatt.

Vid skattereforman 1970 sattes de nuvarande gränserna 100 000 och 200 000 till 75 000 och 150 000 och skulle de har räknats upp med inflationen enligt KPI skulle de nu ha varit drygt 400 000 och 800 000.

Att de gällande reglerna för bostadstilläggen är mycket krävande och olämpliga för pensionärer med låga inkomster har påpekats under flera decennier och det är anmärkningsvärt att regeringen och utredningarna inte beaktar detta.

Varken regeringen, myndigheterna eller de politiska partierna har några offentliga redovisningar om pensionärernas levnads-kostnader, i förhållande till inkomster, skatter och bidrag som gör att det går att bedöma skäligheten i de regler som gäller.

När det gäller bostadstillägg finns i socialförsäkringsbalken följande:

- 99 kap. Innehåll
- 100 kap. Allmänna bestämmelser om bostadstillägg
- 101 kap. Rätten till bostadstillägg
- 102 kap. Beräkning av bostadstillägg
- 103 kap. Särskilda handläggningsregler för bostadstillägg
- 103 a kap. Innehåll
- 103 b kap. Allmänna bestämmelser om boendetillägg
- 103 c kap. Rätten till boendetillägg
- 103 d kap. Beräkning av boendetillägg
- 103 e kap. Särskilda handläggningsregler för boendetillägg

Årskostnaderna för pensionärer 2020

Kostnaderna 2019 156330 är genomsnittskostnader i riket.

Kostnaderna 156330 kr för ensam 2019 kommer kanske att öka med 2% = 3127 kr. Då skulle kostnaderna öka och bli cirka 159457, avrundat 160000 kr. Detta skulle vara genomsnittskostnaden i Sverige. Hyran skulle vara ca 5814 kr/månad i genomsnitt.

Bostadstilläggen för ensam höjs förmodlingen för hyror upp till 7000 kr/månad. Men 7000 kan inte anses vara genomsnittskostnaden i Sverige. Hyra 7000 kan vara hyran i vissa fall, i nyproduktionen. Och då kan bostadstilläggen vara så att de verkliga kostnaderna för hyran mellan 5814 och 7000= 1186 kr reduceras.

Enligt promemorian: "en person som är berättigad till bostadstillägg får full ersättning för bostadskostnad upp till 3 000 kronor. Från 3 001 kronor till 5 000 kronor är ersättningsgraden 90 procent. För boende-kostnader från 5001 till 7000 kronor ersätts 70 procent"

Den verkliga kostnaden för pensionären för 1186 kr blir 30% av 1186= 356 kr/månad =4272 kr/år, och det ligger inom ramen för de variationer som kan förekomma kring genomsnittskostnader. Om hyran ökar över genom-snittskastnaden får man minska på andra kostnader.

Genomsnittskostnader är underlag för inkomstskatter. När inkomster går över vissa belopp uppstår överskott som kan ta hand om variationer kring genomsnittskostnaderna. Men vid låga inkomster uppsår underskott och då är det viktigt att det finns bidrag som kan ta hand om dem. Och viktigt veta var det finns överskott och underskott.

Regeringen har ingen politik för hushållsverksamheterna och vet inte vilka som får överskott och underskott. Det måste regeringen visa.

Ensam väntad ändring 2020:

Reducering av tillägg vid stigande inkomsten blir bara med en faktor, 62%. Det s k fribeloppet höjs med cirka 500 kr. Avtrappningen går snabbare på slutet. Den avtrappning med 50% som 2019 sker mellan inkomsterna 147405 och 223185 kr/år skulle ha blivit 62% och avtrappningen slutat vid inkomst 208518 kr/år

Garantipensionen ökas med cirka 200 kr/månad= cirka 2400 kr/år

De regler som föreslås innebär sammantaget att maximalt bostadstillägg höjs från 5 560 kronor till 6 540 kronor per månad. Ökning per år från 66720 till 78480= ökning 11760 kr/år

Höjningen av bostadstillägg och garantipension blir cirka 14160 kr Om man gjort det 2019 skulle underskottet 417 kr vid pension 5000 kr/månad blivit ett överskott på 13473 kr/år och medgivit en hyra 7000 kr/månad med kostnad 4272 kr/år utöver den normala hela levnad-skostnaden 156000kr.

Men det hjålper inte ensam med frittidsfastighet. Maximalt bostads-tillägg 2019 är 66720 kr/år. En ensam med fritidsfastighet ska ta upp 15 % av taxeringsvärdet som inkomst. Om tillägget reduceras med 62% av denna inkomst faller hela bostadstillägget bort när taxerings-värdet är 717419 kr. 717419 x 0,15 x 0,62 = 66720. Det är idag en mycket torftig fastighet.

Att den skulle kunna anses ge en inkomst på 15% av taxeringsvär-det=107612 kr är bortom allt förmuft, det borde en statlig pensionsut-redare förstå. Statsminister Göran Persson har inte förstått det och han ses nu kunna bli styrelseordförande i Swedbank och reda upp alla bankens svindlerier.

Bostadstillägg för pensionärer. 16 mars 2006

Från http://wimnell.com/omr36-39k.pdf. 060316

Sid

59 **Pensionärer med låga inkomster.**
61 I samband med småhus finns två sätt att bo.
62 Viktiga händelser i bostadstilläggens historia.
62 **I 1990 års skattereform ändrades kapitalinkomstbeskattningen**.
62 **1995 föreslog regeringen att skärpningsregeln skulle tas bort.**
63 **Dråpslaget kom i prop 1995/96:150 och 1996/97:1, mot pensionärer med fritidshus**.
63 **I intervju av Thomas Hempel i P1:statsminister Göran Persson sa, att han var beredd dra tillbaka förslagen**
63 **I prop 2000/01:140 har det istället blivit ytterligare försämringar.**
64 Kommentar 051122:
65 Avskrift av brev Till statsminister Göran Persson.
66 Skattereduktion för fastighetsskatt.
67 Andra påpekanden o förslag.
68 Summa marginaleffekt 2004.
70 Ett alternativ med bara en faktor 57%_för avtrappning av bostadstillägg.
73 Innehållet i sidorna 3380-3459: Sven Wimnell 20040208: Pensionärer födda 1937 eller tidigare.
75 Påminnelser om pensionärsproblemen. Har gått till statsråd och partiledare.Flera gånger efter 8 april 2004.....

I samband med småhus finns två sätt att bo. (8 april 2004).

Det ena sättet är att man bor i en villa, och vanligen är en sådan tämligen rymlig och större än det minsta rimliga. Reglerna för bostadsbidrag till villaboende är generösa. Garage, bilplats stor källarevåning od räknas inte som förmån.

Det andra sättet är att man bor i en liten hyreslägenhet och har ett fritidshus vid sidan om för kontakt med naturen. Den som bor i villa får bostadsbidrag för den stora bostaden, den som har fritidshus får inget bostadsbidrag för fritidshuset.

Pensionärer med låga inkomster, med fritidshus kan räknas ha haft dem under en stor del av livet, troligen ofta byggt dem själva långt tillbaka i tiden och huset ingår i levnadsättet. De har ådragit sig stora taxeringsvärden på grund av att andra sålt hus dyrt. Budgeten tillåter bara en liten billig permanentbostad-hyreslägenhet. Det är inte troligt, att nyblivna pensionärer med BTP skaffar fritidshus.

Taxeringsvärdena har höjts så att fastighetsskatterna stigit. Pensionärerna med inkomster i skikt som ger bostadstillägg har svårt betala dessa höjningar, än mindre betala minskningar av bostadstilläggen. Fritidshusen är vanligen sådana att de bebos bara en del av året. Tillsammans med andra pålagor på fritidshusen blir det en dryg kostnad räknat per boendemånad, och man kan räkna med att fritidshusägare i inkomstskikt med bostadsbidrag måste sänka sina hushållskostnader mer än rimligt för att kunna ha råd ha husen om det överhuvudtaget är möjligt att ha dem kvar.

Taxeringsvärdena i fritidshusen är fiktiva värden, som inte motsvaras av några verkliga inkomster. Enda sättet att få ut några pengar från fritidshusen är att sälja dem. (En pensionär med låg inkomst får vanligen inte låna på husen). Men det är olämpligt att genom minskning av bostadsbidragen för fritidshusägare tvinga dem att sälja husen. De bör få ha den stimulans som fritidshusen ger. Det finns i så fall lika goda skäl att på samma sätt sänka bostadstilläggen för dem som bor i villor.

Jämför två fall för ensam pensionärer med låga inkomster:
1) pensionär som bor i en liten hyreslägenhet och har ett genomsnittligt fritidshus med taxeringsvärde 460 000. Inget på banken. På grund av fritidshuset minskas bostadstillägget: Fritidshuset anses ge en inkomst på 15% av 360 000= 54 000. Bostadstillägget minskas med 62% av 39300 = 24366 plus 50% av 14700=7350, Summa bidragsminskning. 31 716 kr.Ingen reduktion av fastighetsskatten.

2) pensionär som permanentbor i en villa med samma eller högre taxeringsvärde. Ingen minskning av bostadstilläget. Men reduktion av fastighetsskatten med uppemot 3000 kr om taxeringsvärdet är 762000 kr = genomsnitt för permanentboendehus.

Skillnaden till fritidshusägarens nackdel är i runda tal 35 000 kr per år. För pensionären med fritidshus innebär det katastrof, pensionären kan inte öka sina disponibla inkomster genom förvärvsarbete eftersom det intjänade till nära 100 %försvinner i skatt och minskning av bostadstillägg.

Viktiga händelser i bostadstilläggens historia. (8 april 2004).

I 1990 års skattereform ändrades kapitalinkomstbeskattningen.

Bl a infördes regler om kapital som ska påverka pensionärernas bostadstillägg, BTP. Från min sida 2275: Efter den 1 januari 1990 gällde att förmögenhet i form av privatbostadsfastighet eller privatbostad inte skulle påverka inkomstberäkningen för bostadstillägg om bostaden beboddes av pensionären:

"Ett småhus eller en bostadsrätt pensionären bor permanent i och som pensionären söker bostadstillägg för skall således inte påverka årsinkomsten och därmed inte heller minska bostadstilläggets storlek. Inte heller skuld på sådan bostad påverkar inkomstberäkni(ngen.
När det gäller privatbostadsfastighet eller privatbostad som pensionären inte bebor men har för privat bruk (fritidsfastighet) gäller samma regler, dvs. inte heller sådan bostad påverkar inkomstberäkningen"

En orsak till att fritidsfastigheter var undantagna från inkomstprövningen var att en sådan fastighet inte inbringar någon verklig inkomst. Det ansågs rimligt att utforma inkomstprövningen i större utsträckning med hänsyn till faktisk inkomst än med hänsyn till möjlig inkomst, det var önskvärt att göra inkomstprövningen efter faktisk inkomst.....

Befolkningsstorlek per kommun, 2015

Från SCB Publicerad: 2017-03-06 (http://www.scb.se/hitta-statistik/)

I kartan ser vi hur många kommuner som finns i varje län, det varierar från 1 i Gotlands län till 49 i Västra Götalands län. Men också att de flesta län har en befolkningsmässigt dominerande kommun, som Östersund i Jämtlands län eller Växjö i Kronobergs län. Det finns dock undantag där det är två kommuner som dominerar befolkningsmässigt, exempelvis Linköping och Norrköping i Östergötlands län samt Falun och Borlänge i Dalarnas län.

I norra Sverige finns flera av de större kommunerna vid kusten och mindre kommuner i länens inland. Men det finns också befolkningsmässigt mindre kommuner i de södra delarna av landet, exempelvis i gränstrakterna mellan Värmlands och Västra Götalands län och diagonalt ned mot gränsen mellan Östergötlands ochKalmar län.

Sida i http://wimnell.com/omr36-39zzzzze.pdf

197 Var finns rum för våra barn? – om trångboddheten i Sverige
197 Antal hushåll efter hushållstyp
202 De föreslagna nya lägenhetstyperna
204 Bostad 2 rum och kök och 3 rum och kök i mindre skala
205 Bostad 2 rum och kök i större skala
206 Bostad 3 rum och kök i större skala
207 Fyra rum och kök.
208 Två studentbostäder med gemensamma utrymmen
209 Bostad 2 rum och kök med större sovrum
210 Bostad 2,3 och 4 r o k, beskrivning
211 Två studentbostäder med gemensamma utrymmen
212 Bostad 2 r o k med större sovrum, beskrivning
212 Det är viktigt med rejäla balkonger
213 Antal lägenheter i flerbostadshus efter storlek. Riket
214 Trångboddhet

Riksdagens snabbprotokoll 2019/20:20. Onsdagen den 16 oktober 2019 Kl 09.00-16.09.

Det justerade protokollet beräknas utkomma om tre veckor

§ 1 Partiledardebatt

Anf. 1 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):
Herr talman! Det är få svenskar som följer debatten i dag. Människor är fullt upptagna med jobbande, vabbande och pluggande, och det är precis så det ska vara. Människor lever sina liv, gör sin plikt, och de vet också att de kan kräva sin rätt. Det är en grundinställning som har byggt vårt land, ett land som vi är så stolta över.

I historien om Sveriges framgång finns det värderingar som är helt centrala. Det är arbetsplikt, plikten i allmänhet, rätt, jämställdhet, demokrati och jämlikhet. Men berättelsen om Sverige är också en historia om konkreta breda satsningar. Det är satsningar på bostäder, trygghet och skola som ofta motarbetades av högeropposition men sedan blev en självklar del i människors vardag.

Det var satsningar som gjordes med en övertygelse om att samhällsproblem löser vi bäst gemensamt och att stora ekonomiska klyftor mellan de få rika och de många som slet ut sig på jobbet måste bekämpas. Det var satsningar som tillsammans med såväl små företag som stora industrier lyfte Sverige. Det var satsningar för ett starkt land där människor är fria att styra över sitt eget liv.

Herr talman! Sveriges framgång bygger också i dag på samma principer. Också i dag är det en stark vård, skola och polis vi betalar gemensamt som möjliggör att människor kan ha ett gott liv. Så har vi byggt Sverige starkt, och så ska vi lösa också dagens samhällsproblem. Det handlar om gängbrottsligheten, skjutningar, klimatkrisen, en snabbare integration och vården som behöver bli mer tillgänglig. Vi ska lösa de problemen med nya metoder men med samma inställning som byggt vårt land. Vi gör det gemensamt.

Vi är på rätt väg. Vi bygger nu steg för steg ett starkt Sverige där ingen ska lämnas efter. Med januariavtalet som grund kan regeringen se till att Sverige gör förbättringar för våra äldre. Sedan 2014 har en pensionär fått i genomsnitt 1600 kronor mer i plånboken varje månad. Nu fortsätter vi att förbättra ekonomin ytterligare, framför allt för dem med lägst pensioner.

Vi ser till att Sverige kan agera hårdare mot brotten och dess orsaker. Vi har höjt straffen för 30 brott, och 10000 fler ska anställas i Polismyndigheten. Nu går vi också vidare med en lång rad förslag som ger polisen bättre verktyg, exempelvis att läsa krypterade chattar. Vi förebygger nya brott genom att anställa fler lärare och lärarassistenter och prioritera skolor med tuffa förutsättningar.

Vi ser inte minst till att Sverige kan påbörja det gröna samhällsbygget. De barn som i dag går i förskolan och lär sig namnen på skogens djur har rätt till sin framtid. Det är vi härinne och i andra politiska församlingar som måste leda omställningen, och då ska det vara en rättvis omställning på samhällsnivå. En människas uppoffringar kommer inte att rädda klimatet. *En* ensam människa kommer aldrig att kunna bära bördan eller kostnaden som det innebär om vi inte ställer om i tid.

En misslyckad klimatomställning kommer att drabba alla. Men det kommer också att drabba orättvist. De ekonomiska klassklyftorna är också klimatklyftor. De med högst inkomst och störst förmögenhet kommer att ha lättare att köpa sig fria från konsekvenserna av klimatkrisen. Det är därför samhället måste ta ett helhetsansvar. Det gäller att nu ställa om med kraftfulla politiska åtgärder. Så klarar vi av att bli världens första fossilfria välfärdsnation genom en rättvis omställning.

Det är en gigantisk möjlighet. När samhället fortsätter att stötta företag att ställa om kan vår industri bli först med att vara fossilfri. Då kan den exportera, göra miljönytta i andra länder och anställa fler här hemma. Så får vi mer pengar till pensioner och skola. Förutom en fråga om barnens framtid är klimatomställningen en fråga om vår framtida välfärd.(Applåder)

Sverige stärks genom att vi fortsätter vår historiska satsning på just vården, skolan, hemtjänsten och allt det som gör att människor i hela vårt land kan känna trygghet och kräva sin rätt. Men mot det gemensamma samhällsbygget har alltid stått idéer om att ensam är stark. Efter att ha läst budgetförslagen från de högerkonservativa partierna inser jag nu att de har ungefär samma tankar i dag som för 80 år sedan, 30 år sedan och 10 år sedan, nämligen att fattigdom gör människor effektivare, att sjuka blir friska av ekonomiska piskor och att samhället egentligen borde dra sig tillbaka och samhällsbygget avbrytas. Det är idéer som leder till att människor blir ensamma och Sverige blir svagt.

Vi lever i en orolig tid. Se på Syrien, Turkiet, brexit och handelskrig. Då är det än viktigare att Sverige är starkt. Vi fördömer det turkiska angreppet i norra Syrien. Situationen får stora humanitära konsekvenser, inte minst för kurderna. Dessutom kan det leda till att IS växer igen. Vi har förberett oss för brexit. Men i en värld med konflikter och en trend där länder sluter sig visar sig behovet av ett starkt Sverige och ett starkt EU där vi inte duckar för problemen utan löser dem tillsammans.

Herr talman! De flesta människor, oavsett om de jobbar, vabbar eller pluggar i dag, vill ha ett samhälle som tar ansvar så att det finns tider på vårdcentralen, så att inte föräldrarnas inkomster är avgörande för tonåringens framtid, så att polisen har resurser att lösa både gängkriminalitet och cykelstölder, och så att aldrig ansvaret för vår tids ödesfråga klimatet ska ligga på mamman i Norrlands inland som måste skjutsa sonen fem mil till fotbollsträningen.

Det ansvaret tar vi gemensamt. Det är så samhällsbygget ser ut. Det är så vår budget ser ut. Jag tror på Sverige och på vår förmåga. Vårt fantastiska land kan också klara de riktigt svåra problemen så länge vi gör det som ett enat samhälle och bygger Sverige starkt för alla. (Applåder)

Anf. 2 ULF KRISTERSSON (M):
Herr talman! Sverige är ett fantastiskt land. Det är inte riktigt som alla andra, och tur är det. Vi har länge varit ett litet land med stora framgångar.

Jag tänker på den unika svenska jämlikheten och tilliten, att en ann är så god som en ann och att vart man är på väg betyder så mycket mer än var man kommer ifrån. Det är en god grund för social rörlighet, eller klassresor som man sa när mina föräldrar var unga, och tilliten. Vi brukar lita på varandra. Men det är någonting större än så.

Det är ett oskrivet kontrakt mellan staten och medborgarna. Man jobbar, man försörjer sig själv och bidrar till andra. Staten gör bra det som bara staten kan göra, samhällskontraktet. Tillsammans med arbetslinjen har det banat väg för teknologiskt avancerade och världsledande företag, exportinkomster och Nobelpris. I våra dagar handlar det om musik som erövrar världen och innovationer som driver klimatarbetet framåt. Allt detta är Sverige när det är som bäst.

Men jag är allvarligt oroad nu, för Sverige har stora problem. Och medan problemen växer tappar Socialdemokraterna kontrollen – först över Sverige och sedan över själva regeringen. Det är öppna bråk inför öppen ridå, och inte i några små frågor eller mellan juniora ministrar utan i den helt fundamentala frågan om huruvida Sverige nu ska öka invandringen eller minska den. Vi ser en vice statsminister som tillrättavisar sin chef. Och inte för att jag tycker att hon har rätt, men det är hon som rätt beskriver regeringens invandringspolitik. För regeringen är det här mest genant; för Sverige är det skadligt.

Samtidigt ser vi hur staten drar sig tillbaka där staten borde vara stark. Hårt arbetande svenskar får inte valuta för skattepengarna. De vet inte om de kan lita på att polisen kommer, de vet inte om de får vård i tid, de vet inte om det finns resurser till försvaret och de vet inte ens om det finns el så att det räcker. Allt är naturligtvis inte dåligt. Människor fortsätter att göra bra saker i vårt land varje dag. Men samhällskontraktet är hotat. Låt mig bara ta tre exempel.

För det första ökar nu arbetslösheten. Regeringen övergav målet om Europas lägsta arbetslöshet när Sverige fick Europas fjärde högsta. I stället för att avskaffa arbetslösheten avskaffade regeringen själva målet. Socialdemokraterna slarvar än en gång bort arbetslinjen. Förra gången var det svenskar mitt i livet som år efter år levde på bidrag. För att frisera arbetslösheten hade Socialdemokraterna förtidspensionerat en halv miljon svenskar 2005. Jag jobbade själv i regeringen med de reformer som bröt denna utveckling.

Efter åtta år i Sverige saknar varannan invandrare fortfarande ett arbete. Det tar i snitt 18 år för den som har invandrat utan gymnasieutbildning att ens få in en fot på arbetsmarknaden. Kvinnor är extra utsatta. Arbetslösheten är sex gånger så hög bland invandrade kvinnor som bland infödda svenskar. Var tredje kvinna från afrikanska och asiatiska länder är arbetslös i Sverige. Bara hälften jobbar – alltså nu, efter flera år av högkonjunktur.

I Sverige råder numera normaliserad selektiv massarbetslöshet. Det borde inte vara möjligt att välja bidrag före arbete i Sverige. Det är helt absurt att företag måste anlita lågt utbildade arbetskraftskraftsinvandrare för att till exempel plocka bär när många tusen människor samtidigt går sysslolösa i Sverige.

För det andra driver nu regeringen en ohållbar invandringspolitik. Förra året fick 42000 personer asylkopplade uppehållstillstånd i Sverige. Det är ett helt nytt Nyköping på ett år. Så här kan vi inte fortsätta. Landets kommuner ropar efter hjälp från staten. För mycket invandring och för lite integration skapar nu de problem som får Filipstad och Eskilstuna att kräva att staten tar sitt ansvar.

Integrationsproblemen går som en röd tråd genom nästan alla Sveriges stora problem: kriminalitet, bidragsberoende, arbetslöshet, segregation och dåliga skolresultat. Nu måste vi se till att de som redan har kommit till Sverige också kommer in i det svenska samhället, och en förutsättning för det är minskad invandring nu.

För det tredje har Sverige blivit ett av de länder i Europa som har den grövsta kriminaliteten. Danmark införde häromveckan gränskontroller för att de inte litar på Sveriges förmåga att stoppa skjutningar och sprängningar.

Under tre år har det skett nästan 1000 skjutningar, varav över 100 med dödlig utgång. För ett par dagar sedan blev en 25-åring brutalt misshandlad när han hade sagt till ett ungdomsgäng att sluta kasta ägg på hans bil. Hans civilkurage ledde till en avslagen käke och utsparkade tänder. Vilka föräldrar kommer då att be sina egna barn att visa just civilkurage?

Herr talman! Den här regeringens ekonomiska politik äventyrar Sveriges långsiktiga välstånd. Det kan vi mäta i arbetslöshet och i bidragsutgifter. Men det är värre att regeringen äventyrar det svenska samhällskontraktet. Det kan vi bara känna.

Så här kan det inte fortsätta. Moderaterna kommer att staka ut en bättre väg framåt, för det går att vända utvecklingen. Sverige har löst svåra problem förut och tagit fasta på stora möjligheter.

Moderaterna kommer i Sveriges riksdag att söka stöd för en bättre politik än den här regeringens, för det är riksdagen som bestämmer – inte regeringen. Ytterst är det väljarna som bestämmer, och Moderaterna kommer att vara samlingspartiet för dem som gemensamt vill ta tag i Sveriges stora problem. (Applåder)

Anf. 3 JIMMIE ÅKESSON (SD):
Herr talman! Sverige är inte sig likt. Sverige har delats upp, och Sverige har slitits isär. Samtidigt som kommuner runt om i landet står på något som man skulle kunna likna vid ruinens brant skär otryggheten som en kniv mellan landsändar. Den skär genom städer, och den skär genom samhällen.

Det går inte en enda dag utan att tidningarna fylls med rubriker om nya sprängdåd, nya skjutningar och nya kallhamrade påhopp på vanliga hederliga medborgare. Det går inte en enda dag utan att vi får ta del av hjärtskärande berättelser om hur våra äldre får ta smällen när kommunerna nu tvingas göra besparingar. Detta är misslyckandets hårda verklighet.

Enligt SKL kommer kommunerna år 2022 att behöva 38 miljarder kronor mer än i dag. Regeringen är inte ens nära att täcka detta behov. Regeringens budget är, herr talman, inget annat än ett slag i ansiktet på de kommuner som står inför stora underskott, nedskärningar eller skattehöjningar.

Vi accepterar inte detta. Vi skjuter till de medel som kommunerna behöver. För oss går äldres rätt till en värdig ålderdom före ett nytt friår för människor som redan har jobb. För oss går sjukas möjligheter att få adekvat vård före en så kallad familjevecka. För oss går omsorgen om varandra före skattesänkningar för dem som tjänar mest.

Regeringens osammanhängande pyttipannapolitik innebär att helt vanliga hederliga människor som år efter år troget har betalat skatt och bidragit till den gemensamma kassan nu tvingas se hur välfärden inte längre förmår leverera. Jag måste fråga mig, herr talman, om det var värt det. Var det värt det pris som äldre och sjuka tvingas betala i dag?

Under alla dessa år som vi i mitt parti har varnat för denna utveckling har vi mötts av olika nedsättande epitet. Vi har fått ta skydd när det

vänsterliberala etablissemangets hatretorik har sköljt över oss var vi än har varit och vad vi än har sagt. Nu står vi inför faktum. När nu verkligheten talar sitt tydliga språk tycker jag att det vore klädsamt och naturligt att ta på sig ansvaret och göra upp med det man har åstadkommit. Man borde göra sitt bästa för att reda upp situationen.

Politiker kan ha fel, och politiker kan göra fel. Men vi ser inte tillstymmelse till självrannsakan och inte tillstymmelse till insikt. Vi ser inte en bit av förståelse för hur illa läget faktiskt är i dag i Sverige. Det är djupt bekymmersamt att det ska behöva gå så här långt och sannolikt ännu längre.

Herr talman! Vi som säger att det är dags att sätta våra egna äldre, sjuka och löntagare främst slåss tyvärr fortfarande i motvind, och vi är fortfarande en minoritet i den här församlingen. Vi som säger att det måste bli ett stopp på det ständiga tillflödet av nya asyl- och anhöriginvandrare under överskådlig tid möts fortfarande av kalla handen av en majoritet i den här församlingen. Vi som säger att det nu är dags att sätta ned foten och markera på riktigt mot alla dessa kallhamrade brottslingar möts fortfarande av saft-och-bulle-politik som svar.

Herr talman! Låt oss säga som det är: Sverige står inför riktigt stora problem. Sverige har riktigt stora problem. Och tyvärr, herr talman, är min övertygelse att den regering vi har i dag, med det regeringsunderlag vi har i dag bestående av de vänsterliberala partierna i den här församlingen, inte kommer att kunna hantera de här problemen. Vi måste ha en annan politik och en annan regering.(Applåder)

Anf. 4 ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Vi lever i ett kontrasternas land. Det är ett land där företagsamhet och entreprenörer utvecklar Sverige till det bättre varje dag, ett land där över 5 miljoner människor i morse gick till jobbet i några av våra över 1 miljon företag. På väldigt många områden går det bra för Sverige.

Samtidigt finns det också väldigt många områden där verkligheten ser annorlunda ut. Hundratusentals människor saknar jobb att gå till, en lön att leva på, kollegor och rutiner. Runt om i Sverige tar sig otryggheten in i människors vardag. Man upplever att det dödliga våldet kommer närmare, hur landsdelar glider isär och hur vården och välfärden blir mindre tillgänglig. Man ser hur klimatförändringarna påverkar vårt land, vårt landskap och våra liv. Alltför många ser tyvärr en mörkare morgondag, upplever ett liv i utanförskap och känner att deras röst inte längre hörs.

När alltför många går med en klump över vad morgondagen kommer att ge är det faktiskt vår uppgift att visa hur vi tar oss framåt. Med liberala reformer kan vi ge alla människor en chans att lyckas.

Kontrasterna kan suddas ut. Fler kan få ett jobb, hopp om morgondagen och en egen lön. Vi måste se det glömda Sverige och ge utanförskapets människor en röst.

Den budget som Centerpartiet har varit med och förhandlat fram tar viktiga och välkomna steg framåt för att förverkliga den liberala reformagendan och ge fler en ny trygghet. Vi sänker skatten för företag och fler jobb, för landsbygden och för landets pensionärer med 13 miljarder netto. Vi påbörjar arbetet med att sluta den orättvisa skatteklyftan mellan stad och land genom att låta 850000 landsbygdsbor få

behålla mer pengar i plånboken. Det som Centerpartiet lyfte så sent som i somras blir nu verklighet vid årsskiftet.

Vi gör det billigare att anställa och enklare att få jobb genom ett ingångsavdrag där vi kraftigt sänker arbetsgivaravgiften för unga, för nyanlända och för långtidsarbetslösa. Det ger fler chansen att få ett efterlängtat jobb och behålla mer av sina egna pengar. Det är en väg framåt för att skapa en ny trygghet för fler i hela landet.

För riktig trygghet krävs det också krafttag mot den organiserade brottsligheten och det dödliga våldet. Anständighetens gräns är sedan länge passerad när en ung mamma avrättas på öppen gata med sin nyfödda bebis i famnen eller när en bomb förstör över 200 lägenheter och blåser ut glasfönster på förskolan bredvid på ljusa vardagen.

Jag hoppas att den parlamentariska trygghetsberedning som Centerpartiet föreslagit och som nu också blir verklighet kan ta oss längre. Rättsväsendet och samhället förtjänar det av oss. Det är bara med samarbete och kraftfullt gemensamt agerande som vi kan bygga en ny trygghet för fler.

Herr talman! Sverige blir nu ett grönare land. Vi har förhandlat fram den mest ambitiösa miljö- och klimatbudgeten någonsin, med miljö- och klimatreformer som är både konkreta och effektiva. Det gör uppenbarligen skillnad när det är två gröna partier som samarbetar och förhandlar om budgeten.

Vi måste göra det enklare för alla, för människor och för företag, att vara mer klimatsmarta. Vi måste minska utsläppen genom forskning och innovation och inse att landsbygden är avgörande i den gröna omställningen.

Centerpartiet vill att Sverige ska bli självförsörjande på biodrivmedel genom att vi använder oss av de fantastiska naturresurser vi har för att öka produktionen av förnybara biodrivmedel. Nu investeras det i fler laddstolpar över hela landet. Klimatbonusen förstärks för fler miljöbilar. Människors investeringar i småskalig energi som solceller byggs ut kraftigt, liksom insatser för att få fram klimatsmarta bussar, lastbilar och arbetsmaskiner. Det måste löna sig att vara klimatsmart.

Samtidigt fortsätter vi med nästa generations miljöteknik, som inleddes i våras. Det räcker inte med att bara minska utsläppen; vi måste också plocka bort utsläpp från atmosfären. Industriklivet, där vår viktiga, tunga basindustri går i bräschen för en grön omställning, förstärks nu framåt men också med ett fortsatt fokus på minusutsläpp. Teknikutveckling och nåbara miljömål går hand i hand. Vi behöver öka takten för att minska utsläppen, inte utvecklingen. Det är bra för både klimatet, konkurrenskraften och industrin, för det är genom företagsamhet, gröna innovationer och stärkt grön tillväxt som vi kommer att lösa klimatutmaningen. En bra företagarpolitik är en bra miljöpolitik.

Vi har alla förutsättningar att lyckas, men då krävs det att vi orkar blicka framåt och fortsätter att reformera och liberalisera vårt land. Då krävs mod, ansvar och handlingskraft samt en politik som bygger ny trygghet för alla.(Applåder)

Anf. 5 JONAS SJÖSTEDT (V):
Herr talman, ledamöter, åhörare! I norra Syrien rullar de turkiska stridsvagnarna fram. Framför dem flyr hundratusentals människor. Den islamiska staten, som såg ut att vara besegrad, vädrar morgonluft. De som besegrade den islamiska staten, eller trodde att de gjorde det,

är nu de som jagas över slätterna. Hoppet om en bättre framtid ser ut att släckas för många människor.

Detta är också omvärldens ansvar. Det var USA:s svek som gav Turkiet grönt ljus. Det är EU:s flathet som uppfattas som att det är okej att fortsätta. Turkiet har blivit vår gränspolis.

Att regeringen, eller rättare sagt myndigheten, i går tog bort vapenexporten till Turkiet var bra, om än något sent. Nu är det dags att gå vidare till mer kraftfulla åtgärder. Inte en krona, inte en euro, från EU:s budget till den turkiska staten! Det är dags att inleda ekonomiska sanktioner.

Herr talman! I dag beslutar riksdagen om höjd pensionsålder. Socialdemokraterna har gjort upp med högerpartierna om att pensionsåldern ska höjas. Vänsterpartiet kommer att rösta emot förslaget.

För många är det ett hårt besked. Frågan är om man orkar. Många av dem som har jobbat natt, många av dem som har jobbat utomhus året runt och många av dem som har slitit i äldreomsorgen vet att det blir tufft att klara sig så att man får en rimlig pension.

Man säger att argumentet är att vi lever längre. Ja, det gäller många. Men faktum är att lågutbildade kvinnor i Sverige inte ökar sin medellivslängd. För dem innebär detta bara mer arbete och lägre pension.

Det finns lösningar. Det går att ändra reglerna om sjukersättning så att den som faktiskt är utsliten av sitt arbete får gå, får sjukersättning fram till pensionen och sedan får en ordentlig pension. Vi har lagt fram ett sådant förslag. Inget sådant röstas igenom i dag i riksdagen. Det är bara höjd pensionsålder. Det kan vi inte ställa upp på.

Herr talman! Vi har ett nytt politiskt läge i Sverige. Med januariavtalet sätts skattesänkningar för välavlönade framför välfärden. Vi ser en våg av neddragningar som planeras runt om i Sverige. Nästan varje kommun kommer att spara på skolan nästa år. Undersköterskorna slår larm om en försämrad arbetssituation på äldreboendena. Vi ser hur den största satsningen i budgeten går till rika män i våra storstäder, oavsett vad som sägs från denna talarstol i dag. Det är januariavtalets verklighet. Det är er politik.

Men det finns ett alternativ. Vi visar i vårt budgetförslag att Sverige har råd. Sverige har råd att satsa på kommunerna så att de inte behöver skära ned. Vi har råd att höja garantipensionen med 1000 kronor i månaden. Vi har råd att starta stora utbildningssatsningar som gör att vi klarar välfärden på sikt. Vi har råd att införa ett högkostnadsskydd i tandvården. Men vi har bara råd med det om vi har skatt efter bärkraft.

På andra sidan den politiska skalan ser vi ett nytt politiskt block växa fram. De blåbruna. Självklart vet både Ebba Busch Thor och Ulf Kristersson att Sverigedemokraterna är ett rasistiskt parti, men de kan inte säga det längre. De kan inte uttala de orden längre, därför att de ska bygga sin framtida makt på just det partiet. Då kan man inte säga sanningen så som den faktiskt är, utan då anpassar man sig i stället. Det vi ser nu är en trist historia som vi har sett i många andra europeiska länder där konservativa partier steg för steg anpassar sig till främlingsfientligheten. Det är det vi ser – retoriken och förslagen.

Vill man förstå relationen mellan Moderaterna och Kristdemokraterna å ena sidan och Sverigedemokraterna å andra sidan är berättelserna om Pelle Svanslös en bra guidning. Det är relationen mellan katten Måns, alltså Jimmie Åkesson, och Bill och Bull, alltså Ebba Busch Thor och

Ulf Kristersson. Det tar inte lång tid förrän Bill och Bull upprepar vad katten Måns har sagt i debatten. (Applåder)

Men det finns ett alternativ. Det går att föra en politik som klarar välfärden. Det går att föra en politik som skapar det jämlika Sverige. Det går att ha en politik som tar ansvar för klimatfrågan med det allvar som den förtjänar. Det är Vänsterpartiets politik.(Applåder)

Anf. 6 EBBA BUSCH THOR (KD):
Herr talman! Jag har redan vid ett tidigare tillfälle fört till protokollet att jag ser mig själv som Trisse och ingen annan i Pelle Svanslösberättelserna. Det går att leta fram det protokollet ifall Jonas Sjöstedt har glömt det.

I det läge som vi befinner oss i nu behöver vi alla ställa oss frågan: Vad behöver Sverige? Det är frågan som borde vägleda alla politiska partier. Men när man granskar regeringens budgetförslag ser man slutresultatet av en förhandling som är byggd på frågan: Vad behöver fyra januaripartier för att hålla sams?

Därför är det inte heller konstigt att den politiska debatten den senaste tiden har varit fylld av självmotsägelser. Vi kommer sannolikt att få höra fler exempel på det i dag. Vi kommer förmodligen höra de fyra partierna – det har vi delvis redan börjat höra – som gemensamt tagit fram en budget också ta avstånd från delar av den budgeten som om den inte vore deras gemensamma verk.

Vi hörde just Vänsterpartiet, som släppte fram dessa partier till makten, ryta och skälla som om det vore ett oppositionsparti trots att även det i realiteten är ett stödparti och har makten att när som helst avsätta den här regeringen. Vi kommer att höra en statsminister som inte vill kännas vid den dyraste reformen i sin egen statsbudget, och vi kommer att höra tal om behovet av fler breda samarbeten samtidigt som januaripartiernas relation redan knakar i fogarna kring migrationen, höghastighetstågen och rättspolitiken.

Det sätt som vårt land styrs på i dag gör Sverige svagare.

Januariöverenskommelsen är resultatet av positionerande och politiskt spel. Följden är en politik som låter de stora samhällsproblemen växa samtidigt som prestigeprojekt äter upp reformenergin och reformutrymmet. Det här sker trots att brottslighet som personrån, misshandel och hot fortsätter att öka, trots att bostadsinbrotten aldrig varit så många som i dag och trots att en av tre unga kvinnor drabbades av sexualbrott förra året. Trots att allt detta sker underfinansierar januaripartierna polisen, domstolarna och åklagarväsendet.

Trots att 140000 människor väntat olagligt länge på att få den vård de behöver, trots att vårdköerna slog rekord flera gånger om i år och trots att vårdens kvalitet beror på i vilken region man råkar bo i hänvisar januaripartierna till regionernas ansvar för att slippa erkänna att de saknar idéer för hur Sverige ska få god vård och vård i tid i hela landet.

Trots att det egna finansdepartementet talar om en äldreboendebrist motsvarande 26000 platser 2026, trots att ingen kan säga att de inte visste att andelen äldre skulle öka och trots att alla kan höra hjälpropen från kommunerna väljer januaripartierna i stället att prioritera en ny variant av friår, byggsubventioner och gratis inträde på statliga museer.

Herr talman! Man kan inte vara oppositions- och stödparti på en och samma gång. Man kan inte kalla sig för statsminister och inte ta ansvar för hela budgeten. Sverige förtjänar en regering som är enig om att knäcka gängbrottsligheten på riktigt, som förstår att landstingen är ett hinder för att kapa vårdköer och ge människor vård i tid och som förstår vikten av prioritering i statskassan för att man ska kunna lita på att välfärden finns där den dag man behöver den. Därför är vårt mål, som vi oförtrutet arbetar vidare mot, en ny regering senast 2022. (Applåder)

Anf. 7 JOHAN PEHRSON (L):
Herr talman! Först måste vi konstatera att det är viktigt med enighet när vi fördömer den turkiska aggressionen i norra Syrien. Vi måste från den här kammaren göra allt vi kan för att stödja det kurdiska folket under det mördande som vi nu kommer att se ske.

Herr talman! Liberalerna tror på kunskap och bildning. Det är så människor blir fria och Sverige kan bli möjligheternas land för alla. Det är bara så människor med hårt arbete kan förverkliga sina livsdrömmar.

Vi var nog många som satte kaffet i vrångstrupen när Skolverket föreslog att stryka just antiken i den nya läroplanen för historia. Efter att Liberalerna och andra försvarat elevernas rätt till kunskap om vår demokratis födelse backade man. Det var bra. Vi behöver ju mer och inte mindre samlad kunskap om vår historia.

Vi kan till exempel se tillbaka på den resa vårt eget land har gjort när vi nu fem i tolv på allvar ställer om från det fossila till det fossilfria. Utmaningarna är stora men fullt möjliga att övervinna. Sverige var i århundraden ett fattigt jordbruksland. Men med fri företagsamhet, demokrati, sociala reformer och jämställdhet utvecklades vi till ett ledande industri- och välfärdsland på bara ett par generationer. Jag har själv ytterst vitala släktingar vars egna föräldrar i praktiken såldes till lägstbjudande eller fick lämna hemmet i 14-årsåldern för att det inte fanns mat på bordet.

Det är då som nu med liberala reformer vi kan ta oss an vår tids stora samhällsproblem. Och det går tack vare svenska folkets insatser som bygger välfärden och bär upp vårt samhälle: sjuksköterskan som utgör första linjen vid akutmottagningen, läraren som försöker se vartenda barn i klassrummet, företagaren som genom slit och flit skapar grunden för all välfärd och poliserna som gör sitt yttersta för att skydda oss.

Jag talar också om alla som kämpar med sin vardag, som fostrar sina barn, som säljer korv åt fotbollsföreningen på helgen och som ringer till sina årsrika föräldrar. Tack för att ni lyfter Sverige!

Det finns inget som hotar människors frihet så mycket som kriminalitet. Därför är det bra att vi är brett överens om att kraftigt öka resurserna till rättsväsendet. Brottsligheten kan slå blint men gör det i huvudsak med obehagligt stark social precision. Den som kämpar mest i vardagen, bor trångt och saknar egen försörjning är den som oftast drabbas av kriminalitet.

För oss liberaler var nettotillskottet om minst 10000 nya polisanställda kommande år helt avgörande för att regeringen över huvud taget skulle få tillträda. Att återupprätta rättsstaten är en fundamental ideologisk uppgift för oss liberaler. Det har aldrig satsats mer riktiga pengar på

svenskt rättsväsen än i den statsbudget som ligger på riksdagens bord. I möjligheternas Sverige ska alla kunna känna sig trygga.

Herr talman! Det finns skolor i vårt land där mer än varannan elev inte klarar grundskolan. Konsekvenserna blir såklart förödande. I januari-avtalet har vi ett batteri av liberala reformer på skolområdet som ska bli verklighet: betyg från årskurs 4, ordning och reda, ökat kunskaps-fokus och reformering av lärarutbildningen. Vi förstärker också antalet lärarassistenter så att lärarna kan fokusera på att undervisa.

Vi fortsätter att driva på i de viktiga integrationsfrågorna. Liberalerna har jobbat för ett språkkrav för medborgarskap i snart 20 år, och vi är glada att fler partier äntligen nyktrat till i den frågan. Vi fortsätter kampen för dem som är utsatta för hedersrelaterat våld. I Sverige ska det stå klart att här gör människor sina egna livsval. Det är det som vi kallar frihet.

Herr talman! Det ligger nu en rad reformer med liberala förtecken på riksdagens bord. Det handlar om sänkt skatt på arbete och utbildning. Det sker samtidigt som vi förbättrar de mest utsatta pensionärernas ekonomi. Vi tar också fortsatta steg i den gröna omställningen, vi tar vårdens långsiktiga utmaningar på allvar och vi återskapar det svenska försvaret.

Vi tar nu viktiga steg för att människor ska få mer frihet och för att Sverige också i framtiden ska vara möjligheternas land för alla. Fort-farande finns dock olösta samhällsproblem. Dessa kommer Liberalerna under hela mandatperioden att adressera osentimentalt och konstruk-tivt. För även om mycket är gjort finns det mer att göra. (Applåder)

Anf. 8 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):
Herr talman! När man får sitt första barn förändras allt. Plötsligt är inte längre ens egna behov de viktigaste utan barnets. Man ser på framtiden på ett nytt sätt. Det är inte längre bara min framtid det handlar om; jag vill att mina barn ska få må bra och skyddas från allt ont.

Herr talman! För tre veckor sedan demonstrerade 6 miljoner barn världen över för sin framtid. De frågade världsledarna: Hur vågar ni ta framtiden ifrån oss? De har all rätt att fråga det. Vi är den första generationen som känner till de katastrofala konsekvenserna av den globala uppvärmningen. Vi är också den sista generationen som kan göra någonting åt den. Så enkelt är det.

Världens samlade forskarkår har levererat den rapport som jag nu visar för kammarens ledamöter, IPCC:s 1,5-gradersrapport. Här står det svart på vitt att vi, om vi inte under de kommande tio åren kraftigt minskar utsläppen från olja, kol och gas, riskerar oåterkalleliga förändringar på den här planeten. Då hotas inte bara glaciärer och isbjörnar utan även människor, städer, matproduktion och vattenför-sörjning.

Trots detta gedigna vetenskapliga underlag är det flera stora partier i den här kammaren som inte bara kraftigt skär ned på Sveriges klimat-investeringar i sina budgetar. Moderaterna och Sverigedemokraterna går ännu längre och gör en historiskt stor skattesänkning på bensin och diesel med över 7 miljarder kronor per år. 7 miljarder är enormt mycket pengar som skulle kunna användas över hela landet till äldre-omsorg, skolor eller klimatinvesteringar där alla kan vara med, i stället för att gynna storstadsbilismen och oljebolagen.

Låt mig ställa Greta Thunbergs fråga till er: Hur vågar ni?

Vi lever i en mycket orolig värld. Syrien har invaderats. Demokratier nedmonteras. Kvinnors rättigheter ifrågasätts. Starka ekonomiska och politiska intressen kämpar emot att världen ska lämna oljeberoendet.

I det läget behövs ett land som Sverige, som står upp och visar en annan väg. Det tror jag att många håller med om. Men konstigt nog tycker många här i kammaren att det inte spelar någon roll om Sverige går före och minskar sina utsläpp eftersom andra länder ökar sina. Ni som säger så, tycker ni också att det är oviktigt att Sverige står upp för kvinnors rättigheter eftersom andra länder inte gör det? Tycker ni att det är orättvist för Sverige och vår industri att vi har lagstadgad föräldraledighet och frihet för fackföreningar eftersom andra länder inte har det? Är det orättvist att vi har sopsortering och att vi har fria val till Sveriges riksdag vart fjärde år eftersom andra länder inte har det? Jag bara undrar.

Herr talman! Just nu längtar barn, ungdomar, kvinnor, krigströtta och frihetstörstande människor över hela världen efter ledarskap. De längtar efter det moraliska ledarskapet, att man tar tag i problemen, slutar bygga murar och börjar arbeta tillsammans för att göra det rätta. Det ledarskapet står just nu ett litet land som Sverige för.

Vår feministiska utrikespolitik sprider sig. Vårt viktiga bistånd gör skillnad. Vår klimatpolitik lyfts av internationella miljöorganisationer fram som världsledande. För ett par veckor sedan i FN presenterade Sverige för hela världen hur vi jobbar med att ställa om den tunga industrin till fossilfrihet. Just nu jobbar vi tillsammans med Indien, Sydkorea och andra länder för att sprida det goda exemplet.

Jag skulle verkligen önska att alla riksdagens partier slöt upp bakom vårt viktiga klimatarbete i stället för att förminska Sveriges roll vid denna historiska tidpunkt. Det är inte att ta ansvar för framtiden eller visa omsorg om våra barn och barnbarn. Vi kan i stället visa dem vägen till det fossilfria välfärdssamhället. Och det ska vi göra. (Applåder)

Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):
Herr talman! Det tål att påminnas om hur läget var för ett år sedan. Hösten 2018 tvivlade många på om Sverige över huvud taget skulle få en regering. Ännu fler var osäkra på hur en sådan skulle kunna se ut. Blockpolitiken hade nått vägs ände. Positionerna var låsta.

Skyttegravarna var djupa. Men för att ta Sverige framåt krävdes mer samarbete och mindre konflikt.

När alternativen sedan formades i januari fanns det två alternativ. Det ena var Moderaternas offert till kristdemokrater, centerpartister och liberaler, som hade lett till en svag högerregering i händerna på Sverigedemokraterna. Det andra alternativet var samarbete inom januariavtalet, som tog utgångspunkt i att handlingskraftigt lösa samhällsproblem. Jag tror att det är precis det svenska folket förväntar sig.

Det viktigaste är inte vem som har de hårdaste replikerna och som tar de retoriska poängerna i en debatt utan att vi kan lägga dem åt sidan och förhandla. Vi kan komma fram till de kompromisser som är bäst för Sverige. Därför är jag stolt över januariavtalet. Efter månader av låsningar tog fyra partier ansvar över gamla blockgränser och lade grunden för samarbete och långsiktighet. Nu har vi en överenskommelse som slår fast att resurser till kommunerna ska fortsätta ges. Den innehåller högre pensioner, kloka reformer om en bättre skola, bättre sjukvård och tydligare krav på snabbare integration.

Med den ger vi oss också med kraft på hedersvåld och förtryck. Är det tufft att kompromissa? Ja. Kostar det på? Ja. Är det värt det? Ja, eftersom det gör livet bättre för vanligt folk. Det är alltid värt mer än tomma ord och politiskt spel.(Applåder)

Anf. 10 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Herr talman! Som vi nu varje dag kan läsa i tidningen ökar arbetslösheten. Fler är nu långtidsarbetslösa än när regeringen tillträdde. För sex år sedan satte Stefan Löfven upp ett mål om Europas lägsta arbetslöshet 2020. År 2020 börjar om ungefär två månader. Sverige har nu EU:s fjärde högsta arbetslöshet. Det här är ett ofantligt misslyckande.

Min fråga är följande: Vilken reform i din januariöverenskommelse skulle nå målet om att minska arbetslösheten om målet fortfarande hade funnits kvar?(Applåder)

Anf. 11 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Sedan regeringen tillträdde hösten 2014 går ungefär 350000 fler till jobbet. 100000 av dem finns inom svensk välfärd. Vi har nu fler arbetade timmar än någonsin. Arbetslösheten är lägre än när vi tillträdde.

Vad som har hänt på svensk arbetsmarknad är att allt fler vill in på arbetsmarknaden och stå till dess förfogande. Detta är positivt. Så här är det inte i andra länder. De som Ulf Kristersson nu tycker att det är viktigt att jämföra sig med har mycket lägre arbetskraftsdeltagande bland kvinnor. Vi har högre arbetskraftsdeltagande bland kvinnor. Det går nu snabbare för dem som kommer från andra länder att ta sig in på arbetsmarknaden. Vi har utbildningsinsatser och arbetsmarknadspolitiska insatser.

Det man inte ska göra är precis det som Kristersson gör: dra bort arbetsmarknadspolitiska åtgärder och utbildningsmöjligheter så att människor blir kvar i arbetslöshet och blir kvar där allt längre. Detta är ingen bra medicin, Kristersson. (Applåder)

Anf. 12 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Herr talman! Jag uppfattade inte att regeringens mål var att en högkonjunktur skulle leda till fler jobb. Jag uppfattade inte att regeringens mål var att arbetskraftsutbudet måste öka så att vi därmed kan synliggöra om människor ändå inte får arbete. Detta var inte målet. Målet var Europas lägsta arbetslöshet. Detta mål övergavs när vi hade den fjärde högsta.

Jag ställer frågan igen: Exakt vilken reform i januariavtalet minskar arbetslösheten så att målet hade kunnat nås om ni hade vågat behålla målet?(Applåder)

Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Målet om den lägsta arbetslösheten var en styråra. Men vi sa också att det är väldigt viktigt att det blir fler arbetade timmar, att sysselsättningen blir högre och att fler människor går till jobbet. Precis så blev det.

Det blev så på grund av att vi satsar mer på välfärden. I svensk välfärd, det vill säga i skolorna och sjukvården, finns nu 100000 fler anställda.

Vi i har stora utmaningar inom sjukvården, och där behöver vi göra mer.

Vi ser till att människor kan ställa om enligt den svenska modellen. När man tappar jobbet ska man ha rätt att få en utbildning eller en åtgärd för att komma i arbete. Det är precis där Moderaterna nu slår till med sin dubbelstöt. Ni kommer att förvägra människor utbildningsmöjligheter så att de kommer in i arbete igen. Med moderat politik kommer fler och fler människor att stå utanför arbetsmarknaden. Det är bedrövligt för dem, men det är lika bedrövligt för Sveriges kommuner som kommer att se att kön till socialkontoren växer och även få allt mindre möjligheter till välfärd. Detta är den moderata dubbelstöten. Bevara Sverige från den!(Applåder)

Anf. 14 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Regeringen har med stöd från övriga vänsterliberala partier i denna församling nu presenterat sin första riktiga budget. Man tar bort värnskatten. Man inför något som liknar det gamla friåret. Man lägger ännu fler miljarder till verkningslös integrationspolitik och låtsasjobb.

Samtidigt ser vi, herr talman, att väldigt många kommuner, för att inte säga alla, riskerar stora underskott som de behöver parera med antingen skattehöjningar eller försämringar i välfärden. Vad regeringen har gjort är att flytta kostnaderna för den ansvarslösa migrationspolitiken från staten till kommunerna, som nu ser effekterna av denna politik.

Jag måste fråga, herr talman, varför regeringen gör en sådan usel prioritering. (Applåder)

Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Först och främst gäller det att ha fakta på bordet. Sverigedemokraterna föreslog att värnskatten skulle tas bort för att få till ett samarbete med moderater och kristdemokrater. Oscar Sjöstedt skrev precis detta om värnskatten. Nu står Åkesson än en gång och skakar på huvudet. Det är precis detta det handlar om.

Sverigedemokraterna var dessutom emot välfärdspengarna. Det vi ville skicka till kommunerna var Sverigedemokraterna emot. Nu säger de att de vill skicka mycket pengar till kommunerna. Det var inte länge sedan de skulle minska utrymmet att ge till kommunerna genom att behålla överskottsmålet på 1 procent.

I bland är de för värnskattens borttagande, och ibland är de emot det. Ibland är de för ett högt överskottsmål, och nu ska de ta bort det. Sverigedemokraterna är ett wobblande parti och ingenting att hålla i handen. (Applåder)

Anf. 16 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Man kan egentligen ifrågasätta värdet av att ha debatter av detta slag i denna församling när statsministern för det första står och ljuger. Det är inte första gången, utan det gör han i princip varenda gång. För det andra låtsas han som att han gör någonting som han egentligen vill.

Att behålla makten framför allt annat är Socialdemokraternas paradgren. Jag tror inte att det förekom en enda debatt, ett enda anförande eller ett enda tal under hela den förra mandatperioden och under hela valrörelsen då Stefan Löfven inte beskyllde de så kallade högerpartierna för att vilja sänka skatten för de allra rikaste i samhället. Den

enda som nu har gjort detta är Stefan Löfven och hans vänsterliberala majoritet här i kammaren. Samtidigt kallar han mig för att tillhöra ett vobblande parti. Det är fullständigt skamlöst, herr talman. Låt mig ställa frågan igen: Varför väljer regeringen att prioritera dessa skattesänkningar med mera framför vanligt folk och välfärden? Det är en berättigad fråga.(Applåder)

Anf. 17 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! I januari fanns två politiska alternativ, och båda skulle ta bort värnskatten, inklusive den som Sverigedemokraterna ville ingå i tillsammans med moderater och kristdemokrater. Detta är fakta. Sverigedemokraterna har bytt position lika ofta som andra byter skjorta. De sträcker upp fingret i luften och undrar åt vilket håll det blåser. Men en riktning håller de väldigt rakt, och det är samma som Moderaterna håller. Det ska bli mindre satsningar på utbildning. De vill att färre människor som har kommit från andra länder ska in i arbete. De vill ställa dem i kön till socialkontoret.

Om de inte får någon utbildning eller språkträning, som ju Sverigedemokraterna vill ta bort, kommer dessa människor att stå i kön till socialkontoret. Det vore ett elände för dem, men det är också ett dåligt tillvaratagande av mänskliga resurser. Detta är sverigedemokratisk politik, och det vore illa för Sverige.(Applåder)

Anf. 18 ANNIE LÖÖF (C) replik:
Herr talman! I januariavtalet kan man bland annat läsa följande: ”Den enskildas valfrihet är en central del av den svenska välfärdsmodellen.—— Regeringen kommer inte att driva eller arbeta vidare med förslag om vinstförbud eller andra förslag med syftet att införa vinstbegränsningar för privata aktörer i välfärden. Höga kvalitetskrav ska vara styrande.”

Flera ledande socialdemokratiska ministrar uttalar sig dock i en helt annan riktning. Bland annat skrev statsrådet Shekarabi i mitten av september att etableringsfriheten för friskolor måste avskaffas och att vi måste sätta punkt för marknadsinslagen i vårt skolsystem. Statsrådet Ekström, ansvarig minister i frågan, gick i slutet av augusti bland annat till angrepp mot fristående skolaktörer och kallade vinsterna för provocerande.

Hur ser statsministern på att ansvariga ministrar i regeringen uttrycker sig på detta sätt, helt i strid med vad vi har kommit överens om och vad de är satta att genomföra?

Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Hela regeringen kommer att genomföra januariavtalet och precis det som står där. Vi är väldigt bra igång med detta samarbete. Jag tror att jobbet är påbörjat i 90 procent av alla punkter som ingår i januariavtalet. En del av dem är även ganska nära slutet. Vi kommer att se till att leverera januariavtalet.

Detta hindrar dock inte att man också för en diskussion om det man ser. Är det perfekt i skolvärlden i dag? Nej, inte heller jag tycker det. Vi är överens om att strama åt så att det inte går att missbruka rätten att starta en skola. Det måste vara sådana som kan driva en skola som ska göra det. Man måste ta ansvar för skolorna.

I dag har vi tyvärr en situation där vi har för mycket av betygsinflation i svenska skolor. En del av det beror sannolikt på att skolor vill tävla

med varandra och sätta höga betyg. Vi måste se problemen och angripa dem. Januariavtalet ska levereras. (Applåder)

Anf. 20 ANNIE LÖÖF (C) replik:
Herr talman! Ja, så är det. Det ska vara höga kvalitetskrav och mycket skarpare tillsyn. De skolor som inte lever upp till kraven ska heller inte få drivas vidare, oavsett huvudman.

Men det var inte min fråga. Min fråga handlade inte heller om socialdemokratiska partifunktionärers möjlighet att opinionsbilda. Detta är ansvariga statsråd i en regering. De har fått förtroendet att genomdriva en politik i dessa frågor.

Det står tydligt i januariavtalet att man inte kommer att ”driva eller arbeta vidare med förslag om vinstförbud” och så vidare. Även S-märkta statsråd, framför allt de ansvariga, måste ju sätta ned foten och välja hur de uttrycker sig. Eller gjorde de som statsministern själv gjorde förra veckan – tog på sig partihatten?

Anledningen till min fråga är att detta skapar osäkerhet. Hur ska allmänheten veta om ett ansvarigt statsråd uttrycker sin högst personliga uppfattning eller uttrycker en uppfattning om något som man av Sveriges riksdag fått förtroendet att genomföra?

Anf. 21 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Annie Lööf vet mycket väl att det arbete som jag beskrev är i full gång och kommer att levereras precis som det står i avtalet. Avtal är till för att hållas. Jag har skrivit ett antal avtal i mitt liv. Jag har alltid hållit avtal och tänker fortsätta med det.

Jag tror att även Annie Lööf ibland tar på sig partihatten. Det kan hända att Annie Lööf ger uttryck för saker som kanske inte finns i januariavtalet. Det är fullt möjligt att göra det och att ha en uppfattning. Men de statsråd som ingår i den regering jag leder har en uppgift, och det är att se till att leverera januariavtalet. Det gör de, och det vet Annie Lööf. (Applåder)

Anf. 22 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Herr talman! Statsminister Löfven! Senare i eftermiddag kommer Socialdemokraterna i den här kammaren tillsammans med högerpartierna att rösta igenom en höjd pensionsålder i Sverige. Det är lätt att se vilka som kommer att förlora på det. Det är de som inte ens orkar arbeta till riktåldern i dag. Det är de som är utslitna. Det är de som har haft tunga arbeten, inte minst många kvinnor som arbetar i den svenska välfärden. Många av dem funderar nog på hur det här ska bli för dem, hur pensionen blir den dag man väl kan ta ut den. Det görs heller ingenting för att förbättra sjukersättningen, så att de skulle ha chans att få ta del av den på ett bättre sätt fram till att de pensioneras. Min fråga till statsministern är: Vilket är Stefan Löfvens budskap till dem som inte orkar, till dem som har slitit ut sig på byggen och äldreboenden och som nu kommer att förlora på det beslut som ditt parti tar i eftermiddag? (Applåder)

Anf. 23 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! I dag fattar riksdagen precis det beslut som Sjöstedt gav uttryck för, men också två andra beslut: Garantipensionen ska höjas, och taket i bostadstillägget ska höjas. Detta är möjligt tack vare januariavtalet.

Vi måste vara ärliga inför folk. Det går inte att låtsas som att det faktum att vi lever längre inte påverkar pensionen om man inte gör någonting annat. På lång sikt vill vi höja avgiften, för avgiften måste höjas i pensionssystemet. På kort sikt hjälper inte det. På kort sikt ser vi nu hur människor får sämre och sämre pension. Då är det denna åtgärd som måste till för att vi ska kunna säga att pensionen är dräglig. Sedan håller jag med Jonas Sjöstedt. Vi måste titta väldigt mycket på arbetsvillkor och arbetsmiljö, så att människor orkar ett helt arbetsliv och kan få en bra pension. Det arbetet måste fortsätta.(Applåder)

Anf. 24 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Herr talman! De förbättringar som sker för pensionärerna är mycket beskedliga i regeringens budget. De stora pengarna går till fullt friska välavlönade män i våra storstäder i och med den borttagna värnskatten. Att höja pensionsavgiften är bra. Det tycker vi också att man ska göra. Men det sker inte. Detta har det pratats om länge, men ingenting har skett. Det som sker är att man får arbeta fler år innan man kan gå i pension.

Det finns en lösning för dem som inte orkar, nämligen att ändra reglerna för sjukersättning, så att man kan få sådan utan att prövas mot hela arbetsmarknaden. Det vore rimligt om 62-åringar inte bedömdes som 25-åringar. Då skulle de kunna få sjukersättning fram till pensionen och sedan få en rimlig pension. Nu är det de som betalar priset. Varför lämnar ni de här människorna i sticket? Varför har ni inte tänkt på dem som är utslitna och faktiskt inte orkar, nu när pensionsåldern ska höjas?

Anf. 25 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Ingen ska lämnas i sticket. Här gäller det att göra både och. Vi ska se till att pensionerna blir drägliga, och vi kommer över tid att behöva jobba längre. Vi ska naturligtvis också ha ett sjukförsäkringssystem som fungerar så att den som blir sjuk ska ha en trygg ersättning, ska ha en väg tillbaka, ska få hjälp för att komma tillbaka i arbete så snabbt som möjligt och ska fortsätta att tjäna sitt uppehälle och tjäna pensionspengar.

Detta ska naturligtvis korreleras med en sjukersättning som fungerar. Det är myndighetens uppdrag. Vi bytte ledning vid myndigheten för att se till att få det här på plats bättre. Då var Jonas Sjöstedt väldigt orolig över att vi bytte ledning.

Vi ska se till att ingen lämnas i sticket. Man ska ha bra pension, och man ska orka arbeta hela arbetslivet. (Applåder)

Anf. 26 TALMANNEN:
Jag vill gärna särskilt välkomna alla er som sitter på åhörarläktaren. Jag tycker att det är fantastiskt att vi har i princip helt fullsatta läktare och att vi till och med har fått ta en del av pressens läktare i anspråk för att så många vill lyssna på den här debatten. Välkomna!

Anf. 27 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Herr talman! Sjukvården är väljarnas viktigaste fråga. Den berör oss alla, och vi är alla beroende av den. Därför är också många oroliga och upprörda nu när vården inte klarar av att leverera så som man har rätt att förvänta sig.

I somras sattes nya dystra körekord. I augusti, den senast redovisade månaden, hade 137956 människor väntat olagligt länge, det vill säga mer än 90 dagar, på att få den vård de har rätt till. Det är nästan en fördubbling jämfört med augusti 2014, det senaste år vi hade en kristdemokratisk sjukvårdsminister.

Herr talman! Min fråga till Stefan Löfven är därför: Givet läget i den svenska sjukvården, kan Stefan Löfven nämna någon framgångsrik vårdreform från hans regering de senaste fem åren? (Applåder)

Anf. 28 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Köerna i vården är ett stort problem som finns över hela vårt land. Bland de regioner där de växer mest finns Stockholm, där Kristdemokraterna har varit med och styrt rätt länge. Köerna växer i Västra Götaland och Halland. De växer även i socialdemokratiskt styrda landsting. Detta är ett problem som vi måste ta oss an tillsammans. Det är därför vi har fyllt på med resurser till såväl kommuner som landsting och regioner under hela denna mandatperiod. Vi tänker fortsätta med det under kommande mandatperiod.

När Ebba Busch Thor diskuterade denna fråga i söndagens *Agenda*-debatt sa hon: Att det är brist på personal är ingen anledning. Att Ebba Busch Thor säger så bekymrar mig, och det förvånar mig väldigt mycket. Jag vill anställa mer personal i svensk sjukvård. Varför vill Ebba Busch Thor inte det? (Applåder)

Anf. 29 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Herr talman! I debatten i söndags ställde jag samma fråga: Kan Stefan Löfven nämna *en* vårdreform som har gjort skillnad under de här fem åren? Jag fick då höra att statsministern hade mött två nya sjuksköterskor i Gällivare. Men ytterligare medarbetare är inte en reform. Det måste bli fler medarbetare när befolkningen växer. Vi lägger mycket mer än vad januaripartierna gör på välfärden. De kommande åren lägger vi 30 miljarder mer på välfärd och trygghet. Vi kommer att se till att det blir fler medarbetare.

Statsministern och januaripartierna fortsätter att försvara en förlegad sjukvårdsorganisation som förhindrar kapandet av vårdköer. Jag är inte intresserad av att försvara en enda vårdkö i ett enda landsting. Det är skillnaden. Vi sätter människan i centrum.

Nämn *en* vårdreform som gjort skillnad! (Applåder)

Anf. 30 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):
Herr talman! Jag kan nämna en. Den borgerliga regeringen före oss hade påbörjat en bra sak, som vi fortsatte med. Det var de standardiserade vårdförloppen för cancerpatienter. Det är en bra sak.

Det har kortat kötiden för många cancerpatienter. Där har vi en bra gemensam uppfattning. Jag tycker att vi kan hålla oss till den och fortsätta att samarbeta, för det kommer vi att behöva göra.

Kristdemokraterna ville ha en annan organisation. De ville förstatliga sjukvården. De hade åtta år på sig i regering. Detta hände inte. Jag tror inte heller att det är bra.

Vi ska ha en vård som ligger så nära människor som möjligt. Därför fortsätter vi nu inom ramen för januariavtalet med en primärvårdsreform som gör att mer vård ges på hälsocentraler och vårdcentraler.

Vi ska ha fasta läkarkontakter. Du som patient ska få ett kontrakt, så att du vet vad som kommer att hända inte bara nästa behandling, utan även nästa och nästnästa. Det handlar om att föra ut mer resurser närmare människor och om bättre vård. Så ska vi ta oss an det. (Applåder)

Anf. 31 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Herr talman! Jag vill knyta an till detta med krisberedskap. Jag ska inte fråga om debaclet med vår krisberedskap när sjukvårdsmateriel tar slut i våra regioner. Här finns det mer att göra. Jag förutsätter att regeringen med ansvarig minister snarast återkommer till riksdagen med en förklaring om hur detta inte ska upprepas.

Jag pratar om andra kriser. Vi har den fruktansvärda humanitära krisen i norra Syrien. Våra tankar går, som sagt, till de människor som nu flyr och blir lidande. Men detta kan också påverka Sverige här och nu. Vi vet att det har åkt väldigt många personer från Sverige till det så kallade kalifatet innan det krossades. Några har kommit tillbaka. Människor finns kvar i dessa läger. Risken att de snabbt kan återkomma till Sverige har nu uppenbart ökat.

Min fråga till statsministern är: Vad tänker regeringen göra för att se till att vi har den högsta och bästa beredskapen när dessa vuxna och eventuella barn på ett eller annat sätt kommer till vårt land med eller utan svenska pass?

Anf. 32 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Oron över terrorismen delar vi. Jag är glad över att vi har en bred överenskommelse om att attackera terrorismen – det gäller också dem som kan tänkas sympatisera med den och som faktiskt bor här. Det är därför vi har skärpt straffen och lagstiftningen vad gäller att ta emot utbildning, att finansiera och att göra terroristresor. Vi kommer senare att fatta beslut om att utvidga detta så att också samröre med terrorism blir olagligt.

De som har rest ned till detta område har rest mot myndigheternas inrådan. De har faktiskt avrått. Har man rest dit får man ingen konsulär hjälp, utan då är man där.

Situationen för barnen är naturligtvis mycket, mycket svår. Det är en komplex situation. Regeringen arbetar varje dag för att se vad man kan göra för barnen. Det är väldigt komplext, men vi har ingen avsikt att ta hem några vuxna som en gång har anslutit sig till terrorism. Skulle de ändå komma över gränsen hit är det Säkerhetspolisens uppgift att hantera det.

Anf. 33 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Herr talman! Jag tackar för svaret. Liberalernas uppfattning är att vi nog redan nu bör göra insatser för att förbereda oss på att dessa personer kommer att komma. Det är väldigt bra om Nationella operativa avdelningen hos svensk polis, som jobbar med krigsbrott, får ett tydligt direktiv om att biffa upp sig. Man kanske ska fördubbla antalet personer som jobbar med att utreda dessa brott. Det gäller människor som har varit i det här området och som på ett eller annat sätt har samverkat eller deltagit i detta. Oavsett om det är straffbart eller inte i dag måste det utredas ytterst noga.

Liberalerna menar att vi bör se till att dessa människor möts av polis när de kommer. Vi tycker också att det är viktigt att flytta den enhet som jobbar långsiktigt och aktivt, det vill säga Center mot vålds-

bejakande extremism, från Brottsförebyggande rådet till svensk polis för att man inom polisen bättre och effektivare ska kunna möta det behov som finns när dessa människor kommer.

Att förebygga är en sak, men nu är det stor risk att de snart står här. Vi måste möta dem på ett korrekt sätt med svensk rättsstat.

Anf. 34 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Vi delar helt uppfattningen att de ska mötas. Ingen vuxen kommer att få hjälp att komma hem. De har åkt dit på eget bevåg. Då får de ta det ansvaret. Kliver de ändå över gränsen är det Säkerhetspolisens uppgift att hantera det. Polisen har faktiskt fått mer resurser än vad de krävde. De kommer att få ännu mer resurser – 2,4 miljarder ytterligare nästa år. Det är bra. Det är samma sak när det gäller Säkerhetspolisen. De vet sin uppgift, och de säger naturligtvis till oss och utåt att detta är deras uppgift. De kommer att hantera det. Vi ska inte riskera säkerheten i Sverige. Jag är mycket, mycket hård och bestämd mot terrorismen. (Applåder)

Anf. 35 ULF KRISTERSSON (M):
Herr talman! Larmrapporterna avlöser nu varandra. Det finns inte tillräcklig tillgång till el. Miljardinvesteringar har stoppats i Skåne. Larm kommer från Stockholm, Göteborg och Mälardalen. Men statsministern hävdar att elbristen inte finns. Antingen ser kommuner och företag spöken eller så har Stefan Löfven helt enkelt fel.

Tänk er en hyresvärd som säger att lägenheten kan bli uppvärmd till 37 grader på sommaren och 3 grader på vintern, med en behaglig medeltemperatur över året på 20 grader. Det är lika attraktivt som ett land som säger: För helåret kan vi producera mer el än som används, fast vi kan inte göra det när det är kallt eller där den behövs. Den seriösa diskussionen om elbrist handlar alltså inte om den samlade elproduktionen per helår utan om att den samlade energipolitiken gör att elen inte längre finns när man behöver den.

Det finns problem med elöverföring på långa sträckor. Därför måste elproduktionen vara fördelad över hela landet. I norr har vi vattenkraften. I de södra delarna av landet har produktionen fram till nu byggt främst på kärnkraft och kraftvärme. Tar man bort både kärnkraften och kraftvärmen, vilket är precis vad regeringen nu gör, uppstår obalans i energisystemet. Det behövs alltså både effekt och kapacitet om det ska finnas el i eluttaget.

Att Sverige över året täcker det samlade effektbehovet säger ingenting om hur väl effekten kan distribueras. Därför måste Sverige bygga nya elnät. Men de nya näten ska möta det ökade behovet av ren svensk el, inte kompensera för den elkris som denna regering har skapat med sin egen energipolitik. (Applåder)

Anf. 36 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Visserligen är sysselsättningen hög och de svenska finanserna starka. Men Sverige påverkas också av en avmattning som vi nu ser i ekonomin. Det är därför som vi har vänt underskott till överskott. Vi har investerat stort i välfärden. Vi har betalat av på statsskulden. Det är därför vi också ser till att stärka det statliga stödet till korttidsarbete.

Men Moderaterna föreslår nu kraftigt försämrade möjligheter för arbetslösa att komma tillbaka i arbete. Dessutom föreslår man att sjuka

ska slängas ur sjukförsäkringen. Sedan vill man ha ytterligare 10 miljarder i nedskärningar på statliga myndigheter – oklart vilka. Det är en politik som leder till att människor som är utan arbete eller som är sjuka får det ännu tuffare. De tvingas ställa sig i kön till kommunens socialkontor, och kommunen får i sin tur skära ned välfärden för att ha råd med ökade socialbidrag. På vilket sätt tror Ulf Kristersson att det bidrar till att rusta Sverige inför bistrare tider?

Anf. 37 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Herr talman! Jag tycker att statsministern gav en ganska bra beskrivning av regeringens politik: ökande socialbidrag, ökande arbetslöshet och bristande förmåga att möta lågkonjunktur. Det är exakt detta ni sysslar med just nu. Fråga landets kommuner!

Socialbidragen ökar när staten lämnar över notan för människor som har haft två år med etableringsersättning och som inte kommit i arbete – det är alldeles uppenbart.

I dag är bidragsförsörjningen det stora problemet när det gäller att människor ska komma in på arbetsmarknaden. Hade ni brytt er om den frågan hade ni stramat åt bidragen. Ni hade sett till att människor alltid skulle ha incitament att gå till arbete, och ni hade sänkt skatten för människor med låga inkomster. Det handlar om att det alltid ska löna sig bättre att jobba än att ha bidrag. Det är en mer rättvis beskrivning av vår ekonomiska politik. (Applåder)

Anf. 38 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Antalet människor som nu under vår regeringsperiod är beroende av våra bidragssystem har inte varit så lågt sedan 1981, tror jag. Andelen som fick socialbidrag, eller försörjningsstöd, under Kristerssons tid som utförsäkringsminister ökade dramatiskt. Det är skillnaden mellan min och hans politik.

Kristersson vill inte svara på frågan. När människor som är arbetslösa inte får utbildning eller en arbetsmarknadspolitisk åtgärd för att komma tillbaka, när människor som är sjuka ska kastas ut ur sjukförsäkringen med den moderata politiken, vad är det som gör att ni tror att de kommer i arbete? Vad är det som gör att Ulf Kristersson tror att näringslivet vill anställa någon som inte har rätt utbildning? Ska de in i välfärdssektorn utan rätt utbildning?

De kommer att hamna i kommunernas köer till socialkontoren. Det är den moderata politiken. (Applåder)

Anf. 39 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Herr talman! Jag kan den svenska socialförsäkringen ganska bra. Jag ärvde uppgiften från en partiledare som hette Göran Persson. Han hade identifierat ett stort problem, nämligen att vi hade dubbelt så många långtidssjukskrivna som vi borde ha. Från höger till vänster enades vi den gången om att det är orimligt att förtidspensionera människor bort från arbetsmarknaden och att gömma människor i sjukförsäkringen om de skulle kunna arbeta.

Den uppgiften tog vi på stort allvar. Vi minskade sjukfrånvaron i vårt land. Nu skryter ni nästan över att ni vill öka den.

Det stora problemet här är att människor hamnar i utanförskap. I dag ser det annorlunda ut än förra gången. I dag är det inte människor som slösas bort i förtidspension, för det problemet löste vi. I dag är det

människor som aldrig kommer in på arbetsmarknaden. De som inte talar bra svenska och de som inte har lång utbildning hamnar i bidragsberoende, och där vill ni ha dem kvar. (Applåder)

Anf. 40 ANNIE LÖÖF (C) replik:
Herr talman! Sverige är ett land med enorma möjligheter men också med stora utmaningar. För att ta oss framåt de närmaste åren kommer det därför att krävas mer av samarbete och ansvar, inte mindre. Det finns ett behov av att göra upp för stabilitet och långsiktighet över tid.

Våra partier och vårt land har ju en stolt tradition av breda uppgörelser på viktiga områden som migration, energi och också försvar.

Moderaterna har betytt väldigt mycket för att sådana lösningar ska komma till stånd, och det är en konstruktivitet som jag är väldigt glad över. Kristersson skriver själv i en debattartikel i Svenska Dagbladet för två veckor sedan att ”vi tror att många vill komma bort från det politiska spelet och samla Sverige till viktiga förändringar”.

Jag blir därför bekymrad när man under den senaste tiden varit mer inne på att lämna samtal både när det gäller gängkriminalitet och överenskommelsen om energipolitik. Man är även djupt avig till den parlamentariska utredning om migration där faktiskt alla partier i Sveriges riksdag sitter.

Min fråga till Kristersson är därför: Vilka områden ser han är viktiga för samarbete över blockgränsen? Vad lägger han i ordet ”samarbete”? (Applåder)

Anf. 41 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Herr talman! Jag tycker att det är en mycket rimlig fråga. Jag tror på samtal, och jag tror på samling – om det är samling till handling. Jag tror alltså inte på kafferep som handlar om att vi ska samlas för att *inte* nå fram till lösningar som kan hantera de problem vi har. Det här är en avgörande skillnad, för vi har även en dålig tradition i Sverige: att samlas till oändliga kafferep där huvuduppgiften är att samlas snarare än att lösa själva problemen.

Därför är jag bekymrad över gängsamtal som inleds med att vi först ska bjuda in *sju* av riksdagens åtta partier och på så sätt devalvera hela frågan om gängkriminalitet till ett politiskt tarvligt spel, för att sedan landa i att inte göra nämnvärt stora insatser. Det krävs det inga samtal eller överenskommelser för.

Jag är bekymrad över en energiöverenskommelse som löser problem som vi har haft men som inte löser de problem vi nu ser är alldeles uppenbara. Då blir samtal ett egenvärde. Demokrati förtjänar handling, inte bara samling. (Applåder)

Anf. 42 ANNIE LÖÖF (C) replik:
Herr talman! Jag håller med om väldigt mycket av det Ulf Kristersson säger, att det behövs just handling snarare än samling. Men för att nå handling krävs det faktiskt samling. Genom decennier har vi slutit många breda, blocköverskridande uppgörelser. En och annan kopp kaffe ha druckits, men vi har nått fram till överenskommelser där man har kunnat kompromissa och göra upp.

Det handlar om att få fram ett innehåll, vilket är avgörande. Lika viktigt är genomförandet och att man har tillräckliga mandat för

genomförandet, men det politiska ledarskapet måste också orka hålla i och hålla ut. Samarbete kräver nämligen kompromisser, annars når man sällan en lösning med fler partier än sitt eget.

Min fråga kvarstår därför: Om man nu är avigt inställd till alla de här stora, breda områdena och till att fortsätta förhandla och komma framåt, vilka områden är man beredd att samarbeta och kompromissa med över blockgränsen för att Sverige ska kunna fortsätta att ha en tradition av stabilitet och långsiktighet? (Applåder)

Anf. 43 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Herr talman! Bara så att jag inte missförstås: Jag är alltså inte emot de stora överenskommelserna – om de löser problemen. Det är det som är grejen. Om de löser de problem vi ser framför oss är de jättebra.

Vi har två fundamentala exempel. Ta 90-talskrisens stora överenskommelser som krävde att flera olika partier anpassade sig och förändrade politik och skapade långsiktighet och gjorde stora strukturreformer, som ekonomerna säger. De var fundamentalt viktiga.

Ta pensionsöverenskommelsen, där flera partier tvingades ändra på gamla uppfattningar för att skapa långsiktig stabilitet i system som var långt ifrån perfekt men som var bra för Sverige. Den var fundamentalt viktig.

Ta så de migrationssamtal som nu pågår, där den enda konkreta beställningen från regeringen är att vi ska öka invandringen med en helt ny skyddsgrund. Det borgar inte för förutsättningar för en långsiktig överenskommelse om den migrationspolitik som jag vill se. (Applåder)

Anf. 44 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Herr talman! Ulf Kristersson! Det är ett av Natos viktigaste länder som nu anfaller norra Syrien. Turkiet har Natos näst största militärmakt. De driver civila på flykt. Det finns redan nu mycket besvärande bilder på regelrätta krigsbrott med avrättningar av civila på gatorna i norra Syrien. I praktiken var det det mäktigaste Natolandet USA som gav grönt ljus till det här överfallet på dem som har bekämpat Islamiska staten.

Moderaterna tillhör de partier som allra helst och allra snabbast vill ansluta sig till samma militära allians som Turkiet och USA, alltså till Nato. Varför är det så bråttom för Moderaterna att Sverige ska bli en del av samma militära allians som Erdoğan och Trump? (Applåder)

Anf. 45 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Herr talman! När det gäller att fördöma Turkiets agerande är vi överens i Sverige, vi är överens i EU och vi har också fattat konsekvensbeslut när det gäller Turkiet. Det är en på alla sätt förkastlig politik.

Detta är en helt annan sak än hur Sverige långsiktigt garanterar vår militära kapacitet. Vi har sagt under mycket lång tid att vi inte kommer att klara oss ensamma i händelse av konflikt i vår del av världen.

Den här regeringen väljer i stället ensidigt samarbete enbart med USA för att lösa detta. Det tror vi är fel väg att gå. Vi tror att den ömsesidighet som ligger i Natosamarbetet är mycket viktigare. I praktiken samarbetar ju Sverige med Nato, men vi vill lite grann göra det utan att ta steget fullt ut.

Vi tror att Sverige behöver vänner och allierade för den långsiktiga säkerheten, och vi tror att Nato är den organisation som finns kvar för att skapa den säkerheten. (Applåder)

Anf. 46 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Herr talman! Det går naturligtvis inte att skilja det som Natoländer gör från det som Nato gör. Nato består ju av länderna. Det går inte att skilja den politik som Natoledare för från den militära allians som man tycker att man vill bli medlem i. Det finns bara ett Nato, och det är det reellt, i verkligheten existerande Nato. Det är det vi diskuterar, och det är det vi tar ställning till.

Moderaterna har åtminstone tidigare brukat framhålla att det handlar om en värdegemenskap. Det är länder som vi har samhörighet med. Det är där vi hör hemma, alltså i Nato.

Men gör vi det? På vilket sätt har Sverige en värdegemenskap med Erdoğans Turkiet i dag? Det måste man ändå kunna svara på om det är för en värdegemenskaps skull som man ska gå in i en militär allians. (Applåder)

Anf. 47 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Herr talman! Nu är det alltså inte Nato som begår övergrepp, utan det är Turkiet som för dålig politik på alla sätt och vis. Det är en viktig skillnad.

När det gäller Turkiet ser de nu själva till att de historiska förhoppningarna om att Turkiet en dag skulle kvalificera sig som fullvärdig EU-medlem grusas. Turkiet fördöms runt om i hela världen.

Vad vi säger är att det är bättre att Sverige är med i en gemensam sammanslutning där man garanterar varandras säkerhet än att Sverige ensidigt ska lita på USA och i stället för att tala klartext om vårt behov av andra arbeta enskilt med ett enda land. Därför är Nato en bättre allierad än enstaka Natoländer. (Applåder)

Anf. 48 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Herr talman! Det är drygt 60 miljoner människor på flykt i vår värld. Vi liberaler delar mycket av den analys som Moderaterna gör – att det är svårt att hjälpa alla människor i Sverige. Vi tror också att vi behöver fortsätta ha en stram migrationspolitik jämfört med tidigare och fokusera på asylrätten.

Med det sagt är det viktigt för oss liberaler att hjälpa människor på plats så att vi ser till att världen blir en bättre plats att leva på. Därför tycker vi att detta med bistånd är en bra idé. Det har gjort stor nytta och hjälpt miljoner – på lång sikt kanske miljarder – människor ur fattigdom. Det har spelat en roll.

Moderaterna har partistämma i veckan. Det finns ett förslag om kraftiga neddragningar. Tror Moderaterna att detta hjälper i en komplex värld där vi måste hjälpa människor på plats? Bidrar det till en bättre världsutveckling, eller är risken att det försämrar? (Applåder)

Anf. 49 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Herr talman! Jag instämmer i det mesta av det som Johan Pehrson säger utom möjligen slutsatsen att det är kraftiga neddragningar.
Det vi har sagt är att vi inte tror att man ska ha ett enda utgiftsområde, som vi säger på riksdagsbyråkratiska, som ligger bortom traditionell

kontroll och bedömning eller koppla det strikt till just 1 procent av bnp eller bni utan att värdera hur mycket pengar som varje år ska gå till exakt vad.

På fem år har biståndet ökat med 13 miljarder kronor. Det har fördubblats, tredubblats, på 20 år. I dag är det alltså dubbelt så stort som anslaget till polisen. Är det en rimlig samlad prioritering av de svenska offentliga medlen?

Vi tror inte det. Vi tror att man ska använda samma planering som för andra långsiktiga saker såsom forskning och infrastruktur och lägga fast en fyraårig plan för vad vi vill uppnå med vilka resurser.

Med vår politik skulle vi fortfarande vara den tredje största bidragsgivaren inom OECD, men vi skulle inte vara den allra största. Jag tror att det är en klok användning av skattemedel. (Applåder)

Anf. 50 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Herr talman! Tack för svaret! Naturligtvis kan nivån inte vara det enda avgörande. Vad vi i Sverige gör i vår handel, vår diplomati och vår migrationspolitik spelar också roll för hur vi – ett ganska litet land i världen – kan påverka världsutvecklingen. Men för oss liberaler är biståndet viktigt.

Vi hade ju en alliansregering ihop i ett antal år som var framgångsrik. Bland annat därför att den var framgångsrik har bistånendet ökat. Ju bättre det går för Sverige, desto högre blir ju biståndet. För oss är det en moralisk förpliktelse. Vi blickar ut över världen och tänker bort … Ja, i ett tidigare replikskifte handlade det om kafferep och så vidare. Världen är på många sätt en fruktansvärd plats, och vi har en skyldighet.

Därför tycker jag som liberal att det är viktigt och roligt att ekonomipristagarna i år är människor som fokuserar på hur man effektivare kan förverkliga bistånd och göra världen bättre, för det är ett ansvar vi har och en fråga som Liberalerna är starkt förknippade med och vill fortsätta driva. (Applåder)

Anf. 51 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Herr talman! Jag brukar säga ungefär så här: Sverige har som rikt land ett delat ansvar med andra att hjälpa till i en trasig värld. Det är ett ansvar som vi tar på oss, och vi gör det med stolthet.

Samtidigt har vi det fulla ansvaret för hur det går i Sverige. Det är en av många orsaker till att vi måste tänka på att om det kommer människor till Sverige måste också integrationen fungera.

Vi måste också fundera på hur vi använder våra skattepengar allra bäst. Jag tycker att det lite för ofta framkommer lite för många tecken på att biståndsmedlen på grund av vår iver att nå upp till enprocentsmålet inte används på det sätt som våra skattebetalare har rätt att kräva. Det betyder inte snålhet. Det betyder inte oginhet. Det betyder bara att vi vänder på varje krona, även av de pengar vi vill ska göra nytta i fattiga delar av världen. (Applåder)

Anf. 52 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Herr talman! Jag vill börja med att bara nämna att Sverige aldrig har haft ett så stort elöverskott som första halvåret i år. Vi exporterar el bland annat till Finland, som ju inte är klara med kärnkraftverket som man beslutade om för nästan 20 år sedan och som blir mer än dubbelt så dyrt som man hade planerat från början.

Men jag vill prata om en annan sak. År 2017 skrev Sveriges riksdagspartier under och Moderaterna var med på att vi ska vara nere på nettonollutsläpp år 2045. Det är en överenskommelse som förpliktar, Ulf Kristersson.

I servettbudgeten förra året slaktade ni miljöbudgeten och avskaffade flygskatten. Nu går ni ännu längre och vill sänka bensinskatten med 7 miljarder, för övrigt lika mycket som ni skär ned på biståndet. Hur, Ulf Kristersson, ska ni leverera på klimatlagen om ni gör det billigare att släppa ut och gynnar bilister i storstäder och oljebolag? (Applåder)

Anf. 53 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Herr talman! Låt mig ta upp handsken som Isabella Lövin kastade först: elöverskottet.

Det är ju jättebra att vi har ett stort elöverskott, mätt på halvår nationellt. Ring Pågen och säg: Ni har inga problem – vi har ett elöverskott! Ring till Ystad och säg: Ni har inga problem med er kemiska tillverkning – vi har ett elöverskott! Ring till alla de företag som i dag inte kan investera och säg: Om ni bara flyttar någon annanstans har vi inga problem!

Jag trodde att Sverige var ett land där man kunde räkna med att energiförsörjningen fungerar även om man ska expandera en verksamhet. Om man ska digitalisera av miljöskäl och behöver stora serverhallar krävs det energi. Om den ska vara ren krävs det produktionskapacitet.

Jag kan inte begripa hur man kan vara så lättsinnig inför att det i dag är svenska företag och svenska kommuner som larmar om brist på tillgänglig el bara för att det nationellt och halvårsvis finns elöverskott. (Applåder)

Anf. 54 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Herr talman! Jag märker att Moderaterna applåderar väldigt mycket över att partiledaren inte nämnde med ett enda ord varför ni som parti satsar 7 miljarder på att sänka bensin- och dieselskatten när vi är mitt i en brinnande klimatkris.

Hur tänker Moderaterna minska utsläppen när det mest effektiva medlet för att göra det är koldioxidskatten? Konjunkturinstitutet och Riksrevisionen och alla andra insatser som ni brukar referera till när ni talar om effektiv klimatpolitik säger att koldioxidskatten är det viktigaste instrumentet.

I er budget tar ni dessutom bort det stöd som vi vill ge till stödområde 1 och 2, till landsbygden, för att kompensera för de behov man har där av att ta bilen till jobbet eller fotbollsträningen och för alla de särskilda omständigheter man har på landsbygden. Ni gör i stället breda satsningar på 7 miljarder som främst gynnar storstäderna och dem som kör

bil till jobbet från Danderyd och Täby. Kan du förklara, Ulf Kristersson, hur detta är effektiv klimatpolitik? (Applåder)

Anf. 55 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Herr talman! Eftersom jag fick tre frågor – om energiförsörjningen, om omställningen och om bensinskatten – och hade en minut på mig att svara gav jag ett svar på en av frågorna.

Låt oss prata omställning och bensinskatt!

Det första jag vill ta upp är att ska omställningen fungera, då ska vi alltså gå från kol och olja till ren svensk el. Det kräver att vi tillverkar ren svensk el. Det är därför jag är lite besatt av tanken att inte avveckla svensk kärnkraft och ersätta den med smutsigare el eftersom Sverige har världens näst renaste elproduktion.

Det andra är att jag tror att klimatomställningen kräver att hela Sverige är med på båten, även de människor som bor på platser i Sverige där bilen är oundgänglig för två som ska komma till jobbet och som har flera barn. För dem finns inte alternativet att ta tunnelbana till fabriken några mil bort, utan det enda alternativet är bil. De nöjeskör inte sin bil, utan de har inga alternativ. Det blir mindre pengar över till andra saker. Hela Sverige ska med på denna resa, inte bara de som har egen tunnelbana. (Applåder)

Anf. 56 JIMMIE ÅKESSON (SD):
Herr talman! De allra första orden i dagens debatt kom från statsministern. Han ägnade dem åt att tala om hur många som går till jobbet, och det är jättemånga, enligt statsministern. Och det är jättemånga i Sverige som går till jobbet varje dag. Tyvärr är det dock i förhållande till befolkningen allt färre som gör det. Arbetslösheten stiger igen. Stefan Löfven och de vänsterliberala partierna är måna om att framhålla allt gott som de anser sig ha åstadkommit. Allt är frid och fröjd, och allt blir bättre. Men varför, herr talman, är detta inte sant? Varför blir det inte bättre?

Man har haft fem år på sig. Har vårdköerna blivit kortare? Har man knäckt gängbrottsligheten? Har vi EU:s lägsta arbetslöshet? Minskar utsläppen? Minskar segregationen? Är människor tryggare? Har skolresultaten blivit bättre?

Ärligt talat, herr talman, har Stefan Löfvens regering faktiskt inte lyckats med något av det man föresatt sig – absolut ingenting. Man har bedrivit en fullständigt ansvarslös politik. Sedan skyfflar man över kostnaderna på kommunerna. Man skryter om att man sänker statsskulden till historiskt låga nivåer samtidigt som man inte möjliggör för kommunerna att göra detsamma, utan kommunernas skuldsättning ökar i stället.

Herr talman! Vi behöver en ny regering. (Applåder)

Anf. 57 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Kunskapsresultaten ökar i den svenska skolan – det är bra. Vi har många utmaningar kvar, men vi ska fortsätta på den vägen.

Den 16 september i år föll en man från ett tak och avled. Den 25 september föll en man i en damm och avled, och den 27 september fick en man en stolpe över sig och avled. Människor som dött på jobbet kommer aldrig tillbaka hem till sin familj eller till sina vänner.

Jimmie Åkesson vill ibland låta som om han företräder vanligt folk. I verkligheten sviker Sverigedemokraterna alltid dem som jobbar. Ni vill avskaffa de regionala skyddsombuden och dessutom underminera skyddsombuden på svenska arbetsplatser – just de som ska stå upp för att människor som arbetar inte ska behöva råka ut för olyckor och dödsfall.

Med er politik riskerar ni hälsan för hundratusentals människor. Varför är Sverigedemokraterna emot svenska löntagare? (Applåder)

Anf. 58 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Många noterade nog Socialdemokraternas ganska absurda attack på Sverigedemokraterna häromkvällen, sannolikt med syftet att flytta fokus från ännu ett av deras egna misslyckanden. Man påstår att vi vill ta bort skyddsombuden.

Det vi föreslår, herr talman, är dels att de arbetsmiljöombud som finns på arbetsplatserna ska utses av de anställda, dels att facket – inte sällan Stefan Löfvens nära vänner i LO – inte längre ska ha rätt att utse de regionala skyddsombuden utan att de ska flyttas till Arbetsmiljöverket. Jag måste ställa frågan till Stefan Löfven: Varför ska bara socialdemokrater kunna vara regionala skyddsombud? Gynnar detta alla arbetstagare? (Applåder)

Anf. 59 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Frågan kan ställas tillbaka: Får man inte vara socialdemokrat om man är skyddsombud?

De fackliga organisationerna består av just de anställda. Det är de anställda som går in i sin fackliga organisation, och det är den fackliga organisationen som utser sina representanter.

De 1700 regionala skyddsombud som Sverigedemokraterna vill ta bort gör varje år ungefär 50000 arbetsplatsbesök. Nu talar jag om de små företagen, där det inte finns skyddsombud. Där gör de regionala skyddsombuden en enorm insats för att förhindra olyckor och förebygga skador. Dem ska Sverigedemokraterna ta bort för att sätta in några tjänstemän.

Dessa skyddsombud, Jimmie Åkesson, kan riskerna på arbetsplatserna. De vet vad det handlar om därför att de själva arbetar på samma typ av arbetsplatser. Dem vill du ta bort, och så ska du sätta in några tjänstemän. Det är inte bra. Varför motarbetar Sverigedemokraterna arbetsmiljöarbete, som är så viktigt? (Applåder)

Anf. 60 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Vi motarbetar inte arbetsmiljöarbete. Vi motarbetar det socialdemokratiska partiets inflytande över människor som arbetar runt om i vårt land i dag.

Stefan Löfven ställde frågan: Får man vara socialdemokrat? Ja, det får man naturligtvis vara. Men får man i dag vara sverigedemokrat och regionalt skyddsombud? Får man vara kristdemokrat och regionalt skyddsombud? Nej, det får man inte, för Stefan Löfvens nära vänner, inte minst i LO-förbunden, ser till att det bara blir partitrogna med rätt partibok som utses. Jag tycker att det är fel, för de företräder i första hand Stefan Löfven och regeringen, inte dem som finns på arbetsplatsen.

Därför kan jag inte se minsta problem med att detta förs över till Arbetsmiljöverket. Vi kan höja kompetensen, och vi ser till att alla löntagare på respektive arbetsplats blir företrädda, inte bara de som har rätt partibok. (Applåder)

Anf. 61 ANNIE LÖÖF (C) replik:
Herr talman! Sverigedemokraterna har den senaste tiden talat om hur de vill stärka kommunerna och värna välfärden. Det är inget fel med det – jag delar helt den ambitionen.

Problemet uppstår när man lägger ihop detta med Sverigedemokraternas politik på migrationsområdet. Åkessons parti vill stoppa all asylmottagning, pausa allt kvotmottagande och skynda på återvandringen för de människor som fått stanna i Sverige av en eller annan anledning.

Samtidigt vet vi att det kommer att krävas 80000 undersköterskor, sjuksköterskor, läkare och annan vårdpersonal de närmaste fem åren för att klara utmaningen i välfärden, som redan i dag är beroende av det arbete som utförs av utlandsfödda människor.

Min fråga till Jimmie Åkesson är därför väldigt enkel: Var ska han, som påstår sig värna välfärden, hitta dessa människor om Sverigedemokraterna samtidigt gör verklighet av sin egen migrationspolitik?

Anf. 62 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Sverigedemokraternas migrationspolitik bygger på sunt förnuft och ansvarstagande, till skillnad från till exempel Centerpartiets migrationspolitik, som bygger på att Sverige ska vara ett allemansland dit alla kan komma. Det kan komma 30 miljoner invandrare och så vidare. Jag tror inte det. Jag tror att det försämrar Sverige och inte minst möjligheten att upprätthålla välfärden, som Annie Lööf håller så högt.

Det är inte, herr talman, i första hand människor med asylinvandring som bakgrund eller deras anhöriga som kommer att rädda välfärden. Faktum är – detta är alla överens om, och Annie Lööf borde också förstå det – att dessa som grupp betraktat belastar välfärden i dag och kommer att göra det under väldigt lång tid framöver. Fråga centerpartistiska kommunalråd runt om i landet eller vem som helst som har ansvar för välfärden i dag.

Ni skyfflar över kostnaderna för detta till kommunerna, som nu tvingas till skattehöjningar, nedskärningar eller stora underskott. Det är inte ansvarsfull politik. (Applåder)

Anf. 63 ANNIE LÖÖF (C) replik:
Herr talman! Nu står ju Centerpartiet för en reglerad invandring med fokus på såväl ordning och reda som humanism, och vi vill styra om till mer lagliga vägar. Vi i Sverige kan inte nämnvärt skilja oss från andra europeiska länder. Men frågan kvarstår: Var ska Jimmie Åkesson och Sverigedemokraterna hitta dessa 80000 människor som ska jobba som undersköterskor, sjuksköterskor och läkare under de kommande fem åren för att möta de behov som finns? Han vill ju samtidigt göra verklighet av sin migrationspolitik, som går ut på att stoppa människors möjlighet att komma hit och att dessutom skicka hem dem som redan är här.

Att kommunerna står inför stora utmaningar vet vi. Centerpartiet har slagits för högre generella statsbidrag under decennier. Vi genomför också det i den budget som är lagd. Vi har varit med och förstärkt kommunernas ekonomi och kommer att göra det genom ett kostnadsutjämningssystem nu vid årsskiftet.

Men nu var det en annan utmaning som jag talade om, nämligen kompetensförsörjningen och bemanningen inom välfärden. Svara gärna på det! 80000 människor – var ska Jimmie Åkesson hitta dem?

Anf. 64 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Det är alldeles riktigt att välfärden har gigantiska utmaningar. Det var också en av de stora frågorna i valrörelsen för ett år sedan: Hur ska vi klara kompetensförsörjningen i välfärden? Där har regeringen inget svar. Regeringens svar har snarare varit att vi ska fortsätta öka vår befolkning så att det uppstår ytterligare behov i välfärden.

Vi vill göra precis tvärtom. Om människor har kommit till vårt land och saknar skäl att vara här – om de saknar asylskäl eller skyddsbehov – måste Migrationsverkets verksamhet vara inriktad på att de på ett ordnat och humant sätt ska kunna återvända till sina hemländer. Det ska vi skapa förutsättningar för. Det kommer snarare att minska behoven.

Det regeringen och Annie Lööf gör är ju att öka behoven i välfärden genom att ytterligare öka invandringen och ha ett fullständigt ointresse för att människor som inte bör eller behöver vara här ska kunna återvända. Det är dålig politik. (Applåder)

Anf. 65 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Herr talman! Jimmie Åkesson har under den här debatten flera gånger påpekat hur det skärs i kommunerna och hur man tar bort sådant som är viktigt för människor i deras vardag. Det är alldeles riktigt, men jag vill påminna dig, Jimmie Åkesson, om att den budget som nu drabbar kommunerna är den budget för det här året som du röstade igenom i riksdagen. Det är alltså Sverigedemokraternas politik som nu slår igenom, med nedskärningar i äldreomsorg, skola och förskola runt om i Sverige, och det finns ett direkt ansvar hos den som röstade för det, alltså hos Jimmie Åkesson.

Sverigedemokraterna är också ett parti som gillar att privata företag får ta åt sig av de pengar som skulle ha gått till äldre och till skolor. I Jimmie Åkessons egen hemkommun Sölvesborg lägger man ned fungerande kommunal äldreomsorg medan ökända Frösunda, som har kastats ut ur flera kommuner efter vanvård, ska få ta över viktiga delar av äldreomsorgen i Sölvesborg. Varför är det så viktigt för Jimmie Åkesson att pengar som skulle ha gått till de äldre ska gå till privata företag i stället? (Applåder)

Anf. 66 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Nu styr jag ju inte i Sölvesborg. I Jonas Sjöstedts värld kanske det är så att mannen i familjen styr över kvinnan, men så är det inte i min familj. (Applåder)

Jag ska svara genom att ställa en motfråga. Varför är Jonas Sjöstedt så fixerad vid vem som utför välfärdsuppdraget? Varför hänger man upp sig på detta?

Är det inte viktigast vad och vilken kvalitet man får ut av varje satsad krona? Det är vägledande för mig. Om man i en kommun bedömer att det är ett privat företag som kan göra det bättre till samma eller lägre kostnad har jag inga problem med det över huvud taget. Det är detta som skiljer en extrem vänsterpartist från en person som i grunden tror på marknadsekonomi och på att konkurrens är något som utvecklar verksamheter, inte förstör verksamheter. (Applåder)

Anf. 67 JONAS SJÖSTEDT (V):
Herr talman! Sverigedemokraterna brukar tala om en bra äldreomsorg. Därför är det intressant att se vad Sverigedemokraterna gör i praktiken när de får styra en kommun.

De boende och de anhöriga protesterar när Ängsgårdens demensboende i Sölvesborg läggs ned. Men pengarna ska gå till Frösunda, som ska öppna ett nytt boende. Varför är det dåligt? Jo, därför att de är ökända för att ta pengar som skulle ha gått till de boende och till personalen och stoppa dem i egen ficka. Då blir bemanningen lägre, och det blir svårare att hinna. Det var kanske därför de slängdes ut från Sundbyberg. Det var kanske därför de fick vite i Lomma. Det var kanske därför som en äldre person hos Frösunda i Sollentuna fick ligga i 19 timmar utan att komma upp ur sängen. Det hänger ihop med vinstjakten.

När det väl gäller väljer Sverigedemokraterna alltid högerpolitik och sänkt skatt för de rika före välfärden. När det väl gäller är vinsterna för privata bolag viktigare än att se till att undersköterskorna får tillräckligt många arbetskamrater. (Applåder)

Anf. 68 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Jag ifrågasätter inte att det finns problem i äldreomsorgen runt om i landet. Det finns säkert problem även i Sölvesborg. Det finns dock, vilket Jonas Sjöstedt säkert känner till, som heter öppna jämförelser. Där jämför man kommuner på olika sätt. Sölvesborg lägger mer pengar än jämförbara kommuner på just äldreomsorgen. Det tycker jag är bra. Jag tycker att det är en rimlig prioritering.

Jag har under hela mitt politiska liv slagits för att vi ska prioritera inte minst de äldre i vårt samhälle framför människor från världens alla hörn som inte har skäl att vara här eller framför den som inte sätter plikt och flit framför att ha rätt till exempelvis bidrag och annat. Jag tycker att det är bra politik.

Jag är medveten om att Jonas Sjöstedt inte tycker det, men vi tillhör olika partier och har helt olika väljare. Jag är fine med det. Det är demokrati. (Applåder)

Anf. 69 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Herr talman! Jimmie Åkesson var inne lite på detta att vi som politiker kan ha fel. Så kan det ju vara. Jag har inte heller haft rätt alltid, men nästan. Jag skojar.

Europeiska unionen är ju en extremt viktig organisation för utvecklingen av fred och välstånd i vår del av världen. Jag har förstått att Sverigedemokraterna nu har en positiv inställning till att Europeiska unionen ska fortsätta att utvecklas och fokusera på rätt saker. Jag har också hört att Jimmie Åkesson säger att det är bra med kärnkraftsforskning tillsammans inom Europeiska unionen. Det är en åsikt jag verkligen delar. Liberalerna delar Sverigedemokraternas åsikt där.

Men jag kan känna en viss oro: Står ni verkligen bakom det europeiska samarbetet? Ett annat område där vi måste förstärka detta är brottsbekämpningen. Oavsett hur mycket poliser vi kan få till i Sverige och hur hårda straff vi kan få till när det gäller grov brottslighet måste vi samarbeta med dansk, finsk, tysk och holländsk polis för att bekämpa brottsligheten. Vill Sverigedemokraterna utveckla det samarbetet?

Anf. 70 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Jag engagerade mig politiskt i samband med att vi folkomröstade om medlemskapet i EU. Jag har ända sedan dess varit otroligt kritisk till det svenska medlemskapet. Det är jag fortfarande.

Jag har dock kommit att inse att Sverige skulle vinna på att också vi har en mer konstruktiv ingång i det europeiska samarbetet, ser fördelarna, försöker utveckla dem och inom ramen för Europapolitiken arbetar för att ta bort det som vi tycker är dåligt. Ja, i den meningen står vi alltså bakom det.

En av de saker man bör samarbeta ännu mer kring i Europa är just brottsbekämpningen, i synnerhet bekämpning av internationellt organiserad brottslighet. Där har vi också röstat för och själva lagt fram förslag om utveckling av utökat gränsskydd och liknande. Däremot är vi inte beredda att stödja något motsvarande FBI i Europa. Det är att gå alldeles för långt. Det vet vi däremot att Liberalerna skulle vilja ha. Jag tycker att det är en dålig idé. (Applåder)

Anf. 71 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Herr talman! Tack för svaret, Jimmie Åkesson! Ja, det är väl korrekt. Där har vi inte samma åsikt. Vi liberaler tror att mer polisiärt samarbete är nödvändigt för att knäcka den grova brottsligheten som är välorganiserad. Det går stråk från delar av Europa till Sverige och också åt andra hållet. Ska vi möta detta krävs ett operativt samarbete mellan polis i de olika länderna. Detta säger Sverigedemokraterna nej till.

Jag är mer orolig för tyska grova kriminella än för tysk polis, faktiskt. Vi måste våga samarbeta.

Samma sak gäller åklagarsamarbetet. Schengensamarbetet behöver utvecklas så att vi bättre kan utbyta information. Om man tycker att detta är tveksamt ska man titta på Storbritannien, där de är otroligt oroliga just nu för mängder av saker, också hur de ska samarbeta polisiärt. Gränserna kommer ju inte att stängas i Storbritannien, men de kommer att få svårt att handla och samarbeta om säkerhetsfrågor, både inre och yttre säkerhet.

Detta vore fel väg att gå, och jag tycker att Sverigedemokraterna ska erkänna att man har haft fel här och vilja fördjupa samarbetet på det polisiära området.

Anf. 72 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Jag kan erkänna när jag har fel, men i det här fallet tycker jag inte att jag har haft fel. Däremot har jag hela tiden pratat om att det är viktigt att vi fördjupar samarbetet, men det ska göras på rätt sätt. Om man tittar på amerikanska kriminalfilmer eller -serier noterar man ganska ofta att någon har mördats. Man får se en brottsplats, och där står det några poliser och gräver lite och försöker reda ut brottet. Sedan kommer de tuffa killarna i jackor där det står FBI på ryggen och säger att de tar över. Jag vill inte ha det så i Sverige. Jag vill inte att det ska

komma bulgariska eller rumänska FBI-agenter och säga till svenska poliser på en brottsplats att sticka därifrån och att nu ska agenterna ta över därför att det är en federal angelägenhet.

Däremot ska vi fördjupa samarbetet med i synnerhet våra grannländer Danmark och Norge, som inte är medlem i EU – det går alldeles utmärkt – och Finland. Om vi satte oss ned och pratade om detta tror jag att vi skulle kunna komma fram till något konstruktivt, men jag vill inte ha några FBI-agenter i Sverige. (Applåder)

Anf. 73 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Fru talman! De senaste dagarna och den senaste veckan har vi alla sett tv-bilderna på blödande barn, gråtande mammor och skadade på lastbilsflak i Syrien. Enligt FN har 160000 tvingats lämna och fly från sina hem under den senaste veckan. Samtidigt har vi över 60 miljoner människor på flykt i dag, fler än någonsin sedan andra världskriget. De är på flykt undan krig, förtryck och katastrofer.

Framtiden ser tyvärr ännu mörkare ut, om vi inte hindrar klimatkrisen, som kan leda till att hundratals miljoner människor tvingas fly från områden som blir obeboeliga. Och då, fru talman, precis just då, bestämmer sig Jimmie Åkessons parti för att skära ned på biståndet med 16 miljarder, samtidigt som man slaktar klimatbudgeten och vill stoppa asylmottagandet i Sverige.

Jag undrar, Jimmie Åkesson: Är det din mening att vi som är rika inte har något medmänskligt ansvar för dem som är fattiga och tvingas fly för sina liv?

Anf. 74 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Fru talman! Låt oss bara konstatera detta: Ja, vi gör en neddragning på biståndet. Det svenska biståndet är, menar jag, i väldigt stora delar ineffektivt. Det kan förbättras, och vi kan få ett bättre bistånd med lägre kostnader.

Jag vill också säga, fru talman, att det, när vi ser hur svenska kommuner går på knäna, hur äldre inte kan få äta varm mat, hur temperaturen sänks på äldreboenden, hur vårdköerna aldrig tycks sluta växa och hur människor dör på gatorna därför att vi inte klarar av trygghetsuppdraget eller att upprätthålla våldsmonopolet på det sätt som vi borde göra, inte är orimligt att göra en annan prioritering än tidigare.

Vår biståndsbudget är 0,7 procent av bni. Det är ganska mycket lägre än den som Isabella Lövin och regeringen företräder, men det är fortfarande en av världens allra största biståndsbudgetar. Sverige är fortfarande ett av världens främsta biståndsländer. Jag tycker att vi ska vara det, men vi måste också prioritera vårt eget. (Applåder)

Anf. 75 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Fru talman! Tack för förtydligandet, Jimmie Åkesson!

Du satsar 7 miljarder på att sänka bensinskatten samtidigt som du skär bort 16 miljarder från stödet till de allra fattigaste.

Vi har ett enprocentsmål för bistånd i Sverige, och nu är SD med på att göra en kraftig omläggning. Jag konstaterar att Moderaterna tyvärr verkar vara på väg åt samma håll. Samtidigt ser vi i världen ett ökande behov av hjälp. Kvinnor och barn behöver hjälp till sjukvård, till

SRHR och till vaccinationer. Vi behöver också ställa om för att klara klimatkrisen.

Är det rätt uppfattat att Jimmie Åkesson tycker att det mest förnuftiga sättet att agera är att låta folk klara sig själva i den fattiga delen av världen och att vi varken ska öppna dörren för den som knackar på eller hjälpa på plats? Är det denna ideologi som Sverigedemokraterna står för?

Anf. 76 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Fru talman! Jag förnekar inte att det finns enorma bedrövelser och sorger i världen. Det kan vi alla se, som Isabella Lövin mycket riktigt påpekade initialt. Men bara för att vi ser det på tv är det inget nytt. Siffran 65 miljoner flyktingar runt om i världen har funnits under ganska lång tid nu, och den växer hela tiden. Det är skrämmande.

Sverige, även med vår budget, ger otroligt mycket pengar i hjälp. Vi riktar våra biståndspengar till exempel till flyktingarbete genom FN och till arbete för att barn ska kunna få en skolgång även i flyktingläger och liknande. Även med vår budget blir det mer än vad nästan alla andra länder i hela världen ger. Så nej, det är inte så att vi tar bort allting. Men vi har problem också i Sverige, och dessa växer därför att ni inte förmår göra saker och ting bättre. Då måste vi prioritera lite annorlunda än vad vi har gjort hittills. (Applåder)

Anf. 77 ANNIE LÖÖF (C):
Fru talman! Nu har vi debatterat i två timmar, och kvinnors hälsa och jämställdhet har knappt lyfts upp.

En annan fråga som klyver landet är tillgången till en bra mödra- och förlossningsvård. Om vi ska skapa en närmare och tryggare förlossningsvård måste vi lyssna på kvinnorna. I dag är kontrasterna alltför stora. Många kvinnor runt om i Sverige får ett mycket bra bemötande och går igenom både graviditet och förlossning med ljusa minnen. Men de regionala skillnaderna när det gäller vård och tillgänglighet är fortfarande för stora. Så kan vi inte ha det. Det räcker inte att enbart lägga mer pengar på förlossningsvården och hoppas på det bästa, utan det krävs smarta reformer.

Förlossningsvården behöver bli mer jämlik. Därför vill vi slå fast vilken vård man har rätt till genom nationella tydliga riktlinjer. Vi måste också lösa utmaningen att personalbrist och centralisering gör att kvinnor riskerar att föda barn i bil på vissa håll, samtidigt som de på andra håll möts av platsbrist. Därför vill vi ha fler barnmorskeledda kliniker. Det är ett komplement till våra större förlossningskliniker och ökar tillgängligheten, inte minst på landsbygden. Vi vet att liknande kliniker i Europa har gett goda resultatet och har hög patientsäkerhet.

Kvinnor som har fött barn på barnmorskeledda kliniker är inte bara mer nöjda med sin förlossning utan har också färre komplikationer. Vi vill också göra det möjligt för fler kvinnor att ha en barnmorska genom såväl graviditet och förlossning som den viktiga eftervården. Detta både ökar kvinnors trygghet och ger barnmorskan en bättre arbetsmiljö och arbetssituation.

För att sänka tröskeln för fler kvinnor att prata om sin egen hälsa, såväl förlossningsskador som klimakteriet, vill Centerpartiet också ge kvinnor möjlighet till frivilliga hälsosamtal i samband med cellprovtagning.

Vi behöver ta kvinnors röst och hälsa på allvar, och därför fortsätter vi vårt arbete för en närmare vård och en ny trygghet i hela landet. (Applåder)

Anf. 78 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! Annie Lööf väljer ofta att tala om hela Sverige – att hela Sverige ska leva och att vi ska ha en väl fungerande välfärd. Hon gav exempel på det nu. Men faktum är att Centerpartiet i dag styr på många ställen och gör precis det motsatta.

I Leksand i Dalarna gick Centerpartiet till val på att ha utbildning över hela kommunen. Efter det har Djura skola lagts ned. I Kiruna har Centerpartiet för en gångs skull kommit till makten. Elevassistenterna försvinner från skolan, och man vet inte hur man ska klara elevers särskilda behov. I Haninge skärs det ganska brutalt i äldreomsorgen. Barn- och ungdomspsykiatriska kliniken i Lidköping har lagts ned. Centern styr i regionen. Listan är lång på vad som egentligen sker. Vad är Annie Lööfs budskap till dem som nu drabbas av den verkliga politiken från Centerpartiet?

Anf. 79 ANNIE LÖÖF (C) replik:
Fru talman! Många kommuner går på knäna. Det är en tuff ekonomisk situation, och det har varit det under ett antal år. Det handlar bland annat om demografi med allt fler äldre men också om allt fler yngre som ska gå i skolan. Samtidigt får vi färre i den arbetsföra befolkningen som betalar skatt. Ska vi ha en hög välfärd i detta land måste vi få fler som betalar skatt, alltså fler som arbetar.

Vänsterpartiet verkar tro att man kan trolla fram resurser till välfärden. Men abrakadabra funkar inte i praktiken, utan det krävs en bra och tillväxtvänlig politik med fler företag som anställer och betalar skatt och fler människor som har möjlighet att jobba och betala skatt.

Till detta kan vi som nationella politiker prioritera och fördela dessa skatteintäkter, så att vi kan investera mer i generella statsbidrag, som är viktigt, men också till exempel fatta beslut om ett mer jämlikt utjämningssystem som gör det möjligt för dessa kommuner – ofta små kommuner i glesbygd – att klara av en god och jämlik vård och välfärd för alla.

Anf. 80 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! Nej, varken Annie Lööf eller jag kan trolla, vad jag vet i alla fall. Men vi kan båda prioritera.

När vi förhandlade om budgeten kom välfärden först, och då kom jämlikhetsreformer först. Vi såg till att när kommuner hade det tufft fick de mer tillskott.

Vi vet att behoven är enorma framöver, och vi vet att det som ni anslår i budgeten inte på långa vägar räcker. Det väntar en våg av neddragningar. Nästan varenda kommun ska skära ned i skolan.

Äldreomsorgen på många ställen går på knäna. Fungerande byaskolor läggs ned, inte minst i centerstyrda kommuner, därför att Centerpartiet prioriterar någonting annat. Det handlar om sänkt skatt för rika män i våra storstäder. Där man redan har det bra får man det bättre. Det handlar också om sänkta arbetsgivaravgifter som ger mycket liten effekt på investeringar och sysselsättning. Där försvinner pengarna.

Sedan står man där med byaskolor som stängs, busslinjer som läggs ned och vårdcentraler som är underbemannade. Det är Centerpartiets politik.

Anf. 81 ANNIE LÖÖF (C) replik:
Fru talman! Jonas Sjöstedt är inte trovärdig. Jonas Sjöstedts Vänsterparti har styrt den nationella budgeten under de senaste åren. Det är nu vi ser resultatet. Jonas Sjöstedts Vänsterparti prioriterade riktade små statsbidrag till kommunerna, inte generella statsbidrag.

Dessa små glesbygdskommuner kan inte söka dessa riktade statsbidrag. De har varken personella eller ekonomiska resurser att göra detta. De har skrikit efter generella statsbidrag. Nu får de det.

För att vi som nationella politiker ska ha möjlighet att prioritera och ge generella statsbidrag till kommunerna krävs det människor som arbetar och betalar skatt. Pengarna trillar inte ned från himlen. Det är först när skatteintäkterna har kommit in som Jonas Sjöstedt och jag kan prioritera och fördela. Nu gör vi det, både genom generella statsbidrag och genom en tillväxtvänlig politik som gör att vi kan ha småföretag som skapar jobb och skatteintäkter runt om i glesbygdskommunerna i hela landet. Det är bra och viktig centerpolitik.

Anf. 82 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Fru talman! Centerpartiet och Kristdemokraterna har allt som oftast varit överens om huvuddragen i föräldraförsäkringen. Den ska vara generös både för barnens och för föräldrarnas skull. Fördelningen ska vara en fråga för familjerna, inte för statsmakten.

I december 2017 föreslog en utredning både att kvoteringen av föräldradagar ska öka och att föräldrapenningen ska användas mer koncentrerat under barnets tidiga år. Det sista menar jag är nyspråk för att den ska förkortas och att barns tid med deras föräldrar ska minska.
I er budget står det att detta bereds i Regeringskansliet, vilket betyder att arbetet med dessa försämringar nu alltså pågår.

Fru talman! Därför undrar jag: Kommer Centerpartiet att medverka till en kortare och snävare föräldraförsäkring?

Anf. 83 ANNIE LÖÖF (C) replik:
Fru talman! Föräldraförsäkringen ingår inte i januariavtalet. Man skriver i en budget att beredning pågår när man har haft en utredning. Då analyserar man denna utredning. Det är helt normalt på regeringskanslisvenska.

Låt mig berätta vad Centerpartiet tycker om föräldraförsäkringen. Vi har haft samma linje under många år. Bland annat vill vi uppmuntra jämställdhet, men vi tror inte på lagstiftad kvotering. Vi tycker att den uppdelning som finns i dag är bra. Det var bland annat därför som vi röstade nej till en tredje pappamånad. Däremot vill vi ha fler morötter så att man ökar jämställdheten. Det handlar bland annat om den jämställdhetsbonus som Alliansen gemensamt genomförde för att uppmuntra det. Jag och min man hade en jämställd fördelning för att vi kunde ha det, och jag tycker att det är någonting som ska uppmuntras.

Vi vill också att föräldraförsäkringen ska anpassas bättre till stjärnfamiljer och moderniseras. Det är några viktiga delar som vi i Centerpartiet vill ha i föräldraförsäkringen.

Anf. 84 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Fru talman! Kristdemokraterna och Centerpartiet delar, som sagt, många avgörande ingångar i just denna fråga. Det är viktigt att man som förälder har möjlighet att vara närvarande och knyta an till sina barn när de är små och att det är möjligt att anpassa efter just detta. Familjer är olika, och barn är olika.

Vår linje är glasklar. Vi vill inte ha någon kvotering alls. Vi vill ha en helt fri föräldraförsäkring. Det är viktigt när det blir fler stjärnfamiljer, och det är viktigt för att familjer och föräldrar ute i landet har så helt olika förutsättningar.

Fru talman! Utifrån Annie Lööfs svar uppfattar jag ändå att Centerpartiet inte kommer att medverka till en förkortning av föräldraförsäkringen eller till en ytterligare kvotering av föräldraförsäkringen.

Anf. 85 ANNIE LÖÖF (C) replik:
Fru talman! Centerpartiets ingång i dessa frågor har varit tydlig under många år. Vi har slagit fast vår politik på våra stämmor under en lång rad år. Det handlar om att vi tror på fler morötter och färre piskor. Men vi är också helt besjälade av jämställdhet. Vi ser att det är allt fler mammor än pappor som tar ut föräldradagar. Vi ser också en ännu mer skev fördelning vad gäller vab-dagar. För att kvinnor inte ska hamna efter vad gäller livsinkomst och pension, och med tanke på den ökade ohälsa som drabbar kvinnor under småbarnsåren, är det viktigt att vi uppmuntrar till ett mer jämställt uttag. Det kommer vi att fortsätta arbeta för.

Anf. 86 JONAS SJÖSTEDT (V):
Fru talman! Vi har ett nödläge för klimatet. Vi har några få år på oss att få ned utsläppen för att försöka hindra och bromsa klimatförändringarna.

Den svenska regeringen har en ganska hög profil i klimatfrågan. Jag tycker att det är bra. Men utsläppen minskar inte. Vi gör bara en liten del av det som vi måste göra för att göra vår del för att få ned utsläppen. Det behövs större och mer genomgripande förändringar.

Vänsterpartiet lägger fram en rad förslag som skulle minska klimatutsläppen i Sverige ytterligare. Det handlar om att styra investeringar. Det är 100 företag som står för 70 procent av de globala utsläppen. Då måste man ha kurage nog att säga nej till nya raffinaderier och utbyggda flygplatser. Då måste man dra bort de pengar som finns i våra pensionsfonder som investeras i företag med fossil verksamhet. Då ska vi också hjälpa de företag som vill göra sig av med fossilberoendet genom att inrätta en grön investeringsbank som svenska stålverk och pappersbruk kan använda för att ställa om.

Det krävs också att det blir enklare för vanligt folk – för gemene man och kvinna – att faktiskt bidra. Då håller det inte att kollektivtrafiken blir dyrare och dyrare, som den blir på många håll i Sverige. Då måste det tvärtom bli så att den kan vara avgiftsfri på fler håll. Då måste det vara enklare även för dem som bor i landsbygds-Sverige att kunna använda biogas eller el till sin bil. Det är ganska svårt i dag om man bor på fel ställe. Då måste det vara möjligt att med ett bra stöd sätta upp solpaneler på taket och att göra sig oberoende av energibolagen.

Vi har en klimatbudget som innebär att vi satsar 10 miljarder kronor mer än regeringen på denna typ av investeringar. Det krävs mer om vi ska klara klimatet.

Anf. 87 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Fru talman! En angelägen fråga som Jonas Sjöstedt har lyft upp vid något tillfälle i debatten är den som vi ska ta ställning till senare, nämligen den höjda pensionsåldern. Jag vill bara understryka att Sverigedemokraterna inte heller är för detta förslag. Även om Jonas Sjöstedt ofta buntar ihop de så kallade högerpartierna i något slags gemensam grupp är vi inte det i det här fallet.

Vi behöver förvisso jobba mer, och vi behöver jobba fler timmar under ett liv. Men det handlar inte bara om i slutet av livet utan det handlar om hela arbetslivet. Det handlar också om när vi etablerar oss på arbetsmarknaden. Vi behöver börja jobba tidigare än vad vi gör i dag. I propositionen som vi ska ta ställning till ingår också andra saker, till exempel förbättringar för dem som vill och kan och som själva väljer att jobba längre. Varför är Vänsterpartiet motståndare till dem? Varför ska det bli sämre för dem som väljer att jobba längre om de vill och kan?

Anf. 88 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! Nej, jag har inte pekat ut Sverigedemokraterna i den här frågan. Möjligen känner sig Åkesson träffad när jag pratar om högerpartier, men det måste Jimmie Åkesson själv avgöra.

Jag håller också med om att det är bra att människor arbetar fler timmar. Jag tror också att många av oss kommer att arbeta längre upp i åldern. Förhoppningsvis lever vi längre och blir friskare. Men detta måste ske för att människor *kan* göra det, inte för att de tvingas göra det. Människor som är utslitna måste kunna få en rimlig pension. Därför har jag också föreslagit ändringar i sjukersättningen, som skulle innebära en flexibilitet så att även den utslitna byggjobbaren eller undersköterskan kan få en rimlig pension.

Vi är inte emot att förändra de regelverk som finns, till exempel socialförsäkringar, så att det blir lättare för dem som arbetar längre upp i åldern att göra det. Det kan vara positivt och rimligt att regelverket följer med upp i åldern. Men propositionens huvudsyfte är att höja pensionsåldern. Därför yrkar vi avslag på hela propositionen eftersom vi inte vill höja pensionsåldern.

Anf. 89 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Fru talman! Oavsett vad Jonas Sjöstedt säger är det ett faktum att man kommer att rösta nej till förbättringar också för dem som väljer att jobba längre. Jag tycker att det är märkligt, givet det Jonas Sjöstedt säger. Många kan inte jobba längre, och det är därför vi är överens om att pensionsåldern inte ska höjas.

Å andra sidan kommer många att vilja och kunna jobba längre. Varför är man emot att de ska ha det ungefär lika bra som dem som jobbar under en tidigare del av livet? Det handlar om SGI, livränta och en del andra saker. Det är konstigt att Vänsterpartiet vill försämra för den som ändå väljer att jobba längre i livet.

Anf. 90 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! Som jag tidigare påpekade kan de trygghetssystemen förändras.

Men propositionens själva syfte, meningen med propositionen, är att höja pensionsåldern. Det vill vi inte göra, och då yrkar vi avslag på propositionen i sin helhet. Jag tycker att det är mer konsekvent än att säga att vi ska gå in och meka lite grann. Då är vi inne och laborerar i det som ska möjliggöra en höjd pensionsålder.

Vi vill inte ha det, och då röstar vi nej.

Anf. 91 ANNIE LÖÖF (C) replik:
Fru talman! RUT-reformen, som Centerpartiet var drivande i att få på plats, har varit en stor framgång. Så sent som i somras lade Tillväxtanalys fram en utvärdering som visar att reformerna har skapat, som minst, omkring 8500 nya jobb och att överlevnadsgraden för RUT-företag är högre än för jämförbara företag. Vi vet sedan tidigare att avdraget är vanligast hos kvinnor, och det är även kvinnor som i hög grad driver de företag som erbjuder RUT-tjänster.

Vänsterpartiets budgetförslag innehåller – för vilken gång i ordningen vet jag inte – återigen ett avskaffande av RUT-avdraget. Varför är Vänsterpartiet så besatt av att rasera en framgångsreform för sysselsättningen, för integrationen, för företagandet i allmänhet, för kvinnors företagande i synnerhet och för människors möjligheter att lättare få ihop sitt livspussel?

Anf. 92 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! Det finns flera skäl till att vi prioriterar annorlunda. Det är dyrt. Det är ineffektivt. Det är orättvist. Och det ger inte heller speciellt många jobb till nyanlända, som sas vara en av huvudorsakerna.

Man får alltid väga olika kostnader mot varandra i en budget. Vi väljer att satsa på välfärden. Det gör man inte i januariavtalsbudgeten. Vi använder pengarna till välfärden.

Det är viktigare i dag att det finns utbildning för personal på äldreboendena, att det finns en bra hemtjänst och att satsa på sjukvården, än att människor som företrädesvis – men inte bara – har höga inkomster kan få stöd för städning av hemmet. De kan köpa in tjänsterna utan subvention. Framför allt att höja taket, som Centerpartiet har insisterat på, är en åtgärd som liksom mycket annat egentligen bara gynnar extremt högavlönade människor i Sverige.

Anf. 93 ANNIE LÖÖF (C) replik:
Fru talman! Alla de utlandsfödda kvinnor som har fått sitt första jobb inom RUT-sektorn, sin första lön, fått möjligheten att lära sig svenska, fått trygghet, pensionspoäng och liknande, ser nog inte detta som ett fult och oriktigt jobb. Jonas Sjöstedt sa i en debatt för något år sedan att de väl kan skaffa sig ett riktigt jobb.

Vad är det som är så fult med den här branschen? Det är viktigt att lyfta fram en bransch som skapar jobb, inte minst för dem som vi i dag vet har allra svårast att komma in på arbetsmarknaden, det vill säga utlandsfödda som ofta saknar gymnasial utbildning.

Vi ser också att användandet av dessa tjänster ökar långt från storstaden. De ökade mest förra året i till exempel Jämtland,

Västernorrland, Blekinge och i Jonas Sjöstedts eget Västerbotten. Det är en reform som gör svarta pengar vita, skapar en ökad trygghet för dessa människor som arbetar där och ger många människor en första viktig fot in på arbetsmarknaden.

Varför är det viktigare att på ideologiska grunder rasera en sådan framgångsbransch?

Anf. 94 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! Vår bedömning är att det skulle skapas många fler arbetstillfällen om vi i stället lät resurserna gå till framför allt välfärden.

Det finns goda belägg för att otrygga anställningar används i stor omfattning i RUT-sektorn. Vi kan se att den är sammanflätad med svart ekonomi; svarta och vita uppdrag går om varandra. De som använder dessa tjänster mycket är höginkomsttagarna. Det är alltså fråga om en omfördelning från hemtjänsten på landsbygden till att subventionera städning i hemmet för rika människor i Stockholmsförorter – lite grovt uttryckt. Vi tycker att det är en dålig fördelningspolitik.

Jag tycker att Annie Lööf ska betänka att det kommer att bli en akut arbetskraftsbrist. Massor med människor behöver utbildas för den svenska välfärden. Varför ska man då satsa på att människor ska städa i rikas hem i stället för att se till att fler kan utbildas för den svenska välfärden?

Anf. 95 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Fru talman! Världen är på många sätt obehaglig. Jag är glad att Vänsterpartiet tillsammans med Liberalerna snabbt kunde ta initiativ till att diskutera insatser och åtgärder mot den turkiska aggressionen. Men det är inte det enda problemet som finns. Ryssland är alltmer aggressivt. En ny myndighet för psykologiskt försvar måste byggas upp i Sverige. Kina är direkt obehagligt och beter sig på ett helt oacceptabelt sätt; i Sverige delvis och i världen.

hörde jag Jonas Sjöstedt ropa på att USA ska göra insatser, nu när landet drar sig tillbaka. Det är vad man önskar primärt, men tyvärr har den amerikanska presidenten valt att gå en väg som få gillar, till och med i hans eget land.

Hur ser Vänsterpartiet på sitt eget samarbete med till exempel länder som Venezuela? Är det bara bra där? När tänker Vänsterpartiet belysa situationen i Venezuela och för Venezuelas demokrater?

Anf. 96 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! Jag tycker att liberaler och vänsterpartister tillsammans gjorde ett bra arbete med att driva på regeringen i fråga om Turkiet. Jag delar Johan Pehrsons syn på Ryssland. Jag besökte nyligen en rad oppositionella grupper och MR-organisationer i Ryssland som lever under hård press. De förtjänar ökat stöd.

Vänsterpartiet har varit ett av de partier som har engagerat sig mest för Gui Minhai och mot bristen på mänskliga rättigheter i Kina. Jag tycker att vi ska göra detta tillsammans när det finns möjlighet.

Jag delar också din syn på att USA har svikit dem som besegrade IS i Syrien. Men sedan förstår jag ärligt talat inte vad du menar med att ta upp Venezuela. Vi har inga kontakter alls med Venezuela.

Anf. 97 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Fru talman! Det handlar väl lite om det selektiva urval Vänsterpartiet tenderar att göra när det gäller att kritisera ofullkomliga regimer – för att inte säga diktaturer – runt om i världen. Det är inte så länge sedan som Vänsterpartiet hyllade både den tidigare ledningen, Chávez, och nu Maduro. Var går gränsen där man känner att man bara för att det är ett socialistiskt styre inte vågar framföra kritik gällande alla de människor som får sina liv ödelagda, också i Latinamerika? Vi talar ju om tusentals människor som är fängslade och om en inflation på 130000 procent, eller vad det nu är. Vi har en situation där människor lider massivt.

Vill Vänsterpartiet ställa upp med Liberalerna på ett arbete med att kritisera den venezuelanska diktaturen?

Anf. 98 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! Ett råd är att googla före en partiledardebatt, Johan Pehrson. Googla ”Jonas Sjöstedt och Venezuela” och se vad jag har skrivit! Då kan du se att jag säger att jag tycker att det är en urartning och att det är grov vanskötsel.

Jag säger att det finns allvarliga demokratiska brister, att valet där Maduro valdes inte var legitimt och att man borde ha ett nytt val där Venezuelas folk får välja sig en ny statsledning. Jag säger att det är Venezuelas regering som är ansvarig både för den mycket dåliga humanitära situationen i landet, där människor faktiskt svälter och inte har tillgång till sjukvård, och för den mycket dåliga politiska situationen, där människor fängslas på grund av sina politiska uppfattningar och där rättsväsendets oberoende inte kan garanteras. Vill du skriva den artikeln ihop med mig gör jag det varje dag i veckan, Johan Pehrson!

(JOHAN PEHRSON (L): Bra!)

Anf. 99 EBBA BUSCH THOR (KD):
Fru talman! Januariöverenskommelsen har synliggjort skillnaden mellan vad vi kan kalla rikspolitik och partipolitik. Partipolitik börjar i frågan ”Vad behöver mitt parti?” medan rikspolitiken börjar i frågan ”Vad behöver Sverige?”.

Partier kommer alltid att ha olika uppfattningar, och när vår demokrati fungerar som bäst tävlar olika partier med sina idéer. Åsikter bryts i fri debatt där utgångspunkten är ett gemensamt mål om att göra det som är bäst för alla. Med januariöverenskommelsen har vi dock rört oss bort från det gemensamma målet, menar jag, och rört oss mot mer av det inskränkta partiintresset. Detta syns så väl i den budget som regeringen precis har presenterat. Där saknas kloka prioriteringar utifrån de stora samhällsproblem som vi nu möter. Därför hoppas jag att någon i dag ska vilja debattera en fråga som verkligen är av nationell angelägenhet med mig: Hur kan vi korta vårdköerna och förbättra vården i hela landet?

Vi föreslår bland annat en uppdaterad patientlag som gör det förbjudet för landsting att ransonera vården när det finns vårdgivare som vill och kan behandla fler. Vi vill införa rätten till en egen, närvarande

barnmorska vid hela förlossningsförloppet, och vi vill genomföra ett successivt avskaffande av landstingen. De är föråldrade och fungerar inte. Det är dags att sluta försvara dem.

Jag hoppas få höra några av era förslag på sjukvårdsområdet, för vi behöver mer rikspolitik och mindre partipolitik i den här kammaren. (Applåder)

Anf. 100 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Fru talman! När det gäller väntetiderna i vården är vi överens om att samarbete måste till för att vi ska kunna korta väntetiderna på riktigt. Bland annat primärvårdsreformen är ett sådant samarbete.

En fråga där vi står långt ifrån varandra är dock den om vilken trygghet människor som faktiskt blir sjuka ska känna. Där vill Kristdemokraterna, precis som Moderaterna och Sverigedemokraterna, återinföra en stupstock i sjukförsäkringen så att sjuka människor slängs ut ur sjukförsäkringen och tvingas gå till kommunens socialkontor.

Dessutom vill Moderaterna att de som drabbas av sjukdom ska få lägre ersättning och ytterligare en karensdag, och det finns mycket som talar för att Kristdemokraterna skulle gå med på det i en förhandling.

Min fråga till Ebba Busch Thor är dock en annan. De fyra partierna i Alliansen skrev i sin reformagenda för Sverige: ”Sverigedemokraterna pekar finger utan konkreta förslag till lösningar och vill driva Sverige in på en okänd och farlig kurs.” Vad menade Kristdemokraterna med det? Kan vi få en utveckling av det resonemanget?

Anf. 101 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Fru talman! Statsministern väljer tre olika spår under sina 60 sekunder talartid. Jag väljer att svara på den sista delen.

Kristdemokraterna ansåg att det bästa för Sverige var en borgerlig regering som tydligt hade aviserat i förväg vilka politiska reformer och vilken politik vi gemensamt ville driva i Sverige – vad vi trodde skulle göra bäst nytta för Sverige. Vi riktade skarp kritik gentemot Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet för att vi inte höll med om deras politik, och vi ville heller inte samarbeta med Sverigedemokraterna om den politik de stod för. Vi ville i stället bilda regering med varandra.

Sedan blev det som bekant inte så, fru talman, och det är därför Stefan Löfven fortsatt är statsminister i Sverige – trots historiskt långa vårdköer och trots att han inte har ett enda politiskt förslag för att korta dem som inte är ett kristdemokratiskt förslag.

Anf. 102 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Fru talman! Det är ändå intressant att de fyra partierna konstaterade att Sverigedemokraterna ville föra in Sverige på en okänd och farlig kurs. Det gjordes så sent som i januari i den offert som då lämnades till Centern och Liberalerna. Är analysen annorlunda nu, eller ligger samma analys kvar?

Anf. 103 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Fru talman! Det var en historiskt luddig fråga från statsministern i den här omgången. Nej, jag håller fortfarande fast vid analysen att en hel del av Sverigedemokraternas politik är svår att implementera i

verkligheten, och jag delar inte ståndpunkten i en hel del av deras politik. Men jag tycker att man kan begära den respekten i kammaren att statsministern ställer de frågor som bör riktas till Jimmie Åkesson till honom och att statsministern ställer de frågor till mig som bör riktas till mig. Då blir det en bättre debatt.

Anf. 104 ANNIE LÖÖF (C) replik:
Fru talman! Halade prideflaggor, inskränkningar i hemspråksundervisning, rensning bland bibliotekens barnböcker på andra språk än svenska, förbud mot den fria konsten och vägran att ta emot asylsökande – på punkt efter punkt framträder effekterna av Sverigedemokraternas inflytande i Sölvesborg. Eftersom Ebba Busch Thors parti i Sölvesborg samarbetar med Sverigedemokraterna om dessa punkter i det så kallade samstyret vill jag fråga hur Ebba Busch Thor ser på utvecklingen i den kommunen.

Anf. 105 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Fru talman! Som vanligt är det en hel del av de politiska besluten som verkställs på lokal nivå. En del av dem håller man med om, och en del håller man inte med om. Jag tycker att det i en fråga som kulturpolitik på lokal nivå – till exempel vilka principer som ska gälla för inköp av konst och så vidare – är fullt rimligt att man får lov att besluta om det på lokal nivå. Det är inte en fråga som det ska beslutas om i Sveriges riksdag.

Anf. 106 ANNIE LÖÖF (C) replik:
Fru talman! Nu frågade jag inte om subsidiaritetsprincipen, utan jag frågade vad Ebba Busch Thor som partiledare för sitt parti tycker om att lokala kristdemokrater är med och skriver fram – och även vill genomföra – punkter om till exempel halade prideflaggor, inskränkning i hemspråksundervisning, rensning bland bibliotekens barnböcker på andra språk än svenska och vägran att ta emot asylsökande.

Samarbetet handlar nämligen om konkret sakpolitik, men det handlar också om värderingar och människosyn. Det är ju en självklar grund både för Kristdemokraterna och för Centerpartiet. Det vi nu ser när Sverigedemokraterna ges inflytande i Sölvesborg är hur de vill förändra samhället i grunden. Jimmie Åkesson har till och med sagt att det ska motverka en samhällsupplösning. Ta in det ordet! Det borde oroa alla oss, såväl kristdemokrater som centerpartister, som håller anständigheten, människovärdet och öppenheten högt.

Känner Ebba Busch Thor ingen oro för vad det får för konsekvenser om Sverigedemokraternas värdegrund får genomslag på nationell nivå precis som den fått i Sölvesborg?

Anf. 107 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Fru talman! Vi står där vi alltid har stått. Man behöver inte fundera över var man har Kristdemokraterna i värdegrundsfrågor; vi kommer fortsatt att stå upp för alla människors lika värde i alla delar. Det betyder dock inte att det finns en exakt formel för vilken princip en enskild kommun ska ha för inköp av konst.

Det har också länge varit kutym i många kommuner att man bara hissar en flagga, nämligen Sveriges flagga, eller att man har haft en väldigt restriktiv syn på vilka flaggor man hissar. Jag hissar gärna regnbågsflaggan och har inga problem med det. Jag har dock respekt för att andra kommuner väljer att ha andra ordningar, precis som det har varit i många år och som det är i många andra kommuner.

Anf. 108 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! En av de största utmaningar vi står inför när det gäller sjukvården och äldreomsorgen är att få tillräckligt många som vill arbeta där för att ta hand om våra sjuka och våra äldre. Att man får bra arbetsvillkor, tillräckligt många arbetskamrater och rimliga löner är nog ett absolut måste för att vi ska klara detta framöver.

Till det hör också att man ska få en bra pension och att man ska kunna få pensionen den dag man inte längre orkar arbeta. Men nu i eftermiddag kommer Kristdemokraterna att rösta för en höjd pensionsålder. Vi vet att en av de grupper som kommer att drabbas hårdast av detta är Kommunals medlemmar, som gör det viktiga arbetet i välfärden för oss. Många av dem orkar inte till pensionen ens i dag, och nu får de en tydlig försämring.

Hur ska man kunna locka människor att ta hand om våra äldre när man börjar med att försämra deras pensionsvillkor?

Anf. 109 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Fru talman! Det finns flera delar i detta, men jag börjar med att svara på just det som gäller förändringarna i pensionsvillkoren, som Jonas Sjöstedt frågade om.

Vi tycker i grunden att det är rimligt att man går i pension något senare när människor lever betydligt längre och när vi successivt arbetar med att hela tiden förbättra arbetsvillkoren. Men det är en otroligt viktig fråga – om jag vidgar det hela lite grann för att det ska ha bäring på detta – att vi ser till att vi får fler händer och fler kollegor på våra äldreboenden, på sjukhusen och på vårdcentralerna, så att människor faktiskt orkar.

Nu har vi en kvinnodominerad bransch, vilket vården fortfarande är, där man inte alls har haft samma goda löneutveckling eller arbetsvillkorsutveckling som inom mansdominerade branscher. Det är en viktig jämställdhetsfråga att driva på för ytterligare förbättringar vad gäller arbetsvillkor och löneutveckling där.

Anf. 110 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! Jag håller med om det sista Ebba Busch Thor sa. Vi fick också igenom en betydande satsning på äldreomsorgen under den förra mandatperioden, och vi vill gärna se att den fortsätter.

Men det handlar ju också om att man ska kunna veta att man inte kommer att bli en fattigpensionär den dag man har arbetat färdigt. Det är precis där problemet finns med den höjning av pensionsåldern som ni tänker rösta igenom i eftermiddag, Ebba Busch Thor. Många av Kommunals medlemmar kommer att drabbas av den därför att de inte orkar arbeta till den höjda riktåldern.

Vi har föreslagit att man enklare ska kunna få sjukersättning när man faktiskt inte orkar och kan arbeta längre fram till den dag då man får pension, och då blir pensionen också högre. Något motsvarande förslag har jag inte sett från Kristdemokraterna.

Jag menar att det slår direkt mot välfärdens arbetare – mot dem som gör detta tunga jobb – att höja pensionsåldern på det sätt som man gör. Det är faktiskt motsatsen till att värna dessa människor och se till att de får bra arbetsvillkor och en rimlig ekonomi.

Anf. 111 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Fru talman! Man ska ha klart för sig att gränsen till att börja med höjs med ett år. Detta är inte orimligt, givet att vi lever längre. Men i och med att det är många som i dag har yrken där de helt enkelt inte orkar hur länge som helst måste vi också fortsätta att driva på för förbättrade arbetsvillkor.

Därför har vi sagt att kommuner ska premieras och få ta del av extra resurser om det är så att de konsekvent kan visa upp att de förbättrar arbetsvillkoren, ökar kontinuiteten och ökar tillgången mellan personal och chefer i äldreomsorgen.

Jämfört med januaripartierna och den budget som Jonas Sjöstedt har stöttat skär vi inte ned på äldreomsorgen, vilket januaripartierna faktiskt gör i denna budget.

Det var vi kristdemokrater som såg till att skatten sänktes fem gånger för pensionärerna när vi var i regeringsställning. Det är vi som i Pensionsgruppen har drivit på för ytterligare skattesänkningar och framför allt för förbättringar och höjning av garantipensionen, trots att Socialdemokraterna var emot.

Här kan vi nog jobba tillsammans till del, men vi ger resultat här. (Applåder)

Anf. 112 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Fru talman! Jag tänkte tala lite om skatter med Kristdemokraterna – det är ju ett kärt ämne.

Man måste ju ha någon princip för skatteuttag. En liberal princip är att man inte ska ta ut mer skatt än vad som verkligen behövs. En annan är att man ska ta ut skatter så att det inte skadar de välståndsskapande krafterna, det vill säga så att vi får en dynamik i vår ekonomi. Då kan skatteintäkterna växa.

En tredje princip är att man ska ha hälften kvar. Vi liberaler tycker att det är rimligt att en person som satsar hårt på utbildning, tar ett stort ansvar och bidrar till att få Sverige att växa och som får en löneökning får behålla hälften av denna löneökning. Detta leder till ökad dynamik och en växande ekonomi och är enligt alla kända beräkningar självfinansierande på så sätt att det leder till fler arbetade timmar och till att ekonomin växer. Därmed är det väldigt bra för Sverige och för den långsiktiga välfärden.

Varför är Kristdemokraterna emot detta?

Anf. 113 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Fru talman! Sänkt skatt är också välfärd. Att ha lite mer kvar i plånboken i slutet av månaden är också välfärd, för det är en typ av trygghet. Detta är en princip som vi fortsätter att arbeta efter.

Jag tycker också att det är rimligt att man inte ska behöva betala mer än 50 procent av sin lön i skatt. Det är därför vi principiellt har tyckt att värnskatten delvis är omoralisk i sin utformning och inte har några problem med att ta bort den på sikt.

Kristdemokraternas utgångspunkt är att det alltid ska löna sig mer att arbeta än att inte göra det. Men det ska också vara så att med kristdemokratisk skattepolitik tjänar alla – alla får sänkt skatt.

Den skattepolitik som nu genomförs med januaripartierna innebär att statsministern får sänkt skatt men att en sjuksköterska inte får det. Det är inte moraliskt försvarbart. (Applåder)

Anf. 114 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Fru talman! Man måste ju se skattepolitik över tid. Innevarande år genomfördes att nytt jobbskatteavdrag. Det tyckte vi liberaler var helt rimligt, och det ingick i den budget som Moderaterna och Kristdemokraterna satte samman. Det är bra med sänkt skatt för vanligt folk.

Nu sänker vi skatten ytterligare för pensionärer. Vi tar ett steg för att sluta gapet mellan tidigare förtjänade inkomster och dagens inkomster; det tycker vi också är moraliskt riktigt och rätt steg att ta.

Men så finns det skatter som skadar vår ekonomi mycket. En sådan var tidigare arvsskatten, som Socialdemokraterna modigt tog bort. En annan sådan var förmögenhetsskatten, som alliansregeringen tog bort. Det var viktigt för att ekonomin skulle fungera bättre.

Det är också så att socialdemokratiska regeringar tidigare har tagit bort skatter i hundramiljardersklassen. Alliansen gjorde samma sak, och varje gång har skatteintäkterna ökat. Det har lett till fler jobb i Sverige, till ökad välfärd och till mer pengar i plånboken.

Se till att vi har kvar en moral med 50 procent!

Anf. 115 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Fru talman! Man kan dock inte göra allt på en och samma gång, och det blir tydligt här.

Liberalerna gick till val på ”skolan först”, men det blev ”avskaffad värnskatt först”. Man såg till att det blev en ytterst liten ytterligare förbättring i pengar sett till skolan, men i övrigt valde man att prioritera sänkt skatt för dem som tjänar allra mest.

Jag har inga problem med att statsministern får en skattesänkning – jobbar man hårt ska man ha möjlighet att ha mer kvar.

Mitt bekymmer handlar om att vi har kris i sjukvården, i äldreomsorgen och i poliskåren och att ingen av dessa yrkesgrupper får sänkt skatt. Poliserna får inte sänkt skatt. Sjuksköterskorna får inte sänkt skatt. Vårdbiträdena i äldreomsorgen får inte sänkt skatt. Det är en märklig prioritering.

Jag tror, fru talman, att Johan Pehrson är väl medveten om att det kanske betalar sig på sikt – på 10–15 års sikt – men det är inte det som driver ekonomin när man är på väg in i en lågkonjunktur. Det är fel tillfälle. (Applåder)

Anf. 116 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Fru talman! Ebba Busch Thor! Som miljöminister har det fallit på mitt ansvar att bereda regeringens ärende om hur Sveriges kärnavfall ska slutförvaras säkert under de kommande 100000 åren. I möte efter möte sitter jag just nu med Sveriges främsta experter på området. Frågan som jag upprepar under dessa möten är: Kan vi garantera att avfallet inte kommer att orsaka skador på människor och miljö under de kommande 100000 åren? Svaren går isär. Vissa bedömer att det är säkert, medan andra absolut inte kan gå i god för det.

Ebba Busch Thor, du som nu vill bygga ut kärnkraften och skapa ännu mer radioaktivt avfall, kan du berätta för mig vad ingen expert har kunnat berätta för mig, nämligen hur jag garanterar ett säkert slutförvar av kärnkraftens radioaktiva avfall som inte kommer att skada våra barn under de kommande 100, 1000 eller 100000 åren?

Anf. 117 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Fru talman! Vi har kommit otroligt långt i Sverige när det gäller att höja säkerhetsstandarden på våra kärnkraftverk. De ligger i absolut topp i Sverige. Vi har också kommit väldigt långt när det kommer till frågan om slutförvar, men den är inte i hamn.

Om frågan är om jag kan svara på det som experterna ännu inte är helt eniga om är svaret nej.

Anf. 118 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Fru talman! Tack, Ebba Busch Thor, för svaret!

Jag tycker att den kristna förvaltarskapsprincipen är bra – det kanske Ebba Busch Thor också tycker – nämligen att ta hand om jorden och inte lämna över irreparabla skador till alla kommande släktled. Men vad väljer du i dag om du får välja mellan den vindkraft som just nu är på gång att byggas i Sverige på marknadsmässiga grunder med 80 miljarder i investeringar och som kommer att svara mot 30 procent av Sveriges elbehov inom några år, eller att göra som i Finland och försöka få bolag som ryska Rosatom att investera 80 miljarder i kärnkraft, som när den är klar om kanske 15–20 år kommer att producera ungefär hälften av vad vindkraften producerar men är dubbelt så dyr som vindkraften? Vad väljer du, Ebba Busch Thor, och vad tycker du är bäst för dina barn, barnbarn och barnbarnsbarn och alla kommande släktled?

Anf. 119 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Fru talman! Svaret är, om jag ska försöka svara på frågan, inget av dem, för att det är ett falskt påstående att det bara skulle vara de två alternativen man har att välja mellan.

Vi behöver fortsatt ta frågan om slutförvar på absolut yttersta allvar. Det är därför som det är så viktigt att experterna nu får titta på den här frågan och ge det sista beskedet om var vi kan garantera ett bra och tryggt slutförvar.

Förvaltarskapstanken är en ledstjärna för kristdemokratin i Sverige. Det är därför vi nu är med och lägger över 10 miljarder i vår budget på investeringar i bättre klimat och miljö här hemma i Sverige. Och vi ökar just stödet till klimatbistånd mer än januaripartierna.

Det som jag fortfarande hoppas att regeringen är beredd att ta tag i är frågan om snabbhandläggning av frågan om klimatomställning för industrin. Vi vet att företag som i dag står för en stor andel av utsläppen i Sverige skulle kunna minska utsläppen rejält, men det kräver snabbhandläggning. (Applåder)

Anf. 120 JOHAN PEHRSON (L):
Fru talman! Sverige ska vara möjligheternas land för alla.

Man kan konstatera att i det socialpolitiska arbetet hanteras stort och smått. Vi ska ju, som sagt, i eftermiddag fatta beslut om det svenska pensionssystemet. Det är inte alltid fett. Men det är hållbart till skillnad från de system vi har haft tidigare.

Vi ska också diskutera ett första steg i förändringen av LSS. För oss liberaler är det viktigt att människor som av olika anledningar inte själva kan förverkliga sina livsdrömmar utan måste ha samhällets hjälp får en god chans att göra så genom att lite kompensera för de orättvisor som det innebär att födas med ett svårt funktionshinder. Vi ska ge verktyg till de människorna att kunna förbättra sina liv och nå några drömmar.

Därför är återskapandet av funktioner i LSS väldigt viktigt. Vi tar nu första steget som innebär att andning ska räknas som ett grundläggande behov och kunna ligga till grund för personlig assistans. Det låter nästan konstigt att man ska behöva säga det, men detta ska vi besluta om i dag. Det har tagit tid, men nu tar vi första steget.

Regeringen har nyligen utfärdat lagändringar för att hela hjälpbehovet av andning och sondmatning ska bli assistentgrundande. Det kommer, men det tar också tid för det måste utredas. Det är ett väldigt viktigt steg.

Nästa steg som är på gång och också måste utredas, vilket ska vara klart om ett par år, är att återställa rätten till assistans för egenvård. Det stärker rätten till assistans vid behov av tillsyn och smalnar av definitionen av föräldraansvaret.

Det sista steget som vi liberaler vill se är en översyn av själva huvudmannaskapet. Vi tycker att det är staten som ska det ansvaret i stället för kommunerna.

Fru talman! Januariavtalet är en viktig kompromissarena. Men det här är ett av de viktigaste stegen framåt.

Anf. 121 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Fru talman! Jag tar vid i frågan om LSS.

Under förra mandatperioden agerade Liberalerna tillsammans med Kristdemokraterna för att rädda den personliga assistansen. Precis som Johan Pehrson själv påpekar är assistansen ingen lyxverksamhet. Den syftar till att några av samhällets mest utsatta ska kunna leva ett värdigt liv. Ändå behandlas dessa människor ganska skoningslöst av regeringen Löfven. Selma, en sexårig flicka med en medfödd hjärnmissbildning, blev efter en dom i Högsta förvaltningsdomstolen av med sin assistans, till och med för sondmatning.

Nu har Liberalerna medverkat till en budget som fortsätter att svika de assistansbehövande, menar vi. Jag hörde i inledningen att Liberalerna i praktiken har ändrat sig i frågan om assistansen, men det märks inte i höstbudgeten.

Anf. 122 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Fru talman! Jag kan inte annat än understryka min frustration över att detta tar tid och går för långsamt, men så ser det ut.

Vi har förhandlat fram ett förslag som nu tar detta i tre steg. Målet är att återställa assistansen. Jag hoppas att vi i slutändan också når fram till ett förändrat huvudmannaskap. Det hoppas jag att vi kan få Kristdemokraternas fulla stöd för. Men det tar tid. Jag ringer och vi ringer till våra samarbetspartner i den här frågan, för det här var ju en central del i januariavtalet för att regeringen skulle få tillträda, och de jobbar som illrar för att leverera. Men det tar tid. Det ska beredas, man ska hitta utredare och det ska remitteras. Det är klart att vi skulle önska att det gick ännu fortare. Tvivla inte på det! Men resurserna finns, och det kommer att genomföras. Till 2021 ska åtminstone hela steg två vara genomfört.

Anf. 123 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Fru talman! Jag tvivlar inte på den goda viljan. Tvärtom är jag glad över att vi här är överens. Men i frågor där regeringen Löfven, S och MP, vill få saker gjorda, till exempel frågan om en särskild gymnasielag för att ge amnesti till framför allt asylsökande som fått avslag på sin asylansökan, går det plötsligt väldigt fort. Då kan man leverera, men det har man inte gjort på det här området.

Jag vill också tillägga att arbetet med att få andning och matning klassat som grundläggande behov påbörjades redan i KD-M-budgeten. En annan aspekt på LSS-frågan, om man lämnar det som är pågående här, är höjningen av ersättningen för assistansen, som i den här budgeten är 1,5 procent, inte 2,2 procent som vi föreslår och som motsvarar de avtalsenliga lönesatsningarna.

Min fråga är: Fanns inte bland allt annat, jämställdhetsmyndigheter och slopade värnskatter, de pengar som behövdes för att höja ersättningarna i assistansen?

Anf. 124 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Fru talman! Som sagt: Samarbetet som har gjort att den här regeringen har kunnat tillträda bygger på att vi har fått igenom viktiga liberala reformer för en starkare ekonomi, återuppbyggt svenskt försvar och mer polissatsningar än någonsin på riktigt – det finns ju alltid en opposition som vill ha mer. Vi får också in kraven på att LSS återupprättas. Detta är en del, och den finns i överenskommelsen.

Sedan är budgetförhandlingar en annan del. Det är också en kompromissarena. Men jag vill understryka att samtliga regeringar de senaste 40 åren faktiskt har varit kompromissarenor. Man har inte fått igenom allting.

Jag tycker att vi kanske hade kunnat kämpa ännu hårdare. Vi har fått till en uppräkning, men självklart finns det en risk för ytterligare urholkning av assistansen om det inte finns tillräckligt med personal till de brukare som måste ha hjälp och stöd. Assistansbolagen kommer att få köra ännu hårdare och slimma redan hårt slimmade organisationer, och det är inte helt säkert att det kommer brukaren till godo.

Anf. 125 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):
Fru talman! Författaren Amos Oz har beskrivit att det finns tre sätt att agera när man ser att det brinner. Antingen kan man titta bort och springa därifrån eller gå hem och skriva en insändare om att det är fruktansvärt att ingen har tagit ansvar för att släcka elden eller hämta en hink vatten och börja släcka. Har man ingen hink tar man något annat. Till och med en tesked är något. Om alla människor tar en tesked och börjar ösa vatten kan alla eldar släckas, säger Amos Oz.

Fru talman! Jag är i politiken för att göra skillnad. Jag är inte här för att klaga. Jag skulle definitivt inte vara här om min instinkt var att springa och gömma mig. Jag är här för att med min tesked, min hink eller allra helst en brandslang släcka en farlig eld och samtidigt bygga något bättre – en bättre värld för mina barn. Jag vill ge hopp om en framtid att längta till, inte vara rädd för, som så många barn är i dag. Miljöpartiet är det parti som alltid har stått upp för dem som inte har en röst: barnen, djuren och de framtida generationerna. Aldrig tidigare i historien har dessa röster behövt höras mer än nu.

Miljöpartiet sitter i regeringen för att klimatet inte kan vänta. Förra veckan kunde regeringen därför meddela att vi säger nej till att binda upp Sverige i 40 år av fossilgasberoende. Snart kommer vi att presentera Sveriges första klimathandlingsplan där vi går igenom hur industrin, transportsektorn, jordbruket och konsumtionen, ja, hela samhället, kan bli långsiktigt oberoende av fossila bränslen. Steg för steg, dag för dag bygger vi nu det gröna och hållbara samhället. Det är inget hot, utan det är ett hopp om framtiden. (Applåder)

Anf. 126 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Fru talman! Jag har också suttit i en regering och vet att i regeringar måste partier kompromissa. Ibland tycker man lite olika men landar i en gemensam ståndpunkt. Olika statsråd måste också ha lite frihet att uttrycka regeringens samlade politik på lite olika sätt men med samma innebörd. Ytterst måste ansvarigt statsråd och allra ytterst vice statsminister och statsminister lägga fast kursen om det råder osäkerhet.

Min fråga är därför ganska enkel: Vill regeringen minska eller öka invandringen till Sverige?

Anf. 127 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Fru talman! Ulf Kristerssons fråga är konstig. Jag tror att vi delar uppfattningen att arbetskraftsinvandring är nödvändig och bra för Sverige när det råder brist på arbetskraft inom exempelvis byggsektorn och vården. Då behöver vi kanske öka den kvalificerade arbetskraftsinvandringen.

När det gäller asylrätten står regeringen upp för att Sverige ska respektera den internationella asylrätten. Vi kräver också av andra länder, inte minst inom EU, att de tar sitt solidariska ansvar. Enligt FN har 160000 människor flytt från sina hem i norra Syrien den senaste veckan, och då måste omvärlden givetvis hjälpa de barn, kvinnor och skadade som behöver hjälp.

Anf. 128 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Fru talman! Jag tyckte mig inte höra en kristallklar ståndpunkt i frågan. Jag ställer förstås frågan eftersom statsministern häromdagen uttryckte en ståndpunkt om svensk invandring som vice statsministern sedan invände mot.

Detta är ingen bagatellartad fråga där regeringen kan ha lite vilken uppfattning som helst, utan det är en ganska central del av svensk debatt hur vi ska förhålla oss till det faktum att vi har tagit emot många invandrare och har en illa fungerande integration. Många svenskar vill nog veta om regeringen över huvud taget har en åsikt om huruvida invandringen ska öka eller minska.

Frågan blir också extra aktuell med tanke på att vi har en migrationsutredning som ska lägga fast en långsiktig politik. Då måste man nog ha en ståndpunkt i denna fråga.

Min fråga kvarstår: Anser vice statsministern att regeringens ståndpunkt är att invandringen till Sverige ska öka eller minska?

Anf. 129 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Fru talman! Ulf Kristersson ställer med flit en grovt förenklad fråga. Ulf Kristerssons parti har länge företrätt uppfattningen att vi ska stå upp för asylrätten, och jag hoppas att Ulf Kristerssons parti fortsätter att göra det.

Regeringen driver på för att EU-medlemsländerna ska ta ett solidariskt ansvar för alla de människor som är på flykt. Det är regeringens ståndpunkt.

Det kan ibland vara svårt att göra skillnad på vad som är invandrare i betydelsen arbetskraftsinvandrare och flyktingar, alltså de som flyr för sina liv, inte äger något och behöver skydd för att inte förföljas eller dödas av bomber i de länder de kommer ifrån. Här kan vi inte sätta en siffra och säga att vi inte tar emot den där sista personen som är hotad till sitt liv. Någon måste ta detta ansvar, och vi kräver att hela EU står upp för asylrätten och tar sitt solidariska ansvar.

Anf. 130 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Fru talman! Jag gick igång lite när Isabella Lövin tog upp slutförvaret av kärnavfallet. Det handlar inte bara om att det är en miljöpartist som har ansvar för vad vi ska göra med kärnavfallet i 100000 år utan också om att Miljöpartiet är det kanske mest kärnkraftsfientliga parti vi har i denna församling.

Sverigedemokraterna tror på att behålla den nuvarande kärnkraften med äldre teknik så länge det går och vill dessutom att man under tiden forskar för att utveckla kärnkraften. Vi vill till exempel ha en forskningsreaktor för fjärde generationens kärnkraft i Oskarshamn och vara med i det europeiska samarbetet i denna forskning. Då kommer vi att kunna använda kärnbränslet.

Min fråga till miljöminister Isabella Lövin är därför: Varför är det bättre att gräva ned kärnavfallet i 100000 år än att använda det och sedan bara behöva gräva ned det i några hundra år?

Anf. 131 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Fru talman! Jag tackar Jimmie Åkesson för vad jag antar är en ärligt ställd fråga.

Den så kallade fjärde generationens reaktorer och den nya teknik som Sverigedemokraterna och Jimmie Åkesson tror på är inte ny, utan man har talat om detta i 30–40 år. Men i USA, Japan och andra länder har försöken lagts ned trots att de länge trott att de skulle kunna använda avfallet till att producera ny kärnkraft.

Kärnavfallet är en säkerhetsrisk, och det hoppas jag att Sverigedemokraterna håller med om. Vi behöver dessutom övervaka det, inte bara i tio år mot terrorister och andra som kanske vill tillverka kärnvapen av materialet utan i 100000 år, vilket är en grannlaga och ansvarsfull

uppgift som denna generation har. Då är det bra att det finns partier i Sveriges riksdag som fortsätter att vara kritiska och verkligen ser till säkerheten.

Anf. 132 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Fru talman! Jag tillhör inte dem som är teknikpessimister som Miljöpartiet, utan jag tror att detta är möjligt. Det finns ett brett forskningsunderlag som visar att det är möjligt att använda det befintliga kärnbränslet i stället för att, som Miljöpartiet vill, gräva ned det i 100000 år.

Jag är medveten om att det är en säkerhetsrisk. Varför hatar då Miljöpartiet så infernaliskt förslagen om att forska så att vi i stället för att gräva ned kärnbränslet kan använda det och slippa gräva ned det i 100000 år och sedan bara, tills vi har uppfunnit ytterligare teknik, behöva gräva ned det i några hundra år? Det är rimligen lättare att hitta ett säkert förvar i några hundra år än i 100000 år. Varför är Miljöpartiet så starkt motståndare till detta?

Anf. 133 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Fru talman! Det finns i dag ingen överskådlig forskning som säger att vi är nära att få ett genombrott för den fjärde generationens kärnkraft. Jag vet att det är marknadskrafterna som bestämmer vilken väg vi ska slå in på för energiförsörjningen och elförsörjningen i Sverige och andra länder.

Just nu exporterar Sverige förnybar el till Finland. Deras kärnkraftverk har med de nya säkerhetsregler som gäller efter Fukushima blivit så enormt försenat och så enormt mycket dyrare. När det väl står färdigt kommer den el de producerar att vara två eller tre gånger dyrare än ny vindkraftsel från svenska vindkraftverk.

Branschen investerar nu 80 miljarder i vindkraft i Sverige. Det finns ingen marknadsmässig idé med att satsa på kärnkraft som inte finns och är mycket dyrare om man inte tror på planekonomi.

Anf. 134 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! Klimatpolitik, ekonomisk fördelning och jämlikhet hänger ihop, Isabella Lövin. Människor som är rika orsakar mycket större utsläpp än människor som har lite pengar. Om man ökar deras konsumtion så ökar utsläppen. Använder man pengarna till gemensam välfärd eller kollektivtrafik tenderar utsläppen att inte alls öka på samma sätt, eller de kan till och med minska i stället.

Problemet är att Miljöpartiets och regeringens budget innebär att man just ökar den privata konsumtionen för dem som har högst inkomster när man tar bort värnskatten. Då ökar man deras utsläpp samtidigt som man vältrar över kostnaderna på regionerna. Miljöpartiet sitter till exempel i Västsverige och i Stockholm och inför rejäla höjningar på priset på kollektivtrafik. Det blir både mindre jämlikhet och sannolikt också svårare att bli av med klimatutsläppen på grund av det. Är det verkligen klok klimatpolitik?

Anf. 135 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Fru talman! Tack, Jonas Sjöstedt, för en viktig fråga!

Jag är väldigt stolt över att Miljöpartiet har stridit för varenda klimatreform som vi har drivit igenom de senaste fem åren. Vi har stridit hårt. Vi fick strida hårt för flygskatten när Vänsterpartiet tyvärr inte var behjälplig när vi jobbade för att få igenom den, och det var andra partier som här i Sveriges riksdag ville fälla ministrar för att vi drev igenom den.

Vi har stått upp för och fått en bred uppslutning bakom en klimatlag. Där skulle Vänsterpartiet som vanligt reservera sig om vissa delar av klimatlagen. Den är en förutsättning för att vi på riktigt ställer om hela samhället.

Jag håller med Jonas Sjöstedt om att vi behöver bygga ut kollektivtrafiken och göra den billigare. Det ska vara dyrare att släppa ut. Jag noterar också att i Jonas Sjöstedts budget satsar ni inte på några höjda miljöskatter utan ni satsar på att göra andra reformer. Man behöver göra både och, Jonas Sjöstedt.

Anf. 136 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! Det är riktigt att vi ibland har haft en mer ambitiös politik än regeringen på klimatområdet. I budgeten lägger vi 10 miljarder mer på klimatet och bland annat 6 miljarder på att kunna ha lägre priser och bättre service i kollektivtrafiken.

Det är en total kontrast till det Miljöpartiet gör. I Västra Götalandsregionen har ni höjt priset på kollektivtrafiken med 40 procent. Det är en enorm ökning. Ni sitter i Stockholm med de borgerliga partierna och höjer också priset på månadskortet. Det är dålig klimatpolitik, och det är väldigt dålig fördelningspolitik.

Sedan tar ni bort värnskatten för rika män i storstäderna som kan åka på en weekendresa till eller köpa en bil till för pengarna. Det är också dålig klimatpolitik. Jämlikhet och klimat hänger samman. Jag menar att Miljöpartiet med sin ekonomiska politik blir ett hinder för att göra det bästa möjliga av de resurser vi har.

Anf. 137 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Fru talman! Jag tror att Jonas Sjöstedt vet precis lika väl som jag att Miljöpartiet knappt klarade riksdagsspärren vid senaste valet. Vi sitter ändå i regering därför att vi är besjälade av en sak, och det är att ställa om Sverige till fossilfrihet. Det har inneburit kompromisser. Men det handlar om att vi vill göra verkstad och skillnad på riktigt.

Nej, vi tycker inte att alla delar i januariavtalet är precis som vi hade velat ha dem. Men vi hade också bara drygt 4 procent av rösterna. Samtidigt har vi stått bakom och fått igenom en historisk satsning på järnväg. Vi har fått igenom och driver fortfarande en flygskatt. Vi har den största miljö- och klimatbudgeten någonsin.

Jag kan konstatera att när vi samarbetade med Vänsterpartiet ställde ni samman vilka reformer som ni var allra mest stolta över, och det var över hundra stycken. Då var det nästan ingen alls förutom kollektivtrafiken som handlade om miljö eller klimat. Det visar skillnaden på våra två partier.

Anf. 138 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Fru talman! Det finns i vissa frågor en tydlig och klar klyfta mellan stad och land. Det är en skillnad i perspektiv som delvis följer av olika villkor som finns på olika platser, så det är inte konstigt.

Ett konkret exempel på detta är rovdjurspolitiken. De människor som bor och verkar i delar av landet där rovdjursstammarna växer upplever ofta ett närmast föraktfullt bemötande från en del politiska företrädare när de påtalar problemen.

I förra veckan slog EU-domstolen fast två saker. För det första är den svenska och finska formen för licensjakt på rovdjur fullt ut laglig. För det andra har Sverige och andra länder rätt att ta hänsyn till situationen lokalt och regionalt när vi beslutar om hur rovdjuren ska förvaltas. Därför är min fråga: Tänker Miljöpartiet nu agera för att minska antalet rovdjur i delar av landet där problemen är stora?

Anf. 139 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Fru talman! Jag kan börja med att säga att den biologiska mångfalden globalt är under extremt stort hot. FN:s forskarpanel om biologisk mångfald kom i våras med en rapport som var en larmrapport. Vi ser nu en artutrotning som är helt exceptionell i mänsklighetens historia. I Sverige vill vi gärna värna om tigrar, leoparder, lejon och andra exotiska vilddjur som vi ser i andra delar av världen. Men när det kommer till våra egna rovdjur låter det helt annorlunda.

Jag är väldigt glad över att vi i Sveriges riksdag har kommit överens om en minsta beståndsnivå av vargar i Sverige. Jag är också väldigt glad över att vi har EU-direktiv som säger att vi ska ha gynnsam bevarandestatus för våra rovdjur.

Det är precis det som Naturvårdsverket är satt att förvalta och länsstyrelserna kan besluta om. Det gäller både jakt och skyddsjakt. Det är den förvaltningen vi har.

Anf. 140 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Fru talman! Det jag är ute efter är huruvida Miljöpartiet kommer att fortsätta att motverka att man i högre utsträckning kan ta hänsyn till den lokala situationen. Varg och andra rovdjur är ett reellt problem för många människor som bor i rovdjurstäta områden.

Djurägare och jägare drabbas ständigt av nya attacker. Det är lätt att förstå att en del föräldrar inte längre vågar låta sina barn sova ute i barnvagnen i en del av de områden där vargar nu stryker runt knuten. Nästan 50 procent av de svenska vargreviren rör just Värmland. Där har det tidigare kommit uttalanden från Miljöpartiet som har inneburit att man i sådana fall inte ska kunna ta hänsyn till detta.

Sverige behöver en ansvarsfull och hållbar rovdjurspolitik som tar hänsyn till de människor som bor och verkar i de områdena. Det står inte i motsättning till att stammarna självklart ska vara genetiskt livskraftiga.

Anf. 141 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Fru talman! Jag vill börja med att väldigt kraftigt understryka att det inte är Miljöpartiet som bestämmer rovdjurspolitiken. Den är beslutad här i Sveriges riksdag.

Vi har en överenskommelse om en minsta stam som är gynnsam bevarandestatus för vargen. Det är våra myndigheter som bestämmer och länsstyrelserna som ytterst beslutar om exempelvis skyddsjakt. Det är klart att för de enstaka rovdjur som uppträder hotfullt eller attackerar tamboskap finns det en möjlighet att besluta om skyddsjakt. Det står Miljöpartiet bakom. Men vi står också bakom att vi måste samleva med våra vilda djur.

Vi kan också konstatera att om man jämför hur många vargar som finns i Sverige eller i Skandinavien är det betydligt färre än vad man lever med i Spanien, Rumänien eller andra länder i Europa. Vi behöver också finna en samexistens.

Anf. 142 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Fru talman! Det gläder mig att det är fler människor på åhörarläktaren som lyssnar på spurten i debatten än vad det är i kammaren. Tack för att ni har varit här och lyssnat i dag!

Jag blev lite orolig när Isabella Lövin började prata om procenten och läget i opinionen. Det kostar på att samarbeta. Man får inte exakt vad man vill hela tiden.

Jag skulle kunna begära replik med anledning av det här med kärnkraft, som vi liberaler tycker är väldigt bra. Vi har en känsla av att den energiöverenskommelse som finns är ungefär som ett hotell i Kalifornien; har man väl checkat in kan man aldrig checka ut. Det blir en fråga till några här inne: Kan ni inte ta och checka ut någon gång så att vi kan komma vidare? Men detta gillar inte Isabella Lövin och Miljöpartiet, för ni tycker väldigt illa om svensk kärnkraft.

Min fråga gäller effekten. Känner regeringen att man har koll på effekten, det vill säga på hur vi ska distribuera energi över hela vårt land? Det är korrekt att vi producerar mer än vi gör av med, men vi måste ju även ha elen på rätt ställe vid rätt tillfälle. Man kan inte bara ha 7-Eleven öppet på fredagar när människor måste storhandla, eller hur? Var ni med på liknelsen?

Anf. 143 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Fru talman! Tack för att Johan Pehrson tar upp denna viktiga fråga! Jag känner att det är viktigt att svenska folket nu förstår skillnaden mellan elbrist och effektbrist. Vi har ingen elbrist. Vi har ett elöverskott. Vi exporterar till Finland. Vi har aldrig haft så stora elöverskott i Sverige som vi har just nu.

Effektbristen är någonting annat. Det handlar om att det inte finns tillräckligt med elkablar som går exakt till de ställen där vissa industrier har frågat om de kan etablera sig. Då är det energibolagen som inte har dragit tillräckligt med elledningar under tiden. De tar ut stora avgifter av sina kunder, men de har inte investerat.

Vi jobbar från regeringens sida med att få igång detta. Vi för en dialog med branschen men också med länen och länsstyrelserna om hur vi kan få en plan för att kablarna byggs ut. Då kommer problemen att lösas, och både 7-Eleven och Ica Maxi kommer att ha el.

Anf. 144 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Fru talman! Min liknelse på slutet blev lite forcerad. Men poängen var att när många människor måste handla, sätta igång brödrosten eller

tvättmaskinen, duscha varmt eller vad det nu kan vara går det åt mycket el. När maskinerna i industrierna i Laxå och Pajala ska sättas igång går det åt mycket el. Då måste elen finnas på plats.

När det gäller huruvida effekten påverkas vill jag komma tillbaka till det här lite ångestladdade med att vi faktiskt samarbetar, för jag tycker att vi kanske lite i onödan har bidragit till detta genom att vi har lagt på olika former av skatter på kraftvärme. Är det någonting som Miljöpartiet skulle kunna tänka sig att revidera åsikten om? Det skulle kunna ha en effekt.

Elöverskottet kommer att minska när vi stänger ned Ringhals 1 och Ringhals 2. Vi bygger ju annat, men det är ändå produktion. Men det kan inte påverka effekten, för det ligger på fel ställe. Det är andra åtgärder som behövs för att säkra effekten. Vi liberaler vill verkligen elektrifiera Sverige, till och med motorvägarna. Om vi ska göra detta krävs effekt och enormt mycket produktionskapacitet framöver, och då spelar kärnkraften en roll.

Vad gör regeringen konkret åt effekterna förutom att skälla på elbolagen?

Anf. 145 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:

Fru talman! Det där stämmer inte. Ringhals 1 och 2 läggs ned för att de är föråldrade och för att det inte finns någon ekonomi i att uppgradera dem. Det bekräftas av Vattenfalls vd, så det är inte politiska beslut som avgör detta.

När detta är gjort kommer vi ändå att ha ett elöverskott, för vindkraften byggs i dag ut i en enorm takt. Det är ett Klondyke för vindkraftsinvesterare just nu med 80 miljarder i vindkraft. Vindkraften kommer att stå för 30 procent av Sveriges elproduktion inom bara ett par år. Solkraften är också på väg upp. Ikea säljer snart solpaneler i platta paket. Solkraften har en potential på 10 procent. Vi kommer inte att ha en elbrist.

Om vi satsa på ny kärnkraft måste vi subventionera den. Det finns ingen marknad; det finns inga företag som vill investera i kärnkraft. Men vi har ett problem när det gäller kraftöverföringen, och detta jobbar regeringen självklart med. Det är vansinnigt mycket billigare än att investera i ny kärnkraft, som är färdig om 20 år och inte inom de få år vi har kvar om vi ska kunna klara klimatkrisen.

Partiledardebatten var härmed avslutad.

" Ewa Stenberg: Debatten speglade det nya läget i svensk politik

DN MÅNDAG 14 OKTOBER 2019

En ilsken Sjöstedt och tre partiledare från M, KD och SD som tyckte lika i många frågor. Söndagskvällens partiledardebatt speglade det nya politiska läget. DN:s politiska kommentator Ewa Stenberg svarar på tre frågor:

1. Hur var debatten?

– Den var tuff, med vänsterledaren Jonas Sjöstedt som debattens värsting. Det slog gnistor mellan honom och statsminister Stefan Löfven (S) när de diskuterade sänkta skatter och EU:s flyktingavtal med Turkiet. ”Sjöstedt, lär dig att du har fel”, hojtade statsministern.

– Men Sjöstedt retade inte bara S-ledaren. Han råkade också i gräl med Ebba Busch Thor (KD). Och Jimmie Åkesson (SD) gick ifrån sin plats en stund efter att Jonas Sjöstedt sagt att SD har rasism som affärsidé.

– Debatten var en illustration av det nya politiska läget. Där fanns fyra partiledare på grönbete, som inte är bundna av samarbeten och allianser längre. V gjorde det möjligt för Löfven att regera, men har inget inflytande över politiken. M, KD och SD är i opposition och fria att välja sina egna vägar. Men i många sakfrågor föreföll de tre partiledarna Kristersson, Åkesson och Busch Thor rätt överens. Också Löfven och Annie Lööf (C) gick ganska ofta i takt.

2. Hur klarade sig de båda debutanterna i partiledardebatten?

– Per Bolund och Nyamko Sabuni varken briljerade eller gjorde bort sig. De hade svårt att ta sig in i diskussionerna ordentligt. De partiledare som hade mest energi var Centerns Annie Lööf och KD:s Ebba Busch Thor.

3. I vilken fråga hettade det till mest?

– Kärnkraftensdebatten sprakade till ordentligt. Men det är förbryllande att de fem partier – S, M, C, KD och MP – som gjort upp med varandra om energipolitiken grälar friskt samtidigt som de fortsätter att i riksdagen genomdriva sin uppgörelse. I energiuppgörelsen ingår att det ska vara tillåtet att investera i ny kärnkraft, men att den inte ska subventioneras av staten.

– I kväll sade Ulf Kristersson (M) att det är ett historiskt misstag att avveckla kärnkraften. Men i nuläget vill inget företag investera i den utan någon slags skattesubventioner. Föreslår kärnkraftsförespråkarna detta kan Sverige få en ny kärnkraftstrid på allvar. Men det finns en skillnad mot den gamla striden. Då talade partiledarna mycket om säkerheten. I Agenda var den ingen fråga.

Ewa Stenberg
ewa.stenberg@dn.se "

"Fyra av fem kommuner tvingas skära ner

DN ONSDAG 16 OKTOBER 2019

Fyra av fem kommuner som svarat på DN:s enkät tvingas göra nedskärningar i verksamheten under nästa år. Det handlar bland annat om neddragningar på skolan, äldreomsorgen och socialtjänsten. Samtidigt kommer var tionde kommun att tvingas höja skatten, visar DN:s genomgång.

Kommunernas ekonomi står just nu högt upp på den politiska agendan och partierna tävlar om att lägga förslag för att stödja den lokala välfärden. Regeringen och samarbetspartierna C och L har lovat att tillföra fem miljarder kronor extra per år till kommunerna under mandatperioden, något som få tror kommer att räcka. Finansminister Magdalena Andersson (S) har tidigare sagt att välfärden kommer att behöva svindlande 90 miljarder ytterligare år 2026 för att klara av att upprätthålla dagens nivå, och har signalerat att regeringen kan behöva skjuta till mer pengar än planerat.

DN:s enkät till landets kommuner bekräftar att situationen är ansträngd. Enligt svaren planerar var tionde svensk kommun att höja skatten nästa år. Skälen är olika men bottnar alla i samma problem: pengarna räcker inte till för den ordinarie verksamheten.

Men det tuffa ekonomiska läget kommer också att märkas på andra sätt. Drygt 80 procent av kommunerna i DN:s enkät svarar att de kommer att tvingas göra besparingar under nästa år. Omkring hälften av dem säger att besparingarna kommer att slå mot all verksamhet, medan andra pekar ut specifika områden som skolan och äldreomsorgen.

Orsakerna varierar men ett vanligt svar från landets kommuner är att det demografiska trycket ökar med fler äldre och fler barn i förskola och skola. ”Den arbetsföra befolkningen betalar för lite skatt för att bära kostnaderna för yngre och äldre och regeringen skjuter inte till tillräckligt för att täcka gapet”, konstaterar Helsingborg i sitt svar. Helsingborg planerar dock inte att höja skatten.

Minskade statsbidrag är också en återkommande förklaring, som sannolikt bottnar i att många kommuner inte längre får ersättning för de flyktingar som togs emot efter den stora flyktingvågen 2015. Endast ett tiotal kommuner nämner dock migration eller integration som skäl till varför kommunen tvingas spara.

Sveriges Kommuner och landsting, SKL, kommer i dagarna med en ny rapport om tillståndet för landets kommuner. I den senaste rapporten i maj konstaterade SKL att kommunerna står inför stora utmaningar de närmaste åren. Konjunkturen är på väg att mattas av och det slår direkt mot kommunernas ekonomi, bland annat genom lägre skatteintäkter. Enligt SKL behöver kommuner och regioner effektivisera verksamheten med cirka 20 miljarder kronor år 2022.

Prognosen för Trollhättan pekar mot ett minusresultat i år på 14 miljoner. På tre år måste kommunen spara cirka 150 miljoner kronor. – Det handlar om familjehemsplaceringar och försörjningsstöd, där räcker pengarna inte till i år, säger Dan Jonasson, ekonomichef i kommunen, och pekar också på ökade personalkostnader i äldreomsorgen efter att politikerna år 2015 fattade beslut om att införa rätt till heltid.

– Förvaltningen har inte ställt om riktigt efter de ändrade förutsättningarna, säger Dan Jonasson.

Han pekar också på att ett ökande antal barn och unga leder till ökande kostnader.

Tuffa sparkrav väntar nu bland annat grundskola, förskola, omsorg och socialtjänst.

– Det rör sig bland annat om personalneddragningar samt inköp av varor och tjänster.

Bara drygt hälften av kommunerna i DN:s enkät räknar med att gå med överskott nästa år. Samtidigt räknar var femte kommun med att gå med underskott. Det betyder att en stor del av kommunerna inte kommer att leva upp till det kommunala balanskravet. Enligt det finanspolitiska ramverket ska ett underskott regleras under de tre nästkommande åren.

– Regeringen måste se om det finns tendenser till åtstramningar. Om kommunerna till exempel säger upp personal på ett sätt som inte är i linje med den långsiktiga trenden. Då är det viktigt att regeringen av stabiliseringspolitiska skäl går in och hjälper kommunerna, säger John Hassler, professor i nationalekonomi vid Institutet för internationell ekonomi vid Stockholms universitet.

En av de kommuner som väntar röda siffror i bokslutet nästa år är Robertsfors kommun. Nu måste kommunen spara på samtliga verksamheter. Det handlar om både personal och utbud.

– Det går inte att jobba med minskade kostnader och inte minska i skola, vård och omsorg. Det är ju där vi, som en liten kommun, har våra stora kostnader, säger Karin Ahnqvist, kommunchef i Robertsfors i Västerbotten.

Orsakerna bakom den dåliga ekonomin är flera. Det råder en osäkerhet kring riktade bidrag från staten.

– Vi har också tappat en del befolkning, våra skatteintäkter växer inte lika snabbt som våra kostnader. Det är kopplat bland annat till en åldrande befolkning, det måste vi möta med åtgärder, säger Karin Ahnqvist.

Hultsfred med en folkmängd på cirka 14 000 tog under åren 2015–2017 emot 1 771 nyanlända, fler än de flesta andra kommuner. Ändå är kommunen en av de få som inte tvingas skära i verksamheten för att spara pengar. Förklaringen är att kommunen bryter mot god redovisningssed, enligt Henric Svensson, ekonomichef.

– 2016 fick vi 67 miljoner plus sex miljoner från Skolverket i en extra satsning. Anledningen till att vi fick så mycket pengar var att vi hade tagit emot många nyanlända men vi hann endast göra av med knappt 13 miljoner av de pengarna. Regelverket sa att de skulle användas år 2016 men där har vi mot regelverket tagit med oss de pengarna, säger han.

Kommunen fick också mycket riktigt kritik från revisorerna. Men Henric Svensson anser att regeringens upplägg var fel från början.
– Man gick ut med väldigt mycket pengar i början och sen skulle de trappas av under fem år. Men vi hade behov av mer pengar längre fram och hade heller inte möjlighet att attrahera och rekrytera personal i början, säger han.

Hanna Jakobson
hanna.jakobson@dn.se
Hans Olsson
hans.olsson@dn.se
Hugo Ewald
hugo.ewald@dn.se "

”Det vore förödande om två brandstationer får läggas ned”

DN ONSDAG 16 OKTOBER 2019

Fler sjukskrivningar, sämre skolresultat och nedläggning av två brandstationer. Så kan Uddevalla kommun drabbas av sparkravet på nästan 200 miljoner fram till år 2022. All kommunal verksamhet påverkas, inte minst skolan. – Lärare kommer att tvingas göra avkall på sin profession, säger Annika Levander, lärare och fackligt huvudskyddsombud i Uddevalla.

Uddevalla/Stockholm.
Redan under nästa år ska kommunen spara 80 miljoner kronor. Enligt ekonomichefen Bengt Adolfsson handlar det framför allt om att skatteintäkterna inte ökar i samma takt som utgifterna.

Exakt hur sparkraven kommer att fördelas mellan kommunens verksamheter är inte spikat än men alla delar kommer att behöva dra åt svångremmen. Totalt måste utbildningsområdet sänka kostnaderna med 75 miljoner kronor under de kommande tre åren, något som kommer att märkas i kommunernas skolor.

– Jag har inte sett någon detaljpresentation men det man ofta drar ner på är personal, säger Bengt Adolfsson.

Huvudskyddsombudet Annika Levander menar att skolorna i kommunen redan är hårt pressade.
– Om man får fler arbetsuppgifter som man förväntas genomföra på kortare tid, hinner man inte förbereda och individanpassa undervisningen. Lärare blir frustrerade och tar till helger, kvällar och annan ledig tid för att försöka upprätthålla en viss nivå. Och det leder rätt in i en sjukskrivning, säger hon.

En annan konsekvens blir enligt henne sämre tillgång till specialpedagoger för elever i behov av särskilt stöd och till annan stödpersonal.

– Endast de mest basala behoven kan tillgodoses och knappt det. Vi kan inte trolla. Betalar man för en begagnad bil kan man inte förvänta sig en Rolls-Royce.

Kommunen ska också digitalisera vissa uppgifter, även i skolan när det gäller till exempel administrativa uppgifter. Totalt bedömer kommunen att de kan spara 45 miljoner kronor med hjälp av ny teknik.

Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän som servar Munkedal, Lysekil och Uddevalla påverkas också av sparkraven.

– Från och med nästa år ska vi vara en och en halv miljon billigare än i dag. Då kan vi inte leverera samma prestationer som tidigare år. Den politiska beställningen och verkligheten stämmer snart inte överens, säger Bernt Eriksson, räddningschef.

Besparingskraven sträcker sig över en treårsperiod med en tvåprocentig minskning per år. Redan 2021 blir det enligt Bernt Eriksson ohållbart.

– Det enda som återstår att göra är att lägga ner två brandstationer. Med allt som vi vet om hur avgörande det är att vara snabbt på plats vid en olycka eller brand vore det förödande. I ett sådant läge får jag fundera på om jag kan ta ansvar för verksamheten.

Hanna Jakobson
hanna.jakobson@dn.se
Marina Ferhatovic
marina.ferhatovic@dn.se "

Några artiklar om utrikes förhållanden 16 - 24 oktober 2019

" Livet bättre efter murens fall – men alla är inte nöjda

DN ONSDAG 16 OKTOBER 2019

Bryssel. Nästan 30 år efter murens fall är det få européer i det forna östblocket som beklagar utvecklingen. Men de är inte alltid nöjda med dagens politiska och ekonomiska situation.

I november 1989 föll Berlinmuren och därefter hela östblocket samman. Sedan dess har Polen, Tjeckien, Litauen, Slovakien, Bulgarien med flera anslutit sig till EU och Nato. Länderna har gått från planekonomi till marknadsekonomi. Även för dem som inte är EU-medlemmar, som Ryssland och Ukraina, har omvälvningarna varit enorma.

En stor studie av amerikanska Pew Research, en oberoende och icke-vinstdrivande tankesmedja, visar att invånarna i dessa länder i stort applåderar utvecklingen.

Men det är långt ifrån alla. Till exempel anser 85 procent av de tillfrågade polackerna att skiftet mot demokrati liksom kapitalism har varit bra. Bulgarer och ukrainare är inte lika positiva, över en tredjedel av de tillfrågade uppskattar inte den utvecklingen. I Ryssland är andelen ungefär hälften.

Bulgarien, Ukraina och Ryssland är också de tre länder där över 50 procent av invånarna säger att de ekonomiska förhållandena är sämre nu än under kommunisttiden, enligt Pew Research.

Däremot är optimismen större i öst än i väst för hur nästa generation ska få det. På frågan om barnen kommer att få det bättre ställt ekonomiskt än föräldrarna svarar över hälften av alla polacker, litauer, tjecker och ukrainare ja. I Frankrike, Italien, Spanien och Storbritannien är det under 30 procent som tror det.

När det gäller demokratifrågor skriver Pew Research att en stor majoritet av de tillfrågade anser att ett rättvist rättssystem och jämställdhet är väldigt viktigt, medan invånarna inte är lika entusiastiska över religionsfrihet.

Västeuropéer rankar generellt dessa institutioner och rättigheter som mycket viktigare än central- och östeuropéer. Ryssar visar allra minst uppskattning.

I rapporten konstateras att betydande delar av befolkningen i många länder är öppna även för odemokratiskt styre.

Pew har frågat de nästan 19 000 invånarna om de är nöjda med hur demokratin fungerar i sitt eget hemland. Mest nöjda med det demokratiska tillståndet är svenskar, nederländare och polacker. Mest missnöjda är greker, bulgarer och britter.

Pia Gripenberg "

"Så ser den nya populismens maktutövning ut i praktiken

DN TISDAG 15 OKTOBER 2019

Helgens val i Ungern och Polen är ett exempel på hur nationalism och högerpopulism ritar om den politiska kartan i många länder. Erik Åsard ser en ny auktoritär maktutövning ta form.

Vad utmärker den nationalistiska populism som Viktor Orbán står för? Och vad för slags samhälle har Ungern utvecklats till under hans styre? Det senare finns det skilda meningar om, men låt oss börja med de bärande elementen i Orbáns ideologi. De framkommer tydligast i det tal han höll i juli 2014 under det årliga mötet med ungrare bosatta i Rumänien. Talet har en stark antivästlig och antiliberal vridning och är en plädering för införandet av vad han kallar en ”illiberal demokrati”. Efter sin andra valseger i rad tog Orbán av sig masken och framträdde som den autokrat han i dag är.

Utgångspunkten i talet är iakttagelsen att det skedde ett avgörande maktskifte i världspolitiken efter finanskraschen 2008, då västmakterna och USA försvagades i fråga om ekonomisk tillväxt och konkurrenskraft. Det rör sig om en ”djupgående” förändring som gör att vi nu lever i ”en annorlunda värld”, heter det. Men när han ska utveckla tesen sägs det inget om giriga affärsspekulanter eller bristande reglering av finansmarknaderna, faktorer som starkt bidrog till finanskrisen. Upplägget röjer att Orbán inte har något seriöst intresse av att belysa krisens bakgrund och orsaker. I stället utnyttjar han den för att bekräfta att Fidesz samtidsanalys har varit korrekt och att idé- och samhällsutvecklingen går partiets väg. Även USA:s

”mjuka makt” sägs vara på nedgång, vilket beror på att ”liberala värden i dag inbegriper korruption, sex och våld”.

Ljuset kommer i stället från andra håll, nämligen från ”system som inte är västliga, inte liberala, kanske inte ens demokratiska”, men som ändå gör vissa nationer framgångsrika. Här avses Singapore, Kina, Indien, Turkiet och Ryssland, vilka utnämns till ”stjärnorna” i samtidens internationella politik. Nu söker vi finna ”vägar för att ta avsked från västeuropeiska dogmer och göra oss oberoende av dem”, säger han vidare. Notera ordvalet – det är oönskade ”dogmer” som Orbán vill komma bort från, men han säger inget om beroendet av de frikostiga EU-bidragen som gör Ungern till EU:s största bidragstagare per capita. Det är en ofrihet som landet tydligen gärna fortsätter att lida under.

Orbán ser alltså länder som Kina, Ryssland och Turkiet som förebilder. Den som erinrar sig hur en ung Orbán hyllade demokratin vid Hjältarnas torg i Budapest 1989 kan möjligen bli förvånad över detta, men inte den som följt hans upprepade sympatiyttringar för en rad av nutidens mest auktoritära ledare. Särskilt nära relationer har han med Vladimir Putin, Tayyip Recep Erdogan och Ilham Alijev, Azerbajdzjans diktator. Orbán är Putins kanske främste supporter bland EU-ledarna och har flera gånger offentligt kritiserat de ekonomiska sanktioner som EU införde mot Ryssland efter annekteringen av Krim och den militära aggressionen mot Ukraina. Det är betecknande att Orbán var den ende av EU-ledarna som närvarade vid den brasilianske högerpopulisten Jair Bolsonaros presidentinstallation i januari 2019.

Orbáns beskrivning av den ”illiberala demokratins” fördelar är vag men talande. Den traditionella liberala demokratin döms ut efter noter – den är inte längre i stånd att konkurrera ekonomiskt med uppstickarländerna, skyddar inte de ”nationella intressena” och förmår inte ha kontroll över den allmänna egendomen eller statsskulden. Därför behövs en ny statsbildning som är ”illiberal”, en variant som inte har de gängse liberala friheterna som grundbult utan i stället bygger på nationell gemenskap och arbete. I denna idévärld är det kollektiven – nationen, familjen, arbetsgemenskapen – som står i centrum, inte de enskilda individerna. Språkbruket ligger nära den treenighet som vägledde den nazivänliga franska Vichyregimen under andra världskriget: arbetet, familjen, nationen.

Den som först gjorde uttrycket ”illiberal demokrati” känt var journalisten Fareed Zakaria. I en artikel publicerad 1997 drev han tesen att det i en rad länder hade införts icke-liberala reformer som var minst sagt problematiska ur demokratisk synpunkt. Zakaria skilde mellan demokrati och liberalism, där det förra begreppet syftar på fria val och folkligt deltagande och det senare på medborgerliga fri- och rättigheter. Å ena sidan en rättvis och transparent valprocess, å andra sidan ett skydd för minoriteter mot otyglat majoritetsstyre. Bådadera måste föreligga för att man ska kunna tala om en fullgod demokrati.

Enligt Zakaria var det stora bekymret att de två företeelserna allt mer hade avskilts från varandra i allt fler länder. Demokratiska val i någon form hölls fortfarande på många håll, men när auktoritära ledare och partier gripit makten ledde det ofta till en urholkning av individuella rättigheter, korruption, konflikter och till och med krig.

Orbán har gjort Zakarias begrepp till sitt. Man kan förstå frestelsen att klä styret i en passande akademisk språkdräkt, men ingen bör låta sig luras av knepet. Orbán utnyttjar den positiva klangen i ordet ”demokrati” för att framställa sin regim i en så fördelaktig dager som

möjligt. ”Illiberal demokrati” är en förrädisk konstruktion eftersom den låter påskina att länder som dagens Ungern i grunden är demokratier, fast av en lite annan sort. Men ”annan sort” betyder här en tydlig utveckling i auktoritär riktning, inte en förbättrad eller fördjupad demokrati. Därför bör Orbáns ordval utmönstras till förmån för en rak beskrivning av vad som faktiskt har hänt i Ungern sedan maktövertagandet 2010: ändrade grund- och vallagar som gynnar det största partiet, avskaffad maktdelning som väsentligt har stärkt exekutiven, kardinallagar som är mycket svåra att ändra, politiserade domstolar och myndigheter, urgröpt pressfrihet, utrensning av offentliganställda, växande nepotism och korruption med mera.

Så ser hans maktutövning ut i praktiken. Bland ungerska intellektuella råder det delade meningar om det samhällsbygge som tagit form under det senaste decenniet. Vissa akademiker vidhåller att någon form av demokrati fortfarande existerar eftersom det åtminstone i teorin är möjligt att rösta bort regeringen. Andra argumenterar emot och betonar raden av frihetsinskränkande lagar, några talar till och med om en regim med fascistoida drag.

Den förra amerikanske utrikesministern Madeleine Albright vill dock inte sätta fascioststämpel på Orbáns Ungern utan föredrar benämningen ”inskränkt demokrati”, en variant med samma brister som Zakarias. I sin bok ”Fascism” beskriver hon Orbán som ”en tunnhudad opportunist”, samtidigt som hon lustigt nog liknar honom vid den italienske fascistledaren Benito Mussolini, en annan ”ideologisk kameleont”. Historikern Timothy Garton Ash instämmer i att fascism ännu inte är någon fullgod beteckning på dagens ungerska samhälle.

Men Orbáns språkbruk, när han beskriver finansmannen George Soros som ett rovdjur och reducerar människor till ”myror”, är enligt Ash fascistiskt.

En annan känd kritiker är den nyligen avlidna filosofen Ágnes Heller, som menar att termen ”bonapartism” väl beskriver landets auktoritära styre. Hon menar att besvikna människor har en tendens att söka efter en stark ledare och fortsätter:

”I länder som historiskt präglats av bonapartism har en stark ledare sett till att skapa ett ramverk för att säkerställa lång politisk dominans utan riktig debatt. Ofta görs stora ingrepp i konstitutionen för att gynna det egna partiet, den centrala beslutsprocessen läggs i händerna på ledaren. Bonapartismen är inte totalitär, men den är heller inte demokratisk.

Den är oftast en fiende till liberalerna och vänstern och har en stark dragning åt nationalismen. Bonapartistiska regimer är starkt nationalistiska. Deras makthunger brukar i regel eskalera.”

Oavsett hur man ställer sig till beteckningen ”bonapartism” är det lätt att instämma i Hellers karaktäristik. Ännu syns det ingen ände på Orbáns makthunger. Han vet hur man neutraliserar fiender, och ordet ”kompromiss” ingår inte i hans vokabulär. Kanske är det Michael Ignatieff som har gett den mest osminkade beskrivningen av dagens Ungern. Ignatieff är tidigare partiledare för Kanadas liberala parti och rektor för det i dag utlokaliserade Central European University.

Apropå EU:s svårigheter att komma till rätta med den ungerska regeringens demokratiska överträdelser fastslog han: ”EU härbärgerar inte en illiberal demokrati utan en halvautokratisk kleptokrati, där lojalitet erbjuder den snabbaste vägen till rikedom.”

Bland experter på Ungern finns det en diskussion om huruvida Orbán verkligen tror på det han predikar, eller om han lika gärna skulle kunna företräda andra och kanske rakt motsatta åsikter om det hade gagnat hans maktsträvanden. Det är omöjligt att veta, och dessutom tämligen ointressant. Det avgörande är om det finns en överensstämmelse hos honom mellan ord och handling, och det gör det i hög grad. Man kan tryggt utgå från att Orbán menar vad han säger och säger vad han menar.

Därtill är han slug nog att se till att alla yttre tecken på ett auktoritärt styre döljs. Det finns ingen synlig personkult kring ledaren, vilket annars är vanligt i auktoritärt styrda länder. Demonstranter bemöts av kravallpolis och ibland av tårgas, men mer sällan av öppet våld.

Säkerhetstjänsten stormar inte in i oppositionella medborgares bostäder och arresterar dem, som skedde under kommunisteran. Ett visst (begränsat) mått av yttrandefrihet finns, och internet är inte stympat som i Kina. För Fidesz räcker det gott med att nio av tio ungrare nås av regeringens ensidiga mediepropaganda. De maktmedel som partiet har förvärvat på laglig väg är tillräckliga för att tills vidare säkra dess maktställning.

Erik Åsard

Erik Åsard är professor i Nordamerikastudier. Texten är ett utdrag ur den nya boken ”Hotet mot demokratin. Högerpopulismens återkomst i Europa och USA”, som han skrivit tillsammans med DN:s korrespondent i New York Martin Gelin."

" Ledare: Trumps walkover gör USA:s fiender till segrare

DN ONSDAG 16 OKTOBER 2019

Den turkiske försvarsministern lär inte ligga vaken om nätterna på grund av de sanktioner Donald Trump har infört mot honom. President Recep Tayyip Erdogan, som ändå är allsmäktig i Turkiet, kommer hur som helst inte att avbryta invasionen i nordöstra Syrien.

Och trots allt var det Trump själv som drog tillbaka de amerikanska soldaterna och gav Erdogan grönt ljus för det militära anfallet mot syrienkurderna. När USA i efterhand utfärdar lite slumpmässig bestraffning ser supermakten förvirrad och närmast hjälplös ut.

Jag går på instinkt, skryter Trump. Men sällan eller aldrig har ett vårdslöst beslut fått så snabba och allvarliga följder. Att presidenten själv har solkat ned parollen ”Amerika först” är ingen tröst för de stora förlorarna: kurderna. De räknar sina döda, drömmen om det självstyrande Rojava är tillintetgjord, en kvarts miljon civila är på flykt, sveket efter fem års allians med USA mot terrorrörelsen IS går inte att glömma.

Vinnare kan samtidigt gratuleras. Erdogan, förstås, som får krossa kurderna och tänker göra sig av med två miljoner syriska flyktingar genom att deportera dem till den ”säkra zonen”. Diktatorn al-Assad, huvudansvarig för hundratusentals döda i det syriska inbördeskriget, gläds åt att kurderna tvingas in i en allians med Damaskus för att försvara sig mot Turkiet. Eden om att ta tillbaka varje kvadratcentimeter av Syrien närmar sig infriande.

Rysslands Vladimir Putin, som räddade al-Assad med urskillningslösa flygbombningar, ler åt den nya rollen som regionens viktigaste maktspelare. Iran, som stått för marktrupperna, utvidgar sitt inflytande trots Trumps svada om att tvinga ayatollorna till underkastelse.

IS har för sin del fått chansen till återuppståndelse. Kaoset som Trump släppt lös är terroristernas bästa grogrund.

Auktoritära och blodtörstiga krafter har stärkts. Under tiden – vid pass en vecka – har USA frånsagt sig möjligheten att påverka Syriens framtid och därmed urholkat sin position i hela Mellanöstern.

Visst låter Trump nöjd med att slippa de ”ändlösa krigen” långt där borta. Han är ingalunda först. Barack Obama vann valet 2008 till stor del på löften om att dra sig ur Irak och Afghanistan. Amerikanerna har inte blivit mindre trötta på militära interventioner.

Under 1900-talet satte isolationister ofta kursen. Först efter Japans anfall mot Pearl Harbor 1941 gick USA in i andra världskriget. Kalla krigets slut gav nya impulser att dra sig hemåt.

Men Irak är ett varnande exempel av flera skäl. Invasionen 2003 var ett illa genomtänkt företag utan plan för vad som komma skulle. Fast när Obama tog hem de sista amerikanska soldaterna 2011 ökade terroristernas handlingsutrymme. IS frodades i tomrummet. Snart var USA piskat att återvända till Irak, och fortsätta striden inne i Syrien med kurdernas hjälp.

Amerikanska presidenter brukar med rätta klaga över att USA:s allierade i Europa inte tar tillräckligt ansvar för sin egen säkerhet. Inte heller är de rustade för att bistå i konflikter i till exempel Mellanöstern.

Önskan att slippa vakta hela världen är inte unik för Trump. Om en demokratisk utmanare besegrar honom i valet 2020 kommer trenden till reträtt med all sannolikhet att bestå, även om en klok strategi ersätter hans påfund på måfå.

Gemensamma ansträngningar är en god metod i en oordnad värld. Återtåg har fungerat dåligt för USA. Att överge sina vänner, om de nu är syrienkurder eller Nato, är ännu sämre.

DN 16/10 2019 "

" Trump lämnar nu över Mellanöstern i Putins händer

DN ONSDAG 16 OKTOBER 2019

Analys
USA drar sig inte bara tillbaka från Syrien, utan är på god väg att backa ut från Mellanöstern i stort. Ryssland kliver in. Sanktionerna mot Turkiet snabbar på den processen. Den är inte bara en dödsstöt mot kurderna, utan alarmerar också USA:s närmaste allierade i regionen, Saudiarabien och Israel.

Det är ett något märkligt sanktionsbeslut som Donald Trump nu har annonserat: Det som USA:s president kräver av sin turkiske kollega Recep Tayyip Erdogan – att han omedelbart stoppar den militära offensiven i Syrien – är ju något som han själv har förorsakat.

Vore det inte för Trumps eget beslut att ge Turkiet grönt ljus att invadera norra Syrien skulle inget av detta ha behövt inträffa. Därför är det lätt absurt att USA straffar Turkiet för det som Trump lät ske, eller nyss till och med applåderade.

Å andra sidan är förväntningarna extremt låga på att Trumps administration ska stå för en sammanhängande linje. Självförvållade kriser är numera Vita husets signum.

Sanktionerna mot Turkiet är unikt hårda för att vidtas av en medlemsstat i Nato mot ett annat land i samma västliga försvarsallians. Åtgärderna består av höjda tullar på stålimport och personliga sanktioner mot Turkiets försvars- och inrikesministrar.

I vilken mån de får Erdogan på andra tankar är högst oklart. Den turkiske ledaren har andra att vända sig till. Till exempel Ryssland, som han nu kan fortsätta att stärka sin relation till. Vladimir Putin har varit påtagligt tyst i samband med Turkiets anfall. Det beror på att Kreml delar Turkiets intresse i ett viktigt avseende: Ingen av dem vill låta en USA-stödd kurdisk statsbildning utvecklas i Syrien.

Allt det försvagar ett redan söndrat Nato. Men till stor del är sanktionerna ett sidospår och ett spel för galleriet. Det var Trump som gav Erdogan klartecken att invadera Syrien. Alla inser också att det är de skarpa reaktionerna på hemmaplan mot reträtten från Syrien – konservativa Wall Street Journal kallar politiken för ett fiasko – som har tvingat honom att visa sig tuff mot Erdogan.

I hela den tilltrasslade konflikten i Syrien finns det en tendens som nu framträder med full klarhet. Oavsett vad Trump tar sig för – en ny militär reträtt eller ekonomiska sanktioner – är det ett led i samma utveckling: USA drar sig ur Mellanöstern, och den stormakt som allt mer tar över är Ryssland. Med Iran som en regional tillsynsman över lydfursten i Damaskus.

Detta fick en påtaglig illustration på tisdagen, då Moskva meddelade att ryska armésoldater nu patrullerar ”kontaktlinjen” mellan de invaderande turkiska och nyanlända syriska styrkorna utanför Manbij i norra Syrien.

Det dröjde alltså bara något dygn efter att Syrien börjat återockupera det kurdiska självstyret Rojava innan Ryssland gick in för att fylla det vakuum som USA:s specialtrupper lämnat efter sig.

Kurderna får nu nya herrar: Efter att de sedan 2012 har levt ett relativt fredligt liv i sin autonoma region tar den blodbesudlade Bashar al-Assad-regimens soldater över kontrollen från den kurdiska milisen. Och nu är dessutom ryska soldater på plats.

Regimen i Damaskus återtar Rojava enligt ett avtal som slutits med rysk medling. Kurderna hade beväpnats av USA och spelade en avgörande roll när terrorsekten IS besegrades, men ansåg sig inte ha annat val än att kompromissa.

Alternativet var att bli massakrerade av de islamistiska miliser och arabiska legosoldater som Turkiet släppt lös i norra Syrien.

De kurdiska soldaterna befinner sig i full flykt mot gränsen till Irak. Drömmen om en kurdisk autonomi i norra Syrien, för att inte tala om ett fritt Kurdistan, är begravd för lång tid framåt.

Den snabba utvecklingen följs uppmärksamt av regimerna i - Saudiarabien, Irak, Iran och övriga Persiska viken, men även i Israel. Alla kan i realtid betrakta hur USA abdikerar som regional maktfaktor. Historien är långt ifrån slut. Under en annan republikansk president invaderade USA Irak, i det påstådda syftet att skapa ett demokratiskt och blomstrande Mellanöstern. Resultatet blev katastrof.

Men drygt 16 år senare är det slutligen dags för ett geopolitiskt skifte. Trump lämnar över Mellanöstern i sin gode vän Putins händer. Att den ryske presidenten i dagarna kommer på statsbesök till Saudiarabien och Förenade Arabemiraten kan vara ett sammanträffande, men är inte desto mindre djupt symboliskt.

Kurderna är nämligen inte de enda, eller första, som USA har övergett.

I slutet av september lämnades också Saudiarabien åt sitt öde av sin stora bundsförvant, då landets oljeanläggningar anfölls med missiler och drönare, med största sannolikt avsända från Iran.

USA avstod från att ingripa för att försvara den saudiska monarkin. Det är logiskt att kung Salman och kronprins Mohammed nu söker andra allierade, och till och med gör avspänningstrevare mot sin shiamuslimska ärkefiende på andra sidan Persiska viken.

Även för Israel måste denna utveckling, där USA lämnar fältet fritt för Iran att stärka sin ställning i grannlandet Syrien, framstå som mardrömslik.

Om samtliga USA-trupper lämnar Syrien kommer det att öppna en landkorridor som förenar Iran över Irak med Syrien och Libanon. I det läget kommer Israel att ligga öppet för Irans och Hizbollahs avancerade missiler och drönare från norr och öster.

Michael Winiarski "

" Striderna i nordöst på väg att skapa en humanitär katastrof

DN ONSDAG 16 OKTOBER 2019

Ryska marktrupper patrullerade på tisdagen ett område mellan de turkiska trupperna i norra Syrien och al-Assads styrkor. Syriska trupper hade då intagit staden Manbij sedan den amerikanska militären lämnat staden.

Samtidigt som de amerikanska trupperna har lämnat den strategiskt viktiga staden Manbij i norra Syrien har syriska och ryska trupper gått in den. Enligt ryska Interfax, som citerar det ryska försvarsdepartementet, ska syriska trupper nu ha tagit kontrollen över ett omkring 1 000 kvadratkilometer stort område nordost om Manbij.

Kurdiska och syriska sajter beskriver strider mot de turkiska trupperna och hur man intagit flera städer där trupperna mötts av firande människor. Turkiska nyhetssajter skriver hur ”terrororganisationen PKK/YPG dödat civila genom att beskjuta byar med värmesökande missiler och artilleri”.

Striderna i nordöstra Syrien håller nu på att skapa en humanitär katastrof och på tisdagen meddelade organisationen Läkare utan gränser, MSF, att man evakuerar sin personal från området. ”Beslutet att upphöra med majoriteten av MSF:s aktiviteter tas samtidigt som den humanitära situationen är på väg bortom all kontroll och sannolikt kommer att förvärras”, skriver MSF i ett uttalande.

Enligt den kurdiskledda SDF-milisen har 75 civila hittills mist livet och 450 skadats och den kurdiska administrationen uppger att omkring 275 000 personer har tvingats fly sina hem sedan den turkiska offensiven inleddes den 9 oktober. FN-organet Ocha uppger minst 160 000. Redan i dag är 3,65 miljoner syrier i flyktingläger i Turkiet.

Enligt Turkiets president Recep Tayyip Erdogan kommer en miljon av dessa att återföras till norra Syrien i en första omgång och sedan ytterligare två miljoner när den turkiska operationen är över.

– Första målet är att fullständigt avlägsna terrorhotet från PKK/YPG i norra Syrien. Andra målet är att ge de 3,65 miljoner syrier som Turkiet har tagit hand om under åtta år möjlighet att återvända till sitt hemland med fred i sina sinnen, sa Erdogan på tisdagen.

Senare på kvällen sa president Erdogan att han gjort klart för USA:s president Donald Trump att Turkiet inte kommer att följa uppmaningen om ett eldupphör och att han ”aldrig kommer att förhandla med terrorister”.

På tisdagen skickade USA stridsflygplan och attackhelikoptrar mot turkiskstödda trupper i norra Syrien. Detta sedan trupperna kommit för nära amerikanska soldater.

Clas Svahn
clas.svahn@dn.se "

" Vem slåss mot vem i kriget i Syrien?

DN ONSDAG 16 OKTOBER 2019

Inbördeskriget i Syrien har sedan det inleddes 2011 varit ett lapptäcke av allianser och motallianser. Det turkiska anfallet, och USA:s tillbakadragande, ritar om kartan ännu en gång. Vem kämpar egentligen mot vem?

Kurderna. Tvingas ge upp drömmen om en egen stat efter USA:s reträtt
När terrorsekten IS ”kalifat” krossades var det huvudsakligen de syriska kurderna som tog striden på marken genom den så kallade SDF-milisen som domineras av kurdpartiet PYD. När SDF i samarbete med USA lyckades driva bort IS fick kurderna också kontroll över ett stort område kallat Rojava – embryot till en kurdisk stat i nordöstra Syrien.
I och med USA:s reträtt och Turkiets anfall ser sig kurderna nu tvungna att vända sig till Syriens president Bashar al-Assad för stöd, i förlängningen kanske också till Ryssland. De ger alltså i praktiken upp Rojava.

Turkiet. Syftet är att slå in en kil i det kurdiska området runt syriska gränsen
Redan när det syriska inbördeskriget inleddes 2011 ställde sig Turkiet på upprorets sida. Landet allierade sig med FSA, ofta kallade ”moderata rebeller” som var al-Assadregimens huvudmotståndare i början av kriget.
Det är resterna av dessa styrkor, med inslag av radikala islamister, som nu går i första ledet när Turkiet invaderar norra Syrien. Det uttalade målet för Turkiet är att upprätta en ”säkerhetszon” längs med gränsen, dit sunniarabiska flyktingar sedan kan flyttas. Men i själva verket handlar det om att en gång för alla krossa kurdernas dröm om ett sammanhängande kurdiskt område tvärs över gränsen.

Terrorsekten IS. När IS-fångar flyr eller släpps ökar risken för nya terrordåd
När Islamiska statens ”kalifat” var som störst omfattade det nästan halva Syrien (förutom ett stort område i Irak), med Raqqa som sin huvudstad. Efter att terrorsekten besegrats av kurder med stöd främst av USA har den i huvudsak betraktats som utslagen.
När Turkiet inledde sin operation mot det kurdiska området i Syrien fanns fler än 10 000 IS-fångar i Rojava. Rapporter kommer nu om att dessa fångar flyr eller släpps, och många befarar en comeback för IS. Ett par självmordsattacker häromdagen i städerna Qamishli och Hasakah – i det område kurderna har haft kontroll över – ses som ett förebud om vad som väntar, samtidigt som övervintrade IS-celler rapporteras ha återupptagit insamling av pengar. I förlängningen finns risken för nya terrordåd även i Europa.

USA. Målet var att bekämpa IS – nu tas soldaterna hem från norra Syrien
I flera år bestod USA:s inblandning i kriget främst av stöd till de ”moderata rebellerna” FSA och kurdledda SDF i norr. Bara vid några få tillfällen har USA attackerat Syrien direkt, som respons på kemvapenattacker från regimens sida.
Från 2014 fokuserade USA på att bekämpa IS, både i Irak och i Syrien. Operationen, kallad ”Inherent resolve” innebar tiotusentals amerikanska flygräder mot IS-fästen. Kriget på marken sköttes till övervägande del av kurdledda styrkan SDF, som i oktober 2017 kunde inta IS ”huvudstad” Raqqa.
USA har som mest haft cirka 2 500 soldater på marken i Syrien. Redan i december 2018 sa Donald Trump att de skulle lämna landet, men sedan fördröjdes tillbakadragandet. Den här gången gäller det de cirka 1 000 soldaterna i det kurdiska området, och nu ser tillbakadragandet ut att verkställas.

al-Assads regim. Presidentens brutala regim har åter kontroll över nästan hela landet
Bashar al-Assad ärvde presidentposten i Syrien av sin far Hafez al-Assad och brukar vinna val med 97 procent av rösterna. Hans regim är en av världens mest brutala och mördar, fängslar och torterar sina motståndare systematiskt.
I spåren av den arabiska våren hölls demonstrationer mot al-Assads styre i början av 2011. Regimen svarade med våld, och protesterna utvecklades till ett blodigt inbördeskrig. Efter motgångar i början av kriget fick regimen ett övertag tack vare Rysslands och Irans inblandning. I dag har al-Assads styrkor kontroll över nästan hela Syrien, förutom några motståndsfickor i nordväst. Regeringsarmén rör sig nu in i det kurddominerade området i nordöst.

Iran. Stöttar den syriska regimen med pengar och tusentals soldater
Iran är den syriska regimens främsta allierade, och har stött al-Assad med pengar, materiel och tusentals soldater under konflikten. Iran är huvudsponsor för den libanesiska Hizbollahmilisen som också den deltar i konflikten på regimens sida.

Ryssland. Putin hjälper al-Assad med stridsflyg och specialstyrkor
Efter att ha stött regeringssidan i Syrien med vapen i flera år gick Ryssland in i kriget i september 2015 med flygbombningar mot rebellerna.
Den ryska insatsen har varit avgörande i kriget. Tack vare den har regimen kunnat återta landets största stad Aleppo och fyrdubblat det område den behärskar. Förutom stridsflyg bidrar ryssarna bland annat med specialstyrkor och militärpolis.

Ingmar Nevéus "

" Erdogans ekonomi hotas efter Trumps kovändning

DN ONSDAG 16 OKTOBER 2019

Donald Trump svek kurderna när han öppnade för den turkiska militärens offensiv i norra Syrien. Hundra tusen civila befinner sig på flykt, kurdiska fångar avrättas och IS-fångar rymmer. I ett slag har kartan ritats om i Syrien i ett pågående storpolitiskt spel. När Trump nu bytt fot hotas också Turkiets ekonomi.

Den amerikanske presidenten kräver ett omedelbart eldupphör av Turkiet. Annars hotar han med att förstöra landets ekonomi.

Beslutet har Trump redan fattat: samtalen ska avbrytas med Turkiet gällande ett handelsavtal värt 1 000 miljarder kronor.

USA dubblerar även ståltullarna till 50 procent och under tiden faller den turkiska valutan i värde.

Den turkiska liran har ett stormigt 2018 bakom sig.

När Donald Trump den senaste tiden dundrat på Twitter från Vita huset och hotat med sanktioner mot Turkiet har han kunnat se hur hans ord försvagat den turkiska liran och därmed drivit Turkiet en bit närmare en ny valutakris.

USA befinner sig definitivt i en position som gör det möjligt att kraftigt skada den turkiska ekonomin. Men mest beror det på att den turkiska ekonomin försatt sig i den situationen av egen kraft.

Privata företag i Turkiet hade i april skulder på motsvarande 206 miljarder dollar, enligt landets centralbank, varav drygt 60 procent i dollar. Före årsskiftet förfaller turkiska lån värda 17 miljarder dollar. I takt med att den turkiska liran tappar i värde – under oktober månad med 5 procent – blir de utländska lånen dyrare.

Hög inflation, minskad konsumtion och ett klimat som skrämmer investerare är andra faktorer som skapar grogrund för en ekonomisk kris, som kan utlösas av amerikanska sanktioner.

Vita huset och den amerikanska kongressen tycks helt inriktade på att straffa Nato-allierade Turkiet med ”sanktioner från helvetet”, som den republikanske senatorn Lindsey Graham formulerat hotet.

Det svänger snabbt. Så sent som den 8 oktober gav Donald Trump Turkiet en komplimang för att vara en ”stor handelspartner” i samband med att Vita huset meddelade att den turkiske presidenten Recep Tayyip Erdogan planerar att besöka Washington den 13 november. Hur det går med det besöket efter de senaste dagarnas kovändning är ännu oklart.

Bara det verbala hotet om sanktioner från USA har varit tillräckligt för att sänka den turkiska valutan, då oro väckts till liv om en upprepning av vad som hände sommaren 2018 när liran sjönk som en sten till 6:95 mot en dollar. Dit är det fortfarande långt kvar, och det allmänna ekonomiska läget har förbättrats sedan dess. Ändå är den turkiska ekonomin skör och när president Erdogan, som har för vana att lägga sig i penningpolitiken, tidigare i år avskedade centralbankschefen sjönk valutan, innan den åter repade sig.

Amerikanska sanktioner skulle kunna bli en ny chock som urholkar värdet på liran och sänder Turkiet in i en valutakris, lyder oron som kommit till ytan den senaste tiden.

Även EU har reagerat på Turkiets militära offensiv och beslöt i måndags att begränsa vapenexporten till Turkiet, även om länderna inte kunde enas om ett formellt embargo. Det är samma Turkiet som EU betalat för att hejda flyktingströmmen från Syrien och andra länder.

Torbjörn Petersson
torbjorn.petersson@dn.se "

"Jubel i Moskva över Rysslands stärkta position i världspolitiken

DN TORSDAG 17 OKTOBER 2019

Analys
USA:s tillbakadragande från Syrien är ”en oväntad lotterivinst” för Vladimir Putin som stärker Rysslands position som spelare i världspolitiken. Ryska kommentatorer jublar över den nya geopolitiska spelplanen efter Trumps svek mot sina kurdiska allierade.

När Bashar al-Assads armé tågar in i städer som tidigare behärskades av kurder under USA:s beskydd rapporteras det i ryska medier självklart som en stor framgång för president Vladimir Putin. Särskilt som rysk militär tågar tillsammans med syrierna.

Många fokuserar på det symboliskt viktiga i att ryssar tar sig in i samma stridszon som amerikanerna lämnar med svansen mellan benen.

I en video publicerad på Youtube visar Oleg Blochin, en rysk privatkontrakterad soldat, ett militärläger utanför staden Manbij som nyss övergetts av USA-militär. Han låter sin mobilkamera panorera över tomma tält bakom ett kamouflageklätt stängsel.

– I går var de här. I dag är det vi, säger ryssen med illa dold skadeglädje.

I Moskvapressen fokuserar kommentatorerna på den senaste utvecklingen som en framgång för Kremls strategi i Syrienkriget. Många konstaterar att Trumps beslut att lämna kurderna i sticket gynnar Ryssland.

”Låt oss inte skämmas och förneka det. Ja, detta är fördelaktigt för Ryssland. Varför? Jo, för att i Syrien har Moskva sedan första början, från 2011–12, fört en konsekvent och tydlig linje, om än inte alltid särskilt populär. Och den har burit frukt”, skriver utrikeskommentatorn Fjodor Lukjanov i regeringsorganet Rossijskaja Gazeta.

Michail Rostovskij i Moskovskij Komsomolets menar att de som har sett Trump som onödig för Ryssland nu måste tänka om, eftersom USA-presidenten just ”kraftigt har förstärkt” Moskvas position i Mellanöstern.

”Nu spelar Ryssland i praktiken rollen som universell medlare i Mellanöstern, som den politiska fixare ingen av regionens konkurrerande aktörer kan gå förbi, varken Saudiarabien, Iran, Israel eller Turkiet. Och det stärker automatiskt Rysslands inflytande i världen.”

Den ryska positionen har verkligen stärkts på flera sätt. För det första har Moskvas allierade al-Assad kunnat utöka det område han behärskar rejält. För det andra uppstår en allvarlig spricka inom Nato – Moskvas huvudmotståndare – när USA inför sanktioner mot Turkiet. Och för det tredje hotas EU nu av ännu en uppslitande flyktingkris, något cyniska bedömare i Moskva anser gynnar Ryssland.

Att så splittring i motståndarlägret har länge varit ett mål för Putins Ryssland – och nu ser det ut att lyckas som en följd av Trumps oförutsägbara agerande.

Men framför allt handlar det om att Ryssland nu plötsligt är den dominerande främmande makten i Syrien, kanske i hela regionen. Putin avslutade nyss ett vänskapligt statsbesök i Saudiarabien och Förenade arabemiraten, och Turkiets president Recep Tayyip Erdogan har tackat ja till ett ”arbetsbesök” i Moskva.

Fjodor Lukjanov menar att framgången bland annat beror på att militära insatser fortfarande är ett huvudinstrument i rysk utrikespolitik. När Ryssland på allvar blandade sig i konflikten i september 2015 var det ju genom omfattande flygbombningar mot al-Assads motståndare.

”Utplaceringen av militära resurser, och beredskapen att använda dem (vilket är ännu viktigare) visade sig mycket mer effektivt än ”mer moderna” metoder som ”mjuka”, ”medborgerliga” eller ekonomiska insatser. Och kombinationen av militär styrka och innovativ diplomati visade sig ha en effekt som få kunde förutse.”

Det handlar också, menar Lukjanov, om att inte överge sina allierade, ”oavsett vilket rykte de må ha”. Man måste alltså visa att lojalitet går före allt annat. Moskva har ju sedan konfliktens början stått bakom al-Assad.

”I detta befinner sig Moskva i en mer fördelaktig position än exempelvis USA, som vänt sina partner ryggen, som i fallet med den arabiska våren och nu med kurderna.”

Ingmar Nevéus

" Trump: Offensiven är inte vårt problem

DN TORSDAG 17 OKTOBER 2019

Samtidigt som turkiska styrkor anfaller kurdiska städer i norra Syrien slår USA:s president Donald Trump fast att den turkiska offensiven inte rör USA: – Att Turkiet går in i Syrien är inte vårt problem.

I dag, torsdag, möts Turkiets president Recep Tayyip Erdogan och en grupp från den amerikanska administrationen ledd av vicepresident Mike Pence i Ankara. Målet är att få till stånd en vapenvila i norra Syrien.

Samtidigt förminskade president Trump USA:s roll när det gäller striderna i nordöstra på onsdagen:

– Att Turkiet går in i Syrien är inte vårt problem. Att två länder slåss om land är inte vår sak. Vi är inte en polis, det är dags att ge oss av hem, sa Donald Trump i ett försvar för sitt beslut att ta hem de amerikanska trupperna.

På onsdagskvällen svensk tid röstade det amerikanska representanthuset igenom en resolution som kritiserar president Donald Trumps beslut att inte försvara de kurdiska trupperna mot den turkiska armén.

Resolutionen fick en bred uppslutning från såväl demokrater som republikaner och röstades igenom med siffrorna 354 mot 60.

Donald Trump själv konstaterade att kurderna i norra Syrien, trots att de är satta under anfall, inte har något att oroa sig för:

– Kurderna är mycket säkrare nu. De är inga änglar men de slogs för oss och vi betalade dem bra för det. Nu försvarar Syrien kurderna, det är bra, sa Trump vid en presskonferens i Vita huset.

Donald Trump sa också att gränsen mellan Turkiet och Syrien inte ”är vår gräns”.

– Förhoppningsvis löser Turkiet och Syrien detta själva.

På onsdagen möttes USA:s nationella säkerhetsrådgivare Robert O’Brien och Turkiets utrikesminister Mevlüt Cavusoglu i Ankara. Detta för att bereda vägen för mötet mellan USA:s vicepresident Mike Pence och utrikesminister Mike Pompeo och Turkiets president Recep Tayyip Erdogan under torsdagen.

Målet är att förhandla fram en vapenvila i nordöstra Syrien. Något som president Erdogan hittills i mycket tydliga ordalag har avvisat.

Inte heller USA:s beslut att införa hårda sanktioner mot Turkiet i ett försök att tvinga fram ett eldupphör har fått Ankara att vekna.
– Alla sanktioner eller hot, oavsett var dessa kommer ifrån, är oacceptabla och påverkar inte vår beslutsamhet, sa Cavusoglu i ett tal i parlamentet på onsdagen.

Enligt utrikesministern kommer Turkiet också att svara på USA:s sanktioner med egna mot USA.
På onsdagskvällen rapporterade nyhetsbyrån AFP att de kurdiska YPG-styrkorna i nordöstra Syrien inte längre kommer att bekämpa terrorgruppen IS i området.

Clas Svahn
clas.svahn@dn.se "

"Uppgifter: Vapenvilan i Syrien bruten

DN LÖRDAG 19 OKTOBER 2019

Redan timmar efter överenskommelsen av den fem dagar långa vapenvilan i nordöstra Syrien kom rapporter om skottlossning i Ras al-Ain, uppger nyhetsbyrån Reuters. Flera människor ska ha dödats i striderna.

– Fem civila dödades i ett turkiskt luftanfall mot byn Bab al-Kheir, öster om Ras al-Ain, säger Rami Abdel Rahman, chef vid oppositionella Syriska människorättsobservatoriet (SOHR), enligt nyhetsbyrån AFP.

USA och Turkiet kom i torsdags överens om ett eldupphör i det som av parterna beskrivs som en ”säkerhetszon” söder om gränsen mot Turkiet. Under den fem dagar långa tidsfristen ska de kurdiska YPG-trupperna lämna det cirka 30 kilometer stora området.

De kurdiska styrkorna har accepterat vapenvilan, dock med brasklappen att andra områden utanför städerna Ras al-Ain ochTal Abyad inte hade diskuterats.

Men på fredagsmorgonen, bara timmar efter överenskommelsen, rapporterade såväl SOHR som Reuters reporter, som befinner sig i den turkiska staden Ceylanpinar tvärs över gränsen från Ras al-Ain, om att eldgivning hördes i den syriska staden.

Enligt SOHR deltog både turkisk militär och deras allierade syriska milis i striderna mot kurdledda SDF-alliansen.

Turkiets president Tayyip Erdogan tillbakavisade uppgifterna och sade på fredagen att det inte pågick några strider i nordöstra Syrien.

Samtidigt varnad han för nya och än mer kraftiga attacker om eldupphöret inte respekterades. Vapenvilan ses av Turkiet som en tidsfrist för kurderna att dra sig tillbaka från området.

Erdogan sade också att han i ett telefonsamtal hade informerat USA:s president Trump om invasionen den 6 oktober, tre dagar innan den inleddes, skriver Reuters.

Samtidigt har Syriens ledare Bashar al-Assad meddelat att man kommer att försvara sig mot Turkiets angrepp ”med alla lagliga medel”.

President Trump har hyllat eldupphöret, men fått stark kritik för beslutet att dra tillbaka stödet från området.

Under ett kampanjtal i Texas försvarade han sitt agerande genom att likna striden mellan kurderna och Turkiet som ett bråk mellan barn.
– Vad jag gjorde var okonventionellt. Jag sade att de behöver slåss ett litet tag. Precis som två barn, så behöver du låta dem slåss och sedan skiljer du dem åt, sade Trump.

På fredagen gick Amnesty International ut och anklagade Turkiet och turkiskstödda syriska rebellgrupper för övergrepp under offensiven i nordöstra Syrien. Enligt människorättsorganisationen ska det gälla summariska avrättningar och olagliga attacker mot civila, flera av dem barn.

Katarina Lagerwall katarina.lagerwall@dn.se "

”Trumps säkerhetspolitik är ett hot mot världsordningen”

DN SÖNDAG 20 OKTOBER 2019

"Västerås. USA:s president Donald Trumps sätt att hantera säkerhetspolitiken är ett hot mot världsordningen, enligt förre statsministern Fredrik Reinfeldt. Han menar att presidentvalet nästa år är avgörande för om USA ska fortsätta vara världsledande. – Det är det viktigaste valet i vår tid, säger Reinfeldt.

Den förre statsministern och Moderatledaren Fredrik Reinfeldt gjorde ett framträdande under den pågående M-stämman i Västerås.

Reinfeldt, som sedan sin avgång för fem år sedan valt att inte kommentera inrikespolitik, var under sitt anförande mycket kritisk till hur USA:s president Donald Trump hanterar sin position och vad det betyder för säkerhetsläget i världen. Det är vår frihet som är det viktigaste värdet, sade han och angrep den enögda nationalismen och Donald Trump.

Efteråt svarade han på DN:s frågor:

– Donald Trump har med ”America first” som utgångspunkt utmanat den världsordning som amerikanerna själva etablerade efter andra världskriget. Det är en ordning som har tjänat världen väldigt väl, och som inte minst Moderaterna som parti stått upp för och försvarat idén om att en nation visst kan ta på sig att garantera öppenhet och frihet i vår tid.

– Nu har vi en amerikansk president som drar sig tillbaka från det och lämnar planen öppen för andra auktoritära ledare att få mer inflytande. Vi ser nu Vladimir Putins ökande betydelse i Mellanöstern efter att Trump beslutat att dra sig ur Syrien, säger Fredrik Reinfeldt.

Han ser nästa års presidentval som ”det viktigaste valet i vår tid” och varnar för att en ny period för Trump skulle kunna få svåra konsekvenser.

– Eftersom Trump så kategoriskt är emot frihandel och för protektionism och är lynnig i utrikespolitiken, så tror jag att det här kommer att få ännu större skadeverkningar. Men frågan är: vad är alternativet? Vem står emot? Det vet vi inte i dag.

– Det blir intressant att se om vi får en demokratisk toppkandidat som tror på multilateralism, men framför allt vilken syn en toppkandidat kommer att ha på frihandel. Det är inte alls lika givet. Frågan är om de återigen kommer att ta på sig att tänka på globalt säkerhetsansvar. Om de inte gör det så kommer andra att ta på sig att fylla

säkerhetsluckorna. Då får vi en mer multipolär och osäker värld som är mycket mer oförutsägbar.

Hur bedömer du Trumps chanser att bli omvald?

– Det finns en del som talar för att Trump blir omvald. Samtidigt tycker vi oss se att stödet för Trump vittrar lite. Tilltron till honom som person och att det långt in i hans egna led finns ganska mycket invändningar mot hur han beter sig. I grunden finns det ett bredare ifrågasättande av konstitution, regelverk och vad en amerikansk president har rätt att göra än vad vi någonsin har upplevt. Det väcker enormt stora frågor för världen, men också för amerikanska medborgare, om vad vi menar att en president ska vara och vad den ska ha för roll.

Nu när du är här på stämman, längtar du tillbaka till partiet?

– Jag tror inte att man ska gå tillbaka i någonting. Man ska röra sig framåt och göra nya saker. Det var fem år sedan jag lämnade och jag har varit mån om att lära mig nya saker, att ta på mig nya uppdrag, starta eget företag, föreläsa om världen och ta på mig rådgivarroller. Jag har skrivit två böcker och ska nu skriva en tredje. Det är en förmån att vara tillräckligt arbetsduglig för att känna att jag vill göra nya saker.

Hans Olsson
hans.olsson@dn.se "

" Kinas tillväxt sjunker till den lägsta på 30 år

DN SÖNDAG 20 OKTOBER 2019

Peking. Handelskriget med USA och lägre inhemsk efterfrågan börjar nu synas i Kinas orderböcker. Den ekonomiska tillväxten det tredje kvartalet i år var den lägsta på nära 30 år.

Tecknen på att Kinas ekonomi saktar av på takten har funnits ett tag och på fredagen kom officiell statistik som bekräftar bilden.

Enligt den nationella statistikbyrån ökade bnp med 6 procent jämfört med förra året. Det är den lägsta tillväxten sedan 1992 och når med knapp marginal regeringens mål om en årlig tillväxt på 6–6,5 procent. Just siffran 6 procent ska också ses på med viss försiktighet, många ekonomer tror att tillväxten är lägre än så.

Kinas ekonomi pressas både utifrån och på hemmaplan. Handelskriget med USA har nu pågått i 15 månader och nu börjar Trumps höjda tullar på kinesiska varor synas i exportbolagens och tillverkningsindustrins räkenskaper.

Kina plågas dessutom av ett utbrott av svinfeber. Stora kullar grisar har avlivats för att hejda smittspridningen. Följden är kraftigt höjda priser på fläsk, kinesernas favoritkött. Jämfört med förra året har fläskpriset stigit med 70 procent. Det svider i konsumenternas plånböcker.

Att ekonomin oroar var tydligt tidigare i veckan när Kinas premiärminister Li Kequiang i ett ovanligt drag uppmanade ledare ute i provinserna att göra allt de kan för att hålla liv i den ekonomiska tillväxten.

För Kinas kommunistiska ledning är det avgörande att bibehålla en stark ekonomisk utveckling och att levnadsstandarden fortsätter att öka. Dess legitimitet vilar i mångt och mycket på de ekonomiska framgångar som Kina har haft de senaste 40 åren. Skulle ekonomin hacka och arbetslösheten stiga är oron från partiet att man inte längre sitter lika säkert vid rodret.

Redan i början av året genomförde Peking skattesänkningar och ökade utgifterna för att ge fart åt ekonomin. Ytterligare försök till stimulans kom i veckan när centralbanken meddelade att man pumpar ut 200 miljarder yuan för att öka likviditeten i ekonomin.

Marianne Björklund "

" Erdogan och Putin delar bytet

DN ONSDAG 23 OKTOBER 2019

Timmarna innan den skrangliga vapenvilan skulle löpa ut i nordöstra Syrien tog Rysslands president Vladimir Putin emot sin turkiska kollega Recep Tayyip Erdogan i Sotji. De två är de givna huvudaktörerna i regionen efter att Donald Trump låtit supermakten USA desertera.

Det ligger en ödets ironi i att Natolandet Turkiet har mer att tala om med Ryssland än USA. Putin och Erdogan har visserligen inte identiska intressen men väl så mycket gemensamt.

Trump gav Erdogan fria händer att invadera Syrien för att krossa kurderna, USA:s forna allierade mot terrorrörelsen IS, och skapa en zon dit syriska flyktingar kan deporteras. Ryssland och dess vän, diktatorn Bashar al-Assad, vill slippa inkräktare i Syrien och har lovat att i någon mån skydda kurderna mot turkarna.

Ett åtminstone temporärt jämkande av synpunkter stod självklart på dagordningen i Sotji. Sedan tidigare pågår visst militärt samarbete i den fortfarande rebellkontrollerade provinsen Idlib i nordväst.

Putin har räddat al-Assad, försäkrat sig om en maktposition i Mellanöstern och öppnat fungerande förbindelser med regionens alla spelare. Trump försöker låtsas som om stället inte existerar.

Ankara har för övrigt inhandlat ett avancerat luftförsvarssystem från Moskva, i öppet trots mot Pentagon och Nato. Mindre omtalat är att Ryssland också bygger kärnkraftsreaktorer i Turkiet. Hur använt bränsle ska hanteras är oklart. Men Erdogan har upprepade gånger förklarat att han inte vill frånsvära sig möjligheten att bygga bomber.

Turkiska kärnvapen är säkert inget som Putin skulle uppskatta. Att locka Turkiet ut ur Natofållan vore däremot ett pris som heter duga.

På torsdag träffas Natos försvarsministrar i Bryssel. Vad alliansen borde göra är att fastslå att ett medlemsland inte kan bete sig hur som helst.

Gunnar Jonsson
gunnar.jonsson@dn.se "

" Anna-Lena Laurén: Putin är en mästare på att utnyttja andras misstag

DN TORSDAG 24 OKTOBER 2019

Moskva. Ryssland är nu definitivt landet som håller i taktpinnen i Syrien. Hur gick det till? Det var inte för att Ryssland tog initiativet från början. Putins taktik har från första början gått ut på att avvakta. Han agerar bara när han vet att riskerna är maximalt små.

Du ska spela kallblodigt och aggressivt!”
Den uppmaningen hör man ofta när min dotters schacklärare i Moskva undervisar henne. Han lär henne att slå in kilar, att taktiskt utnyttja motståndarens misstag.

Putins agerande i Mellanöstern följer samma regel.
När Ryssland intervenerade i Syrien 2015 hade kriget redan pågått i fyra år. Putin gick in militärt först när han visste att USA inte skulle göra det.

”Kosacken tar allt som sitter löst.” Så lyder ett gammalt ryskt ordspråk. Under de senaste tio åren är det mycket som amerikanerna har låtit sitta löst.

Putin har aldrig lett händelseutvecklingen i Syrien. Inte heller gjorde han det i Ukraina. Alla de ryska militära operationerna har inletts i en situation när Kreml har varit säkra på att de inte kommer att möta en jämnstark armé öga mot öga.

Att bli kritiserade av väst och kanske isolerade politiskt är ett pris som Kreml är beredda att betala. Däremot vill man inte kriga mot en starkare motståndare.

Den taktiken har fungerat utmärkt i Syrien. Det beror på att USA inte har kunnat bestämma sig för vad man vill. Obama utlyste röda linjer som al-Assad ändå tilläts passera, Trump meddelade utan förvarning att man drar sig ur. Det sistnämnda beslutet var en gåva till Kreml som Putin – föga överraskande – utnyttjade blixtsnabbt.

– Rysslands agerande i Syrien är inte ett resultat av långsiktig planering. I dag tror man inte på långsiktiga strategier i Kreml, de fungerar de inte särskilt bra i en period av ständiga globala förändringar. Det är mycket viktigare att kunna reagera blixtsnabbt och se när möjligheter öppnar sig, skriver den ryska analytikern Fjodor Lukjanov i den regeringstrogna tidningen Rossijskaja Gazeta.

Det centrala, konstaterar Lukjanov, är att lära sig se och utnyttja motståndarens misstag.

– På många håll uppfattas det här som att man jobbar med sluga hybridmetoder. Men när det kommer till kritan handlar det bara om att känna igen nya möjligheter när man ser dem.

Ryska beslutsfattare höjer väntat nog Putin till skyarna för avtalet han slöt med Erdogan i Sotji. Konstantin Kosatjev, som leder - i dumans överhus, kallar avtalet ”en triumf för diplomatin”.

– Avtalet är en triumf för diplomatin och ett nederlag för hot och sanktioner. Ryssland har inte bara bevisat sin förmåga att agera både

militärt och diplomatiskt, utan också visat att det inte finns några alternativ till den här vägen, skriver Kosatjev på sin Facebooksida.

I likhet med många andra ryska kommentatorer är Kosatjev noga med att ständigt understryka vikten av ”diplomati” och att alla sidor ska få sina intressen tillgodosedda. Han bortser då ifrån att när de stora länderna får sina intressen tillgodosedda är det oftast på bekostnad av någon svagare part, i det här fallet kurderna.

Mycket i tiopunktsavtalet mellan Putin och Turkiets president Recep Tayyip Erdogan är högst oklart. Ingenting sägs om de två miljoner flyktingar som Erdogan har lovat sända tillbaka till Syrien, och som i praktiken kommer att göra kurderna till en minoritet på sitt eget område. Den kurdiska autonomin nämns över huvud taget inte.

När de syriska trupperna nu vänder sig mot den sista provinsen al-Assad ännu inte kontrollerar – Idlib – finns det en uppenbar risk för nya fnurror på tråden mellan Ankara och Moskva. Turkiet har stöttat islamisterna i Idlib och kräver fortfarande att al-Assad ska avgå, något som Ryssland kategoriskt motsätter sig.

Men huvudsaken för Ryssland är att man nu befinner sig uttryckligen i den situation man allra helst vill ha: Stormakterna, där Ryssland ingår, kommer överens och alla andra får finna sig i resultatet.

Anna-Lena Laurén "

"Fakta. Sotji-avtalet mellan Putin och Erdogan
De turkiska trupperna behåller på obestämd framtid kontrollen över alla områden de hann invadera före vapenvilan.

Resten av gränsen bevakas av syriska gränsmyndigheter och rysk militärpolis. Turkiet har rätt att tillsammans med rysk militärpolis patrullera området 10 kilometer in i landet.

Kurdiska militära grupperingar måste lämna området och dra sig tillbaka minst 32 kilometer in i landet inom knappt en vecka.

Både Turkiet och Ryssland förbinder sig att bekämpa terrorism ”i alla dess former”. Turkiet betraktar även de beväpnade kurdiska - som terrorister, vilket Ryssland inte gör. Samtidigt har Turkiet i praktiken stöttat islamistiska terrorister i Syrien.

DN "

Riksdagens snabbprotokoll 219/20:31

Onsdgen den 13 november 2019. Kl 09.00-16.43
Det justerade protokollet beräknass utkomma om tre veckor.

§ 1 EU-politisk partiledardebatt

Anf. 1 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):
Herr talman! I lördags var det precis 30 år sedan Berlinmuren föll. Järnridån och kallt krig gav vika, och i stället växte ett ökat samarbete i Europa fram – ett historiskt samarbete. Och just i dag för 25 år sedan gick svenskar till vallokaler över hela landet i en folkomröstning om EU-medlemskap. Inför den omröstningen var Sverige ett land av debatt. På kavajslag och stötfångare kunde man läsa antingen ”Ja till Europa” eller ”Nej till EU”. Vår tillhörighet som européer var inte självklar för alla. Sverige hade sluppit de krig som plågat resten av Europa. Vi såg oss kanske mer som skåningar, stockholmare eller svenskar än som en del av kontinenten. Samtidigt var och är EU ett unikt fredsprojekt där länder blir starkare genom utbyte och handel. Herr talman! I dag för 25 år sedan röstade en majoritet för att Sverige skulle gå med i Europeiska unionen. Det känns därför extra passande att just i dag för första gången ha möjlighet att presentera regeringens EU-politiska deklaration.

Jag vill delge er regeringens syn på Europeiska unionen och presentera de fem viktigaste prioriteringarna under kommande år. Den politiska debatten om EU handlar inte längre om ja eller nej, för eller emot. Nu diskuterar vi i stället sakfrågor, samhällsproblem och Sveriges roll i unionen.

Även om det går att tycka olika i de frågorna ska vi veta det här: Ett sammanhållet EU är vår bästa tillgång när omvärlden är orolig, ett öppet EU är Sveriges bästa verktyg för fler jobb och ekonomisk utveckling och ett enat EU är den bästa garanten för fred.

Herr talman! Medlemskapet i Europeiska unionen är ett fundament för Sverige. Det är avgörande för vår ekonomi, vår säkerhet och vår röst i världen. Sverige är ett exportland, och 70 procent av alla varor som vi exporterar – papper, bilar, elektronik – går till andra länder i Europa. Sverige har i dag ett starkt inflytande i EU. Vår röst hörs. Det vi gör har betydelse. Men ibland har det också uppfattats som att Sverige tvekat för mycket inför EU-samarbetet, och det har inte alltid tjänat våra intressen. Vår möjlighet att påverka EU:s beslut, inriktning och utveckling är av fundamental betydelse för att värna våra nationella intressen. Sveriges utgångspunkt ska vara att vi fullt ut deltar i EU-samarbetet och är aktiva i utformningen av alla dess delar på ett sätt som värnar svenska intressen.

Sverige ska vara pådrivande inom frågor som vi prioriterar. Vad innebär det? Jo, att de andra länderna ska veta att Sverige går att räkna med. Vi kan välja att stå utanför ibland, som med eurosamarbetet. Det valet ligger fast, men huvudregeln är att Sverige ska använda möjligheten att påverka EU eftersom det är ett grundläggande nationellt intresse. Vi tar vår chans att förbättra unionen. Det är därför regeringen vill att Sverige ska gå med i EU:s åklagarmyndighet, att vi ska fortsätta engagera oss i det fördjupade försvarssamarbetet, att vi ska göra mer i EU för att bekämpa brott och att vi ska överväga möjligheten till medlemskap i bankunionen.

Vi i Sverige försöker alltid få genomslag för våra idéer. Vi skapar nya allianser men vet samtidigt att i ett samarbete krävs det kompromisser

därför att alternativet till samarbete är slutenhet och nationalism – någonting som vi kan se den yttersta konsekvensen av på Europas krigskyrkogårdar.

Herr talman! För att förbättra samarbetet anser regeringen att de fem viktigaste frågorna för EU:s arbete kommande år är: Demokrati och rättsstaten, klimatet, jobb, migration och säkerhet.

Låt mig börja med själva grunden för allt vårt arbete i unionen. Alla medlemsstater har kommit överens om några grundläggande värderingar, bland annat människors lika värde, demokrati och rättsstatsprincipen.

Efter murens fall var Europa en kontinent av optimism. Känslan var att friheten och demokratin inte kunde hejdas. I dag är läget annorlunda. I några medlemsländer hotas det oberoende rättsväsendet, mediers frihet och universitetens självständighet. Det skadar hela unionen. Även om länder kan ha olika uppfattningar i sakfrågor och behöver kompromissa måste alla respektera de grundläggande värderingar som samarbetet bygger på – både för att vår kontinents historia visar vad som kan ske när vi blundar för grundläggande mänskliga rättigheter och för att hela EU-samarbetet annars blir urvattnat. Förtroendet mellan länder urholkas, investeringar uteblir, handeln minskar och jobben riskeras.

Sverige kommer aldrig att kompromissa om människors lika värde, demokrati och rättsstaten, och det behöver vi i EU se till att inte heller resten av Europa frestas att göra.

Herr talman! Att leda klimatomställningen är en gigantisk möjlighet för Europa. Ingen människa, inget företag eller land klarar av att ställa om på egen hand. Så enkelt är det. Här behövs det som i grunden är EU:s paradgren, nämligen samarbete. EU ska leda omställningen, inte bara för att det är en skyldighet gentemot våra barn utan också för att stärka våra länder. När våra medlemsländer leder omställningen med innovationer och forskning har våra företag också klimatsmarta lösningar som en hel värld efterfrågar.

Det här skapar miljönytta i importländerna, det förbättrar de exporterande ländernas ekonomi, innebär fler jobb i Europa och mer pengar till välfärd. Det stärker EU:s ställning när vi visar att en rättvis klimatomställning är möjlig. Häri ligger möjligheten. En klimatomställning nu bidrar till fler jobb och en starkare välfärd i dag och i framtiden. Sverige ska därför driva på för en klimatlag på EU-nivå. Vi ska också arbeta för en skärpning av övrig klimatlagstiftning och för att en allt större del av EU-budgeten ska gå just till klimatomställningen.

EU:s mål för minskade utsläpp till 2030 ska skärpas så att ambitionen är i linje med Parisavtalets 1,5-gradersmål, och EU ska nå nettonollutsläpp senast 2050. EU ska ta möjligheten att leda omställningen av det enkla skälet att vi människor, våra företag och klimatet tjänar på detta.

Herr talman! Mäns och kvinnors vardag, liv och arbetsvillkor ska förbättras genom EU. Ett sätt är att samarbetet ska bidra till fler jobb. För att det ska vara möjligt i en allt hårdare tid av global konkurrens behöver EU en modern och hållbar industripolitik som bygger på handel och inre marknad snarare än på protektionism. Men EU ska inte bara ha fler jobb, utan vi ska ha sjysta jobb. Om du jobbar i Sverige ska svenska regler följas. Så är det bara. Lönedumpning och osund konkurrens ska bort.

Jag är stolt över Sveriges framgångar när det gäller sjysta jobb. Nu fortsätter vi. Principerna i den sociala pelaren ska efterlevas, och Sverige ska fortsätta leda arbetet för en tryggare arbetsmarknad. Regeringen ska arbeta för en nollvision inom EU vad gäller dödsolyckor i arbetet. Vi vill ha en lagstiftning som förbjuder cancerframkallande ämnen i arbetslivet.

Vår nordiska arbetsmarknadsmodell ska värnas. Den är bäst i världen. Nu när ett initiativ om minimilöner diskuteras på EU-nivå måste den nordiska modellen respekteras. Genom en modern industri, fler jobb med sjysta villkor och en stark nordisk modell får vi ett EU som förbättrar människors vardag på riktigt.

Herr talman! Under flyktingkrisen 2015 blev en sak uppenbar: Migrationen måste vara ett gemensamt ansvar för EU:s medlemsländer. EU har inte klarat av detta. Det har gjorts flera försök att nå en uppgörelse om flyktingpolitiken. Men få framsteg av betydelse har nåtts. Det är djupt otillfredsställande.

I slutänden kommer alla att behöva kompromissa. Men vi måste arbeta brett. Vi måste arbeta utanför EU:s gränser med att bidra till fred och utveckling så att färre tvingas söka sig till Europa på farliga vägar. Vi måste arbeta vid EU:s gränser för att knäcka den hänsynslösa människosmugglingen, rädda liv och ha kontroll över våra gränser. Vi måste arbeta innanför EU:s gränser för en jämnare fördelning av de människor som enligt asylrätten har skäl att stanna. Om några medlemsstater vägrar att ta sitt ansvar ska det kosta. Bara genom gemensamt ansvar kan EU hitta en väg framåt.

Herr talman! I Sverige bekämpas kriminaliteten med samhällets fulla kraft mot dagens organiserade brottslighet. Vi känner inga gränser. Internationella stöldligor står enligt polisens bedömning för hälften av alla bostadsinbrott. Och vapen som smugglas in i unionen används vid skjutningar i svenska storstäder.

Regeringen kommer därför att ta nya steg för att fördjupa EU-samarbetet mot gränsöverskridande brottslighet och terrorism. Vi ska vara med där vi kan. Regeringen vill stärka de europeiska polisiära och straffrättsliga samarbetena Europol och Eurojust. Vi måste bli bättre på att samarbeta om polisiära underrättelser, bevisinsamlingar och förundersökningar. EU:s lagstiftning mot sprängämnen behöver skärpas. Och säkerheten vid EU:s yttre gräns behöver höjas genom biometrisk verifiering så att vi kan veta vilka som passerar. Så får vi en tryggare union och ett tryggare Sverige.

EU ska också bidra till en säkrare värld utanför unionen. När antidemokratiska krafter spänner musklerna behövs EU som en stark röst för fred, demokrati och mänskliga rättigheter. Det finns goda exempel: sanktionerna mot Ryssland, det östliga partnerskapet och insatserna mot pirater vid Afrikas horn. Men alltför ofta saknas EU:s röst i världspolitiken. Vi borde kunna bättre.

Att samarbetet på utrikesområdet utgår från enighet kan vara en styrka. Men i praktiken kan det ibland vara en hämsko. Ett exempel är att EU ibland misslyckas med att ha gemensamma uttalanden om mänskliga rättigheter i globala forum som FN, eftersom något eller några länder har valt att blockera. I syfte att stärka EU:s röst i omvärlden bör vi därför titta på möjligheten att gå över från krav på enhälliga beslut till kvalificerade majoritetsbeslut inom vissa områden av utrikespolitiken, utan att göra avkall på varje lands rätt att själv besluta om sin säkerhetspolitiska linje. Det gäller frågor som rör mänskliga rättigheter och internationella konflikter.

Herr talman! Storbritannien är på väg att lämna unionen. Samtidigt vill länder som står utanför vara med i samarbetet. Det finns ibland en oro över att EU går för fort fram, att vi inte är redo att ta in fler medlemmar.

Mycket har hänt sedan den förra utvidgningen. Det måste vi ta hänsyn till. Vi har samtidigt goda skäl att fördjupa samarbetet med våra grannländer. Om EU inte är närvarande tar andra makter det utrymmet.

Här är möjligheten att på sikt bli medlem viktig. Regeringen stöder tanken på översyn av hela utvidgningsprocessen. Processen för medlemskapsförhandlingar måste vara strikt. Alla krav som ställs ska vara helt uppfyllda och fortsätta efterlevas när ett land väl har accepterats som medlem. Det ska alla vara trygga med. Så bygger vi ett starkare samarbete.

Herr talman! Vi är många som minns novemberdagen för 25 år sedan då vi sa ja till det europeiska samarbetet. Men det är också många som inte vet annat än att Sverige är medlem i EU. De har lärt sig om vår folkomröstning på historielektionerna, har studerat utomlands med hjälp av Erasmus eller har säsongsarbetat i ett annat land och ser sig kanske som just européer.

Sverige sa ja för 25 år sedan. Vi ser kraften av EU-samarbetet i dag. Vi har redan gått från krig och konflikter till fred och sammanhållning. Det är någonting att vara stolt över. EU har förbättrat människors liv. Medlemskapet har stärkt våra länder. När vi i EU väl bestämmer oss sätter vi en standard för resten av världen, som i arbetet mot farliga kemikalier.

Nu ska vi ta nästa steg. Vi ska leda klimatomställningen, fortsätta fredsarbetet och stärka samarbetet. Sverige ska framför allt fortsätta samarbeta i EU för att förbättra människors vardag och människors liv, både här hemma och i resten av Europa.
(Applåder)

Anf. 2 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Herr talman! Moderaterna har varnat från dag ett för att EU:s sociala pelare är ett hot mot den svenska modellen. Vi läste nämligen EU-kommissionens officiella dokument, och vi lyssnade när kommissionens ordförande talade om krav på europeiska minimilöner, krav på europeisk föräldraförsäkring och krav på europeisk sjukpenning. Socialdemokraterna avfärdade alla varningar, de från höger och de från vänster. Stefan Löfven anklagade mig för att fara med osanning. Sverige skulle tvärtom vara med och leda arbetet. Den svenska regeringen bjöd in till eget EU-toppmöte. Stefan Löfven sa: ”Vi ska vara väldigt stolta.”

Det här är egentligen en ganska tragisk historia. Ett svenskt parti som har en tidigare fackföreningsledare som partiledare blir drivande för ett projekt som hotar den svenska modellen. Den tillträdande kommissionen lovar nu att driva igenom bindande lagstiftning för europeiska minimilöner inom 100 dagar. LO och Svenskt Näringsliv krokar arm på DN Debatt och säger: ”Den svenska kollektivavtalsmodellen står … inför ett allvarligt hot.” De kräver att regeringen, som finns mitt emot mig här i salen, agerar nu.

Moderaterna och Kristdemokraterna gör allt vi kan för att stoppa ett sådant direktiv. Vi jobbar hårt i EU-parlamentet för att skydda Sverige

från klåfingrighet och för att, som statsministern säger, den svenska och nordiska modellen ska respekteras.

Min fråga till Stefan Löfven är: Vad gör egentligen Socialdemokraterna?
(Applåder)

Anf. 3 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Vi börjar med fakta, och det är ett faktum att frågan om minimilöner har diskuterats i många år, långt före den sociala pelaren. Reglerna om föräldraförsäkring fyller snart 30 år, om jag kommer ihåg rätt. Det är frågor som har funnits långt tillbaka och som har diskuterats länge.

Jag är väldigt stolt över den sociala pelaren. Jag är stolt över att alla EU:s medlemsländer går samman och säger: För det första ska vi, var för sig och utifrån våra villkor och våra regler, se till att öka jämlikheten för tillträde till arbetsmarknaden, så att fler människor kommer i arbete. För det andra ska vi se till att villkoren på den arbetsmarknaden är goda och att det finns sjysta jobb. För det tredje ska vi se till att öka den sociala tryggheten när man inte kan arbeta på grund av att man är sjuk eller arbetslös.

Vilken av de frågorna tycker Moderaterna är sämst? Vi jobbar stenhårt för bra villkor. Det ska vara en öppen och bra marknad där man kan flytta företag och sälja varor och tjänster. Men den marknaden måste vara av det slaget att löntagarna känner trygghet. När löntagarna inte känner trygghet är det dåligt för dem själva, men det försvagar också hela marknaden. Någon gång måste också högerpartier förstå att det är de löntagarna som utför jobbet. Det är de som bygger välfärden. Det är inte partier. Det är varken Kristersson eller jag som gör det. Det är löntagarna. De ska ha sjysta villkor. Det kan inte vara så svårt.
Det ska vara lika lön för lika arbete. Det var därför vi såg till att ändra utstationeringsdirektivet. Nu gäller dessa regler när man kommer hit, och svenska fackföreningar kan stå upp för kollektivavtalen så att vi inte får lönedumpning. Här hemma tog vi bort lex Laval av samma skäl.

Vi socialdemokrater tänker fortsätta så här, Ulf Kristersson, för vi står på löntagarnas sida. När ska ni välja att göra detsamma?
(Applåder)

Anf. 4 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Herr talman! Med all respekt var detta inte ett ögonblick ett svar på den fråga som jag ställde. Jag ställde den mer exakt och precist. Vad kommer Socialdemokraterna och den svenska regeringen att göra i faktisk handling för att de hot inte genomförs som LO och Svenskt Näringsliv i går pekade på vad gäller kommissionens kommande förslag?

Anf. 5 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Det handlar inte om vad vi kommer att göra utan vad vi redan gör. Vi ska slå vakt om den nordiska modellen, vår avtalsmodell. Därför säger vi exakt samma sak: Vi ska inte ha direktiv på detta område. Den dialogen är redan igång.

Vi måste också förstå att resten av Europa vill ha sjysta villkor på sina arbetsmarknader. Jag tycker att det är rätt att man eftersträvar det. Men det ska inte ske på bekostnad av den svenska modellen. Vi har

världens bästa lönebildningssystem, inte bara Europas bästa. Det ska inte förstöras. Jag hoppas att moderater, socialdemokrater och alla andra partier i Sveriges riksdag hjälps åt i denna fråga. Det vore bra. Det vore också bra om vi kunde hjälpas åt att fundera på andra sätt att förstärka löntagarnas villkor, så att vi har en arbetsmarknad som präglas av sjysta jobb. Inget annat.
(Applåder)

Anf. 6 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Jag hade tänkt tala om något helt annat, men jag blir provocerad av statsministerns totala brist på förmåga att svara på enkla konkreta frågor i dessa debatter. Jag upprepar därför Ulf Kristerssons fråga, men ställer den möjligen på ett lite annat sätt.

Låt mig återge vad statsministern sa: Den nordiska modellen måste respekteras. När statsministern sedan svarar på Ulf Kristerssons fråga talar han om vad han tycker, vad som är bra och vad som är dåligt, men han svarar inte på frågan vad regeringen gör och vad den tänker göra. Om statsministern vill att den nordiska modellen ska respekteras ställer jag frågan: Hur ska statsministern se till att den nordiska modellen respekteras? Kan statsministern här och nu garantera att den nordiska modellen respekteras?

Anf. 7 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Jag tar det igen. Vi ska inte ha direktiv på detta område. Detta budskap är väldigt tydligt till EU-kommissionen och alla andra runt om i EU. Det är inte ett direktiv som behövs utan en annan reglering. Det viktiga är att åstadkomma sjysta villkor på hela den europeiska arbetsmarknaden. Det är många som längtar efter det, och jag tycker att vi ska hjälpa dem till det. Jag förstår att Sverigedemokraterna kanske inte är intresserade av det, men det är vi. Vi är helt upptagna av det.

Samtidigt måste vi bevara vår kollektivavtalsmodell. Det går att införa en reglering som inte gör skada på den svenska kollektivavtalsmodellen. Den ska gälla. Stater ska inte lägga sig i lönebildning i Sverige, utan det ska parterna göra. Och det går att göra så. Det vore bra om också Sverigedemokraterna i sina forum ägnade sig åt löntagarnas villkor, hur de kan förbättras samtidigt som vi behåller den svenska avtalsmodellen. Det är fullt möjligt.

Anf. 8 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Här är det inte fråga om att staten ska lägga sig i svensk lönebildning utan om att Bryssel ska göra det, vilket är än värre.
Jag ställer frågan igen: Hur?

Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Jag svarar på samma sätt som jag har gjort förut. Om det svaret inte har framgått lär vi få stå här länge utan att Åkesson förstår. Det får nog falla på honom.

Anf. 10 ANNIE LÖÖF (C) replik:
Herr talman! Den europeiska unionen ska göra rätt saker. På det sättet blir det en handlingskraftig, vass och framtidsorienterad union. EU ska arbeta offensivt med frågor som är gränsöverskridande, såsom miljö och klimat, gränsöverskridande brottslighet, migration och handel,

men inte med frågor som bäst hanteras på nationell nivå eller kanske inte ens där utan mellan arbetsmarknadens parter.

Jag är nu den tredje personen som lyfter upp den sociala pelaren. Vi gör inte detta för att vi tycker att det är roligt att debattera, utan vi gör det av omsorg om den svenska modellen som har varit en föregångare för Sverige under väldigt lång tid.

Vid valet till Europaparlamentet bedyrade statsministern och Socialdemokraterna att det inte skulle utgöra någon risk för den svenska arbetsmarknaden om man harmoniserar de sociala frågorna genom pelaren. Trots detta varnade många av oss för motsatsen. I går varnade parterna, såväl arbetstagarsidan som arbetsgivarsidan, för just detta. Nu har vi facit. Frans Timmermans, socialdemokraternas egen kandidat till posten som kommissionsordförande, gick redan i slutet av april ut och sa att det behövs en minimilön i EU. Den tillträdande kommissionen har nu blivit så charmad av europeiska socialdemokrater att den har lovat att lägga fram ett förslag redan under våren.

Jag undrar: Vad trodde Socialdemokraterna egentligen att den sociala pelaren skulle leda till? Ska Socialdemokraterna ägna de kommande fem åren till att säga nej till allt konkret och skarpt innehåll som kommer att läggas fram inom den sociala pelaren? Socialdemokraterna var ju själva med och drev fram den. Hade det inte varit bättre att tänka efter före och inse att sociala frågor och saker som läggs på EU-nivå också leder till skarpa och konkreta lagförslag?
(Applåder)

Anf. 11 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Jag tycker att Annie Lööf inleder på ett bra sätt. Det handlar precis om att göra rätt saker på rätt nivå. Men det gäller att inte blanda ihop korten. Frågorna om minimilöner, föräldraförsäkring och annat har varit uppe för diskussion långt innan den sociala pelaren över huvud taget diskuterades. Sådana frågor kan komma när som helst. Förslag av olika slag kan komma från kommission precis när som helst.

Som jag sa syftar den sociala pelaren till att skapa ett jämlikt tillträde till arbetsmarknaden. Det handlar om utbildningsfrågor och jämställdhetsfrågor. Det handlar också om att det ska vara sjysta villkor på arbetsmarknaden. Det tycker jag är bra och säkert. Arbetsmiljön måste vara bra. Om man inte kan jobba ska det finnas en rimlig social trygghet. Det är bra för löntagarna; det är de som bär fram välfärden.

I inget av dessa fall står det att beslut här ska fattas på EU-nivå i Bryssel. Gå in på kommissionens hemsida och titta på uppföljningen av den sociala pelaren! Där kan man se alla dessa punkter uppräknade. Man kan också se en scoreboard där länder jämförs och man kan se vilka som har kommit längst. Hela poängen är att länder får göra som de vill i just dessa frågor. Det ligger på länderna.

Jag fick en fråga om minimilöner. Jag känner Frans Timmermans något bättre. Jag träffar honom regelbundet liksom även de andra socialdemokratiska företrädarna. Det är sant att de vill ha drägliga löner på hela den europeiska arbetsmarknaden. Det vill jag också. Men jag säger lika tydligt till Frans Timmermans eller vem det vara månde: I Sverige har vi världens bästa lönebildningssystem. Ni tittar ju faktiskt på oss och undrar hur vi kan klara av det vi gör, det vill säga

leverera reallöneförbättringar och produktivitetsförbättringar i 20 år på raken, och ha så få konflikter. Jag säger då att det beror på vår kollektivavtalsmodell. Den ska ni inte ge er på. Skapa gärna regler om lika löner för lika arbete, men ge er inte på vår modell.
(Applåder)

Anf. 12 ANNIE LÖÖF (C) replik:
Herr talman! Det är ju faktiskt inte bara vi partiledare som ställer frågor till Stefan Löfven, utan det gör även arbetsmarknadens parter. Såväl LO som PTK och Svenskt Näringsliv har sagt att detta kan innebära en dolkstöt för den svenska modellen.

Jag har förstått vad den socialdemokratiska önskedrömmen med den sociala pelaren består av. Statsministern brukar hävda att det är en deklaration med ett innehåll som är viktigt för hela unionen. Men när man lyfter upp frågor som inte är gränsöverskridande till europeisk nivå öppnar man samtidigt Pandoras ask för att konkreta lagförslag, direktiv och förordningar också läggs på bordet.

Ska Socialdemokraterna de kommande fem åren arbeta för att säga nej till allting som läggs fram för att man nu har öppnat Pandoras ask? Förslaget om att införa en minimilön på EU-nivå visar de konkreta effekterna på ett väldigt tydligt sätt. Är det inte dags att Stefan Löfven erkänner att han och Socialdemokraterna hade fel och att man faktiskt öppnade Pandoras ask och nu inte riktigt vet vilka förslag som kommer att läggas på bordet inom den sociala pelaren?
(Applåder)

Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Eftersom det redan innan den sociala pelaren över huvud taget diskuterades framfördes krav om minimilöner i Europa är det inte den sociala pelaren som har åstadkommit den diskussionen. Den åstadkoms av det enkla skälet att för många löntagare på europeisk arbetsmarknad har för dåliga villkor. Det är helt rimligt att även italienska, portugisiska, rumänska och andra löntagare runt om på kontinenten vill förbättra sina villkor. Vad vi säger till dem är: Gör det – vi ska stötta er! Men ni ska inte göra det genom att förstöra världens bästa lönebildningssystem: den svenska kollektivavtalsmodellen.
Jag träffade parterna förra veckan, bland annat av det här skälet. Vi är helt överens. Vi ska samarbeta. Nu ska vi se till att alla partier i Sveriges riksdag för fram samma budskap till EU och Europa: Rör inte vår kollektivavtalsmodell! Vi kan göra det bra för löntagarna ändå.
(Applåder)

Anf. 14 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Herr talman! Statsminister Löfven! För några veckor sedan rullade de turkiska stridsvagnarna in i norra Syrien. Vapnen riktades mot de kurder, kristna och araber som gjorde jobbet när man besegrade Islamiska staten. Det vi ser är en omfattande etnisk rensning och en terror mot befolkningen i norra Syrien.

Samtidigt har Europeiska unionen mycket nära förbindelser med Turkiet. Mycket stora summor betalas ut till Turkiet, både inom ramen för det flyktingavtal som man har och inom ramen för det föranslutningsstöd som finns; Turkiet är fortfarande i formell mening kandidatland till Europeiska unionen.

När detta föranslutningsstöd har granskats har det visat sig att det till exempel har gått till militärfordon i Turkiet. Det har gått till att befästa den gräns där syriska flyktingar inte har skyddats utan har blivit beskjutna när de sökt skydd. Dit har våra skattepengar gått.

Statsministern är väl medveten om att en hel del av pengarna går till den turkiska staten. Min fråga till Stefan Löfven är: Är det rimligt att svenska skattepengar ska gå till en militär som bedriver etnisk rensning i norra Syrien?

Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Jag instämmer naturligtvis i Jonas Sjöstedts beskrivning av det som hände i norra Syrien. Det var fel, och det är därför Sverige och EU har uttalat att det icke är acceptabelt. Det är helt enkelt ett brott mot internationell rätt. Där har vi varit tydliga.

Men det är också så att detta är ett exempel där det tog för lång tid. Det är därför jag nu tar upp frågan att vi vill pröva möjligheten att i några frågor i utrikespolitiken fatta beslut med kvalificerad majoritet i stället för med enhällighet. Här kunde något eller några länder blockera EU:s uttalande gentemot Turkiet under några dagar. Det var inte bra.

Jonas Sjöstedt nämner två olika stöd. Naturligtvis ska allt stöd granskas och revideras. Görs det några fel ska de självklart rättas till. Det är inte så att pengarna ska gå till de ändamål som Jonas Sjöstedt beskrev. Det är inte tanken.

För flyktingarnas del kan det, vilket jag har beskrivit många gånger, vara fråga om barnens skolor, förnödenheter, bostäder och möjligheter till utbildning som syftar till att människor ska kunna arbeta och försörja sig så gott det går under sådana omständigheter – allt det som stöder flyktingarna. Den allra största delen av pengarna går till olika organisationer. En del går till lokala myndigheter för att man över huvud taget ska möjliggöra exempelvis ett skolbygge. Man får då först redovisa vad pengarna ska användas till. Sedan betalas de ut. Jag tycker att det är en bra ordning.

Föranslutningsstödet från EU till Turkiet har dragits ned rejält. Det vet Jonas Sjöstedt. Men en del av det är kvar. Syftet är i första hand att det ska användas till att stötta ett civilsamhälle och den typen av organisationer för att Turkiet den dag det blir aktuellt – nu är den dagen väldigt långt borta – skulle kunna delta i det europeiska samarbetet. Stödet ska inte gå till tanks eller vapen.

Anf. 16 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Herr talman! Jag tackar statsminister Löfven för svaret.
Jag menar att det blir en form av dubbla budskap från EU:s sida när man i allmänna ordalag fördömer Turkiets inmarsch samtidigt som pengarna fortfarande betalas ut. Det skickas ett offentligt budskap, men även ett indirekt budskap: Vi kommer inte att gå emot er när det känns på det ekonomiska området.

Då menar jag att man inte har gjort det som krävs. Jag menar att regeringen borde kräva att föranslutningsstödet upphör så länge turkiska soldater befinner sig på syrisk mark. Varför gör inte regeringen det?

Anf. 17 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Jag konstaterar i alla fall att Sjöstedt inte kräver att stödet till flyktingarna ska dras in. Det gläder mig. Det vore tråkigt om det vore så. Det är precis här det blir fel, enligt min uppfattning. Om man har en uppfattning om den turkiska statsledningen och sedan säger till flyktingarna att man drar in stödet till deras bostäder, mat för barnen och så vidare har man dragit fel slutsats.

Jag kan förstå frågeställningen vad gäller föranslutningsstödet. Men som jag sa går det också till saker som vi har nytta av. Vi har glädje av en utveckling i Turkiet på civilsamhällssidan och en demokratisk utveckling där. Man får pröva från fall till fall vad som är rimligt. Men stödet ska inte gå till tanks eller vapen – det är min bestämda uppfattning.

Anf. 18 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Herr talman! I vårens valrörelse och i flera debatter före den lovade Stefan Löfven svenska folket att det inte skulle bli någon ny a-kassa på EU-nivå. Vi lämnar nu alltså minimilönerna och rör oss till a-kassan. Det skulle inte bli någon ny lagstiftning eller nya avgifter. Den svenska modellen skulle värnas. Både vi och andra skulle få utforma en egen arbetsmarknads- och socialpolitik.

Vi vet nu att det inte var sant. Flera lagförslag har redan antagits, och kommissionen ligger i startgroparna med nästa socialpolitiska power grab: den europeiska a-kassan. Det är lätt, lika lätt som i våras, att se vartåt det lutar: ett permanent system för överföring från länder som Sverige och Danmark till länder som Grekland och Spanien.

Eftersom Socialdemokraterna i våras var så glasklara med att det inte skulle bli så här röstade de såklart nej när frågan var uppe, eller hur?

Tyvärr inte. Faktum är att Socialdemokraternas ledamöter inte ens klarade av att rösta nej. De valde att avstå. Heléne Fritzon, som ansvarar för den sociala pelaren i den socialdemokratiska gruppen, hade utmärkta chanser att sätta stopp eller åtminstone säga ifrån kraftfullt. Hon gjorde ingetdera.

Det var alltså inte något löfte från Socialdemokraternas sida. Det var bara ett Löfvenlöfte – något som sägs före valet och som sedan inte gäller efter valet.

Jag vill gärna i denna kammare säga vad jag tycker att detta är: ynkligt. Så kan man inte göra.

Hade det inte varit både hederligare och mer demokratiskt att berätta det här före valet och att inte vifta undan det när vi varnade för exakt detta?
(Applåder)

Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! De svenska a-kassorna finns kvar och ska finnas kvar. De tjänar ett gott syfte.

Detta är en fråga som det runt om i Europa säkert finns olika uppfattningar om hur man ska lösa. Jag tycker att det är bra att man runt om i Europa ser till att arbetstagare och löntagare som av en eller annan orsak inte kan arbeta har en social trygghet. Det är bra för dem, men det är också bra för oss. Vi måste förstå det. När villkoren

förbättras i andra länder blir det bättre för konkurrensen för våra företag. Det här är i grunden en bra ansats som inte behöver innebära att vår a-kassa förstörs, försämras eller inte kan vara kvar.

Det ärende där de socialdemokratiska ledamöterna deltog i röstningen var mycket bredare, vilket Ebba Busch Thor säkert mycket väl vet. Detta var bara en del – därav nedläggningen av rösterna.

Vi står inte upp och trycker på för någon europeisk a-kassa som skulle försvåra eller omöjliggöra de svenska a-kassorna, icke. Det är precis samma som för den lönebildningsdiskussion som vi hade förut. Det är en del av vår modell.

Jag tycker att det är bra att vi har den modellen att löntagarna kan ha sina arbetslöshetskassor. Det är det bästa för arbetsmarknadens funktionssätt. Det kan finnas många förslag på europeisk nivå. Det kommer säkert att dyka upp ett och annat till.

En del förslag som dyker upp och vi får höra om är sådant vi tycker är bra. Det kan vi göra tillsammans i EU. För en del kommer vi att säga: Nej, det här är inte rätt. Det kommer inte att skapa tillräckligt bra villkor för svenska intressen, och då säger vi ifrån. Sådan är lönebildningsmodellen, och det gäller för a-kassan.

Anf. 20 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Herr talman! Känner ni hur det blåser i salen? Det är vinddraget från en kappa som vänder just i detta nu i kammaren.

I valrörelsen inför EU-valet var löftet från Socialdemokraterna: Ingen a-kassa på EU-nivå. Nu hör vi glidningen i retoriken från statsminister Stefan Löfven: Ingen a-kassa på EU-nivå som påverkar den svenska a-kassan på något sätt. Men det var inte det löfte som gavs när vi varnade och lyfte upp våra farhågor.

Så sent som i oktober säger Heléne Fritzon med de andra ledande socialdemokraterna inte nej till ett förslag där Europaparlamentet ska ha en åsikt till kommissionen om just huruvida vi ska ha en a-kassa på EU-nivå eller inte.

Herr talman! Innebär det alltså att Socialdemokraterna har ändrat sig och är öppna för detta på EU-nivå?

Anf. 21 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Svaret är nej. Känner kammaren den iskalla vinden av högerkonservatism?
(Applåder)

Vad jag säger, herr talman, är att jag förstår mycket väl att andra löntagare runt om i Europa också vill ha en trygghet om de inte kan arbeta. Hur ska det bli med deras försörjning? Att de strävar efter det tycker jag är fullt naturligt, och vi ska ge dem allt stöd för detta. Det skulle vara bra om Kristdemokraterna också uttrycker det.

Vi ska se till och hjälpas åt så att alla löntagare runt om i Europa får en dräglig tillvaro i den stund de inte kan arbeta när de söker ett annat arbete så att de också då kan försörja sig. Men vi ska också hjälpas åt att se till att den svenska a-kassan ska vara kvar. Det kanske vi kan skaka hand på.
(Applåder)

Anf. 22 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Herr talman! Nu har vi haft meteorologer i kammaren, så det gäller att hålla i hatten! Nu kommer här en liberal som tror på det europeiska samarbetet. Vi har trott på det i många år.

Här möter vi lite ångestladdade inlägg. Man är orolig över att Europa har ambitioner och också sociala ambitioner. För oss liberaler är inte det konstigt. Vi valde att stödja inriktningen om icke-förpliktigande tankar om en social pelare.

Vi tror att om Europa ska fortsätta att vara denna starka hamn för demokratier i en svår värld måste vi jobba mer tillsammans på varje område. Det måste göra skillnad för enskilda människor. Vi liberaler tror att saker och ting hänger samman.

Den utsatthet och den fattigdom som vi ser i vissa europeiska länder ligger bakom och driver på den brottslighet som vi kan se och som vi alla känner en sådan förtvivlan inför. Det handlar om internationella stöldligor, människohandel och narkotikaprofitörer. Det är personer som lever på att sälja vapen och död.

Ska vi motverka detta krävs det självklart enorma satsningar på det europeiska polisiära samarbetet, som vi liberaler gärna driver på. Men man måste också se vad som är orsak till detta. Det finns en poäng med att man försvarar den sociala pelaren i det avseendet. Dock vill Liberalerna gärna föra till protokollet att den svenska partsmodellen bör värnas.

Stefan Löfven har allt stöd i detta sammanhang för att se till att det han nu säger blir sant. Jag har dock en fråga till statsministern. Vi ser fram emot detta Europa som har gett oss så mycket och som fortsätter att leverera mer trygghet för utsatta medborgare. Men vi måste ändå göra mer för att bekämpa brotten.

Jag gläder mig över den positiva ansats som nu finns att förstärka det polisiära samarbetet och åklagarsamarbetet men också straff- och processrätten. Vad konkret tänker regeringen ta för steg på detta område i det närmaste?

Anf. 23 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Jag lyssnade tacksamt på synen på den sociala pelaren. Jag delar den uppfattningen. Den kommer att ha stor betydelse för synen på EU överlag bland allmänheten, och det är viktigt.

Det finns några saker som vi vill göra. Vi vill stärka samarbetet inom Europol. Jag var och besökte Europol i våras, jag tror att det var i mars eller april, i Haag. Där ser man väldigt tydligt hands-on hur samarbetet gynnar Sverige. Det handlar om utbyte av information och direktkontakt via svenska sambandsmän i Haag som ser till att vi får del av information.

Vi kan bli bättre på förundersökningar och informationsinhämtning. Det kan gälla brottslighet i EU och Europa men också att inhämta information om det som har skett när det gäller terrorister i Irak och norra Syrien.

Vi kan också utveckla mer samarbete inom Eurojust så att man på åklagarsidan kan göra mer. Vi vill nu utreda Eppo. Vi menar att vi nog bör gå med i den. Den riktar sig mot fusk med EU-bidrag. Där vill vi utreda att Sverige kan vara en del av denna.

Vi får snart utredningen om bankunionen. Då får vi se analysen av den. Det är egentligen ett euroforum. Men vi vill ändå pröva möjligheten att vi också ska vara medlem i bankunionen.

Vad gäller gränserna drivs frågan, och det ska snart implementeras bestämmelser vad gäller EU:s yttre gräns. Den biometriska verifieringen tycker vi är bra. Vi vill skynda på den så mycket som möjligt. Vi säger också att vi skulle kunna ha samma typ av verifiering även om man åker inne i EU för att veta hur människor rör sig och vilka som har rört sig mellan länder och så vidare.

Det finns ett antal sådana saker som är viktiga för oss. Det är viktigt att vi ser det perspektivet när vi nu på riktigt ska ge oss på den organiserade brottsligheten i Sverige. Vi gör rätt i Sverige, men vi kan göra mer i samarbete med våra kamrater i EU.

Anf. 24 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Herr talman! Jag tackar statsministern för svaret. För Liberalerna är det viktigt att om vi går framåt se till att vi får mer operativ kraft inom till exempel Europol. Det var till exempel bara för några dagar sedan, eller helt nyligen, som man tillsammans slog ut en sprängämnesfabrik i Polen som ägnade sig åt att förse grovt kriminella runt om i Europa och framför allt i Sverige, verkar det som, med sprängämnen. Det gäller att man förstärker detta.

Vi ser att Eurojust gärna kan få ett breddat uppdrag till exempel mot terrorism. Det vore bra om regeringen tog med detta när man nu går in i Eppo.

Slutligen måste man nämna bankunionen. Jag och Liberalerna välkomnar engagemanget för att ta starkare steg in på den europeiska ekonomiska arenan. Det är ingen hemlighet att Liberalerna röstade för att vi skulle delta i euron. Det kanske hade varit bra för svenska löntagare i dag om man ser till köpkraften. Bankunionen har en viktig roll för att stärka arbetet mot penningtvätt. Pengarna måste tvättas efter att de har förtjänats på död och elände.

Anf. 25 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Jag kan bara instämma i att det gäller att utveckla så mycket som möjligt i Europol och se till att där finns resurser. Det är väldigt konkreta saker som görs. Man kan följa knark som landar i Spanien och dess väg för att till slut kunna slå till mot dem som handlar med knark också här i Sverige med mera. Eurojust är också av den karaktären.

Jag vill lägga till en sak som jag tror är viktig. Det är bilaterala samarbeten. Nu är Sverige och Danmark överens om att vi behöver göra mer i Öresundsregionen. Danmark har infört gränskontroller. Vi hade sedan länge infört gränskontroller från det andra hållet. Nu är det viktigt att vi ser till att vi samarbetar.

Där har jag nu träffat Danmarks statsminister för att vi ska se till att förstärka vårt samarbete med informationsutbyte med mera. Här gäller det både det vi gör inom EU och det vi ska göra bilateralt. Det handlar om allt vi kan göra för att se till att knäcka den organiserade brottsligheten.

Anf. 26 TALMANNEN:
Jag vill passa på att hälsa de många företrädarna för den diplomatiska kåren som finns här på läktaren varmt välkomna till Sveriges riksdag. Vi är glada att ni följer den EU-politiska partiledardebatten. Alla andra åhörare är naturligtvis också varmt välkomna till Sveriges riksdag.

Anf. 27 ULF KRISTERSSON (M):
Herr talman! Det är bra att vi samlas här i dag, partiledare från alla partier, till debatt om allvarliga saker. Men helt ärligt: I dag borde debatten, med all respekt, inte handla om EU. Den borde handla om den grova kriminaliteten.

För tre dagar sedan sköts en 15-årig pojke ihjäl i Malmö. Han föddes alltså 2004. Mina egna flickor är födda 2003. 15-åringar ska gå i nian och spela fotboll. De ska inte mördas i en pizzeria. Morden är många och hänsynslösa. I april sköts en 18-årig kille ihjäl. I september sköts en 18-årig tjej och en ung mamma med sitt barn.

I fem långa år har den här regeringen misslyckats med att bryta utvecklingen. För varje vecka blir våldet tvärtom ännu grövre.

Någonting som kanske aldrig kan lagas håller på att gå sönder. Sverige har blivit Europaledande i skjutningar och sprängningar. Det är denna utveckling som måste stoppas och vändas rätt, men den här regeringen klarar inte jobbet.

I ett första steg måste därför den justitieminister som har burit ansvaret i fem år avgå. I andra länder hade hans chef, eller möjligen ministern själv, redan löst denna fråga. I nästa steg behövs en helt ny politik, och det kräver en helt ny regering.

Herr talman! Jag förstår att ingenting annat känns riktigt viktigt när staten inte kan garantera trygghet, lag och ordning. Men tro mig – Europa och Sveriges roll i EU är också viktigt. Kampen mot stöldligor och knarkhandel har ingen nationell lösning, och det har inte heller kampen mot terrorism eller, för den delen, kampen mot klimathotet.

Bara tillsammans med andra kan vi lösa gemensamma problem. Men det betyder inte att EU kan lösa Sveriges problem åt oss. EU är ingen politisk entreprenadverksamhet. Det vi själva har orsakat måste vi själva göra någonting åt. Det är Socialdemokraternas och Miljöpartiets oförmåga och felprioriteringar som är Sveriges problem, inte Bryssel.

Men det räcker inte att Sverige är medlem i EU, vilket vi som bekant blev för 25 år sedan i dag. Vi måste med kraft vara med och leda samarbetet framåt. Det är precis det som andra länder nu gör.

Frankrike går åt ett håll, formulerat av president Macron i ett tal vid Sorbonne och nu i en lång intervju i The Economist. Jag tror att det är fel väg, men han har en väg. Italien går åt ett annat håll och Polen och Ungern åt ett tredje. Storbritannien går åt ett helt annat håll.

Valet står alltså mellan att vara med och leda tillsammans med bland andra Tyskland eller att mest följa efter. Men för att leda krävs vilja, prioriteringar, engagemang för uppgiften och en förmåga att få någonting gjort. Det har inte den här regeringen. Lika lite som regeringen har en genomtänkt politik på hemmaplan har den det i Bryssel.

För det första: Gör rätt hemma! En stark svensk röst utomlands börjar med auktoritet hemmavid. Ingen lyssnar på en premiärminister eller statsminister som inte klarar av att ta ansvar för sitt eget land.

Kriminaliteten, invandringspolitiken och den misslyckade integrationen – inget väcker respekt på andra sidan Öresundsbron. I går införde just danskarna gränskontroller för att, som den socialdemokratiska regeringen sa: ”Vi ser utvecklingen i Sverige och vill inte att den ska sprida sig till Danmark.”

För två veckor sedan rapporterade TV4 och europeiska medier att svenska myndigheter gör reklam för att fler ska komma till Sverige och leva på bidrag. Svenska företag väcker respekt i EU, men Sverige får enligt kommissionen 2020 näst lägst tillväxt i hela EU. I dag är det bara fyra länder som har högre arbetslöshet. Om vi ska ha politiskt inflytande i Europa måste vi först göra rätt i Sverige.

För det andra: Mer samarbete! Moderaterna har återstartat ett heltäckande samarbete med våra nordiska och baltiska vänner. För ett par veckor sedan sågs vi i Vilnius. Nästa vecka har vi förmöte i Zagreb. Vi förändrar nog inte världen, men åtta länder spelar större roll i EU än ett land. Regeringen har inte tagit ett enda likartat initiativ. I stället låtsas nu inrikesministern att danska gränskontroller är ett exempel på samarbete.

Problemet är att regeringen aldrig har sett EU som vår främsta utrikespolitiska arena. FN:s säkerhetsråd är viktigt, men det är genom EU-medlemskapet som Sverige kan få riktigt inflytande i världen. För det tredje: Gör rätt i EU! Sverige måste lägga energi på rätt saker.

Vi måste använda EU för att stärka tryggheten i Sverige och för att stoppa stöldligor och terrorister. Vi ska ha en klimatpolitik där 27 länder, och inte bara *ett* land, kan driva på hela världen. Vi ska ha en invandringspolitik som inte bara hoppas att allt en dag löser sig utan som fungerar i praktiken. Lika viktigt är det att den svenska regeringen driver på i Bryssel för att den svenska EU-avgiften inte ökar när EU minskar.

I stället har Socialdemokraterna lagt sin kraft på en social pelare, som leder till överstatlig arbetsmarknadspolitik och krav på europeiska minimilöner. Moderaterna varnade. Socialdemokraterna sa att det var riskfritt. Nu larmar LO och Svenskt Näringsliv gemensamt. Läs som sagt DN Debatt i går! Det här skulle skada Sverige på allvar. EU ska göra det EU gör bäst. Men jakt, snus och lönebildning klarar vi helt själva i Sverige.

Herr talman! Europa är nu i ett läge där en stark svensk röst skulle vara viktigare än kanske någon gång förut. Då saknar regeringen både fokus och handlingskraft här hemma och i Bryssel. Moderaterna erbjuder ett alternativ, för vi vet vad vi vill både i Sverige och i Europa.
(Applåder)

Anf. 28 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Socialdemokraterna och Moderaterna var med om att ta in Sverige i EU. Det har varit bra för Sverige; vi har blivit stärkta av att kunna exportera till den mindre marknaden. Det har skapat fler jobb och mer resurser till vår välfärd, och det stärker våra möjligheter att samarbeta med andra länder för vår egen säkerhet.

Nu behöver vi höja ambitionerna i EU. Vi behöver höja ambitionerna vad gäller klimatet, säkerhetsarbetet, kampen mot brottsligheten, konkurrenskraften för fler jobb och så vidare. Vi behöver hålla ihop nu och se till att hålla ihop EU i en omvärld som blir allt oroligare.

Politisk instabilitet hotar både utifrån och inifrån. Då gäller det att försöka arbeta tillsammans för Sveriges bästa.

Ulf Kristerssons väg till makten är tillsammans med Sverigedemokraterna. Det är ett parti som egentligen inte vill vara med i EU. Det är ett parti som tycker att vi inte ska lägga oss i att länder bryter mot grundläggande principer vad gäller oberoende domstolar, oberoende medier och självständiga universitet. Det är Sverigedemokraternas position. Det råder också tveksamhet vad gäller deras intressen i Ryssland.

tror Moderaterna att en regering som Kristersson skulle leda kan stå upp för ett sammanhållet EU och driva svenska intressen i ett samarbete med Sverigedemokraterna, som dessutom kan bli betydligt större än Moderaterna?

Anf. 29 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Herr talman! Så säger den socialdemokratiska partiledare som i decennier bekämpade svenskt EU-medlemskap. Han ansåg att EU-medlemskap var ett hot mot svensk neutralitet. Han var gång på gång emot allt detta tills man en dag, närmast i en fotnot, kom på: Oj, vi går med i EU också! Det kallas för socialdemokratiskt förnyelsearbete. Så säger också den socialdemokratiska partiledare som bygger sin regeringsbildning på de riktigt stabila europeiska EU-anhängarna Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Grattis!

Statsministern vet var Moderaterna står i EU-politiken. Vi var för EU-medlemskapet innan ni knappt ens visste att Europa var en viktig del av vår närhet. När ni ägnade er åt alla delar av världen utom Europa var vi för att Sverige skulle bli medlem i Europeiska unionen.

Det är bra att alla nu i praktiken är för EU-medlemskap. Det är därför jag vill föra en diskussion om vad vi ska göra med vårt EU-medlemskap, vilka prioriteringar vi ska ha och vilket fokus vi ska ha. Det är där ni brister.
(Applåder)

Anf. 30 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Det blir lite som att sticka hål på en sufflé. Ni vill samarbeta med Sverigedemokraterna. Vi har nu ett högerkonservativt block i Sveriges riksdag. Moderaterna vill samarbeta med Sverigedemokraterna. Sverigedemokraternas syn på EU känner både Ulf Kristersson och jag. Sverigedemokraternas syn på de grundläggande värderingarna vad gäller oberoende medier, oberoende universitet och rättsstaten känner vi allihop. Vi vet det. Det anser Moderaterna vara ett parti att samarbeta med också i EU-frågor.
Ser Ulf Kristersson några problem med Sverigedemokraterna och deras syn på EU?

Anf. 31 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Herr talman! Jag tar gärna alldeles strax en debatt med Sverigedemokraterna själva om Sverigedemokraternas EU-politik. Det är nog bättre än att jag och statsministern diskuterar Sverigedemokraternas EU-politik.

Som vanligt vill statsministern diskutera det enda parti han aldrig vill träffa. Bara det är fascinerande.

Faktum är att i förra EU-valet ville Socialdemokraterna att det skulle handla om rumänsk, polsk och ungersk inrikespolitik. Det var inte det som svenska väljare skulle ta ställning till. De länderna har sin debatt.

De gör fel i väldigt många avseenden. Den stora skillnaden i vår syn på Rumänien, Polen och Ungern är att vi har gjort någonting åt den saken. Vi suspenderade ur vår partigrupp det parti som vi tyckte gång på gång bröt mot fundamentala europeiska värderingar. Vad gjorde Socialdemokraterna med sina rumänska vänner?

Jag hörde mycket moraliserande över andra. Jag hörde inget ansvarstagande över egna.
(Applåder)

Anf. 32 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Herr talman och Ulf Kristersson! Det finns ett omfattande slöseri med skattemedel i Europeiska unionen. Det finns saker som det vore enkelt att göra någonting åt, men ingenting görs. Fortfarande flyttar EU:s parlament varje månad mellan Strasbourg och Bryssel. Det kostar åtskilligt. En stor del av jordbruksstödet går till miljardärer och godsherrar och används ibland för att belöna människor, till exempel i Ungern och Tjeckien, för politiska lojaliteter. Pengarna rinner iväg.

Samtidigt finns det en uppenbar risk att Sveriges medlemsavgift, som redan ligger på runt 40 miljarder kronor, med långtidsbudgeten kan höjas med kanske 15 miljarder kronor per år. Det är pengar som vi verkligen behöver i våra vårdcentraler, våra förskolor och våra äldreboenden. Jag menar att EU måste rätta mun efter matsäcken och att det är helt oacceptabelt med en chockhöjning av den svenska medlemsavgiften till EU.

I dag har jag och Ebba Busch Thor från Kristdemokraterna tillsammans sagt att vi är beredda att agera i riksdagen för att se om det finns en majoritet som sätter en gräns för regeringen. Gränsen ska gå vid att medlemsavgiften inte ska höjas. Och regeringen har ju att följa den majoritet som finns i riksdagen.

Jag vill nu bjuda in dig, Ulf Kristersson, att vara med och ta fram det förslaget och se till att notan inte skickas till de svenska skattebetalarna och välfärden utan att EU får rätta mun efter matsäcken. Välkommen!

Anf. 33 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Herr talman! Tack, Jonas Sjöstedt! För en gångs skull är jag i allt väsentligt överens med Jonas Sjöstedt i en europeisk fråga. Jag skäms inte alls för sällskapet; tvärtom tycker jag att det är bra när man kan enas om saker trots att man antagligen har olika bevekelsegrunder bakom detta.

Det är bra att vi pekar på missbruket av europeiska medel. Det finns uppenbart mer saker att göra. Det är många länder som bryr sig för lite om detta. Det är uppenbart slöseri att hålla på och pendla mellan Strasbourg och Bryssel på det här sättet. Och det är alldeles uppenbart att EU:s budgetmedel måste riktas om från gamla insatser som möjligen en gång behövdes till framtida uppgifter som i dag behövs. Om allt detta är vi överens.

Vi är också överens om att avgiften inte ska öka, som jag precis sa, när EU minskar. Det kan inte vara uppenbart att när Storbritannien lämnar EU ska vi öka avgiften. Kommissionens förslag till ny långtidsbudget är helt oacceptabelt. Detta har vi sagt längre än vad ni, såvitt jag vet,

har sagt det. Vi har tyckt så här konsekvent och hela tiden. Vi har krävt att regeringen nu ska se till att avgiften inte ökar. Vi har krävt att regeringen krokar arm med de andra länder som nu är kraftfulla förespråkare för precis detta. Vi behöver ha en tydligare gemensam front mot de länder som på andra länders bekostnad vill höja avgiften. Om allt detta är vi helt överens.

Det enda vi möjligen inte är överens om är att nu kasta upp vetokortet, att omedelbart säga att Sverige kommer att lägga in ett veto vad som än händer och göra sig helt urarva i den diskussion som pågår. Det tror jag vore kontraproduktivt. Om ni menar att vi nu ska lägga fram ett veto tror jag att det är fel väg att gå. Om ni menar att vi ska kräva av regeringen att kraftfullare än hittills se till att Sverige inte får en ökad EU-avgift är vi helt med på saken.
(Applåder)

Anf. 34 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Herr talman! Jag välkomnar i huvudsak Ulf Kristerssons svar. Det råder ju krav på enhällighet när man tar långtidsbudgeten. Det ger Sverige en stark förhandlingsposition. Men jag litar inte på regeringen. Jag tror att den kommer att komma tillbaka med en kraftig nota på många miljarder till de svenska skattebetalarna, pengar som vi behöver i den svenska välfärden. Vi behöver en riksdag som sätter upp tydliga gränser för vad regeringen kan göra.

Ebba Busch Thor och jag har varit ganska öppna med att vi gärna sätter oss ned och formulerar detta tillsammans så att det blir någonting som gör att regeringen inte kan komma tillbaka med en kraftigt ökad EU-medlemsavgift. Jag uppfattar ditt svar som i huvudsak positivt och ser fram emot att vi sätter oss ned tillsammans och ser om det finns en majoritet i riksdagen och inte går med på denna chockhöjning av EU:s medlemsavgift.

Anf. 35 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Herr talman! Eftersom Jonas Sjöstedt uttrycker precis min och mitt partis ståndpunkt har jag inga som helst problem med det, tvärtom. Min enda reservation gällde att nu lägga in ett veto som gör att Sverige inte kan vara med och diskutera budgetens inriktning, vilka prioriteringar budgeten ska ha. Det vore direkt dåligt för Sverige. I alla andra avseenden är jag helt med på noterna.
(Applåder)

Anf. 36 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Herr talman! EU behövs i världen i dag, kanske mer än någonsin, för att försvara demokrati, mänskliga rättigheter, rättsstatens principer och kvinnors rättigheter – och inte minst för att bekämpa klimatkrisen. Samarbete internationellt är viktigt.

Men vilka samarbetar Moderaterna med? Som minister har jag de senaste åren sett med stor oro, i EU-förhandling efter EU-förhandling, att viktiga frågor som att gå fram med starka klimatåtaganden eller att hitta en gemensam lösning för flyktingpolitiken blockeras av partier i några få länder, länder som också bryter mot EU:s mest grundläggande fördrag om mänskliga rättigheter, yttrandefrihet, demokrati och rättssäkerhet.

Det ungerska partiet Fidesz är kanske det tydligaste hotet mot ett effektivt EU-samarbete i dag. Detta parti sitter ni i samma partigrupp

som i EU-parlamentet. I våras, Ulf Kristersson, gav ni Fidesz en timeout från er europeiska partiorganisation, men ni väntade med att sparka ut dem från er grupp i EU-parlamentet med varningen: Följ våra rekommendationer eller lämna vår partigrupp!

Nu har det gått ett halvår, och Orbáns högernationalistiska Fidesz är fortfarande en del av er grupp. Jag kan inte se att deras brott mot EU:s stadgar och fördrag har upphört eller att deras brott mot mänskliga rättigheter har minskat – tyvärr tvärtom. Min fråga är alltså: Hur motiverar Moderaterna ett fortsatt samarbete med ett högernationalistiskt parti som systematiskt förtrycker sin befolkning, monterar ned demokratin och bryter mot EU:s mest fundamentala fördrag?

Anf. 37 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Herr talman! Låt mig först säga – och det här säger jag helt utan varje uns av ironi – att det är bra att alla numera är för att Sverige samverkar med Europa. Välkomna i den klubben! Det är mycket bra, för det är ingen självklarhet. Alldeles nyligen var det absolut ingen självklarhet.

Nu har alla här dragit slutsatsen att Europasamarbetet behövs, att vi gör nytta tillsammans med andra, att vi kan bidra till att lösa europeiska problem och att Europa är viktigt för svensk problemlösning. Det är mycket bra.

Då måste vi bestämma vad vi ska ha samarbetet till och hur vi ska arbeta ihop. Då arbetar vi moderater tillsammans i den stora familjen EPP, där den dominerande kraften är Angela Merkels CDU. Det är ett bra sällskap. Där har vi inflytande. Där kan vi påverka Europas framtid.

Sedan finns det i varje partigrupp partier som agerar på ett sätt som vi själva inte gillar. Den stora skillnaden är att vi gör någonting åt den saken. När Polen, Ungern och Rumänien uppenbart bryter mot fundamentala regler är det en partigrupp som gör någonting åt den saken. Med förkrossande majoritet suspenderade vi det ungerska partiet i våras, och nu pågår analysen av vilka villkor och vilka förändringar som krävs om det ska vara välkommet tillbaka i vårt politiska samarbete. Jag såg inte att detta skedde i andra partigrupper. Vi gjorde vad som måste göras. Vi tar inte ansvar för vad Fidesz gör i Ungern, men vi tar ansvar för vilka som samverkar i vår politiska familj.
(Applåder)

Anf. 38 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Herr talman! Skulle ett parti i vår grupp, den gröna gruppen i EU-parlamentet, ha betett sig så som Fidesz gör i EPP hade det åkt ut med huvudet före; det kan jag lova Ulf Kristersson.

Ni gav Fidesz timeout. Ulf Kristersson försöker ge sken av att ni har satt dem utanför värmen. De är ju i er grupp i EU-parlamentet, och ni har inte alls straffat dem. Ni har till och med belönat dem med viktiga poster som vice ordförande i flera utskott och ansvar för högnivågruppen för jämställdhet och mångfald.

EU-kommissionen stämmer just nu Ungern för en lag som bisarrt nog heter Stoppa Soros-lagen, som kriminaliserar den som hjälper asylsökande och straffar den med ett års fängelse. Man avvisar migranter i transitzoner, där man inte ger dem någon mat!

Detta är den partigrupp som ni samarbetar med. Kan du förklara, Ulf Kristersson, varför det är så viktigt att fortsätta samarbeta med dem? (Applåder)

Anf. 39 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Herr talman! Jag har precis förklarat vad vi gjorde. Om jag minns rätt var det med röstsiffrorna 193 mot 3 eller möjligen 4 som EPP, som vår politiska grupp heter, fattade beslutet att suspendera Fidesz ur samarbetet i väntan på ett definitivt beslut därför att så står det i stadgarna. Man kanske skulle ha haft andra stadgar, men så står det i våra stadgar. Vi fattade det beslut som ankom på oss. Andra partigrupper fattade inte motsvarande beslut hos sig.
(Applåder)

Anf. 40 JIMMIE ÅKESSON (SD):
Herr talman! Det blåser kalla, bistra vindar över Sverige. Kommuner befinner sig vid ruinens brant, för pengarna räcker inte till. Gängvåld, sprängningar och annan grov brottslighet sprider sig som en löpeld över landet, och polisen räcker inte till. Äldre och sjuka, de som behöver stöd och omsorg allra mest, får inte den hjälp som var och en av dem har rätt till. Personalen räcker inte till.

I detta läge, herr talman, borde varje sunt och rationellt tänkande människa se vad som krävs. Att vi måste prioritera vår egen välfärd och vårt eget samhälle borde vara uppenbart.

Men vad gör vänsterliberalerna? Jo, herr talman, man fortsätter buga inför Bryssel. Man för en ytlig, substanslös retorik om att nu minsann ska statsministern och hans vänner slåss för att vi ska betala mindre pengar till denna koloss. Man låter påskina att nu är det dags för någon form av konstruktiv handling efter en ändlös period av misskötsel. Det här har vi hört förut. Vi har hört hur vänsterliberalerna, som alltid mer eller mindre hyllat ett EU som växer sig allt större, nu minsann ska åka till Bryssel och slå näven i bordet. Men det blir aldrig någonting av det.

Samtidigt ser vi gigantiska utmaningar i vår egen välfärd. Förra året betalade Sverige nästan 40 miljarder kronor i avgift till EU och fick tillbaka ungefär 13 miljarder i olika stöd. Det ger oss en nettobetalning på 27 miljarder. Och nu vill alltså EU pådyvla oss ytterligare minst 15 miljarder i avgift. Sedan vi gick med i EU har vi nettobetalat hundratals miljarder till EU. Vi sverigedemokrater, herr talman, kommer i alla lägen att verka för en kraftig minskning av Sveriges EU-avgift.

Det europeiska samarbetet är viktigt. Men det måste begränsas till att handla om att tillsammans lösa gemensamma problem, i synnerhet gränsöverskridande brottslighet.

EU behöver en stark konservativ röst som förändrar EU inifrån. Vi behöver komma bort från klåfingrigheten. Vi behöver komma bort från den närmast maniska idén om att lägga sig i alltmer av de enskilda medlemsländernas politik.

Vi ser på område efter område hur EU vill ta befälet i frågor som vi här i Sverige äger beslutanderätt över och även i framtiden borde äga beslutanderätt över.

Ett tydligt exempel på det är idén om en europeisk minimilön, som den nya kommissionen har lanserat. Den typen av angrepp mot den

svenska modellen kommer vi sverigedemokrater att markera kraftfullt motstånd mot. Den svenska modellen för arbetsmarknaden har över tid visat sig långsiktigt hållbar och robust, och den ska vi slå vakt om. Det är en bra ordning vi har i Sverige. Och i ärlighetens namn, herr talman, finns det ett enda bra argument för att svenska löner för svenska löntagare ska sättas av byråkrater i Bryssel?

Det måste skapas en insikt om att nationalstaternas självbestämmande är själva kärnan i ett framtida blomstrande Europa. Det är helt enkelt de enskilda länderna som bäst vet vad som är bäst lämpat för just deras medborgare. Just därför ska makten också ligga där, och här, i de enskilda medlemsländerna. Den grundprincipen kommer vi aldrig att rucka på. Vi kommer inte att stillatigande se på medan Sverige förvandlas till en lydstat till Bryssel.

Herr talman! Låt mig också ta tillfället i akt att prata lite om den otrygghet som breder ut sig här i Sverige men också över hela Europa. Det är svårt att inte till stor del koppla detta till vidöppna gränser och obefintliga kontroller.

Antalet utsatta och särskilt utsatta områden i Sverige har vuxit i antal sedan 2014. Våldet i kriminella miljöer har eskalerat. När det gäller antalet sprängningar, skottlossningar och gängmord går det inte att hitta jämförbara europeiska länder med en liknande situation eller utveckling. De allt fler grova brotten tynger en polismyndighet som varit underfinansierad sedan 2014 och som har saknat tillräckliga investeringar såsom utbildade poliser och annan förstärkning. Trots att gängskjutningar varit ett eskalerande problem under hela denna regerings tid vid makten har förslag som på riktigt skulle kunna knäcka gängbrottsligheten motarbetats och förhalats.

Nu har den danska regeringen upprättat gränskontroller mot Sverige för att motverka gängkriminalitet och minska risken för terrorbrott. Vi har, herr talman, fullständigt misslyckats med att utvisa flera terrordömda. I stället har de släppts ut i frihet på våra gator.

När en mamma blir avrättad på öppen gata med sitt barn i famnen, när barn och ungdomar avrättas och när sprängningar, skottlossningar och mord har blivit vardagsmat krävs en rejäl självrannsakan. Någon sådan självrannsakan finns över huvud taget inte hos denna regering. De havererade gängsamtalen kan på ett bra sätt exemplifiera regeringens inställning och oförmåga att hantera samhällsutvecklingen.

Gränsen är nådd för hur mycket man kan tillåtas att misslyckas med sitt uppdrag. Det är, herr talman, vår mening att justitie- och migrationsministern har just misslyckats med sitt uppdrag.

Sverigedemokraterna yrkar i enlighet med 13 kap. 4§ regeringsformen att riksdagen ska förklara att justitie- och migrationsminister Morgan Johansson icke åtnjuter riksdagens förtroende.
(Applåder)

I detta anförande instämde Mats Nordberg (SD).

Anf. 41 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Vi fortsätter att bekämpa den grova brottsligheten och dess orsaker, varav en är arbetslöshet. Ingen ska behöva uppleva skjutningar eller otrygghet, oavsett var man bor eller vistas. Narkotikan ska bort från våra gator.

I detta är även EU-samarbetet en viktig del. Jag trodde därför att vi var samlade här för att tala om hur vi kan utveckla Sveriges position i EU och EU:s arbete för att bland annat hantera säkerhetsfrågorna. Nu förstår jag mycket väl att Jimmie Åkesson hellre ägnar sig åt ett internpolitiskt spel i den högerkonservativa konstellationen än att blottlägga en total avsaknad av EU-politik. Då kan man ägna tiden här i kammaren åt det som Åkesson gör. Man skulle också kunna ägna den åt att fråga sig vad vi faktiskt ska göra. Vi ser nu ett tydligt högerkonservativt block i Sveriges riksdag; det är moderater, kristdemokrater och sverigedemokrater.

Att ha det avgörande inflytandet över Sverige och sitta i samma mötesrum som Tysklands regeringschef, Frankrikes statschef och andra regerings- och statschefer är ett mycket stort ansvar. Sverige har hög trovärdighet. Vi är att lita på, vi ligger i framkant och vi står upp för värderingar och mänskliga rättigheter.

Sverige darrade inte om vår tillhörighet när Ryssland annekterade Krim. Likaså står vi upp för universitetens och domstolarnas oberoende när detta nu utmanas runt om i Europa. Vi driver på för löntagares rättigheter, och vi leder arbetet med klimatomställningen.

Nu vill Sverigedemokraterna ta plats här. Låt mig då påminna om följande. Inget annat riksdagsparti har haft så svårt att dra en tydlig gräns och markera mot det ryska intresset. Inget annat riksdagsparti reserverar sig när vi i EU ska kräva att alla medlemsstater faktiskt följer våra värderingar.
(Applåder)

Anf. 42 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Det är glädjande, inte minst för Stefan Löfven, att han får sitta i samma rum som de stora världsledarna och prata med dem. Det är säkert jätteskoj.

Det är också bra att den här regeringen fortsätter att bekämpa den grova kriminaliteten. Men jag blir lite orolig, herr talman, när man säger detta: Vi fortsätter att bekämpa den grova brottsligheten. Det har man gjort ganska länge nu, och det har inte gett något som helst resultat. Tvärtom – det enda resultat det möjligen har gett är att det har blivit värre. Man har visat en komplett oförmåga att hantera situationen.

Att statsministern sedan väljer att kalla detta för internpolitiskt spel i den högerkonservativa konstellationen får stå för honom. Jag utkräver politiskt ansvar. Jag tycker att det är mitt jobb som oppositionspolitiker att när regeringen inte bara missköter sitt jobb utan fullständigt underlåter att agera och göra det som krävs för att komma åt den allvarliga situation vi har i Sverige i dag i denna kammare förklara att vi inte har förtroende för denna regerings arbete, och i synnerhet inte för ansvarigt statsråd. Det är inte ett internpolitiskt spel – det är min plikt, min skyldighet och mitt förbaskade ansvar att kräva att Stefan Löfven avsätter en oduglig minister. Vill han inte göra det får väl riksdagen göra det; det är min bestämda uppfattning. Det är inget spel. Det är allvar, och det är att ta ansvar, herr talman.
(Applåder)

Anf. 43 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Herr talman! Det är ett spel, och det är populism av allra lägsta kvalitet. Sedan vi tillträdde har 205 propositioner från

Justitiedepartementet klubbats vid regeringens sammanträden. Det rör sig om 52 lagar – straffskärpningar, andra lagförändringar och nya lagar – som riktar sig direkt mot den organiserade brottsligheten. De är framtagna av chefen för det departementet, som heter Morgan Johansson och har mitt fulla stöd. Vi tänker fortsätta.
Vad detta egentligen handlar om är att Åkesson står här fullständigt tom på EU-politik. Du vill inte prata EU, för du har ingen EU-politik. Så enkelt är det, och därför är det så bekvämt för Åkesson att stå här och tala om något helt annat än EU-politik. Det är tråkigt, men då kan man heller inte ta något ansvar.

Anf. 44 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Detta är ännu ett exempel på svepande omdömen som egentligen är helt substanslösa. Vi bedriver arbete inom ramen för EU-nämnden här i riksdagen. Vi bedriver ett arbete i Europaparlamentet och inom en lång rad olika internationella institutioner där vi är representerade. Detta vet Stefan Löfven mycket väl.

Att man väljer att i stället för att konkretisera kritiken komma med denna typ av svepande omdömen syftar till att flytta fokus från det som faktiskt är viktigt. Jag håller med om det som Ulf Kristersson sa i sitt anförande tidigare i dag: Denna debatt borde, givet läget, kanske inte handla om EU i första hand utan om situationen på gator och torg i Sverige. Jag tycker att det kanske hade varit mer passande.

Nu är det inte så, men jag förbehåller mig rätten att tala om det jag tycker är viktigt när jag står i Sveriges riksdags kammare och debatterar. Det har jag mina väljares stöd för att göra.
(Applåder)

Anf. 45 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Herr talman! Det är i grunden mycket bra för Sverige att även Sverigedemokraterna numera vill att vårt land ska vara med i EU. Jag tror att det är en styrka för Sverige att alla eller nästan alla partier står bakom vårt medlemskap. Vänsterpartiet gjorde nyligen en liknande politisk förändring. Det är bra för svensk förmåga att agera i EU att det inte råder någon tvekan om att Sverige har en plats där. Det kan nämligen skapa meningsfull debatt om vad Sverige vill med medlemskapet. Den debatten borde vi nog se mer av, och då krävs det också ett mått av engagemang i själva medlemskapet.

Min fråga till Jimmie Åkesson handlar ännu en gång – jag har ställt ungefär denna fråga tidigare – om hur Sverigedemokraterna ser på ansvar för EU:s yttre gräns. Ska EU kunna bekämpa terrorhot och klara av att möta migrationsvågor måste Europa stärka skyddet av den yttre gränsen. Det tror jag att nästan alla som har sett vad som hänt i Europa de senaste åren håller med om.

Men Sverigedemokraterna har tyvärr i varje omröstning i Europaparlamentet röstat nej till precis detta: nej till utbyggnad av det vi på byråkratisk svenska kallar Frontex, alltså EU:s yttre gränsbevakning, nej till nya verktyg för återvändande och fördjupat samarbete om detta och nej till 10000 nya kust- och gränsbevakare. Det skulle ha blivit den största förstärkningen av EU:s förmåga i modern tid.

Min fråga till Jimmie Åkesson är därför lite mer precis än förra gången. Kan vi räkna med att Sverigedemokraterna i fortsättningen medverkar till att stärka skyddet av EU:s yttre gräns?

Anf. 46 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Jag tackar för den precisa frågan. Det precisa svaret är ja.

Om man sedan ska komplicera det lite mer – politik är ju ofta mer komplicerat än ja eller nej – är det ett faktum att vi i grunden är positiva till samarbetet kring den yttre gränsen och till Frontex. Däremot har vi vid ett par tillfällen valt att inte rösta för förslag som har lagts fram, bland annat det som Ulf Kristersson nämner om 10000 gränsbevakare.

Det är inte kopplat till att vi i grunden är emot det. Tvärtom är det kopplat till att förslaget när det väl lades på bordet – när det hade kompromissats sönder och förstörts, inte minst av vänsterliberala krafter inom ramen för EU-politiken – var så urvattnat att vi inte längre kunde stödja det. Vi var med på banan hela vägen fram till det faktum att det låg på bordet.

Jag diskuterar gärna de här sakerna. Jag vet att våra parlamentariker i Bryssel också gärna sätter sig ned med andra svenska politiker och parlamentariker och diskuterar hur vi kan göra det bättre och på rätt sätt.

Svaret är alltså ja, men det finns skäl till att vi hittills har valt att inte stödja de konkreta förslag som har lagts fram. Jag tycker att det är rimliga skäl.

Anf. 47 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Herr talman! Jag tycker att det är bra. Vi är nog många som rätt ofta tycker att de EU-beslut som fattas inte är de optimala besluten. Det är en respektfull hållning att man kämpar för det man tycker är rätt men inser att man inte alltid kommer att vinna.

Det är inget starkt skäl mot att också engagera sig mycket. Ibland tycker jag att det finns ett svenskt förhållningssätt där man säger: Om vi inte får precis som vi vill, då vill vi ingenting alls. Då säger vi nej bestämt.

Det finns ibland starka skäl att säga nej bestämt, men man måste också visa ett engagemang för att driva den linje man tror på. Där tror jag att det vore bra om Sverigedemokraterna tydligare visade sitt engagemang för att EU ska bli så bra som möjligt och inte alltid bara tydligt visa sin skepsis mot de saker som inte fungerar bra.

På samma sätt tror jag att Socialdemokraterna skulle må bra av att visa sitt engagemang för de stora, centrala frågorna, inte för de perifera frågorna som inte ligger i Sveriges intresse.

Men jag välkomnar svaret. Vi har mer att göra när det gäller EU:s yttre gräns.
(Applåder)

Anf. 48 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Det tyngsta argumentet för oss när det gällde den senaste Frontexomröstningen var att man i slutprodukten till exempel ville försvåra för utvisningar och göra saker som egentligen motverkar det grundläggande syftet. Ett annat argument som jag har hört var att det var en av de sista omröstningarna med det gamla parlamentet. Frågan kommer sannolikt att tas upp igen av det nya parlamentet, och då är det möjligt att vi har en annan hållning. Vi får se.

Jag välkomnar diskussionen. Ett av de viktigaste uppdragen för EU eller ett europeiskt samarbete hur det än må vara är att arbeta med att bevaka den yttre gränsen och att garantera medborgarna i vår del av världen säkerhet och trygghet. Det arbetet deltar jag och mitt parti gärna i.
(Applåder)

Anf. 49 ANNIE LÖÖF (C) replik:
Herr talman! Över 8000 jobb i Sverige hotas av en hård brexit, enligt en rapport från Stockholms Handelskammare. Hos våra småföretag växer oron över hur brexit och Storbritanniens agerande ska påverka just deras verksamhet. Man kanske väntar med investeringar och funderar på om man verkligen vågar nyanställa sett till hur osäkert läget är.

Svensk skogs- och trävaruindustri flaggar för att ett brittiskt utträde påverkar branschens företag. Svenska lantbrukare flaggar för att vardagen kommer att bli krångligare med mer kontroller och formaliteter. Arla beskriver det läge som brexit försatt Sverige och Europa i som frustrerande. Oro, osäkerhet och svårighet att tolka framtiden brukar sällan vara särskilt goda signaler för företagen och jobben.

Jimmie Åkesson och Sverigedemokraterna har tidigare varit ivriga påhejare av att även Sverige skulle följa Storbritanniens exempel och göra en svexit. Men just det förslaget vågar man inte riktigt stå för längre. Låt oss därför lämna svexit och i stället ha fokus på brexit och brexits påverkan på svenska företag och svenska jobb.

Vi är fortfarande många som kommer ihåg Jimmie Åkessons hejarop inför brexitomröstningen och hur ett brittiskt utträde skulle vara en knäpp på näsan på eliten. Och vi minns hur det såg ut efteråt, med *Rule Britannia* i Sverigedemokraternas telefonväxel och festkväll på Grand Hôtel med Nigel Farage.

Min fråga till Jimmie Åkesson – Åkesson är ju självutnämnd Sverigevän – är därför: Hur många svenska jobb tycker han att det är värt att offra för att Nigel Farage och Boris Johnson ska få knäppa eliten på näsan?
(Applåder)

Anf. 50 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Jag tycker inte att det i något sammanhang någon gång är rimligt att offra svenska jobb. Jag tycker att det är fel att offra svenska jobb.

Ett beslut som har fattats i en folkomröstning – inte i Sverige utan i ett annat land, som är det land som det berör och vars befolkning har fattat beslutet – måste man respektera. Jag förstår att det inte är första gången som EU-eliten och det vänsterliberala etablissemanget runt om i Europa får en knäpp på näsan i en folkomröstning. Vi har sett det på Irland, till exempel. Vi såg det i Danmark på 1990-talet. Vi har sett det i Spanien, Holland och så vidare. Man är för folkomröstningar,

direktdemokrati och så vidare, men när man inte får det resultat man hade väntat sig börjar man ställa till det. Man börjar bråka och ställa krav på ny folkomröstning eftersom folk röstat fel, för folk kan inte rimligen tycka så egentligen. Folk kan bara inte tycka så, för de är väl

inte dumma i huvudet! Det är den synen som jag vänder mig starkt emot.

Jag tycker så här. Det är inte oproblematiskt för Storbritannien att man nu väljer att göra det som man sannolikt kommer att göra. Det kommer att få konsekvenser för andra medlemsstater inom EU. Då är vårt jobb att göra vad vi kan för att så offensivt som möjligt upprätthålla goda relationer med Storbritannien.

I stället för att spela med i spelet från de allra främsta EU-ivrarna, som verkligen vill motverka Storbritanniens utträde, bör Sverige vara mer offensivt i att skapa och förbereda för goda relationer med Storbritannien även framöver. Där tycker jag att regeringen och dess samarbetspartier har ett särskilt ansvar som de än så länge inte har tagit.
(Applåder)

Anf. 51 ANNIE LÖÖF (C) replik:
Herr talman! När man lyssnade på Jimmie Åkesson inledningsvis insåg man att detta var en riktigt öm tå. Brexit hotar svenska jobb och svenska företags verksamhet. Den riskerar enligt rapporter från näringslivsorganisationer att göra tusentals svenska löntagare arbetslösa. Den riskerar att drabba svenska lantbrukare negativt.

Företag i den svenska skogsindustrin drabbas negativt, och brexit resulterar i ökade kostnader för företag som Astra Zeneca.
Jag ifrågasätter inte andra länders folkomröstningar och inte ens Sveriges folkomröstningar. De ska respekteras. Jag ifrågasätter Jimmie Åkessons och Sverigedemokraternas retorik.

Vad i allt detta som jag nyss räknade upp hyllade Åkesson före och efter brexitomröstningen 2016? Tycker han fortfarande att det var rätt att hylla folkomröstningens resultat, trots att det så uppenbart påverkar Sverige, svenska jobb och svenska företag? Eller är Åkesson beredd att erkänna att oansvarig populism nu fått negativa effekter för svenska jobb och svenska företag?
(Applåder)

Anf. 52 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Det Annie Lööf är faktiskt precis det hon säger att hon inte gör, nämligen ifrågasätter ett annat lands beslut i en folkomröstning. Det tycker jag är beklagligt. Jag respekterar folkomröstningen, och jag tycker att Sverige som nation och stat måste respektera den, gilla läget och göra vad vi kan för att trots det som man har bestämt i Storbritannien upprätthålla goda relationer, så att vi minimerar de eventuella negativa effekter som Annie Lööf talar om, alltså att det kan påverka svenska företag och så vidare. Vi kan ju göra det om den politiska viljan finns och om den politiska viljan är starkare än rädslan för prestigeförluster för EU-eliten och EU-ivrarna. Då kan vi hantera detta.

Det krävs en politisk vilja för det. Frågan är då – det är inte en fråga till Annie Lööf, för hon har ingen möjlighet att svara, men det är en retorisk fråga: Är den politiska viljan större än önskan att upprätthålla prestigen?
(Applåder)

Anf. 53 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Herr talman och Jimmie Åkesson! I januari var det en omröstning i EU:s parlament. Den handlade om huruvida man skulle kunna straffa

länder som inte följer rättsstatliga principer med indraget EU-stöd. Det handlar om viktiga saker som oberoende rättsväsen, fria medier och annat som är centralt i en demokrati.

Alla svenska ledamöter röstade för detta utom Sverigedemokraternas ledamöter. De röstade inte för detta.

Min fråga till Jimmie Åkesson är: Är det inte ganska rimligt att till exempel kunna dra in jordbruksstöd eller regionalt stöd om ett land bryter mot grundläggande demokratiska och rättsstatliga principer?

Anf. 54 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Jag kan tycka att det är rimligt att man generellt ser över till exempel jordbruksstöd och andra stöd som i princip är ett nettobidrag från Sverige till andra EU-länder. Det tycker jag att vi bör göra varje dag och varje vecka, framför allt från den här församlingens sida.

När det kommer till EU:s befogenheter och möjligheter att lägga sig i andra länders inrikespolitik kan jag, när Jonas Sjöstedt beskriver det på det sätt som han gör nu, i princip tycka att det är rimligt att vi markerar på något sätt om det är så att något enskilt medlemsland gör någonting som vi tycker är konstitutionellt eller grundlagsmässigt vidrigt eller som på något sätt otvetydigt bryter mot de internationella konventioner som vi alla är bundna av. Jag tycker inte att det är orimligt.

Men det är ju inte så enkelt. Jag vill påstå att Sverige är Sverige. Ungern är Ungern, Rumänien är Rumänien, Polen är Polen och vilka andra länder det nu är man kritiserar i de här sammanhangen. Vi är alla medlemmar av Europeiska unionen, och det är klart att vi inom ramen för det på något sätt måste kunna ha villkor som vi kommer överens om. Men det ska väldigt mycket till, herr talman, för att EU ska in och lägga sig i sådant som inte är EU:s kompetens. Det är själva grundinställningen som vi har när det gäller de här frågorna.

Däremot kan jag tycka att till exempel Sverige kan markera om man tycker att det är rimligt. Men jag tycker att det är orimligt att EU ska göra det. Jag tycker inte att det är det ett europeiskt samarbete ska syfta till. Ett europeiskt samarbete ska inte syfta till att likrikta, att ge sig in i enskilda länder och tala om att nu gör ni minsann fel och nu ska ni göra rätt, annars straffar vi er.

Jag tycker att det är fel utgångspunkt för det europeiska samarbetet, för det uppmanar inte till samarbete. Tvärtom manar det till splittring, och det vill vi inte ha mer av i Europa i dag.
(Applåder)

Anf. 55 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Herr talman och Jimmie Åkesson! Det var ett långt och lurvigt svar. Kanske, kanske inte, kanske ändå, men jag tror inte det. Ungefär så tror jag att man kan sammanfatta Jimmie Åkessons svar.

Det är dock inte sant att det här inte är EU:s kompetens. Det finns ju ett speciellt förfarande, artikel7-förfarandet, och det finns hänvisningar till relevanta konventioner som slår fast saker om mänskliga rättigheter. Det säger någonting när Jimmie Åkesson inte vill att man ska leva upp till just de delarna av fördraget eller kanske inte vet om han vill det.

Jag har därför en annan fråga: Anser Jimmie Åkesson att Ungern lever upp till rättsstatliga principer i dag?

Anf. 56 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! För att svara enkelt på Jonas Sjöstedts fråga: Ja, i princip gör man väl det.

Däremot finns det säkert anledning att i detalj kritisera vissa enskilda saker. Det finns säkert anledning att i detalj kritisera till exempel korruption och annat som förekommer inte bara i Ungern utan också i många andra länder med den bakgrund som Ungern har.

Jag har inga problem att göra det. Jag tycker att vi ska göra det. När andra länder i vår del av världen på något sätt avviker från det som vi tycker är grundläggande ska vi kunna kritisera.

Men jag tycker att det måste vara vi som gör det. Det ska inte vara en påtryckning som man gör inom ramen för EU, för jag hävdar att detta inte är EU:s uppgift. Jag tycker inte att det är EU:s uppgift att i det avseendet lägga sig i enskilda länders konstitution eller möjlighet att forma sin egen politik och sitt eget samhälle. EU ska vara ett samarbete, inte en överstatlig påtryckning.
(Applåder)

Anf. 57 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Herr talman! Den europeiska gemenskapen och det europeiska organiserade samarbetet handlar om frihet, om fred, om demokrati, om vårt eget inflytande och om vårt framtida välstånd.

När jag lyssnar på Jimmie Åkesson, herr talman, är det tydligt att han är nyfrälst när det gäller det europeiska samarbetet. Alltsedan Jimmie Åkesson klev in under Sverigedemokraternas fanor när han började sin politiska karriär har han motverkat detta samarbete, som han föraktfullt kallar för koloss där Sverige är en lydstat och där allt kraftigt ska minskas.

Min fråga är i grunden: Är Jimmie Åkesson och Sverigedemokraterna för det europeiska samarbetet?

Bakgrunden till den frågan är viktigare än någonsin. Vi ser en världsutveckling där den amerikanska administrationen rullar tillbaka sina starka liberala ambitioner. I detta vakuum som uppstår på världsscenen kommer andra krafter in. Vi ser hur Ryssland blir mer aggressivt med sina påverkansoperationer och sin militära upprustning. Vi ser hur kinesiska intressen köper upp företag och gör infrastrukturinvesteringar runt om i Europa. Det är hamnar i Grekland, och helst vill man väl köpa delar av Sverige också.

Det där måste vi vara vaksamma på. Vi står starka tillsammans; ensamma faller vi.

Min fråga är helt enkelt: Vilka förändringar vill Jimmie Åkesson vidta för att stärka kärnan i det europiska arbetet för freden, för jobben och för medborgarnas välstånd i Sverige men också i hela Europa?

Anf. 58 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Som jag sa i mitt inledningsanförande är respekten för nationalstaternas autonomi och självbestämmande en förutsättning för detta starka Europa som långsiktigt kan hålla samman och samarbeta

för att hantera gemensamma problem. Utvecklingen från detta mot mer av överstatlighet, mer centralisering och mer klåfingrighet är en fara för ett blomstrande, långsiktigt europeiskt samarbete.

Jag är inte nyfrälst på något sätt. Jag har varit för ett europeiskt samarbete så länge jag kan minnas, därför att varje tänkande, intelligent människa förstår att vi behöver samarbeta med andra länder för att lösa problem som är gemensamma.

Men bara för att man säger att man är för en viss typ av samarbete, herr talman, betyder det inte att man är för allt som EU gör i dag. EU gör mycket som EU inte borde göra. EU borde fokusera mer på sådant som vi har pratat om tidigare, det vill säga gemensam gränsbevakning. Man borde samarbeta mer kring att stärka trygghet och säkerhet och när det gäller problem som inte kan kopplas till ett enskilt land, till exempel miljöproblem, problemen i Östersjön och klimat- och energifrågor.

Sådant bör EU vara en arena för, men det betyder inte att allt som EU gör bör ligga på europeisk nivå.

Där skiljer vi oss åt. Jag har ställt frågan till den förre ledaren för Johan Pehrsons parti vid ett antal tillfällen om det finns något område som Liberalerna inte är beredda att ge EU makt över. Jag har fortfarande inte fått svar på det.

Där skiljer vi oss åt. Jag vill att EU ska ha mindre makt än man har i dag. Liberalerna vill att EU ska ha mer makt – gärna makt över precis allting. Det tycker jag är ett problem, därför att då har vi inte respekt för nationalstaternas autonomi och självbestämmande, vilket jag tror är en förutsättning för att det här ska fungera långsiktigt.

Anf. 59 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Herr talman! Jimmie Åkesson har alltså varit för EU-medlemskapet i hela sitt liv. Det är helt fantastiskt! Du har ju varit med i ett parti som har sagt nej till detta sedan jag började ha skoldebatter. Det var ganska länge sedan, som du kan se.

Ni har sagt nej, nej, nej. Sverigedemokraterna har sagt att nej, detta ska vi inte ha, det är en koloss, vi blir en lydstat, det är europeisk chauvinism och vi ska värna det svenska. Men nu är du för ett medlemskap, helt plötsligt.

Hela idén med det medlemskapet är att vi lösa problem gemensamt. Vi kan inte lösa brottsligheten ensamma. Vi kan inte ensamma lösa klimathotet och den katastrof som stirrar på oss. När det gäller vårt välstånd i Europa och de europeiska värderingarna om öppenhet och respekt för varandra måste vi jobba ihop. Om vi inte håller ihop och fattar gemensamma beslut och går framåt kommer det ju in andra intressen som är ganska obehagliga, ofta ganska nationalistiska och ganska populistiska. Det vill inte vi liberaler se.
(Applåder)

Anf. 60 TALMANNEN:
Jag påminner stillsamt om att vi i kammaren brukar tala via talmannen och inte säga ”du” rakt över golvet.

Anf. 61 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Det är detta som är Liberalernas och framför allt vänsterliberalernas syn på det här. Det går liksom inte att debattera de här frågorna med vänsterliberalerna, för de jämställer alltid samarbete i Europa med EU.

Jag har inte sagt att jag har varit för EU-medlemskapet hela mitt liv, utan jag har sagt att jag har varit för ett europeiskt samarbete så länge jag kan minnas. Det har jag, naturligtvis, eftersom jag förstår att vi behöver samarbeta. Det betyder inte att jag tror att EU i grunden, som det är i dag, och framför allt vad det har utvecklats till, är rätt sätt att samarbeta på.

Men det jag däremot har accepterat på senare år är att EU just nu är det som finns för samarbete. Jag kan då göra på två sätt. Antingen kan jag motarbeta samarbetet fullständigt och säga att vi inte vill ha det, att det är dåligt, eller så kan jag försöka vara konstruktiv och förändra samarbetet till något jag kan acceptera. Det är vad jag gör, tror på och tror är bra.
(Applåder)

Anf. 62 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Herr talman! Ett ständigt återkommande tema från Sverigedemokraterna är hur vi på bästa sätt ska se till Sveriges intressen, det vill säga att vi inte ska dela med oss av våra tillgångar om vi inte får något tillbaka.

Men samtidigt har Sverigedemokraterna i klimatdebatten varit tydliga med att Sverige inte ska gå före och ta större ansvar för klimatet, utan i stället ska någon annan göra fler insatser någon annanstans.

Sverigedemokraterna röstar konsekvent emot alla förslag som innebär ökade klimatsatsningar både i Sverige och i EU. Konsekvensen av detta är att EU stannar i ett energiimportberoende. Det sker i dag nettoimport av fossila bränslen till en nivå av 55procent. Främst kommer oljan och gasen från Ryssland.

Herr talman! Jag undrar på vilka grunder Sverigedemokraterna vill behålla Sverige i ett oljeberoende, till exempel genom att rösta emot ambitiös klimatpolitik, att sänka bensinskatten i Sverige och att motarbeta förnybara bränslen och energikällor. Vad är det som får Jimmie Åkesson att prioritera att fortsätta att vara beroende av och främja oljeintressen i Mellanöstern och i Ryssland, när vi kan göra oss självförsörjande på energi i Europa och i Sverige? Hur passar detta in i SD:s och andra så kallat nationalistiska partiers intressen, det vill säga att 3300 miljarder kronor varje år går till att betala fossila bränslen till länder i Mellanöstern och till Ryssland? Bara till Ryssland går 1000 miljarder kronor varje år. Jimmie Åkesson pratar om medlemsavgiften, som är på 40 miljarder – det är mycket pengar – men ska vi inte göra oss oberoende av import från dessa stater?

Anf. 63 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Jag tror att varje parti i den här församlingen arbetar för att minska oljeberoendet och på sikt göra oss oberoende av olja, i synnerhet olja från skurkstaterna som Isabella Lövin lyfter fram. Men det är inte, herr talman, mitt parti som motverkar det arbetet, utan det är regeringen. Det är regeringen som slår sönder ett fullt fungerande klimatneutralt energisystem, kraftproduktion, och gör oss beroende av mindre stabila kraftslag som oundvikligen kommer att göra oss beroende av import av just gas och olja. Då övergår det mitt förstånd, herr talman, hur man kan stå här i kammaren och stoltsera med detta och sedan anklaga mig och andra för att göra det som man faktiskt gör själv.

Jag tror, herr talman, att Sverige kan spela en viktig roll både i ett europeiskt och i ett globalt perspektiv när det handlar om att minska

utsläppen. Men det är inte genom att primärt minska utsläpp i Sverige som vi räddar klimatet eller minskar utsläppen globalt.

Jag har aldrig, herr talman, förstått nationalismen som finns hos Miljöpartiet och en del andra partier när det kommer till klimatpolitik.

I alla andra sammanhang är man motståndare till nationalism, och man är motståndare till nationer över huvud taget. Men när det kommer till klimatpolitiken är det så viktigt var utsläppsminskningarna sker. Det är till och med så viktigt att man är beredd att omöjliggöra ett drägligt liv för människor som lever i stora delar av vårt land, därför att just i Sverige ska vi minska utsläppen.

Jag har en fråga, herr talman, till Isabella Lövin. Är det mest effektivt att minska utsläppen från till exempel bilar i Norrlands inland eller att minska utsläppen i Kina?

Anf. 64 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Herr talman! Jag konstaterar att Sverigedemokraterna är nationalistiska förutom när det handlar om att ta ansvar för framtiden och klimatet. Jag tycker att solidaritet är bra, men jag har ingen solidaritet med oljeintressen. De ekonomiska intressena från olja och fossila bränslen är astronomiska. Saudiarabien är världens största oljeexportör.

Nyss hörde vi om det saudiskt ägda oljebolaget Saudi Aramco, som är på väg att börsintroduceras. De har under 2018 haft 356miljarder dollar i intäkter. Det är mer än något annat bolag på jorden. Det är från dessa oljejättar som vi måste köpa bensin.

På vilket sätt, Jimmie Åkesson, gynnar det den vanliga svensken på landsbygden att sitta fast i dyrt, olönsamt och osäkert fossilberoende med olja och gas från Mellanöstern och Ryssland?

Anf. 65 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:
Herr talman! Om Isabella Lövin vill ge sig in i Norrlands inland och försöka hitta olja där får hon gärna göra det. Jag vet inte om det skulle vara så mycket bättre.

Apropå Isabella Lövins fråga; det gynnar ingen att vara beroende av dessa företag eller skurkstater, som Isabella Lövin pratar om. Men däremot missgynnar det människor i vårt land. Det handlar om vanliga människor av kött och blod som behöver ta sig till arbetet, som behöver hämta ungarna på dagis, köra till fotbollsträningen eller vad det nu kan vara. De drabbas – missgynnas – av att det blir dyrare att transportera sig, men de måste ändå transportera sig. Det är problemet.

Jag kan svara på den fråga jag ställde till Isabella Lövin: Det är mer effektivt att minska utsläppen i Kina än att göra det från bilar i Norrlands inland. Klimatet är globalt. Klimatproblematiken är global. Den är inte kopplad lokalt, och den har lite med Norrlands inland att göra.
(Applåder)

Anf. 66 TALMANNEN:
Under kammarens sammanträde har Jimmie Åkesson, Sverigedemokraterna, framställt ett yrkande om misstroendeförklaring mot justitie- och migrationsminister Morgan Johansson, Socialdemokraterna. Enligt 13kap. 4§ regeringsformen ska ett sådant yrkande väckas av minst en tiondel av riksdagens ledamöter för att tas

upp till prövning. Det innebär alltså att minst 35ledamöter ska stå bakom yrkandet.

Av den skrift som Jimmie Åkesson har överlämnat framgår att regeringsformens krav är uppfyllt. Yrkandet bordläggs nu en första gång.

Min uppfattning är att när riksdagens förtroende för ett statsråd ifrågasätts bör den frågan prövas så snart det kan ske. Det är en viktig princip att en sådan fråga inte står obesvarad under en längre tid än nödvändigt. Prövningen av yrkandet kommer därför att äga rum redan nu på fredag den 15 november kl. 9.00.

Anf. 67 ANNIE LÖÖF (C):
Herr talman! För 25 år sedan valde vi att säga ja till ett svenskt EU-medlemskap. Jag är glad att vi tog det steget. EU och det svenska EU-medlemskapet är värt att försvara. EU har på många sätt gjort Sverige starkare, och Sverige har på många sätt gjort EU starkare. Men om gemenskapen mellan EU:s länder om ytterligare 25 år fortfarande ska vara en kraft för förändring, förbättring och förhoppning måste vi rikta blicken framåt.

Vi måste arbeta ännu hårdare för ett grönt, demokratiskt och frihetligt Europa. Miljö- och klimatutmaningarna tar ingen hänsyn till gränser. Det är bara ett modigare och grönare EU som kan ge oss förutsättningarna att nå både svenska och gemensamma globala miljömål. Det handlar om att stoppa spridningen av giftiga kemikalier och nedskräpningen av våra hav, att minska utsläppen och värna den biologiska mångfalden.

Det är därför Centerpartiet har varit drivande i att skärpa EU:s gemensamma klimat- och miljöarbete. Vi drev på för att EU:s nya ordförande skulle utlova A European Green Deal. Det är något som ska läggas fram under hennes 100 första dagar, med en tydlig instruktion för hur EU ska kunna nå målet om en klimatneutral kontinent till 2050.

Det löftet måste nu också fyllas med konkret innehåll. Vi måste ta ännu hårdare tag mot plasten i våra hav och vattendrag. Vi måste skärpa förbudet mot engångsartiklar i plast och se till att ännu fler produkter omfattas av förbudet under kommande fem år. Vi måste se till att lagstifta för att stoppa både mikroplaster i hygienartiklar och andra skadliga ämnen i produkter som vi använder i vår vardag.

Vi måste lägga i en ännu högre växel för att minska utsläppen, både genom högre ambitioner och genom skarpare verktyg. Där är EU:s gemensamma klimatlag ett viktigt steg som gör det tydligt vad som gäller – om medlemsländerna inte når de mål vi har satt upp ska det få kännbara konsekvenser.

Vi måste bredda EU:s utsläppshandelssystem så att det även omfattar sjöfarten, och vi måste börja auktionera ut flygets utsläppsrätter i stället för att dela ut dem gratis. För oss är det en självklarhet att alla plan som startar eller landar inom EU ska ingå i systemet och vara med och betala, liksom att höja priset för utsläppsrätter inom EU genom att införa ett prisgolv.

Men vi bygger inte ett grönare Europa med enbart förbud och hårdare regler – tvärtom. En förutsättning för ett grönare Europa är tillväxt, företag och innovationer. Därför måste vi investera i gröna

innovationer och i de företag som förändrar och som vågar gå före med bland annat den nya generationens miljöteknik för minusutsläpp. Centerpartiets gröna röst har varit med och lagt grunden för den mest ambitiösa miljö- och klimatpolitiken hittills i Sverige. Vi har visat hur Sverige kan vara ett grönt föregångsland inom EU, och vi har suttit med vid förhandlingsborden i arbetet med att också göra EU till en grön förebild globalt. Vår röst för ett grönare Europa kommer aldrig att tystna.

Fru talman! Vår röst hörs också klart och tydligt i kampen för ett fritt och demokratiskt Europa. Historien har lärt oss att den som tror på den liberala demokratins kraft och styrka också måste vara beredd att försvara den mot dem som vill något helt annat och som ser liberalismen och liberala värden som sin huvudfiende.

EU är en manifestation av vad liberala demokratier kan uppnå tillsammans. Det är därför Vladimir Putin och Viktor Orbán bekämpar EU, och det är därför Centerpartiet så tydligt står upp för det europeiska samarbetet.

I kampen mot dessa mörkerkrafter måste retoriken om öppenhet också kombineras med skarpa politiska förslag. Centerpartiet har föreslagit flera förändringar för att värna öppenheten och människors lika värde inom Europeiska unionen.

När hbtq-personers rättigheter och frihet inskränks och när det fortfarande finns länder inom EU som inte erkänner samkönade äktenskap eller partnerskap blir konsekvensen att den fria rörligheten inte gäller alla. Det är oacceptabelt.

Centerpartiet vill se en ny lagstiftning på EU-nivå som garanterar den fria rörligheten för alla. Lagen ska förhindra medlemsländer från att diskriminera hbtq-personer som är gifta eller har ingått partnerskap och som vill utnyttja den fria rörligheten. Maka eller make i samkönade äktenskap ska aldrig kunna nekas de socialförsäkringar och skatteförmåner som andra EU-medborgare har rätt till.

Om man som medlemsland i EU inte klarar av att leva upp till dessa självklarheter – om man inskränker människors rörlighet och frihet, politiserar domstolar, tystar enskilda journalister och inskränker pressfriheten – måste det få konsekvenser. Vi kan inte längre se på när en hårdför högerpopulism försöker att kuva sina egna medborgare och i förlängningen hota hela det europeiska samarbetet.

Centerpartiet vill sätta ett demokratilås på EU:s budget så att man ska kunna stoppa utbetalningarna av EU-stöd efter fastställda kriterier om rättsstatens principer.

Ska EU på allvar kunna fortsätta att föra de liberala demokratiernas talan i världen måste unionen också stå stark ekonomiskt, fru talman. Att riva handelshinder, knyta människor närmare varandra och förstå företagens roll i bygget av ett välmående Europa är en central del av unionens historia. Det är också detta som måste vägleda oss framåt. I tider av oro hörs nu allt fler röster mot EU-samarbetet. Krafter i Europa lockar med löften om att slutenhet skulle stärka det egna landet. Men ensam är inte stark. Den som skriker högst har inte alltid rätt. Vi behöver inte mer av Boris Johnsons arga Hulken. Som han uttryckte det för ett tag sedan: Ju argare han blir, desto starkare blir han. Vi behöver snarare fler ansvarstagande, liberala och gröna krafter som kan ta Europa framåt.

Tillsammans med den allt större skara av optimistiska, gröna och liberala systerpartier som vinner mark runt om på den europeiska kontinenten kommer Centerpartiet att slåss för att EU ska vara en frihetlig fyr för resten av världen och visa att vägen framåt är demokrati, marknadsekonomi och klimatansvar. Tillsammans kommer vi att fortsätta att gå framåt mot ett grönt, demokratiskt och frihetligt Europa.
(Applåder)

Anf. 68 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! För några veckor sedan publicerade New York Times ett helt häpnadsväckande reportage om EU:s jordbrukspolitik och om hur den utnyttjas och missbrukas, måste man nog säga, i flera länder. De pekar till exempel på att regeringen i Ungern delar ut stora landegendomar till dem som är politiskt lojala med Viktor Orbán medan andra bestraffas.

De pekar också på markrofferi – det man kallar landgrabs – i Bulgarien och Slovakien, där små jordbrukare trängs ut med maffialiknande metoder och där det är stora konglomerat eller personer med politiska kontakter som får dessa mycket omfattande jordbruksstöd.

I Tjeckien får premiärministern hundratals miljoner kronor i jordbruksstöd, och han är miljardär. Han har blivit rik inte minst på lite tvivelaktiga affärer i samband med privatiseringar och annat.

Detta visar på ett systemfel i EU:s jordbrukspolitik. Det skulle inte vara så svårt att göra någonting åt det; man skulle kunna sätta ett tak för hur mycket varje person eller jordbruksföretag kan få i stöd från den gemensamma jordbruksbudgeten. EU-kommissionen har också tagit fram en sådan modell. Det skulle göra det väldigt svårt att agera på detta sätt och missbruka jordbruksstödet med politiska syften så som nu sker.

Är Centerpartiet för att sätta ett sådant tak?

Anf. 69 ANNIE LÖÖF (C) replik:
Fru talman! Jonas Sjöstedt tar upp ett väldigt viktigt område, nämligen hur vi hanterar våra gemensamma skattepengar och hur vi ska värna EU:s medel för att bli starka vad gäller konkurrenskraft och vad gäller till exempel de gröna näringarna.

För Centerpartiets del vill vi i första hand se till att värna att svensk landsbygd och svenska bönder inte ska betala för brexit – det är en viktig del. När det gäller innehållet i EU:s jordbrukspolitik vill vi också att det ska vara mer av motprestation, det vill säga att man ska få betalt för det arbete man gör för klimatet, för miljön och för den biologiska mångfalden. Detta är någonting som är viktigt och som jag vet att svenska bönder också tycker är angeläget.

Det är mycket riktigt så att till exempel Tjeckien och premiärminister Babiš har använt dessa pengar på ett felaktigt sätt. Kontrollen och sanktionerna måste förbättras. Man ska använda detta korrekt.
Jag vet att vårt parti inom Europaparlamentet, Alde, nu utreder agerandet från Ano – som partiet heter – i detta. Det tycker jag är rimligt. De medel som finns ska användas korrekt.
(Applåder)

Anf. 70 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! Av EU:s jordbruksstöd går 80 procent till 20 procent av mottagarna. Det gynnar framför allt stora godsherrar och jordbruksföretag.

Därför beklagar jag att Annie Lööf undvek att svara på frågan om att sätta ett tak för stöden. Detta skulle vara effektivt för att komma åt missbruket, till exempel från den mångmiljardär i Tjeckien som kammar hem så mycket EU-pengar. Men ibland är kanske inget svar också ett svar.

Jag har därför en annan fråga.

Jag håller med om mycket av det som sas från talarstolen av Annie Lööf om klimatfrågan. Men en väldigt enkel sak är ju att ta bort de EU-subventioner som går till verksamhet som faktiskt förstör klimatet, exempelvis till att bygga nya motorvägar eller till nötköttsproduktion. Så länge EU ger direkt ekonomiskt stöd till sådant som ökar utsläppen är det ju kontraproduktivt. Kanske kan Annie Lööf tänka sig att i alla fall göra detta?

Anf. 71 ANNIE LÖÖF (C) replik:
Fru talman! Jonas Sjöstedt står här och ler och tycker att det är lite småroligt när han föreslår att svenska nötbönder inte fortsatt ska få stöd för att kunna bedriva en konkurrenskraftig livsmedelsproduktion. Det är häpnadsväckande!

Vi måste kunna förena ett aktivt klimatansvar, i förlängningen en fossilfri livsmedelsproduktion, med att hålla våra landskap öppna, försvara den biologiska mångfalden och försvara de gröna näringarna i Sverige men också i andra länder. Här är Sverige ett föredöme.
För Centerpartiets del är det viktigt att värna såväl stora som små jordbruk. Därför är vi inte intresserade av att sätta det här specifika taket. Men vi är intresserade av kriterier, kontroller och sanktioner om man inte följer kriterier. Vi tycker framför allt att det är viktigt att kunna se att utan de gröna näringar som finns i Sverige och i övriga EU når vi inte våra miljö- och klimatmål, och de är viktiga att försvara.
(Applåder)

Anf. 72 JONAS SJÖSTEDT (V):
Fru talman! Europeiska unionen och dess medlemsländer står inför mycket stora utmaningar under de kommande åren. Vänsterpartiets uppfattning är att Europeiska unionen inte fungerar på ett sätt som klarar av de utmaningarna. Europeiska unionen måste förändras.
Vi ser en dramatiskt ökande ojämlikhet i många EU-länder. Det skapar social osäkerhet. I flera EU-länder ser vi en dramatisk

befolkningsminskning. Det är till exempel helt häpnadsväckande prognoser för länder som Litauen och Bulgarien i framtiden. EU gör en hel del på klimatområdet, men det räcker inte. Man behöver göra betydligt mer. Vi ser en otrygghet på arbetsmarknaden, inte minst för människor som arbetar i andra EU-länder. Vi ser en EU-budget där pengarna går till stora godsherrar och jordbruksföretag i stället för att användas på bästa möjliga sätt.

Europeiska unionen måste förändras, och den måste förändras ordentligt.

Vänsterpartiet har en rad förslag på hur den här förändringen ska gå till. Vi menar att inriktningen på den ekonomiska politiken, som EU föreskriver, måste förändras. Vi såg i samband med finanskrisen hur EU i första hand räddade banker och bankers ägare, medan man lämnade både välfärden och vanligt folk som blev arbetslösa i sticket i en rad av krisländerna. Det håller inte att rädda banker men låta ungdomar gå arbetslösa.

Det var klokt av Sverige att tacka nej till medlemskapet i valutaunionen. Vi bör stå fast vid det. Det ökar våra möjligheter att hålla sysselsättningen uppe och värna välfärden. Då ska Sverige heller inte gå med i en bankunion som är direkt kopplad till den monetära unionen.

Vi menar att EU bör göra mer för klimatet. Det är dags att ha planer för att fasa ut beroendet av fossila bränslen, till exempel att man inte längre får sälja bilar som går på fossila bränslen inom Europeiska unionen efter ett visst datum.

Det togs lite i skymundan ett viktigt beslut häromdagen – eller beslutet togs nästan – om att Europeiska investeringsbanken äntligen ska sluta ge lån till fossilprojekt. EU måste i första hand sluta göra fel. Men det måste också innebära att EU:s budget ändras i så mening att inga subventioner går till det som faktiskt skapar klimatproblemen. I stället måste EU vara berett att hjälpa länder som exempelvis Polen, som står inför en mycket omfattande omställning när gamla energisystem måste monteras ned och nya växa fram. Om vi ska klara det här måste saker förändras.

I grunden handlar det också om att i Europeiska unionens fördrag går den inre marknaden, företagens rätt att sälja, alltid först. Vi menar att i ett modernt europeiskt samarbete måste klimatet och de sociala rättigheterna gå först. Det är det moderna samarbetet. Det är inte minst tydligt när vi ser hur arbetsmarknaden fungerar i Europeiska unionen.

Vänsterpartiet är för att man ska kunna arbeta i varandras länder. Vi vill underlätta för människor att studera och arbeta i andra europeiska länder. Men vi ser i dag hur människor som åker i väg och arbetar systematiskt utnyttjas på många håll.

Det har varit en diskussion här om den sociala pelaren och en diskussion om minimilöner, och jag är glad över att alla partier verkar vara emot minimilöner. Jag tycker att det är bra att regeringen tar med sig det när man åker till Bryssel och förhandlar. Men det finns en brist på konsekvensens, tycker jag, när man säger att vi ska bestämma saker i Sverige, för samma partier som angriper det här från höger brukar gå emot ett socialt protokoll.

Ett socialt protokoll innebär just att i Sverige ska svenska kollektivavtal och lagar gälla alla som arbetar här, och det är viktigt att det står i EU:s grundlag, i fördraget. Annars kan det råda tveksamhet om hur man ska döma i mål i EU-domstolen, som i praktiken avgör det här. Jag välkomnar därför de borgerliga partierna att vara för ett socialt protokoll som slår fast att i Sverige gäller den svenska modellen och att svenska kollektivavtal och löner gäller alla som arbetar här. Vi ska inte ha långtradarchaufförer från andra EU-länder som arbetar för några tior i timmen, så som det faktiskt är i dag. Vi ska inte ha det missbruk av människor som sker på svenska åkrar och i restaurangkök därför att kontrollen är otillräcklig.

Europeiska unionen och de europeiska länderna, gärna fler än de i Europeiska unionen, måste också finna gemensamma lösningar på

flyktingfrågan. Svagheten i EU:s politik har varit att man har enats om gemensam repression men inte enats om gemensamt ansvar.

Vi måste hitta en ordning där vi till exempel fördelar kvotflyktingar mellan länder i Europa och intar en ständig kapplöpning mot botten i att försöka sätta asylrätten ur spel. Det är vårt gemensamma ansvar att göra det. Och vi skulle gärna se att andra länder bjuds in, till exempel Norge, Schweiz eller andra länder, till att delta i ett sådant vidgat samarbete. Annars kommer vi att se mer av döden på Medelhavet, och det vill vi inte göra. Annars kommer vi att se mer av beroendet av auktoritära regimer som Turkiets.

Europeiska unionen behöver också demokratiseras. Den har mycket makt. Den lagstiftar om stort och smått. Den påverkar nationella lagar, regioner och kommuner. Men det är ett gammaldags system som byggdes upp för många årtionden sedan.

Det är så märkligt att de som har monopol på att föreslå ny lag, EU-kommissionen, inte får ta instruktioner av sina hemländer – det är jättekonstigt. Det är så märkligt att fortfarande ligger mycket makt över lagstiftningen i förhandlingar som i praktiken inte är öppna för väljarna att granska. Den här riksdagen, vald av svenska folket, har inte någon reell rätt att föreslå nya lagar i Europeiska unionen, trots att lagarna gäller i det här landet.

Europeiska unionens makt behöver avgränsas, planerna på att bygga en europeisk federation överges och unionen öppnas upp och demokratiseras. Ett sådant europeiskt samarbete, ett nära samarbete mellan demokratier, är bättre ägnat och rustat att möta de stora utmaningar som vår världsdel står inför.
(Applåder)

I detta anförande instämde Ali Esbati och Andreas Lennkvist Manriquez (båda V).

Anf. 73 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Fru talman! Jonas Sjöstedt talar ofta, gärna och bra om klimatet och om att vi behöver göra mer för att stoppa klimatförändringarna som leder till torka, skogsbränder och översvämningar. Han talar också gärna om sjysta villkor och trygghet på jobbet. Det är viktiga frågor som Jonas Sjöstedt adresserar.

Vi behöver göra mer tillsammans i Europa för klimatet. En gemensam klimatlag, gemensamma mål om att minska utsläppen och en gemensam lagstiftning för att minska energianvändningen vore också bra.

Vi behöver också ha starka regelverk för att ge löntagarna som arbetar på olika platser runt om i Europa sjysta arbetsvillkor och säker arbetsmiljö. Det är bra att levnadsvillkoren förbättras i alla länder. Det tjänar också Sverige på.

Vi kan göra mycket i Sverige men inte allt. Ofta behöver beslut fattas just gemensamt inom ramen för Europeiska unionen. Jonas Sjöstedt har också här i talarstolen talat om mycket som behöver göras i EU. Ändå vill Vänsterpartiet, som vad jag vet ensamt parti i Sveriges riksdag, lämna Europeiska unionen. Detta får jag inte att gå ihop. Det är inte att ta ansvar för klimatet och inte att ta ansvar för löntagarnas villkor. Hur ser Jonas Sjöstedt på det?

Anf. 74 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! Tack, statsministern, för frågan!
Ända sedan Sverige blev medlem i EU, 1995, har Vänsterpartiet arbetat mycket aktivt i inte minst EU-parlamentet för att få besluten åt det håll som vi vill. Vi har satt avtryck när det gäller jämställdhet, miljöfrågor och arbetsrätt.

Jag har själv suttit i EU-parlamentet i elva år. Jag har suttit i ett antal lagstiftningsförhandlingar för att få bästa möjliga miljölagstiftning i EU. Det är så vi arbetar.

Men vi har inte varit okritiska. Vi har hela tiden sagt att det finns bättre former för europeiskt samarbete än dagens europeiska union. När miljörörelsen granskade de svenska och europeiska partierna före årets EU-parlamentsval var vänstergruppen bäst och drev på mest för att lösa miljöproblemen. Vi röstar dessutom konsekvent för löntagarnas rättigheter och för en större öppenhet och för mänskliga rättigheter i Europeiska unionen. Det går utmärkt att förena detta med att vara kritisk till mycket i Europeiska unionen. Det kan till och med vara en fördel att vara det.

Vi sa också tydligt inför valet till EU-parlamentet att vi inte ställde upp i valet för att lämna EU utan för att påverka EU så gott vi kan, väl medvetna om de svårigheter som finns.

Det pågår nu en debatt i vårt parti inför vår partikongress i maj, och vi kommer att skriva ett nytt partiprogram där det kommer nya formuleringar om Europeiska unionen. Jag önskar att jag hade en kristallkula och kunde berätta hur de kommer att se ut, men det har jag tyvärr inte. Vänsterpartiets partikongresser är ofta lite mer livliga än Socialdemokraternas när det gäller att ta olika beslut, så det kan bli på olika sätt.

Jag vill fråga statsminister Stefan Löfven: Var det inte klokt att vi röstade nej till euron? Vi var ju på olika sidor i den folkomröstningen. Var det inte vi som hade rätt?
(Applåder)

Anf. 75 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Fru talman! Det är bra att vi båda vill se en mer ambitiös klimatpolitik och bättre villkor för löntagare. Men låt oss komma ihåg att det inte är EU som är fienden, att det inte är EU som är ett hot mot klimatet och att det inte är EU som hotar arbetsmiljön och villkoren. Det är tvärtom så att det är inom ramen för EU-samarbetet vi kan göra mer. Hotet mot klimatet utgörs av dem som är förnekare, och hotet mot arbetarna utgörs av dem som sätter löntagare mot löntagare. Jag tar gärna den gemensamma kampen med Sjöstedt om detta.

Avgörande är dock att Vänsterpartiet vill att Sverige ska lämna EU. Det är det ni står för. Det innebär att med Vänsterpartiets politik hade Sverige inte varit medlem i EU och inte kunnat göra detta för klimatet och löntagarna. Man kan vara kritisk, ja, men att ta ställning emot och vilja gå ur EU är en helt annan sak, Jonas Sjöstedt.

Anf. 76 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! Jag delar inte statsministerns syn att EU inte är ett problem. Lavaldomen och Vikingdomen var direkta ingrepp i den svenska arbetsmarknaden och i den svenska modellen och hotade löntagarnas möjlighet att ta strid för att ha samma kollektivavtal. Att säga att EU inte har varit ett problem är direkt felaktigt. När EU öser

subventioner över industrier och branscher som ökar klimatutsläppen är det givetvis ett problem.

Är det bara den som älskar unionen och håller hyllningstal som kan göra nytta? Uppenbarligen inte. Fråga miljörörelsen och fråga dem som granskar EU-parlamentarikerna vilka som är flitigast, vilka som röstar för de bästa lagarna och vilka som driver på för den bästa miljöpolitiken. Då hamnar man inte i den socialdemokratiska gruppen; då hamnar man hos oss.
(Applåder)

Anf. 77 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Fru talman! Kanada, Bolivia, Ukraina, Zimbabwe, Japan – det spelar nästan ingen roll vilket land det är, för Vänsterpartiet röstar alltid pålitligt emot frihandelsavtal så fort de föreslås.

Det är lite märkligt, för frihandel är det avgjort bästa sättet att lyfta länder ut fattigdom. Det var så Sverige blev ett rikt land. Att handel skapar möjligheter för välstånd och utveckling vet i princip alla nu för tiden.

Handeln är fortfarande helt avgörande för svenskt välstånd. De stora svenska exportföretagen skulle ha haft det otroligt svårt utan frihandel. Men ni röstar nej till mer handel med Japan och Kanada.

Vänsterpartiet talar ofta om solidaritet. Trots det kan Vänsterpartiet inte rösta ja ens till handel med fattigare länder. Det har gällt avtal med länder som Botswana, Ghana, Moçambique och Ecuador för att ge dem en chans att integreras med den europeiska ekonomin – med krav på hållbar handel.

Vänsterpartiet röstar nej till frihandel, nej till att hjälpa världens fattigaste länder och nej till att bygga Sveriges välstånd starkare. Min uppriktigt nyfikna fråga är: Vad är det som är så dåligt med frihandel, Jonas Sjöstedt?

Anf. 78 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! Ulf Kristerssons fråga bär en självmotsägelse i sig. När Sverige blev medlem i EU höjdes tullkvoten. Vi fick alltså sammantaget mindre frihandel i och med EU-medlemskapet på grund av unionens handelspolitik. Det var faktiskt ett av Vänsterpartiets argument i folkomröstningen.

Varför är vi emot handelsavtalet med Kanada? Jo, av samma skäl som vi har kritiserat många andra avtal: Det innehåller en klausul om investeringsskydd. Det kan låta oförargligt, men det handlar i praktiken om att privata företag ska kunna stämma stater om staterna tar demokratiska beslut som anses minska företagens vinst. Detta avgörs ofta i helt slutna specialdomstolar utan demokratiskt inflytande. Vi har sett vad detta har inneburit. Man har stämt delstater som förbjuder frackning för att de vill skydda sin egen miljö, och man har använt liknande klausuler mot länder som har försökt att få ett bättre sjukförsäkringssystem från privata bolag.

Man skulle kunna tänka sig att till exempel amerikanska företag stämmer Sverige för att det minskar deras vinst om vi tar bort vinstjakten i välfärden eller om vi inför en mineralavgift för att gruvbygder ska få bättre infrastruktur.

Vänsterpartiet menar att Sverige och alla andra stater har rätt att lagstifta för miljö och folkhälsa utan att det ska kunna överprövas av

privata företag på det sätt som faktiskt är möjligt i till exempel CETA-avtalet.

De delar som handlar om att ta bort tullar och sådant är helt oproblematiska för mig. Det är nästan alltid bra att ta bort tariffer, som ju är en ganska liten del av de handelshinder som finns i dag. Jag tror dock inte på en global ordning som konsekvent sätter storföretagens makt över demokratiska beslut.
(Applåder)

Anf. 79 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Fru talman! Jag tror inte att argumenten mot Kanadaavtalet håller heller. Det är intressant att Sjöstedt nämner just Kanada när han såvitt jag vet är systematiskt emot alla frihandelsavtal. Handlar det inte i grund och botten om att Vänsterpartiet är emot frihandel som idé oavsett om den skulle gynna mogna ekonomier som Sverige och vår relation med Kanada och Japan eller om den skulle gynna fattiga länder som vill ta sig in i den moderna ekonomin?
Är Vänsterpartiet för eller emot frihandel?

Anf. 80 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! Vänsterpartiet är som regel för att ta bort tullar och bestämmelser som hindrar handeln mellan länder. Men handeln är inte så fri som den är i Moderaternas drömvärld. Villkoren dikteras alltför ofta av de rika, mäktiga länderna och deras stora företag som håller i trådarna bakom.

Vi brukar också tala om rättvis handel, det vill säga att länder med en mindre utvecklad ekonomi ska ha möjlighet att växa ekonomiskt. Det är på grund av detta, investeringsskyddet och de delar av immaterialrätten som kan komplicera saker som till exempel miljörörelser och sociala rörelser ofta vill ha handelsavtal som ser ut på ett annat sätt.

Frihandel, ja, men vi vill också ha rättvis handel.
(Applåder)

Anf. 81 ANNIE LÖÖF (C) replik:
Fru talman! De senaste åren har vi sett allt fler och allt allvarligare hot och försök att på olika sätt attackera demokratin runt om i Europa och världen. Senast i går kunde vi till exempel läsa om attacker mot Labour i Storbritannien.

Stater och andra aktörer har genom påverkanskampanjer påverkat eller försökt påverka fria staters demokratiska val och gjort olagliga annekteringar eller storskaliga cyberattacker.

Säkerhetsläget i vårt närområde och i och omkring Europa är uppskruvat. Hoten behöver dock inte se ut som de gjorde förr, och de behöver inte heller synas alls. Hybridhot och cyberattacker är verklighet och dessvärre i många fall vardag för såväl länder som företag, organisationer och privatpersoner. Inte heller Sverige är förskonat från detta.

För att motverka detta och stärka vår gemensamma säkerhet har EU bland annat ett samarbete med Nato om hybridhot. Det handlar exempelvis om att ett gemensamt hybridcenter har inrättats i Helsingfors. När försvarsministern informerade EU-nämnden om detta

motsatte sig Vänsterpartiet tillsammans med Sverigedemokraterna ett sådant samarbete.

Varför är Vänsterpartiet motståndare till ett samarbete mellan europeiska länder och Nato i syfte att avvärja hot mot grundstenarna i vår demokrati, såsom fria och hemliga val, det fria ordet och en fri och öppen press?
(Applåder)

Anf. 82 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! Jag håller med om mycket i Annie Lööfs beskrivning av de nya typer av hot vi ser mot till exempel fria val när propaganda sprids. En särskilt aktiv aktör är Ryssland, där det har kunnat beläggas hur de går in och sprider lögner och kampanjar för att påverka olika politiska processer, till exempel brexit. Man är naiv om man inte tror att detta sker också i Sverige och kommer att ske här i framtiden.

Varför tycker vi då att vi inte ska vara med i olika Natoorgan? Jo, därför att vi inte tycker att vi ska vara en del av Nato. Vi vill samarbeta med andra länder men inte stegvis gå in i Natostruktur efter Natostruktur. Jag förstår varför Natoanhängare vill vara med i allt som Nato har – allt från parlamentariska församlingar till olika organ – men det går bra att samarbeta om saker utan att formellt vara en del av Nato. Jag tror att det till och med är Natoanhängarnas strategi i Sverige att vi steg för steg ska öva och vara med i Natostrukturer, och sedan kommer man en vacker dag och säger: Nu är vi ju redan med. Nu är det ju bara att vara med i hela Nato också.

Vänsterpartiet köper inte detta. Vi samarbetar gärna för att bekämpa till exempel cyberhot och propaganda, men vi vill inte gå in i Natostruktur efter Natostruktur. Vi tycker att den militära alliansfriheten är bra därför att den gynnar fred och säkerhet, och detta ger oss möjligheter att ha en självständig, egen utrikespolitik.

Natofrågan är komplicerad på många sätt. Det största Natolandet militärt sett är Turkiet. Är det givet att vi ska ingå i samma strukturer som Turkiet, som faktiskt delvis ägnar sig åt precis sådana saker som Annie Lööf talar om? Det är inte givet att vi alltid har samma intressen.

Anf. 83 ANNIE LÖÖF (C) replik:
Fru talman! Jag är fullt medveten om Jonas Sjöstedts motstånd mot Nato, men nu handlade ju inte min fråga om ett svenskt Natomedlemskap. Den handlade heller inte om ökad överstatlighet i försvars- och säkerhetsfrågor. Min fråga handlade om ett mellanstatligt samarbete för att bättre kunna möta hot mot vår egen säkerhet och mot vår gemensamma europeiska säkerhet. Det handlar framför allt om att utbyta kunskap och information och om att rusta länder som Sverige för att bättre kunna upptäcka men också motverka hybridhot, som vi har sett effekterna av på alltför många håll i vår närhet.

Varför låter Vänsterpartiet sitt Natomotstånd förblinda dem i en fråga som rör EU:s länders förmåga och beredskap att tillsammans kunna möta hot mot vår säkerhet och demokrati? Det är ett samarbete mellan europeiska länder och exempelvis Nato.

Jag frågar igen: Varför är Vänsterpartiet motståndare till ett samarbete i syfte att avvärja hot mot grundstenarna i vår demokrati?
(Applåder)

Anf. 84 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! Mitt svar är detsamma som tidigare: Vi samarbetar gärna och mycket, men vi vill inte ingå i formella Natostrukturer.
När det gäller både EU och Nato tycker jag att man ska fundera på vad som sker i dag i många Natoländer. Vi hade en sådan diskussion om Österrike och om att information från den österrikiska regeringens högerextrema parti gick till Ryssland, till exempel. Nu är Österrike ett EU-land och inte ett Natoland, men vi har en liknande situation när det gäller till exempel Ungern.

Är det självklart att vi vill dela allt som har med rikets säkerhet att göra med den typen av länder? Jag tror att vi ska vara försiktiga. (Applåder)

Anf. 85 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Fru talman! Vänsterpartiet pratade en hel del om slöseri och om Europeiska unionens långtidsbudget tidigare i dag. V och Kristdemokraterna kanske kan ta med sig Sverigedemokraterna i denna nya axelmakt av nejsägare och vetoälskare. Man kan säga att man här nästan ser en födelse av en vänsterkonservativ allians i denna kammare i dag. Det är partier som finner att vi inte ska ha några högre ambitioner på området när det gäller europeiskt samarbete och fördjupning.

Man ska komma ihåg att budgeten är komplicerad i ett läge när Storbritannien tyvärr är på väg att lämna unionen. Det innebär ett stort bortfall, för Storbritannien är också en stark nettobidragsgivare när det gäller att få verksamheten för fred och säkerhet att utvecklas i Europa.

Vi har precis som Vänsterpartiet synpunkter kring att kanske gå lite mer långsamt fram med att reformera jordbrukspolitiken eller, för den delen, att vi behöver se över sammanhållningspolitiken. Men allt detta har ändå grunden att man ska försöka förändra Europa långsamt och få medborgarna med sig. Om vi samtidigt ska göra investeringar i klimatet när det gäller forskning, direkt omställning, ökat gränsskydd eller bara generell forskning, för att se till att Europa är med i det race mot digitalisering och AI som nu sker och inte hamnar i skuggan av Kina och USA, måste vi satsa mer.

Men om man redan nu säger att vi inte ska bidra till detta därför att det är svårt att reformera de andra områdena undrar jag: Har inte Vänsterpartiet några ambitioner när det gäller klimatet, gränsskyddet eller förbättrad forskning i Europa?

Anf. 86 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! På svenska förskolor drar man in frukten. På svenska äldreboenden går man ned i personaltäthet så att nattskiftet får springa och inte hinner ta rast. Nästan alla kommuner i Sverige skär ned på skolan.

Hur ser det ut i EU? Jo, EU:s höjdare har tänkt åka mer privatjet och ökar budgeten för detta med 50 procent. Det har de redan fattat beslut om. I EU öser man miljarder över miljardärer och oligarker som är stora godsägare och som ibland har blivit detta på tvivelaktigt sätt. I EU har man ett parlament som forslas fram och tillbaka mellan Bryssel och Strasbourg varje månad till enorma kostnader.

Ja, jag väljer frukten på förskolan framför att flytta parlament. Ja, jag väljer bättre bemanning på äldreboendet framför att ösa svenska skattepengar över tjeckiska oligarker. Jag tycker att det är en bra vänsterpolitik. (Applåder)

Anf. 87 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Fru talman! Jag välkomnar Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna och Vänsterpartiet. Jag lyckönskar dem i arbetet med att försöka minska möjligheterna för Europa att utvecklas och ta fortsatta steg.

Den klimatomställning som vi nu håller på med inom Europeiska unionen innebär ganska tuffa åtgärder på många håll. Vi hörde tidigare att det inte finns några oljefält i Norrlands inland. Detta kan vi vara överens om, men det finns 18 ganska utsatta kolgruveregioner runt om i Europa. Om vi ska se till att de kan ställas om och bli en del av en grön europeisk framtid krävs resurser, både till sammanhållning och till investeringar i vad dessa människor ska göra i stället. De är också arbetare, Jonas Sjöstedt.

Det märks tyvärr tydligt, fru talman, att Vänsterpartiet inte vill delta i Europeiska unionen. Man vill isolera sig, men detta har aldrig gått bra i världen tidigare.

Anf. 88 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! Under den tid jag satt i EU-parlamentet gjorde jag några år i budgetkontrollutskottet. Det var intressant, och det var skrämmande. Det är faktiskt så att under alla år jag var där beviljades inte centrala EU-organ ansvarsfrihet därför att de inte hade koll på pengarna. De kunde inte svara på vart pengarna gått. Och så har det varit år efter år. Om det händer i frimärksklubben i Lindesberg att ansvarsfrihet inte beviljas får kassören gå, men i EU kan det bara fortsätta.

Jag tror på en stark välfärd. Jag tror på att ha ordning och reda i finanserna. Jag tror på att veta vad man gör med skattebetalarnas pengar. EU har inte den kollen. Jag är inte beredd att hälla svenska skattemiljarder i ett svart håll där vi faktiskt inte alltid vet vad pengarna går till. Jag tycker att Liberalerna bör vara lite mer rädda om statsfinanserna och skattebetalarnas pengar.
(Applåder)

Anf. 89 EBBA BUSCH THOR (KD):
Fru talman! Nästan ett halvår har passerat sedan EU-valet. Vi kristdemokrater sökte väljarnas mandat för att arbeta för ett EU som har rätt fokus, ett EU som fokuserar på att lösa gemensamma problem men som också accepterar att länderna i unionen är olika varandra. Vi kallade det för lagom: mer av det som EU verkligen ska göra, mindre av det som medlemsstaterna gör bäst själva, inte för mycket EU, inte för lite EU, utan lagom.

När Stefan Löfven talade inför Europaparlamentet i våras, före EU-valet, mötte han samma budskap från Lettlands EU-kommissionär Valdis Dombrovskis. Dombrovskis uttryckte det på följande sätt:
Det finns ett svenskt koncept som jag tycker borde vara centralt för EU:s framtid. För många svenskar är lagom en livsstil och ett tankesätt. Det är en svensk filosofi kring måttfullhet och balans – om att undvika både överflöd och extremer.

Ett EU som är lagom måste också inse att när britterna lämnar EU blir unionen mindre. Då måste också kostymen krympa, annars kommer kostymen snart att sitta väldigt dåligt. I värsta fall riskerar EU att tappa byxorna helt.

Den svenska EU-avgiften är nu uppe i 42 miljarder. Den har ökat kraftigt över tid, och starka krafter vill att den ska öka ytterligare. Det

sker samtidigt som vårdköerna växer och många svenska kommuner brottas med skenande underskott i välfärden. Därför är jag glad över att Jonas Sjöstedt och jag har hittat en samsyn kring principerna för den svenska EU-avgiften.

Vårt besked är att den svenska EU-avgiften inte ska öka snabbare än bni och att EU därmed måste prioritera och omfördela i stället för att ständigt expandera.

Fru talman! Migrationsfrågan kommer fortsatt att dominera svensk politik och europeisk debatt under överskådlig tid, och detta på goda grunder eftersom vi befinner oss i ett nytt läge som kräver både självrannsakan och nya lösningar. I stort sett varje gång som vi debatterar migrationsfrågan hänvisar statsministern till lösningar på EU-nivån. Visst är det sant att EU spelar en viktig roll. Men ett gemensamt ansvar för migrationsfrågorna innebär också en harmonisering av lagstiftning. Och här har Sverige inte gjort sin egen hemläxa.

Det är just därför som Kristdemokraternas ingångsvärden i den parlamentariska migrationskommittén är att Sverige nu måste närma sig våra nordiska grannländers nivå när det gäller mottagande, för i Bryssel består dödläget. Kommissionens stora asylpaket är fortfarande strandat i ministerrådet. Låsningarna är många och hårda, inte minst Östeuropa fortsätter att blockera viktiga processer. Men EU kan inte låta sig förlamas.

Europa och Sverige ska ta ansvar för människor som flyr undan förtryck och förföljelse. Om detta ska det inte råda någon tvekan. Men EU måste också säkra sina yttre gränser, krossa människosmugglarnas nätverk och få på plats så mycket gemensam politik för mottagande, omfördelning och vidarebosättning som möjligt.

Vårt besked är detta: Gå vidare med de gemensamma åtgärder som är möjliga att nå enighet om redan i dag! Vänta inte på helheten!
Fru talman! För att få ett godkännande av Europaparlamentet tvingades den tillträdande ordföranden för EU-kommissionen till eftergifter. Den socialdemokratiska gruppen i Europaparlamentet ställde långtgående krav för att ge henne sitt stöd. Därför har vi nu en tillträdande EU-kommission som väntas lägga fram radikala välfärdspolitiska förslag i frågor som bättre hanteras av länderna själva.

För det första handlar det om en europeisk a-kassa, där ländernas arbetslöshetsförsäkringar ska klistras ihop med varandra. Risken är uppenbar att detta blir ett nytt inomeuropeiskt bidragssystem från välskötta ekonomier till vanskötta.

För det andra har EU-kommissionen nu återigen, som en följd av krav från Europaparlamentets socialdemokratiska partigrupp, lovat att presentera förslag om europeisk minimilön. Detta är ytterst allvarligt, och det kan bli ett grundskott mot den svenska partsmodellen. Eller, som representanter för arbetsmarknadens parter uttryckte saken på DN Debatt i går:

”Alla rättsliga initiativ på det lönepolitiska området riskerar, oavsett utformning, att allvarligt störa självreglerande kollektivavtalssystem.”
Men det är inte bara LO och Svenskt Näringsliv som kritiserar förslaget om europeisk minimilön. När man frågar den svenska regeringen får man svaret att den delar vår oro och parternas oro. Men

vad Stefan Löfven glömmer att berätta är att det var Stefan Löfven själv som satte bollen i rullning.

I varje skrivelse från EU-kommissionen eller från Europaparlamentet som adresserar dessa förslag motiveras de med den sociala pelaren eller med Löfvens EU-toppmöte i Göteborg.

Socialdemokraterna är skyldiga Sveriges folk, företag och fackföreningar en förklaring. Ska våra löner och arbetsvillkor beslutas här av oss eller i Bryssel av 28 länder?

Fru talman! EU spelar en viktigare roll än på länge, och det saknas sannerligen inte problem att hantera. Det handlar om vad klimatfrågan kräver av oss, vad den nya tidens folkvandringar ställer för krav, hur vi tacklar det nya säkerhetspolitiska läget, hur vi möter den stenhårda ekonomiska konkurrensen från länder som Kina, USA och Indien. Allt detta är frågor som EU borde fokusera på.

Att vi nu i stället måste ägna kraft och energi åt att freda svensk arbetsmarknad från överstatliga maktambitioner är tyvärr ett faktum. Det är ett tydligt exempel på ett EU som ägnar för lite kraft åt att lösa det som ingen stat kan lösa själv och för mycket kraft åt att lösa det som alla stater kan lösa bättre själva. Det är därför, fru talman, som vi fortsätter att säga: Make EU lagom again!
(Applåder)

Anf. 90 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Fru talman! Jag ska ställa ungefär samma fråga till Ebba Busch Thor som jag ställde till Ulf Kristersson, eftersom den nu har ett stort intresse i svensk politik. Nu har vi det högerkonservativa blocket i svensk politik med moderater, kristdemokrater och sverigedemokrater. Vi vet mycket väl vad Sverigedemokraterna har uttalat vad gäller just Ryssland. Det var en sverigedemokratisk företrädare som ville att Putin skulle komma till Sverige för att avsätta regeringschefen. Det är lite svårt att hålla intressena isär. Sverigedemokraterna tycker inte att EU ska granska Ungern och Polen. När fria domstolar, oberoende universitet och oberoende medier nu hotas med lagstiftning tycker Sverigedemokraterna inte att EU ska granska det.

Jag vill veta hur Kristdemokraterna ser på detta samarbete, givet det som Sverigedemokraterna faktiskt står för och ger väldigt tydligt uttryck för. Ser Kristdemokraterna i EU-sammanhang några problem med det samarbete som vi behöver utveckla? Och vilken linje skulle dessa tre partier hålla i ett EU-samarbete vad gäller EU:s värderingar och intresset gentemot Ryssland?

Anf. 91 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Fru talman! Som jag ser det är det ett block som motiveras och definieras av att man har ett budgetsamarbete. När det gäller det som har hänt i svensk politik kan man väl säga att de gamla blocken har upplösts. Där har Stefan Löfven, fru talman, fått som Stefan Löfven önskade.

Jag skulle snarare säga att vi i stället har fått ett nytt block i svensk politik bestående av de fyra januaripartierna. I övrigt finns det inga block. Det finns ett vänsterpartistiskt stödparti till de fyra januaripartierna. Sedan finns det tre partier i opposition. Det är Sverigedemokraterna, Moderaterna och vi i Kristdemokraterna. Vi har sagt att det är det sakpolitiska innehållet och verkliga problem som drabbar vanliga människor som måste vara vårt fokus. Det är där som

väljarna har en skyldighet att kräva av oss att vi ska lösa dessa problem. Då är vi beredda att tala med alla i Sveriges riksdag för att göra det, och det tycker jag är rätt och riktigt. Vi har alltså inget formellt samarbete med några andra partier på det sättet, förutom med Moderaterna.

Vår linje i EU-politiken är glasklar. Det är precis den som jag har redogjort för här. Om frågan handlar om vilken linje som vi är beredda att föra när det kommer till EU-frågor varhelst de diskuteras är linjen att det just handlar om att se till att EU är lagom och att vi säkrar legitimiteten för framtiden i enlighet med just det som jag har sagt i mitt inledningsanförande – inget annat.

Min motfråga till Stefan Löfven är huruvida Stefan Löfven till Angela Merkel, min kristdemokratiska kollega i Tyskland, återkommande valde att kalla hennes parti för ett högerkonservativt parti.

Anf. 92 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:
Fru talman! Då var det klargjort att det inte finns något regeringsalternativ i Sveriges riksdag. Det var bra. Det kanske inte var vad Kristersson hade väntat sig som svar, men då är det alltså fastställt: Det finns inget regeringsalternativ i Sveriges riksdag. Det är jag i och för sig glad för, men vi försöker ändå samarbeta över gränserna. Vi vill gärna ha så mycket samarbete som möjligt.

Ett sådant samarbete rör klimat och energi, och jag hoppas att Kristdemokraterna inte bara fokuserar på kärnkraft när det gäller energin utan att vi kan se till att samarbeta för att få så mycket förnybar energi det någonsin går. EU ska inte stödja enbart kärnkraftsutveckling, utan vi behöver all annan energi så att vi får en riktig energidiversifiering.

Vad gäller Angela Merkel har jag ett alldeles utmärkt samarbete med henne. Vi har ett utmärkt samarbete med Tyskland på många områden. En sak som slår mig är att Angela Merkel tycker att den sociala pelaren i EU är bra och att det finns en anledning till det.

Anf. 93 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Fru talman! Då uppfattar jag det som att Stefan Löfven visar min kristdemokratiska kollega i Tyskland den respekten att han inte klistrar en ideologisk etikett på henne som faktiskt inte stämmer. Vi kristdemokrater är vad vi heter, nämligen just kristdemokrater, och just nu utmanar vi Socialdemokraterna i Sverige när det gäller att vara det riktiga välfärdsalternativet. Vi må vara ett välfärdsparti till höger, men vi är ett välfärdsparti som man kan lita på.

Jag uppfattade inte att frågan gällde regeringsalternativet, men för oss är det glasklart: Verkligheten kommer nu i kapp den märkliga januariöverenskommelsen, och jag tror att väljarna kommer att ge stöd till en ny regering när den dagen väl kommer.
(Applåder)

Anf. 94 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Fru talman! Kan man rädda en människas liv vänder man inte bort blicken.

Den gräns till EU och Europa som går vid Medelhavet är en av de dödligaste gränserna i hela världen. Redan i år har över tusen

människor mist sina liv på Medelhavet, och i år har det för sjätte året i rad rapporterats om över tusen döda bland dem som i desperation – trots att de vet att de utsätter sig för livsfara – har försökt ta sig över havet från en verklighet där de inte ser någon framtid. En av EU:s största, svåraste och viktigaste frågor är att så snart som möjligt enas om en gemensam och mänsklig asyl- och migrationspolitik. Bristen på lagliga vägar in till EU gör att de människor som flyr hamnar i mer utsatta situationer där det många gånger blir fråga om liv och död.

Vi har ett medmänskligt ansvar att hjälpa de människor som flyr från krig och orättvisor, och de räddningsinsatser som görs på Medelhavet räddar liv varje dag. För några veckor sedan röstade dock Kristdemokraterna, tillsammans med Moderaterna och Sverigedemokraterna, nej till att EU-parlamentet skulle driva på medlemsländerna att öka sina livräddningsinsatser på Medelhavet.

Livräddningsinsatserna på Medelhavet handlar inte bara om liv och död för tusentals människor, utan de handlar också om vilka människor vi vill vara.

Fru talman! Min fråga till Kristdemokraterna är därför: Är det verkligen lagom EU-politik att titta bort när människor dör, Ebba Busch Thor?
(Applåder)

Anf. 95 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Fru talman! Svaret på den frågan är: Nej, aldrig någonsin. Vi har verkligen ett medmänskligt ansvar och en moralisk skyldighet att hjälpa människor i nöd.

Det är en sak att *vilja* göra gott och en helt annan sak att faktiskt *göra* gott. Min kollega tycks inte förstå skillnaden. Den resolution som Isabella Lövins Miljöpartiet röstade för i Europaparlamentet innebar att EU skulle dela känslig information om gräns- och kustbevakningen – information som då skulle riskera att hamna i händerna på människosmugglare. Trots att förslaget till resolution var menat att göra gott skulle effekten ha blivit det motsatta. Resolutionen hade gött organiserad brottslighet och lett till fler och mer riskfyllda resor.

Vi röstade i stället för den kristdemokratiska gruppens förslag till resolution, där man betonade vikten av solidaritet och gemensamma lösningar på migrationsfrågan samt att detta kräver kontroll av EU:s yttre gränser. Det förslaget röstade Miljöpartiet ned, med hjälp av extremhögern i Europaparlamentet. Min motfråga blir därför: Varför tar ni så lätt på migrantsmugglingen, Isabella Lövin, och varför röstade ni emot EPP:s resolution?

Anf. 96 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Fru talman! Att ökad informationsdelning skulle gynna flyktingsmugglare talar mot bättre vetande. Frontex använder den här informationen redan i dag, och den delas givetvis inte med flyktingsmugglare. Informationen delas med organisationer som Röda Korset, Läkare Utan Gränser och andra frivilligorganisationer som kan ge sig ut till de positioner där kanske hundratals människor är på väg att drunkna – för att rädda deras liv. Vi borde vara tacksamma mot dessa organisationer och inte blanda ihop dem med flyktingsmugglare.

Jag tycker att det Ebba Busch Thor står och säger är ganska oanständigt.

Ni röstade, tillsammans med de högerextrema, emot förutsättningar för att rädda liv på Medelhavet, Ebba Busch Thor. I en omvärld där demokratiska grundläggande värden alltmer hotas är det viktigt att ha sin moraliska kompass rätt inställd, och min fråga är: Hur hjälper Kristdemokraternas politik de människor som flyr och de människor som faktiskt dör?

Anf. 97 EBBA BUSCH THOR (KD) replik:
Fru talman! Om det avgörande är vem man röstar med är vi lika goda kålsupare båda två. För mig är det innehållet och att man kan stå upp för det som är det viktiga.

Det är en fullkomligt verklighetsfrånvänd argumentation att inte se att den här informationen redan i dag används av grovt kriminella nätverk och att den här informationen skulle ha hamnat i händerna på människosmugglare. Det är nämligen där några av de absolut värsta övergreppen sker mot asylsökande som försöker ta sig till Europa och Sverige. De sker på färden hit, när människor är i händerna på människosmugglarna. Det är därför vi måste ha en helt annan ordning för migrationen. En annan ordning måste gälla på EU-nivå, och Sverige måste göra sin hemläxa. Det driver vi på för i migrationskommissionen här.

Anf. 98 JOHAN PEHRSON (L):
Fru talman! I dag debatterar vi hur Sverige ska använda medlemskapet i den organiserade europeiska gemenskapen, det vi kallar EU.
Jag minns hur jag denna dag för 25 år sedan, som juriststudent vid King's College London, stod på Handelskammarens valvaka och firade det svenska folkets tydliga ja till medlemskap i EU. Det är nästan svårt att ta till sig hur mycket av det vi då debatterade i Sverige som faktiskt har blivit verklighet. Det är lättare att plugga i andra länder. Vi vet att våra svenska företag har kunnat växa och exportera på den inre marknaden på ett fantastiskt sätt som vi inte kunde föreställa oss. Vi vet att vi i dag kan få specialistvård i hela Europeiska unionen om vi är sjuka, och så vidare.

Detta visar på värdet av den liberala idén om öppenhet och samverkan – att det alltid är bättre än slutenhet och misstänksamhet. Det har stärkt Sveriges säkerhet och ökat vårt inflytande i världen. Det har inneburit att hela Europa har höjt sina ambitioner när det gäller klimatomställningen. Det har ökat kraften i bekämpningen av internationell brottslighet och penningtvätt.

Fru talman! Vi liberaler tog tidigt ställning för ett svenskt medlemskap i gemenskapen. Vi är övertygade om att just ett allt starkare samarbete, handel utan hinder och ett gemensamt ansvar för att lösa globala problem gör oss mer framgångsrika – och framför allt att det gör våra medborgares liv rikare och tryggare.

På den tiden mötte vi motstånd. Vi mötte motstånd från vänster, från dem som ogillade att EU i grunden var ett liberalt projekt, eftersom samarbete bygger på öppenhet, demokrati och marknadsekonomi. Sedan dess har den svenska vänstern, till och med kanske ytterkantsvänstern, faktiskt svängt. Men också från högerhåll fnös man. Det gällde de ideologiska modeller som helt enkelt inte gillar frihet inom gemenskapen eller de sociala ambitionerna om grundläggande mänskliga rättigheter i hela Europa – eller som på riktigt tror att mindre nationer är starkare ensamma. Det gällde de som alltid ser faror med människors frihet.

Fru talman! När vi i dag blickar framåt ser vi också behovet av ett fördjupat Europasamarbete för att hantera de samhällsproblem som Sverige och Europa och alla våra andra demokratiska vänner i världen står inför. Hoten från ett aggressivt Ryssland och ett alltmer expansivt Kina kräver ett starkt EU. De ryska informationsoperationerna för att undergräva våra demokratier liksom den militära uppbyggnaden måste Sverige möta just tillsammans med andra. När vi visar svaghet enskilt står dessutom Kina där redo att köpa upp våra centrala nationella tillgångar – Sverige är inget undantag.

Apropå Kina var vår egen regering senast häromdagen åter tvungen att, för femtioelfte gången, upplysa Kina och dess företrädare om att vi i Sverige faktiskt har någonting som vi kallar för yttrandefrihet och att vi värnar den.

När USA:s nuvarande administration milt sagt har tappat greppet om de liberala ambitionerna för världen uppstår ett vakuum och ett tryck utifrån från många andra stormakter. Aldrig har det varit tydligare att enade vi stå och söndrade vi falla.

Klimatkrisen kräver gränsöverskridande lösningar. Döda hav och klimatförändringar är övertydliga gränslösa frågor. Ett starkt EU där vi tillsammans visar ledarskap globalt är den enda vägen till en hållbar framtid. Sverige bör driva på för en effektiv gemensam koldioxidskatt, fortsätta kampen för att skydda vår biologiska mångfald i hela Europa och driva på för framtidens fossilfria transportmedel.

Ska Sverige ha ekonomisk motståndskraft i en kommande lågkonjunktur som skyddar välfärden för våra barn, äldre och sjuka måste vi fortsätta stärka konkurrenskraften för våra företag. Det kräver färre handelshinder och mer av spjutspetsforskning, innovation och AI. Det är sådant som Sverige är bra på men som vi inte klarar på egen hand. Konkurrensen med till exempel Kina och USA är knivvass.

Vi behöver se ett ännu starkare fokus från regeringen på detta och att Sverige samarbetar med andra länder och sätter press på den inkommande kommissionen att verkligen prioritera och fokusera såväl på konkurrensfrågor globalt som på våra frågor rörande den inre marknaden.

När protektionistiska vindar nu blåser och Världshandelsorganisationen håller på att kollapsa behövs EU som en stabil kraft för ordning och reda i just världshandeln. Det är lämpligt att här passa på att tacka vår avgående handelskommissionär Cecilia Malmström som har lett EU:s handelspolitik. EU har genom Cecilia gjort stora insatser för att hålla frihandelns fana högt samtidigt som avgörande ambitioner har medfört att steg tagits framåt vad avser mänskliga rättigheter och klimatkrav i dessa handelsavtal. Med handel och bistånd kan vi tillsammans i Europa fortsätta att stärka frihet och utveckling i hela världen.

Den internationella brottsligheten och terrorismen måste vi bekämpa tillsammans. Vi har varit inne på det i våra tidigare replikskiften. Den internationella solidariteten kräver ett starkt agerande från Europa. Vi måste tillsammans bättre dela på ansvaret för människor på flykt och göra starka insatser för att förhindra förtryck, fattigdom och klimatkatastrofer i andra delar av världen. Målet är att ingen ska behöva fly vare sig till Europa eller någon annanstans.

Fru talman! I en tid då kommunism och islamism har fått konkurrens av nationalism och populism behövs mer av sansad liberalism. Det är bara med starkt samarbete som vi tålmodigt och steg för steg kan lösa

gemensamma och inte sällan globala samhällsproblem. Det är bara så vi minskar attraktionen för de krafter som dels vill riva ned Europasamarbetet inifrån, dels vill montera ned centrala delar av den egna demokratin.
(Applåder)

Anf. 99 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! Johan Pehrson! Den liberala gruppen i EU-parlamentet där svenska Liberalerna och Centerpartiet ingår utmärker sig genom att ta emot mycket pengar från privata företag. Det är företag som vill bedriva lobbyarbete för att påverka lagstiftningen i Europeiska unionen. Det är stora summor som går från de här multinationella jättarna rakt ned i gruppens kassakista. På det sättet köper de sig tillträde till gruppens möten, seminarier och arrangemang.

Bland de företag som har valt att satsa sina pengar på den liberala gruppen finns Monsanto som varit i blåsväder och ett antal rättsprocesser för att ha haft bekämpningsmedel som orsakat sjukdomar hos dem som har använt dem. Där finns Uber som är känt för att undvika allt vad kollektivavtal heter gentemot sina chaufförer.

Där finns också Google som är känt för att hitta kryphål för att slippa betala skatt där man är verksam. De verkar tycka att det är den liberala gruppen som är den bästa hästen att satsa på i EU-parlamentet.
Jag tycker att det är orimligt att en partigrupp tar pengar direkt från storföretag som uppenbarligen vill påverka hur man agerar och röstar i EU-parlamentet. Hur ser Johan Pehrson på det här? Är det här någonting som fortsätter i dag i den liberala gruppen? Vi vet att det pågick fram till valet, men fortsätter det under den innevarande mandatperioden?

Anf. 100 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Fru talman! Tack, Jonas Sjöstedt, för frågan!

Jag kan försäkra Jonas Sjöstedt om att de liberala företrädarna från Sverige tar upp detta och är noga med transparensen. Vad den liberala gruppen tidigare har gjort och vilka ersättningar vi har tagit emot från olika företag kan säkert kunna komma att kritiseras.

Politiska partier och politiska organisationer har verksamhet där de får ersättning från olika företag. Liberalerna ska ha landsmöte nu i helgen. Mängder av företag och olika fackliga intressenter kommer dit för att påverka och tycka till och ha kontakt med de liberala företrädarna, och de betalar för detta. Det skulle man kunna beskriva som bidrag, men jag tycker att det viktiga här är att man tittar på företagen och deras intressen, vilket Jonas Sjöstedt lyfter.

Kan man till exempel tycka att den liberala tidigare kommissionären för konkurrensfrågor, Vestager, har varit slapp i frågan om hur man behandlar de amerikanska giganterna inom sociala medier som krossar hela annonsmarknaden och håller på att lägga under sig världen på ett ganska obehagligt sätt? Nej, snarare tvärtom – förhållningssättet har varit kritiskt, och hon har sett till att vi jagar dem på alla sätt, för det här är en demokratifråga.

Det viktiga är att vi ska vara öppna och att Jonas Sjöstedt varje gång ska kunna veta vilka lobbyister som liberaler träffat i Bryssel och vilka ersättningar som har givits. Det ska vara tydligt oavsett om det handlar om fack som arbetar för kolgruvearbetarnas livsvillkor när vi ställer om Europa från en kolunion till en de facto grön union eller om något annat. Det är viktigt med den insynen.

Anf. 101 JONAS SJÖSTEDT (V) replik:
Fru talman! Först uttalar sig Johan Pehrson kritiskt om de här bidragen och säger att Liberalernas ledamöter i EU-parlamentet tar upp detta som att det är ett bekymmer. Sedan försvarar Johan Pehrson att man får pengar från storföretag och tycker att det är naturligt för politiska partier, vilket är lite främmande för mig som vänsterpartist, måste jag medge.

Jag skulle ändå vilja höra om den här öppenheten faktiskt gäller. Tar ni emot pengar från storföretagen nu i den liberala gruppen? Fortsätter ni med det?

Anf. 102 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Fru talman! Jag kan inte svara exakt på vad den nya Renew-gruppen har valt att göra och hur man agerar, men det är väl helt självklart att liberaler är öppna med detta. Man kan inte se företagsamhet som en fiende hela tiden. Det är rimligt att det finns lobbyism, det är rimligt att den är öppen och det är rimligt att det redovisas vilka kontakter som förs. Det är en viktig del för att utveckla Europa.

Kom ihåg att det inte bara handlar om storföretag. Det handlar om andra intressen – det är ideella organisationer och fackliga företrädare som kämpar för att föra fram beslut. Vi har ju en diskussion här om hur vi ska utveckla EU-samarbetet i vårt land för att förankra så att fler intressen kan komma in tidigt i de lagstiftningsprocesser som löper hela tiden.

Jag förutsätter att detta sker öppet. Det finns enskilda företag som jag aldrig skulle ta i med tång såklart, och om det är de här kan jag inte svara på. Jag måste få återkomma med en redovisning av hur det ser ut exakt i dag och denna timme till Jonas Sjöstedt.

Anf. 103 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP):
Fru talman! När människor arbetar tillsammans mot ett gemensamt mål är vad som helst möjligt. Men när människor börjar arbeta mot varandra, misstänkliggöra varandra och skilja människa från människa på grund av religion eller hudfärg kan vad som helst gå fel.

I förra veckan var jag i Bosnien och Hercegovina. 25 år efter kriget finns fortfarande kulhålen överallt på vanliga hyreshusfasader. På gatorna snubblar man på gamla granathål som målats i blodröd färg.

De kallas Sarajevos rosor. Belägringen av Sarajevo varade i fyra år. Kriget tog slut 1995. När jag tittade ut över kullarna runt staden kändes det på samma gång verkligt och overkligt. Tänk att krypskyttarna nyss låg där bland träden och sköt på kvinnorna på gatorna och att studentkamrater, tidigare grannar och vänner avfyrade granater mot lekplatser.

Före kriget levde folkgrupperna i Bosnien i fred med varandra. Många levde i blandäktenskap. Men maktambitionerna hos några få politiker kunde piska upp människor mot varandra. Det går skrämmande snabbt att skapa en våldsspiral där det första skottet kräver hämnd. Men såren och sorgen efter 100000 döda kommer att ta många generationer att läka.

I dag är två av de stater som bildades efter Balkankriget medlemmar i EU. Bosnien och Hercegovina hoppas nu på att bli ett kandidatland. De har lång väg kvar att gå. Men så många, särskilt ungdomarna, som

jag träffade längtar efter att få bli ett EU-land, vilket är ett löfte om välstånd, stabilitet och försoning – den försoning som hittills har uteblivit.

Men många starka krafter verkar i dag för att länder i EU:s närområde inte ska ansluta sig. Populistisk och nationalistisk retorik sprider sitt gift, inte bara inom EU utan också utanför. Geopolitiska och ekonomiska intressen som inte vill se ett starkare EU spelar sina kort väl. Vi ser att Storbritannien lämnar EU. Vi behöver alla vakna upp inför det faktum att unionen försvagas precis när man behöver ett starkare EU för att stå upp för demokrati, yttrandefrihet, kvinnors rättigheter och en ambitiös klimatpolitik. Just dessa värden är hotade i dag.

Vi behöver också vakna upp inför det faktum att många av de länder som vi tycker olika om i just de här frågorna är länder som EU är kraftigt beroende av i dag, eftersom de förser EU med fossil energi. Mer än hälften av den energi som EU behöver importeras i form av olja och gas, främst från Ryssland och mycket från Mellanöstern. Varje år flödar svindlande 3200 miljarder svenska kronor från EU till dessa länders fickor.

Fru talman! För att klara klimatkrisen och för att försvara demokratin behöver vi EU. För att klara gränsöverskridande problem måste vi möta dem tillsammans. Vi behöver EU för att kunna ställa hårda krav på multinationella, stora företag som annars spelar ut länder mot varandra och för att driva på för rättvis handel som kan stoppa barnarbete, djurplågeri och miljöförstöring. Vi behöver EU för att försvara rättsstatens principer och kvinnors rätt till sin egen kropp som hotas just nu över hela världen samt för att möta terrorhot och gränsöverskridande brottslighet. Vi behöver EU för att rädda haven från överfiske och plastskräp, för att ersätta de fossila bränslena med en energiunion med sol, vind och vatten och för att göra det möjligt för medborgare att resa på ett hållbart sätt i hela Europa med en tågunion. Så kan EU fortsätta exportera fred och hållbarhet och ge hopp till en ung generation.

Lösningen på EU:s gemensamma problem är inte att bygga murar. Det är inte att skapa klyftor mellan människor. Det är inte att ge sken av att man kan återskapa en gårdag som inte längre finns. Lösningen är att se framåt.

Miljöpartiet ser att EU kan vara en avgörande kraft för en bättre framtid. Ensam är inte stark. Men jobbar vi tillsammans finns ingen gräns för vad vi kan åstadkomma.
(Applåder)

Anf. 104 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Fru talman! För två veckor sedan släpptes sex radikala islamister ut på svenska gator. De var bedömda som nationella säkerhetshot i Sverige, och regeringen hade beslutat att de skulle utvisas ur riket. Det framstår som helt obegripligt för normala människor. Och det är ett enormt misslyckande av den här regeringen. Genom senfärdighet och oförmåga till handlingskraft lät man detta ske.

Det här följer tyvärr ett mönster. Här hemma försenar Miljöpartiet viktig lagstiftning eller motverkar den helt öppet. Precis på det sättet gör Miljöpartiet också i EU. Man röstar gång på gång emot nya verktyg för att stoppa terrorismen. Det må vara möjligheten att samla in passageraruppgifter eller att stoppa spridning av terrorbudskap på nätet.

Det är svårbegripligt att ett parti från Sverige inte förstår att vi bara kan stoppa internationell terrorism och grov organiserad brottslighet tillsammans med andra och att det kräver ett koordinerat arbete också i EU.

Min fråga till Isabella Lövin blir: Varför vill inte Miljöpartiet helhjärtat delta i den europeiska kampen mot terrorismen?

Anf. 105 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Fru talman! Jag vill tacka Ulf Kristersson för frågan.
Som jag precis sa i mitt anförande tycker Miljöpartiet helhjärtat att vi behöver ett europeiskt samarbete, just för att kunna adressera de oerhört stora gränsöverskridande hot som vi nu ser i världen. Terrorism och gränsöverskridande brottslighet är just sådana frågor. Där behöver vi kunna samarbeta mer.

Miljöpartiet har i regeringen medverkat till att stärka insatserna på en rad områden, inte minst här hemma. Vi har stiftat lagar och skärpt straff på över 60 punkter. Vi har nyss gått fram med ytterligare 34 punkter för att komma åt gängkriminaliteten.

Jag vill säga något kort om Ulf Kristerssons inledning om de imamer som inte kan utvisas på grund av en dom. Sverige utvisar inte till länder där de vi utvisar riskerar dödsstraff eller tortyr. Det är en princip som vi har haft länge. Vi avskaffade dödsstraffet för över hundra år sedan. Vi tycker inte att det är ett lämpligt straff. Den principen har gällt även under regeringen Reinfeldt och tidigare borgerliga regeringar.

Därför vill jag ställa en fråga tillbaka till Ulf Kristersson. Tycker han verkligen att vi ska utvisa till länder där de vi utvisar riskerar att dödas eller torteras? Det vore ett nytt och intressant besked.

Jag tycker också att det är slarvigt att påstå att Miljöpartiet på något sätt har med detta att göra. Det handlar om rättsstatens principer. Det har Sveriges advokatsamfund med flera varit tydliga med. Vi har en ordning, och den ska vi följa.
(Applåder)

Anf. 106 TREDJE VICE TALMANNEN:
Jag vill erinra om att det är en EU-politisk partiledardebatt, så att vi kommer ihåg det i fortsättningen.

Anf. 107 ULF KRISTERSSON (M) replik:
Fru talman! Jag tar upp båda frågorna för att de hör ihop. Den första handlar om hur Sverige agerar när personer som misstänks vara en risk för rikets säkerhet i stället för att skickas ut från Sverige släpps fria på gatan. Min anklagelse var att man inte har gjort de saker man hade kunnat för att hålla dem i förvar under mycket längre tid. Det var min poäng.

Men det hänger ihop med det gemensamma europeiska arbetet. Om vi ska kunna stoppa gränsöverskridande terrorism och grov organiserad brottslighet kommer det att krävas mer europeiskt samarbete. Det är uppseendeväckande att Miljöpartiet systematiskt har röstat emot europeiska försök att stärka den gemensamma kraften i det arbetet.

Anf. 108 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Fru talman! Tack för påminnelsen! Det är viktigt.

Jag vill bara säga att jag inte tycker att det är en bra princip att hålla människor i förvar utan att de är dömda. Vi ska inte ha ett svenskt Guantánamo. Jag vet inte om Ulf Kristersson vill ha det.

Det viktiga är att vi har en klar och tydlig rättsstat och principer som också respekterar medborgarnas integritet. Här är Miljöpartiet tydligt. Vi måste se till att vi inte lämnar ifrån oss uppgifter som kan komma i fel händer och som kan kontrollera medborgare på ett hotfullt sätt om de hamnar i fel sammanhang. Jag tycker att denna princip är viktig att använda sig av när vi överväger olika slags övervakning. Men även vi i Miljöpartiet har naturligtvis en klar och tydlig insikt om att gränsöverskridande brottslighet, inte minst terrorism, behöver bekämpas.
(Applåder)

Anf. 109 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Fru talman! I dag på 25-årsdagen av den svenska folkomröstningen är det värt att påminna om att det var tur att Miljöpartiet förlorade. Ni ville inte ha detta. Ni tyckte att den här idén om samarbete var något så förfärligt att ni bet er fast i samma bordsskiva som sverigedemokrater och vänsterpartister. Några biter sig fortfarande kvar där som sagt.

Jag välkomnar allt detta. EU är för oss liberaler svaret på att Europa inte ska vara en ekokammaren av hat, våld, krig och förintelse som det har varit i hundratals år. Därför är det som Isabella Lövin lyfte fram i sitt tal nu viktigt, nämligen vad Europa kan betyda. Det är lätt att komma ned på enskildheter och detaljer och hela tiden kritisera. Så är det i alla samarbeten, kommunalt, regionalt, nationellt – för att inte tala om hur det är på FN-nivå. Allting går att kritisera, men det gäller att inte släppa den stora bilden.

När man för ett sådant samarbete som den organiserade europeiska gemenskapen, kallad EU, framåt tas saker stegvis. I ett replikskifte kunde vi nyss höra om terrorismbekämpning. Det ska gudarna veta, om de finns, att inte alla här alltid har stött den frågan. Det syntes väldigt tydligt efter terrorhändelserna i USA och bombningarna i Madrid och London. Det fanns de som bromsade detta. Men vi har gått framåt och jobbar stenhårt för att bekämpa terrorism tillsammans. Det är bra.

Statsministern var inne på frågan om bankunion och öppnade lite försiktigt för det. Det välkomnar Liberalerna. Gör Miljöpartiet det? Hur ser ni på det ekonomiska samarbetet? Gäller denna fråga inte regeringen utan bara Socialdemokraterna? Hur ser ni på vetofrågan på utrikesområdet? Det är något som Liberalerna har drivit på länge. Där hörde vi också en öppning. Står Miljöpartiet också bakom denna öppning som Stefan Löfven visade?

Anf. 110 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Fru talman! Tack, Johan Pehrson, för frågorna! När det gäller Miljöpartiets inställning till EU vill jag först och främst säga att vi nu ser framåt. Detta hände för 25 år sedan. Det var länge sedan Miljöpartiet ändrade position om EU. Vi ser EU som det möjliga verktyg som vi i dag behöver för att värna demokratin och bekämpa klimatförändringarna. Det är oerhört viktigt. Låt oss enas om det.

Vi står givetvis bakom statsministerns anförande. Hans anförande gäller regeringens politik. När det handlar om vetofrågor i utrikespolitiken eller mänskliga rättigheter är det djupt bekymmersamt att EU inte kan samla sig för att göra tydliga uttalanden när mänskliga rättigheter kränks. Till min stora förfäran får jag väldigt ofta kämpa för att EU ska kunna framföra tillräckligt offensiva och skarpa uttalanden om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, kvinnors rättigheter och kränkningar av människor som sker över jorden. Det är ett steg framåt för oss, och vi är beredda att titta på hur man skulle kunna förändra beslutsreglerna inom dessa områden.

Vi tycker att det är viktigt att balansera och hamna rätt när det gäller övervakning i ett samhälle. Här finns artificiell intelligens, och vi vet att totala stater gärna använder sig av övervakning. Allt är inte bara positivt till hundra procent så att vi kan ha total övervakning av våra medborgare. Det måste finnas en väl bedömd avvägning mellan hotet från terrorism och mänskliga rättigheter.
(Applåder)

Anf. 111 JOHAN PEHRSON (L) replik:
Fru talman! Det sista är lätt att hålla med om.

Det låter bra. Vi måste vidta åtgärder. Tyvärr är flera europeiska länder utsatta. Alla kan inte hantera ekonomiska kriser så ansvarsfullt som vi genom åren har gjort i Sverige. Liberalerna är anhängare av ett starkare ekonomiskt samarbete. Det är där det börjar. Vår framtid hänger ihop med Danmark, Tyskland och Frankrike. Visar vi svaghet och är ensamma är risken stor att vi ser en omfattande påverkan genom att kinesiska intressen köper in sig i europeiska fundamentala infrastrukturprojekt. Det kommer förr eller senare att bli ett problem. Detta måste stoppas.

Vad gäller övervakning är vi i ett läge som handlar om huruvida Europa ska skyddas eller övervaka vad kineser eller ryssar gör. Annars tar de hand om oss åt oss. Det är därför viktigare än någonsin att detta förstärks. Jag välkomnar därför att ni stöder den liberala tanken på att kunna fatta effektivare beslut på utrikesområdet och det som har med ekonomin att göra.

Anf. 112 Miljö- och klimatminister ISABELLA LÖVIN (MP) replik:
Fru talman! Jag vill ge en ärlig eloge till Liberalerna som rakryggat står upp för det europeiska samarbetet i en tid då det verkligen behövs. Det är upp till oss vart detta samarbete tar vägen. Om vi bara fortsätter eller slår in på en linje där endast rädsla och repression får styra våra beslut kommer inte samarbetet att bli bra.

Jag tycker att det är bra att Liberalerna ser framåt och är positiva. Det är en sådan linje som kan göra att EU verkligen blir något hoppfullt för kommande generationer, de unga i dag och alla de unga i EU:s närområde som drömmer om att bli medlemmar i EU. Vi måste fortsätta och visa att det är ett fungerande och attraktivt samarbete, annars kommer de antidemokratiska krafterna att vinna. Dessa krafter är mycket aktiva vad gäller att köpa strategiska intressen i Europa.
(Applåder)

Den EU-politiska partiledardebatten var härmed avslutad.

Några artiklar efter EU-debatten i riksdagen den 13 november 2019

" Ewa Stenberg: Flera besked överraskade i debatten om EU

DN TORSDAG 14 NOVEMBER 2019

Det har gått 25 år sedan Sverige folkomröstade om EU. DN:s politiska kommentator Ewa Stenberg listar tre överraskande händelser när riksdagspartiernas ledare på onsdagen – för första gången – debatterade unionens framtid.

1. Statsministern presenterade en ny och mer EU-positiv linje, där enskilda medlemsländer ska kunna köras över i utrikespolitiken.

Ibland har det uppfattats som om Sverige tvekat för mycket inför EU-samarbetet, sade Stefan Löfven. Nu vill regeringen visa att Sverige är att räkna med. Därför upprepade Löfven sitt ja till EU:s försvarssamarbete, en uppfattning som varit helt otänkbar för en socialdemokrat när Sverige gick med i EU. Ett svenskt medlemskap i bankunionen ska dessutom övervägas, meddelade statsministern. Och så ska han arbeta för att EU ska kunna köra över något eller några medlemsländer i delar av utrikespolitiken, för att snabbare och lättare kunna fatta beslut.

Det senare är kontroversiellt. Utrikespolitiken är ju en central del av en självständig stat. Men ingen partiledare lyfte ett varningens finger under riksdagsdebatten.

2. En oväntad politisk konstellation blev synlig. Jonas Sjöstedt (V), Ebba Busch Thor (KD) och Jimmie Åkesson (SD) är alla beredda att sätta hårt mot hårt för att den svenska EU-avgiften inte ska öka. De vill att Sverige ska lägga veto om EU:s långtidsbudget ifall den svenska avgiften stiger. Beslutet kräver total enighet.

V, KD och SD hade förstås hoppats på att få med sig Moderaterna. Men M-ledaren Ulf Kristersson gav besked om att han inte är beredd att tala om veto redan. Det skulle stänga ute Sverige från inflytande när förhandlingarna snart drar i gång, sade Kristersson. Samma uppfattning har statsminister Stefan Löfven.

Den svenska EU-avgiften blir het igen, när EU:s förhandling närmar sig slutet. Men att inte acceptera en kompromiss om budgeten kan bli en signal till unionen om att Sverige inte tror på EU.

3. EU:s utvidgning är inte längre Sveriges hjärtefråga.
”Budskap till våra makedonska och albanska vänner. Ni gjorde ert men vi gjorde inte vårt”, twittrade EU:s avgående rådsordförande Donald Tusk efter sitt sista toppmöte. Frankrike hade just stoppat Nordmakedonien och Albanien från att börja förhandla om EU-medlemskap, trots att Tusk ansåg att kraven var uppfyllda.

Regeringen stödjer ett franskt krav på en översyn av hela utvidgningsprocessen men vill samtidigt ge länderna på Balkan en ny chans att bli medlemmar. ”Det utrymme som inte EU tar, det tar andra”, sade Stefan Löfven efter debatten.

Partiledarna debatterade inte utvidgningen över huvud taget. Under statsminister Göran Perssons (S) ordförandeskap i EU 2001 var den däremot Sveriges topprioritering.

Det har runnit mycket vatten under broarna från det att svenska folket sade ja till EU fram till riksdagens första partiledardebatt i ämnet.

Ewa Stenberg
ewa.stenberg@dn.se "

" V och KD vill stoppa höjd svensk avgift till EU

DN TORSDAG 14 NOVEMBER 2019

Vänsterpartiet och Kristdemokraterna vill att riksdagen stoppar en höjning av den svenska EU-avgiften. Men både statsminister Stefan Löfven (S) och M-ledaren Ulf Kristersson är skeptiska.
– Om de menar att vi nu ska lägga in ett svenskt veto i förhandlingarna, då är jag inte med, säger Ulf Kristersson.

Inför onsdagens partiledardebatt i riksdagen meddelade V och KD att de vill stoppa en höjning av den svenska EU-avgiften. Även Sverigedemokraterna anslöt sig senare till kravet. Förhandlingar om EU:s långtidsbudget pågår just nu och budet från EU-kommissionen är att Sveriges avgift ska höjas med cirka 15 miljarder kronor.

– Jag är glad att vi kan göra gemensam sak i den här frågan och på så sätt genom ett tydligt förhandlingsmandat från Sverige säkerställa att vi får ett nej till en helt orimlig höjning av Sveriges EU-avgift, säger KD-ledaren Ebba Busch Thor.

– Vi är beredda att pröva om det finns en majoritet i riksdagen som gör det omöjligt för regeringen att gå med på en höjd medlemsavgift till EU, säger Jonas Sjöstedt.

Moderatledaren Ulf Kristersson understryker att han och hans parti länge krävt att Sverige inte ska gå med på en höjning av EU-avgiften.

– Men om de menar att vi nu ska lägga in ett svenskt veto i förhandlingarna, då är jag inte med. Då frånsäger vi oss alla möjligheter i den diskussion som kommer att pågå ett bra tag till, säger Ulf Kristersson.

Även statsminister Stefan Löfven är skeptisk till att Sverige ska ställa ultimativa krav på att EU-avgiften inte ska höjas. Han menar att regeringen varit oerhört tydlig gentemot EU-kommissionen om att Sverige inte accepterar en kraftigt höjd avgift.

– Hela min erfarenhet av den här typen av förhandlingar är att om man börjar i den änden – vem ska lyssna på dig sen? Då är det bara att kliva ut ur rummet, och det är ingen framgångsrik väg, säger Stefan Löfven. Bland riksdagspartierna är det bara Liberalerna som tydligt uttalat att de accepterar en höjd svensk EU-avgift.

Onsdagens EU-debatt i riksdagen hade initierats av talmannen och inföll på 25-årsdagen av att Sverige röstade ja till medlemskap i EU. Statsministern inledde med att redogöra för regeringens linje i EU-politiken och han pekade ut fem områden som prioriterade de närmste åren:

Demokrati och rättsstaten.
Klimatet.
Jobb.
Migration.
Säkerhet.

Samtidigt ändrar Sverige hållning i frågan om vetorätt i utrikespolitiken. Regeringen vill att beslut som rör mänskliga rättigheter och internationella konflikter ska kunna fattas med kvalificerad majoritet och inte kunna stoppas av en enskild nation.
– Vi märker i några situationer att det tar för lång tid att komma fram till beslut. Samtidigt måste det här begränsas så att varje land kan styra sin egen säkerhetspolitik, säger Stefan Löfven.

I samband med riksdagsdebatten lade Sverigedemokraternas partiledare Jimmie Åkesson en misstroendeförklaring mot justitieminister Morgan Johansson (S). Bakgrunden är den senaste tidens skjutningar och bombdåd, som enligt SD visar att justitieministern inte sköter sitt jobb. Även Moderaterna och Kristdemokraterna står bakom misstroendeförklaringen.

– Gränsen är nådd för hur mycket man kan tillåtas att misslyckas med sitt uppdrag, sade SD-ledaren Jimmie Åkesson.

Statsminister Stefan Löfven uttalade sitt fulla förtroende för Morgan Johansson och kallade misstroendeförklaringen för ”spel och populism av lägsta kvalitet”. Morgan Johansson anser att SD missbrukar misstroendeinstitutet.

– Det har aldrig varit tänkt att man ska använda det på det här sättet. Det här gör man för att höja konfliktnivån ytterligare, säger Morgan Johansson.

Riksdagen ska rösta om misstroendeförklaringen på förmiddagen i morgon, fredag. Varken V eller regeringens samarbetspartier C och L tänker stödja misstroendet. Därmed talar allt för att misstroendet inte röstas igenom eftersom SD, M och KD inte utgör en majoritet.

Hans Olsson
hans.olsson@dn.se

Fakta. EU:s långtidsbudget

EU-kommissionens förslag till långtidsbudget för 2021–2027 landade på 1,11 procent av EU-ländernas samlade bruttonationalinkomst (bni). I 2018 års priser motsvarade det cirka 1 200 miljarder euro för sjuårsperioden. Den budget som gäller för perioden 2014–2020 är på drygt 1 procent av bni.

De största utgiftsposterna är fortsatt regionalpolitiken (29,1 procent) och jordbrukspolitiken (28,6 procent), även om båda områdena föreslås få mindre pengar än i nuvarande långtidsbudget.
Finland är höstens ordförandeland i ministerrådet och har föreslagit en kompromiss där budgeten läggs någonstans mellan 1,03 och 1,08 procent av bni.

2018 betalade Sverige cirka 35 miljarder kronor i EU-avgift och fick tillbaka cirka 12 miljarder i olika stöd. 2019 beräknas den svenska avgiften landa på knappt 41 miljarder, och 12,5 miljarder beräknas flöda tillbaka.

Källor: Ministerrådet, finansdepartementet och riksdagen"

”Vårt blod innehåller flera hormonstörande ämnen”

DN TORSDAG 14 NOVEMBER 2019

"DN. DEBATT 20191114
Ett blodprov visar att vi, Jytte och Margot, har anmärkningsvärt höga halter av hormonstörande kemikalier i blodet. Vi kräver nu att EU:s tillträdande hälsokommissionär och miljökommissionär agerar för att fasa ut alla hormonstörande ämnen, skriver Jytte Guteland (S) och Margot Wallström (S) tillsammans med miljökemisten Åke Bergman.

Varje dag kommer vi i kontakt med tusentals olika kemikalier. Många vanliga produkter i vår vardag innehåller ämnen som kan vara skadliga för hälsan och för miljön, eller vars effekter är okända. Forskningen visar att vi påverkas mer av dessa ämnen än vad som tidigare befarats. Nu måste den tillträdande EU-kommissionen skärpa reglerna och stärka skyddet mot farliga kemikalier.

Särskilt allvarligt är hotet från kemikalier som stör människans hormonsystem. Hormonstörande kemikalier är ett känt men ändå ett smygande hot mot folkhälsan som vi människor utsätts för i vår vardag. De finns i vanliga produkter som leksaker, kläder, dricksvatten, kosmetika, och matförpackningar och har allvarliga effekter på vår hälsa. De når oss som komplexa blandningar via mat, dricksvatten och damm. Forskningen kopplar kemikalierna till en rad hormonsystemsrelaterade sjukdomar och störningar som ökar i samhället. Foster och

små barn utgör en särskild riskgrupp. Den här utvecklingen måste stoppas.

Exponering för hormonstörande ämnen kan kopplas till cancer, diabetes, fetma, infertilitet, sänkt IQ, koncentrationsstörningar och missbildningar.

Det är i dag inte möjligt att undvika dessa kemikalier. De finns överallt och i stor mängd i vår vardag. Så ska det inte behöva vara, människor ska skyddas mot farliga ämnen. Vi som skriver den här artikeln har i många år i politiken och akademin kämpat för bättre regler kring kemikalier. För oss är det tydligt att lagstiftningen i EU måste skärpas och moderniseras. Reglerna måste ge effektivt skydd samt ta hänsyn till kombinerade effekter när olika ämnen samverkar med varandra.

Det går att mäta dessa kemikaliers effekter på hälsan. Vi är oroade för hur mycket vi själva exponeras för dem.

Därför har vi, Jytte Guteland och Margot Wallström, med Åke Bergmans hjälp tagit ett blodprov för att se hur många hormonstörande ämnen vi har i kroppen. Analyserna har gjorts av Swaccs (Svenskt akademiskt centrum för säkra kemikalier) och bland annat innefattat klorerade bekämpningsmedel, bromerade flamskyddsmedel, polyklorerade bifenyler, klorerade paraffiner och per- och polyfluorerade alkylsubstanser (PFAS). Samtliga ämnen är så kallade långlivade organiska miljöföroreningar som inte förekommer naturligt i miljön utan har skapats av människan. De är giftiga för miljön och kan påverka människors hälsa.

Våra provresultat talar sitt tydliga språk: samtliga av de testade ämnena finns i vårt blod. Analysen slår fast anmärkningsvärt höga halter av de farliga hormonstörarna klorparaffiner, som förekommer bland annat som flamskyddsmedel och mjukgörare i exempelvis plast och textilier.

Provresultaten bekräftar att vi människor utsätts för en stor mängd kemikalier i vardagen, varav flera är farliga för hälsan. En del av klorparaffinerna i vårt blod regleras varken av EU:s kemikalielagstiftning eller internationella konventioner.

Resultaten är alarmerande och visar på behovet av starkare lagstiftning som bättre skyddar oss mot hormonstörande kemikalier. I Sverige för vi en aktiv politik för att skapa en giftfri miljö. Vi politiker och forskare har ett stort ansvar att staka ut riktningen mot ett giftfritt samhälle, men insatser krävs även från civilsamhället och från de som tillverkar, importerar och använder kemikalier. Ett rimligt första steg är att kemikalieinnehållet deklareras i alla varor och material.

Vi vill se ett starkare samarbete inom Norden och Europa som hjälper samhället att stiga av kemikaliekarusellen. Därför kräver vi att EU skärper reglerna för farliga kemikalier.

Genom att förbjuda alla hormonstörande ämnen och utveckla riskbedömningen av blandningar skulle skyddet för människors hälsa kraftigt stärkas. Samtidigt har EU chansen att ta ett globalt ledarskap i arbetet för en giftfri miljö och mer hållbar kemikalieanvändning.
Nu krävs konkret handling. Här spelar EU:s tillträdande hälso-kommissionär, Stella Kyriakides, och miljökommissionär Virginijus Sinkevicius nyckelroller. Vi uppmanar dem att visa handlingskraft i kampen mot hormonstörande ämnen och kemikalier i blandningar människor utsätts för.

Vi har rätt till lagstiftning som skyddar människor och naturen mot alla farliga ämnen. För att så ska ske behövs bland annat horisontella vetenskapliga kriterier som kan identifiera hormonstörande ämnen i alla material och produkter runt omkring oss.

I dagens EU-lagstiftning finns en dubbel problematik:

1 Hormonstörande ämnen identifieras endast i bekämpningsmedel (växtskyddsmedel och biocider). Alla de hormonstörande ämnen som finns i exempelvis matförpackningar, kosmetika och textilier omfattas inte av EU-lagstiftningen.

2 Lagstiftningen innebär att endast kända hormonstörande ämnen regleras, medan ämnen som förmodas eller misstänks ha hormonstörande effekter utelämnas helt.
Det strider mot den försiktighetsprincip som ska vara vägledande i EU:s kemikalielagstiftning och ska innebära att bara bevisligen ofarliga ämnen ska tillåtas. Så är inte fallet i dag.

Det finns också en global dimension i kemikaliefrågan. Hormonstörande ämnen är inget unikt problem för Sverige eller Europa, utan finns i hela världen. Vi måste samarbeta på global nivå för att få bukt med utsläppen av kemikalier i miljön. De höga halterna av klorparaffiner i vårt eget blod visar på den globala spridningen av dessa ämnen, varav två miljoner ton tillverkas i Kina och Indien för global användning.

Därför kräver vi att EU ska driva på för att en global expertpanel för kemikalier skapas (likt FN:s klimatpanel IPCC) som genom forskning hjälper oss att bryta dagens omfattande exponering för kemikalier och ställa om till en giftfri miljö. Ambitionen är att därefter upprätta ett internationellt Parisavtal för att minska exponeringen för kemikalier i naturen och vardagen.

Det handlar om rätten att säga nej till farliga ämnen i vardagen och kunna välja säkra och hållbara alternativ. Det är en mänsklig rättighet att leva i en giftfri miljö! I förlängningen handlar det även om vilket samhälle vi vill leva i och lämna efter oss till våra barn.

Vi kräver konkret handling från EU för att fasa ut alla hormonstörande ämnen. Tillträdande hälsokommissionär Kyriakides och miljökommissionär Sinkevicius har ett ansvar att agera.

Vi vill ha svar på tre frågor:
Kommer ni skyndsamt att lägga fram EU-lagstiftning som förbjuder alla hormonstörande kemikalier och utgår ifrån kända, förmodade och misstänkta effekter enskilt och i blandningar?

Kommer ni att ta initiativ till en internationell expertpanel för kemikalier och ett bindande globalt avtal för att minska exponeringen för kemikalier i naturen och vardagen?

Och är ni villiga att göra samma blodprov som vi gjort, för att se hur många av de här kemikalierna som finns i era kroppar?

Jytte Guteland (S), Europaparlamentariker
Margot Wallström (S), fd utrikesminister och miljökommissionär
Åke Bergman, seniorprofessor i miljökemi

Måndagen 25 november (kl 20.00) kommer SVT 2 att sända dokumentären ”Östersjön – hot och hopp”, om hormonstörande ämnen, där Margot Wallström och Åke Bergman medverkar. "

”Regeringen måste stoppa EU-förslaget om minimilön”

DN TISDAG 12 NOVEMBER 2019

"DN. DEBATT 20191112
EU:s nya kommissionsordförande Ursula von der Leyen vill lagstifta om en europeisk minimilön. Den svenska kollektivavtalsmodellen står därför inför ett allvarligt hot. Det är nu avgörande att regeringen agerar tidigt och tydligt mot förslag som kan påverka lönebildningen, skriver Karl-Petter Thorwaldsson, LO, Martin Linder, PTK, och Mattias Dahl, Svenskt näringsliv.

I morgon onsdag, den 13 november, kommer för första gången en EU-politisk partiledardebatt att äga rum i riksdagen. Det är ett välkommet initiativ. Sverige behöver en offentlig strategisk diskussion på högsta politiska nivå om EU-frågor.

EU-medlemskapet har i huvudsak varit positivt för en majoritet av företagen och arbetstagarna. Men en mer kontinentaleuropeisk modell med ett större politiskt inflytande över arbetsmarknadsfrågorna har starka förespråkare inom EU. Det innebär att den svenska kollektivavtalsmodellen utsätts för allt fler påfrestningar.

Utmaningarna är många. Det måste vi parter förhålla oss till.
Den svenska arbetsmarknadsmodellen fungerar i huvudsak bra. I internationella mätningar av bland annat konkurrenskraft, flexibilitet och trygghet är Sverige bland toppländerna. En central och viktig förklaring till detta är den starka självregleringen. I Sverige tar arbetsmarknadens parter genom kollektivavtalen det huvudsakliga ansvaret för villkoren på arbetsmarknaden.

Kollektivavtalen är vårt instrument för att hantera och ta ansvar för de intressemotsättningar som uppstår i relationen mellan arbetsgivare och arbetstagare. Och bortom intressemotsättningarna finns mycket som binder parterna samman. Vi delar ett starkt intresse för självregleringen, inte minst vad gäller prisbildningen på arbete – lönerna. Vi som köper och säljer arbete, som bär riskerna om reglerna blir mindre väl utformade, ska också vara de som bär det primära ansvaret för regleringen av villkoren på arbetsmarknaden.

EU:s kompetens på arbetsmarknadsområdet är begränsad, men när regler som berör arbetsmarknaden sätts gemensamt inom EU måste dessa kunna förenas med den svenska arbetsmarknadsmodellen med självreglering. Vi, arbetsmarknadens parter i den privata sektorn, vill värna vår kollektivavtalsmodell, och därför samverkar vi sedan ett år tillbaka i Arbetsmarknadens EU-råd. Syftet är att bättre och mer långsiktigt tillvarata våra gemensamma intressen i arbetsmarknadsfrågor på EU-nivå.

EU-samarbetet går mot ökad ekonomisk, social och rättslig integration. Finanskrisen för elva år sedan, behov av ekonomisk effektivitet inom euroområdet och därtill ökat politiskt fokus på sociala villkor har bidragit till krav på ett ökat närmande mellan medlemsstaterna. Det åtföljs av lagstiftningsinitiativ även på arbetsmarknadsområdet.

Den nya kommissionsordföranden Ursula von der Leyen tänker inom 100 dagar efter den nya kommissionens tillträde föreslå ett rättsligt instrument för att införa en europeisk minimilön. Tanken är att

minimilönen ska ”göra det möjligt att leva ett värdigt liv oavsett var man arbetar”. Intentionerna är svåra att motsätta sig. Men det är oerhört viktigt att förslagen inte äventyrar väl fungerande arbetsmarknadssystem.

Från svenskt håll är det nödvändigt att klargöra att lönebildning är nationell kompetens och att artikel 153.5 i fördraget om den Europeiska unionens funktionssätt uttryckligen undantar ”löneförhållande, föreningsrätt, strejkrätt eller lockout” från EU:s lagstiftningskompetens inom det socialpolitiska området. Alla rättsliga initiativ på det lönepolitiska området riskerar, oavsett utformning, att allvarligt störa självreglerande kollektivavtalssystem. Parterna i Arbetsmarknadens EU-råd förväntar sig att regeringen gör detta tydligt för kommissionen och kräver att ett eventuellt initiativ måste vara förenligt med EU-rätten och den svenska kollektivavtalsmodellen.

Allt talar för att kommissionen trots fördragets begränsningar kommer att presentera ett rättsligt initiativ i februari 2020. För svensk del innebär det att den svenska kollektivavtalsmodellen står inför ett allvarligt hot. Hur långtgående förslagen från kommissionen kommer att bli avgörs ytterst av politisk påverkan.

Det är därför avgörande att regeringen agerar tidigt och tydligt mot EU-förslag som kan påverka lönebildningen. I denna process anser vi det nödvändigt med samverkan i Sverige inte bara mellan parterna, utan också med regering och riksdag

Ett direktivförslag skulle vara långsiktigt ödesdigert. Det skulle innebära att EU:s politiska institutioner tar sig ny kompetens att reglera lön, men på sikt även förhandlings- och strejkrätt. Parterna, men även den svenska staten, skulle förlora kontrollen över parts-systemet. Kollektivavtalsmodellen riskerar att på sikt ersättas av en från Bryssel statligt styrd arbetsmarknadsmodell. Ett direktiv skulle även öppna upp för EU-domstolen att tolka och bestämma över den svenska kollektivavtalsmodellen. Självregleringsmodellen riskerar att successivt ersättas av en statlig regleringsmodell.

Det är avgörande att kommissionens kommande förslag inte blir ett direktiv. Vår uppfattning är att ett direktiv allvarligt och omedelbart skulle störa den nationella partsautonomin. Vi anser även att regeringen måste ta avstånd från ett eventuellt krav på allmängiltig-förklaring av kollektivavtal. Inte heller vill vi se ett europeiskt arbetstagarbegrepp. Regeringen bör redan nu, både på politisk och teknisk nivå, på ett mycket tydligt sätt tydliggöra denna hållning i samtal med kommissionen och andra medlemsstaters regeringar.

Vår svenska arbetsmarknadsmodell har över tid visat sig vara robust och framgångsrik. Den vilar på att parterna har en långtgående självständighet att själva reglera arbetsmarknadens villkor utan statlig inblandning. Det förutsätter att parterna tar ett självständigt och gemensamt ansvar för regleringen av viktiga frågor, inte minst för lönebildningen. Lagstiftning om minimilöner eller allmängiltig-förklaring, oavsett varifrån initiativen kommer, innebär att partsautonomin undermineras. På sikt innebär det att den svenska arbetsmarknadsmodellen undergrävs i sin helhet.

Vi parter kommer att med alla till buds stående politiska och rättsliga medel försvara vår modell. Vår förväntan är ett nära samarbete med regeringen och riksdagens partier i syfte att bevara den svenska arbetsmarknadsmodellen samtidigt som EU-samarbetet utvecklas. Det ligger i vårt gemensamma intresse att hitta garantier för parternas autonomi och avtalsfrihet.

Karl-Petter Thorwaldsson, LO:s ordförande
Martin Linder, PTK:s ordförande
Mattias Dahl, Vice vd Svenskt Näringsliv "

" Britterna hotas av stämning för utebliven kommissionär

DN FREDAG 15 NOVEMBER 2019

Premiärminister Boris Johnson kommer inte att skicka en kommissionär till Bryssel förrän efter det brittiska valet den 12 december. Det får EU-kommissionen att hota med rättsliga åtgärder.

Bryssel.
Storbritanniens motvilja att föreslå en kandidat till den nya EU-kommissionen kan bli ett fall för EU-domstolen. Brittiska regeringen har, trots flera påstötningar, inte utsett en kandidat. I stället har man hänvisat till att landet är mitt inne i en valrörelse och då får regeringen inte utse personer till viktiga poster. Det resonemanget går inte hem hos EU-kommissionen, som är den instans som övervakar att medlemsstaterna följer Lissabonfördraget.

På torsdagskvällen publicerade kommissionen ett pressmeddelande där det framgår att en medlemsstat inte kan hänvisa till inhemsk lagstiftning för att rättfärdiga att man kan avstå från att följa EU:s lagstiftning. Kommissionen ger nu Storbritannien fram till den 22 november att komma med en förklaring. Efter det kan kommissionen komma med ett så kallat motiverat yttrande. Det är en formell uppmaning att följa lagstiftningen. Om ett land efter en viss tid fortfarande inte uppfyller sina skyldigheter kan kommissionen överlämna ärendet till EU-domstolen.

Den nya EU-kommissionen under ordförande Ursula von der Leyen skulle egentligen ha tillträtt den 1 november. Men Europaparlamentet underkände kandidaterna från Frankrike, Rumänien och Ungern, vilket har försenat starten till den 1 december.

Tidigare på torsdagen sade Dana Spinant, talesperson för Ursula von der Leyen, att EU-kommissionen tittade på olika alternativ när det gäller brittiska kommissionären.

– Situationen är mycket speciell och komplex, utan tidigare motsvarighet juridiskt sett. Vi diskuterar därför alla möjligheter. Tillträdande ordföranden har kvar sin målsättning att börja sitt arbete den 1 december, sade Dana Spinant.

Ursula von der Leyen kan med fog hävda att hon gjort allt för att få brittiska regeringen att nominera en kommissionär. Storbritannien har å sin sida framfört att man verkligen inte vill hindra att hennes kommission börjar sitt arbete.

Utifrån det resonemanget borde Europaparlamentet senare denna månad kunna godkänna en EU-kommission som bara består av 27 ledamöter. Men bland medlemsstaterna finns en oro för att till exempel brittiska medborgare kan inleda en juridisk process om det saknas en britt i kommissionen.

Skulle en domstol komma fram till att valet av den nya kommissionen var olagligt innebär det i sin tur att besluten den kommissionen har fattat kan ifrågasättas. Då handlar det inte enbart om beslut att lägga fram politiska förslag, utan även till exempel kommissionens avgöranden i konkurrensaffärer där miljarder kronor står på spel.

Medlemsstaterna har nu satt sina jurister i arbete för att undersöka om deras egna konstitutioner på något sätt påverkar vilket beslut de kan fatta om den nya kommissionen.

I ett oklart juridiskt läge är det uppenbart att en eller flera medlemsstater kan känna sig mer bekväma med att avvakta det brittiska valet den 12 december. Då skulle Europaparlamentet kunna ge klartecken till kommissionen veckan efter eller under sessionen i januari. von der Leyen skulle då kunna tillträda den 1 januari eller 1 februari – ytterligare minst en månad försenad.

På torsdagen frågades de tre kandidaterna från Frankrike, Rumänien och Ungern ut av Europaparlamentet. Ledamöterna var inte nöjda med Ungerns Olivér Várhelyi och kräver nya skriftliga svar av honom. Både rumänska Adina Ioana Valean och franske Thierry Breton fick sent på torsdagseftermiddagen klartecken som medlemmar i nästa EU-kommission.

Pia Gripenberg "

Artiklar om inrikes och utrikes förhållanden

Artiklar om inrikes och utrikes förhållanden för tiden 1-11 september finns i
Sven Wimnell 20 september 2019: Nya riksdagen och nya regeringen 2019/2020. Kommentarer. Artiklar 1-11 september 2019 om inrikes och utrikes förhållanden.
http://wimnell.com/omr36-39zzzzzk.pdf

Artiklar om utikes förhållanden för tiden 12 september -7 oktober 2019 finns i
Sven Wimnell 20 oktober 2019: Tidningsartiklar om utrikes förhållanden 12 september till 7 oktober 2019.
http://wimnell.com/omr36-39zzzzzm.pdf

Artiklar om inrikes förhållanden för tiden efter den 11 september 2019 finns ännu ej och kan inte komma med nu. **Viktiare är att redovisa utrikes förhållanden och för tiden 8-31 oktober 2019 kommer de att finnas i**
http://wimnell.com/omr36-39zzzzzo.pdf

Det finns inte utrymme nu för att infoga artiklar för inrikes förhållanden för tiden efter den 11 september 2019.
Några sena artiklar om inrikes förhållanden iförs dock efter "Några ord på slutet"

Några ord på slutet.
(En kort sammanfattning m m)

Sammanställningen nu är gjord med anledning av att Svenska riksdagen fått den nya budgeten från regeringen och partierna lämnat sina budgetmotioner.

En förhoppning var att den nya EUkommissionen skulle komma med och att det skulle bli mer klarhet om brexit. Men nya Eu-kommissionen lär inte vara i drift förrän den 1 december och någon Brexit har det inte blivit, britterna ska hålla parlamentsval den 12 december och sedan får man se.

Värdsläget är dåligt. Klimatet ska klaras så att värmeökningen ligger inom 1,5 grader omkring 2045. Men det kommer en tid därefter med risk för högre temperaturer då världshaven kan stiga över det otänkbara.

Presidenterna i USA, Ryssland, Turkiet, Kina, Brasilien o s v ger anledning till stor oro.

Artiklarna på sidorna 247-250
"Livet bättre efter murens fall – men alla är inte nöjda," och
"Så ser den nya populismens maktutövning ut i praktiken "
ger en bild av värdsläget. De följande artiklarna på sidorna 551 - 267 visar mer.

Den svenska regeringen och de svenska politiska partierna tycks inte ha någon klar helhetssyn på utvecklingen i världen och Sverige.

Därför görs en påminnelse om det när i början beskrivs människornas levnadsförhållanden, utvecklingens krafter och systemet för mänskliga verksamheter.

Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?

Det är huvudsakligen människornas verksamheter som styr utvecklingen i världen. Det är 129 verksamhetsområden som vardera innehållller hundratals eller tusentals mindre verksamhetsområden.

Människornas verksamheter och grunderna för planering av framtiden för världen och Sverige beskrivs i **http://wimnell.com/omr40zp.pdf**

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om världsförbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskningar, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Skolverkets förslag till nya kurs-och ämnesplaner för grundskolor och gymnasier och aktuell politik, forskning och undervisning behandlas i http://wimnell.com/omr36-39zzzzzl.pdf

Hushållsverksamheter och hushållsekonomi

En utgångspunkt för välfärden i Världen och Sverige är hushållen och deras verksamheter. Hushållsverksamheter och hushållsekonomi beskrivs.

Konsumentverket ger årligen beräkningar för rimliga levnadskostnader och boverket ger uppgifter om rimliga bostäder.

Årskostnader år 2019 för bostad och övriga rimliga levnadskostnader är för förvärvsarbetande icke-pensionär:
Ensamstående: 174000 kr
Makar/sambor: 269000 kr, det vill säga cirka 155% av 174000 kr och per person cirka 75% av 174000 kr.

På sidan 70 finns tabell om underskott och överskott i hushållsbudgeterna för ensamma och makar/sambor sedan inkomstskatter och rimliga levnadskostnader betalats.

Ensam måste tjäna 19000 kr per månad för att hushållsbudgeten ska gå ihop, makar med lika inkomster 14000 kr per person. Under dessa inkomster blir det underskott i hushållsbudgetarna.

Cirka 30% av förvärvsarbetande inkomsttagare 20-64 år klarar inte att få hushållsbudgeterna på plus enligt decilstatistik, det är många.

Inkomsskattesystemet är konstruerat med låga grundavdrag som är mycket lägre än de rimliga levnadskostnaderna vilket gör att skatterna blir orättvist för höga vid låga inkomster. Att höja grundavdragen tillräckligt för att få rättvisa är inte möjligt, det ger för stora förändringar med oöverskådliga krav om kompensationer

Brister i inkomsskattesystemet kompenseras i någon mån av bidrag av olika slag, bland annat barnbidrag och bostadsbidrag för ensamma och makar/sambor med barn.

Ungdomar utan barn kan få ungdomsbostadsbidrag. Äldre utan barn har några år fått bostadsbidrag, men de har i ovist nit tagits bort, det bör snarast återinföras. Det kan enkelt ske genom att höja åldersgränsen för bidrag.

I skattereformen 1990 fick kapitalinkomstskatten nuvarande form med statlig skatt 30% oavsett inkomstens storlek. Den sattes till 30% för att ungefär motsvara kommunalskatterna som ligger ungefär där.

De flesta betalar ingen statlig inkomstskatt, bara kommunal inkomstskatt. Och statlig kapitalinkomstskatten på 30 %

Progessiviteten i inkomstskattesystemet ombesörjs av den staliga inkomstskatten som börjar med 20 % vid en viss inkomst. Plus 5% värnskatt vid högsta inkomsterna. I sista minuten 1990 gjordes i skattereformen på förslag av LO en ändring av reglerna för kommunalskatten. För att lindra skatten för de lägsta inkomserna bestämes att grundavdraget vid låga inkomster skulle ökas ett antal procent upp till inkomt litet över 100 000 kr per år, istället skulle sedan grundavdaget minska en viss procent vid inkomst däröver.

Inkomtsskattesystemet består enligt detta av en kommunalskatt som med nyss nämnda undantag är lika med den skatt kommunerna bestämmer samt en statlig skatt vid inkomst över en viss nivå som riksdagen avgör. Till det en kapitalinkomstskatt på 30% oavsett arbetsinkomstens storlek. Man bör observera, att skuldräntor (negativ kapitalinkomst) bör medge avdrag 30%.

Ensamstående förvärvarbetande är missgynnade i förhållande till makar/sambor.
Ensamståendes levnadskostnader per år 2019 är 174000kr
En makes/sambos kostnad är 134500 kr, dvs 39500 kr lägre och därför blir överskottet för en make 39500 kr högre än för en ensamstående. Om makarna var för sig har samma inkomst som en ensamstående har makarna tillsammans 2x39500kr= 79000kr mera disponibelt i plånboken sedan inkomstskatter och levnadskostnarna betalats.

Underskott tillsammans för ett par makar blir på motsvarande sätt 79000 kr lägre än för en ensamstående

Den s k värnskatten avskaffas sista decmber 2019. Den ger cirka 6 miljarer kr till statskassan.
Jag föreslår att en ny värnskatt införs fr o m 1 januari 1920 med samma regler som för den gamla värnskatten som avskaffas, men att skatten tillförs försvarsdeparrtementet.

Ensam förvärvsarbetende barnlös med inkomst 18-19 000 kr/månad, och som efter skatt knappt har till rimliga levnadskostnader 174000 kr, betalar 21 %av inkomsten i skatt.

Den med månadsinkomst 60 000 har överskott i hushållsbudgeten på 293 473 kr sedan rimliga levnadskostnader betalats. Och , räknat på 2019, betalar bara 34,9 %av inkomsten i skatt sedan värnskatten tagits bort. Man kan nog säga att borttagandet av värnskatten är en onödig lyx för dem med de höga inkomsterna.

Ensamma med inkomster under 19 000 kr per månad har underskott i hushållsbudgetarna. Ensam med inkomst 60 000 kr/månad har överskott 293457 kr på året.

Mer om skatterna

Moderaterna föreslår att jobbskatteavdragen höjs så att partiledarens skatt minskar med cirka 10 000 kr per månad.

På sidaorna 122-124 finns en artikel av ett par dussin moderater som ivrar för att minska försörjningsstöden.

En högerfilosofi är att de som har höga arbetsinkomster inte arbetar om de inte får lägre skatter och högre bidrag och att de med låga inkomster inte arbetar om de får lägre skatter och högre bidrag.

Den borgerliga alliansen hatar bidrag och har satt ett annat namn på jobbskatteavdragen, nämligen avdrag, som är detsamma som bidrag. Jobbskatteavdragsbidragen är vid höga inkomster mycket stora.

Det talas ofta om att skattesystemet måste göras om och att skatten på arbete måste sänkas. Men den mest rättvisa skatten är skatten på förvärvsinkomster som handlar om pengar man disponerar och är mer kontrollerbara än andra skatter.

Ett sätt att öka inkomstskatterna, vilket behövs, är att låta jobbskatteavdragen tills vidare ligga kvar på nuvarande nivå och inte årligen inflationsjustera dem uppåt.

Fastighetsskatten, förmögenhetsskatten, arvs- och gåvoskatterna bör ej återinföras. Statliga inkomstskatten bör ej tas bort.

Fastighetsskatterna och förmögenhetsskatterna är ett elände därför att fastigheter och förmögenheter för många inte alltid inbringar pengar som räcker till skatterna. Arvs- och gåvoskatter ger upphov till onödigt manipulerande.

De svenska politiska partierna har aldrig förstått sig på problemen med fördelningen av inkomstskatterna, isynnerhet för de lägsta inkomsterna där de olika hushållkostnaderna, mest på grund av bostadskostnaderna, för ensamma och makar/sambor spelar stor roll.

Under de senaste 40 åren har man i riksdagen inte kunnat få syn på någon vettig sammanhängande framställning om skatte- och bidragsfördelningsproblem. Varken de rödgröna eller de borgerliga partierna har gjort någon redovisning om levnadskostnaderna och satt skatter och bidrag i relation till det. Skattelättnaderna: bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.....

Skattesystemet innehåller inte bara inkomstskatter utan också andra skatter, och välfärdsfördelningen beror också på gemensamma saker som bekostas med skattemedel, t ex skolor, försvar och bidrag av olika slag. Inkomstskattesystemet är en viktig faktor eftersom det reglerar hushållens tillgång till pengar som behövs för hushållens levnadskostnader.

Hur de gemensamma anordningarna påverkar välfärden för de olika hushållen är oklart och något som de politiska partierna inte försöker redovisa. men gärna spekulerar om.

Regeringen bör ha bra redovisningar om hushållsverksamheterna och hushållens penningförhållanden med hänsyn till välfärd och jämlikhet, vilket nu inte finns.

Aktuell politik

På sidorna 87- 160 redovisas riksdagen, regeringen och riksdagspartierna.

Kommentarer börjar på sida 161:

Museer. myndigheter, skolor m m ska ha tydlig information om framtidsproblemen

Alla statsråd bör samarbeta i planeringar för världens och Sveriges framtid

Det är 129 verksamhetsområden som vardera innehållller hundratals eller tusentals mindre verksamhetsområden.

Att få grepp om dem är inte lätt, professionella djuplodande forskare behöver flera års arbete för att beskriva vad som händer. Vill man få veta vad som händer nu måste man gå till journalister som är kunniga och följer utvecklingen.

Problemen är i grunden fyra: hur var det, hur är det, hur kan det bli och hur bör det bli. För att det inte ska bli för mycket får man inte lägga för mycket tid på de första momentet, hur det var och är bara så mycket som behövs för de följande momenten. Och i de följande momenten måste man se till att ägna sig åt väsentligheter, något som är svårt.

Vad som är väsentligt beror på individernas uppfattningar, av deras inre verkligheter. Alla har inre verkligheter,

Utbildning i grundskolor, gymnasier, högskolor och universitet samt forskning behöver förbättras. Utveckling av de inre verkligheterna Om utbildning i skolan. Religion och levnadskunskap

På sidorna 174-179 finns sammanfattning om inkomstskatterna.

Bostadsbidrag, bostadstillägg o d. Sidorna 180-186

Enligt gällande regler för barnfamiljernas bostadsbidrag ska de trappas av med 20% av den del av inkomsten som överstiger 150 000 kr per år.

Det bör höjas till 200 000 kr per år= 16 666 kr per månad.

För ensamma med 1, 2 och 3 barn räcker då inkomsterna efter skatt till levnadskostnader ungefär enligt konsumentverkets beräknade kostnader mm och hyror för lägenheter enligt boverkets krav.

För makar/sambor med 1 barn skulle avtrappningen kunna börja vid cirka 14 000 kr per månad, för 2 barn vid inkomst cirka 16 000 kr och för 3 barn vid cirka 17 000 kr. För enkelhets skull kan man nog sätta gränsen till 16 666 kr per månad = 200 000 kr/år.

Marginalskatten i avtrappningsperioderna är cirka 30%, bostadsbidragen avtrappas med 20% och barntillsynsavgifterna ligger kanske på 2-4% av inkomsterna. Summan blir marginal-effekter cirka 52-54%.

Om inkomstgränsen för avtrappnings början höjs med 50000 kr innebär det att avtrappningarna minskar med 10000kr under året. Om man behåller gränsen vid 150000 kr betyder det att levnadskostnad 174000 kr för ensam förälder minskar till 164000 kr. För makarna minskar 269000 till 259000.

För bostadsbidrag till enamma utan barn föreslås här samma bidrag som för åldrarn 18-29 år och samma avtrappningsfaktor 33,33%, men inkomstgräns för avtrappningens början som är satt så att bidraget är avtrappat vid inkomst där underskotten är noll.

Bostadsbidragen bör trappas av från inkomstgräns när bostadsbidrag ska börja trappas av med 33,33%:
170 000 för ensam = 14157 kr /månad och
140 000 för make = 11667 kr/månad.

Bidragen är slutavtrappade vid inkomst cirka
För ensam 18300 kr/ månad
För makar 13700 kr/månad för make

Bostadtillägg och garantipension för pensionärer.

Varken regeringen, myndigheterna eller de politiska partierna har några offentliga redovisningar om pensionärernas levnadskostnader, i förhållande till inkomster, skatter och bidrag som gör att det går att bedöma skäligheten i de regler som gäller.

Verkan av kapital.
De gällande reglerna om att 15 % av kapital ska tas upp som inkomst vid bostadstilägg för pensionärer bör tas bort. Det är särskilt viktigt att taxeringsvärden för pensionärernas fritidshus tas bort.

De gällande reglerna säger att kapital över 100 000 kr för ensam och 200 000 för makar ska inverka på bostadstilläggen så att 15% ska tas upp som inkomst. Det innbär en förmögenhetsskatt för dem med låga inkomster vilket är synnerligen orättvist eftersom de med högre inkomst inte betalar någon förmögenhetsskatt.

Vid skattereforman 1970 sattes de nuvarande gränserna 100 000 och 200 000 till 75 000 och 150 000 och skulle de har räknats upp med inflationen enligt KPI skulle de nu ha varit drygt 400 000 och 800 000.

Att de gällande reglerna för bostadstilläggen är mycket krävande och olämpliga för pensionärer med låga inkomster har påpekats under flera decennier och det är anmärkningsvärt att regeringen och utredningarna inte beaktar detta.

Vänsterpartiet har i sin budgetmotion ett förslag om stt höja garanti-pensionen med 1000 k per månad, vilket skulle kosta staten 3,6 miljarder kr per år, mindre än hälften av de cirka 6 miljarder det kostar staten att ta bort värnskatten.

Vänsterpatiets förslag är mycket lämpligt och bra och bör genomföras fr o m 1 januari 2020. Det och det som nyss förslagits om bostadsbidrag och bostadstillägg är nödvändiga för att minska klyftorna det talas så mycket om.

Befolkningsstorlek per kommun, 2015

Från SCB Publicerad: 2017-03-06 (http://www.scb.se/hitta-statistik/)

I kartan ser vi hur många kommuner som finns i varje län, det varierar från 1 i Gotlands län till 49 i Västra Götalands län. Men också att de flesta län har en befolkningsmässigt dominerande kommun, som Östersund i Jämtlands län eller Växjö i Kronobergs län. Det finns dock undantag där det är två kommuner som dominerar befolkningsmässigt, exempelvis Linköping och Norrköping i Östergötlands län samt Falun och Borlänge i Dalarnas län.

I norra Sverige finns flera av de större kommunerna vid kusten och mindre kommuner i länens inland. Men det finns också befolkningsmässigt mindre kommuner i de södra delarna av landet, exempelvis i gränstrakterna mellan Värmlands och Västra Götalands

län och diagonalt ned mot gränsen mellan Östergötlands ochKalmar län.

Sida i http://wimnell.com/omr36-39zzzzze.pdf

197 Var finns rum för våra barn? – om trångboddheten i Sverige
197 Antal hushåll efter hushållstyp
202 De föreslagna nya lägenhetstyperna
204 Bostad 2 rum och kök och 3 rum och kök i mindre skala
205 Bostad 2 rum och kök i större skala
206 Bostad 3 rum och kök i större skala
207 Fyra rum och kök.
208 Två studentbostäder med gemensamma utrymmen
209 Bostad 2 rum och kök med större sovrum
210 Bostad 2,3 och 4 r o k, beskrivning
211 Två studentbostäder med gemensamma utrymmen
212 Bostad 2 r o k med större sovrum, beskrivning
212 Det är viktigt med rejäla balkonger
213 Antal lägenheter i flerbostadshus efter storlek. Riket
214 Trångboddhet

Regeringens bostadspolitik är mycket ofullständig. Det behöver byggas mest hyreslägenheter 2 rum och kök. Det bör byggas med subventioner.
Hyresregleringen bör bli kvar, med marknadshyror, som de borgerliga vill ha, blir det katastrofala hyreshöjningar som blir ohanterliga.

För ensam förvärvsarbetande icke-pensionär är hyreskostnaden 2019 cirka 36 % av levnadskostnaderna. För makar är hyreskostnaden cirka 31% av levnadskostnaderna. Ökning av hyran slår hårt mot välfärden.

Efter bostadsproblemen följer protokoll från riksdagens partiledardebatt 16 oktober,
några artiklar om utrikes förhållandeen och
protokoll för partiledardebatt om EU den 13 november 2019

Regeringen och de politiska partierna har försummat mycket.

Statsministern säger att hans tid till stor del ägnas åt skjutningarna och sprängningarna där unga människor är mycket inblandade. Politiker och polis o d som försöker klara ut problemen försummar problemen med skolutbildningen i grundskolan och gymnasiet.

Jag har många år påpekat att det behövs bättre utbildning i de skolorna som kan förhindra de brott det är fråga om. Skolorna bör utbilda om förmågan att leva på ett hyggligt sätt ihop med andra.

Jag har hittat en insändare i DN som har samma uppfattning , se nästa sida.

Utbildningsminister Fridolin förstod inte detta och nuvarande utbildningdministern har varit chef på skolverket och tycks inte intresserat sig för utbildniningsproblemen. Nu måste statsministern och hela regeringen äntligen förbättra utbildningen så att man kommer bort från de nuvarande våldsverksamheterna.

" Skolan ska lära elever hantera problem och bygga tillit till vuxna

DN TORSDAG 7 NOVEMBER 2019

Debatten om lågaffektivt bemötande som metod för att hantera barn med aggressiva och störande beteenden i skolan har lett till att vi hamnat snett i debatten. Debatten har lett oss att tänka i termer av två aktörer i konflikt – eleven mot läraren och läraren mot eleven. Den ena agerar och den andra reagerar.

Utifrån mina erfarenheter som psykolog, tidigare verksam vid barn- och ungdomspsykiatrin och nu som forskarstuderande om barn med adhd, menar jag att vi i stället måste utgå ifrån att både elever och lärare tillsammans äger ett gemensamt problem, nämligen barns svårigheter att reglera frustration och ilska.

Att kunna reglera negativa känslor är en lärandeprocess. En del barn behöver lära sig att hantera sin ilska på ett mer systematiskt och medvetet sätt än andra.

Skolan är ett perfekt sammanhang för att kunna lära sig den livsviktiga färdigheten, och lärare har yrkeskompetensen. Precis som att kunna läsa och skriva kan även färdigheter som att kunna lösa konflikter och hantera frustration bli bättre med systematisk och involverande träning.

Barn behöver lära sig att identifiera sårbara situationer, utvärdera sitt agerande och bygga en repertoar av alternativa mer adekvata beteenden för att hantera frustration. Läraren ska ses som en partner i det lärandet, ett stöd och en resurs.

En sådan inställning för hantering av beteendeproblem är inte bara mer etisk och respektfull mot barnet, i och med att den ser barnet som delaktig aktör i sin utveckling, utan är också mer effektfull eftersom den förstärker barnets egen förmåga att hantera sina problem.

Debatten kring beteendeproblem i skolan har ofta nämnts i samband med elever med neuropsykiatriska svårigheter som svårigheter att kontrollera impulser, reglera känslor och förstå sociala relationer.

Forskning visar att barn med neuropsykiatriska diagnoser ofta har sämre tillit till sin egen förmåga att hantera vardagliga situationer. De upplever mer stress och uppfattar problem som mer hotfulla och utmanande.

Dessutom har barn med neuropsykiatriska diagnoser mindre förtroende för andras vilja och förmåga att hjälpa dem. Debatten bör inte handla om lågaffektivt eller högaffektivt bemötande. Den bör i stället handla om hur skolan kan stärka barnets förmåga att hantera problem och bygga tillit till vuxna.

Hur man kan tillämpa ett sådant perspektiv kan skilja från skola till skola och från lärare till lärare. Men grunden är att aktivt involvera barnet i sin lärandeprocess, att vara medveten om hur barnet upplever och uppfattar situationen och signalera att man som lärare är där för att hjälpa till och inte för att vara ett hinder.

Det finns mycket för både lärare och elever att hämta i denna lärandeprocess. Ett misslyckande i form av ett utbrott kan ses som ett

tillfälle att förstå vad som leder till frustration och vilka situationer som är sårbara. Likaså om eleven lyckas hantera sin ilska på ett adekvat sätt så finns möjlighet att hitta vad som bidrar till framgång.

Eftersom lärandeperspektiv ofta är närvarande hos de flesta lärare är denna inställning mer intuitiv för lärare och lättare att använda. Att se konflikt- och aggressionshantering som en färdighet som behöver läras och tränas i skolan gynnar relationen mellan elev och lärare och är även en långsiktig investering i barnen.

Noam Ringer, doktorand och legitimerad psykolog, pedagogiska institutionen vid Stockholms universitet "

Jag upprepar nu här sidorna 43 - 48 i det föregående om hushållsverksamheter.

Man bör observera avsnittet 646 Utveckling av de inre verkligheterna, och sidan

Om religionsämnet ombildas till ett ämne med filosofi och psykologi

kommer det ämnet att innehålla många universitetsämnen. Av ämnena kan man anse att religionen var först och om man lägger ämnena i en kronologisk och logisk ordning kan man börja med religion:

Religion och levnadskunskap.

Skolorna bör utbilda om förmågan att leva på ett hyggligt sätt ihop med andra.

Från sidorna 59-64 i 40zo

Hushållsverksamheter. Vad man har och vad man gör i bostäderna.

Politikområdet för hushållens verksamheter är det viktigaste för välfärden, politikområdet som i regeringen tyvärr inte har någon minister.

SW 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.

SW . 641 Matlagning. 642 Måltider, matservering.

SW . 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.

SW . 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d. Tele. Vedeldning, vattenkraft, kärnkaft, solkraft, vindkraft, vågkraft, kolkraft, oljekraft, gaskraft.

SW . 645 Användning av inventarier o d.

SW . 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom tvätt o d) m m Här kan ingå umgänge och verksamheter i hemmet, o d.

SW . 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster o utgifter mm.

SW . 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.

SW . 649 Personvård: barn, hemsjukvård.

641- 642 Det börjar med maten.

Till det kan räknas allt man stoppar i sig, bl a godis, sprit, tobak, droger. Man ska akta sig för farliga bakterier o d , inte äta för mycket. Äta mediciner o d. Vara vaccinerad. Anpassa sig efter sjukdomar o d. Inte äta malda elefantbetar så att djuren utrotas. Man ska röra på sig och hålla kroppen i form. Få lämplig mängd solljus.

Svenskarnas 10 miljarder måltider per år äts av alla åldrar med olika behov efter ålder och hälsotillstånd och hemma eller på arbetsplatser . skolor, på restauranger, på semestrar och resor på olika orter o s v.

Måltiderna ska vara näringsriktiga och ge avkoppling, gärna ihop med andra. Man kan laga maten själv eller äta det andra gjort.

Livsmedelsverket, folkälsomyndigheten och socialstyrelsen har mycket att säga om detta.

Enligt ett TV-program om åldrandets hemligheter i kunskapskanalen den 4 mars 2018 kl 15.30 beror människornas livslängd i världen enligt omfattande forskningar till 25% på gener och till 75% på miljön, dvs vad vi äter, hur vi bor och arbeter, dvs levnadssätt.

Socialministern är numera också idrottsminister. Skolämnet Idrott bör ge en bra utbildning om människokroppens problem.

(September 2013: idrotten ligger hos kulturministern)

643. När det gäller bostaden har boverket krav om hur de bör vara.

I genomsnitt bor det cirka 2 personer per bostad.

Antal hushåll	2013
Med 1 person	37,7 % av alla hushåll
2 personer	31,3 %
3	12,4 %
4	12,3 %
5	4,3 %
6	1,2 %
7+	0,8 %

Antal rum som krävs för att inte anses trångbodd

Enboende		2 rum
2 personer		3
Ensamförälder och Samboende med	1 barn	3
	2 barn	4
	3 barn	5
	4 barn	6

Finns samboende i hushållet.redueras rumskravet med ett rum.

Man bör observera att många utöver permanentbostaden har fritidshus o d. Många är trångbodda. Det finns hemlösa och många bor i olika slags provisorier eller vårdhem o d. Statistiken över bostadsbrist är dålig. Det sägs att det behöver byggas 700 000 bostäder.

Det som byggs bör uppfylla boverkets krav, man ska inte i panik bygga sämre. Dåliga bostäder finns det tillräckligt av.

Utöver själva bostaden med rum och kök o d behöver hushållen förvaringsutrymmen, bl a garage och uppställningsplatser för hushållens bilar. Samt lekplatser för barnen o d.

644. Till bostaden hör teknisk utrustning för vatten och avlopp , energi m m.

Det finns uppgifter om sådant hos boverket.
Alla hushåll berörs av all energislag, bl a drivmedel till hushållens bilar. Energimyndigheten ger uppgifter om energi.
Med uppgörelsen om kärnkraften har det blivit mer klart om energiproblemen.

För bostädernas skötsel underhåll kan behövas hantverkare, i områdena för mänskliga verksamheter:
690 Allmänt.
691 Byggnadsmaterial (tillverkas vanligen i 66-68).
692 Byggnadsdelar.
693 Murning, betonggjutning o d.
694 Byggnadsträarbeten.
695 Olika slags byggnader och anläggningar.
696 Inbyggnad o reparation av el- och sanitetsutrustning o d.
697 Inbyggnad o reparation av värme- o ventilationsutrustning o d.
698 Måleri-, glasmästeri- och inredningsarbeten o d.
699 Isolerande och skyddande byggnadskonstruktioner.

SKL har bestämmelser om sopor o d.

645 Hushållen har mycket utrustning av olika slag.

Möbler, belysningar, kylutrustningar radio, TV, mobiltelefoner, läsplattor, datorer, gräsklippare, cyklar, motorcyklar, bilar, köksapparater, hobbyutrustning, leksaker, symaskiner o s v, som behöver köpas och skötas.

Konsumentverket kan ha upplysningar om det.

646 Utveckling av de inre verkligheterna

Individens inre verklighet är det som finns i huvudet.
Individen vet nog inte själv allt hon har i huvudet, än mindre vet man vad andra har i huvudet. Det finns statistik om individernas utbildning i skolor o d och om kunnande och erfarenheter, men det säger inte mycket om vad kunskaper, åsikter o s v de har. Det finns forskningar med intervjuer där man försöker lista ut de inre verkligheterna, och det finns mycket spekulationer om det. Men på det hela taget är de inre verkligheterna mest okända för världen utanför. Man frågar och diskuterar för att få reda på kunskaper och åsikter. När man anställer folk görs intervjuer för att få veta om vad folk kan och tycker.
Inför valen görs det opininionsundersökningar om väljarnas tycken .
Så är läget.

Hushållsverksamheterna 641-645 och 647-649 handlar huvudsakligen om de materiella, yttre verkligheterna. Men en viktig resurs i hushållen är hushållsmedlemmarnas inre verkligheter, som är grunden för välfärden. Det vill säga att man uppfattar sig som en samhällsmedborgare som är minst lika mycket värd som alla andra.

På fritiden i hemmet bör man ha möjlighet att göra det man vill inom ramen för allmän moral så att man trivs. Man bör ha sociala kontakter och andra verksamheter så att de inre verkligheterna utvecklas , bl a med lämpliga kunskaper och värderingar om de ständigt pågående förändringarna i världen, och så att möjligheterna att anpassa sig och påverka andra utvecklas på lämpligt sätt.

Här handlar det om personlig hygien, kläder och hur vi umgås i hemmet med familj, släkt och vänner. Vi ser på TV, läser tidningar och böcker, skriver, har hund, katt, hobby med hantverk m m.
Vad gör arbetslösa och sjuka hemma hela dagarna?

Behöver de hjälp med att göra något nyttigt med tiden? Vad gör de

som på grund av sjukdom eller arbetslöhet o d inte har något arbete att gå till ? Och kriminella o d ?

Livsmedel o d , boende, vatten-och avloppsförjning, energitillgång, tillgång till prylar och pengar som ingår i områdena 641-649 är materiella resurser som måste kompletteras med välfungerande inre verkligheter som kan behandlas i område 646.

Människorna påverkar och påverkas genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Välfärden beror av dessa fyra områden. Individernas inre verklig -heter kan få det grundläggande utformat i förskolan, grundskolan och gymnasiet, men måste sedan under livet få kompletteringar i sina vardagliga verksamheter i hushållen.

Det räcker inte med att man har bostad, telefonledningar, telefoner. TV-abonemang, datorer, soffor, tidningar och skrivbord etcetera, det behövs också kunskaper för att kunna utnyttja det materiella, diskutera det med anhöriga och bekanta.

Som serviceområden till hushållen kan ses skolornas verksamheter.

Klart är att grundskolans ämnen Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap behöver förbättras med hänsyn till vad man behöver. Likaså Samhällskunskap och religionskunskap på gymnasiet. Där skulle det också vara bra med ett ämne Hemkunskap, men om det inte finns plats för det borde Samhällskunskapen kunna ökas på med viktiga hemkunskapsproblem.

Högervridningen, våldet och allt annat elände gör att man måste förbättra undervisningen i skolan. Religionskunskapen bör ändras till Religion och levnadskunskap, Samhällskunskapen behöver bli mycket bättre och Hemkunskapen behöver utökas. Med rätta förbättringar blir barnen lyckligare som barn och sedan som vuxna och demokratin förbättras.

För de svenska barnen är det viktigt att de får kunskaper för de fyra roller de har , A1, A2, B1 och B2.

Utbildningen i samhällskunskap bör utgå från systemet för mänskliga verksamheter, som är en fullständig samhällsbeskrivning.

Förbättringar av undervisingen i de två ämnena är av stor betydelse för kultur och demokrati. Demokrati- och kulturministern har anledning att övertyga utbildningsministrarna om vikten av förbättringar.

Det är särskilt viktigt för invandrare att de får en bra samhällsbeskrivning som utgår från svenska förhållanden och också innehåller beskrivningar om samhällen utanför Sverige, så att invandrarna får kunskaper som passar till deras speciella förutsättningar.

Slutsats:
Grundskolor och gymnasier måste ge barnen kunskaper om sig själva och sina beteenden och världens problem så att de kan leva väl ihop med andra och med demokratin kan förbättra levnadsförhållandena för sig själva och alla andra.

Religioner ger gammalmodiga bilder av världen och om hur man bör bete sig, som inte fungerar idag. Religionsämnet bör utvidgas till att omfatta levnadskunskap om hur man kan utveckla sig själv och om hur man bör samverka med andra.

Ämnet om samhällskunskap måste göras mer fullständigt i både grundskolor och gymnasieskolor. Kunskaper i hemkunskap bör förbättras i grundskolorna och förmedlas också i gymnasierna.

Det här gäller de svenska barnen och också de nyanlända, invandrarna, för vilket det är särskilt viktigt att läroplanerna ger en bra modern utbildning i de nämnda ämnena, som passar till deras speciella förutsättningar.

Utbildningen ska direkt hjälpa de enskilda individerna och hjälpa dem att på politisk väg förbättra välfärden för alla.

De utbildningar som nu nämnts för skolorna är utbildningar som bör ske hela tiden genom verksamheterna i hemmet.

Om religionsämnet ombildas till ett ämne med filosofi och psykologi kommer det ämnet att innehålla många universitetsämnen. Av ämnena kan man anse att religionen var först och om man lägger ämnena i en kronologisk och logisk ordning kan man börja med religion:

Religion och levnadskunskap. (Barnen lär också föräldrarna)

1. Religionskunskap.
2. Filosofihistoria.
3. Idé-och lärdomshistoria.
4. Vetenskapshistoria
5. Utbildnings- och skolhistoria.
6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
7. Arkiv-och bibliotekskunskap.
8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratins krav.
10. Estetik och värderingar.
11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
13. Socialpsykologi.
14. Sociologi och informationskunskap.
15. Logik och vetenskapsteori.
16. Etik och moral.
17. Konsten att inte ha tråkigt. (Tillägg 18 feb 2014)
    Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre.

647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter, Kapital.

Behandlas i nästa kapitel.

648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.

Det finns cirka 5 miljoner hushåll i Sverige. Om de anväder en timme om dagen för städning o d blir det för varje dag 5 miljoner timmar och för alla under ett år cirka 2 miljarder timmar.

649 Personvård: barn, hemsjukvård o d .

Socialtjänsten har hand om personer som har det särdeles besvärligt men i området 64 gäller det hushåll som vill och kan klara sig själva. Somliga kan få assistans vissa timmar genom socialtjänsten men får klara sig för övrigt själva.

Det här handlar om att sköta barn, uppfostra och leka med dem. uppfostra tonåringar och om rörelsehindrade, sjuka och äldre o d som vill klara sig själva men behöver stöd av anhöriga och vänner eller enklare hemtjänst.

"Regeringen. Mål för social omsorg
Det finns särskilda mål för de tre delområden som ingår i social omsorg: individ- och familjeomsorg, personer med funktionsnedsättning samt äldreomsorg.

Omsorg om äldre människor

Äldre ska kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag, kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende, bemötas med respekt samt ha tillgång till god vård och omsorg.

Kvaliteten i äldreomsorgen ska vara hög. Äldre och anhöriga ska kunna lita på att vården och omsorgen är bra och att det finns tillräckligt med anställda med lämplig utbildning och erfarenhet.

Individ- och familjeomsorg
Målet är att stärka förmågan och möjligheten till social delaktighet för människor i ekonomiskt och socialt utsatta situationer och att stärka skyddet för utsatta barn.

Socialtjänsten ska främja var och ens ekonomiska och sociala trygghet och hjälpa till med att skapa jämlika levnadsvillkor. På så sätt görs det möjligt för människor att aktivt delta i samhällsgemenskapen.

Delaktighet, självbestämmande och rättssäkerhet är grunden för en väl fungerande socialtjänst. Insatser inom socialtjänsten ska grundas på kunskap och ha god kvalitet. De ska även utformas utifrån den enskildes behov och förutsättningar. Kontinuitet och möjligheten att få välja hur omsorgen och stödet ska utformas och av vem man tar emot insatserna är en viktig del i detta.

Personer med funktionsnedsättning
Målen för området Personer med funktionsnedsättning är en samhällsgemenskap med mångfald som grund, att samhället utformas så att människor med funktionsnedsättning i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet och jämlikhet i levnadsvillkor för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning.

Hinder för människors delaktighet i samhället ska rivas. Det är en fråga om jämlikhet och rättvisa. Kvinnor, män, flickor och pojkar med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att verka i vardagen på lika villkor vad gäller delaktighet och tillgänglighet.

Publicerad 25 september 2014 · Uppdaterad 26 mars 2015"

Ett annat problem är Forskningsorganisationerna.

Jag har under flera decennier försökt få makthavarna i politiken och forskningsvärden att åstadkomma en förteckning över Sveriges professorer/professurer. eftersom ingen sådan finns och eftersom det finns ett behov av en sådan.

Jag har bett utbildningsministrarna och organisationerna för högskolor och universitet åstadkomma en förteckning för att kunna använda forskningen. Ingen av dem har förstått detta.

I mitt system för mänskliga verksamheter har jag ett huvudområde nr 4 för sambandsforskare, men har märkt att det svårt att hitta några organisationer som sysslar med sambandsforskning. I Artikeln i nästa spalt skriver 5 personer om behovet av organisationer för samverkan som behövs.

På sidorna 5 - 42 beskrivs verksamheter som bör samverka och som bör få sina kunskapsbehov ordnade i forskarvärden.

Grundläggande är en logisk förteckning över professorer/professurer som regeringen och ledningarna i universitet och högskolor bör kunna medverka till . En sådan förteckning bör grundas på det uppgjorda systemet för mänsklga verksamheter, som är det enda fullständiga system som finns anpassat efter demokrati och samhällenas framtids-problem. Systemet har 9 huvudområden som i första hand kan underindelas i 129 större delområden.

”Vi saknar verktyg för att lösa komplexa samhällsproblem”

DN MÅNDAG 11 NOVEMBER 2019

DN. DEBATT 20191111
Komplexa samhällsproblemen har inga tydliga orsak-verkan-samband, problemen spänner ofta över flera områden och de passar inte in i befintliga beslutsstrukturer. Därför föreslår vi att en utbildnings- och forskningsinstitution som fokuserar på samordning mellan olika sektorer bildas, skriver arbetsgruppen för en svensk School of governance.

Även om Sverige rankas i topp internationellt när det gäller kvalitet på offentliga tjänster framkommer dagligen brister i välfärden. Samtidigt står vi inför stora samhällsutmaningar vilka ställer krav på innovation, nytt ledarskap och ökat samarbete mellan olika samhällssektorer. Den globala uppvärmningen och strukturomvandlingen i kölvattnet av AI, digitalisering och robotisering kräver stora samhällsförändringar.

Tilltagande polarisering, politisk radikalisering, våld och psykisk ohälsa, men också minskad biologisk mångfald och ekologisk bärkraft, fordrar nytänkande och samarbete över organisatoriska gränser.

För att bättre möta dessa utmaningar föreslår vi att en School of governance skapas, en utbildnings- och forskningsinstitution som betonar samordning av komplexa, tvärsektoriella processer. Den ska tjäna som navet i ett kluster av kompetenshöjande aktiviteter och främja tvärdisciplinära samarbeten inom universitets- och högskole-världen men också samhället i övrigt.

Våren 2019 visade ”Uppdrag granskning ”(UG) en uppföljning av ett tidigare program om Sanne, en ung kvinna med psykiska problem och en beroendeproblematik. UG berättar att ”Sanne lämnades på gatan, svårt sjuk i ångest, anorexia och beroende. Och hon är inte ensam.

Svårt sjuka blir utan vård för att de ansvariga kan peka på varandra – vad är det som gått förlorat inom den svenska psykiatrin?”.

I maj 1982 gav regeringen, enligt TT, drygt 1,6 miljoner kronor till nio regionala projekt för att skapa fungerande samverkan mellan psykiatrin och socialtjänsten. Just för personer med svåra psykiska sjukdomar. Syftet var att ”… huvudmännen och personalen inom vården av missbrukare skall finna bättre samarbetsformer, främst mellan sjuk- och socialvård”. UG undrar vad som har gått förlorat i termer av samordning. Problemet är att samordningen aldrig har funnits.

Medierna rapporterar dagligen om den här sortens samordningsproblem. I samma takt eroderar medborgarnas förtroende för samhällets förmåga att lösa utmaningarna. För väldefinierade problem finns en arsenal av verktyg – hierarki, lagstiftning, marknadslösningar, organisering och avtal. Är problemen komplexa och diffusa – global uppvärmning eller psykisk ohälsa bland unga – kan önskade mål visserligen vara enkla att formulera men desto svårare att översätta i åtgärder. Mantrat sedan decennier har varit ”samverkan”. Typiskt sett utan resultat. Vi talar om stuprör och att saker faller mellan stolarna. Alla känner till problemen. Ingen har några riktigt bra lösningar.

Komplexa problem har aldrig enkla lösningar. De saknar tydliga orsak-verkan-samband, spänner ofta över flera discipliner och kompetensområden och passar inte in i befintliga vertikala beslutsstrukturer. Ändå förefaller vi tro att lösningen ligger i mer pengar till organisationer och myndigheter som inte på egen hand rår över problemen och vars medarbetare hindras att tänka över disciplingränser eller i övergripande lösningar. Komplexa, gränsöverskridande utmaningar fordrar nya organisations- och styrformer och genomgripande systemförändringar.

I en förstudie finansierad av Vinnova har vår grupp tittat på behovet av och förutsättningarna för en utbildnings- och forskningsinstitution som betonar samordning av komplexa, tvärsektoriella processer. Vår slutsats är att vi behöver bygga ett centrum för utbildning och forskning kring just ledarskap och styrning (governance) med fokus på system- och perspektivinsikt, skapandet av nya samordnings- och affärsmodeller och ledarskap av komplexa, tvärsektoriella samarbeten.

Vår kartläggning visar att det, framför allt i Europa och Nordamerika, visserligen finns många högt rankade utbildningar som handlar om governance. Men ingen har ett fokus på tvärsektoriella processer. Mot bakgrund av den ökande samhällskomplexiteten och omställningsbehoven finns därför både ett nationellt och ett internationellt behov av en governance-utbildning som är både pedagogiskt nytänkande och multidisciplinär.

Men vi behöver mer än enskilda utbildningsprogram. Vi behöver skapa kluster av utbildning, forskning och specialister från övriga samhället kring de stora samhällsutmaningarna. Vi behöver lära från bra och dåliga exempel – såväl nationellt som internationellt. Och offentlig sektors, näringslivets och civilsamhällets utmaningar och behov är den naturliga basen.

Vi har i Sverige goda förutsättningar att klara de omställningar vi står inför. Vi har hög medborgerlig tillit, prestigelöshet, samarbetsvilja, platta hierarkier och är öppna för nya idéer. Däremot måste vi bli betydligt bättre på att ställa om och anpassa alla delar av samhället till ständigt föränderliga utmaningar. En svensk School of governance, av hög internationell klass, kan bli det banbrytande kunskapsnav och det dynamiska innovationskluster vi behöver för att utbilda framtidens medarbetare och deras ledare.

Förslaget. En svensk School of governance

I sammandrag är våra förslag för att stärka samhällets förmåga att hantera komplexa gränsöverskridande problem följande: en School of governance bildas som ska fungera som navet i ett kluster av akademier, myndigheter, företag och organisationer från civilsamhället. Den vilar på fyra ben:

1 Universitet och högskolor i Stockholm/Uppsalaområdet uppmuntras att samarbeta kring ett antal utmaningsdrivna mastersprogram med fokus på governance.
Utbildningarna ska ha akademisk bredd och djup men också ett stort inslag av specialistkunskap från alla delar av samhället, praktiska övningar utifrån komplexa problem och studiebesök. Det är en förhoppning att den School of Governance som byggs upp i Stockholm/Uppsalaområdet ska inspirera till liknande kluster på andra håll i landet.

2 Ett exekutivprogram byggs upp där deltagarna har kvar sina tjänster samtidigt som de utbildar sig.
Studenternas erfarenheter av komplexa problem blir här en viktig utgångspunkt för undervisningen.

3 Ett forskningsinstitut gemensamt för de deltagande institutionerna skapas för att möjliggöra investeringar i datorer och uppbyggnaden av databaser.
Institutet ska stödja utbildningsverksamheten och attrahera internationella toppforskare till utbildningarnas fakultet. Jämför med den nationella Scilifelab-satsningen.

4 Ett fristående kunskapscentrum, ägt och finansierat av externa intressenter bildas.
Detta center för ledarskap av komplexa förändringsprocesser ska fungera som en praktiskt orienterad men akademisk grundad testbädd för nya idéer och en samlingspunkt för erfarenheter av governance av komplexa utmaningar i svenska och utländska organisationer.

Vår förstudie finns på www.schoolofgovernance.se.

Susanne Ackum, tidigare generaldirektör för Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), statssekreterare och riksrevisor
Lars Anell, fd EU-ambassadör, fd ordförande i Vetenskapsrådet och ordförande för referensgruppen
Erik Berglöf, professor på London school of economics och projektledare för förstudien
Mats Tyrstrup, docent vid Leading healthcare, Handelshögskolan i Stockholm
Jonas Törnblom, företagare inom miljöområdet "

Några sena artiklar som belyser delar av dagsläget

Ledare: Vi behöver både vindkraft och kärnreaktorer

MÅNDAG 11 NOVEMBER 2019

DN berättade i förra veckan att svensk vindkraft går på högvarv. Mångmiljardinvesteringar görs just nu i sektorn. De närmaste tre åren kommer vindkraftverk att tas i bruk som ger en elproduktion på 24 TWh. Det är mer än det som går förlorat när kärnreaktorerna

Ringhals 1 och 2 stängs under samma tidsperiod.
Visar det att vi inte längre behöver kärnkraften? Att det är dags att stänga också de andra reaktorerna? Nej, inte inom överskådlig framtid.
2022 beräknas kärnkraften fortfarande stå för 29 procent av elproduktionen, vinden för 23 procent. Under de närmaste två decennierna kommer elproduktionen dessutom att behöva stiga kraftigt när såväl transporter som industri ska elektrifieras. Kärnkraften kommer inte att kunna ersättas under den perioden.
Vad det däremot visar är att energiuppgörelsen mellan S, M, C, KD och MP från 2016 är värd att värna. Den har nämligen lyckats med att staka ut något av en gyllene medelväg i en knivig målkonflikt.

Å ena sidan såg överenskommelsen till att kärnkraften blev kvar. Det glöms ofta bort nu, men faktum är att uppgörelsen utgjorde en räddningsaktion: låga elpriser och höga skatter hade gjort kärnkraften olönsam. Vattenfall hade beslutat att stänga Ringhals 1 och 2. Även Ringhals sista två reaktorer, samt de i Forsmark och Oskarshamn, hängde löst.
I och med uppgörelsen togs effektskatten bort. Det blev lönsamt för kärnkraftsbolagen att göra de miljardinvesteringar som krävdes för att behålla samtliga reaktorer utom Ringhals 1 och 2 i drift i 20–25 år till. Det var nödvändigt. För på kort till medellång sikt finns inga klimatvänliga alternativ.
Å andra sidan har uppgörelsen säkrat lönsamheten i de förnybara energikällorna. Det är därför vi ser stora satsningar på vindkraft. Det kommande

decenniet är det alltså där vi kommer hämta hem nya TWh.
Det senaste året har Moderaterna och Kristdemokraterna mullrat ordentligt. Partierna har krävt att energiuppgörelsen ska ”uppdateras”.
På viktiga punkter finns skäl att ge dem rätt. Just nu slår överenskommelsen fast målet att 2040 ska 100 procent av all el vara ”förnybar”. Det betyder att den sista kärnreaktorn ska vara stängd – samtidigt som uppgörelsen också slår fast att det inte handlar om något stoppdatum och kärnkraftsbolagen gjort investeringar som gör att vissa reaktorer kan drivas fram till 2045. Visst vore det bättre att, som M och KD vill, ändra skrivelsen till att elen ska vara ”fossilfri”. Varför ha ett mål som vi inte kommer att nå?
Det är också rimligt att satsa mer på forskning i fjärde generationens kärnkraft. Däremot vore det dumt med en mer omfattande revision, med syftet att förändra kärnkraftens relativa lönsamhet i förhållande till de förnybara alternativen.
Hur den svenska energimixen kommer att se ut efter 2040 är svårt att säga. Prognoser som sträcker sig flera decennier framåt i tiden är notoriskt svåra att göra. Vad vi med säkerhet kan säga är att framtidens energisystem måste vara koldioxidneutralt. Och att när vi om 10–15 år tar de avgörande politiska besluten om vilka energislag vi ska satsa på för årtiondena efter 2040 vill vi ha möjligheten att välja mellan de mest kostnadseffektiva, klimatvänliga alternativen.
Energiuppgörelsen ger goda förutsättningar för att vi då ska befinna oss i en sådan position.
DN 11/11 2019

Energimyndigheten satsar en kvarts miljard på omtvistade spisar

MÅNDAG 11 NOVEMBER 2019

○ **Energimyndigheten satsar 252 miljoner kronor på hundratusentals spisar till fattiga familjer i Afrika – för att de ska minska sina utsläpp av växthusgaser.**

○ **Men en lång rad studier visar att liknande spisprojekt misslyckats.**

○ **Spisarna har i många fall varken fungerat för matlagning eller givit minskade utsläpp – och har ofta inte använts.**

Svenska Energimyndigheten satsar 252 miljoner kronor på att energieffektiva spisar ska delas ut till fattiga familjer i Afrika. Det är en betydande del av det svenska internationella programmet för att köpa utsläppsminskningar i utvecklingsländer.

Hittills – mellan 2009 och augusti i år – har 155 miljoner betalats ut, och resten kommer enligt avtal betalas ut till och med år 2022.

Myndigheten har själv inte sammanställt hur många som ska distribueras totalt, men enligt DN:s uppskattning, baserad på projekt där antalet spisar är känt, rör det sig om över en miljon spisar.

DN har i flera artiklar beskrivit olika typer av problem kring system med klimatkompensation. Bland annat har en stor del av projekten som certifierats av FN i flera studier bedömts inte ge verkliga utsläppsminskningar.
En av projekttyperna handlar om energieffektiva spisar, som utlovas ge tre stora vinster:
1. Minskad bränsleförbrukning i form av ved – vilket ska hjälpa till att bevara skogar och:
2. Minskade utsläpp av växthusgaser.
3. Förbättrad hälsa – enligt WHO dör 4 miljoner årligen på grund av giftig inomhusrök.
Spisprojekten fick ett stort lyft då USA:s dåvarande utrikesminister Hillary Clinton tillsammans med FN lanserade ”Clean Cooking Alliance” 2010 för att inte bara lösa det dödliga problemet med giftig inomhusrök, utan även förbättra klimatet. Initiativet drog till sig miljardinvesteringar från myndigheter och bolag, bland andra oljejätten Shell. Fem år senare hade 28 miljoner effektiva vedspisar delats ut till fattiga. Men bara knappt en tredjedel når upp till Världshälsoorganisationen WHO:s riktlinjer för inomhusutsläpp, enligt forskare i Washington Post.
Över hundra spisprojekt har certifierats av FN:s klimatkompensationssystem Clean Development Mechanism, CDM, de flesta i Indien. Totalt bedöms projekten ge utsläppsminskningar på 9 miljoner ton koldioxid per år.
Flera olika studier har visat att spisprojekt minskat utsläpp av växthusgaser. Men andra studier visar att projekten till stor del misslyckats.

Forskare från brittiska universitetet Cambridge visade i en analys 2010 att hushåll som använde ”effektiva spisar” i själva verket använde mer ved än dem som använde traditionella lerspisar. Dessutom använde bara 1 av 50 hushåll i projekten de nya spisarna över huvudtaget.
Varken inomhusluften, hälsan eller lungfunktionen hos familjer i Indien som ingick i spisprojekt hade förbättrats under en fyraårsperiod, visade en amerikansk studie 2012. Konsumtionen av ved hade inte heller gått ned – därmed heller inte utsläppen av växthusgaser.
Användningen av spisarna följdes inte upp, enligt en studie av CDM-spisprojekt från Indien 2016, och forskarna konstaterade att spisarna i 40 procent av fallen inte användes över huvudtaget.
I en stor studie från samma år bedömer forskare från tyska Öko-institutet och Stockholm Environment Institute att utsläppsminskningarna från spisprojekt troligen är högt överskattade och byggda på ”orealistiska antaganden och standardmått”.
Flera studier har konstaterat att effekten på både miljö och hälsa är bättre med spisar som använder bränslet LPG, liquified petroleum gas – en gas som utvinns ur fossil olja.
Hillary Clintons FN-stödda skyddslingsorganisation Clean Cooking Alliance förespråkar nu i allt högre grad LPG istället för biomassa.
Trots det fortsätter mångmiljonbelopp utbetalas av Energimyndigheten till projekt för ved- och koleldade spisar i Afrika.
Ett projekt, där billiga spisar sålts till fattiga i Ghana, har Energimyndigheten satsat 25 miljoner kronor på. Det har skett

i samarbete med bolaget Climate Care Ltd med kontor i London, Storbritannien. Climate Care Ltd marknadsför just samarbetet med den svenska Energimyndigheten stort på sin hemsida, där projektet uppges ha reducerat 750 000 ton koldioxid från atmosfären och förbättrat livet för 400 000 människor. Energimyndigheten beskriver på sin hemsida att totalt 131 000 spisar ska distribueras i projektet.
På FN:s hemsida finns rapporter som uppger att användning av spisarna har följts upp. Men att följa upp uppföljningen visar sig svårt.
En översiktlig valideringsrapport finns, utförd 2018 av det indiska konsultbolaget Carbon Check Ltd. DN har varit i kontakt med konsultbolaget, men inte lyckats nå den indiska konsult som skrivit rapporten. Mannen har inte varit på plats, utan tittat på dokument och intervjuat projektföreträdare i Afrika via Skype.
DN har berättat om trädplantagen i Uganda, som Energimyndigheten sedan 2011 köper utsläppsminskningar ifrån. Tusentals familjer har i samband med plantagen tvingats bort från marken de levt av i generationer – och lider nu av brist på mat och vatten.
Eftersom byborna inte heller längre har rätt att plocka ved för att elda till matlagning, har en av åtgärderna varit att erbjuda en utbildning för byborna i att bygga energieffektiva spisar av lera.
I en rapport från Gold Standard – en typ av striktare certifiering än FN:s – anges befolkningens vedplockande som en betydande anledning till att Uganda avskogas – ”och förutom miljökonsekvenser spenderar ugandiska kvinnor och barn stor del av sin tid på att

samla bränsle, i stället för att lägga den tiden på mer produktiva ändamål”.
Energimyndigheten lyfter spisarna runt den kritiserade ugandiska trädplantagen som en förbättringsåtgärd, men uppföljningsrapporter visar att spisprojektet inte är så framgångsrikt som man räknat med – konstruktionen är så komplicerad att de flesta familjer inte har byggt någon.
Under samma period skrev Energimyndigheten avtal om att köpa 500 000 ton koldioxidekvivalenter i utsläppsminskningar för drygt 30 miljoner kronor fram till år 2022 från ett större spisprogram i Uganda, i samarbete med amerikanska bolaget Up Energy.
Bland Energimyndighetens dokumentation kring projekten finns bland annat en rapport från ett amerikanskt tekniskt laboratorium i Oregon, som testat en av spismodellerna i projektet, ”Ezy Stove”. Resultatet visar att modellen fungerar dåligt för ved – lufthålen in i bränsleutrymmet tycks för litet.
En annan rapport, från två kenyanska fokusgrupper som fick testa spisarna, visar att deltagarna klagade över att pinnar och ved var svåra att placera i spisen, att värmen försvann snabbt och det vore omöjligt att göra långkok eftersom askan inte gick att få ut för att fylla på med ved. Dessutom oroade sig kvinnor över stor risk för brännskador av barn och djur, då förbränningskammaren blev extremt het. Deltagarna uppskattade att spisen maximalt skulle hålla i ett till två år.
Ändå har Energimyndigheten fortsatt satsa på projekten.
Sara Sundberg, chef på Energimyndighetens klimatenhet som

ansvarar för spisprojekten förklarar per mejl att myndigheten haft i uppdrag att satsa särskilt på småskaliga CDM-projekt i minst utvecklade länder.
”Som en följd av den inriktningen har avtal ingåtts med en rad spisprojekt i Afrika”.
Kontroll av utsläppsminskningarna görs av oberoende tredjepartsgranskare inom FN-systemet, understryker hon.
Det är alltså konsulter, som indiska Carbon Check Ltd, som har i uppgift att se till att allt går till som det ska.
”I verifieringen ingår att kontrollera hur många spisar som verkligen används av hushållen. Eftersom det i spisprojekt handlar om många användare görs verifiering utifrån statistisk metod med urval. Utsläppsminskningarna beräknas sedan utifrån hur många spisar som används och vilken effekt dessa spisar har”.

Lisa Röstlund
lisa.rostlund@dn.se

Fakta. Fler exempel på studier som visar problem

Enligt Världshälsoorganisationen WHO dör en halv miljon barn av lunginflammation varje år på grund av luftföroreningar från matlagning över öppen eld.
Tidskriften The Lancet publicerade 2017 en studie som följde små barn i Malawi. Fler barn i familjer med ”effektiva spisar” fick lunginflammation, jämfört med barn bland familjer som eldade traditionellt. Även om skillnaden inte var signifikant konstaterade forskarna: ”Vi fann inga bevis på effektiva spisar reducerade risken för lunginflammation”.
Samma år visade en annan studie att många av projekten lider av systematiska och grundläggande fel i beräkningarna av effekterna, och en analys i tidskriften World Development konstaterar att spisprojekt i Indien har misslyckats – användningen av spisarna är mycket låg.

I en studie i Environmental Science & Technology testades flera olika spisar som används i CDM-projekt, och alla utom en uppvisade mindre utsläppsminskningar ute i fält, jämfört i laboratorier.

Per Gahrton (MP): ”Jag saknar Bertil Ohlins vänst-erliberalism”

ONSDAG 13 NOVEMBER 2019

DN. DEBATT 20191113

För precis 40 år sedan i dag skrev jag på DN Debatt om bakgrunden till mitt avhopp från Folkpartiet. När jag nu bläddrar bland gamla papper ser jag att folkpartipolitiken under min Ohlinpräglade tid i partiet var något helt

annat än den bleksiktiga och högeranpassliga soppa som därefter obevekligt har ersatt vänsterliberalismen, skriver Per Gahrton.

När jag rotar i gamla papper, dagböcker, politiska dokument och memoarer för att få grepp om mitt beslut i början av november 1979 att lämna Folkpartiet (i dag: Liberalerna) efter drygt två liberala årtionden, bland annat som redaktör för Liberal debatt, ordförande i Folkpartiets ungdomsförbund, kommunalfullmäktig i Lund och slutligen FP-riksdagsledamot, slås jag av ett samband som jag aldrig tänkt på tidigare men som nu framstår som symboliskt: Bara drygt tre månader tidigare hade Bertil Ohlin, partiledare för Folkpartiet 1944–67, det vill säga ungefär hälften av min FP-tid, gått ur tiden.

I mitt exemplar av hans memoarer, ”Socialistisk skördetid som kom bort” (1975), hittar jag massor med understrykningar och utropstecken och fastnar särskilt för en mening (s 216–217): *”Uppfattningen om hur man i samhällsarbetet skulle bäst vinna förståelse för och uppnå en möjlig och önskvärd ’utjämning’ av levnadsvillkoren var emellertid inte densamma bland de ’vänsterliberala’ med social inriktning* – till vilka jag räknade mig – *som hos socialdemokraterna*” (min fetning).

Alltså: Ohlin var visserligen, vilket präglat bilden av honom, stark motståndare till planhushållning, en modell som hade utbrett stöd inte bara bland kommunister utan också socialdemokrater under åren efter andra världskriget. Men han var anhängare till ekonomisk och social

utjämning. Och, inte minst, han betecknade sig själv som vänsterliberal! Vi borde varit själsfränder. Det var vi dock knappast när det begav sig. Vid Folkpartiets landsmöte 1969 fick jag uppmärksamhet när jag från talarstolen betecknade honom som en ”urtidsande”. Orsaken var dock inte att jag ansåg honom socialt och ekonomiskt reaktionär, utan att han kunde tänka sig samarbete med Högerpartiet för att få bort Socialdemokraterna från regeringsmakten. Att störta Socialdemokraterna efter 37 år vid makten hade jag inget emot. Jag var också i princip för maktväxling i en levande demokrati. Jag minns diskussionerna på sociologiska institutionen i Lund med socialdemokratiska lärare som stod helt främmande inför maktväxlingsprincipen – kapitalet styr ju ekonomin, då måste arbetarrörelsen styra politiken. Socialdemokratins oförståelse för den demokratiska betydelsen av maktväxling har varit ett viktigt skäl för mig att aldrig fundera på att rösta på S. Men att störta dem med hjälp av högern? Nix, aldrig. Därför blev jag aldrig själsfrände med Ohlin. Men jämfört med alla sina efterträdare var han verkligen ”vänsterliberal” i sin syn på ekonomisk och social utjämning. Memoarerna är fulla med bevis. Han tar uttryckligen avstånd från högerns vurmande för ”fri företagsamhet” (s 16); nej det som krävs är marknadshushållning ”inom de av samhället och den sociala ansvarskänslan uppdragna ramarna”.
Han konstaterar att han är ganska nöjd med socialdemokraternas praktiska politik, *”under krigsåren ser man klart att det var Folkpartiet och*

Socialdemokraterna som stod varandra närmast" (s 95). Det är inte detSocialdemokraterna gör som driver honom att försöka störta dem, utan vad en del av dem planerar: *"Om blott Socialdemokraterna inte varit principiella socialister skulle jag känt mig mera samstämd med dem än något annat parti"* (s 91).
Ohlin ägnar hela memoarkapitel XIX åt "Den industriella demokratin", och hänvisar till sin egen bok "Ekonomisk demokratisering" (1948). Den här sortens vänsterliberala ståndpunkter går igen i Folkpartiets utspel och valhandböcker under 1960-talet, där privatisering som lösning på den offentliga sektorns problem aldrig nämns. I "Öka takten" (mars 1968) står den nyss avgångne Ohlin för huvudartikeln som kräver *"en särskilt stor förbättring för låginkomstgrupperna varigenom ojämnheten i inkomstfördelningen minskas ... den sociala liberalismen har alltid varit anhängare av en inkomstfördelning som är mindre ojämn än den blivit genom s.k. krafternas fria spel"*. Han pläderar för andel i vinst och allmän sysselsättningsförsäkring. Stor uppmärksamhet vållade folkpartiförslaget att ingripa mot ekonomisk maktkoncentration via skattefria stiftelser, vilket fick Olof Palme i remissdebatten 1969 att påstå att Folkpartiet ville rikta *"ett dråpslag"* mot Wallenbergimperiet, en anklagelse som enligt Folkpartiets valhandbok 1970 var *"i sak rätt"*.
Jag och en grupp ungliberaler i Lund tyckte dock inte att detta räckte. I "En liberal vänster" (1969) pläderade vi för mer vänsterliberalism. Och i "Kan folkpartiet spela någon roll" (1972) slog jag

ett slag för att Folkpartiet borde söka sig tillbaka till sina rötter, till exempel Karl Staff som Leif Kihlberg i sin biografi utnämnde till ”vänsterman” (”Karl Staff, första delen”, 1962). Jag pläderade också för en vänsterliberal ”Revolution på svenska” (1972). Men vänsterliberalen Ohlin ersattes av först högerliberale Sven Wedén, sedan de ideologiskt schizofrena Gunnar Helén och Per Ahlmark – goda antikolonialister beträffande södra Afrika, men stöttepelare för USA:s Indokinainvasion och Israels olagliga ockupationspolitik; dessutom ganska tondöva inför socioekonomiska orättvisor. Visserligen togs partiledarskapet 1978 över av den mer socialliberale Ola Ullsten, vars korta statsministerperiod jag understödde som lojal knapptryckare 1978–79. Men då var det för sent. Miljökampen hade börjat, folkomröstning om kärnkraften stod på dagordningen och Folkpartiet placerade sig, som alltför ofta, mellan stolarna. För mig blev det nödvändigt med politisk nystart och jag har aldrig ångrat mitt beslut 1979.

Ändå är det en tröst att nu upptäcka att min politiska ungdom inte var helt bortkastad, att folkpartipolitiken under min Ohlinpräglade tid i partiet var något helt annat än den bleksiktiga och högeranpassliga soppa som därefter obevekligt har ersatt den vänsterliberalism som präglade veterangenerationen, från Staff till Ohlin. Och även om jag aldrig skulle rösta på ett vänsterliberalt parti, känner jag stor saknad efter ett sådant, som förstår att all anständig politiks överordnade mål måste vara att skapa social rättvisa. Dessutom krävs förstås miljöinsikt. Därför behövs gröna partier. Men jag kan inte föreställa mig en

demokrati som enpartisystem, inte ens om mitt eget parti innehade ensammakten. Balansvikter behövs alltid, och ingen kunde vara så lämplig i ett gröndominerat samhälle som en livskraftig vänsterliberalism.
Min skilsmässa från Folkpartiet i början av november 1979 var oundviklig, men jag önskade inte min före detta livspartners undergång, utan oss båda framgång längs skilda vägar. Liksom varje 2000-talsdemokrati med framtidsansvar behöver ett starkt grönt parti, borde det finnas en given plats i varje rättsstatlig demokrati för ett klassiskt vänster/socialliberalt parti.

Per Gahrton, tidigare riksdagsledamot (MP), Europaparlamentariker (MP), riksdagsledamot

156 miljarder satsas på att rusta upp försvaret – nu väntar strid om pengarna

TORSDAG 14 NOVEMBER 2019

Mycket stora summor, totalt 156 miljarder kronor, ska de närmaste tio åren investeras i materiel till försvaret. Det visar hittills okända beräkningar

från Försvarsberedningen, som DN tagit del av. Ändå väntas strid om pengarna.

Sverige står inför den största satsningen på försvaret sedan andra världskriget. På fredag ska Försvarsmakten vid en pressträff redovisa hur den kan genomföras.

Grunden är Försvarsberedningens slutrapport ”Värnkraft” från den 14 maj, följd av budgetuppgörelsen den 30 augusti. Då enades S-MP-regeringen, Centern och Liberalerna om att följa beredningens förslag om ökade försvarsanslag åren 2021–2025.

Anslagen till det militära försvaret ska enligt uppgörelsen öka stegvis från dagens 54 miljarder kronor per år till 84 miljarder år 2025. Det innebär totalt 50 miljarder i tillskott åren under 2021–25, jämfört med tidigare beslut.

Nivån 84 miljarder innebär ytterligare 100 miljarder kronor till och med 2030, enligt beredningens förslag. Detta tillskott är dock inte beslutat.

Försvarsberedningens beräkningar redovisades inte i dess rapport. Men DN har läst beredningens underlag. Det visar att nu beslutade nivåer plus beredningens förslag ger försvaret ett tillskott på cirka 224 miljarder åren 2021–2030.

Största delen av den summan, cirka 156 miljarder kronor, föreslås gå till materiel. Så här fördelar sig pengarna.

Gemensam materiel kostar 45 miljarder kronor. Här ingår mängdmateriel som uniformer, kroppsskydd och handeldvapen samt kommunikations- och ledningssystem.

Flygvapnet

Flygvapnet är den försvarsgren som får dyrast materiel – dubbelt så stor kostnad som för armén – för 48 miljarder kronor. Det kostar 18 miljarder att byta till nya radarstationer på marken och ersätta två flygande radarplan. Nya robotar mot luft- och markmål kostar 15 miljarder. Att behålla dagens Gripenplan (C/D) går på 11 miljarder.

Marinen

Marinen föreslås få ny materiel för 34 miljarder kronor. Att modifiera dagens fem Visbykorvetter och en Gotlandsubåt bedöms kosta 11 miljarder.

Att sätta luftvärnsrobotar på de fem Visby-korvetterna kostar 3 miljarder. Två nya korvetter går på 4,4 miljarder per fartyg.

Armén

Armén är den försvarsgren där det investeras minst, 23 miljarder kronor. Största summan, 7 miljarder, går till arméns brigader (artilleri med mera). Renovering av 200 Stridsfordon 90 och 30 stridsvagnar kostar 6 miljarder, samma summa avsätts till köp av ammunition.

Hemvärnet

Hemvärnet får materiel för 6 miljarder kronor, bland annat mörkerutrustning.

Varför blir det så stora belopp? Enligt rapporten ”Pang för pengarna” från Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) som lades fram i måndags så är orsaken årtionden av stagnerande försvarsanslag.

Det har lett till ett stort uppdämt behov av att underhålla materiel, ersätta föråldrade system samt köpa nya. Allt detta ”måste nu hanteras samtidigt som Försvarsmakten ska växa för att kunna möta det försämrade säkerhetsläget”, konstaterar ekonomen Per Olsson i rapporten.

Försvarsminister Peter Hultqvist (S) har sagt att beredningens förslag ska genomföras ”i sin helhet”. Men som DN rapporterat kommer Försvarsmakten fram till att upprustningen blir minst 10 miljarder dyrare än vad Försvarsberedningen räknat med.
Det innebär att satsningar riskerar att strykas eller skjutas på framtiden. Då spelar prislapparna stor roll (se grafiken).
Förutom motstridiga uppfattningar inom Försvarsmakten – ända ner i försvarsgrenarna – så vill också försvarsindustrin ha ett ord med i laget.
Den största försvarsindustrin Saab önskar fler beställningar och diskuterar redan med regeringen.

Mikael Holmström
mikael.holmstrom@dn.se

Sabuni: Vi behöver fundera igenom januariavtalet ett varv till

TORSDAG 14 NOVEMBER 2019

L-ledaren Nyamko Sabuni kritiserar januariavtalet för att i första hand bygga på partiernas egna prestigeprojekt. Därför bör flera av

punkterna funderas igenom ett varv till, anser hon.

– Avtalet innehåller mycket bra politik men också mycket ogenomtänkt politik, säger Nyamko Sabuni.

På fredag inleds Liberalernas landsmöte i Västerås och det blir första gången som partiet samlas för att staka ut den framtida politiken med Nyamko Sabuni som partiordförande. Hon valdes till ny L-ledare i slutet av juni men ännu har inte det lett till någon uppryckning i väljaropinionen.

– Jag tycker att det är sunt att opinionen inte vänder bara för att jag är jag. Jag tycker att opinionen ska spegla det förtroende som finns för partiet och vår politik, säger Nyamko Sabuni och pekar på vad hon tycker behöver förändras:

– Jag har upplevt att partiet har varit inåtvänt. Vi har pratat mer om det som vi själva tycker är intressant och viktigt snarare än det som medborgarna ställer frågor om. Jag vill vända på det och ställa frågor om vilka de samhällsproblem är som Liberalerna behöver ge svar på, som klimat, integration, migration och brottslighet, säger Nyamko Sabuni.

Ombuden som samlas i Västerås representerar ett parti som så sent som i vintras var djupt splittrat i frågan om vilken statsministerkandidat man skulle släppa fram. Efter stora våndor blev det till slut Stefan Löfven som fick rösterna och tillsammans med Centern ingick Liberalerna januariavtalet med regeringspartierna.

Nyamko Sabuni stod då på den sida inom L som hellre skulle ha sett att Ulf Kristersson (M) blev statsminister. Som ny partiledare måste hon nu i stället försvara samarbetet med regeringen.

Vad tycker du egentligen om januariavtalet?
– Det innehåller mycket bra politik men också mycket ogenomtänkt politik. Det är för mycket av partiernas egna prestigereformer snarare än en sammanhållande berättelse om vad vi ska åstadkomma.
– Jag kommer inte att dra mig för att kritisera när jag ser att det håller på att gå snett. Men jag kommer också att vara lojal med januariavtalet som paket. Jag avser att hålla min del av januariavtalet så länge alla andra gör det. Men det betyder inte att allt bara ska genomföras hur som helst.
När du säger att det innehåller ogenomtänkt politik, vad tänker du på då?
– När det gäller till exempel höghastighets-tågen har vi i dag akuta problem med flaskhalsar och regional pendling och i Norrlands inland känner man att det är svårt med kommunikationer. När vi då diskuterar infrastruktur blir det som att vi hoppar för många steg. Kommunikation med tåg ska också fungera här och nu. Nu ska vi bygga det här som blir klart först 2045. För det första, då förväntas vi redan ha nått utsläppsmålen. För det andra, tekniken går så fort framåt, vem är det som säger att det då inte går att flyga med elflyg? För det tredje, det här handlar bara om storstäderna, vad har vi att erbjuda de andra mellanstora städerna?
– Det är så många frågor som jag menar att politiken är skyldig att ge svar på till medborgarna. Men det verkar inte spela någon roll, huvud-saken är att vi får igenom våra prestigeprojekt.
Har du fler exempel på ogenomtänkt politik?

– Jag är glad att familjeveckan förvandlades till en weekend och att friåret blev annorlunda än det var tänkt från början. Det är det jag menar – vi kan genomföra det som står i avtalet men låt oss tänka igenom det ett varv till.

Finns det någon punkt som du tycker behöver förhandlas om?

– Jag menar snarare att under tiden vi gör reformer måste vi följa processen. När det gäller Arbetsförmedlingen hör jag den oro som uttrycks från de arbetslösa som inte tycker att de får det stöd och den hjälp de behöver. Det är stökigt på Arbetsförmedlingen med en generaldirektör som är på väg ut och regeringen vägrar att tillsätta en ny snabbt för att få ordning och få medarbetare att känna sig trygga och lugna. Det är naturligt att vi resonerar kring om tiden är för snålt tilltagen. Datumet i januariavtalet måste inte vara det viktigaste, det viktiga är att reformen blir bra.

I handlingarna till Landsmötet skriver ni att L ska ge ett tydligt besked i regeringsfrågan när valet 2022 närmar sig. Varför kan ni inte ge det nu?

– Spelteorier om regeringar som kommer först om några år tar vi när tiden är inne. Hur vore det om vi skulle vara gifta och jag säger: om tre år vill jag göra slut med dig. Hur kul skulle det äktenskapet vara på väg dit? Det är klart att vi ska fokusera på det samarbete vi har och göra det bra tillsammans. Sen ska vi utvärdera hur det här samarbetet fungerar – var befinner sig M och KD och vad vill vi framåt? Vi har sagt att vi återkommer till väljarna med det i god tid före valet.

Skulle inte äktenskapet kunna må bra av att man säger: jag vill vara ihop även om tre år?

– Ha ha ha. Eller så mår det bra av att vi tar varje dag som den kommer.

L valde att släppa fram Stefan Löfven och sedan valdes du trots att du var emot detta, hur ska väljarna förstå vilken riktning ni rör er i?

– Det kommer de att få veta i god tid före valet. Jag tror också att väljarna behöver höra att Sverige befann sig i en extraordinär situation där det behövdes en lösning på regeringsfrågan. Sverige behövde en ledning och L valde den här konstellationen för att leda landet framåt. Fler väljare hade kanske önskat att den här konstellationen skulle förklara vad den vill med Sverige den här mandatperioden – mer än att man vill hålla borta vissa partier. Det hade också jag önskat.

Du vill lyfta integrationsfrågan på den politiska dagordningen – vad har du för recept som inte ännu är prövat?

– Jag skulle säga att vi inte har prövat speciellt mycket. Tvärtom – vi duttar och vi är ängsliga och vi vill ofta inte se problem när de uppstår. Det var det som hände 2015–2016, vi stoppade huvudet i sanden och ville inte diskutera migrationslagstiftning i Sverige, vad den kunde innebära och hur den påverkade integrationen. Sen stängde man gränserna. Jag tror inte på den politiken. Som politiker ska man ha örat mot marken, se längre än näsan räcker och vara villig att hantera problem redan i början av deras utveckling.

– Integrationen är en sådan fråga. Vi har inte velat se problemen som uppstår delvis genom att många nyanlända placeras i samma stads-delar. Det har inte funnits förväntningar på dem som har kommit. Vi har låga förväntningar på barn med invandrarbakgrund, vi har låga

förväntningar på invandrare generellt. Vi kanske tycker att det är snällt och medkännande men vad det leder till är att det blir respektlöst och skapar problem.

På vilket sätt skulle förväntningarna ökas?

– Det handlar bland annat om boendemiljö och om barnen som i dag inte klarar grundskolan med godkända betyg. De barnen har inget annat val än en kriminell bana. Vi ser att gäng-kriminella rekryterar yngre som inte är straffmyndiga och polisen har inte resurser att prioritera de här brotten. Skolan måste fungera bättre och fler människor måste komma i arbete. Då krävs det att det finns krav på att man måste ta de jobb som finns, att man flyttar dit jobben finns.

– Jag ser också växande problem med klansamhällen och parallellsamhällen där den allmänna demokratiska rättsskipningen inte når fram. Också det måste hanteras. Vi måste bli bättre på att lyssna på röster inifrån.

Hur ser du på att sätta volymmål för migrationen?

– Tror man på asylrätten och respekterar den så går det inte att sätta volymmål. Rätten att söka asyl är individuell, kommer du till en gräns så ska du få söka asyl och din sak ska bli prövad.

– Vi kan respektera asylrätten och dess tillämpning på ungefär samma sätt som övriga likvärdiga länder. Då blir det konkreta resultatet minskade volymer, men jag anser inte att man kan sätta ett tak.

Hans Olsson
hans.olsson@dn.se

Fakta. Landsmötet

Liberalernas landsmöte äger rum i Västerås den 15–17 november.
Landsmötet är partiets högst beslutande organ och bestämmer partiets politik i centrala frågor samt väljer partistyrelse.
Sammanlagt 183 ombud från partiets förbund, ungdomsförbund och kvinnoförbund deltar i Landsmötet.

Nu överger anställda Arbetsförmed-lingen

TORSDAG 14 NOVEMBER 2019

Många överger Arbetsförmedlingen mitt under den pågående reformen. En anställd beskriver läget som ”en fruktansvärd oreda” efter att flera nyckelpersoner lämnat huvudkontoret. Facket kallar det för en ren personalflykt.

– Jag tycker det är naturligt vid en sådan här omställning, säger Anders

Persson, förvaltningsdirektör på Arbetsförmedlingen.
Arbetsförmedlingen är mitt uppe i den största förändringen i myndighetens historia. Efter reformen som samarbetspartierna kommit överens om i 73-punktsprogrammet ska privata aktörer sköta stora delar av jobbförmedlandet. Följden är en kraftigt minskad budget och en ”kontorsnätsanpassning” som skalar bort mer än hälften av de lokala kontoren ute i landet.
Omställningen ska vara klar under 2021, men redan nu förlorar myndigheten viktig kompetens. Hittills i år har 164 personer sagt upp sig bara på huvudkontoret där det jobbar totalt 1 400 personer. 14 av uppsägningarna kopplas till ålderspension men resten bedöms ha varit frivilliga.
En källa vittnar om ”en fruktansvärd oreda” på huvudkontoret i Solna och källan berättar för DN att många av de som slutar haft tunga roller på myndigheten, vilket gör läget än värre för de som är kvar.
– Det är många på nyckelpositioner och det gör det ännu mer stökigt. Flera av dem har gjort ett väldigt bra arbete och har ett gott anseende. Många som jobbat här länge, chefer på mellannivå eller högre på olika avdelningar försvinner, säger källan.
Dessutom kan fler komma att sluta. Som myndighetsanställd i Sverige har man rätt att ta tjänstledigt för att prova att arbeta på en annan myndighet.
Statistik från Arbetsförmedlingens hr-avdelning visar att personal från huvudkontoret motsvarande 75 heltidsanställningar just nu utnyttjar den möjligheten. Det är mer än en fördubbling mot hur det såg ut i början av året. Fem av de 164 personerna som sagt upp sig har

någon av titlarna verksamhetsområdeschef, enhetschef eller sektionschef. Enligt DN:s källa har fler chefer än så slutat, men de syns inte i statistiken eftersom de fortfarande är på tjänstledighet och inte formellt har sagt upp sig än.
Totalt på hela myndigheten har 1 200 personer frivilligt sagt upp sig under 2019.
Fredrik Andersson, ordförande för fackförbundet ST inom Arbetsförmedlingen, oroas över avgångarna.
– Det är stora avhopp på hela myndigheten, inte bara på huvudkontoret. Det är jättemånga som slutar och ingångsvärdet i allt detta är ju frågan om hur vi ska klara av att genomföra allt vi ska få gjort före 2021, säger han.
Det finns två huvudorsaker till det han beskriver som ”ren personalflykt”. Dels är det situationen med varslet som lades tidigare i år.
– Det gör att en del tar saken i egna händer och flyr innan de drabbas, säger Fredrik Andersson och fortsätter:
– Det andra är att det är så ovisst kring vad som ska hända med myndigheten framöver. Politikerna slåss ju varenda dag om hur reformen ska se ut och hur fort allting ska gå, man vet inte vad som blir kvar och det skapar en osäkerhet.
Bahar Faraz var fram till i våras anställd på huvudkontoret, där hon jobbade som utredare och kvalificerad handläggare. Hon hade redan före varslet i januari tagit tjänstledigt för att prova på ett annat jobb och sade upp sig formellt från myndigheten i mars.
– Det var inte aktuellt att gå tillbaka. Man fick bara släcka bränder hela tiden. Jag hade aldrig någon tid att verkligen göra

sådant som jag faktiskt var där för, säger hon.
Bahar Faraz jobbar nu som utredare på en annan myndighet och ser Arbetsförmedlingens utveckling utifrån.
– Folk därinne är så kunniga, de kan så mycket men de hinner inte. De får inte möjligheten att använda sin kompetens på grund av allt runt omkring.
Arbetsförmedlingen har ett svårt uppdrag från början men det blir värre av att det är så politiskt med allting runt omkring, säger hon.
Anders Persson, förvaltningsdirektör på huvudkontoret, bekräftar att personalomsättningen är högre än vanligt, men han vill inte kalla det en personalflykt.
– Hittills i år är det 164 som slutat av knappt 1 500 på huvudkontoret. Det är drygt 11 procent så det är högre än vad det brukar vara, men jag tycker det är naturligt vid en sådan här omställning, säger Persson.
Han menar att ökad personalomsättning är att räkna med vid omställningar av den här typen. Både att många sägs upp och att fler säger upp sig själva.
– Vi gör en stor omläggning av verksamheten och det innebär att vi omprövar våra arbetssätt och rekryterar även nya kompetenser som vi ser kommer att behövas i den nya myndighetsuppgiften vi får framåt. Vi har på kort tid omprövat vår verksamhet genom att effektivisera våra arbetssätt och utveckla nya förmågor som behövs i den nya myndigheten.
Omläggningen görs på kort tid, vilket är dramatiskt för många av de medarbetare som fått besked om uppsägning på grund av arbetsbrist, säger Anders Persson.
Andreas Lindberg

andreas.lindberg@dn.se

Fakta.

Så många har sagt upp sig på huvudkontoret hittills i år:
Totalt: 164
Ledningsstab: 8
Internrevision: 1
Analysavdelning: 10
It: 42
Kommunikation: 6
Hr: 15
Rättsavdelning: 14
Förvaltningsavdelningen: 68
Totalt har 2 497 personer lämnat myndigheten i år, varav 1 238 har sagt upp sig på egen begäran.
Källa: Arbetsförmedlingen

”Nu slutar vi mäta väljarnas partisympatier via telefon”

FREDAG 15 NOVEMBER 2019

DN. DEBATT 20191115

Under två år har vi kombinerat telefonintervjuer med en onlinerekryterad webbpanel. Visserligen blev vår barometer den mest träffsäkra, men i riksdagsvalet visade det sig att vårt kvarstående inslag av telefonintervjuer försämrade träffsäkerheten. Slutsatsen är att vi nu

överger telefonintervjuer som metod i väljarbarometern, skriver företrädare för Demoskop.

Tillförlitligheten i opinionsundersökningar diskuteras ständigt. Resultaten kan få stor politisk betydelse. Särskilt känsliga är väljarbarometrarna som följer utvecklingen av partisympatierna. Flera faktorer gör att tillförlitligheten ifrågasätts. Allmänhetens kommunikationsvanor förändras snabbt samtidigt som viljan att delta i undersökningar i dag är historiskt låg och sjunkande. Det finns också tecken på att man ibland drar sig för att svara uppriktigt på frågor om partisympatier.

För knappt två år sedan genomförde Demoskop parallellmätningar med olika urvals- och insamlingsmetoder. Traditionella telefonintervjuer baserade på ett slumpmässigt befolkningsurval (så kallat sannolikhetsurval) metodtestades tillsammans med flera olika typer av onlinepaneler. Vi kunde samtidigt konstatera att allmänhetens vana att inte svara på samtal från okända nummer på mobiltelefoner hade tillkommit som ett problem för telefonundersökningar som allt oftare ringer på mobilnummer (DN Debatt 30/12 2017). Det var dessutom känt att telefon inte är en ideal datainsamlingsmetod om frågor kan uppfattas som känsliga. Slutsatsen då blev att telefonintervjuer behövde kompletteras med webbaserade intervjuer. Tack vare den metodrevisionen blev Demoskops väljarbarometer den som kom närmast resultatet i riksdagsvalet 2018.

Förutsättningarna för opinions-undersökningar fortsätter att förändras. Därför har Demoskop genomfört ett nytt metodtest av olika undersökningsmetoder.

Två olika leverantörer av telefonintervjuer, som båda används i välkända väljarbarometrar som publiceras i riksmedier, har parallelltestats med två onlinepaneler som har olika källor. Vidare har vi uppdragit åt en branschledande leverantör av urval att försöka ta fram telefonnummer till ett slumpmässigt befolkningsurval. Vi har också upprepat 2017 års undersökning av allmänhetens benägenhet att inte svara på samtal från okänt nummer.

Bortfall kan vara en allvarlig felkälla. Vårt metodtest visar på ett betydande bortfall i telefonmätningarna. Av ett slumpmässigt befolkningsurval saknas telefonnummer till 20 procent av de utvalda personerna. Därefter är det ytterligare 34 procent av urvalet som man inte lyckas komma i kontakt med: fel nummer, ingen svarar, man når bara en telefonsvarare, i vissa fall finns språk- eller hörselproblem. Innan man har fått kontakt med urvalspersonerna har 54 procent av det ursprungliga urvalet redan fallit bort. Av de återstående 46 procent där man får kontakt är det närmare hälften, 20 procentenheter, som inte vill bli intervjuade. Av det ursprungliga urvalet är det i slutänden 26 procent där man kan genomföra en intervju (1 000 telefonintervjuer, slumpmässigt allmänhetsurval, genomförda 9–16 oktober 2019). Det som från början var ett slumpmässigt urval är det till slut inte längre om det finns systematik i bortfallet. Bortfallssiffran kan dessutom vara i underkant. I det separata försöket att nummersätta urval, där Demoskop har haft full insyn i urvalet, var bortfallet markant större. Där saknades telefonnummer till 34 procent av urvalet,

och bortfallet var särskilt stort bland yngre. I åldersgruppen 18–38 år saknades nummer till hela 46 procent av de utvalda. Med så höga bortfall blir undersökningar känsliga för om olika grupper är systematiskt lättare eller svårare att komma i kontakt med. Särskilt känsligt blir det om det finns en åsiktssystematik i bortfallet, det vill säga ett samband mellan de åsikter man vill undersöka och sannolikheten för att man deltar i undersökningen. Demoskops analys av oviljan att svara på samtal från okänt nummer tyder på att det kan finnas en sådant samband.

Att undersöka kontaktovillighet har uppenbara metodsvårigheter och resultaten bör tolkas försiktigt. Men undersökningen indikerar att ovilja att ta samtal från okända nummer är utbredd och ökar. I dag uppger tre av fyra i en onlineundersökning att de sällan eller aldrig svarar på okända nummer. Andelen har ökat med 12 procentenheter de senaste två åren. 29 procent uppger att de aldrig svarar på okända nummer.

Screening av okända nummer ser ut att variera med åsikter. Det är vanligare om man står längre till höger (röstar på M, KD eller SD) eller längre till vänster (röstar på V) än när man röstar på något av januaripartierna (S, C, L och MP). Andelen som aldrig svarar på okända nummer är 10 procentenheter högre bland SD:s väljare (33 procent) än bland januaripartiernas (23 procent).

Ett sätt att utvärdera alternativa metoder för en väljarbarometer är att analysera hur väl man lyckas reproducera resultatet av det senaste riksdagsvalet i undersökningen. Om man gör en urvalsundersökning som är helt utan

andra fel än det som uppstår för att man undersökt ett urval och inte hela populationen, dvs alla uppgiftslämnare medverkar, minns rätt och svarar sanningsenligt, skulle svaren på frågan om vad man röstade på i det senaste valet ge ett resultat som speglade det verkliga valresultatet.

Så ser det aldrig ut. Dessa andra fel är ofrånkomliga, och storleken på dem ger en indikation på hur stora mätfelen är med olika metoder. Vårt metodtest visar att det fortfarande finns svårigheter med att korrekt skatta SD-sympatier via telefonintervjuer. Efter att ha vägt för skevheter i urvalen underskattar telefonundersökningar andelen SD-väljare i föregående val med cirka 4 procentenheter. Motsvarande siffra för onlinepanel visar en relativt blygsam underskattning (–0,5 procentenheter). De sammanlagda avvikelserna mot föregående val är större i båda de testade telefonmätningarna jämfört med onlinepanel.

Bland praktiker som dagligen arbetar med telefonundersökningar är felen välkända, men de diskuteras sällan offentligt och konkret. Under två år har Demoskop kombinerat telefonintervjuer med en onlinerekryterad webbpanel. Visserligen blev vår barometer den mest träffsäkra, men i riksdagsvalet visade det sig att vårt kvarstående inslag av telefonintervjuer försämrade träffsäkerheten marginellt.

Slutsatsen för Demoskops del efter denna utvärdering är att nu överge telefonintervjuer som metod i väljarbarometern, främst på grund av bortfall och vissa mätfel.

I takt med att kommunikationsvanor förändras och viljan att svara på

undersökningar minskar blir metodfrågor allt svårare. Det finns också betydande kvalitetsskillnader mellan olika metoder. Det vore därför felaktigt att påstå att en metod är överlägsen en annan. Det som krävs är att fortsätta utvärdera hur dessa presterar i svenska sammanhang och att offentligt redovisa resultaten. På det sättet kan vi öppna för en konstruktiv och transparent metoddiskussion. Det här är vårt försök att bidra till den.

Karin Nelsson, vd, Demoskop
Anders Lindholm, senior advisor, Demoskop
Lars Lyberg, senior advisor, Demoskop
Peter Santesson, opinionschef, Demoskop

Åkesson vill förnya – då petades kvinnor

FREDAG 15 NOVEMBER 2019

Om SD ska lyckas gå om Socialdemokraterna krävs fler kvinnliga väljare, slår SD-ledaren fast. Men samtidigt som Jimmie Åkesson trycker på vikten av fler kvinnliga företrädare flyttas två av partiets mest profilerade - kvinnor nedåt.
– Jag vill ha förnyelse, säger han.

Nästa vecka samlas Sverigedemokraterna till landsdagar i Örebro för att klubba igenom ny politik. Flera för partiet känsliga frågor står på agendan, bland annat motioner som vill att partiet ska återgå till en mer kritisk hållning mot både EU och Nato.
Samtidigt vill partiledningen driva igenom en rad förändringar kopplade till Sverigedemokraternas värderingar och ideologi.
Det handlar om att slopa kravet på sänkt abortgräns och samvetsfrihet för barnmorskor, om att tillåta samkönad adoption och förtydliga minoriteters status samt att stryka begreppet ”nedärvd - essens”.
Tror du att dessa ändringar kommer att göra partiet mer lockande som samarbetspartner för andra partier?
– Jag tycker att vi är väldigt lockande redan. Jag har inte upplevt att kritiken för de här sakerna kommit från eventuella framtida samarbetspartier utan framför allt från vänsterliberaler som medvetet missförstått eller som har en annan ideologisk utgångspunkt som inte är konservativ, säger SD-ledaren Jimmie Åkesson när DN möter honom i partiets intervjurum i gamla riksdagshuset.
I bokhyllan bredvid trängs titlar av den tyske filosofen Friedrich Nietzsche med biografier om Italiens förre premiärminister Silvio Berlusconi. Karl Marx har också funnits representerad men olika falanger i partiet är oense om innehållet i hyllan, berättar Åkesson.
Vilken är den viktigaste ideologiska förändringen i SD sedan partiet grundades?

– Det är den tydliga rågången mellan etnisk nationalism och inte etnisk nationalism. Alltså den öppna svenskheten. Den har varit helt avgörande för att vi ska kunna vara det parti vi är i dag och hålla borta dem vi inte vill ha med.
– Det har kanske varit det viktigaste för mig som partiordförande, att vi betonar möjligheten att bli svensk. Att du ska kunna bo i Sverige även om du inte är född här eller har dina föräldrar födda här. Du ska kunna bli en del av den svenska nationen ändå.
I flera opinionsmätningar under hösten har S och SD blivit ungefär jämnstora. Nu hoppas SD-ledaren på nya röster bland LO-kvinnorna. Partiet har historiskt haft svårt att locka kvinnor, i riksdagsvalet röstade 12 procent av kvinnorna på SD mot 23 procent av männen.
– Vi har drivit frågor som män prioriterar. Kriminalpolitik, försvarsfrågan och migration. Generellt är män mer intresserade av de frågorna än kvinnor. Det är den enkla förklaringen, säger Jimmie Åkesson.
Att det skulle ha med partiets hållning i abortfrågan att göra och den kritik partiet fick ta emot i valrörelsen, något som flera partiföreträdare tidigare uttryckt, tror SD-ledaren däremot inte på. Nu föreslår ledningen att partiet ska slopa kravet på sänkt gräns för fri abort från 18 till 12 veckor samt möjligheten för en barnmorska att säga nej till att utföra en abort.
I valrörelsen 2018 sa du att det vore en rimlig harmonisering med övriga EU-länder att sänka abortgränsen till vecka 12. Har du ändrat dig eller handlar det om att locka kvinnliga väljare?

– Om syftet är, vilket det har varit för mig, att få ned antalet oönskade graviditeter och därmed få ned antalet aborter som i ett nordiskt perspektiv sticker ut så gör inte veckodiskussionen någon skillnad. Det har mer varit en principiell, etisk sak som många har drivit. Vi har under vårvintern haft en grupp som gått på djupet i abortfrågan och läst förarbetena till abortlagen. En målsättning när abortlagen skrevs för 45 år sedan var att 90 procent av aborterna skulle ske före vecka 12 och i dag är det 94–95 procent. Den målsättningen är uppnådd sedan lång tid tillbaka. Därför finns inga sakliga skäl att behålla det.

DN gjorde i våras en genomgång av kvinnlig representation hos de olika partierna i kommuner, landsting och riksdag. SD ligger i botten på de två första och näst sämst i riksdagen när det gäller andelen kvinnliga företrädare.

Är det viktigt med en jämnare representation?

– Det är viktigt. Vi är ett stort parti som vill bli störst. Då behöver vi ha ungefär lika många kvinnor som män som röstar på oss, säger han.

– Jag tror att ju fler SD-kvinnor som profilerar sig desto mer skapas en ökad trovärdighet i den gruppen. Ett utmärkt exempel finns i min hemkommun och i mitt eget hushåll dessutom, (Louise Erixon, kommunstyrelsens ordförande tillika sambo med Åkesson, reds. anm). Identifikation spelar roll. Kan man identifiera sig även könsmässigt med en politisk företrädare är man mer benägen att välja det partiet.

Inför landsdagarna har partiet lagt fram ett förslag till en ny partistyrelse.

Kvinnliga SD-veteraner som Julia Kronlid och Carina Ståhl Herrstedt petas nedåt och i stället föreslås Henrik Vinge till förste vice partiordförande. Samtidigt lämnar SD:s migrationspolitiske talesperson Paula Bieler partistyrelsen.
Vilka signaler tänker du att det skickar från ett parti som vill locka fler kvinnliga väljare?
– Paula har tillhört den absoluta partitoppen och kommer också att göra det framöver. Hon är migrationspolitisk talesperson, i vårt parti är det en av de tyngsta positionerna. Hon har själv valt att lämna partistyrelsen av fullt rimliga, personliga, skäl. Jag har försökt övertala henne men det gick inte. Det är ingen petning, säger han och fortsätter:
– När det gäller presidiet så vill jag ha förnyelse. Det har jag varit tydlig med inför valberedningen. Jag vill ha kvar stommen i det lag som vi byggt under en lång tid. Jag vill ha både kontinuitet och förnyelse. Det är inte alltid lätt att förena de två värdena. Henrik Vinge som blev gruppledare i riksdagen nu tillhör den nya generationen sverigedemokrater som jag vill ha in för att säkra återväxten och ge andra personer erfarenhet av att företräda partiet på en hög nivå.
Du har tidigare pekat ut Henrik Vinge som en potentiell efterträdare. Hur är det med Louise Erixon, kan hon bli din efterträdare?
– Jag hoppas inte det, säger han och fortsätter:
– Förutsatt att vi ska ha en familj framöver tror jag vi båda längtar efter ett liv utan den här hetluften. Jag tänker utifrån ett hundraprocentigt familjeperspektiv. Hon har en väldigt tung politisk position i dag men hon kommer ändå hem varje kväll till

sin familj. Det gör inte jag. Hon vet vad det innebär och hur slitsamt det är. Jag tror inte att hon är jätteintresserad av det. Men hon skulle definitivt vara en person som hade kunnat lyfta partiet i många grupper. Och jag ser gärna att vi profilerar henne mer.

Ni hotade med att hoppa av migrationssamtalen innan de ens hade börjat. Det skulle hindra er från att få inflytande i er profilfråga, är du säker på att dina väljare skulle hålla med om ett sådant beslut?

– Det beror på vartåt det barkar.

Vi sitter med för att vara konstruktiva. Känner vi att vi inte får något gehör, då finns det ingen anledning att sitta kvar där. Då kan vi hitta andra vägar att förändra politiken på. Vi tänker inte skriva under något vi inte kan stå för. Men än så länge känns det meningsfullt även om det kommer att bli väldigt tufft.

Efter migrationskommitténs andra möte sa du så här: ”Det är svårt att lagstifta om att ett visst antal människor ska flytta till Sverige eller inte.” Samtidigt vill SD att Sverige ska ta emot noll asylsökande. Hur ska det målet nås, menar du då?

– Vi ska ha en lagstiftning som gör att det blir noll. De strömmar vi har till Sverige kommer primärt från Syrien och den delen av världen, Afrika och en del från gamla Sovjet. Där är inte Sverige första asylland. Även med gällande lagstiftning borde vi ha noll mottagande i dag om alla följde gällande regler. Men om det blir krig i Baltikum har vi ett jätteansvar. Då snackar vi inte noll. Då får vi ta det ansvaret som man tar i länderna runt Syrien i dag. Det beror helt och hållet på världsläget och vad vi har för lagstiftning, säger Åkesson.

Vill ni alltså hålla fast vid Dublin-förordningen, trots att den i praktiken inte har fungerat som det var tänkt?
– Nej, allt det där måste omförhandlas. Men principen om första asylland eller första säkra land, är fullt rimlig om den kan fungera. Händer något i vårt omedelbara närområde får vi ta det fysiska ansvaret och förväntar oss då stöd och hjälp från andra.
Hur många kvotflyktingar bör Sverige ta emot varje år?
– Vi har inte kapacitet att ta emot särskilt många alls. Men det beror lite på vilka det handlar om. Har man tilltro till FN:s förmåga att välja ut de mest skyddsbehövande eller mest svaga, kvinnor och barn, kan man tänka sig ett par tusen. Nu är det inte aktuellt. Det vi behöver nu är ett minusflöde. Fler måste återvända.
Anser du, att du efter valet kommit närmare din vision om ett konservativt block med M och KD?
– Ja, absolut. Frågar du väljarna och folk i medieetablissemanget så finns det redan. Sen är inte Ebba och Ulf är helt överens med mig eller väljarna om det. De kommer från sitt äktenskap med Alliansen sedan 15 år tillbaka. Jag lyssnade på Ebba i går i partiledardebatten och hon var väldigt tydlig med att hon inte längre tillhör något block. Jag har respekt för det. Jag tycker att det är rimligt när man gör slut efter så lång tid att man behöver viss tid för att landa i vem man själv är och hitta sin egen identitet igen.
– Jag tror att vi kommer dit. Men jag förstår att det inte är min roll att stressa på de övriga. Jag har sagt att vi finns här och jag tycker att det är rimligt att vi pratar med varandra. När de är redo så gör vi det.

Men både Ebba Busch Thor och Ulf Kristersson har sagt att de inte vill ha dig i en regering?
– Det är ju sannolikt att de inte vill det. Men om vi blir ett väldigt stort parti kommer vi att kräva saker. Men det är framför allt kopplat till politik.
Finns det några frågor där ni inte är beredda att kompromissa?
– Nej. Den inställningen kan man inte ha. Då kommer man ingenstans. Då kan man sitta i sitt hörn och vara ett fyraprocentsparti och vifta med en skylt och tycka att man har rätt. Det är inte min ambition. Jag vill ha ett stort och brett parti som vill ta ansvar. Sedan är det klart att man har en bild av ungefär hur långt man är beredd att gå för att komma överens, hit men inte längre. Jag vill vara pragmatisk. Ett litet steg i rätt riktning är bättre än att inte kunna ta något steg alls, - säger Jimmie Åkesson.

Hanna Jakobson
hanna.jakobson@dn.se

SD-ledaren om ...
... den senaste tidens skjutningar:
”Här och nu handlar det om att ge polisen och rättsvårdande myndigheter större resurser. Men när man nu flyttar en stor del av sina resurser till Malmö ska inte resten av landet drabbas. Det handlar om befogenheter, förvarsdomar, förverkande och att snabbt få på plats ett förbud att delta i organiserad brottslighet eller i kriminella organisationer som det kallas. Den typen av saker som vi pratat om under en lång tid och där regeringen nu så smått har börjat prata om det men inte kommit till skott.”
... vad SD-ledningen vill göra med public service:
”Vi vill ha ett mer effektivt public service, vi är övertygade om att man kan göra mer av det man ska göra för mindre pengar. Framför allt har vår kritik mot public service varit en politisk vridning som vi har svårt att acceptera. Vi vill därför stärka kontrollmekanismerna.”

... partiledningens svängning om att slopa kravet på en folkomröstning om EU-medlemskapet: ”När vi presenterade den hållning vi nu har inför EU-valet upplevdes det som väldigt dramatiskt men det beskriver egentligen det vi sagt hela tiden. Men vi har ett nytt förhållningssätt till medlemskapet i EU. Och det har ändå fallit i god jord i partiet. Frågan är väckt av en medlem i en motion och den debatten känns avslutad. Men man vet aldrig.”

Socialbidragen ökar efter Arbetsförmed-lingens kaos

FREDAG 15 NOVEMBER 2019

I kölvattnet av Arbetsförmedlingens neddragningar ökar nu kommunernas kostnader för ekonomiskt bistånd kraftigt.

– Det sker en övervältring av kostnader från staten eftersom Arbetsförmedlingen inte är funktionell just nu, säger Per-Arne Andersson på SKL.

I början av året meddelade Arbetsförmedlingen att 4 500 tjänster försvinner och att 132 kontor runt om i landet läggs ned. En avgörande orsak var att Arbetsförmedlingen fick kraftigt nedskurna anslag i och med att Moderaternas och Kristdemokraternas budget röstades igenom.
Arbetsförmedlingen har också sedan länge haft en egen plan för att lägga ned kontor och ersätta dem med digitala lösningar.
Som DN berättade i går har neddragningarna och oron för den framtida verksamheten lett till att personal på Arbetsförmedlingen har sagt upp sig. Samtidigt råder stor osäkerhet bland personalen på de kontor som ska läggas ned.
Färska siffror från Sveriges Kommuner och landsting, SKL, visar att kommunernas kostnader för ekonomiskt bistånd, det som tidigare kallades socialbidrag, nu ökar kraftigt. Under tredje kvartalet i år ökade kostnaderna med 9 procent jämfört med motsvarande period 2018. På årsbasis skulle det innebära ökade kostnader med cirka en miljard kronor för kommunerna. Samtidigt har antalet hushåll med ekonomiskt bistånd ökat med nästan 6 procent.
Enligt SKL kan hela ökningen kopplas ihop med Arbetsförmedlingens neddragningar.
– Ökningen av försörjningsstöd beror till fullo på det, säger Per-Arne Andersson, avdelningschef för utbildning och arbetsmarknad på SKL.
Han beskriver det som att personer som ska skrivas in i olika åtgärder inte längre har någonstans att vända sig. Det handlar i första hand om nyanlända och om långtidsarbetslösa.

– De landar nu i kommunernas knä. De kommuner som har många av de här individerna, det är där som försörjningsstödet ökar mest, säger Per-Arne Andersson.
Utvecklingen sker samtidigt som många av landets kommuner brottas med ekonomiska problem. DN berättade nyligen att fyra av fem kommuner räknar med att skära ned på verksamheten under nästa år.
– Kommunerna har redan en kärv ekonomi på grund av fler barn och unga i skolorna samtidigt som vi får fler äldre. Som lök på laxen blir det nu en övervältring av kostnader från staten eftersom Arbetsförmedlingen inte är funktionell just nu, säger Per-Arne Andersson.
Enligt januariavtalet mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna ska Arbetsförmedlingen reformeras i grunden. Meningen är att privata utförare ska ta över uppdraget att matcha och rusta arbetslösa till nya jobb. Förändringen av Arbetsförmedlingen ska vara färdig under 2021.
En rad experter har varnat för att tiden är för knapp för att genomföra så stora förändringar. Liberalernas partiledare Nyamko Sabuni har öppnat för att förlänga tiden för reformeringen av Arbetsförmedlingen men ännu inte fått något gehör för detta från övriga partiledare.
Per-Arne Andersson på SKL understryker att många kommuner uppfattar det som att staten inte tar sitt ansvar för arbetslösheten utan låter kommunerna bli lidande.
– Det här innebär stora påfrestningar på många sätt och det skapar motsättningar

mellan det lokala och det nationella, säger han.

Hans Olsson

hans.olsson@dn.se

Fakta.

S, MP, C och L är överens om att Arbetsförmedlingen ska reformeras i grunden.
I fortsättningen ska fristående aktörer matcha och rusta arbetssökande för de lediga jobben.
Arbetsförmedlingen ska finnas kvar som statlig myndighet men vara fokuserad på bland annat kontroll av arbetssökande och fristående aktörer samt statistik och analys.
Förändringen av myndigheten ska vara fullt genomförd under 2021.

Dyra läkemedel mot dödlig sjukdom tuff utmaning för norra Sverige

FREDAG 15 NOVEMBER 2019

Sjukvården har fått klartecken för att använda nya läkemedel mot den dödliga Skelleftesjukan. Men medicinerna är dyra. Det blir en utmaning för Västerbotten och Norrbotten där de flesta av patienterna bor.

Familjär amyloidos med polyneuropati är en sällsynt sjukdom. Den orsakas av en muterad gen och leder till proteinansamlingar i kroppens organ.
I Sverige drabbas 1–2 per 100 000 invånare. Men sjukdomen är mycket vanligare runt Piteå och Skellefteå – i Norrbotten och Västerbotten är förekomsten omkring 50 per 100 000 invånare. Därför kallas sjukdomen även för Skelleftesjukan.
Länge fanns ingen behandling mot sjukdomen. Läkarna såg hur patienterna med åren blev sämre: fick besvär med diarré och förstoppning, gradvis tappade känseln, fick allt svårare att gå och till slut blev sängbundna. Det är vanligt med hjärtsvikt. Utan behandling leder sjukdomen vanligtvis till döden inom 5 till 13 år.
– Många av dem hade svåra smärtor och även om vi försökte behandla smärtan var många av dem ganska svårbehandlade. Det var en grym sjukdom, många patienter var livrädda. Det är fortfarande en svår sjukdom, men i dag finns det i alla fall behandlingsmöjligheter, säger Ole Suhr, senior professor vid Umeå universitet.
Under 90-talet började man behandla sjukdomen med levertransplantationer. För somliga patienter fungerade det väldigt bra, försämringen stannade av.
– Men det var också en behandling som man var tvungen att sätta in relativt tidigt i förloppet, om patienterna var för sjuka kanske de inte skulle överleva transplantationen eller tiden efter, säger Ole Suhr.
2011 godkändes det första läkemedlet mot Skelleftesjukan, tafamidis. Det kan bromsa

sjukdomen, men måste ges tidigt och fungerar inte för alla.
Det finns ett liknande läkemedel, diflunisal. Men det är inte registrerat i Sverige och kräver att den behandlande läkaren ansöker till Läkemedelsverket om licens för varje patient för att få använda det.
För drygt ett år sedan godkändes två nya läkemedel mot sjukdomen – inotersen och patisiran.
Innan läkemedel kan användas i Sverige krävs ett nationellt beslut om det är kostnadseffektivt. Medan Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket beslutar om nya receptläkemedel ska ingå i högkostnadsskyddet tas rekommendationer för de läkemedel som används inom sjukvården fram av NT-rådet, en expertgrupp med representanter från regionerna. Man utgår bland annat från behandlingens kostnad och effektivitet, men också från hur allvarlig och sällsynt sjukdomen är.
Nyligen kom NT-rådets besked: sjukvården kan använda det ena läkemedlet, inotersen, efter att först ha testat två äldre behandlingar. Bara i mycket sällsynta fall kan patisiran bli aktuellt.
Anledningen är det höga priset. Inotersen kostar drygt tre miljoner kronor per patient och år, medan prislappen för patisiran hamnar på omkring fyra miljoner kronor per patient och år.
– Vi ser att läkemedlen har god effekt och vi vill använda dem till våra patienter. Därför inledde vi en prisdiskussion med företagen, säger Anders Bergström, ledamot i NT-rådet för norra sjukvårdsregionen och chef för vårdkvalitetsenheten vid Region Norrbotten.

Företagen och regionerna kan förhandla om rabatter och har gjort så i det här fallet. Prissumman är hemlig, men enligt NT-rådet blir inotersen kostnadseffektivt efter rabatten medan patisiran inte blir det.
Ole Suhr berättar att intresset från patienterna har varit stort och många har väntat otåligt på NT-rådets besked. Det är nämligen viktigt att behandla tidigt, innan skadorna blivit för stora.
– Det är naturligtvis mycket positivt att sjukvården kan använda det ena läkemedlet. Men samtidigt tycker jag att det är synd att man inte har kvar möjligheten att använda patisiran. Eftersom de inte har exakt samma mekanism kan man tänka sig att somliga kan få effekt av det ena läkemedlet men inte det andra, säger han.
Anders Bergström uppskattar att mellan sex och åtta patienter kommer att påbörja behandling med inotersen redan under hösten, de flesta i Västerbotten och Norrbotten.
Enligt NT-rådet ska sjukvården i första hand använda tafamidis. När det inte längre fungerar ska man använda diflunisal, på licens.
– Men nu har Läkemedelsverket börjat ifrågasätta licenserna eftersom det finns nya godkända läkemedel mot sjukdomen. Då ska läkarna enligt Läkemedelsverkets föreskrifter använda dem i stället.
Omkring 120 patienter behandlas i dag med diflunisal, som kostar 12 000 kronor per år. Det kommer inte att gå ihop med sjukvårdsekonomin om de i stället ska behandlas med ett läkemedel som kostar flera miljoner kronor per år, säger Anders Bergström.
Förhoppningen är nu att statliga Apotek Produktion & Laboratorier AB, som tar

fram specialtillverkade läkemedel, kan tillverka diflunisal. Då slipper man licenser från Läkemedelsverket.
– Men om det inte går kommer vi att behöva använda inotersen i betydligt större omfattning. Priset är sekretessbelagt, men vi har inte kommit ned i tiotusenkronorsklassen som med diflunisal. Det kommer att bli mycket dyrare än så, säger Anders Bergström.
Särskilt region Västerbotten och region Norrbotten kommer att drabbas av ökade läkemedelskostnader, där bor nämligen omkring 75 procent av patienterna. På grund av den ojämna fördelningen av patienter har frågan om solidarisk finansiering av läkemedel mot Skelleftesjukan lyfts. Då skulle alla regioner dela på kostnaderna.
– Det är ju en livslång behandling och det tillkommer nya patienter varje år. Så läkemedelskostnaderna kommer att öka varje år. Jag hoppas så klart att så många som möjligt kommer att få tillgång till de nya behandlingarna, men det kan bli ekonomiskt tufft för de hårdast drabbade regionerna, säger Ole Suhr.

Amina Manzoor
amina.manzoor@dn.se

Fakta. Vanligare i Skellefteå och Piteå

Familjär amyloidos med polyneuropati kallas också för Skelleftesjukan i Sverige eftersom sjukdomen är vanligare runt Skellefteå och Piteå. Det finns omkring 450 patienter i Sverige. Sjukdomen finns i hela världen, men är vanligare i norra Sverige, norra Portugal, Brasilien och Japan. Skelleftesjukan orsakas av en mutation på en gen som kodar för proteinet transtyretin, vilket får proteinet att klumpa ihop sig och lagras i olika organ i kroppen, till exempel njurarna och hjärtmuskeln. Hjärtsvikt är vanligt.

Sjukdomen är ärftlig, men färre än 20 procent av dem som bär på mutationen har utvecklat sjukdomen vid 60 års ålder.
Skelleftesjukan har vanligtvis tre stadier:
1 Vid stadium ett kan man gå utan hjälpmedel, men har problem med att känna smärta och värme.
2 I det andra stadiet har man dålig känsel i fötter och underben och behöver kryckor eller käpp för att gå.
3 Det tredje stadiet kännetecknas av känselbortfall, muskelsvaghet, förlorad kontroll över blåsa och tarm samt att patienten är rullstols- eller sängbunden.
Sjukdomen kan behandlas med levertransplantation eller läkemedel.
Källa: Socialstyrelsen, NT-rådet, TTR-amyloidos.se

Klimatförändringen hotar barns hälsa

FREDAG 15 NOVEMBER 2019

Klimatförändringen försämrar redan hälsan hos barn. Den innebär hälsorisker som påverkar kommande generationers hela liv, enligt en ny rapport.

Om världens länder inte snabbt minskar utsläppen kommer barn som föds i dag att när de är 71 år leva i en värld med 4 grader högre medeltemperatur. Det är ett hot mot hälsan i varje del av deras liv, konstaterar Lancet countdown, ett internationellt forskningssamarbete.

Till slutet– Barn är särskilt sårbara för hälsorisker på grund av klimatet. Deras kroppar och immunsystem är under utveckling och gör dem mer mottagliga för sjukdomar och miljögifter säger Nick Watts, läkare och chef för Lancet countdown.

– Utan omedelbart agerande från alla länder att minska utsläppen av växthusgaser, kommer de ökningar i välmående och livslängder som vi hittills har sett att äventyras. Klimatförändringen kommer att definiera hälsan hos en hel generation.

Barn kommer under sina liv att andas in mer luft förorenad av fossila bränslen och förvärrad av klimatförändringen. Det är extra skadligt för unga vars lungor är under utveckling och bidrar till reducerad lungfunktion, förvärrad astma och ökad risk för hjärtattack och stroke.

Under 2016 knöts farliga partikelnivåer i luften till 281 000 för tidiga dödsfall i Europa.

Skogsbränderna i Australien är ett aktuellt exempel på att klimatförändringen, genom värme och torka, kan leda till fler bränder och hälsorisker.

– På kort sikt finns de som skadas eller dödas av själva branden. På längre sikt finns en enorm mängd rök och luftföroreningar som blåser iväg. De med astma eller hjärtsjukdomar löper stark risk att drabbas av försämrad hälsa, säger Peter Byass, professor i global hälsa vid Umeå universitet och en av medförfattarna till studien.

152 av 196 länder har upplevt en ökning av människor som berörts av skogsbränder sedan 2001–2004.

Uppvärmningen minskar skördar samt näringen i det odlade och matpriserna kan

stiga. De senaste 30 åren har skördarna minskat för majs -4 procent, vintervete -6 procent, sojabönor -3 procent och ris -4 procent.
Unga drabbas värst av näringsbrist, till exempel hämmad tillväxt, försämrat immunförsvar och långsiktiga utvecklingsproblem.
Klimatet blir alltmer lämpat för denguefeber, världens snabbast spridande myggburna virussjukdom. Myggorna sprider sig till nya områden som Grekland, Spanien, Italien och Kroatien.
Vibriobakterien orsakar många diarrésjukdomar och gynnas av varmare vatten. Antalet dagar som passar bakterien har fördubblats på 30 år. Risken är extra hög i Östersjön som hade rekordmånga -lämpliga dagar, 107 stycken, under 2018.
Jannike Kihlberg
jannike.kihlberg@dn.se

Britterna hotas av stämning för utebliven kommissionär

FREDAG 15 NOVEMBER 2019

Premiärminister Boris Johnson kommer inte att skicka en -kommissionär till Bryssel förrän efter det brittiska valet den 12 december. Det får EU-kommissionen att hota med rättsliga åtgärder.

Bryssel.

Storbritanniens motvilja att föreslå en kandidat till den nya EU-kommissionen

kan bli ett fall för EU-domstolen. Brittiska regeringen har, trots flera påstötningar, inte utsett en kandidat. I stället har man hänvisat till att landet är mitt inne i en valrörelse och då får regeringen inte utse personer till viktiga poster. Det resonemanget går inte hem hos EU-kommissionen, som är den instans som övervakar att medlemsstaterna följer Lissabonfördraget.

ANNONS:

På torsdagskvällen publicerade kommissionen ett pressmeddelande där det framgår att en medlemsstat inte kan hänvisa till inhemsk lagstiftning för att rättfärdiga att man kan avstå från att följa EU:s lagstiftning. Kommissionen ger nu Storbritannien fram till den 22 november att komma med en förklaring. Efter det kan kommissionen komma med ett så kallat motiverat yttrande. Det är en formell uppmaning att följa lagstiftningen. Om ett land efter en viss tid fortfarande inte uppfyller sina skyldigheter kan kommissionen överlämna ärendet till EU-domstolen.

Den nya EU-kommissionen under ordförande Ursula von der Leyen skulle egentligen ha tillträtt den 1 november. Men Europaparlamentet underkände kandidaterna från Frankrike, Rumänien och Ungern, vilket har försenat starten till den 1 december.

Tidigare på torsdagen sade Dana Spinant, talesperson för Ursula von der Leyen, att EU-kommissionen tittade på olika alternativ när det gäller brittiska kommissionären.

– Situationen är mycket speciell och komplex, utan tidigare motsvarighet juridiskt sett. Vi diskuterar därför alla

möjligheter. Tillträdande ordföranden har kvar sin målsättning att börja sitt arbete den 1 december, sade Dana Spinant.
Ursula von der Leyen kan med fog hävda att hon gjort allt för att få brittiska regeringen att nominera en kommissionär. Storbritannien har å sin sida framfört att man verkligen inte vill hindra att hennes kommission börjar sitt arbete.
Utifrån det resonemanget borde Europaparlamentet senare denna månad kunna godkänna en EU-kommission som bara består av 27 ledamöter. Men bland medlemsstaterna finns en oro för att till exempel brittiska medborgare kan inleda en juridisk process om det saknas en britt i kommissionen.
Skulle en domstol komma fram till att valet av den nya kommissionen var olagligt innebär det i sin tur att besluten den kommissionen har fattat kan ifrågasättas. Då handlar det inte enbart om beslut att lägga fram politiska förslag, utan även till exempel kommissionens avgöranden i konkurrensaffärer där miljarder kronor står på spel.
Medlemsstaterna har nu satt sina jurister i arbete för att undersöka om deras egna konstitutioner på något sätt påverkar vilket beslut de kan fatta om den nya kommissionen.
I ett oklart juridiskt läge är det uppenbart att en eller flera medlemsstater kan känna sig mer bekväma med att avvakta det brittiska valet den 12 december. Då skulle Europaparlamentet kunna ge klartecken till kommissionen veckan efter eller under sessionen i januari. von der Leyen skulle då kunna tillträda den 1 januari eller 1 februari – ytterligare minst en månad försenad.

På torsdagen frågades de tre kandidaterna från Frankrike, Rumänien och Ungern ut av Europaparlamentet. Ledamöterna var inte nöjda med Ungerns Olivér Várhelyi och kräver nya skriftliga svar av honom. Både rumänska Adina Ioana Valean och franske Thierry Breton fick sent på torsdagseftermiddagen klartecken som medlemmar i nästa EU-kommission.
Pia Gripenberg

Ledare: Kinas maktspråk om Gui ekar av diktaturens cynism

LÖRDAG 16 NOVEMBER 2019

Exakt var finns Gui Minhai, den fängslade svenskkinesiske författaren, bokhandlaren och förläggaren?
Frågan ställs i Sveriges Radios intervju med Kinas ambassadör i Sverige, Gui

Congyou, refererad på ambassadens hemsida.
Hans svar ekar av diktaturens maktfullkomliga cynism: ”Han är där han ska vara.”
Det är i denna intervju som ambassadören framför hoten mot Sverige inför Svenska PEN:s utdelande av Tucholskypriset.
Utmärkelsen går till förföljda författare och publicister. Få har förtjänat den bättre än Gui Minhai, en man som både skrivit och givit ut litteratur som kritiserat diktaturen i Peking.
Intervjun, som den återges på hemsidan, skulle kunna tjäna som en skolbok i auktoritärt maktspråk. Kina välkomnar och garanterar yttrandefrihet, säger ambassadör Gui – efter att först ha konstaterat att kritik mot Kina måste baseras på ”fakta och goodwill”.
Så följer en rad hot mot Sverige, enbart för att Svenska PEN uppmärksammar diktaturens förföljelse av Gui Minhai och för att kulturminister Amanda Lind närvarar på prisceremonin.
”Vi kommer definitivt att vidta motåtgärder”, säger ambassadören. ”Ni ska få se. Du är smart nog att förstå vad jag menar med ’konsekvenser’. En del svenskar kan inte vänta sig att känna trygghet efter att ha sårat det kinesiska folkets känslor.”
Om regimen i Peking verkligen brydde sig om folkets känslor kan den visa den på flera goda sätt – och börja med att utlysa fria och rättvisa val.
Historien har lärt oss att få saker stör diktaturens hantlangare så mycket som det fria ordet.
Vittnesmål från dissidenter, utsmugglade berättelser, satir – det är som en

myggsvärm som tvingar den tungt beväpnade maktens dräng att slå omkring sig, svära och hota.
Den kinesiska regimen har många myggor att försöka vifta bort eller dräpa.
Utvecklingen i Hongkong går från mörker till ljus till mörker, situationen är i dag kanske allvarligare än någon gång sedan Kina tog över från britterna år 1997.
I London har en representant för Hongkongs styre angripits och skadats av demonstranter. Polis slåss mot studenter inne på universitetsområden och skjuter skarpt på gatorna. En talesperson för Hongkongpolisen sa på tisdagen att stadens lagstyre är ”på gränsen till total kollaps”. Den gångna veckan har också sett en man stickas i brand och en annan dödas efter att ha träffats i huvudet av en tegelsten. Trots att våldet trappats upp även av demonstranterna tycks deras stöd hos befolkningen inte minska; affärsmän och börsmäklare använder sina raster till att gå ut på viktiga gator och blockera trafiken.
Den 24 november ska lokalval hållas i Hongkong. Vad som händer med dem är osäkert, i synnerhet som oppositionen tros ha chansen att nå ovanligt stora framgångar i våldets skugga.
När diktaturen försöker flytta fram sina positioner måste demokratin stå emot.
Sverige har inte stor makt att påverka utvecklingen i Hongkong, men EU har det.
Om inte unionen visar nolltolerans mot statligt övervåld och inskränkningar i människors självbestämmande kan man undra vad den alls har för syfte.
Den kinesiska ambassadörens maktspråk innebär en upptrappning även mot Sverige. Vi får inte vika i frågan Gui Minhai. Han är en sällsynt värdig

mottagare av Tucholskypriset. Stefan Löfvens försäkran på fredagen, ”vi tänker inte falla för den här typen av hot”, är en självklarhet.
DN 16/11 2019

Johnson lär sakna Hammond

LÖRDAG 16 NOVEMBER 2019

John F Kennedys ”Studier i mod” publicerades 1956. I boken porträtterades åtta amerikanska senatorer som satte sina principer före sitt parti, och som betalat ett högt politiskt pris för det.
I en modern brittisk version skulle flera av de politiker som tidigare i höstas kastades ut ur Torypartiets parlamentsgrupp utan tvivel finnas med. De tyckte inte att regeringen skulle få göra som den ville, utan hänsyn till parlamentet. De vägrade

att låta Boris Johnson tvinga Storbritannien ut i en riskfylld avtalslös Brexit. Därför röstade de tillsammans med oppositionen igenom den lag som förband premiärministern att be EU om ytterligare en uppskjutning av utträdet. Sedan tvingades de ut i kylan av partiledningen. Några av dem har visserligen släppts in i värmen igen. Andra hade redan meddelat att de tänkte dra sig tillbaka efter mandatperioden.

Men för flera innebar ställningstagandet slutet på den politiska karriären: de får ingen plats på partiets listor i det kommande valet. I den senare gruppen återfinns den förre finansministern Philip Hammond – som för övrigt representerar det Runnymede där Magna Carta, som just etablerade de första konstitutionella begränsningarna av den exekutiva makten, skrevs under för 800 år sedan.

Frågan är ändå om inte Boris Johnson kommer att sakna dessa modiga Torypolitiker.

Premiärministern ska inte ha velat lämna EU utan ett avtal. Men de Europafientliga delarna av det konservativa partiet som han lutar sig mot insisterade. Först när parlamentet strök det som alternativ kunde han göra de eftergifter som krävdes för att nå en deal med Bryssel.

På samma vis sägs Boris Johnson vilja föra en rätt mitteninriktad politik. Men han sitter stadigt i högerfalangens knä. För att inte bli dess gisslan behöver han precis den typ av modiga och mer moderata tories som han har tvingat bort.

Martin Liby Troein
martin.liby-troein@dn.se

”Vi vill hitta åtgärderna som får integrationen att fungera”

LÖRDAG 16 NOVEMBER 2019

DN. DEBATT 20191116

Åtta av tio svenskar dömer ut integrationspolitiken i en ny undersökning. De håller politikerna ansvariga men tilltror dem inte om att ha några lösningar. Vi har engagerat oss i ett forskningsprojekt som söker efter lyckade åtgärder som kan bryta utanförskapet, skriver entreprenörerna Rune Andersson, Lars Backsell, Lovisa Hamrin och Dan Olofsson.

Vi är verksamma på olika platser runt om i vårt land. Samtidigt har vi i olika sammanhang en frekvent närvaro i Stockholm. Vår känsla är i stigande grad att Sverige håller på att brytas isär. Den oro, rädsla och stundom uppgivenhet vi möter ute i landet när konsekvenserna av en förfärlig omvärld konkretiseras i ett ökande utanförskap på den svenska landsorten har ingen motsvarighet i det akademiska omhändertagandeperspektiv som möter oss i huvudstaden.

Och det som i den nationella politiken benämns som främlingsfientlighet är ute i landet ofta kopplat till mer jordnära men ofta livsavgörande frågor som arbetslöshet, språk, brottslighet,

försämrad välfärd och en uppgivenhet kring att inget görs när vårt fina samhälle bryts sönder och delas genom utanförskapet.
Vi ser alla samma bild. Men ser vi den sanna bilden?
För att få klarhet i detta och få en fristående bild av hur det svenska folket ser på integrationen – utanförskapets kommunicerande kärl – bad vi därför Sifo genomföra en opinionsundersökning i frågan. Resultatet är talande:
82 procent tycker att integrationen fungerar dåligt, bara 11 procent att det fungerar ”ganska bra”. Alternativet ”mycket bra” fick ingen mätbar träff.
Socialdemokratiska väljare är mest positiva (22 procent) och sverigedemokratiska minst nöjda (2 procent).
Vem bär då ansvaret för detta utanförskap? Sex av tio (57 procent) menar att det är politikerna, medan en fjärdedel (25 procent) lägger skulden på invandrarna själva.
En lika stor andel som menar att detta är politikernas ansvar tror dock inte att dessa politiker klarar av uppgiften att lösa integrationsproblemen (58 procent). Bara två av tio (21 procent) tilltror politikerna om att ha någon lösning.
Högskoleutbildade är mer positiva än andra och kvinnor mer positiva än män, men inte heller där tror fler än en fjärdedel att lösningen finns inom den politiska sfären.
Resultaten befäster och stärker vår bild av att utanförskapsproblematiken bryter isär landet. Folket identifierar ett stort problem som det inte tilltror det ansvariga politiska etablissemanget om att kunna

lösa. För oss indikerar detta att utanförskapet är vår tids största inhemska problem och att avsaknaden av lösningar är vår tids största misslyckande.
För att få en uppfattning om hur stort detta utanförskap är och utifrån det också kunna komma fram till vilka nödvändiga åtgärder som behövs för att både på kort och lång sikt möta detta hot mot vårt samhälle, kan vi här meddela att ett forskningsprojekt har inletts i Entreprenörskapsforums regi under ledning av dess vd, professorn i nationalekonomi Johan Eklund. Vi tycker att detta arbete är oerhört viktigt och är glada över att ingå som styrgrupp i projektet.
Projektgruppen ska titta på hur utanförskapet ser ut, dels omfattning och varaktighet över tid, dels vilka grupper som löper störst risk att hamna i detta utanförskap i vårt land. Men framför allt ska projektet studera och analysera lyckade åtgärder som bryter utanförskapet i Sverige och utomlands i syfte få fram en lista med åtgärdsförslag. Frågan är mycket angelägen och därför planeras en slutrapport redan till halvårsskiftet 2020.
Vi vet att alla politiska partier försöker navigera och hitta lösningar när det gäller utanförskapet. Detta uppskattas, men frågan är, efter många år av misslyckanden, om dessa ansträngningar är tillräckliga? Vår förhoppning är att projektet ska tillföra åtgärdsförslag som de politiska partierna och arbetsmarknadens parter med positiv nyfikenhet kan ta till sig utan förutbestämda låsningar till gamla positioner och sedan genomföra åtgärder i syfte att bryta utanförskapet. Vår grundläggande uppfattning är att det som hittills gjorts är i behov av omprövning och

att nya kraftfulla åtgärder behöver sättas in. Frågan är vilka?
När svenska folket med öppna svarsalternativ får ange vilken enskild integrationsåtgärd som är viktigast svarar 35 procent språket – att invandrare lär sig svenska, medan 27 procent pekar på vikten av att invandrare arbetar och kan försörja sig. Det är de två överlägset mest frekventa svaren.
Vikten av språk och jobb understryks när frågan gäller i vilken utsträckning respondenten håller med om påståendena: ”Jag anser att bra svenska är en förutsättning för att invandrare ska få jobb”. Där instämmer tre av fyra fullt ut. Bland de äldre (65–79 år) är siffran 86 procent.
”Jag anser att invandrare ska börja lära sig svenska direkt när de kommer till Sverige.” Hela nio av tio (89 procent) instämmer där utan reservation, bland de äldre handlar det om 95 procent.
Den fråga som mest verkar dela opinionen på åtgärdssidan är löneregleringar i syfte att minska arbetslösheten bland nyanlända. 46 procent förordar lägre ingångslöner för enkla jobb, 32 procent är emot och 22 procent har ingen bestämd uppfattning. Bland tidigare allianssympatisörer (M, KD, L eller C) är 68 procent för detta medan åtgärden bland rödgröna sympatisörer (S, V eller MP) bara stöds av 26 procent. SD hamnar mitt emellan med 49 procent, något som ligger nära rikssnittet.
Slutsatserna från opinionsmätningen är alltså att svenska folket tycker att integrationen fungerar dåligt, de håller politikerna ansvariga men tilltror dem inte om att ha några lösningar. Utbildning i svenska språket ses som en huvudnyckel

till integration, med sysselsättning/ självförsörjning på andra plats. Samtidigt splittrar alltså frågan om sänkta löner opinionen.
För oss är det uppenbart att detta är en mycket viktig fråga för Sveriges framtida välstånd. Preliminärt kan vi se fem områden för att hantera det ekonomiska utanförskapet:
Arbetsmarknadsinsatser – lönebildning och minskade trösklar in på arbetsmarknaden.
Utbildningsinsatser – språkkunskaper och andra färdigheter.
Entreprenörskapsinsatser– nya jobb och nya metoder för att få jobb.
Politiska insatser – subventioner/bidrag/ nya anställningsformer/processen när invandrare kommer till Sverige etc.
Filantropiska insatser – fortsatt mobilisering av civilsamhället.

Dessa olika insatser är inte ömsesidigt uteslutande men är kanske av helt olika betydelse för att faktiskt lyckas bryta det ekonomiska utanförskapet. Vi anser att det är brådskande med konkreta åtgärder. I vår aviserade vetenskapligt baserade utredning kommer vi att undersöka vilka insatser som har störst potential att bryta utanförskapet. Det kommer att bli en för vår gemensamma framtid avgörande rapport.

Bakgrund. Undersökning och projekt

Undersökningen genomfördes som webbintervjuer i Kantar Sifos panel på uppdrag av Entreprenörskapsforum. Antalet intervjuer: 1002. Undersökningsperiod: 4–11 oktober.
Projektet ”Integration Sverige” har initierats av Entreprenörskapsforum för att utifrån forskning och erfarenheter i andra länder uppnå bättre ekonomisk integration av utrikesfödda. Idén är att skapa ett samlat underlag för att dels bättre förstå problematiken kopplad till utanförskap, dels kunna

leverera forskningsgrundade policyförslag för hur utanförskapet i Sverige kan brytas. Huvudansvarig forskningsledare är Johan Eklund, vd Entreprenörskapsforum och professor BTH och JIBS. Artikelförfattarna utgör styrgrupp i projektet. En slutrapport planeras komma halvårsskiftet 2020.

Rune Andersson, grundare, Mellby Gård
Lars Backsell, grundare, Recipharm och ordföranden för Entreprenörskapsforum
Lovisa Hamrin, ägare, Herenco
Dan Olofsson, entreprenör

Ewa Stenberg: Därför fortsätter Sabuni sälja en politik hon inte tror på

LÖRDAG 16 NOVEMBER 2019

Först beslutade partiet att släppa fram Stefan Löfven (S) som statsminister. Sedan valde de en partitopp som verkar skämmas över det. Nyamko Sabunis

kurs som partiledare är högst oklar. På helgens landsmöte behöver hon visa vägen framåt. Annars börjar den interna kritiken mullra igen.

Pyttipanna utan röd tråd” löd Nyamko Sabunis beskrivning av januariavtalet när hon träffade riksdagsjournalisterna i tisdags.

Bakgrunden till att Liberalerna släppte fram socialdemokraten Löfven som statsminister i januari var framgångarna i just pyttipannauppgörelsen kombinerat med ett motstånd mot högerpopulistisk nationalism.

Nyamko Sabuni har sällan något gott att säga om uppgörelsen med Socialdemokraterna, Centern och Miljöpartiet. Motståndet mot höger-nationalism talar hon inte om. Hon framhåller i stället att hon inte vill isolera SD och sade i tisdags att Liberalerna inte kommer att förhålla sig till andra partier, ”det är inte bra för landet”.

Det är en skarp kontrast till den röstförklaring som hennes företrädare Jan Björklund gav inför statsministervalet i riksdagen, den där historiska januaridagen när det borgerliga samarbetet slutgiltigt bröt samman:

”Herr talman! Det går inte att förstå diskussionen om regeringsbildningen i Sverige om man inte också ser den övergripande ideologiska debatten och vindkantringen i Europa just nu. Över hela västvärlden sveper en våg av högernationalism och högerpopulism. Donald Trump, Marine Le Pen, Orbán i Ungern och flera andra länder är exempel på detta liksom även Brexit och viljan att krossa det europeiska samarbetet. Varje land ska sköta sig självt, stänga sig mot

omvärlden och inte bry sig så mycket om andra.”
Jan Björklund påpekade att höger-nationalismen valt liberalismen som sin huvudmotståndare och att han var beredd att ta striden med dess svenska utlöpare – SD.
Sabuni och Björklund kommer från samma parti och uttalandena ovan är från samma år. Det är svårt att tro. Liberalerna har inte fattat något beslut om att byta linje.
Men partiet har bytt ordförande och lyft bort dem som trodde på januariavtalet från den högsta partiledningen. I dag är partiledare, partisekreterare, ekonomisk talesperson och gruppledare i riksdagen alla personer som var emot att släppa fram Stefan Löfven som statsminister.
Det hörs att de fortfarande inte tror på januarisamarbetet. Men de pekar ändå inte ut en annan väg. Liberalerna står i limbo och har fryst diskussionen och ansträngningarna att skaka liv i den gamla borgerliga alliansen. Under tiden rör sig både Moderaterna och Kristdemokraterna högerut.
Nyamko Sabuni försvarade i en DN-intervju bristen på besked om vad partiet vill i framtiden med att retoriskt fråga: ”Hur vore det om vi skulle vara gifta och jag säger: om tre år vill jag göra slut med dig. Hur kul skulle det äktenskapet vara på väg dit?”
Det är en slående förklaring, men det är nog inte så många äkta makar som uppskattar att höra sin partner vägra svara på frågan om man vill fortsätta att vara gift om tre år heller.
Det är lätt att undra varför Liberalerna väljer att stå kvar i denna limbo. En del av svaret gav Nyamko Sabuni i sitt

Almedalstal. ”Motsättningarna inom partiet har tillåtits gå långt och läkprocessen blir varken kort eller lätt”
Den del av partiet som hellre ville se Ulf Kristersson (M) som statsminister var en minoritet i januari. Nu leder den L, men måste röra sig försiktigt om partiet inte ska spricka.
Det finns ytterligare en anledning för Nyamko Sabuni att fortsätta sälja en vara hon inte tror på.
Lyssnar hon på sitt hjärta och bryter samarbetet med S och MP är sannolikheten stor att statsminister Stefan Löfven utlyser ett extraval. Hur roligt är det för ett splittrat parti som rör sig kring fyraprocentsspärren i opinionen?
Samtidigt kan inte Nyamko Sabuni stå still i tre år till. Nej, inte ens en landsmöteshelg. Om den interna kritiken inte ska börja sjuda i partiet igen behöver hon börja visa en trovärdig kurs framåt.

Ewa Stenberg
ewa.stenberg@dn.se

Modigare L-politik efterfrågas

LÖRDAG 16 NOVEMBER 2019

Otåligheten växer inom Liberalerna för att partiet snabbt ska hitta en väg för att tvätta bort krisstämpeln.

– Jag hoppas att vi blir ett parti som slutar vackla så mycket, säger LUF-ordföranden Romina Pourmokhtari.

När Liberalerna på fredagen inledde sitt Landsmöte i Västerås pekade partiledaren Nyamko Sabuni ut vad som gäller den närmaste tiden.

– De här tre dagarna är avstamp mot valet 2022, säger Sabuni.

För första gången sedan de interna striderna om regeringsfrågan och ny partiledare samlas nu Liberalerna för att staka ut den politiska riktningen framåt.

– Jag hoppas att vi blir ett parti som slutar vackla så mycket. Jag hoppas att vi i helgen fattar beslut om att bli modigare och att vi går lite längre. När det till exempel gäller klimatpolitiken har vi många andra partier att konkurrera med och då gäller det att vi blir modigare så att vi går från att vara andrahandsvalet till att bli förstahandsvalet, säger Liberala ungdomsförbundets ordförande Romina Pourmokhtari.

Inför Landsmötet har partistyrelsen tagit fram två rapporter som ombuden ska ta ställning till. Den ena handlar om barns rättigheter och den andra om klimatpolitik.

Samtidigt pågår en positionering om vilken linje L ska driva i regeringsfrågan. Genom januariavtalet samarbetar L med Socialdemokraterna, Centern och Miljöpartiet men det är välkänt att många liberaler hellre sett att man släppt fram Ulf Kristersson (M) som statsminister.

– Det finns kanske ett fåtal i vårt parti som vill fortsätta att debattera det här men den absoluta majoriteten vill lösa samhällsproblemen, säger partisekreterare Juno Blom.

– Vi har fattat två viktiga beslut det här året. Vi står bakom januariavtalet – oavsett vad vi har tyckt tidigare så är det det beslutet som gäller. Vi har också beslutat att Nyamko Sabuni ska vara vår partiledare, fortsätter hon.

Enligt Juno Blom måste L hitta en väg som tydligt bottnar i den liberala ideologin. Det handlar om att fortsätta jobba med socialliberala reformer och samtidigt göra satsningar på företag och skola.

– Varje väljare kan vara trygg med det som vi har sagt: Vi står bakom januariavtalet och vi är skyldiga att driva igenom så mycket liberal politik som möjligt. Parallellt med det måste vi jobba med vår egen politikutveckling. Vi har ett jättearbete framför oss hur vi svarar på de samhällsproblem som finns och hur vi hittar liberala reformer.

Hans Olsson
hans.olsson@dn.se

Fakta. L:s landsmöte

När: 15–17 november
Var: Västerås
Vad händer: Partiledaren Nyamko Sabuni håller sitt landsmötestal på lördag.
Cirka 370 motioner ska behandlas samt två rapporter från partistyrelsen om barnrätt och klimatpolitik.

Förslag som det väntas bli extra mycket debatt kring är frågor om att utreda dödshjälp, slöjförbud för barn och religiösa friskolor.
En ny partistyrelse ska väljas och valberedningen har föreslagit en rejäl ommöblering. 14 av 25 ledamöter föreslås för nyval.

Liberalerna/TT